

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

- ☐ Coloured covers/
Couverture de couleur
- ☐ Covers damaged/
Couverture endommagée
- ☐ Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée
- ☐ Cover title missing/
Le titre de couverture manque
- ☐ Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur
- ☐ Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- ☐ Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur
- ☐ Bound with other material/
Relié avec d'autres documents
- ☐ Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distortion le long de la marge intérieure
- ☐ Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.
- ☐ Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

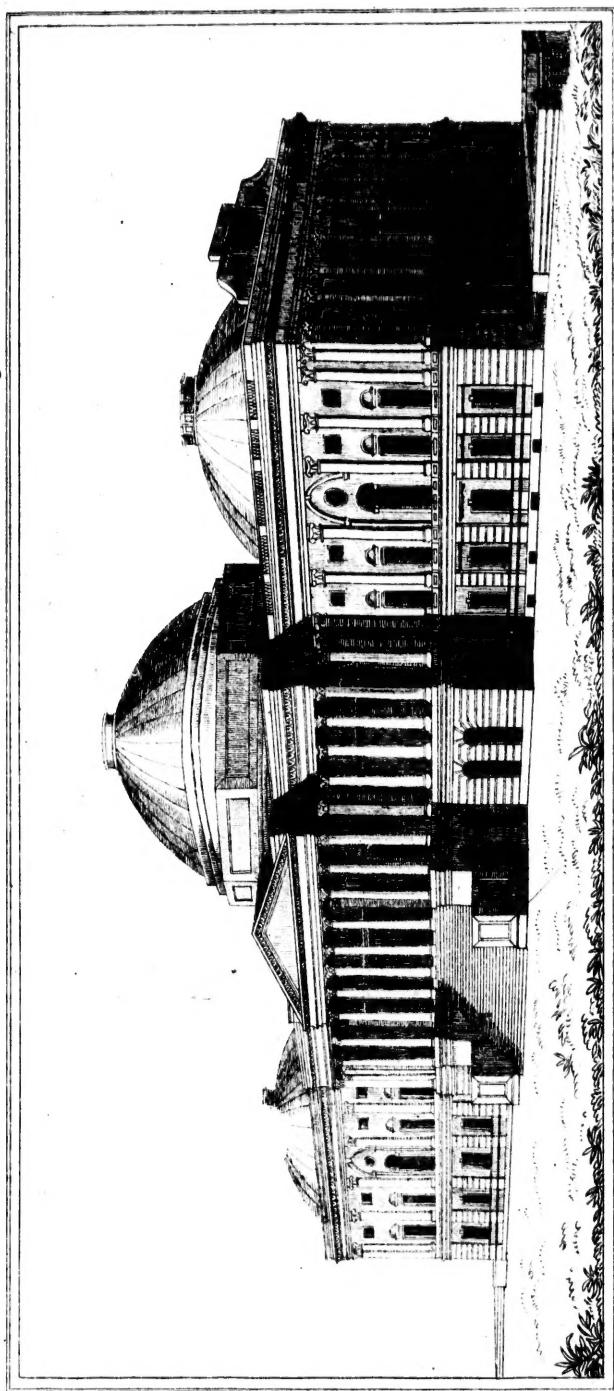
L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- ☐ Coloured pages/
Pages de couleur
- ☐ Pages damaged/
Pages endommagées
- ☐ Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
- ☒ Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
- ☐ Pages detached/
Pages détachées
- ☒ Showthrough/
Transparence
- ☐ Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
- ☐ Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
- ☐ Only edition available/
Seule édition disponible
- ☐ Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refilmed to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau de façon à
obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	12X	14X	16X	18X	20X	22X	24X	26X	28X	30X	32X
					X						

tegenover den titel van DEEL I.

HET WASHINGTONSCHE KAPITOOL.

H

N

**HERTOG BERNHARD VAN SAKSEN-
WEIMAR-EISENACHS**

R E I Z E

NAAR EN DOOR

NOORD-AMERIKA.

1825-1826.

IN TWEE DEELEN.

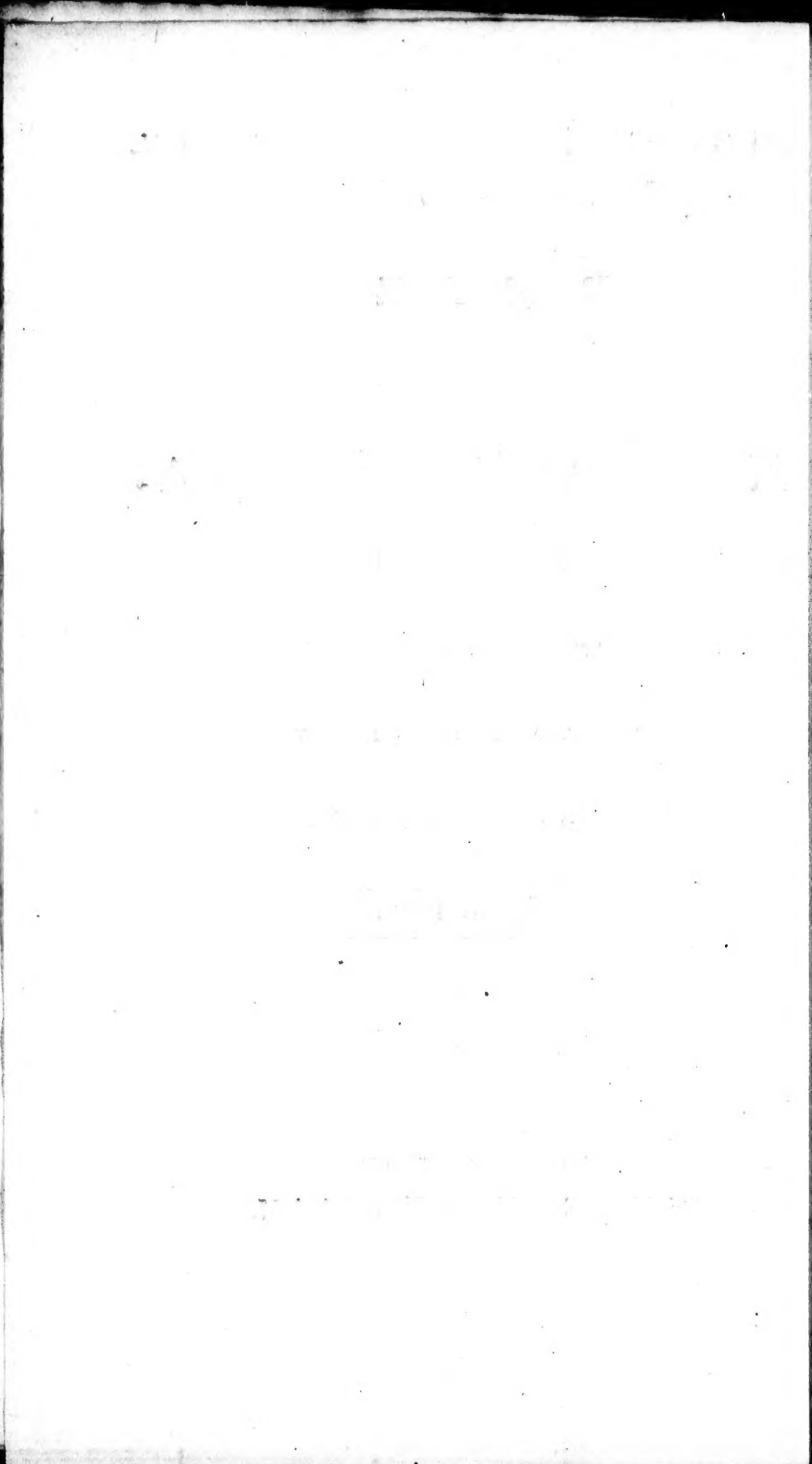
UIT HET HOOGDUITSCH.

Met Kaarten en Platen.

EERSTE DEEL.

TE DORDRECHT, BIJ
BLUSSE EN VAN BRAAM.
1829.

VOORREDE

VAN DEN

VERTALER.

Het Nederlandsch publiek ontvangt hier eene vertaalde beschrijving der Reize naar en door Noord-Amerika, welke in 1825—1826 door Z. H. Hertog BERNHARD VAN SAKSEN-WEIMAR-EISENACH, Generaal Majoor in Nederlandschen dienst, Commandeur der Militaire Willemsorde, enz. enz., van Gend aangevangen en onophoudelijk voortgezet werd. Die Vorst getroostte zich een langdurig afzijn van deszelfs geliefde gemalin, Hertogin IDA VAN SAKSEN-MEINUNGEN, en een jeugdig en vermeerdering wachtend kroost. Moediglijk braveerde Z. H. al de ongemakken van de uit- en terugreis over den Atlantischen Oceaan, die vóór den tijd van COLUMBUS gansch ondoordringbaar geacht werd, en thans wel met weinig wezentlijk gevaar doorgestevend wordt, maar toch voor een geboren Vorst veel onaangenaams moest aanbrengen.

Z. H. worstelde voorts, in het overzeesche land zelf, tegen vele bijkans ongebaande, of jammerlijkst vervallene wegen, op rijtuigen, die meermaalen omvergeworpen werden. Vaak zat de Hertog geheele dagen en nachten nevens den voerman in

de ruime lucht, ja eenmaal werd dezelve vier dagen en nachten achter elkander, bijna zonder tuschenpozing, voortgesleept. Ellendige pontjes en bruggen bedreigden vaak het leven van den Vorst; dezelve geraakte in allerlei gezelschap, en at en dronk en stiep dikwijls in slechte herbergen. Niets van dat alles hinderde Zijner Hoogheids edele begeerte, om den innerlijken toestand van het immer in omvang en bevolking toenemend land met eigene oogen uit te vorschen; eene begeerte, tot welker bevreemding eene mannelijke volharding, met een ijzersterk en kolosfaal ligchaamsgestel vereenigd, denzelven in staat stelde, na dat zij van kindsbeen af in des Hertogs geest had gehuisvest; hetgene een vrij natuurlijk gevolg van de wijze en plaats van deszelfs eerste opvoeding was.

Z. H. sproot uit de Ernestijnsche Vorstenlinie, welke het bestuur der gezamenlijke Saksische landen in 1455 eenigermate met de Albertijnsche linie begon te deelen, doch in 1547, door den bekenden MAURITZ, van het tegenwoordig Pruisch Hertogdom en van het Koninkrijk Saksen beroofd werd. In 1792 geboren, is Z. H. de zoon van KAREL AUGUSTUS, Groothertog van SAKSEN-WEIMAR-EISENACH, en jongere broeder van den Erfprins KAREL FREDERIK, die met eene oudere zuster van Neerlands Kroonprinses huwde. Door een uitmuntenden Vader, in deszelfs hofplaats Weimar, tot al, wat schoon en edel is, opgeleid, paarde de jeugdige Vorst met eene dapperheid, welke denzelven, in den ouderdom van zeventien jaren, op het slagveld van Wagram, eene ridderorde schonk, en met

met eene *Wiskunde*, welke, volgens deszelfs verklaring te Philadelphia, deszelfs geliefdste studie was, eene reeks van *Militaire kundigheden*, en een sterken smaak voor het *Technologische*, eene groote *kunstkennis*, *plantenkennis*, *landhuishoudkunde*, en *gemeenzaamheid* met al, wat de aandacht der *Philantropen* aantrekt, maar inzonderheid ook zucht voor eene *Aardrijkskunde*, tot welker bevordering er te Weimar, onder *Vorstelijke bescherming*, zoo verbazend veel werd gedaan.

Er bestond toch aldaar eene *Geographische vereeniging*, welke meer dan twee honderd geleerden en kunstenaars bevattede, die de werken van Doctor HASSEL, en zoo vele andere voortreffelijke *Statistische en Aardrijkskundige* stukken voortbragten. Eenige van die voortbrengselen kwamen gewis vroegtijdig onder het oog van den jeugdigen Hertog BERNHARD; en dezelve zag daaruit, dat men den gang van al het overige in de *Geographie en Statistiek* tamelijk wel bijhouden kon, maar dat de *Noordamerikaansche* zaken alle uitkomende berigten ten hunnen opzichte gesta dig vooruit snelden, door den onophoudelijken aanwas van steden en ylekken, den aanleg van nieuwe, de uitbreiding der grensliën, de vergrooting der bevolking, de vermenigvuldiging der dusgenoemde *Staten en Countys*, de opkomst van nieuwe *Maatschappelijke stelsels*, enz. enz.; zoo dat eene beschrijving van Noordamerika, terwijl men ze afdruckte, hare waarde reeds verloor, en de weetgierigheid nopens den toestand van het gemeenebest telkens onbevredigd liet.

Z. H. sprak met de voornaamste leden van de

Geographische inrigting zekerlijk ook wel eens over die onuitputtelijkheid der navorschingen ten aanzien van Noordamerika; en deze was aan eenige leden der Universiteit van Jena, welke door de Vorsten van Saksen-Weimar en Saksen-Gotha gezamenlijk onderhouden wordt, gewis ook niet onbekend; en er kunnen daaronder zijn geweest, die hooge begrippen koesterden nopens den bloei van kunst en wetenschap in het overzeesche land. Het is immers bij de Duitschers gansch geen vreemd denkbeeld, dat de beschaving onweerstaanbaar uit het Oosten naar het Westen voortstroomt, en, zoo als zij uit Azie naar Griekenland, van daar naar Rome en het verdere Europa overkwam, zich nu van hier naar Amerika begeeft. Misschien werkte dit denkbeeld mede, om den Hertog de oude wereld als afnemend, en de nieuwe, als hare gewisse opvolgster, in het bezit van kunst en wetenschap, te doen beschouwen.

Wat daarvan zij, des Hertogs lang gekoesterde begeerte werd ten laatste vervuld. Z. H. begaf zich aan boord bij den Overste RIJK, vervaardiger van de nieuwste kaarten der drie Nederlandsche zeegaten, en uitgever van een geschrift over den scheepsbouw, met eene nieuwe Corvet ter reede voor Helvoetfluis zeilree liggende, om naar Amerika over te steken. Nu bekwam al, wat den Vorst op deszelfs reis voor en na bejegende, en door denzelfven opgemerkt werd, bijkans dagelijks eene gereede plaats in deszelfs reisjournaal; dat gevolgelijk eenen onschatbaren voorraad van wetenswaardige grootere en kleinere bijzonderheden bevattede. Na den volbrag-

bragten togt werd dat dagboek door den Hertog en redenen, welke in desselfs volgend Voorberigt vermeld zijn geworden, aan den Jenaschen Hoogleeraar, en geheimen Weimarschen Hofraad, LUDEN, die zich inzonderheid door zijne Geschiede des Teutischen volcks beroemd heeft gemaakt, ter uitgave toevertrouwd. Het werd vervolgens in 1828 te Weimar in het Hoogduitsch afgedrukt; het is van een aantal kaarten en platen, en houtsnec-vignetten tusschen den tekst, voorzien, en over het geheel zeer wel uitgevoerd. Ten opzigte van den druk gaf de Hertog de voorkeur aan eene Romeinsche letter, daar Z. H. de Duitische letter als onbevalliger afkeurde. Groot was het aantal van Souvereine en andere inteekenaren op hetzelfde; doch Nederland leverde daaronder slechts weinige op, daar onze natie eene spoedige uitgave van hetzelfde in hare eigene taal verbeidde.

Straks na de verschijning van het Hoogduitsche werk, werden wij door de Dordrechtsche boekhandelaars BLUSSÉ EN VAN BRAAM tot de vertaling aangezocht; en wij volvoerden die taak met te meer genoegen, daar wij ons, op voorgang van den Hoogleeraar LUDEN, eenige vrijheden dachten te mogen veroorloven, zonder welke vergunning alle vertaling een slaafsche en zeer verdrietige arbeid wordt. De bezorger der Hoogduitsche uitgave zegt, namelijk, in zijn Vorwort: vooreerst, in het onafgebroken doorlopend dagboek, dat de Hertog te zijner beschikking had gesteld, dezelfde bijzonderheden, als op verschillende tijden bij herhaling opgemerkt, ook bij herhaling aangeeteekend te

hebben gevonden, maar die herhalingen onnoodig te hebben geoordeeld, en het werk tevens, om aan den lezer voegelijke rustpunten te verschaffen, in afdeelingen te hebben gescheiden. Ten anderen, vervolgt de Heer LUDEN, waren er in des Hertogs dagboek vele geringe bijzonderheden opgeteekend, welke dezelve zich wenschte te herinneren, doch welke voor den lezer van geen belang waren. Dat alles werd op des Hertogs bevel afgezonderd, hoe zeer zulks ook den Hoogleeraar griesde, die des Hertogs beminnelijk karakter in menige kleine uitgave, enz. duidelijk zag doorstralen. Hij liet denzelfen overigens niet slechts deszelfs eigene denkbeelden en gevoelens uiten, maar ook eigene taal en spelling daarbij gebruiken; op eene enkele kleine en toevallige uitzondering na.

Wij voor ons waren er insgelijks op uit, om, in onze vertaling, aan den Doorluchtigen Reiziger deszelfs eigene voordragt geheellijk te laten; uitgenomen toen het ons, bij de sluis van den Lehigh stroom nabij Bethlehem, klaarlijk bleek, dat de Hertog zich, uit vermoeijng of volhandigheid, niet ten volle in de zaak had verdiept, en de beschrijving de bijgevoegde vignetten niet genoegzaam ophelderde; als ook bij de opgave der lengte en breedte van de gevangenhokken en belendende plaatsjes in het Penitentiary te Philadelphia. Tevens hebben wij den tegenwoordigen tijd, die natuurlijk meermalen uit des Hertogs pen vloeide, veelal in den verledenen, en heute en gisteren in dien dag en den vorigen dag, verkeerdt. Wij hebben voorts des Hertogs opgaven rakende de leerwijze en tijdsverdeling

ling op de krijgsschool te Westpoint eenigzins bekort. Wij hebben ook menig vignet, met name dat des Bathometers van wijlen den Delfischen Arts VAN STIPRIAAN LUISCIUS, daar toch dezelve bij de uitkomst niet voldeed, ongebruikt gelaten. De gebruikte vignetten zijn door ons, op twee platen met figuren, achter het eerste en tweede deel gebragt, en wij hebben in den tekst daarheen verwezen.

Wat de kaart van Noordamerika betreft, deze scheen voor ons oogmerk geene verdere uitbreiding te behoeven, dan tot hetgene door den Hertog was doorreisd. Doch meer nog hebben wij eene vrijheid te vermelden, die wij ten opzichte der afdeelingen genomen hebben, in welke de Hoogleeraar LUDEN het werk gescheiden had. Onder dezelys scheen de eene ons veel te lang, de andere veel te kort; en wij hebben het werk derwijze vaneen gescheiden, dat hetzelve, in plaats van XXVIII afdeelingen, er naar onze verdeeling XXX oplevert; en zulks effchoon wij inmiddels uit de 17 eerste bladzijden van den Hoogduitschen tekst zeer weinig hebben overgenomen; dat wel de allervoornaamste vrijheid is, welke wij ons hebben aangematigd.

Nopens Antwerpen, waarheen de Hertog, den 4 April 1825, van Gend verreide, werd er in aller ijl zeer kortelyk iets gezegd, waarin menige uitdrukking ons aan bedenking onderhevig scheen te wezen. De gene, die het lot van Europa langen tijd leidde, is het aldaar, had aan Antwerpen militairische und MARITIME Wichtigkeit bijgezet. Langen tijd was de stad das Opfer der Politik und des NACHBARNEIDES, welcher die mächtige Schelde

gesperst hield. Geweldig verhief zij thans haar hoofd boven hare mededingsters, en haar handel bloeide bijkans zoo sterk, als in den tijd der Hansa; waarmede men intusschen GUICCIARDIN's uiterst breedvoerige beschrijving van Altwerpen en deszelfs koophandel (Déscrip. de tous les Pays-bas, Plantijn'sche uitgave van 1582,) slechts heeft te raadplegen, om te zien, dat de stad tot hare vorige grootheid nog geenszins is terug gekomen. Verre, van het hoofd boven Amsterdam te verheffen, evenaart zij het se'oon Rotterdam nog niet, als men de jaarlijks uit- en ingeklaarde schepen gade staat. Volgens GUICCIARDIN had zij ten zijnen tijde 100,000 inwoners en 13,500 huizen; volgens VAN KAMPEN, Gesch. der Ned. 1 deel, pag. 239, had zij 12000 huizen en 200000 inwoners, welk laatste getal zekerlijk foutief is, daar de schrijver zich op GUICCIARDIN beroept. Hoe het zij, Antwerpen dreef toen nevens Lisfabon den grooten wereldhandel, en is thans nog weinig meer dan de koopstad der omstreken, die voorheen veelal door Ostende bediend werden.

De Hertog maakt voorts eenig gewag van de Zeeuwsche eilanden, en geeft eene korte beschrijving van Helvoetfluis, waar dezelve des avonds van den 6 April met een jagt aankwam. Des morgens van den 11 ging dezelve op de reede aan boord, en ligtte men het anker, doch moest men het straks onder Goedereede wederom uitwerpen. Nu wordt die plaats en het naburig Stellendam door den Hertog beschreven, en verhaalt dezelve, wat er aan boord voorviel, welk alles ons voor onze natie te weinig belangrijk scheen, om in deszelfs geheel aan het hoofd van eene

zoo schoone Reize naar en door Noordamerika geplaatst te worden. Hierom vingen wij onze vertaling derwijze aan, als men straks zal zien, onder invulling van een en ander nopens het schip, deszelfs Officiëren, enz.; waaromtrent wij ons telkens na genoeg van des Hertogs eigene woorden bediend hebben, om denzelyen toch niets anders te laten zeggen, dan hetgene dezelve wezentlijk bedoelde.

Hoe dezelve nu alles behandelde, dit moge door den lezer beoordeeld worden, die denzelyen voor zulken schat van ooggetuige's waarnemingen gewis allerdankbaarst zijn zal. Erkentelykst zal men toestemmen, dat de Doorluchtige Reiziger zich onbegrijpelyk veel moeite getroost heeft, om in alles door te dringen, wat slechts eenigzins wetenswaardig kon worden geacht, en dat deszelfs weetgierigheid zich toch inzonderheid bij het groote bepaalde, en daaromtrent menige allergewigtigste daadzaak aan den dag bragt. Z. H. vond in Noordamerika eene verbazend groote verscheidenheid van bevolking en denkwijze, doch daaronder sterke overeenstemming op het stuk van vrijheid, waarvan zelfs de dienstboden in de Noordelyke Staten doordrongen waren, doch waarvan de arme kleurlingen in de Zuidelyke Staten nog veel minder genot hadden, dan de Kanaders onder hun Engelsch bewind. Z. H. achte de Militie een onvoldoend bolwerk voor de Republiek, wanneer deze eens derwijze wordt aangetast, als in den jongsten oorlog tegen de Engelschen, waartegen alleen hare Westergrenzen in veiligheid zijn. De Federalistische naijver tusschen de verschillende Staten bleef voor des Hertogs scherpsziend oog even min ver-

XII VOORREDE VAN DEN VERTALER.

verborgen, als hunne nalatigheid ten aanzien der tolwegen en bruggen, en het ontoereikende der fabrieken, dat den gezegden oorlog voortbragt, daar het Congres de ingezetenen dringen wilde, om zichzelve van het noodige te voorzien, en van eene koopvaardij min afhankelijk te maken, welker voordeelen, gezamentlijk met die der vischerij, hoe groot ook, wederom voor allerlei goederen naar Engeland gingen. Z. H. zag den twist vooruit over de verheffing van den Generaal JACKSON, wien alles tot dus ver gelukte, en die vele nutte nieuwigheden zou kunnen invoeren, indien de Noordamerikanen hem de magt van BOLIVAR begeerden te schenken, hetgene de toekomst zal moeten leeren.

Hoogst belangrijk schijnen ons inmiddels ook des Hertogs berigten nopens de Engelsche plaatsfen, welke door denzelfden op de uit- en thuisreis bezigtigd werden; inzonderheid nopens Plymouth, de omstreken van die stad, het Breakwater, enz. Tevens wordt de waarde van het werk door des Hertogs uitstapje naar Kanada, onzes erachtens, niet weinig vermeerderd. Met graagte schijnt men ons overigens de afbeelding van het Washingtonsche kapitoel te zullen ontfangen, zoo als hetzelve uit zijne asch verrees, na dat het door de tuchtelooze, en alles behalve vechtensgezinde, Militie aan de Engelsche verbittering ter prooi was overgelaten.

Hiermede geven wij den lezer het werk zelf in handen, na dat wij hem alvorens nog des Hertogs eigen Voorbericht zullen hebben medegedeeld

Het

Het volgende dagboek was oorspronkelijk geenszins bestemd, om gedrukt te worden. Ik heb het op reis geschreven, deels ter eigene gedachtenis, deels om aan mijne hooggeëerde ouders, en mijne naastbestaanden en vrienden, des te betere en zekerder opgave van alles te kunnen doen, wat zij misschien mogten verlangen te weten. Na mijne terugkomst werd het boek door vele personen gelezen, voor wie het eigenlijk niet geschreven was. Onder dezen waren een aantal verstandige mannen van oordeel, dat hetzelfde ook voor een grooter publiek belangrijk zijn zou; en zij wenschten van menigen kant, en bij herhaling, dat het door den druk verkrijgbaar mogt worden gemaakt. — Daar ik mij nu tegen dien wensch niet wel verzetten kon, en daar ik tevens een beproefden man — den geheimen Hofraad LUDEN — vond, wien ik zonder bedenken het gansche handschrift ter uitgave toevertrouwen kon, zoo heb ik toegegeven; teragt, of ten onregte, dit weet ik niet.

Nopens de onderneming zelve heb ik niets te zeggen, noch over de aanleiding, noch over het doel. Het denkbeeld van eene reis naar *Amerika* heeft mij bijkans van mijne kindschheid af door het leven geleid. Wat dat denkbeeld bij mij aankweekte en voed-

XIV VOORREDE VAN DEN SCHRIJVER.

voedde, is vrij onverschillig. Het wezentlijkste is, dat ik de nieuwe wereld zien wilde, het land en de menschen, de leefwijze en inrigtingen, de zeden en gebruiken. Hoe meer ik de oude wereld voor en na leerde kennen, des te grooter werd mijn verlangen naar de nieuwe.

De gesteldheid van *Europa*, en hetgene ik als Militair den lande, waaraan ik mijne diensten gewijd had, verschuldigd dacht te zijn, was voor eene vroegere uitvoering van mijn voornemen hinderlijk. Intusschen maakte ik mij, zoo veel mijne ambtsbezigheden en omstandigheden zulks gedoogden, den tijd te nutte, om mij tot de reis voor te bereiden, opdat ik ze eenmaal niet zonder eenig voordeel ondernemen mogt. Eindelijk scheen *Europa* tot zulk eene rust te zijn geraakt, dat ik niet behoefde te vreezen, om bij eene afwezigheid van een jaar of anderhalf iets te zullen verzuimen. Zijne Majesteit, de Koning der Nederlanden, wien ik de eer heb te dienen, stond mij niet slechts den noodigen tijd toe, maar veroorloofde mij ook den overtocht met de Koninklijke oorlogs-corvet *Pallas* te doen, waarop de Kapitein-Luitenant RIJK, een braaf, hooggeacht en ervaren zeeman, commandeerde.

In welke klasse van reizigers men mij intusschen, naar de verdeling van den *armen Yorik*, zal mogen brengen, dit staat regtmatig aan de beoordeeling van den genegenen Lezer.

GAND,
20 Mei 1827.

BERNHARD,
Hertog van Saksen-Weimar.

IN-

INHOUD

DES

EERSTEN DEELS.

Bladz.

I.	<i>Dover. Portsmouth. Devonport. Plymouth.</i>	1.
II.	Vaart naar <i>Falmouth</i> , en reis van daar over den oceaan naar <i>Massachusetts-bay</i> .	40.
III.	Aankomst en verblijf te <i>Boston</i> .	84.
IV.	<i>Worcester. Northampton. Springfield. Albany. Het Erie-Kanaal. Schenectady.</i>	130.
V.	<i>Utica. Rochester. Lockport. Buffalo.</i> De waterval der <i>Niagara</i> .	157.
VI.	Het slagveld van <i>Queenstown. Newark. Kingston. Montreal.</i> . . .	185.
VII.	Reis van <i>Montreal</i> naar <i>Quebek</i> . Verblijf aldaar. Terugreis naar <i>Montreal. Isle aux Noix. Lake Champlain. Ticonderoga. Lake George.</i>	210.
VIII.	De <i>Glennfalls</i> . De baden van, en slagvelden bij <i>Saratoga</i> . Kolonie van <i>Shakers</i> te <i>New Lebanon</i> . Krijgsschool van <i>Westpoint.</i>	236.
		IX.

	Bladz.
IX. Verblijf te <i>New-York</i>	265.
X. Reis naar <i>Philadelphia</i> en verblijf aldaar.	302.
XI. <i>Bethlehem</i> en <i>Nazareth</i> . Verdere bijzonderheden nopens <i>Philadelphia</i>	329.
XII. <i>Baltimore</i> . <i>Washington</i>	359.
XIII. Het <i>Washingtonsche</i> Kapitoel, enz. <i>Fredericktown</i> . <i>Harperaferry</i> . <i>Staunton</i> . <i>Natural bridge</i>	393.
XIV. <i>Weyhers cave</i> . <i>Charlottetown</i> . <i>Virginia university</i> . <i>Monticello</i> . <i>Richmond</i> . <i>Monroe</i> , en <i>Columbia</i>	427.

I
ni
we
ga
dag
dek
ga
Ka
Go
zoo
veli
wes
hoel
in
geva
I.

R E I S

NAAR EN DOOR

NOORD-AMERIKA.

I.

Dover. Portsmouth. Devonport. Plymouth.

Des namiddags van den 26 April 1825 liep de nieuw gebouwde Nederlandsche Corvet *Pallas*, op welke ik mijne reis aanvaardde, het *Goereesche zee-gat* uit. Wind en weder bleven ons des voormiddags van den 27 gunstig. Omstreeks 1 uur ontdekten wij de Engelsche kust niet ver van *Margate*. Nu hadden wij links af te wenden, om het Kanaal in te stevenen, en het gevaarlijke *Gom*, of *Goodwin-sand*, te vermijden; maar de lucht werd, zoo als de vallende barometer had aangeduid, nevelig en regenachtig, en de wind liep naar het Zuid-westen. Het woei al sterker en sterker uit dien hoek. Wij verloren alle hoop, om dien dag nog in het Kanaal te geraken. Wij bleven nevens de gevaarlijke bank voortlaveren. Ik begon onder de

I. D.

A

he-

hevige beweging van het schip tegen den avond van zeekrankheid aangedaan te worden. Des begaf ik mij in de Kapiteins kajuit, welke mij ten verblijve strekte. Ik vlijde mij in eene zoogenaamde *kot*, of eene hangmat met een raam, neder, en ik bleef er lang bewegingloos in liggen. Metter tijd liep het schip wezenlijk eenig gevaar. De Kapitein-Luitenant rijk, die er commandeerde, onthield zich, als een regtschapen zeeman, ver van naar kooi te gaan, den ganschen nacht op het dek, en deed van tijd tot tijd het dieplood uitwerpen. Er blijft aan eene holligheid onder in dit lood, welke met vet aangevuld is, iets van den bodem hangen. Daaraan onderkent men, met behulp van hetgene de zeekaarten nopens de gronden vermelden, de eigenlijke plek, op welke men zich bevindt. Ik viel dien nacht geweldig op mijn hoofd. Uit mijne *kot* gekomen, wilde ik er welhaast wederom instappen. Hierbij drukte ik het raam ter zijde; inmiddels deed het schip eene sterke beweging, welke die van het raam vermeerderde; hetzelfde kantelde bijkans geheel, en ik kwam op den vloer neder; doch zulks deerde mij niet, en ik bevond mij den volgenden morgen volkomen wel, daar de wind toen merkelyk liggen ging. De lucht klaarde tevens meer en meer op, en wij genoten het heerlyk gezigt van den Engelschen wal. Wij zagen *Margate* en den Zuidoever van de *Theems*, en verder linksaf *Ramsgate* en *Deal*. Wij vonden ons aan alle kanten van schepen omgeven; en op de *Reede van Duins* nabij *Deal* zagen wij het Brit-

Britsche linieschip *Ramillies*, dat jaar op jaar in deze wateren kruist, voor anker liggen.

Daar de wind Westelijk was, en de Overste(*) geen lust had om zelf een tweeden nacht in bedenkelijke omstandigheden gansch slapeloos door te brengen, en zijne onderhoorigen noodeloos af te matten, besloot hij, om op de *Reede van Duins* voor anker te gaan. Dit besluit bracht mij op het denkbeeld van te *Deal* aan land te stappen, naar *Londen* te rijden en mij aldaar eenige dagen op te houden. Van daar kon ik naar *Portsmouth* voortreizen, waar de Corvet had binnen te loopen, daar derzelver toenmalige bestemming voornamelijk op de instructie van een aantal Adelborsten nederkwam, die zich aan boord bevonden, en wier kundigheden door eenig vertoef te *Portsmouth* vermeerderd stonden te worden. Doch er verhief zich op den gezegden dag een Oostewind, die alle besluiten veranderde. Wij klaarden *South Foreland* en geraakten in het Kanaal. Nu aanschouwden wij de hooge krijtoevers tusschen *Deal* en *Dover*, met verscheidene kasteelen, en eindelijk *Dover* zelf, met zijn oud en sterk slot; de ruïne van een ander, dat CAESAR er, naar den algemeenen dunk, bouwde, en de verfchanste legerplaats. Aan den anderen kant

(*) Dus noemt men bij de Nederlandsche marine een Kapitein-Luitenant. Een Kapitein voert den titel en heeft den rang van Kolonel, een Luitenant der eerste klasse heeft dien van Kapitein te lande, een Luitenant der tweede klasse dien van eersten Luitenant bij de Infanterie, enz.

kant hadden wij een schoon gezigt van de Fransche kust, welker witte krijtoevers door de zon beschenen werden. Toen wij ons op de hoogte van *Dover* bevonden, ging de wind genoegzaam liggen, en hadden wij den stroom tegen. Des nachts ontstond er regen, en liep de wind naar den Westkant. Hierom moest het anker nogmaals uitgeworpen worden. Des bleven wij den 29, tot 1 uur in den namiddag, nevens *Dover*. Inmiddels verbeterde het weder, maar de wind bleef flap en Westelijk. Ik bediende mij van de gelegenheid, om met den Heer *rijk*, een neef van denzelven, en een kweekeling voor den scheepsbouw, die van den Admiraal *TROMP* aftamde, en deszelfs naam voerde, naar *Dover* te varen. Wij ontbeten in *WRIGHT's Ships hôtel*, waar ik anderhalf jaar vroeger met mijn gezin eenigen tijd gesleten had. Wij wandelden vervolgens naar de legerplaats op eene aanmerkelijke hoogte ten Westen van de Stad. Wij beklommen hetzelfde langs eene trap, welke men ongeveer 20 jaar vroeger had aangelegd. Naar den voet van deze trap loopt er uit de stad een' onderaardsche gang ter lengte van meer dan honderd schreden. Bij den aanleg van de trap heeft men een put ter diepte van ongeveer 200 voet in de rots gehouwen, en daarin drie wenteltrappen gevormd, welke ieder 268 treden hebben, en zoo breed zijn, dat er langs elke trap gevoegelijk twee menschen nevens elkander kunnen opklimmen. Deszelfs boven einde komt aan eene trechtervormige holligheid in den berg uit, van welke eene breede steenen trap

trap naar vier terrasvormig boven elkander gebouwde groote kazernen leidt. Een weinig hooger, dan de bovenste kazerne, ligt eene redoute, welke een vijfhoek vormt, en ook van kazernen voorzien is. Hier was, toen wij er aankwamen, een detachement artillerie gehuisvest, dat de eenige bezetting van *Dover* uitmaakte. De redoute is het einde van den regtervleugel der verschansingen, tusschen welken en den linkervleugel er zich eene soms afgebrokene linie van bemuurde, en deels in de rotsen gehouwene, werken uitstrekt. Het einde van den linkervleugel wordt door een groot en langwerpig vierkant gevormd. Langs het front loopt, door een tamelijk diep dal, de rijweg naar *Londen*. Zeer aangenaam was voor ons het overzigt van dat uitnemend wel bebouwd dal, en het frische groen van deszelfs grasvelden. Het gezigt der rotsen en bergen maakte op den jongen rijk, en op *TROMP*, die er nog geene gezien hadden, eenen grootschen indruk, en op mij, die ze ontwend was, eenen zeer aangenaamen. Van den linker vleugel loopt eene linie *en cremaillère*, aan welke men bij eenige inspringende hoeken bombenvrije magazijnen gebouwd heeft, naar een klein fort, dat de reede verdedigt. Men gaat door eene poort van die linie naar de hooge rots, welke den naam van *Shakespeares cliff* voert; doch tot welker beklimming wij geen tijd hadden. De bemuurde werken van het kamp zijn uit keisteenen gevormd, en ten halve met muurwerk bekleed. Het rotfige deel der werken bestaat doorgaans uit

Frank-
de zon
hoogte
oegzaam
n. Des
ind naar
ker nog-
wij den
s *Dover*.
wind bleef
a de gele-
f van den-
eepsbouw,
en deszelfs
ij ontbeten
erhalf jaar.
sleten had.
ats op eene
Stad. Wij
welke men
Naar den
een' onder-
an honderd
o heeft men
o voet in de
trappen ge-
en, en zoo
egelijk twee
nen. Deszelfs
ge holligheid
reede steenen
trap

krijt, dat van vuursteen doorloopen is. De vuursteen uit de naburige krijtrotten gebruikt men, ten grooten nadeele voor de pooten der paarden, om het midden der straten te plaveijen, en op de graveelwegen. Tevens heeft men te *Dover* eenige huizen uit zulke vuursteen gebouwd.

Over ons uitstapje zeer voldaan, keerden wij naar de *Corvet* terug. Wij zagen twee stoombooten van *Calais* en van *Boulogne* te *Dover* binnen loopen. Men toonde mij tevens in de verte eene waterhoos. Te 1 uur begon de wind gunstig te worden. Het anker werd geligt, en wij zeilden onder zeer goed weder verder, ons met een aanhoudend gezigt van den Engelschen wal vermakende. Des nachts zag men de heldere lichten van vele Engelsche vuurbaken.

Toen wij den 30 April, onder een sterken wind, de Oostpunt van het eiland *Wight* ontwaarden, werd er, ter becoming van een loods, eene vlag geheschen en een stuk gelost. De loods kwam inmiddels niet spoedig. Omzigtiglijk zeilden wij derhalve voort. Eindelijk zagen wij *Portsmouth* en naderden wij de torenspits van *St. Helens* op *Wight*. Aldaar aan boord gekomen, bragt de loods ons naar de *Reede van Spithead* voor *Portsmouth*. Deze stad, in welke ik twee jaren vroeger zoo vele genoegens had gesmaakt, deed zich van den waterkant zeer fraai voor. In de haven lagen verscheidene linieschepen, waaronder de *Victory*, aan boord van welke Lord NELSON gesneuveld was. Daar wij aan den top van haren grooten mast de Admiralaal-vlag ontwaarden, groetten wij haar met

17 schoten, welke door haar straks met 13 schoten beantwoord werden. Wij ankerden op de Reede nevens twee Engelsche Corvetten, een Oostindische vaarder, en een Portugeesch Fregat, dat den Marquis DE PALMELLA, als Ambassadeur, van *Lisfabon* naar *Engeland* had overgebracht.

Naardien er tot de bestemming der *Pallas* eenig vertoef te *Portsmouth* behoorde, verkoos ik er aan wal te gaan, en welhaast naar *Plymouth* voort te reizen, welke laatste havenstad mij nog gansch vreemd was, en bij welke ik de Corvet wederom kon aantreffen. Ik voer dus den 1 Mei, in gezelschap van den Overste rijk en den Luitenant LE JEUNE, met de sloep naar wal. Het water was in sterke beweging; de acht roeijers vermogten niet veel tegen de golven; en, bij het inkomen van de haven, waar wij zeer hooge zeeën aantroffen, te schielijk wendende, kregen wij er een paar aan zijboord, en vreesden wij meer dan eens dat de sloep zou kantelen. Doch bij die vrees, en doornatte kleederen, bepaalde zich ook alles.

Ik bleef te *Portsmouth* drie dagen. De bijzonderheden der stad waren mij reeds bekend en door mij opgeteekend (*). Dus bragt ik er den gezegden tijd deels met lezen en schrijven door. Ik ontving en gaf bezoeken, en wandelde in belangrijk gezelschap rond. Zie daar de redenen, om welke men hier slechts het volgende nopens *Portsmouth* vindt.

Er

(*) In een onuitgegeven dagboek van eene vroegere reis n 1823.

Er bevonden zich aldaar, volgens de *Navylist*, in werkelijken dienst 16 schepen, die gezamenlijk 518 stukken voerden. Onttakeld lagen er 65 schepen van 4143 stukken. Gebouwd werden er 18, die men gezamenlijk op 756 stukken berekende. Dus konden de Portsmouthsche schepen te zamen 5417 stukken voeren.

Ter viering van den aanvang van Mei hadden eenige menschen uit de laagste volksklasfe zich gemaskerd. De meesten vertoonden hansworsten, anderen hadden zich met groene bladeren bedekt. Zij trokken met muziek door de straten, bleven voor eenige huizen staan, dansten er, en ontvingen drinkgeld. Onderdes greep er tusfchen eenige jongens eene boxpartij plaats, waarbij men de voorschriften der tweegevechten volgde. Zoo haast een jongen gevallen was, werd hem verder geen het minste leed gedaan, maar bood zijne tegenpartij hem de hand, om hem op de been te helpen. Op het laatst veroorloofde een der jongens zich, om een vallenden nog een stoot te geven. Straks sprongen er verscheidene omstanders toe, en vatteden zij den overtreders der wet, wien zij derwijze tegen de ribben stompten, dat hij bijkans liggen bleef. Hiermede nam die klucht een einde.

In de haven werden ongeveer 150 rekruten overgeloopen, die voor het 89 regiment in Engelsch Indie bestemd waren. Zij kwamen van het depôt op het eiland *Wight*, en hadden een zeer zwakke-lijk en ellendig voorkomen.

De Marquis DE PALMELLA, met wien ik in hetzelfde

zelfde hôtel intrek had genomen, reisde den 3 Mei met zijne vrouw, acht kinderen, en een talrijk gevolg, naar *Londen* voort. Ik gaf hem voor zijne afreis nog een bezoek, bij hetwelk hij mij zijne echtgenoot, dat eene zeer schoone dame is, voorstelde. De algemeen geachte Marquis had in de jongste Portugesche omwenteling veel moeten verduren, en zelfs gedurende eenige dagen in hechtenis gezeten. Zoo lang hij hier was, gaf men hem twee schildwachten; en een uur voor zijne afreis verschenen er voor het hôtel 50 Mariniers, met 3 Officiers, een vaandel en de ganse krijgsmuzijk van het korps, alles in groote uniform, als eere-wacht, welke er tot na des Ambassadeurs vertrek stand hield.

Ik zag daaraan, met een waar genoegen, de goede houding van het korps, welks schoonheid ik nader beschouwde, toen ik de kazerne dier dusgenoemde *Royal Marines* bezocht, en hen in parade zag defileren. Zij zijn zeer geacht. De Officiers klimmen naar de dienstjaren in rang op. Daar intuschen het korps, na het sluiten van den jongsten vrede, sterk verminderd is, grijpt er zeer weinig opklimming plaats, en wordt men in den graad, dien men bekleedt, oud en grijs: dat te onaangename is, daar de Officiers gedeeltelijk lieden zonder vermogen zijn, die zich bij de Mariniers begeven hebben, omdat zij geene plaats bij de land-armee konden koopen. De kazerne der soldaten geviel mij niet regt. In de *Nederlanden* zijn die gebouwen beter ingerigt, en houdt men ze zindelijk-

ker. Het is goed, dat de soldaten ijzeren kribben hebben, en elk afzonderlijk slapen; maar dat er in de slaap- en woonvertrekken gekookt wordt, dit is af te keuren.

Ik bezocht met den Heer Rijk het linieschip *Ganges* van 84 stukken, dat voor weinige jaren door Indische werklieden te *Madras* gansch van Teakhout gebouwd is. Die harde en zware houtsoort duurt niet slechts zeer lang, maar heeft ook het groote voorregt van in de warme landen niet te bersten. Men ontving ons, aan boord van het merkwaardige Zee-kasteel, zeer voorkomend, en, daar de Kapitein CAMPBELL in de stad was, maakten de Luitenants zeer vriendelijk de honneurs. Ik kon de zindelijkheid, welke op het schip heerschte, niet genoeg bewonderen. Men heeft op de Engelche schepen eene zeer goede manier van bouwen, ringen, wapens en andere benoodigdheden van ijzer, pinsbek en koper, te bewaren. Men doet zulks in bijzondere beneden-vertrekken van het voorschip. Het ijzerwerk is met vernis bestreken, het koperwerk enz. gepolijst, en aan den witgeverfden wand zoo geplaatst, dat het figuren, en soms opschriften, vormt. Als men vreemdelingen aldaar rond leidt, worden er lichtkroonen aangestoken, welke aan alles te zamen een zeer fraai voorkomen bijzetten. De Luitenant WRIGHT had, toen wij de *Ganges* verlieten, de vriendelijkheid van ons in zijne sloep te nemen, en met ons door de binnenhaven, *Harbour*, te varen, waar de schepen liggen, die afgetuigd, *in ordinary*, zijn.

De

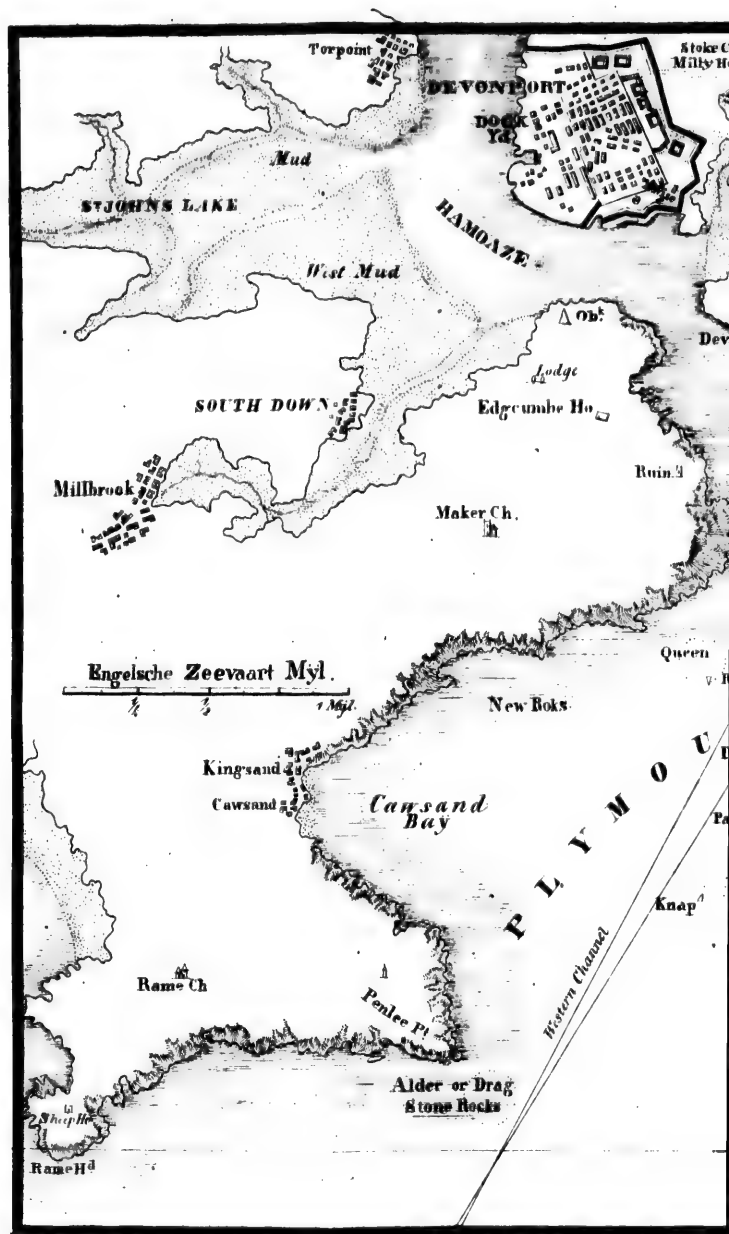
De *Ganges* begroette ons, toen wij afvoeren, met 19 schoten. De schepen in dienst — *commission* — zijn zwart en wit geverfd; bij het aftuigen, wordt die verf afgeschraapt, en door een donkergeel vervangen; worden zij voor werkelijken dienst ongeschikt, dan erlangen zij eene gansch zwarte kleur. In den *Harbour* gingen wij aan boord van het nieuw gebouwde schip *Nelson* van 120 stukken, dat ongetuigd bleef liggen, om dat het dusgenoemd vuur, *dry rot*, zich aan hetzelfde had vertoond. Men had intusfchen de aangestokene planken weggenomen en andere in de plaats gesteld. De *Nelson*, de *Ganges*, en alle nieuw gebouwde linieschepen, hebben ronde achterstevens. Al het houtwerk, dat ter optuiging van schepen *in ordinary* vereischt wordt, bevindt zich, nevens de affuiten, aan boord. Om het houtwerk, dat op het bovendeck ligt, en dat dek zelf, tegen den invloed van het weder te beveiligen, timmert men een dak daarover henen. Van den *Nelson* voeren wij naar het Koninklijk jagt *the Royal George*, dat ik reeds kende, maar, om de fraaije inrigting en de groote weelde, die er op hetzelfde heerscht, gaarne nog eenmaal zag. Bij al de pracht der vertrekken voor den Koning, en deszelfs hofstoet, steekt intusfchen het naauw en donker ruim voor de matrozen grootelijks af. Wij zagen hier eene ijzeren patentkeuken, om alle spijs in waterstoom te koken.

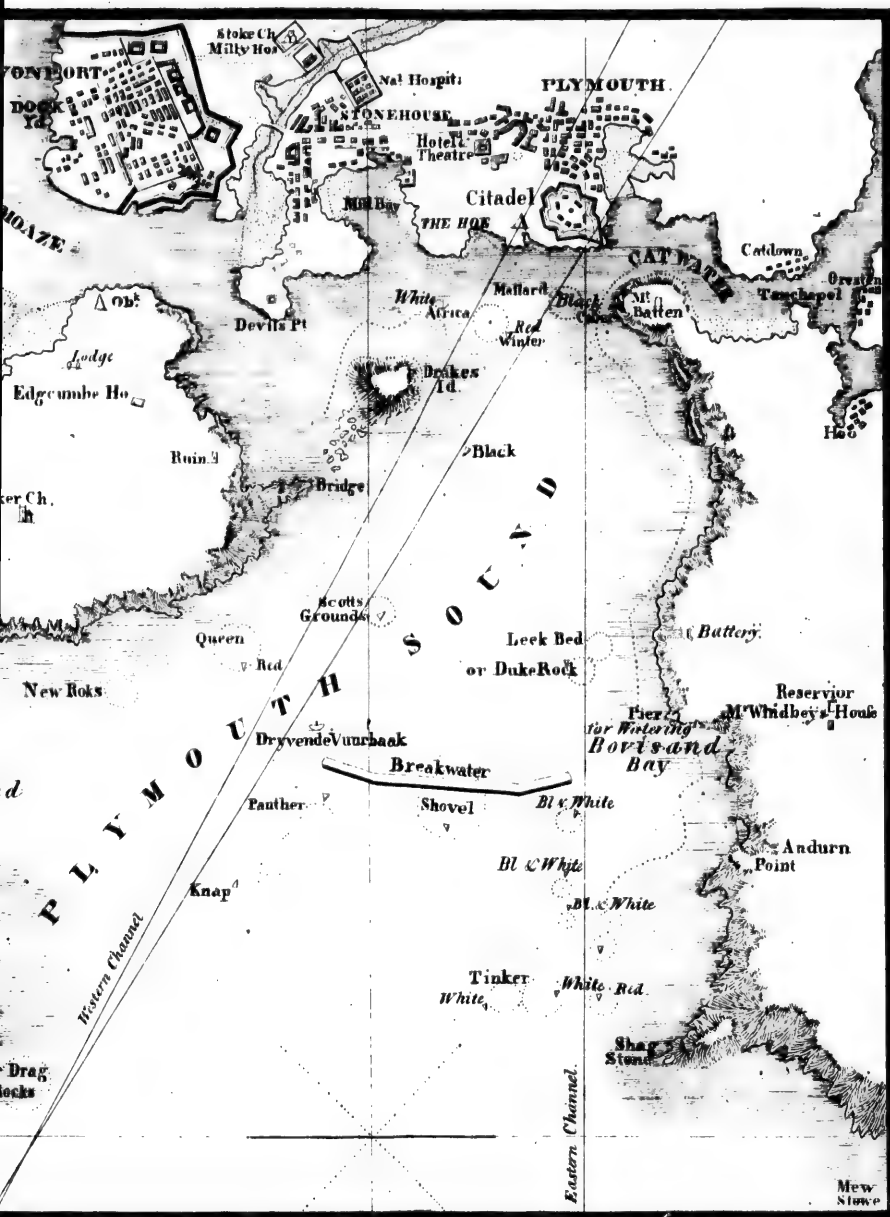
Na dat ik velerlei voorraad van leeftogt, en bijzonderlijk Gamblesche *preserved meats*, die jaren lang goed blijven, gekocht had, ging ik den 4 Mei, des

des namiddags omstreeks 4 uur, aan boord van de stoomboot *Sir Francis Drake* van 170 ton, om naar *Plymouth* te varen, dat 150 Engelsche mijlen van *Portsmouth* af ligt. Dat vaartuig heeft eene machine met de kracht van 70 paarden; maar hetzelfde is niet zeer gemakkelijk ingerigt. Het was er in de groote kajuit, om derzelver nabijheid aan den ketel, ondragelijk heet. Van het reisgezelschap van 30 personen bevonden er zich slechts 8 in die kajuit. Tegen 5 uur werd het sein, om af te varen, met een kanonschot gegeven, en wij staken in zee. Wij lieten de schepen op de *Reede van Spithead* aan de linkerhand liggen, en stevenden tusschen den vasten wal en het eiland *Wight* henen. Vrolijk onderscheidde zich *Cowes* met zijnen schoonen tuin, en bijkans eene mijl verder een Kasteel van den naam van *Egypt*. Toen het donker werd, zagen wij de helbrandende lichten van *Hurstcastle* aan de regterhand, en aan de linkerhand de vuurbaak der *Needles*, bij het Westeinde van het eiland *Wight* — een toren, welken ik, twee jaren geleden, beklommen had. De witte rotfen der *Needles* waren, ondanks de donkerheid, zichtbaar, en maakten bij het menigvuldig weerlicht, dat er plaats greep, eene zonderlinge vertooning. Toen wij dat gevaarlijk punt voorbij waren, begon de wind op te steken. De beweging van het kleine vaartuig, in vereeniging met het gestadig schudden van de machine, was uiterst hinderlijk. Ik had inmiddels geen gebruik van mijne besprokene kooi, daar dezelfde te kort was. Hierom moest ik mijne matras
op

van de
t, om
mijlen
t eene
r het-
was er
an den
ap van
die ka-
varen,
in zee.
bitthead
usfchen
Vrolijk
n tuin,
van den
d, za-
steastle
e vuur-
et eiland
geleden,
lles wa-
n maak-
er plaats
wij dat
wind op
aartuig,
n de ma-
nmiddels
daar de-
e matras
op

PLYMOUTH-SOUND met

PLYM

op den vloer laten spreiden. De hitte en het stooten van de machine, de hoest van een Ierlander, die aan verkoudheid leed, en het schreijen van een kind in de tweede kajuit, maakten het vatten van den slaap voor mij lang onmogelijk. Eerst tegen den morgen begon ik in te sluimeren, doch de hitte deed mij welhaast ontwaken. Ik ging op het dek, en bevond mij, zoo als bijna het gansche reisgezelschap, en zelfs de Officier van het vaartuig, niet wel.

Wij hadden bijkans overal gezigt van de rotfige Zuidkust van *Engeland*. De schoone ligging der stad *Dartmouth* straalde ons gereedelijk in het oog. Na eene vrij langwijlige en onaangename vaart bereikten wij den 5 des namiddags omstreeks 1 uur *Plymouth Sound*, welken inham men op de nevensgaande kaart (*) afgebeeld vindt. Het *Breakwater*, eenen sinds 13 jaren aangelegden en nog niet voltooiden dam, ter stuiting van de uitwerking der zuidweste winden, aan de linkerhand latende, vermaakten wij ons met het schoone gezigt van *Mount Edgcombe's park* en *Drakes eiland*, op hetwelk een klein fort ligt; en zeer treffend vertoonden zich *Plymouth* met deszelfs Kasteel, *Stonehouse* en de derde stad *Plymouth dock*, die thans den naam van *Devonport* voert. De stoomboot hield bij *Stonehouse* aan, en ik huurde er een klein vaartuigje,

(*) Uit *COOKE'S Guide to the Plymouth Breakwater* overgenomen.

je, dat mij naar *Devonport* voerde, waar ik mijn intrek in *Royal hôtel* nam.

Eenigen tijd na mijne aankomst bezocht ik de hooge ambtenaren hier ter plaatse. Bijzonder belangrijk vond ik den Admiraal Sir JAMES SAUMAREZ, een waardigen grijsaard van 70 jaren, die hier het opperbevel voert. Hij had zijn land 56 jaar gediend, en tijdens den jongsten oorlog 5 jaren lang als opperbevelhebber van een Eskader in de Oostzee verkeerd. Zijne daden zijn wereldkundig, en verwierven hem het groot kruis der orde van *Bath*, dat hij sinds 24 jaren draagt.

Onder de merkwaardigheden van *Devonport* bezocht ik het Tribunal, een langwerpig gebouw. Ik steeg langs eene breede trap aan eene der smalste zijden naar eene portico, die met vier Ionische zuilen versierd was. De zaal is groot, en heeft zeer geschikte galerijen voor de toehoorders. Nevens de plaats, waar men de gevangenen bij het verhoor nederzet, opent er zich alsdan eene valdeur; aan deze komt eene trap uit, langs welke men de gevangenen uit hun verblijf in de zaal en wederom naar beneden brengt, zonder dat zij daarbij met het publiek in eenige de minste aanraking komen. Er zijn onder de zaal zes hokken voor gevangenen, alle van gehouwen steen, van boven gewelfd, en elk van een ijzeren leger voorzien. De dikke deuren van eikenhout zijn met ijzer beslagen; eene kleine opening geeft licht en lucht, doch van beiden zeer weinig. De gevangenen mogen dagelijks eenigen tijd lang in den gang, die 12 schreden lang
en

en 3 schreden breed is, wandelen. Hun leven is er allertreurigst. Met een onaangename indruk verliet ik dit van graniet en marmer gebouwd huis des jammers; en die indruk bleef stand houden, offchoon ik straks ontwaarde, dat men ter bevestiging van den herdoop van *Plymouth dock* in *Devonport* eene holle zuil van graniet, ter hoogte van 101 voet, op eene rots ging bouwen. Niet ver van het gevangenhuis staat eene nieuw gebouwde Kerk in den Gothischen smaak, en daarnevens eene school in den Egyptischen stijl. Zoo veel afwisseling van bouworde op zoo weinig ruimte maakt eene zonderlinge vertooning, van welke aangenaamheid ik niet hoog kan opgeven. Ook bezagen wij de markt, die uit verscheidene overdekte galerijen bestaat, in welke de eetwaren, als visch, enz. op marmeren tafels uitgestald worden. Want het marmer is hier zoo overvloedig, dat de paden voor voetgangers in de straten daarmede geplaveid zijn; en men bouwt daarvan ook huizen. Het marmer is zwart met roode en gele aders. De stad heeft geene fraaije huizen; eenige oude zijn ganschelijk met lei bekleed, en maken geen vrolijk vertoon. Het Tribunal bevat een leijen schoorsteen.

Den 7 bezigtigde ik den *Dock yard*, of de gezamenlijke timmerwerven en dokken. Er bevonden zich hier en in de haven 8 schepen in werkelijken dienst, die te zamen 366 stukken voerden, 65 afgetuigde met 3520 stukken, en 22 andere, die gebouwd werden, en meer dan 720 stukken voeren zouden. Dus gezamenlijk 4606 stukken. Onder het-

hetgene er op stapel stond waren er 3 bombardeerschepen. De *Dock yard*, en deszelfs voorbeeldige inrigting, is door DUPIN, in het uitnemend werk : *Voyages dans la Grande Bretagne, II partie, force navale*, naauwkeurig beschreven; alwaarom ik den lezer daarheen verzend, en hier nog slechts het volgende meld.

Het gezigt bij het inkomen in den *Dock yard* is waarlijk schoon. Men heeft daarbij een groot deel der hellende werven beneden zich, en aan zijne regterhand de kerk en eenige bureaux. Tegenover deze staan er vertoonshalve twee stukken geschut. De gebouwen zijn van de marmerachtige graauwe kalksteen, die hier gemeen is. Van deze steen en van ijzer is een nieuw landsmagazijn, welks vertrekken door ijzeren deuren gescheiden worden, die men, wanneer er in eenig vertrek brand ontstond, slechts snellijk behoefde te sluiten, om den doorgang van het vuur te beletten. De lijnslagerij is een gebouw van twee verdiepingen, en heeft banen ter lengte van 1200 yards. De schepen worden doorgaans, zoo als in alle andere Engelsche havens, onder een dak gebouwd, welks bekleedfel soms uit leijen, doch meestal uit koper bestaat. Uit de droogedoks wordt het water, tot mijne verwondering, niet door middel van stoom, maar door paarden, welke in een molen loopen, uitgepompt. In een van die dokken bevond zich de ongelukkige *Fortitudo* (*).

Der-

(*) Men was daarmede op weg, om Nederlandsche troepen
pen
bleek
I.

Derzelver hout was vervuurd, het koper was doorvreten, en het schip had drie nieuwe masten noodig. De reparatie zou het Antwerpsche handelhuis ROELANDS op 8000 pond sterlings te staan komen. Om het timmerhout tegen vervuren te beveiligen, wordt het hier in groote ijzeren ketels met zeewater opgekookt. Er werken hier dagelijks bij de 2200 menschen; en velen derzelven verdienen wekelijks 36 Engelschê schellingen.

Na dat ik bijkans twee uur in den *Dock yard* gesloten had, voer ik met den Admiraal naar de *Hamaze*, waar de schepen in dienst, en een deel der onttuigde, geankerd lagen. Wij gingen aan boord van het Admiraalschip *Britannia*, van 120 stukken, waar Kapitein PIPON ons zeer vriendelijk ontving. Men toonde mij het gansche schip. Alles was er, zoo als op de schepen te *Portsmouth*, voortreffelijk. Van de *Britannia*, die ons met 21 schooten groette, begaven wij ons naar den *St. Vincent*, die ganschelijk aan den Portsmouthschen *Nelson* gelijkt.

Daar de 8 Mei een Zondag was, heerschte er in de stad veel stilte. Ik ging, in de eerste plaats, naar de Kazerne der Mariniers te *Stonehouse*, en voorts naar *Plymouth*, welke stad ik nog niet bezigtigd had. Zij ligt $\frac{1}{4}$ uur gaans van *Stonehouse*. Het eerste inkomen is er fraai. Men ziet er verschei-

pen naar Oostindie te brengen, maar in de hooge zee bleek de rottigheid van het nu naar *Plymouth* wendend schip.

I. D.

B

scheidene nieuwe huizen, en een groot vierhoekig gebouw, dat met zuilen versierd is, en den schouwburg en het *Royal hôtel* bevat. Verder binnenwaarts verandert de gedaante van *Plymouth*. De straten worden eng en bergachtig. Zij zijn slecht geplaveid, en hebben geene zijpaden voor voetgangers. Er komt daarin geene zon; en de huizen zijn slecht gerooid en gebouwd. De haven wordt door het *Catwater* gevormd, en schijnt veel bezoek te ontvangen. Men heeft er een goed uitzigt over de baai. Langs een weg, die in de rotsen gehouwen was, bezochten wij de Citadel, om den Generaal-Majoor Sir JOHN CAMERON, die er Vice-Gouverneur is, te bezoeken; maar die bevelhebber was ongesteld. Nu wandelden wij op den wal der Citadel, en vermaakten ons met de voortreffelijke gezigten, tot welker verfraaijing het weder medewerkte. Na den middag gingen wij naar *Stoke*, een dorp met lusthuizen in de nabijheid van *Devonport*. Men pleegt hier zoo veel mogelijk des Zondags de menschen te begraven, die in de vergangene week overleden zijn. Hierom ontmoetten wij in de meeste straten lijkstaatlieden, die ons natuurlijk niet zeer vervrolijkten.

Des Maandags ging ik met Sir JAMES SAUMAREZ, in de groote floep der *Britannia*, het *Breakwater* bezigtigen. Wij begaven ons, in de eerste plaats, naar het *Catwater* en de groeven, die de steenbrokken voor het *Breakwater* opleveren. In die groeven doet men zeer groote steenen door middel van buskruid lospringen. Dezelve zijn van marmer,
en

en worden met ijzeren kranen om hoog geheven, op ijzeren karren met vier wielen gelegd, en langs ijzeren wegen, of liever ijzeren wagensporen, *rail roads*, naar de kaai gebragt, waar schepen liggen, die ze naar het *Breakwater* voeren. Die schepen kunnen 18 der zwaarste steenen laden, en zijn opzettelijk tot dat werk op de werven van *Devonport* gebouwd. De kleinere steenbrokken worden met gehuurde vaartuigen naar het zeewerk gevoerd. Men vindt in de *Voyages* van DUPIN eene beschrijving van de schepen voor de groote steenen, en de wijze van laden en lossen. Bij de steengroeven werden wij door een secretaris van den Heer WHIDBY ontvangen, welke laatste het ontwerp van het *Breakwater* gevormd en thans het opzigt over den arbeid aan hetzelfde heeft. In de rots, waaruit men de steenen haalt, heeft men eene holligheid met wel in stand geblevene beenderen van neushoorn dieren gevonden, en naderhand nog eene andere met beenderen der tanden van beeren. Op den berg boven de steengroeven heeft men een ruim en allerschoonst uitzigt. Wij begaven ons van daar naar de *Bovisandbay*, waar, onder bestuur van den Heer WHIDBY, eene kaai en eene kom van zoet water voor de Marine aangelegd zijn. De kom is 20 voet diep en ontvangt het water uit twee bronnen. Hetzelve loopt vervolgens bijkans eene Engelsche mijl ver door ijzeren pijpen naar de kaai. Hier vindt men 17 kranen, die elk in $2\frac{1}{2}$ minuut eene ton waters geven. Dus hebben de booten, die met de watervaten der schepen naar de kaai gezonden wor-

B a

den,

den, hare lading welhaast binnen. Aan de kom bewoont de Heer WHIDBY een goed huis, uit hetwelke hij het gansche *Breakwater* overzien, en een oog op den arbeid houden kan.

Het zeewerk had bij den vreeselijken storm van 22 en 23 November 1824 zeer veel geleden. Men wil hetzelfde thans (*) op een duurzamer voet herstellen. Men wil de steenen, welke het meeste aan den slag van het water blootgesteld zullen zijn, behouwen, en met ijzeren krammen onderling verbinden. Ik vrees intusschen, dat het werk ook alsdan nog geene genoegzame vastigheid hebben zal, zoo lang men hetzelfde van geene aan den buitenkant regthoekig op hetzelfde aanlopende, kribben voorzien zal hebben, om de kracht der golven te breken, voor dat zij het overdwars liggend werk bereiken. Hetzelfde bevond zich nog in zulken toestand, dat het zich door ons niet liet bewandelen. Hierom stapten wij spoedig wederom in de sloep, en voeren naar het fregat *Thetis*, om Sir JOHN PHILLIMORE, die er commandeerde, te bezoeken. Sir JOHN had ter mijner eere al zijne vlaggen gehefchen. Zijne mariniers stonden met hunne Officieren bij den bezaansmast in orde, en de matrozen langs de verschanfing, en tusschen deks bij de stukken, met fabels, pieken en enterbijlen. De heerlijke orde en zindelijkheid baarden mij veel ge-

(*) Naar de profilleekening van *fig. I*, op de *plaat* achter dit boekdeel.

genoegen. De beide kajuiten waren zeer fraai en met mahonyhout bekleed. Toen wij van het schip aftaken, enterden de matrozen naar de raas, en loste men salvoos uit het geschut. Daar het hoog water was, voeren wij tusfchen *Drake's eiland* en *Mount Edgecumbe*, over eene klippenreeks, welke men *the bridge* noemt. Bij herhaling raakten wij de hoogste klippen, doch zonder nadeel, daar het weinig woei. Wij stapten bij de fchoone fteenen trap van *Mount Wise* aan wal.

Den volgenden dag bezigtigde ik met Sir JOHN het hospitaal voor de zeelieden te *Stonehouse*, dat voorbeeldig ingerigt en van rijke fondsen voorzien is, gelijk DUPIN uitvoerig beschrijft. Men begon deszelfs bouw in den zevenjarigen krijg. Het kan bijkans 2000 kranken en gekwetsten innemen; thans bevonden er zich aldaar flechts in de zeventig man, eenige Officiers en Adelborften (*Midshipsmen*), op het Instituut, mede gerekend. Het gebouw deelt zich in 8 op zich zelve ftaande paviljoenen van drie verdiepingen; eene inrigting, welker nuttigheid gereedelijk in het oog loopt, daar befmetting en brand zich niet ligt over het geheel van zulk een gebouw kunnen uitftrekken. Elke zaal voor kranken heeft 16 bedden van ijzer. De Officiers bedden zijn alleen van hout en met gordijnen behangen. Voorts bevat elke zaal twee bedden voor oppasters (*nurses*). Want in alle hospitalen voor de Engelsche marine worden de kranken door vrouwen opgepast, welke daarbij veel zachter worden gezegd te handelen, dan de *infirmiers* of kranken-

oppassers plegen te doen. De lijders worden uit de schepen te water tot aan het hospitaal gebragt, naar welks bureau van ontvangst een breede steenen trap leidt; daar ontkleedt men hen, eer zij het paviljoen betrekken, dat men voor hen bestemt. Hunne goederen worden verzegeld, en op eene daarvoor geschikte bewaarplaats weggelegd. Zwaar gekwetsten worden door middel van eene ijzeren kraan uit de booten geligt. Er heerschte in alle zalen, even als in de verschillende magazijnen, en in de apotheek, de meeste orde en zuiverheid. Uit die apotheek ontvangen de oorlogsvaartuigen hunne apotheken, die naar de behoefte van elk schip zamengesteld worden, en zeer beknopelijk ingerigt zijn.

De Kerk der stichting scheen mij met het overige niet wel te stroken. Zij is klein en derwijze geplaatst, dat het voor verre weg de meeste zieken uiterst moeilijk vallen moet, om er de godsdienst-oefening bij te wonen. Het vierhoekig plein, dat door de paviljoenen ingesloten wordt, is binnen dezelve van eenen overdekten zuilengang omgeven, waar de lijders bij slecht weder of groote hitte kunnen wandelen. Een welonderhouden grasperk bedekt het midden des pleins.

Voor de krankzinnigen heeft men op eene andere plaats een afzonderlijk huis gebouwd. Het waschhuis staat ook op zich zelf. Bij slecht weder droogt men de wasch door middel van stoom. Zij hangt op ramen, die door raderwerk derwijze bewogen worden, dat men de drooge stukken gemakkelijk wegnemen en andere in derzelver plaats han-

hangen kan. De kranken hebben voor zich zeer doelmatige badplaatsen, waar zij allerlei foort van baden gebruiken kunnen, en alles op het gemakkelijkste ingerigt is. De Officieren, artsen en beambten van het hospitaal wonen voor hetzelfde op een ruim en welbeplant plein. De Commisfaris hier aan het hoofd is een gepensioneerd tachtigjarig scheepskapitein, CREYKE geheeten, die zijnen eersten zeetogt in 1750 deed, en de eerste reis van den Commodore WALLIS rondom de wereld bijwoonde. Wij vertoefden, voor dat wij het hospitaal verlieten, een oogenblik in deszelfs fraai gelegen en smaakvol ingerigt huis. Daarna bezocht ik de Plymouthsche bibliotheek, die voor 20 jaren bij inteekening aangelegd werd, maar nog niet zeer rijk schijnt te zijn. Het is eigenlijk slechts eene leesbibliotheek, zoo als onze *Société littéraire te Gend.* Men vindt er, behalve de boekenzaal, eene leeskamer, en een derde vertrek voor de directie.

De gezamenlijke Officieren van het 24 regimént Infanterie hadden mij den vorigen dag door hunnen Commandant, den Luitenant-Kolonel FLEMING, ter maaltijd laten noodigen. Men had den Admiraal en den Kapitein PIRON insgelijks genoodigd. Toen wij tegen 6 uren aan de kazerne kwamen, stonden de halve Grenadier- en de halve Flankeur-Compagnie er als eewacht in parade. Toen zij afgetrokken waren, plaatsten wij ons aan tafel, en had ik gelegenheid, om de voortreffelijke inrigting der eetzaal te bewonderen. Er werden zeer vele gezond-

heden ingesteld. Bij die van den Hertog van *Wellington* toog de ganſche muzijk, met den Tamboer-Majoor aan het hoofd, onder het ſpelen van den Engeliſchen grenadiermarsch, in eene rij, de een achter den ander, de tafel rond.

Op den volgenden dag voer de Admiraal met ons naar het park van *Mount Edgecumbe*, hetwelk zeer ſchoon van ligging is, doch in oorlogstijd in eene vesting veranderd worden moet, welke men alsdan ter dekking van den *Dock yard* onvermijdelijk noodig heeft. Men heeft bij den aanleg en de verfraaijing van het park een nuttig gebruik van den grond gemaakt. Dezelve is met geene gebouwen overladen. Men vindt er voornamelijk slechts stookkassen, en een badhuis, waarin men een zeer gelukkig gebruik van het marmer der omſtreken gemaakt heeft. De boomen beſtaan er meestal uit beuken. Daaronder zijn er eenige zeer oude, en de meeste zien er armoedig uit, en ſchijnen van de zeelucht te lijden. Men vindt er de drie groote Libanoncederen, die in elk Engeliſch park genoegzaam onmisbaar zijn. Het ſlot *Mount Edgecumbe* is oud, en heeft het uiterlijk van eene Staatsgevangenis; van binnen hebben wij het niet bezigtigd. Daarentegen bezigtigden wij een gedenkteeken ter eere van eene in 1806 geſtorvene Lady MOUNT EDGECUMBE, aan welke het park zijne meeste verfraaijingen te danken heeft. Men verhaalde nopens haar, dat zij twee malen begraven was geworden. De eerste maal had zij drie dagen in eenen grafkelder gelegen, en was zij door een dief gewekt, die haar een vin-

vinger affnijden wilde, om den daaraan stekenden ring te bekomen. Zij had zich in hare geopende kist opgeheven, was er uitgeklimmen, den vlugtenden dief gevolgd, en van een naburig huis, waar zij zich aanmeldde, welhaast naar het slot terug geleid. Vervolgens had zij nog verscheidene jaren geleefd, en kinderen ter wereld gebragt. *Relata refero.* Aan den oever van *Plymouth Sound*, op de hoogte der voorgemelde *bridge*, heeft Lord MOUNT EDGECUMBE eene batterij van 21 ijzeren zesponders aangelegd, welke hij bij plegtige gelegenheden doet bulderen.

Bij die batterij wederom te scheep gegaan, voeren wij naar eene rots, welke voor *Stonehouse* ligt en den naam van *Devils Point* voert. Van dezelve had men, om een nieuw Victualiehuis aan te leggen, een deel laten springen; en men begon op het overgeblevene onder water te metfelen. Zulks deed men met behulp van eene duikerklok, welke, toen wij er aankwamen, reeds 4 uur met de arbeiders onder water was geweest. Men wil aldaar tevens eene nieuwe waterkom aanleggen, alswanneer die van *Bovisand* waarschijnlijk onnoodig worden zal. *Plymouth* ontvangt zijn drinkwater uit *Dartmoor*, 18 mijl van hier, langs onderaardsche buizen, welke in oorlogstijd verstoord zouden kunnen worden. Wij stapten op nieuw in de sloep, landden voorts aan *Mount Wise*, en geleidden den Admiraal naar deszelfs woning.

Eenige dagen later reed ik naar het slot *Saltroun*, 6 mijl. ver, ten einde van het *Catwater* gelegen,

en aan Lord MORLAY, die zich te *Londen* bevond, toebehoorend. Onze weg liep door een lagchend en welbebouwd dal. Wij hadden er aan de regterhand het *Catwater*, aan de linkerhand zagen wij op de hoogten bouwvallen van kasteelen, en vele terrasvormige bedden voor aardbezien, die hier uitnemend vallen. Digt bij den ingang van het park reden wij over eene zeer enge oude steenen brug, van 5 bogen, welke over het *Catwater* lag. In het park leidde een fraaije weg door een dal naar het slot, dat op eene hoogte ligt. Het regende onophoudelijk, alwaarom wij het park niet konden bezigtigen, maar ons bij het slot bepalen moesten. Hetzelve is voor ongeveer 60 jaren gebouwd, en heeft nevens den grond eenige groote vertrekken. Uit een ruim voorhuis trad men in de boekerij, welke verscheidene prachuitgaven, familieportretten en afbeeldingen van eenige voormaals beroemde actrices bevat. Het beste beeld is er het portret van Sir JOSHUA REYNOLDS, door hem zelven geschilderd. Vier zuilen van gyps gelijken uitnemend aan het *vert antique*. Uit de bibliotheek gaat men door een klein vertrekje naar de zaal der schilderijen. Daar en in het vertrekje zijn verscheidene stukken van CARLO DOLCE, ANDREA DEL SARTO, TENIERS, OSTADE, WOUWERMANS, KUYP, VAN DER MEULEN, enz. Ik zou intusfchen ongaarne verwaarborgen, dat al die stukken even echt zijn. Ook in de gezelschaps-, dans- en eet-zaal vindt men vele schilderijen. Dezelve zijn deels van ANGELICA KAUFMANN; andere worden voor stukken van RUBBENS,

VAN

VAN DIJK, SASSOFERRATO, GUIDO RENI, TITIAAN, RUISDAEL, PARMEGIANINO enz. uitgegeven. Van verscheidene had ik tusschen de originelen te *Antwerpen* en *Gend* gezien; ja dat van een der vermeende *Parmegianinos* had ik zelfs in het Engelsch kasteel van *Windfor* aangetroffen. Onder de stand- en borstbeelden onderscheidde ik twee kopijen der *Venus* van CANOVA, die te *Florence* staat, en der *Hebe* van denzelfden meester. De trap van het kasteel is schoon, en prijkt met schilderijen van ANGELICA KAUFMANN. Al de schoorsteenen zijn van Italiaansch marmer, en met zeer bezigtigenswaardige basrelieyen versierd. Onder een voortdurenden regen terugrijdend, bemerkte ik, dat men te *Plymouth* de keisteenen uit verscheidene straten weggenomen en graveel in de plaats gebragt had, dat voor de paarden en huizen veel beter is.

Den 14 Mei voer ik, met Sir JAMES SAUMAREZ en Sir JOHN PHILLIMORE, in de groote sloep der *Britannia*, de *Hamoaze* af, tusschen de afgetuigde schepen door, welke een uiterst majestueus gezigt opleverden. Voorts stevenden wij den Noordelijken arm der *Hamoaze* in, die den naam van *Tamer* voert. Daar de rivier zich hier sterk kromt, en de oevers bergachtig zijn, denkt men zich in een meer te bevinden, en wordt men aangenaam verpast, als er aan een hoek gewend wordt. De oevers zijn ten deele rotsig, meestal met hout bezet, maar ook deels bebouwd, en deels gemeene weide. Het liefelijk groen der Engelsche grasvelden is voor het oog verkwikkend. De *Hamoaze* be-
houdt

houdt dezen naam tot aan het stadje *Saltash*, 3 mijl van *Devonport*, en tot zoo ver reikt de aaneengeschakelde reeks van linieschepen. De *Tamer* heeft aan hare oevers verscheidene kopermijnen; en er ligt links af, op eene rots, midden in een schoon park, een slot van den naam van *Pentilhe Castle*.

Ongeveer 10 mijl van *Devonport*, landden wij bij het slot *Colthill*, dat aan Lord MOUNT EDGECUMBE toebehoort; en wij genaakten hetzelfde langs een tamelijk steilen weg door een woud. Het gebouw moet meer dan 800 jaar oud zijn, heeft het uiterlijk van een gevangenhuis, en is ganschelijk in den ouden stijl onderhouden. Door een vierkant plein treedt men in eene zaal, die met oude krijgsrokken en wapens versierd is. Van daar gaat men, door gewelfde poorten van Dartmoorsch graniet, langs trappen van dezelfde steensoort, naar de verschillende kamers, die men met Audenaerder tapijten behangen vindt. Tevens van oud zwart huisraad voorzien, verwekken zij een vreemd gevoel. Eene van die kamers werd eenigen tijd door Koning KAREL II bewoond. Thans bezoeken de eigenaars van het slot hetzelfde zeer zelden. Daar wij ons de ebbe te nutte hadden te maken, konden wij ons er niet lang ophouden. Bij de ebbe kwam, ter bespoediging van onzen terugtocht naar *Devonport*, een gunstige wind. De linker oevers van *Tamer* en *Hamoaze* behooren aan *Devonshire*, de regter aan *Cornwall*. Op de laatste zagen wij, in eene bogt van de *Hamoaze*, de bouwvallen van
het

het kasteel *Trematon*, dat tot de verblijfplaatsen der oude Koningen van *Cornwall* behoorde.

Zondag den 15 Mei bragt Sir JAMES SAUMAREZ mij naar de *Dock yard's* kapel. Ter zake van de litanie en anderzins, woonde ik er de Godsdienst-oefening met veel stichting bij, offchoon ik van de leerrede bijkans geen woord verstond. Het gebouw is weinige jaren geleden ten dienste der Officieren, beambten en werklieden van den *Dock yard* gebouwd, en van een Kapellaan voorzien. Stilletjes verliep overigens die dag.

Na dat ik den volgenden morgen, onder geleide van Sir JOHN PHILLIMORE, het model van een groot oorlogschip met 4 masten uit den tijd van HENRIK VIII bezigtigd, en de ongelukkige *Fortitudo* in oogenschouw genomen had, stapte ik aan de trap van den *Dock yard*, welke den naam van *Kings Stairs* voert, in de groote sloep der *Britannia*, waar wij eenige der voornaamste dames uit de stad aantroffen. Wij deden een alleraangenaamst riviertogtje, de *Hamoaze* en *Tamer* op, tot aan *Colthill*. Hier aan wal gestapt, gingen wij in kleinere sloepen over, om de *Tamer* verder op te varen. De oevers naderden zich immer meer, en werden steeds hooger en rotziger. Men zag er lusthuizen met fraaije tuinen, en stichtingen, die tot kopermijnwerken behoorden. De groote raderen, die door het water gedreven werden, en de beken, welke in de *Tamer* uitliepen, en daarbij watervallen vormden, leverden evenzeer een bijzonder gezigt op, als de alleen staande witte huizen

zen met rookende schoorsteenen op grasvelden, of tuschen bloeiend geboomte. Van eene der kopermijnen loopt er naar de rivier een ijzeren weg, als die van *Ehrenbreitstein*. De mijnwerken hebben voor zich aan de rivier bemuurde kaaijen, soms kleine havens, en steeds ijzeren kranen ten gebruike der ladende en lossende vaartuigen. Wij voeren twee dorpen, *Harewood* en *Calstoke*, voorbij, en landden aan een gehuchtje, *Wearhead* geheeten, waar het riviertje *Wear* zich met de *Tamer* vereenigt. Deze loopt verder heen over een bed van rotsen, en vormt kleine watervallen. Hierom heeft men in 1796, van *Wearhead* af landwaarts in, een kanaal gegraven, dat meer dan 50 mijl lang en van sluizen voorzien is. Op de rivier, welke hier door middel van eene kribbe vernauwd is, drijft men zalmvangst. Het oord is van rotsen en houtrijke bergen derwijze omgeven, dat men zich in een ketel meent te bevinden. Verscheidene lieden van het gezelschap haalden hunne teekenboekjes voor den dag, en schetsten eenige der fraaiste gezigten. In een klein huis, nabij een der menigvuldige kalkovens, welke wij hieromstreeks gezien hadden, hielden wij een matig, maar zeer vrolijk middagmaaltje. Daarna vingen wij de terugreis aan. De avondstilte, het schoone landschap, de zuivere en warme lucht, maar vooral het aangenaam gezelschap, dat ik welligt nooit weder zien zou, maakten op mij een indruk, die zich niet wel beschrijven laat. De wind was ons zoo gunstig, dat wij bijkans immer zeil voerden. In eene der

der kleine sloepen bevond zich de muziek der *Britannia*, welke ons met vrolijke airtjes vermaakte, waaronder de Dames meermalen medezongen. Bij *Colthill* vereenigden wij ons wederom, ten getale van 17 lustreizigers, in de groote sloep, waar het zeer vrolijk toeging, tot dat wij des avonds te half negen bij *Mount Wise* aankwamen.

Eindelijk ontving ik een brief van den Overste *RIJK*, die mij meldde, dat hij *Portsmouth* ten einde van die week verlaten, en waarschijnlijk te *Plymouth* binnen loopen zou. Er bleef mij niets overig, dan den tijd, in afwachting van de toekomst, zoo veel doenlijk op woeker te zetten.

Met veel genoegen liet ik mij den 19 Mei, door eene kleine sloep van de *Fortitudo*, naar het slot *Trematon* brengen, van welks voormalige bewoners ik reeds heb gewaagd. Sir JOHN PHILLIMORE had de vriendelijkheid gehad van den Heer TUCKER, toenmaligen eigenaar des ouden kasteels, voornamen deelhebber in de naburige bergwerken, en vader van een Officier aan boord van de *Thetis*, voorloopige kennis van ons bezoek te geven. Nu vonden wij, aan wal gestapt, een wagen, welken de Heer TUCKER afgezonden had, om ons naar het slot te brengen. Ik merkte een watermolen op, achter welken men eene gemetselde kom had aangelegd, die bij den vloed volliep, dan gesloten werd, en zich bij de ebbe ten dienste van den molen langs een anderen weg ontlastte. Zulks herinnerde mij het spuijen van onze *basins de chasfe*.

Het

Het meergemeld kasteel ligt op eene hoogte. Behalve de muren met schietgaten, die een vierkant vormen, staan er nog twee torens, een vierkante, aan den ingang, en een ronde, die iets hooger is. Daar de Heer TUCKER het slot van den Koning in leen heeft, ziet men boven den ingang het Koninklijk wapen. Op het plein heeft de Heer TUCKER een smaakvol woonhuis gebouwd, en, om daaraan uitzigt te geven, heeft hij den buitenmuur ten deele omver gehaald. Nu aanschouwt men van daar een deel der *Hamoaze* met de schepen, het park van *Anthony*, de stad *Devonport* en een deel van *Plymouth Sound*. De Heer TUCKER heeft bij de administratie der Marine verscheidene gewichtige ambten bekleed, en is onder het Ministerie van FOX secretaris der Admiraliteit geweest. Na des Ministers overlijden, heeft hij zich met een jaargeld van 2000. pond sterlings, en de bediening van Secretaris van *Cornwall*, naar dit graaffschap terug begeven, waar hij geboren werd, zeer geacht is, veel invloed bezit, en zijn vermogen meestal in de bergwerken geplaatst heeft. Nadat hij ons zeer vriendelijk ontvangen en aan de zijnen voorgesteld had, plaatste hij zich bij ons in den wagen.

Wij reden 8 mijl verder, naar eene zilvermijn, dat de eenige op het gansche eiland is. Zij behoort aan vijf deelhebbers, waarvan de Heer TUCKER de voornaamste is. Het oord was zeer heuvelig, en de wegen soms eng en steil. Tot dezelve behoorde een deel der zeer goed onderhoudene chaussee van *Saltash* naar *Callington*. Wij reden voorbij
het

het reeds vermeld *Pentilhe castle*. Het land was meestal wel bebouwd, met uitzondering van eene heide, welke zulk eene meente vormde, als er in het welbevolkt *Engeland* nog te vele zijn. De zilvermijn ligt in een diep dal, dat aan de gemeente van *Fulliford* onderhoorig is. De groef heet *St. Vincent*, naar den Admiraal van dien naam, dat een voornaam begunstiger van den Heer TUCKER was. Men werkt er sinds 5 jaar, en komt daarbij maandelijks 200 pond sterlings te kort. De zilverader, welker aanwezen men uit zekere ijzererts ontwaarde, wordt van eene koperader regthoekig doorsneden. Men had die koperader zoo even begonnen door te breken, en hoopte, als men daarin geslaagd was, wezenlijk voordeel uit het bergwerk te trekken. Er werden daaraan nog slechts 40 arbeiders gebezigd.

De mijn was, naar men zeide, van binnen zeer vochtig. Ik bevond mij sinds eenige dagen niet volkomen gezond; en even weinig lust had iemand anders van het gezelschap, om in den grond af te dalen. Des keerden wij naar het kasteel *Trematon* terug. Om het heerlijke land, door hetwelke wij henen reden, des te beter te kunnen overzien, plaatste ik mij op den bok, waar ik mij wel verlustigde. Aan mijne linkerhand zag ik op een afstand ver beneden mij eerst de *Tamer* en vervolgens de *Hamoaze*; regtsaf drong mijn gezigt diep in *Cornwall* door. Men wil zelfs, dat *Falmouth* van den weg gezien kan worden. De Heer TUCKER had in zijn huis eene zeer belangrijke verzameling

I. D.

C

van

van metalen en andere delfstoffen uit de omstreken, en eene keurige boekerij; zijne gade bezat eene merkwaardige verza eling van schelpen. Hij had in den voorgemelden vierkanten toren eene biljardzaal laten aanleggen, en de wanden met allerlei zeldzaamheden opgeschild. Hier zag men wapens en andere dingen uit de eilanden van *Australie*; den getatoueerden en gedroogden kop van een opperhoofd der Nieuw Zeelanders, met deszelfs kleeding; stukken scheepshout, welke in de Indische zeeën van wormen doorboord zijn geworden, en een der wormen, die zulks doen, in liquor; Indische wapens; een Amerikaanschen schedelklover; een menschenchedel, welken men in *Cornwall* 30 voet diep onder den grond gevonden heeft; een marmeren kogel, die men in 1807 uit de *Dardanellen* in een Engelsch schip schoot; dingen van het slagveld van *Waterloo*, en een blad van de treurwilg, die het graf van NAPOLEON overschaduwte. Bij het uurwerk, dat men in dien toren heeft aangelegd, is de klok van het Spaansche linieschip *Salvador del Mundo* gebruikt, dat door Lord ST. VINCENT genomen en verbrand werd. De ronde toren, welks binnenwerk verdwenen is, diende voormaals als gevangenis. Zijn overgeblevene buitenmuur is, zoo als de muren van het slot, met klimop begroeid. De tuin, welke buiten die muren ligt, bevat verscheidene trekkassen, en eene fraaije oranjerie. Van hier geleidde de Heer TUCKER ons, langs een beschaduwd voetpad, naar ons bootje terug, waarmede wij *Devonport* welhaast

haast bereikten. Bij de bezigtiging van *Trematon*, zoo als bij die van andere Engelsche sloten, en zelfs op openlijke wandelplaatsen, verwonderde ik mij over de ontzaggenlijke menigte van raven, die er nestelden en, om van hare uitwerpfels niet te reppen, een ondragelijk gekrijsch aanhieven. Nu hoorde ik, dat men veel van die raven hield, derzelver teelt bevorderde, en zelfs gedoogde, dat zij hare eijeren op duiventillen uitbroeiden, omdat zij een aantal wormen en schadelijke infekten verslonden.

Onder al de vriendschappelijke, aangename en leerrijke gezelschappen, werd mijn ongeduld groot. Van dag tot dag, van uur tot uur, nam hetzelfde toe. Mijn tijd was kostelijk, en er ging hier een groot deel van denzelfden verloren. Ik zag steeds meer onrustig naar de *Pallas* uit, en de *Pallas* kwam niet te voorschijn. Meer dan eenmaal vatte ik het denkbeeld op, om al, wat ik aan boord van dat schip had, op hetzelfde te laten, en met eene gewone pakketboot naar *Amerika* over te steken. Eindelijk verscheen de *Pallas* den 30 Mei in *Plymouth Sound*. Zij was, om redenen, langer te *Portsmouth* gebleven, dan het voornemen was geweest. Nu waren de stichtingen voor het zeevaren te *Plymouth* zoo merkwaardig, dat zij door onze Officiers aîmede in oogenschouw dienden te worden genomen. Des bleef de *Corvet* hier nog verscheidene dagen liggen; een vertoef, dat haar wel te stade kwam; aangezien er een hevige

storm uit het Zuidwesten aanbrak , waarbij zij zich door het *Breakwater* gedekt vond.

Tijdens dat vertoef van de *Pallas* , deed ik met Sir JOHN PHILLIMORE een aangenamen uitstap naar het landgoed van een gewezen Overste. Deze voerde den naam van GENYSS , en bewoonde , met vijf beminnelijke en schoone dochters , een fraai park , op een hellenden grond , 5 mijl van *Plymouth* , en niet ver van den linkeroever der *Tamer*. De inrigting van deszelfs huis is vol smaak , en het schilderwerk van deszelfs eigene hand. De Overste heeft een bijzonder talent voor landschappen , zoo in olie- als in waterverf. Daardoor vertegenwoordigt hij zich de schoonste oorden , welke hij op zijne menigvuldige reizen bezocht heeft. Negen jaar in *Noord-Amerika* doorgebracht hebbende , toonde hij ons tafereelen van natuurwonderen , met welker nabij zijnde aanschouwing ik mij vleide. Bijzonder veel genoeg vond ik in de fraaije schilderijen van de watervallen der *Niagara* en *Montmorenci*.

Sir JOHN bragt mij voorts bij een Heelmeester , HARRIS geheeten , die eenen nieuwen afleider voor de schepen uitgevonden had. Tot proefnemingen daaromtrent had hij een model van een fregat laten maken , dat in eene groote kuip met water dreef. Hetzelve had op elken mast een afleider. Van daar liepen er onderling dicht verbondene koperen staven langs den mast naar de kiel , en door dezelve het water in. De bliksem loopt , zoo als de Heer HARRIS wil , langs die staven benedenwaarts , zonder

der iets, dat zich in de nabijheid bevindt, aan te roeren. Om dit te bewijzen, heeft hij den mast met een papier bewonden, dat met zijn buskruid gevuld is, langs hetwelke de bliksem henen loopt, zonder het buspoeder te doen ontvlammen. Om voorts te bewijzen, dat de bliksem, als hij door het water loopt, zijne ontvlammende kracht niet verliest, heeft de Heer HARRIS aan het einde der staven van eenen mast onder de kiel een stuk koperdraad gehecht, dat door het water naar het zundgat van een klein stukje kanon op een vlotje loopt, en dat stukje, zoo haast de bliksem in den afleider slaat, doet losbranden. De bliksem komt uit eene met katoen gevulde schaal, welke aan een zijden draad hangt, en in verband met eene elektrifeer-machine staat. De proeven baarden ons veel genoegen. De Heer HARRIS heeft voorts een zeer fraai physisch kabinet, en daarin eene sterke elektrifeer-machine, met eene schijf van drie voet middellijns. Daarmede deed hij, onder andere aardige proefnemingen, de olie in een elektrometer door elektrifche slagen om hoog stijgen. Eene koperen spits op zijn huis stond, door middel van koperen staven, in verband met een elektrisch klokken spel, dat, zoo haast er eene onweerswolk over het huis drijft, begint te spelen, en zulks juist ook deed, toen wij ons bij hem bevonden. Wij zagen bij hem voorts een regenmeter ter berekening van het gevallen regenwater. Over zijnen scheepsafleider heeft hij een klein geschrift uitgegeven, waarvan ik

een afdruk ontving. Met veel dankbaarheid voor zijne beleefdheid scheidden wij van hem.

Gedurende het laatste verwijl te *Devonport* zag ik nog een Oostindievaarder van stapel loopen, die den naam van *the City of Rochester* voerde. Te *Londen* gebouwd, was hij in November van het vorige jaar, op zijne eerste reis naar *Bengale*, nevens *Plymouth* door eenen hevigen orkaan derwijze op den oever geslingerd, dat hij bijkans in flarden sprong, en geheel als van nieuws af getimmerd worden moest. Terwijl hij nog op de werf stond, ging ik hem van binnen bezigtigen, en de inrigting behaagde mij zeer. Tot de overbrengst van pasfagiers bestemd, heeft het schip op het achterdek eene gezelschapszaal en twee kamers, als het Kapiteinsverblijf op een linieschip. Beneden zijn de vertrekken ook zoo verdeeld, als de hutten der Luitenants op een linieschip; maar die van het transportschip zijn grooter, en van meer gemak en geriefelijkheden voorzien. In het afloopen stelde ik te meer belang, daar ik nog nooit iets dergelijks had bijgewoond.

De beroemde generaal *MINA*, een slagtoffer der onlusten, die in het ongelukkige *Spanje* heerfchen, was in *Engeland* gastvrij ontvangen; maar hij kon, helaas! de vochtige lucht niet verdragen, en leed aan rhumatieke pijnen. Nu heeft *Plymouth* den naam van eene zeer gezonde plaats te zijn; en grootelijks verheft men de geneeskundige bekwaamheid van Dr. *HAMMICK*, die hier bij het hospitaal der Ma-
ri-

rine is aangesteld. Om beide redenen had MINA zijn verblijf hier ter stede genomen. Ik had kennis met hem gemaakt, en woonde eene belangrijke plegtigheid bij, welke ter zijner eere plaats greep. Het Spaansche Comité te *Londen* had, namelijk, een eerefabel voor hem bestemd, en een lid van hun gezelschap, dat naar *Plymouth* trok, tot eene plegtige afgifte van het ereteeken gemagtigd. Dat lid was dezelfde Heer BOWRING, die in 1824, wegens eene aangetijgde Staatsverraderlijke briefwisseling, in *Frankrijk* vast gezet, doch welhaast wederom ontslagen was geworden. Na de aankomst van dien Heer te *Plymouth*, verzamelde er zich aldaar een talrijk en uitgekipt gezelschap in de groote zaal van het *Royal hôtel*. Aan hetzelfde deelde de Heer BOWRING het oogmerk der bijeenkomst mede. Hij roemde des Generaals verdiensten, en sprak nu denzelfden in het Spaansch aan, vermeldde het besluit van het Comité, en las het diploma voor, dat bij den fabel behoorde. Hetzelfde was, in het Engelsch en Spaansch beide, allerfraaist geschreven, en werd met den fabel aan den Generaal overhandigd. De fabel had een gevest van goud, met des Generaals wapen, en eene zwaar vergulde schede met gedreven werk, dat op de diensten van den krijgsman doelde. Deze las een antwoord in het Spaansch, en gaf hetzelfde den Heer BOWRING over. Een der bijeen zijnde lieden had dat antwoord welhaast in het Engelsch vertolkt, en las het in die taal voor. Men bragt den braven Generaal, door een langdurig handgeklap, de schatting der bewondering toe.

De Heer BOWRING noodigde mij tot een maaltijd, welken men ter eere van MINA geven wilde, doch ik moest een weigerend antwoord geven, naardien ik reeds eene andere uitnoodiging had aangenomen.

Daar het bepaald was, dat wij Zondag den 5 Juni naar *Falmouth* zouden afreizen, begon ik afscheid te nemen. Doch ik zag des Zondags morgens vergeefs naar de sloep uit, welke mij aan boord van de *Pallas* brengen zou. Eindelijk kwam er een brief van den Heer rijk aan. De hevige wind maakte het hem dien dag onmogelijk, om naar *Falmouth* te zeilen. Den volgenden dag zou hij mij afhalen, en verscheen hij werkelijk. Na dat er nog allerlei dingen bezorgd en aangeschaft waren, staken wij in verscheidene sloepen van *Mount Wise* af. Ik deed zulks met het mijne, in eene sloep van de *Britannia*, welke Kapitein PIPON ter mijner beschikking had gesteld. Onder een hevigen wind bereikten wij welhaast de *Pallas*. Daar vonden wij een aantal vrouwvolk, dat er den vorigen dag met vaartuig uit de haven aangebragt was; een noodzakelijk kwaad, als men de matrozen niet aan wal kan laten gaan, zonder gevaar van ze te verliezen. Het bleef sterk voortwaaijen, en de wind was voor eene reis naar *Falmouth* gansch niet ondienstig. Er werd dan besloten, dat wij eene betere gelegenheid zouden afwachten; en wij bleven ook nog den ganschen volgenden dag voor anker.

II.

Vaart naar *Falmouth*, en reis van daar
over den Oceaan naar *Massachusetts-*
bay.

Na dat het den 7 Junij bijkans immer sterk gewaaid en geregend had, beterde het weder tegen den avond. Wij hoopten, den volgenden morgen in zee te zullen kunnen steken. De wind was toen wel ook nog ver van gunstig, doch niet meer zoo hevig, dat wij hem behoeften te ontzien; en het anker werd des morgens te 9 uur geligt. Wij voeren, op een merkeliijken afstand van het West-einde des grooten zeewerks van *Plymouth Sound*, door *Cawsand bay* zeewaarts aan. In den mond der *Sound* snelde de stoomboot *St. David*, met welke ik twee jaren geleden van *Bristol* naar *Wallis* gereisd was, en welke thans van *Plymouth* op *Falmouth* voer, met passagiers voor ons uit. Zij stond, daar de wind ons vlak tegen liep, de 33 Engelsche mijlen spoediger af te leggen, dan wij; maar zij scheen derwijze te schudden, dat ik de reizigers, die er aan boord waren, hunnen vluggen

togt niet benijdde, ofschoon wij den ganschen dag laveerden. Hierbij onttoegen plotfelings opkomende dikke nevels ons vaak het gezigt van de kust. Had het sterker gewaaid, de nevels hadden ons in merklijke verlegenheid kunnen brengen, daar er hieromstreeks langs den hoogen wal vele blinde klippen liggen. Inmiddels hadden wij, bij den matigen wind, een knappen Plymouthschen loods aan het roer. Ik had gehoopt, dat ik den vuurtoren van *Eddystone* zien zou; maar de nevel belette de zulks. Evenwel zagen wij in den nacht het vuur van die groote baak. Met veel moeite klaarden wij Kaap *Deadmanspoint*, welker naam weinig goeds aanduidt. Wij moesten om derzelver wil eenen langen gang zeewaarts in doen; en wij hadden ons den ganschen nacht op de ruimte te houden, daar het tamelijk sterk uit het Zuidwesten woei. Echter stond de zee niet hol, en bleef ik van de ellendige zeeziekte ganschelijk vrij.

Den 9 Junij liepen wij des morgens te 6 uur de baai in, welke haren naam van *Falmouth* ontleent. Wij hadden deze vrij langwerpige stad van 7000 inwoners aan bakboordzijde. Zij ligt aan den voet van een heuvel en maakt geen schitterend vertoon, daar zij, even als *Devonport*, van graauwe kalksteen gebouwd is, en de huizen leijen daken hebben. Een heuvel, op welken de Citadel gelegen is, maakt de stad uit zee onzichtbaar. Regts af ligt aan de baai het oud kasteel *St. Mawes*, met ongeveer 5 huizen, die van arme vischers bewoond worden. Weleer was dit een *borough*, en de plaats

geeft

geeft nog steeds twee leden aan het Britsche parlement. Het is een van die *rotten boroughs*, welke op zoo vele tongen zweven.

De heuvels worden meerendeels als akkers bebouwd. Andere worden als gemeene weide gebruikt. De zeldzaamheid van boomen is opmerkelijk. In de haven lagen weinige schepen. Wij lieten het anker niet ver van het wachtschip, den zes-en-dertiger *Astraea*, vallen, en deden 11 fa-luutfchoten, die straks met even zoo vele beantwoord werden. Toen ons geschut bij onze aankomst op de *Reede van Spithead* was gelost, had de dreuning de olie uit den Sympifimeter doen loopen, en den Overste verplicht, om een nieuwen Sympifimeter van *Londen* te doen komen. Om iets dergelijks te verhoeden, moesten bij het jongste salvo de Sympifimeter en de Chronometers door Heeren Officiëren in de handen worden gehouden. De *Astraea*, door Kapitein KING gecommandeerd, dient als depôt voor de pakketbooten, welke van hier naar alle Oostelijk of Westelijk van *Engeland* gelegene deelen der wereld afvaren, en gezamenlijk onder het bewind van den gezegden Kapitein staan. Voormaals behoorden die booten aan bijzondere personen toe, en ging het niet alleen met de bestelling van brieven enz. naar verre plaatsen zeer ongeregeld, maar stond er ook eene wijde deur voor sluikhandel open. Hierom heeft het gouvernement zich met de vorige ondernemers der pakketbooten verstaan, en bestuurt hetzelfde die booten thans voor eigene rekening. Zoo haast een vaartuig der ge-
we-

wezene administratie niet meer dienen kan, wordt het door eene Corvet of Oorlogsbrik vervangen, op welke schepen een Luitenant der Marine commandeert. Er bevonden zich, toen wij *Falmouth* bezochten, reeds 15 zulke oorlogsvaartuigen onder de 34 schepen, die er den dienst van pakketbooten verrigttten. De 19 overige waren nog oude schepen, en hadden hunne voormalige Kapiteinen. Eenige uren na onze aankomst ontvingen wij een bezoek van den Heer LAKE, Nederlandschen Consul, die mij verscheidene brieven ter hand stelde. Daarna kwam Kapitein KING bij ons aan boord, in welken wij een zeer onderhoudenden man leerden kennen. Na 11 uur ging ik met den Overste RIJK naar den wal, en vonden wij aan de landingstrap eene menigte volks, welke ons uit de sloep verlangde te zien stappen. Wij namen ons verblijf in het *Royal hôtel*, een groot en wel ingerigt logement, dat inwyschen in eene akelige straat gelegen is. Bijzonder onaangenaam was het, dat de vischmarkt tegenover hetzelfde gehouden werd; offchoon wij er zeer groote en schoone vischen, en tevens reusachtige krabben zagen, die hier zeer goedkoop zijn. Wij begaven ons naar het tolhuis, waar ik nopens het ontschepen van mijne goederen de noodige schikkingen maakte. Daarna bezochten wij den Heer LAKE en Kapitein KING. De laatste bewoonde buiten de stad een huis, dat wel oud en klein was, maar in een goeden tuin lag, en een heerlijk uitzigt over de baai had; een huis, dat voor de geschiedenis merkwaardig is, daar hetzelfde een-

eenmaal door OLIVIER CROMWELL bewoond werd.

Ons vertoef te *Falmouth* duurde 9 dagen; een zeer langen tijd voor een reiziger, die zich in *Amerika* wenscht. Ik sleet dien tijd ten deele met lezen, schrijven, en andere dingen, die tot het gewone leven behooren; alwaarom ik nopens *Falmouth* slechts weinig heb aan te merken, dat eenigzins belangrijk kan schijnen.

De markt dezer havenplaats is een groot, langwerpig en bergop loopend plein, van overdekte galerijen omgeven. Buiten de stad vindt men eenige nieuwe zeer nette huizen, die ten deele van smaakvolle tuinen omringd zijn, welker ligging men zeer gezond acht. Over de haven wordt een zeer fraai plekje gronds door een klein vlek beslagen, dat *Flushing* heet, en dezen naam, zoo men wil, van Vlisfingsche kapers bekomen heeft, die hier voor ongeveer 200 jaren een depôt aanleiden, en uit wier nakomelingen de inwoners bestaan.

De Citadel van *Falmouth*, *Pendennis Castle* geheeten, ligt op eene hoogte aan den ingang der baai, en bestrijkt dezelve. Zij bestaat de gansche hoogte, en heeft aan geen kant iets, dat haar van boven bestrijkt. De grond bestaat uit leisteen, en vele werken zijn daarin gehouwen. De vesting heeft 6 bastions, en aan den zeekant twee lagere batterijen, welke elk voor ruim twintig stukken geschut plaats hebben. De bovenste der twee bevat een oven, om kogels te gloeijen. De andere, welke dicht aan zee ligt, steunt met haren linker vleugel op een ouden toren uit den tijd van HEN-

RIK

RIK VIII. Men heeft de vesting in CROMWELLS tijd gesticht. In hare Zuidpunt staat een oude toren van graniet, onder HENRIK VIII gebouwd, en van eene gracht omgeven. Deze kiem der vesting vormt de Commandants woning, en zweemt naar de Fransche *tours modelés*. Van hare tinne heeft men een tamelijk wijd uitzigt. De dag, op welken ik, met eenige Officiers van de *Pallas*, de vesting bezocht, was uiterst schoon; en nogtans zweefde er op de hoogte een nevel, die naar den lageren grond tusfchen de vesting en de stad afdaalde. Zulke nevels, wil men, zijn hier op de schoonste zomerdagen menigvuldig. De vesting kan eene bezetting van 2000 man bevatten, doch was slechts met een aantal oude soldaten bezet. Men vindt er een tuighuis, waarin ik ongeveer 4000 geweren voor Fuseliers en Mariniers, met en benevens een aantal fabels enz., in zeer goede orde zag. Ik merkte hier op, hetgene mij reeds elders in het oog geloopt was, dat men in den diepsten vrede de meeste kanonnen op hunne affuiten laat, en dat de wallen met palisfaden omtuind zijn. Zekerlijk vindt menig een, bij het onderhoud van dat alles, eene goede rekening! Terugkeerende gingen wij voorbij eene ongelukkige Antwerpsche brik, welke hier midden in den jongsten winter met de grootste schade binnengeloopt, en nu zoo vervuurd was, dat zij moest worden gesloopt. Het handelshuis DE SMET BOSSAERT te *Gend* had haar bevracht.

Nagenoeg 14 mijl van *Falmouth*, vindt men de koper- en tinmijnen van *Dalcoath*. De deelhebbers,

bers, waartoe de Nederlandsche Consul LAKE be- hoorde, hielden den 13 Junij eene vergadering ter fluiting van hunne rekening. Ik reed daarheen met de Heeren LAKE en RIJK, en met eenige Officiers van de *Pallas*. Naardien ik verscheidene andere bergwerken bezigtigd en daarbij ondervonden had, dat men, in dezelve nederdalend, eigenlijk niets ziet, dan smalle en lage gangen; dat men er veel morsigheid en vocht heeft af te wachten, en dat er veel met ladders beklommen worden moct, zoo vond ik voor mij, wiens oogen op *Amerika* gevestigd waren, het gansch onnoodig, dat ik hier zulk een onderaardsch wandelen hervatte. Daarentegen wenschte ik de smelterijen te zien; doch deze ontbraken. Daar *Cornwall* volstrekt geene kolen oplevert, wordt de erts op hoopen geworpen, tegen ongeveer $7\frac{1}{2}$ pond sterlings de ton verkocht, en te scheep naar *Wallis* gevoerd, waar men weet dat vele steenkolen gevonden worden. De bergwerken van *Dalcoath* beslaan veel gronds, en hebben 7 toegangen, van welke de diepste tot op 340 vadem in den grond reikt. De pompen worden door stoommachines bewogen. De pijp van eene der pompen heeft 76 duim middellijs, en is nog klein in vergelijking met eene in de nabuurschap, welker cilinder, naar men wilde, eene middellijs van 100 duim heeft. In de bergwerken van *Dalcoath* arbeiden dagelijks ongeveer 800 menschen, die men naar evenredigheid van hetgene zij opleveren betaalt. Het gebergte bestaat uit graniet en schist. Men vindt daarin koper en tin. De ad-
ren

ren van deze metalen loopen digt langs elkander henen, kruisen elkander meermalen, en zijn zoo rijk, dat het gewigt van het zuiver metaal vaak een derde bedraagt van dat der steenige erts, welke het metaal in zich bevat. De ertsbrokken worden klein geslagen en gewasfchen, en de kopererts wordt van diegene gefcheiden, waarin tin begrepen is.

De erts werd door vrouwen klein geslagen, onder welke er eenige zeer hupsche waren. Zij wordt in geene houten kuipen van beneden opgehaald, maar in ijzeren. De gezamenlijke deelhebbers aan de mijnen van *Dalcoath* moeten veel geld winnen; doch soms komt er ook wel eens te kort. Dit was het geval bij de rekening van den voornoemden 13 Junij. Hierom vonden wij de Heeren, die ruim twintig in getale waren, en eenen bestendigen directeur, den Heer *RENNEL*, aan hun hoofd hadden, bij den maaltijd, waarmede alles natuurlijk befloten werd, niet allen even opgeruimd. Er kwam een aantal bijzonderheden te berde, waartoe wij geene de minste betrekking hadden. Vele ingestelde gezondheden raakten insgelijks enkel het plaatselijke. Ten laatste viel een der Heeren op het denkbeeld van de gezondheid van den Koning der Nederlanden in te stellen; welke beleefdheid ik met de gezondheid van het Koninklijk huis van Grootbritannien beantwoordde. De maaltijd bestond op zijn Engelsch uit stukken van sta vast, als *roastbeaf*, *plumpudding*, enz.

Ons reisje liep door *Penryn*, een meestal slecht gebouwd stadje van 3000 inwoners, twee Engelsche

fche mijlen van *Falmouth*, aan de baai, met eene
 haven, welke voornamelijk door fchepen bezocht
 wordt, die fteenkolen uit *Wallis*, en koorn uit
Ierland aanbrengen. *Cornwall* is voor de koorn-
 teelt te bergachtig; tevens nemen de bergwerken
 veel plaats weg, en onttrekken zij vele armen aan
 den landbouw. De weg, die bergachtig maar an-
 ders goêd was, liep door weilanden, welke, bijna
 zoo als in *Luikerland*, met groene heggen omtuind
 waren. Boomen ziet men er weinig, en de mees-
 te zijn laag. Men fchijnt nieuwe plantfoenen aan
 te leggen, waaronder ik eenige laurierboomen be-
 merkte. De huizen zijn alle van gehouwen fteen,
 veelal van graniet, welke fteenfoort hier zeer ge-
 meen en goedkoop is. Men vindt er alomme lei-
 jen daken. De toenemende bevolking maakt, dat
 men er vele nieuwe huizen op fpeculatie bouwt.
 Wij reisden tevens door *Redruth*, een bergachtig
 en onregelmatig ftadje, welks bevolking die van
Penryn in getal evenaart, en meerendeels van mijn-
 arbeid leeft. Om de plaats henen liggen bergwer-
 ken, en op een tamelijken afstand zagen wij ruïnes,
 die voor overblijffelen van een Druidentempel ge-
 houden worden. In de bergwerken bemerkte ik
 een bijgeloof, dat ik op verfcheidene fchepen, en
 almede in boerenhuizen, had ontwaard. Men fpij-
 kert, namelijk, boven den ingang een hoefijzer, om
 de hekfen er buiten te houden. Te *Dalcoath* wa-
 ren wij nog flechts anderhalve mijl van het *Kanaal*
van Bristol, en zagen wij eenen daaraan palenden
 hoogen berg, die den naam van *St. Agnes Beacon*

I. D.

D

voert.

voert. Wij reden eindelijk door *Tehidy*, een park van Lord DE DUNSTANVILLE. Het bestaat meereindeels uit nieuw plantsoen, dat in dit mager land ongemeen wel slaagt. Wij stapten aan het woonhuis af en bezigtigden hetzelfde. Het is een tamelijk groot vierkant gebouw, met vier paviljoenen. Men vindt er vele schilderijen van Sir JOSHUA REYNOLDS, LELY, KNELLER, HUDSON en VAN DIJK. De echtheid der laatste schijnt mij inmiddels twijfelachtig; maar ongemeen beviel mij een zeer goed portret van den grooten rox. Men ziet er tevens verscheidene standbeelden, kopijen van de beste antieken, en schoorsteenen van *verd en jaune antique*.

Er waren mij meermalen gezigten van *St. Michaels mount* in *Cornwall* voorgekomen; en ik had lang gewenscht, om den berg zelven in oogenschouw te nemen. Daartoe gebruikte ik den ledigen tijd, welken ik nu had. De berg ligt in de dusgenoemde *Mountbay*, tegenover het stadje *Marazion*, 23 Engelsche mijlen van *Falmouth*. Ik verliet deze stad den 14 Junij tegen den middag. De weg loopt door *Penryn*, en dan links af, en bestendig berg op en berg af, over heidegronden, waar men slechts weinig sporen van landbouw ontdekt. De huizen staan elk afzonderlijk, en zien er armoedig uit. Op de hoogten heeft men hier en daar gezigt van de Westelijke bergen van *Cornwall*. Boomen vindt men er zelden, maar hier en daar bergwerken. Dertien mijl van *Falmouth* ligt *Helstone*, een bergstadje met 2500 inwoners, eenige nette huizen, slecht gevloerde straten, een raadhuis
in

in het midden, en onder hetzelfde markthallen. Aan gene zijde van *Helfone* kwamen wij in een fraai dal, dat ons wederom gezigt van boomen aanbod. Wij reden over eene steenen brug van het riviertje *Looc*, dat een weinig beneden dezelve in zee valt. Tot *van Marazion* is het landschap bevallig, en nog wel bergachtig, maar beter bebouwd. Wij naderden de zee, welke wij aan de linkerhand hadden. Aan de regterhand hadden wij bergen, die eenige fraaije gezigten opleverden. Toen wij *Marazion* naderden, dat op eene hellende plaats aan zee ligt, opende zich het wezenlijk schoon gezigt op de *Mount-bay*; en haar rotsig eiland *St. Michaels mount*. Te *Marazion* stegen wij aan de *Star inn* af, en namen wij straks eene boot, om naar den berg te varen, die ruim een geweerfchot van den oever ligt. Dezelve hangt bij laag water met het vaste land te zamen. Hij is van graniet, beneden bijkans eene Engelschemijl in den omvang groot en 250 voet hoog. Tegen dezen berg aan ligt een klein vischersdorp van ongeveer 30 huizen, met eene kleine haven, welke door twee nieuwe hoofden gevormd wordt. Langs eene vrij ongemakkelijke in de rots gehouwen trap, komt men aan een oud slot op den top, aan het geflacht der ST. AUBYNs toebehoorende, welks hoofd, Sir JOHN ST. AUBYN, eigenaar van bijkans al de huizen te *Devonport* en van een groot deel van den grond der timmerwerf is. In vroegere tijden was het gezegde slot een klooster. Het is uit hoofde van zijne ligging zeer voor eene vesting geschikt. Men heeft tot versterking van het-

zelve een paar kleine bastions en een paar platte-formen aangelegd. Daarop staan thans kleine, aan den eigenaar des bergs toebehoorende, stukjes geschut. Het heeft menige belegering verduurd. Men bragt ons in eene kapel van de Gothische bouw-orde, met oude geschilderde glasruiten. Daarna toonde men ons het slot. In hetzelfde is evenwel niet veel bijzonders te zien, uitgenomen de gewezene eetzaal der kloosterlingen, met zonderlinge basreliefs, die jagtpartijen uit den ouden tijd voorstellen, en met overoud huisraad. Een der stoelen, wil men, is 300 jaar oud, een andere 500. Uit de vensters van het slot heeft men een heerlijk uitzigt over de *Mountbay* en hare oevers, waarop *Marazion*, en het 3 mijl van daar gelegene *Penzance*, zich fraai vertoonen. Niet ver van de laatstgenoemde plaats lag de *Thetis* toen geankerd. Zeer leed was het mij, dat ik geen tijd had, om mijnen lustigen vriend Sir JOHN PHILLIMORE een kort bezoek te geven. Op de kerk van het slot verheft zich een toren, welken ik nogtans niet beklom. Wij voeren naar *Marazion* terug, dat voormaals *Market Jew* heette en 1100 inwoners heeft. Over *Helstone* kwamen wij des nachts omstreeks een uur zeer vermoed te *Falmouth* aan.

Penryn, waarheen ik meer dan eenmaal wandelde, heeft eene reeks van nieuwgebouwde fraaije huizen met goede tuinen, en eene Roomsche kerk. De gezegde huizen en tuinen bevinden zich op eene terras van den naam van *Green bank*, welke eene heerlijke wandelplaats oplevert.

Het Gouvernement heeft te *Falmouth* een uurwerk-

werkmaker aangesteld, om de chronometers der pakketbooten in orde te houden. Hij reguleerde die van de *Pallas* insgelijks. Zijn naam is GOFFE. Hij maakt nieuwe chronometers, en verkoopt de zak-chronometers voor 56 guinjes. Hij toonde ons eene kleine flesch met olie, welke op eene zeer geheime wijze toebercid was, en van welke hij elken druppel op eene guinje schattede. Daarmede werden de chronometers geolied. De uitvinder van die olie was, juist terwijl hij wegens den verkoop van zijn geheim onderhandelde, gestorven, en dus was het geheim, helaas! verloren gegaan. Van den uurwerkmaker ging ik naar den Heer LAKE, om afscheid te nemen; want de *Pallas* zou den volgenden dag in zee steken. Toen ik te huis kwam, werd ik door mijnen vriend Sir JOHN zeer aangenaam verrast. Dezelve was dien dag voor *Falmouth* aangekomen, en had zijnen intrek bij Kapitein KING genomen. In zijn gezelschap fleet ik den middag en avond van den 17 Junij bij den laatstgenoemden zeer aangenaam.

Den 18 begaf ik mij des namiddags te 3 uur met den Overste RIJK aan boord van de *Pallas*. De brave Kapitein KING had ons, tot dat wij in de sloep stapten, uitgeleide gedaan. Toen wij voorbij de *Astraea* voeren, werd ik van dezelve met 21 schoten gegroet. De *Pallas* antwoordde met even zoo vele schoten. Des avonds tegen 6 uur was het laatste anker geligt, en verlieten wij de baai met een gunstigen Zuidoostewind. Eenige jonge dames van *Falmouth*, aan welke onze Officiers niet

mishaagd hadden, waren tot op de uiterste rots-
punt beneden *Pendennis castle* gewandeld, en wuif-
den de Heeren van daar met hare doeken een vaar-
wel toe. Buiten de baai verbeidde Sir JOHN ons
met zijne *Thetis*. Hij zeilde een tijd lang nevens
ons, en deed zijne schoone beugelhorens lustig
blazen. Het woei intusfchen tamelijk sterk, de
ongelukkige zeeziekte bezocht mij, en ik moest
mij welhaast in een jammerlijken toestand nederleg-
gen.

Men vorderde in dien nacht sterk, zag den vuur-
toren van Kaap *Lizard*, en voer de *Sorlings* voor-
bij, welke ik gaarne gezien had. De *Thetis* bege-
leidde ons tot 6 uur in den morgen, en keerde
toen terug. Ik bleef den ganschen voormiddag zee-
ziek, en kon niet het minste binnen houden. De
wind blies ons van den Oostkant vlak in den rug,
en bewoog onze Corvet, bij het dusgenoemd len-
sen, ongeschiktelijk. De middagswaarneming gaf
49° 14' 44" N. Br. en 7° 12' 24" W. L. van
Greenwich. Wij koersten regt Westelijk op *Boston*
aan. De lucht was den ganschen dag nevelig; het-
gene in deze zeestreek, die bij de Hollandsche zee-
lieden, omdat men er met het peillood grond vindt,
de gronden heet, zeer dikwijls plaats grijpt. Ook
wil men, dat er hier hevige stormen heerschen. Te-
gen den avond kreeg de wind iets van het Noor-
den. Zulks gaf aan het schip eenigen steun, en er
kwam aan het onhebbelijk lensen een einde. Den
20 Junij bleef de wind ons even gunstig, als den
vorigen dag; maar het waaide des voormiddags zeer
he-

hevig. De middagsrekening gaf $48^{\circ} 3' 54''$ N. Br. en $11^{\circ} 23' 3''$ W. L. ten bewijze van den krachtigen wind en den sterken gang van de *Pallas*. Ik bleef tot 4 uur 's namiddags in mijn kot; doch ik bevond mij tegen den avond beter, ging op het dek, en vermaakte mij met lezen.

Den 21 Junij was de wind nog steeds even gunstig, doch iets flapper. Ik begon van lieverlede aan de beweging van het schip te gewinnen. De lucht was den ganschen dag bewolkt. Dus kon er geene lengte genomen worden. De breedte was $46^{\circ} 54' 44''$. Men vervolgde proefnemingen met *Barlow's correcting plate*, welke men reeds tijdens het vertoef van het schip te *Portsmouth* aangevangen had. Het ijzer, dat in de verschillende deelen van een schip voorhanden is, heeft, namelijk, een meer of min sterken invloed op de magneetnaald, en maakt de waarnemingen met dezelve onzeker. Om nu den invloed van het ijzer der *Pallas* op het kompas uit te vinden en te berekenen, plaatsten men, in *Portsmouth harbour*, op een der roosters tusschen den bezaansmast en grooten mast een paal, en daarop een Azimuth kompas, alles boven de hoogte der scheepsverschanfing. Als nu de kompasnaald in de rigting der kiel van het schip stond, en er aan weerskanten van het schip evenveel ijzer was, dat van beide zijden gelijkelijk op de naald werkte, moest er bij de proefnemingen het volgende plaats grijpen. Draaide het schip met den steven Oostelijk, dan vormde de naald een hoek met de kiel, en oefende het ijzer aan bakboord

zijn invloed op de naald. Die invloed zou het sterkste werken, als de naald en kiel een regten hoek vormden, en die invloed zou kleiner worden, als het schip nog sterker draaide. Om nu dien invloed te berekenen, bragt men een kompas op een nabijgelegen punt van den oever, waar het ijzer, zoo als men dacht te mogen onderstellen, geen invloed op de naald kon oefenen, en rigtte men het kompas op het land gansch eveneens, als het Azimuth kompas op het schip. Hierna draaide men het eerste kompas en het schip, op een van het schip gegeven teeken, juist eveneens, en warden de wederzijdsche waarnemingen opgeteekend. Het verschil van die waarnemingen duidde aan, hoe veel invloed het ijzer van het schip op deszelfs kompas had. Om nu dien invloed zoo veel doenlijk weg te nemen, of liever, om een tegenwigt tegen denzelfden te bewerken, wordt, op eene door proefnemingen gevondene hoogte, in den paal van het Azimuth kompas, regthoekig met denzelfden, eene koperen staaf gestoken, waarop men eene ijzeren plaat vastschroeft. Hoe ver deze plaat van den paal verwijderd wezen moet, dit wordt, even als de hoogte, door proefnemingen uitgevorsch. Bevindt zich het kompas, zoo als gewoonlijk, op het achterste gedeelte van het schip, en is gevolgelijk het meeste ijzer voor het kompas, dan komt de plaat achter hetzelfde, om tegen den invloed van het ijzer, dat zich voor hetzelfde bevindt, op te wegen. Omgekeerd moet de plaat voor het kompas komen, wanneer hetzelfde op het voorste

gedeelte van het schip geplaatst wordt, en dus het meeste ijzer achter zich heeft. De plaat is rond, heeft eene middellijn van ongeveer 16 duim, en bestaat uit twee onderling evenwijdige dunne schijven, welke door koperen schroeven met elkander en eene dunne schijf van hout, die zij tusschen zich hebben, vereenigd zijn. Dat hout komt er tusschen, opdat de plaat stevig genoeg en echter niet te zwaar zij.

Den 22 Junij was het zoo stil, dat wij in 4 uren naauwelijks eene zeemijl afleiden. De middagswaarneming gaf $46^{\circ} 12' 10''$ N. Br. en $17^{\circ} 43' 13''$ W. L. Eene dijning in zee slingerde het schip, dat aan den wind geen steun had, zoo zeer, dat er op hetzelfde niets vast stond, en ik aan geen schrijven kon denken. Gelukkiglijk was het weder zoo droog, dat ik bijkans immer in staat was, om op het dek te blijven. Daar zag ik de zee over, of onderhield ik mij met mijne boeken. Een paar tentstoelen, welke ik had medegenomen, kwamen mij zeer te stade. Dagelijks kwamen er ons schepen tegen; doch wij naderden er niet een genoegzaam, om het te kunnen praaïjen.

Den 23 Junij was de zee effener, doch hadden wij een ongunstigen Zuidwestewind. De Breedte was $46^{\circ} 10' 20''$, de Lengte $18^{\circ} 30' 17''$. Ik schreef den geheelen voormiddag, en hervatte eenen in den verloopenen winter aangevangen letterarbeid. Tegen den avond kwamen er dwars voor ons onweerswolken op, die met een storm dreigden, tegen welken alies in gereedheid werd

gebracht. De wolken verteerden wel, doch wij hadden in den laten avond regen en vrij sterken wind. Het schip maakte eene beweging, waaraan men den naam van *flampen* geeft.

Den 24 Junij bragt ik, zoo als den 23, den voormiddag met schrijven en lezen door. Breedte $46^{\circ} 43' 21''$, Lengte $19^{\circ} 22' 35''$. De wind Noord-oost, meestal flap, slechts tegen den avond sterker, zoo dat wij ongeveer 7 knopen liepen. Wij zagen ganfche scholen van bruinvifchen om het fchip spelen; een nieuw fchouwfpel voor mij, dat bij de eentoonigheid van het fcheepsleven eenige verftrooijing gaf. Ook zagen wij eene meeuw, en een paar vogels, die naar zwaluwen geleken. Een kleine haai volgde het fchip, en beet in den uitgeworpenen angel; maar het fnoer brak, en wij bekwamen onze prooi niet. Men befloot uit de vogels tot de nabijheid van rotfen, die tot het betwijfeld eiland *Mayda*, dat men op vele kaarten vindt, konden behooren.

Den 25 had de Overfte ajk de goedheid van aan een fchoon dubbel feest voor mijn gezin te denken, dat op dien dag inviel. Toen ik op het dek kwam, was niet slechts de groote Nederlandsche vlag opgehefchen, maar waaiden er zelfs van al de masten vlaggen. Het korps Officieren wenschte mij met een dag, die mij zoo lief was, geluk; en de matrozen, met den fchipper aan hun hoofd, begroetten mij met drie hoezees. Die brave lieden ontvingen daarvoor eene bultengewone portie jenever, of, in hunne taal, een extra-oorlam. Ik
fleet

fleet dien voormiddag als de twee naastvoorgaande. Breedte $46^{\circ} 22' 43''$, Lengte $21^{\circ} 36' 13''$. Aan tafel waren er 14 personen, en de voorraad van alle soorten werd daarbij duchtig aangetast. Onder het nageregt zong de Overste verzen, welke hij op het feest had gedicht. Er werden verscheidene conditiën, die mij zeer dierbaar waren, ingesteld. Bij elke conditie werd er een kanonschot gedaan, en dit verhoogde onze vrolijke stemming ongemeen. De wind was den ganschen dag slap, maar hij woei uit den goeden hoek. Het was zeer warm.

Den 26 Junij was het des voormiddags gewapend appel voor het gezamenlijke scheepsvolk, dat eerst aan zijne stukken ging, en vervolgens op het dek verscheen, waar het, naar ieders wapen, verschillende pelotons van twee gelederen vormde. Op den regtervleugel stonden de Onderofficiers en Commandanten der stukken, met entersfabels en pistolen: daarop volgden de Mariniers; voorts de matrozen, die met geweren, fabels en patroontasfchen gewapend waren; een peloton met enterbijlen; ten laatste de scheepsjongens, die, zoo als de vierde bij MALBROEK's begrafenis, niets droegen, en, omdat het aanbrengen van kardoezen en een verder handlangen hunne zaak is, *Vuisteniers* genoemd worden. Breedte $46^{\circ} 16' 30''$, Lengte $22^{\circ} 50' 16''$. Des namiddags bewolkte de lucht aan den Oostkant; de barometers vielen; wij zagen slecht weder en rukwinden te gemoet; de zee werd onstuimig, en het schip slingerde tegen den avond geweldig;

Des

Des morgens van den 27 praaiden wij het Rotterdamsche schip *Concordia*, dat 54 dagen te voren *Rio Janeiro* verlaten had, en naar *Rotterdam* terugkeerde. De zee stond zeer hol; en ik verbaasde mij niet weinig over den omvang der golven, die ons in een oogenblik tot eene aanzienlijke hoogte ophieven, en zich dan eensklaps derwijze openden, dat zij ons schenen te zullen overstelpen. Gelukkig hadden wij den wind steeds van achteren; maar nu slingerde het schip onder het lensen zoo geweldig, dat alles in de kajuiten door elkander geschommeld werd. Tafels en stoelen moesten vastgebonden, en er moesten hangmatten, ter berging van de chronometers en andere werktuigen, gespannen worden, opdat zij onder het geweldig stooten van het schip geene schade mogten lijden. De luiken der schutpoorten waren in den vorigen winter van hout, dat niet droog genoeg was, gemaakt, en onder de warme dagen, welke wij gehad hadden, derwijze ineengeklompen, dat het water, bij elke hevige slingering, door de poorten in de batterij sloeg. Dit gebeurde eenmaal, toen de Officiers juist aan hunne tafel zaten; alles werd op dezelve overhoop geworpen, en de zuurkool, die zij op hunne borden hadden, werd, offchoon elk zijn bord in de hand hield, walgelijk gezouten. Men zocht de reden van dat sterke slingeren in den bouw van de *Pallas*, die, naar men wilde, 15 voet te kort was. De (in den aanvang van dit Reisverhaal) vermelde kweekeling voor den scheepsbouw had daaromtrent, offchoon hij de Corvet niet

gebouwd had, menige snerpande boerderij aan te hooren; en men prees algemeen den maatregel van het Gouvernement, om den jongeling, wien ik vervolgens vriend TROMP zal noemen, bij de kweekelingen voor den zeedienst aan boord van de *Pallas* te plaatsen, opdat hij ondervindelijk vernemen mogt, hoe een zeeman op een slecht gebouwd schip te moede was. Terwijl wij onzen schralen maaltijd bijkans staande gebruikten, kwam ik, met name omdat het ingedrongen water den vloer zeer glad had gemaakt, eenmaal vrij onzacht in een hoek neder. Daar er geen licht op eene tafel kon blijven staan, en de eeuwige beweging mij vreeselijk vervæelde, betrok ik vroegtijdig mijn leger. Men had de Breedte van $45^{\circ} 46' 9''$ en de Lengte van $26^{\circ} 35' 59''$ waargenomen.

Den 28 Junij hadden wij heel den nacht stormig weder gehad, en eenen duchtigen gang vooruit gedaan. Het schip had haast nog meer, dan te voren, geslingerd. De batterij stond onder water, en de golven sloegen in mijne bestekamer, en liepen van daar de kajuit in, waar al, wat niet vastgebonden was, overhoop geraakte. Ik bleef tot 4 uur 's namiddags op mijn leger, en hield mij zoo veel doenlijk bezig met lezen, en voorts met hartbrekende bespiegelingen over den toestand van een mensch op zee bij slecht weder. Het besluit was, dat men, om het zeeleven dragelijk te vinden, van zijne jeugd af aan hetzelfde gewoon moest zijn geworden, en met de gemakkelijheid van het leven te land onbekend diende te blijven. Tegen den avond

avond waaide het min hevig, doch er kwam aan het akelig slingeren nog geen einde. De kracht van den wind bleek uit de waargenomene Lengte van $30^{\circ} 14' 30''$ en Breedte van $43^{\circ} 49' 52''$. Dit troostte ons eenigzins onder onze wederwaardigheden. In den verloopenen nacht hadden de meeste zeilen ingenomen, en de blijvende gereefd moeten worden. Bij de enkele stormzeilen had men zich echter nog niet bepaald.

Den 29 Junij was de hevige wind wel gaan liggen, maar stond de zee nog zoo hol, dat ik niet schrijven kon. Ik was bijna den geheelen dag op het dek met lezen onledig. Breedte $43^{\circ} 55' 17''$, Lengte $34^{\circ} 54' 24''$. Wij bevonden ons ter halver wege van *Boston*, en hoopten dus binnen weinige dagen de Bank van *Terreneuve* te bereiken. De *preserved meats*, welke ik ten deele reeds voor twee jaren in *Engeland*, en ten deele laatstelijk te *Portsmouth*, aangekocht had, kwamen mij toen uitnemend te stade; want aan het gezouten vleesch kon ik mij nog niet wel gewennen. Tegen den avond zagen wij in de verte twee schepen. De Officieren bedienden zich van het betere weder, om hunne goederen, kaarten en boeken, nog nat van het water, dat op de beide vorige dagen in het schip geslagen was, wederom te droogen. Eene kist met ingenaaide boeken, welke aan den Dokter SCHILETT toebehoorde, was gansch doortrokken van het zeewater. Mijne boeken hadden tot mijne groote vreugde niets geleden.

Den 30 Junij hadden wij, bij een wind, die eerst
Oos-

Oostelijk en vervolgens Zuidelijk was, eene zeer stille zee, zoo dat ik gelegenheid had, om mijn dagboek aan te vullen. Het begon er in onze kajuit, en op het gansche schip, wederom ordelijk uit te zien. De middagswaarnemingen gaven eene Breedte van $43^{\circ} 24' 58''$ en eene Lengte van $37^{\circ} 17' 36''$. Overigens liep de dag, zoo als de vorige, hoogst eentoonig voorbij, en ik sleet den tijd meestal met lezen.

Den 1 Julij werd ik des morgens te half vijf uur zeer onaangenaam gewekt door Psalmzingen, of schuren van het dek, om het zeemanswoord algemeen verstaanbaar te maken. Men ving juist boven mijn hoofd aan, om den zwaren kalksteen, die bij de Fransche zeelieden te regt *la pierre infernale* heet, heen en weder over het dek te strijken. De middagswaarneming was: Breedte $43^{\circ} 20' 0''$, Lengte $40^{\circ} 22' 6''$. Er kwamen ons drie schepen tegen; en zij en wij naderden elkander derwijze, dat men de wederzijdsche vlaggen heesch. Het eene was een Fransche koopvaarder, de twee andere waren Britsche schepen, onder welke wij de *Cecilia* van *Glasgow*, die verscheidene vrouwen en kinderen aan boord had, onderscheidden. De wind liep vervolgens naar het Zuidwesten, en werd min gunstig, dan hij tot dus verre geweest was. Ook viel er des avonds vrij wat regen. Er heerschte eene broeiende hitte.

Den 2 Julij was de wind eerst Zuidelijk, daarna Westelijk. Breedte $43^{\circ} 37' 20''$, Lengte $41^{\circ} 50' 3''$. Des namiddags omstreeks drie uur, toen ik
juist

juist op het dek zat, greep er een zeer treurig voorval plaats. Een der scheepsjongens, WITTAU geheeten, wilde op de dusgenoemde galerij onder den boegspriet gaan, en moet daarbij onhandig zijn geweest. Want eensklaps riep een matroos uit de mars van den fokkemast: „Jongen over „boord!” en kort daarna zagen wij den armen jongen in het zog achter het schip, dat toen eenen sterken gang ging, als levenloos op den rug drijven. Eene reddingsboei, die aan het roer in gereedheid hing, werd ijlings losgelaten, om al het mogelijke te doen. Had de jongen dat werktuig kunnen grijpen, hij was behouden geweest; maar wij zagen van hem niets meer, en hadden nu zeer veel moeite, om de boei wederom meester te worden. Het opvisschen van dezelve duurde wel een uur. Het schip had meermalen te wenden, en ten laatste moest er nog eene sloep uitgezet worden, die nu de boei magtig werd, maar ook zelve, om de holle zee, niet dan met veel moeite weder aan boord geraakte. Tegen den avond woei het zeer sterk, en omstreeks acht uur ving er een ware storm aan. De zee was daarbij zeer onstuimig; doch het begon geweldig te regenen, en de zee-lieden hoopten, dat het water daaronder effener worden zou. Het schip bewoog zich natuurlijk sterk, doch het bleef meestal bij een *flampen*, dat, hoe onaangenaam ook, in ondragelijkheid voor het akelig *slingeren* wijkt. Alle zeilen waren ingenomen, op de drie stormzeilen na, welker naam zoo veel gevaar aanduidt. Wij hadden den wind, die
uit

(*)
ginia.
I. D

uif het Westen bulderde, geheellijk tegen. Van wegens de hevige beweging niets kunnende verrigten, en geen licht op de kajuittafel kunnende houden, leide ik mij tijdig ter nachtrust neder; doch slapen kon ik weinig. Nevens den storm hinderde mij de nabuurschap van den hectischen Luitenant HARINGMAN, die sinds eenigen tijd in het studeervertrek sliep, en zijnen hollen hoest den ganschen nacht door deed hooren (*).

Den 3 Julij ging de wind des morgens liggen, en de zee was zoo veel effener geworden, dat ik in den voormiddag met lezen en schrijven onledig kon zijn. Breedte $43^{\circ} 51' 28''$, Lengte $43^{\circ} 14' 0''$. De wind had zich naar het Noorden gedraaid, en was ons gevolgelijk gunstiger, dan in den vorigen avond. Het weder was goed.

Ook den 4 Julij hadden wij den ganschen dag zeer goed en warm weder, maar eenen Westelijken wind, zoodat wij aan onzen koers veel van het Noorden moesten geven. Breedte $43^{\circ} 13' 5''$, Lengte $44^{\circ} 32' 15''$. Eene waarneming, welke des namiddags met den chronometer gedaan werd, deed ons vreezen, dat wij eenigzins terug gedreven waren, en ons gevolgelijk in het bereik van den stroom bevonden, die, onder den naam van *Golfstroom*, langs het *Kanaal van Florida*, uit de *Golf van Mexico* komt. De zee was zoo effen, dat wij de beweging van het schip

(*) Hij overleed vier maanden later te *Norfolk in Virginia*.

schip haast evenmin ontwaarden, als men zulks in een binnenlandsch kanaal pleegt te doen. Tegen den avond kwamen er wolken aan de lucht; en viel de Barometer. Het deed ons leed, dat wij toen niet binnen den omvang der Vereenigde staten waren, daar het de dag was, op welken zij, 49 jaar vroeger, onafhankelijk verklaard werden; eene gebeurtenis, aan welke aldaar te regt met jaarlijksche feestviering wordt gedacht.

Den 5 Julij zware mist. De nevels worden gezegd, in deze nabijheid van *Terreneuse* zeer menigvuldig te zijn. Het had gedurende den nacht geregend. De wind was aanvankelijk zeer ongunstig, doch werd tegen den middag iets gunstiger. Wij vorderden intusschen zeer weinig, en dachten nog, dat wij ons in den *Golfstroom* bevonden. Nu beweert men, dat het water in denzelven merklijk warmer is, dan de lucht. Hierom werd een Thermometer, die in de lucht op 68° stond, aan de lijn van een dieplood vastgemaakt, en in het water nedergelaten. Wederom opgehaald, stond hij tot onze verwondering slechts op 64°. Dus konden wij ons, als het beweerde de waarheid was, niet in den stroom bevinden. Het bleef een raadsel, waarom wij zoo weinig vorderden. Want naar de middagswaarnemingen bevonden wij ons op 43° 30' 5" N. Br., 44° 38' 36" W. L. Wij hadden in het Zuidwesten eene brik gezien; maar zij naderde ons niet, en des namiddags was zij uit ons gezigt verdwenen. De Barometers rezen; des avonds ging de zon zeer schoon onder, en klaarde

de

de lucht geheel op. Reeds sinds verscheidene dagen zagen wij eene groote soort van zeezwaluwen, Malaviten genoemd, om het schip vliegen; vogels, die, wanneer zij moede zijn, op het water uitrusten.

Den 6 Julij was het des morgens wederom zeer nevelig. Daarna helderde zich de lucht op, en wij erlangden eenen schoonen dag. Tevens liep de wind naar het Oosten, en werd hij ons zeer gunstig. Wij hoopten de bank van *Terreneuve* spoedig te bereiken. De middagswaarnemingen gaven $43^{\circ} 49' 0''$ N. Br. en $46^{\circ} 32' 6''$ W. L. Ik verdreef den tijd, zoo goed ik kon, met mijne gewone bezigheid van lezen en schrijven.

Des morgens van den 7 Julij werd te 5 uur het dieplood uitgeworpen, om te zien, of wij haast aan de bank waren; doch men vond op 100 vadem nog geen grond. Te 9 uur vond men daarentegen, bij eene tweede uitwerping van het lood, een bodem van zand met kleine zwarte steentjes en schelpen, juist zoo als de zee-kaart nopens het punt opgaf, waarop de Overste Rijk zich dacht te bevinden; zoo dat de deugdelijkheid van deszelfs rekening ten volle bleek. Wij hadden bestendigen regen, en een dichten nevel; weshalve men slechts een dusgenoemd gegist bestek, naar de waarneming bij het loggen, en den stand van het kompas, maken kon. Volgens hetzelfde was de Breedte $43^{\circ} 54' 0''$ en de Lengte $49^{\circ} 32' 12''$. De nevel belette ons waarschijnlijk, om Fransche visschers te zien, die hier gemeenlijk te de-

zen tijde met kabeljaauwvangst onledig zijn. Tegen den avond klaarde de lucht eenigzins op, en de ondergaande zon schilderde op den nevel een fraaijen regenboog.

Den 8 Julij was de nevel des morgens vroeg zoodigt, dat er weinig aan haperde, of wij zeildeneene Fransche vischersbrik in den grond, welke op de bank voor anker lag; want men ontwaarde haar eerst toen men zeer nabij was. Een weinig later hoorden wij uit den nevel op een waldhoorn blazen, waaruit wij besloten, dat wij een schip voorbij voeren. Ter verhoeding van ongeluk werd de klok op de *Pallas* elk vierendeel uurs geluid. Tegen den middag trok de nevel op; wij zagen verscheidene schepen voor anker liggen, en wij hielden op het naaste aan. Het was *le Phoque du Havre*, van 125 ton, te *Dieppe* ter kabeljaauwvangst uitgerust. De schipper kwam bij ons aan boord, en bragt zoo veel kabeljaauw mede, dat niet slechts de Officieren, maar ook de matrozen, verscheidene dagen daarvan konden eten. Betaling kon men den vriendelijken man, die met ons ontbeet, niet doen aannemen; en met moeite liet er zich aan zijne sloeproeyers iets opdringen. In April van *Dieppe* uitgevaren, was hij naar de eilandjes *St. Pierre* en *Miquelon* gestevend, welke, nevens het eilandje *Langley*, de Fransche bezittingen aan de kust van *Terreneuve* uitmaken. Hij verhaalde ons, dat *Miquelon* boven de andere eilandjes bevolkt was, en een stadje van 400 inwoners had, wier huizen van hout waren. Bij de

ver-

verschillende oorlogen tusſchen de Franſchen en Engeliſchen, hadden dezen het ongelukkig plaatsje meermalen afgebrand. De inwoners beſtonden meestal uit Noordamerikanen, die van de Amerikaanſche en Franſche viſchſchers leefden, welke des zomers daar aan wal kwamen. Militaire bezetting was er aldaar niet. Een Franſche Fregatskapitein had de directie over de viſſcherij. De inwoners dreven eenigen handel met de wilden van *Terreneuve*, en ruilden voornamelijk bontwerk van deſelven in. De *Phoque* lag ſinds vier dagen op de bank voor anker, en had reeds meer dan 3000 groote kabeljaauwen gevangen. Deſelve werden van kop en ingewand ontdaan, in het ſcheepsruim geworpen en ligtjes gezouten. Heeft het ſchip eene genoegzame lading, dan keert het naar *Miquelon* terug, en laat er de aangebragte vangſt tot ſtokviſch droogen. Van daar zeilt men wederom naar de bank, viſcht op nieuw, brengt de vangſt als te voren naar *Miquelon*, en gaat op deſelfde wijze voort, tot dat men in October met de gezamenlijke vangſt in *Frankrijk* aankomt. De kabeljaauw wordt aan angels gevangen, die men van het ſchip tot op 3 voet van den grond in het water laat dalen. Daaraan hecht men als aas kleinere viſchjes, of nog liever ingewand van gevogelte, dat op *Miquelon* een handelsartikel is. Het zeevolk, dat op zulk een ſchip dient, moet zeer ſtompe reukzenuwen hebben; want er kwam van de *Phoque* een afſchuwelijke ſtank naar ons ſchip over; en de goede Dieppenaar liet in onze kajuit

eene lucht, welke den ganschen dag niet te verdrijven was. Zijne edele kabeljaauwen smaakten ons daarentegen uitnemend, daar wij gedurende drie weken geene versche visch op tafel hadden gehad. Terwijl wij een bijlegger maakten, om met de *Phoque* te spreken, vingen onze matrozen een zeer schoonen en grooten kabeljaauw. Wij zagen dien dag ten minste 10 schepen voor anker, die schijnbaar aan het visschen waren. Daaronder was een tamelijk groot driemastschip; al de andere schepen voerden slechts twee masten. Wij zagen voorts, op eenen kleinen afstand van ons schip, een noordkaper, die ongeveer 30 voet lang was, en meermalen grootendeels boven water kwam. De middagswaarnemingen gaven $44^{\circ} 26' 0''$ N. Br. en $51^{\circ} 37' 51''$ W. L. De wind was sinds den vorigen dag zwak, doch niet ongunstig. Tegen den avond verhief er zich wederom een digte nevel, waaruit vervolgens een stofregen ontstond, welke een deel van den nacht aanhield. De klok luidde elk vierendeel uurs; het meermalen uitgeworpene dieplood raakte op ongeveer 30 vadem den grond, die meestal uit kleine zwarte leities bestond, aan welke dikwijls kleine flekjes vast waren.

Zaterdag den 9 Julij was het reeds drie weken geleden, dat wij *Falmouth* verlaten hadden, om op het schommelend element te dobberen, welks gewieg mij van ganscher harte verdroot. Wij hadden den ganschen dag zulken nevel en regen, dat wij niets zagen en op het dek niet konden duren. Tegen den middag hadden wij een oogenblik zon-

ne-

g niet te ver-
wen smaakten
gedurende drie
hadden gehad.
, om met de
rozen een zeer
Wij zagen dien
ker, die schijn-
ronder was een
andere schepen
zagen voorts,
hip, een noord-
was, en meer-
wam. De mid-
o'' N. Br. en
as sinds den vo-
stig. Tegen den
een digte nevel,
ontstond, welke
De klok luidde
len uitgeworpene
adem den grond,
tjes bestond, aan
waren.
reeds drie weken
n hadden, om op
beren, welks ge-
droot. Wij had-
vel en regen, dat
niet konden duren.
en oogenblik zon-

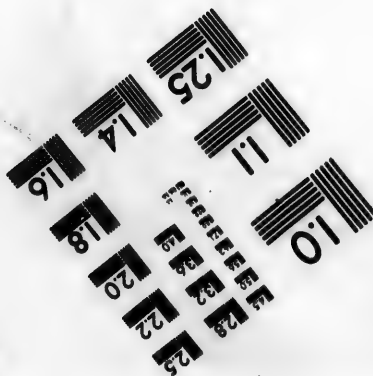
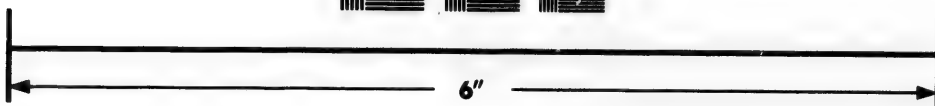
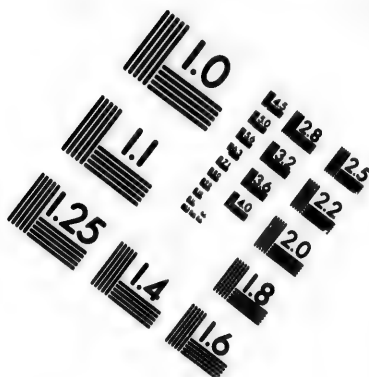
ne-

nesehijn, dat tot de waarnemingen gebruikt werd.
Breedte $44^{\circ} 47' 0''$, Lengte $54^{\circ} 41' 53''$. Wij hadden
nu de bank van *Terreneuve* verlaten, en bevonden
ons aan den ingang der wijde *Golf van de St.
Laurensrivier*. De wind werd des avonds Weste-
lijk en voor ons zeer ongunstig; tevens beloofden de
vallende Barometers geen goed weder.

Den 10 Julij bleef de lucht bijkans den ganschen
dag nevelig en regenachtig. Daar wij slechts op
een kleinen afstand van gevaar de kusten ver-
keerden, was men niet zonder omering. Des
middags bevonden wij ons op $45^{\circ} 21' 31''$ N. Br.
en op $56^{\circ} 10' 18''$ W. L. Des namiddags ver-
hief er zich een zeer sterke wind, zoo dat men
niet alleen de topzeilen innemen moest, maar te-
vens twee reven in de bramzeilen leide. De wind
woei den ganschen avond en een deel van den
nacht uit het Zuidwesten, vlak tegen onzen koers
in. Dus zeilden wij nog immer in de *Golf der St.
Laurensrivier* op, en de wind dreef ons naar *Kaap
Breton*, om welke landpunt te vermijden wij tegen
den avond wendden, en Zuidwaarts aan hielden.
Het schip stampte geweldig. Wij zeilden dien dag
over twee banken, zijnde *green bank* en *banque-
reau*. Op de laatste bank was het dat wij over
een anderen boeg gingen zeilen.

Den 11 Julij hadden wij den ganschen dag eene
heldere lucht, en was de wind, die meer van het
Zuiden had, ons gunstiger. Breedte $44^{\circ} 55' 28''$,
Lengte $56^{\circ} 44' 45''$, ten bewijze dat wij niet
zeer ver Westwaarts aan gevorderd waren. Zoo

Photographic Sciences Corporation

**23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503**

14
12
10
8
6
4
2
1

10
01

langzaam waren wij de gansche reis over nog niet voortgekropen. Hoe digter wij nu bij ons doel kwamen, hoe onaangener die geringe vordering ons viel, en hoe meer wij voor nieuwen tegenwind vreesden. Wij naderden toen de kust van *Nieuw Schotland*, die uit hoofde van verscheidene zandbanken, en vooral uit hoofde van een klein eilandje, *Sable island* geheeten, zeer gevaarlijk is. De wind was wel slapper, maar de zee stond, ten gevolge van den wind des vorigen dags, nog vrij hol, en de *Pallas* stampte somwijlen geweldig. Men schreef zulks voornamelijk aan haar gebrek van lengte en hare hooge tuigaadje toe. Het was ondanks de heldere lucht den ganschen dag zoo koud, dat wij ons niet in de Hondsdagen schenen te bevinden. Men bemerkte van tijd tot tijd in het water zonderlinge bewegingen, als van wellen; en de blaauwe kleur der zee veranderde in eene groene; zoo dat wij tot eenen zamenloop van stroomen, of de nabijheid van banken besloten.

Den 12 Julij zagen wij in den vroegen morgen zes groote noordkapers, die elk ten minste 30 voet lang waren. Zij dartelden om het schip heen, en spoten het water uit hunne luchtgaten om hoog als of het stralen waren. Dat schouwspel was voor mij nieuw en aangenaam. Kort daarna opende er zich daarentegen aan boord een afzigtelijk tooneel, en werd een matroos met 150 slagen voor het schandelijkst aanzoek bij scheepsjongens gestraft. Tegen den middag verhief er zich wederom een digte nevel, en de wind blies
uit

niet
doel
ering
egen-
t van
idene
klein
jk is.
, ten
g vrij
eldig.
gebrek
et was
g zoo
ehenen
in het
vellen ;
in eene
op van
oten.
morgen
nste 30
ship he-
chtgaten
chouw-
rt daar-
een af-
met 150
scheeps-
erhief er
nd blies
uit

nit het Zuidwesten regt tegen ons in. Breedte $44^{\circ} 0' 57''$, Lengte $57^{\circ} 46' 43''$. Wij naderden het gevaarlijk *Sable island* steeds meer. Om hetzelfde gedurende den volgenden nacht te vermijden, werd onze koers tegen den avond naar het Zuiden gerigt. Er moet op dat eiland menige schipbreuk plaats grijpen, daar men op hetzelfde hutten gebouwd heeft, ten einde de schipbreukelingen er straks onder dak-mogen kunnen geraken.

Den 13 Julij hadden wij bijkans den geheelen dag een sterken nevel, die zich aan het tuig van de *Pallas* verdikte, en druppelswijze op het dek viel. Het werd daar zoo nat, dat men er naauwelijks gaan kon. De wind blies uit hetzelfde Westzuidwesten, waar *Boston* met betrekking tot ons lag, vlak tegen ons in, en soms vrij sterk, zoo dat het schip geweldig werkte. Wij moesten laveren, en rigtten daarbij onzen koers Zuidwaarts, om van het meergemeld *Sable island* bij den nevel geen gevaar te loopen. Breedte $43^{\circ} 54' 39''$, Lengte $58^{\circ} 46' 34''$.

Den 14 Julij zagen wij in den vroegen morgen een cachelot met een witten kop, die groote waterstralen spoot. Zijne lengte bleef voor ons verholten, daar hij niet geheel uit het water kwam, en snellijk voorbij zwom. De nevel, met regen vermengd, was voor ons zeer lastig. Tegen den middag helderde het weder voor een korten tijd op, en wij zagen eene brik, welker koers dezelfde scheen, als de onze. Wij hadden bij voortduring tegenwind, en moesten den ganschen dag laveren.

Des middags was de Breedte $43^{\circ} 1' 0''$ en de Lengte $59^{\circ} 10' 52''$. Tegen den avond hadden wij wederom eene heldere lucht, en vatteden wij hoop, dat wind en weder ons den volgenden dag gunstiger zijn zouden. De gestadige nevel had over het geheele schip eene vochtigheid verspreid, welke door alles henen drong, alle kleedingstukken klam maakte, en te wege bragt, dat genoegzaam alles beschimmelde, en er in het gansche schip eene zeer onaangename lucht heerschte. Niemand vond dien staat van zaken genoegelijk, en men weet dien grootendeels daaraan, dat het schip in den winter gebouwd was geworden.

Den 15 Julij. Wij hadden wegens den tegenwind Zuidelijk aan gehouden, en waren in een der Oostwaarts loopende zeestroomen geraakt. De wind ging liggen, en wij dreven achterwaarts. Breedte $43^{\circ} 46' 15''$, Lengte $59^{\circ} 9' 37''$. De mufte lucht had in onze kajuit zoo toegenomen, dat kasten en kisten geopend, en alles gelucht worden moest. Wij vonden alle boeken en kleedingstukken, vooral de laarzen, vreeselijk beschimmeld. De lucht klaarde op, en wij hadden, bij eene volkomene stilte, eene sterke warmte. De zee was effen, en het schip bewoog zich zoo weinig, als of het in eene haven lag. Tegen den avond verhief zich eindelijk van lieverlede een Oostewind, welke ons, zoo hij aangehouden had, wel haast te *Boston* zou hebben gebragt. Bij het ondergaan der zon aanschouwde ik met genoeg en het uiterst schoon ge-
laat des hemels. Het zwerk was bijkans donker-
blauw,

blauw, en op dit blauw vertoonden de goudgele wolkvlokken zich groenachtig. Eindelijk werd de gansche hemel rozenrood, en nam het water eene goudkleur aan. Iemand, die nooit op zee geweest is, zou niet gelooven dat de natuur zulke verschijnselen oplevert. Daar wij in de nabijheid van het nimmer eindigend *Sable island* kruisten, werd het dieplood bij herhaling uitgeworpen, en tweemaal peilde men een zandgrond.

Den 16 Julij was de wind Noordoostelijk, en dreef hij ons sterk voorwaarts. Had hij daarmede slechts twee dagen aangehouden, wij zouden op de plaats van onze bestemming zijn geweest. Breedte $43^{\circ} 23' 18''$, Lengte $60^{\circ} 6' 25''$. Des morgens nevel, tegen den middag zonneschijn en sterke warmte, des namiddags de Barometers dalende, en des avonds regen. Nogtans behielden wij een gunstigen wind, en wij liepen des avonds 8 knopen, waarbij het schip even weinig wiegde, als den vorigen dag. Des avonds tegen 10 uur ontmoetten wij eenen van *Boston* komenden schooner; maar wij voeren hem zoo snel voorbij, dat er tusschen de beide schepen naauwelijks eenige woorden gewisfeld konden worden. Het was reeds 4 weken geleden, dat wij *Falmouth* verlaten hadden.

Den 17 Julij. De wind was in den nacht naar het Westen gelooopen, en zeer hevig geweest. Ook hadden wij onweder gehad. Ik had inmiddels alles doorgeslapen. Wij praaiden des voormiddags het schip *Schuylkill* van *New-York*, schipper NICHOLS, ko-

komende van *Cork* met Iersche landverhuizers. Zij waren reeds 42 dagen in zee geweest, en leden gebrek aan water. Sinds verscheidene dagen had elke pasagier slechts eene halve flesch water in de 24 uren ontvangen. Wij hadden water in overvloed, en gaven dus verscheidene vaten af, welke men met eene sloep afhaalde. De Nieuw-Yorksche stuurman, welke in die sloep was, wist ons den toestand der arme reizigers niet akelig genoeg te beschrijven. Er waren daaronder, zeide hij, vele vrouwen en kinderen; en velen der laatsten waren krank. Hij vraagde, of wij hun geen arrow-root konden bijzetten; doch wij hadden daarvan, helaas! niets aan boord. Wij deelden hun daarentegen wijn en suiker mede, en ik voegde er, om ook het mijne tot lavenis dier arme schepfels toe te brengen, een deel bij van mijne geconserveerde Engelsche melk en soepen. Diep trof ons het vreugdegeschrei, dat de arme reizigers aanhieven, toen zij hunne sloep met voorraad zagen wederkeeren. Had dat schip ons niet ontmoet, het had eene of andere haven van *Nieuw-Schotland* moeten opzoeken. Het scheen zeer oud te zijn, masten en zeilen waren in een zeer slechten staat, en zulks loste het raadsel op, waarom het vaartuig, welks weg toch veel korter was, dan die der tamelijk trage *Pallas*, 13 dagen langer, dan wij, in zee was geweest. De stuurman was zeer erkentelijk; hij gaf ons het adres van zijnen patroon te *New-York*, en zeide, dat dezelve zich beijveren zou, om ons, als wij te *New-York*

Tork kwamen, de verschuldigde erkentelijkheid te toonen (*). Breedte $43^{\circ} 13' 32''$, Lengte $62^{\circ} 42' 10''$.

Opdat wij aan den nevel niet onttwennen mogten, verhief er zich des namiddags wederom een zeer sterke damp. Tevens werd de Westewind steeds heviger, zoo dat er in de marszeilen twee reven gellagen werden. De digte nevel had het dek zoo glad gemaakt, dat men er naauwelijks staande kon blijven. Wij moesten op nieuw laveren, om de gevaarlijke kust van *Nieuw-Schotland* te vermijden, welke wij bij den nevel, vooral toen de nacht aanbrak, niet zouden hebben kunnen verkennen. Wij koersten links af, naar den kant van eenen almede niet aangenamen nabuur, den *Golfstroom*. Tot deszelfs nabijheid besloot men uit de vlokjes grasachtig mos, welke wij op het water zagen drijven.

Den 18 Julij hadden wij zeer schoon weder, maar, helaas! eenen bestendigen, en meermalen zeer hevigen, Westewind. De reven werden den ganschen dag in de marszeilen gelaten, en wij hadden onophoudelijk te laveren, om slechts niet achteruit gedreven te worden. De middagswaarnemingen gaven $43^{\circ} 24' 42''$ N. Br. en $63^{\circ} 7' 57''$ W. L.

Den

(*) Met smart vernam ik naderhand te *New-York*, dat schipper NICHOLS aan de arme Ierlanders van het beste niets gegeven, maar zichzelf daarmede te goed gedaan had. Nu was hij ook, om de menigvuldige klagten, welke de passagiers tegen hem hadden ingebracht, door zijne reeders afgedankt.

Den 19 Julij was de lucht vrij helder. Wij praaiden tegen den middag het schip *Legatus* van *Sunderland*, dat den vorigen dag *St. John* in *Nieuw Brunswijk* verlaten had, en met eene lading hout naar *Engeland* stevende. Het scheen zich in een zeer goeden staat te bevinden, en zag er nieuw en uiterst zindelijk uit. Wij zagen vele bruinvischen, en een grooten haai, dien wij vergeefs een angel toewierpen. Dagelijks hadden er kleine zeevogels, Malaviten geheeten, om ons schip gezweefd; heden zettede zich er een op het bovenstuk van den bezaansmast. Wij besloten daaruit, dat er land in de nabijheid was, en wij bevonden ons tegen den middag werkelijk slechts 15 zeemijlen van *Kaap Sable*, de Zuidwestpunt van *Nieuw Schotland*. Breedte $42^{\circ} 37' 33''$, Lengte $63^{\circ} 47' 7''$. Des namiddags draaide de wind zoo ten onzen voordeele, dat wij niet meer behoefden te laveren, maar regt uit naar *Boston* konden voortzeilen. Wij liepen intuschen elk uur slechts eenen knoop.

Den 20 Julij was de wind des voormiddags gunstig, maar zeer slap; en tegen den middag liep hij wederom naar het Westen; zoo dat de kleine straal van hoop, die ons beschenen had, maar al te spoedig wederom verdween. Breedte $43^{\circ} 3' 9''$, Lengte $64^{\circ} 37' 23''$. Men had berekend, dat wij dien namiddag omstreeks 4 uur *Kaap Sable* zien zouden. Hartelijk verheugden wij ons daarover; want ons verlangen naar land was, onder het lang omzwerven, zeer groot geworden; maar onze hoop werd door een nevel verijldeld, die in digtheid voor geen der

der nevels, welke ons sinds veertien dagen vervolgd hadden, onderdeed. De wind werd zoo slap, dat ons schip gedurende een half uur den stroom volgde, en den steven naar het Oosten rigtte. Tegen den avond werd hij eindelijk sterker, en dreef hij ons naar den regten weg terug. Tevens hadden wij donder en bliksem; doch de slagen vielen op een afstand, en waren vrij zwak. Voor dat de nevel ons overviel, zagen wij in onze nabijheid een schooner, en op meer afstand drie grootere schepen, waaronder een met drie masten. Die ontmoeting scheen ons te bewijzen, dat wij in de nabijheid van eene bewoonde kust verkeerden.

Den 21 Julij duurde de nevel bijna den geheelen dag, en verkeerde hij vaak in regen. De wind was over het geheel niet ongunstig, en hij was des morgens vroeg vrij sterk, maar des namiddags slapper. De zee stond hol. Sinds drie dagen hadden wij de zon niet kunnen zien. De gewone waarnemingen met de sextanten hadden dus niet kunnen worden gedaan; men had slechts een min zeker gegist bestek kunnen maken. Hetzelve gaf dezen dag $42^{\circ} 58' 21''$ N. Br., $66^{\circ} 6' 0''$ W. L. Wij hadden eindelijk de kust van *Nieuw Schotland*, waaronder met name *Kaap Sable* en derzelver gevaarlijke zandbanken, achter den rug. Het dikwijls uitgeworpen dieplood had doorgaans op 40 vadem grond, meestal zand, met geelachtige steentjes, eenmaal met schelpen, en eenmaal met mos. Wij waren over de *La Have bank* gezeild, en kwamen nu in de *Baai van Massachusetts*. Wij rigtten onzen koers

koers naar *Kaap Cod* bij *Boston*, en naderden de *George bank*, die zich van de gezegde Kaap af verten Oosten in zee uitstrekt. Des avonds tegen 6 uur, toen de nevel zich voor een korten tijd verdeelde, zagen wij niet ver van ons een schooner met visfchen onledig. Wij zonden daarheen eene floep met een Officier, om visch te koopen. De schooner was van *Kaap Cod* uitgelopen, en sinds acht dagen nevens meer andere schepen aan het vangen van kabeljaauw en heilbot, welke vischsoorten op de gezegde bank zeer overvloedig zijn. Voor eenen dollar en een paar fleschen jenever gaf hij zoo vele visfchen af, dat al, wat bij ons aan boord was, verscheidene dagen achtereen daarvan eten kon. Onder de heilbotten was er eene, die meer dan twee Nederlandsche ellen in de lengte en zeven palmen in de dikte hield. Ik bewonderde die reusachtige heilbot, maar verstond, dat men er somwijlen ving, welke driemaal zoo groot waren. De manier van visfchen is hier dezelfde, als bij de Franschen op de bank van *Terreneuve*. De nevel verdikte zich des avonds wederom ten uiterste, en gedurende den nacht weerlichtte het sterk. De wind was alleronbestendigst; wij konden weinig zeil voeren, daar wij zandbanken en blinde klippen naderden, en geen der hemelligchamen, naar welke de zeelieden hunnen gang rigten, zien konden.

Den 22 Julij waren onze omstandigheden even haghelijk, als den vorigen avond. De nevel nam meer toe, dan af, en de zon kwam geen oogenblik te voorschijn. Gelukkig was de wind slap,
en

en in den goeden hoek. Uit eene menigte van ronddrijvend zee gras bleek, dat wij de kust naderden. In den vroegen morgen vonden wij ons door eene broeiende onweerslucht gedrukt, welke echter niet lang aanhield. Ook hoorden wij, offchoon op een grooten afstand, sterke donderslagen. Naar een gegist bestek verkeerden wij op $43^{\circ} 10' 54''$ N. Br. en $67^{\circ} 21' 8''$ W. L.

Daar het bijkans niet waaide, en de zee grootelijks in rust was, nam de Heer Rijk tegen den middag proeven met een dusgenoemden Bathometer, welke dienen moest, om de diepte van zeeën te peilen, waar men met het dieplood geen en grond bereikte. Het werktuig was door den vermaarden Delftschen geneesheer STIPRIAAN LUISCIUS uitgevonden. De proefneming was den Commandant der *Pallas* door het Gouvernement aanbevolen, hetwelk voor den Bathometer, dien wij aan boord hadden, 1000 guldens had uitgegeven. Wij zagen intusschen met leedwezen, dat de tweederlei boeien, van welke hij voorzien was, tegen de drukking van het water niet bestand waren, en dat hij, om nog meer andere bijzonderheden, aan de verwachting van den uitvinder niet beantwoordde, hoe veel eer hij ook aan deszelfs vernuft wezentlijk deed. Het gewone dieplood werd door ons elk half uur uitgeworpen; en naar de diepte van den zeebodem, en naar deszelfs opgespoorden aard, orienteerde men zich op de kaart. Om bij den digten nevel, uit hoofde van welken men bij den bezaans-

I. D.

F

mast

mast de menschen bij den fokkemast naauwelyks zien kon, ongelukken te verhoeden, werd de klok des avonds vaak geklept. Dat wij er niet alleen waren, bewees het geluid van een horen, dat door den nevel henen in onze ooren drong.

Den 23 Julij waren er reeds 5 weken verlopen, nadat wij *Falmouth* verlaten hadden. Tegen den middag brak de zon door. Onze Heeren Officieren namen dat oogenblik te baat, om waarnemen met de sextanten te doen, en regt te weten, waar wij ons bevonden. Nu zeilden wij op $42^{\circ} 44' 35''$ N. Br. en $68^{\circ} 12' 30''$ W. L. De gegiste bestekken bleken genoegzaam juist te zijn geweest. Wij zagen verscheidene schooners, en praaiden een vischer van *Marblehead* bij *Boston*, die vier weken in zee was geweest, en eene goede lading zoute visch naar huis bragt. De wind, die den ganschen dag zeer slapjes, maar voor ons uit den goeden hoek, gewaaid had, wakkerde tegen den avond zoo zeer op, dat wij meer dan 9 knopen liepen. Doch er verhief zich dien avond, helaas! op nieuw een digte en vochtige nevel, die alles klam maakte, en ons alle gezigt benam. Des moest het dieplood op nieuw over boord, dat in den laten avond blauwen modder opbragt, waaruit bleek, dat wij ons in de *Baai van Massachusetts* niet ver van land bevonden. Lang had er dien dag een groote haai om ons schip henen gedwaald. Zulk een verschijnsel doet de zeelieden vreezen, dat men aan boord welhaast een dooden zal

zal hebben. De haai moet het in dat vischrijk
deel der zee zeer wel hebben gehad; want hij
was niet te bewegen, om in een heerlijk stuk
spek te bijten, dat wij hem aan een angelsnoer
toewierpen.

III.

Aankomst en verblijf te *Boston*.

Zondag den 24 Julij helderde het weder op, en het werd vrij warm. In den nacht hadden wij den wind van voren gehad; maar tegen den morgen werd hij ons gunstig. Intusschen waren wij in een der stroomen geraakt, die aan deze kust zoo menigvuldig zijn; en dezelve dreef ons Noordwaarts. Eindelijk hoorde ik des voormiddags te half twaalf, terwijl ik in de kajuit zat te schrijven, de klok ter aankondiging van een extra-oorlam kleppen. Straks giste ik, dat men land zag; en deze gissing werd oogenblikkelijk door vriend TROMP bevestigd, die onder al, wat er aan boord was, nevens mij het meeste belang in een spoedig aanlanden stelde. Ik snelde naar het dek, en zag aan den Westkant, met mijnen deugdelijken verrekijker, eene strook blaauwen, welke zich bij het naderen steeds duidelijker vertoonde. Wij verkenden een witten oever met geboomte, verscheidene huizen en twee vuurbaken. Het was *Kaap Anne*, ten Noorden van *Boston*. Er werd om een loods gevlagd, en die

die vlag werd met twee kanonschoten verzekerd; doch er kwam geen loods opdagen. Inmiddels naderde er van den landkant een zwaar onweder, dat eene geweldige regenvlaag en eenige duchtige donderslagen aanbragt. Eene der bliksemstralen viel digt voor het schip in zee, en had den schipper bijkans getroffen. Na een goed half uur was intuschen alles voorbij. Offchoon het onweder niet lang duurde, was het achter eene loffelijke voorzorg, dat men den afleider en de brandspuiten tegen alle mogelijk toeval in gereedheid had gebragt. Na de onweersbui hadden wij helder en zeer schoon weder, en eenen vrij gunstigen wind. Tegen 5 uur des avonds kwam er eindelijk een loods aan boord, om ons naar *Boston* te brengen. Het was een vrij bejaarde, eenvoudige, doch zeer spraakzame, kustbewoner uit *Gloucester* bij *Kaap Anne*. Hij had den mond vol van een brand te *Boston*, waarbij er, 4 of 5 weken geleden, meer dan 50 deels zeer schoone huizen verteerd waren geworden. Ook verhaalde hij, dat de Generaal LA FAYETTE den 17 Junij, op den vijftigjarigen verjaardag van den slag bij *Bunkershill*, te *Boston* geweest was, en het jubelfeest op de eigene plaats was gaan vieren; eene reden te meer, om mij over het lang oponthoud van de *Pallas* in *Engeland*, en bevorens bij *Goedereede* enz., te beklagen. Achter een kleinen heuvel zagen wij de vier kerken en torens der stad *Gloucester*, welker 11,000 inwoners meestal van vischvangst bestaan. Mijne geliefde vaderstad *Wien* heeft twee kerken, en deze zijn voor hare

8000 inwoners meer dan toereikende. Neem ik het aantal der kerken voor den maatstaf van vroomheid, zoo moet deze in de Vereenigde Staten veel grooter zijn, waar men voor 11000 inwoners vier kerken noodig heeft. Intusschen brengt het verschil van sekten zekerlijk tot vermenigvuldiging van de kerken toe; en *Gloucester* bevat Methodisten, Presbyteriaanen, Unitarissen en Episcopalen.

De middagswaarnemingen gaven $42^{\circ} 38' 15''$ N. Br., $70^{\circ} 15' 48''$ W. L. Om den slapen wind naderden wij onze bestemming zeer langzaam, en hadden wij tijd, om de kust te beschouwen, op welke wij veel houtgewas, en daaronder vele dennen, ontwaarden. De oever scheen zandig te zijn. De zon ging zeer schoon onder, en er volgde op den liefelijken avond eene door de maan verlichte zeer warme nacht, zoo als wij na ons vertrek van *Falmouth* niet hadden gehad. Ik bleef tot middernacht meestal op het dek, en beschouwde de vuurtorens van *Kaap Anne*, dien van *Salem*, en in de verte dien van *Boston*, welks licht draait, en voor ons in elke minuut slechts 20 seconden zichtbaar was. Ik hoorde van den loods, dat *Salem* eene bloeiende handelsstad was, veel afbreuk aan *Boston* deed, en bijkans 80 schepen in zee had, waaronder verscheidene, die op *Oostindie* en *China* handelden. Ik vernam tevens, dat er zich bij *Kaap Anne* nog vele ratelslangen onthielden.

Den 25 Julij was het volkomen stil, met eene zeer zoele lucht. De *Pallas* was in den nacht ten Zuiden van *Boston* gedreven. Aan de tamelijk woudrij-

ik het
nheid,
grooter
en noo-
an sek-
kerken
pyteria-

N. Br.,
aderden
den wij
wij veel
aarden.
ng zeer
n avond
nacht,
niet
estal op
n *Kaap*
lien van
in elke
Ik hoor-
nde han-
, en bij-
verschei-
den. Ik
nog ve-

met eene
nacht ter
ik woud-
rij-

Ligging van Boston.

- a. Boston.
- b. Charlestown met de Navyyard.
- c. South Boston.
- d. Cambridge.
- e. Charlesriver.
- f. Governors Island.
- g. Fort Independence
- h. Lighthouse of Vuurbaak.
- i. Bunkershill.

rijke kust bemerkte men twee kleine plaatsjes, hier steden genoemd, en *Scituate* en *Konohasset* geheten. De laatstgenoemde plaats ligt aan een kleinen inham. *Scituate* scheen nagenoeg 40 huizen te bevatten, en had twee kerken. Tegen 3 uur in den namiddag ontstond er een luchtje. Wij bedienden ons van hetzelfde, om op den vuurtoren van *Boston* aan te houden, en hoopten de stad dien dag nog te bereiken. De vuurtoren ligt op een rotzig eilandje, aan den ingang der baai van *Boston*, 9 Engelsche mijlen van de stad. De baai bevat ongeveer 20 eilandjes (*). Na veel laverens hadden wij dat van den vuurtoren en meer andere achter ons; maar nu liep de wind ons wederom tegen, en moesten wij tussehen verscheidene eilandjes door laveren. Bij eene te korte wending om den hoek van een der laatste was de *Pallas* bijkans aan den grond geraakt, en werd de gansche koelbloedigheid van den Overste rijk vereischt, om ons door een zeer snellen draai aan dat gevaar te ontrukken. Nu gingen wij, des avonds omstreeks 7 uur, nabij een dusgenoemd *Long island* voor anker, om er den nacht door te brengen. Wij bevonden er ons op 7 Engelsche mijlen afstands van *Boston*, en hadden een schoon uitzigt over den Archipel, en op de stad, welke wij over eenige eilandjes henen op haren hoogen grond zagen liggen. Een hooge koepel scheen er boven alles uit te steken. Op een
der

(*) Men vindt ze op een Kaartje achter dit boekdeel.

der eilanden , welke voor ons lagen , zagen wij het fort *Independence*. Op *Long island* stond een huis met eene kleine vuurbaak , en eene semaphore , om de seinen te herhalen , die van den grooten vuurtoren , op welken een vlaggestok staat , gedaan werden. Op het eiland *Nangasket* zagen wij een eveneens genoemd dorpje tusschen twee heuvels ; op de andere eilandjes ontwaarden wij slechts hier en daar een houten huis. Op twee gevaarlijke klippen heeft men piramiden gebouwd , om als baken ter waarschuwing van de zeelieden te dienen. De baai zou , naar hetgene de loods ons berigtte , van haaijen wemelen. Toen wij het anker geworpen hadden , werden wij door een zeer fraaijen schooner genaderd , op welken de gezondheids-beambten zich bevonden. Zij vraagden zeer beleefdelyk naar den naam van het schip , en naar onze reis. Toen zij naar de stad terug voeren , hadden zij de oplettendheid van plaats op hun schip aan zoodanige personen aan te bieden , als aan wal mogten verkiezen te gaan. Dit aanbod maakte op ons eenen zeer goeden indruk. Wij beschouwden het als een gunstig voorteecken nopens onze ontvangst in een land , naar hetwelke wij , zonder het nog te kennen , reikhalsden , als of het ons vaderland was.

Den 26 Julij werden wij des morgens te 4 uur door het opwinden van het anker uit den slaap gewekt. Ik verheugde mij zeer , daar ik ten laatste een einde aan onze reis zag. Maar ons geduld werd , helaas ! nog eenmaal op eene harde proef gesteld ; en na een half uur laverens moest het anker

ker wederom geworpen worden. Daar het nu scheen, als of wij voor den avond niet verder zouden geraken, stapte ik, met den Heer Rijk en vriend TROMP, in eene sloep, die ons naar *Boston* zou voeren. De stad scheen nader te liggen, dan zij wezentlijk lag. Te 8 uur verlieten wij de *Pallas*, op den 37sten dag, nadat ik er te *Falmouth* op nieuw aan boord was gekomen. Wij hielden tusfchen de eilanden door, lieten het fort *Independence* aan de linkerhand, en *Governors island*, ook met een fort, aan de regterhand liggen, en naderden eindelijk *Boston*. Deze wieg der Amerikaanfche vrijheid verheft zich op een kegelvormig fchiereiland, en maakt eene fchoone vertooning. Wij wisten niet regt, waar wij aan wal hadden te ftijgen. Dus voeren wij langs den oever, die van goede kaaijen ontbloot, maar echter met zeer vele ladende en losfende fchepen bezet was. Aan een lang hoofd, *the long wharf* geheeten, vonden wij eene trap, welke wij beklommen. Het was 10 uur in den morgen, toen ik mijnen voet in *Amerika* op een breed ftuk graniët zettede. Onmogelijk laat zich het gevoel befchrijven, waarvan ik op dat oogenblik doordrongen werd. Tot dus ver hadden twee tijdftippen in mijn leven eene bijzonder fterke en fchoone herinnering achtergelaten; het eerfte was datgene, waarop ik, in den ouderdom van 17 jaar, na den flag van *Wagram*, het kruis van het Eerelegioen bekwaam; het tweede, toen mijn zoon WILHELM geboren werd. Mijne aankomst in dat *Noord-Amerika*, naar welks aanschouwing ik finds mijne eer-

ste jeugd smachtte, zal mij mijn gansche leven lang met een derde aangenaam gevoel verheugen.

Zoo haast wij aan wal gestapt waren, vernamen wij naar het huis van den Nederlandfchen Consul MANZONI. Hij had, bij afwezigheid, een make-
laar van den naam van DEXTER in zijne plaats ge-
steld. Een jongen bragt ons langs het hoofd voor-
bij een tighelsteenen magazijn van vier verdiepin-
gen, dat een koepel bovenop had, van welken
verscheidene vlaggen waaiden, die als semaphoren
in gemeenschap met de semaphore op *Long island*
staan. Wij gingen vervolgens door verscheidene
breede, van zijpaden voorziene, en zeer levendige
straten. Met bevreemding zagen wij vrachtkarren,
welke met vier osfen bespannen waren, die een paard
voor zich hadden. De hitte was zeer groot; de
Fahrenheitfche Thermometer stond in de fchaduw
op 92°. Men zeide, dat hij eenige dagen vroeger
op 100° gestaan had, en er daar ter stede verschei-
dene menschen, na het drinken van koud water,
eensklaps dood gebleven waren. Wij vonden den
Vice-Consul op deszelfs kantoor. Onze eerste vraag
was naar eene goede herberg. De Heer DEXTER
had de goedheid van ons naar het *Exchange cof-
feehouse* te brengen; en daar sloegen wij ons hoofd-
kwartier op. Straks ging ik naar een boekverkoo-
per, om een platten grond en eene beschrijving
van *Boston*; maar ik vond noch het eene noch het
andere. Terugkeerend kocht ik een stroochoed, zoo
als men ze hier droeg. Niet lang daarna ontving
ik een bezoek van den Heer ANDREW RITCHIE,
wien

wien ik voor twee jaren in *Engeland* had leeren kennen. Zeer verheugde het mij, dat ik dien rustigen man wederzag, die hier in groot aanzien stond, en sinds anderhalf jaar hertrouwd was met eene dochter van den Heer OTIS, voormaals Senator van de Republiek, en hoofd der Federalistische partij, en nog steeds een der aanzienlijkste Bostonners. Ik hield het middagmaal, zoo als hier gebruikelijk is, te 2 uur aan de algemeene tafel, waar men mij de eereplaats naast den waard HAMILTON ingeruimd had. Deze was bij den jongsten oorlog tegen de Engelschen Kolonel bij de vrijwilligers geweest, en had zijnen titel behouden. Het was een zeer beleefd man; en ik kon de wellevendheid der gasten, van welken er zich verscheidene met mij inlieten, niet genoeg roemen. De spijsen waren zeer wel voorbereid; en, al waren zij minder goed geweest, zij zouden mij echter, daar ik in zoo lang geenen verschen kost geproefd had, uitnemend gesmaakt hebben. Hetzelfde was het geval met het ooft, offchoon het klein en slecht was. Om de onzaggelijke hitte, die grooter was, dan er in twintig jaar plaats gegrepen had, was alle ooft te vroeg rijp geworden. De wijn werd in kuipjes met ijs op tafel gebragt, en er werd in elk glas bier een stuk ijs gedaan, om dien drank te verkoelen.

In dat hôtél vindt men beneden, nevens de groote eetzaal, eene plaats met een vertrek aan elke zijde, waar vreemdelingen, die niets te doen hebben, den dag doorbrengen. Aan een buffet kon

men wijn, limonade, sodawater, enz., alles met ijs, bekomen. Acht nieuwspapieren lagen op een grooten lessenaar, waaraan zij vast waren. Die journaalen hebben allen het formaat der Engelsche, en zijn met koopmans- en verdere aankondigingen opgevuld. Overigens is het huis ganschelijk als een Engelsch hôtel ingerigt. Ik vond de bediening oplettend en beleefd. Er liepen zwarte en blanke bedienden door elkander. Na vier uur kwam de Heer RITCHIE met zijnen schoonvader en schoonbroeder, welke laatste kort te voren van eene reis naar *Europa* terug gekeerd was, den Heer TROMP en mij door de stad rond leiden.

Eene der voornaamste straten, *Cornhill* geheeten, bevat vele fraaije winkels. Het front van een nieuw gebouw, ten dienste van een tak der Amerikaansche bank, is eenvoudig, doch prijkt met twee Dorische zuilen, elk van een stuk graniet ter hoogte van 18 voet, en ter dikte van bijna 5 voet middellijns. Op een oud raadhuis werden de eerste volksvergaderingen bij den aanvang der Amerikaansche omwenteling gehouden. Eene groote zaal, waar de Aldermans vergaderen, bevat een levensgroot portret van den grooten WASHINGTON, door STUART gemaald, en het borstbeeld van den Heer ADAMS, vader van den tegenwoordigen President, en voormaals ook met die waardigheid bekleed. Dat borstbeeld is van een sterrenkrans omgeven. Op vier zuilen zijn de namen van alle mannen gegraveerd, welke zich bij de omwenteling jegens het vaderland verdienstelijk gemaakt hebben.

ben. Onder het raadhuis is eene hal voor vleesch en groentes. Daar men intusfchen het gebouw voor zulken handel te eerwaardig acht, is er eene nieuwe hal in de nabijheid van een der zee-inhammen, die eene haven vormt, aangelegd. De overheid heeft dien aanleg begonnen, met eene lage en vaak onderloopende plek gronds op te hoogen, en er een lang gebouw te stichten, van welks vier verdiepingen de drie bovenste van baksteen zijn, en de onderste uit graniet bestaat. Hetzelve is in pakhuizen verdeeld, en dezer verkoop heeft zoo veel winst aangebragt, dat men uit dit voordeel, evenwijdig aan de pakhuizen, eene nieuwe markthal heeft kunnen bouwen. Deze is geheel van graniet, 525 voeten lang, en 50 voet breed. Zij heeft boven het eigenlijk gebouw slechts eene verdieping. Wederom evenwijdig met haar wordt er aan hare andere zijde eene nieuwe reeks van pakhuizen als de eerste gebouwd. De Heer RITCHIE leidde ons, door verscheidene zeer fraaije en breede straten, naar zijn huis, dat een der grootste van *Boston* is, en aan de algemeene wandelplaats *Beacon hill* ligt. Vele huizen zijn nog van hout, doch nieuwe mogen er niet, dan van steen, gebouwd worden. De meeste zijn van baksteen. Eenige heeft men rood gelaten, vele zijn met lichtere kleuren gepleisterd. De benedenste verdieping, vooral der winkelhuizen, is veelal van graniet, welke bouwstof in menigte uit groeven, die op 28 mijl afstand van *Boston* liggen, gehaald wordt. De voornoemde wandelplaats bestaat uit een groot grasveld, dat schraal-

tjes

tjes met boomen beplant is, en langs de helling van den heuvel tot aan de baai loopt. Op het hoogste punt van den heuvel verheft zich het Kapitoel van den Staat van *Masfachusett*, of het Statenhuis, met een grooten koepel, die een koperen dak heeft. Het gebouw is van tighelsteen, en heeft aan den voorgevel tien pilasters, die van hout zijn en aan het geheel eenig voorkomen van bouwvalligheid bijzetten. Uit het huis van den Heer RITCHIE, dat vier verdiepingen hoog is, heeft men een wijd en schoon uitzigt. Het huisraad is er rijk en vol smaak, en bevat eenige schilderijen, welke de eigenaar op zijne reizen aangekocht heeft. Ik onderscheidde er zeer wel gelukte kopijen der *Madonna della Sedia* van RAPHAËL, eene andere *Madonna* van SASSOFERRATO, en eene groep uit den *Zondvloed* van POUSSIN. Wij bragten den avond bij den Heer RITCHIE door, en leerden deszelfs jonge gade kennen, met en benevens eene Miss FOSTER, en de weduwe van den Generaal HUMPHREY, Adjutant van den Generaal WASHINGTON, en vervolgens gezant van de Vereenigde Staten te *Lisfabon* en *Madrid*. De laatstgenoemde dame is uit een Engelsch geslacht te *Lisfabon* geboren, en moet in hare jeugd zeer schoon zijn geweest. Voorts waren er de Heeren OTIS, vader en zoon, tegenwoordig. Hoe vermoeid ik ook was, dat gezelschap beviel mij aittnemend. Des avonds te 9 uur, toen wij huiswaarts keerden, was het in de stad nog zeer warm, en de volle maan stond als eene gloeiende kool aan den zwoelen hemel. De

Pal-

Pallas was nog dien avond aan de stad gekomen. Zij had het fort *Independence* in het voorbijvaren met 17 schoten begroet, dat met 18 schoten beantwoord was geworden.

Ik had gedacht, dat men zich in *Amerika* met mij niet zou inlaten; doch ik bevond mij daaromtrent aangenaam te leur gesteld. Reeds den volgenden morgen werd ik bij den ouden heer OTIS tegen den dag daarna ter maaltijd genoodigd, en tevens ontving ik menig bezoek. Ik vermeld met name den Overste HENDERSON, een zeer beschaafden man, Opperbevelhebber der Mariniers, en van *Washington*, waar hij zijn hoofdkwartier had, hier gekomen, om het hier zijnde gedeelte van zijn korps te inspecteren. Ook werd ik door een Engelschen koopman, den Heer DIXON, bezocht, die mij bij zijne ega, en vervolgens bij zijnen rijken schoonvader, den Heer HOMER, bragt. Deze bewoont een groot en fraai huis op den *Beacon hill*. Hij heeft twee zeer beminnelijke dochters, en ik vond mij door de grootsche rijkelijkheid, welke te zijnent heerschte, getroffen. Over het geheel zijn de huizen en vertrekken hier veel grooter, rijker en luchtiger, dan de Engelsche. Met den Heer RITCHIE bezocht ik Mevrouw HUMPHREY, welker huis waarlijk prachtig gemeubileerd was. Te 2 uren at ik wederom aan de algemeene tafel in mijn logement. In den avond bezocht ik den Russischen Hofraad VON WALLENSTEIN, die tot de Ambassade van zijn Hof te *Washington* behoorde, maar zich des zomers gezondheidshalve te *Boston* ophield.

hield. Ik vond in hem een aangenamen gezelschapsman, die wel dacht. Vervolgens ging ik naar den Heer EDWARD EVERETT, Hoogleraar in het Grieksch aan de Univerfiteit in het naburig *Cambridge*. Dezelve had mij dien morgen een Duitfchen brief gefchreven, waarin hij mij zijne dienften op eene uiterst vriendelijke wijze aanbood. Gedurende eene vijfjarige reis door *Europa* had hij twee jaren te *Göttingen* gestudeerd, en *Weimar* ook bezocht. Hieraan dacht hij met erkentelijkheid, en *Weimar* was hem bijzonder aangenaam, daar hij er met den Staatsminister VON GÖTHE bekend was geworden. Zijne landgenooten hebben hem tot medelid van het Congres benoemd; alwaarom hij van zijn Profesoraat afstand heeft gedaan. Hij haalde mij den volgenden dag af tot een reisje van 3 Engelfche mijlen naar *Cambridge*, om er de Univerfiteit, welke den naam van *Harvard College* voert, te bezoeken. Wij verlieten op den middag onder eene groote hitte *Boston*, en reden over eene brug van hout, ter lengte van 3400 voet, welke de beide fteden met elkander vereenigt. *Cambridge* is zeer luchtig gebouwd, en beftaat dus veel plaats. De meeste huizen zijn er van hout; men vindt er flechts weinige van fteen, en zeer weinige, die geheel van graniet zijn. Intusfchen zijn de meeste huizen met levendige kleuren geverfd of bepleisterd, en zij maken eene vrolijke vertooning. Elk huis heeft zijnen tuin. Vele weilanden zijn, zoo als in *Engeland*, met drie latten boven elkander omtuind. Het gras had een zeer verzengd voor-

ko-

komen. Op de velden wordt er maïs gebouwd.

Harvard College is de oudste hoogeschool in de Vereenigde Staten. Hetzelve werd in 1638 naar den uitersten wil van een Geestelijken gesticht, die HARVARD heette, en ten gezegden einde ongeveer 800 pond sterlings legateerde. Door tuschenkomst van verscheidene latere bijdragen heeft de stichting thans een zeer aanzienlijk inkomen. Wat er te kort schiet, wordt door den Staat van *Masachusetts* gedragen, welke intusfchen geene vaste bijdragen geeft. De hoogeschool bezit acht gebouwen, meestal van tighelsteen. Slechts een later, van graniet, bevat de Unitarische kapel, in welke, behalve de gewone Zondaggodsdienst, dagelijks morgen- en avondgodsdienst-oefeningen gehouden worden, waaraan alle studenten deel hebben te nemen. Voor de gebouwen is een groot plein, dat van boomen omringd is, en waar de studenten zich kunnen verlustigen. Dezen zijn hier ten getale van ongeveer 350, en wonen en spijzigen grootendeels in het College; maar velen, die aldaar geene plaats vinden, of aan gezinnen te *Cambridge* aanbevolen zijn, huisvesten bij bijzondere personen. Al de gezamentlijke studenten zijn inmiddels, zoo als die der Engelsche hoogeschoolen, aan eene zeer strenge tucht onderworpen. De Bibliotheek, welke twee zalen vult, bevat omstreeks 18000 boekdeelen. Men vindt er de eerste uitgave van het groote werk over *Egypte*, eenen polyglottenbijbel uit de verzameling van Lord CLARENDON, eene prachtingave der *Lusiade* van CAMOENS, met platen, naar teekening

gen van GERARD, te *Parijs* vervaardigd, en aldaar bij DIDOT gedrukt. De Marquis DE SOUZA, bezorger der uitgave, van welke er slechts 250 exemplaren gedrukt zijn, gaf het exemplaar dezer Universiteit aan haar ten geschenke. Wat de handschriften aangaat, ik zag er slechts eenige Grieksche, welke de Heer EVERETT op zijne reis door *Europa* te *Constantinopel* aankocht, en een zeer kunstig van de *Hippocratische Aphorismen*, hetwelk door een Engelschen schoolmeester geschreven was, en ganschelijk het voorkomen had van gedrukt te zijn. In Mathematische en Astronomische instrumenten is de Universiteit arm, en zij heeft in het geheel geen Observatorium. Er was eerst kort geleden eene nieuwe Electrifeermachine met een glaskogel uit *Engeland* aangekomen. De verzameling van delfstoffen heeft hare schoonste stukken grootendeels aan den Heer RITCHIE te danken, die dezelve op zijne reizen in *Europa* te *Dresden* gekocht en aan de hoogeschool geschonken heeft. Een stuk basalt, dat hier te lande in den grond gevonden is, heeft overeenkomst met een menschelijk aangezicht van ter zijde gezien. Men weet niet, of het een bloot spel der natuur is, of een werk van kunst, of het spoor van een mensch uit eene vroegere wereld, welker aanwezen uit vele andere teekens blijkbaar is. Hetgene voorts tot de Natuurlijke historie behoorde, was niet aanzienlijk. Eene verzameling van insecten en kapelletjes werd er niet gevonden. De horens van twee hertenkoppen hadden zich, bij een gevecht tusschen de beide dieren,

der-

derwijze ineengewikkeld, dat zij onafscheidelijk aan elkander vast bleven. Men vond de herten in dien staat, en de beide koppen zijn nog steeds vereenigd hier voorhanden. Het scheikundig werkhuis wordt in een afzonderlijk gebouw, dat het voorkomen van eene kapel heeft, gevonden. Het onderwijs in de ontleedkunde wordt thans, in plaats van hier, te *Boston* gegeven. Men vindt inmiddels in de gewezen Anatomische gehoorzaal nog verscheidene te *Florence* vervaardigde fraaije preparaten van was. Daaronder schenen mij voornamelijk twee levensgrootte afbeeldingen, van een mannelijk en een vrouwelijk ligchaam, merkwaardig. De laatste verbeeldt eene zwangere vrouw, en kan stukswijze uiteen worden genomen. Aan de kapel voor den Godsdienst paalt de vergaderzaal van den Senaat, in welke zeer fraaije koperen platen hangen. Treffend was voor mij de plaat der verdediging van *Gibraltar* door *ELLIOT*, en die der gevangenneming van den Admiraal *DE WINTER* door den Admiraal *DUNCAN*. Ik gaf den oppasfer, die ons rondleidde, twee dollars. Dit scheen hem merkkelijk gesticht te hebben. Hij fluisterde althans, toen wij in de kapel waren, den organist iets in het oor; en straks speelde deze een *God save the King!* dat mij wederkeerig wel geviel. In den Kruidtuin werden wij door den Hoogleeraar *NUTOLL* rondgeleid, dat een geboren Engelschman is, die verscheidene reizen, ter bevordering van de kennis der Natuurlijke historie, in de Westelijke aanhoorigheden der Vereenigde Staten heeft gedaan. In het stookhuis on-

derscheidde ik eene *Strelitzia*, die uit eigengewonnen zaad geteeld was; eene zeer schoone bloeiende *Inua gloriosa*, en een *Hedychium longifolium*. Het stookhuis is, even als de gansche tuin, niet groot; en ik bemerkte in den tuin geene zeldzame heesters of bloemen, maar daarentegen eenige voor mij gansch nieuwe kevers met levendige kleuren, en eenige wonderschoone kapelletjes. Tot de studenten der hoogeschool behoort een zoon van den tegenwoordigen President J. Q. ADAMS, en de Heer JÉRÔME BUONAPARTE, wettige zoon van den gewezenen Koning van Westphalen, uit deszelfs eersten echt met Miss PATTERSON van *Baltimore*; welke verbindtenis, zoo als men weet, door eene enkele magtspreuk van Keizer NAPOLEON opgeheven werd. Van dezen jongen man, die 20 jaar oud is, sprak men zeer veel goeds.

Mijne goede vrienden werden immer menigvuldiger. Ik werd door vele aanzienlijke mannen bezocht. Onder hen, die mij ten derden dage na mijne aankomst zulk eene eer bewezen, was, nevens den Heer PETERSON, Deenschen gezant te *Washington*, die met zijn gezin eene reis naar de Noordelijke landen der Vereenigde Staten deed, en mij door den Heer RITCHIE voorgesteld werd, de Heer JOSIAH QUINCY, een waardig en uiterst innemend man, die mij in menig opzigt aan zich heeft verplicht.

Na dat de Heeren zich verwijderd hadden, begaf ik mij naar het *New England museum*, nopens hetwelke een zeer hoogdravend bericht onder mijn

oog

oog was gekomen. Dit *museum* was eene onderne-
ming van bijzondere personen, en bestond uit een
allegaartje van wasfen beelden, speeluurwerken uit
het *Schwarz Wald*, opgezette dieren, portretten,
Fransche Carricaturen, kapelletjes, enz. Voor mij
waren er slechts twee artikelen van aanbelang, na-
melijk twee levende ratelslangen en drie Egyptische
mummiën. De slangen, welke men aan het meer
Erie gevangen had, lagen in eene met glas bedek-
te kist, en erlangden geen ander voedsel, dan wa-
ter. Het waren leelijke donkergrauwe schepsels,
met gele buiken, groote spitse schubben, dikke
koppen, sterk uitpuilende zwarte oogen, en lange
tweepuntige tongen. De eene, die juist van huid
wifelde, was voor dat tijdvak blind. Zij had aan
haren staart vier ratels en bekwam een vijfden. De
andere, ongeveer 15 palmen lang, had zes ratels,
en bekwam een zevenden. De oppasser prikkelde
ze op allerlei wijze, maar zij lieten hare ratels niet
hooren. Sal ammoniak, wilde men, zou een krach-
tig middel tegen hare beten zijn. De mummiën
waren in het vorige jaar door een Amerikaansch
schip uit *Egypte* aangebragt. De eene was nog in
denzelfden toestand, als toen zij in hare kist lag.
Alleenlijk had men de banden van het aangezigt
afgenomen. De beide andere waren ook aan het
lijf meer of min ontzwaagd. De kisten waren nog
in goeden stand. Ik bewonderde de frischheid van
de kleuren der figuren, welke daarop gefchilderd
waren. De eene mummie had twee kisten gehad,
waaruit men besloot, dat het een voornaam persoon

was geweest. Ik zag hier voorts een Chineesch tafereel, dat alle in *China* gebruikelijke pijnigingen en doodstraffen voorstelde, en huivering en walging verwekte. Eindelijk onderscheidde ik een goed model van de voormalige *Bastille* te *Parijs*, hetwelke men uit een der steenen van dat gebouw vervaardigd had.

De *Mayor*, de Heer *QUINCY*, had de goedheid, om ons het tuchthuis van den staat, *State prison*, te toonen. Hetzelve ligt op eene landpunt in *Charlestown*, en is voor ongeveer 20 jaar ten koste van *Masachusetts* aangelegd, en van graniet gebouwd. Het bestaat uit een middendeel, waarin de woning en bureaux van den Commandant en het wachtvertrek begrepen zijn, en uit twee vleugels, waarin de gevangenen opgesloten zijn. Achter het gebouw is een groot plein, hetwelke de verschillende werkplaatsen der gevangenen bevat. Dat plein is door een hoogen en met palisfaden bezetten muur afgesloten; en een rondeweg op den muur is dag en nacht met schildwachten bezet. Het voornaamste werk der gevangenen bestaat in het behouwen en glad maken der granietblokken, welke tot den bouw van huizen te *Boston* en daaromstreeks gebruikt worden. Elke gevangene, die tot dwangarbeid verwezen wordt, en wiens ligchaamsgestel het gezegde werk toelaat, moet daarmede beginnen; en hij bekomt, al naar dat hij zich betert en bekwaamheid heeft, werk van beteren aard. Als steenhouwer moet hij dagelijks zijne taak volbrengen. Doet hij zulks niet, of op geene voldoende wijze, dan

dan straft men hem met zulk eene opsluiting, als in de Franfche gevangenisfen *au secret* en hier *solitary confinement* heet. Werkt hij, integendeel, over, dan wordt het loon daarvoor te boek gesteld, om aan hem bij zijn ontslag uitgekeerd te worden. De nieuw aangekomene tuchtelingen, zoo wel als de voorwerpen, die zich slecht gedragen, hebben half groene half blaauwe kleederen; beteren zij zich, dan houdt die smadelijke onderscheiding op, en arbeiden zij voor schrijnwerkers, draaijers, koperflagers, enz. Wederom anderen weven wollen en boomwollen stoffen voor de kleeding der gevangenen, of arbeiden als kleedermakers en schoenmakers voor het huis. Een graveur, die wegens het maken van valsche Engelsche *Nova scotia* banknoten veroordeeld was, had eene bijzondere werkplaats, en vervaardigde er zeer zuivere landkaarten. De gevangenen slapen vier en vier in tamelijk luchtige cellen, en hebben elk voor zich eene hangmat. Het middageten bestaat uit soep met zwart brood; des morgens en des avonds eten zij eene brij van meel met een weinig siroop. Behalve de Zondaggodsdienst in hunne kapel, wonen zij er dagelijks eene bedestonde bij.

Uit een berigt nopens den staat der gevangenis, tusschen 30 Sept. 1823 en 30 Sept. 1824, door den opziener, of *Warden*, gegeven, blijkt het volgende:

Van den jare 1805 tot aan 30 September 1824, waren er over het geheel 1816 misdadigers aan de gevangenis afgeleverd. Daarvan waren er, na den afloop van ieders strasjaren, 1103 ontslagen; 298

hadden genade verworven, ontfapt waren er 15, gestorven 102, overgebleven 298. — Van de ontfagene 1103 waren er 213 wegens nieuwe misdrijven ten tweedenmale vast gezet, en onder hen hadden er 24 genade ontvangen.

Den 30 Sept. 1823 hadden er zich in het tuchthuis 308 gevangenen bevonden. Van dezelve waren er 80 ontfagen en 6 gestorven, 10 hadden genade ontvangen. Dus waren er 212 overgebleven. Bij dezen waren er 86 nieuwe gekomen, zoo dat het getal der tuchtelingen den 30 Sept. 1824 op 298 nederkwam, waaronder slechts 3 vrouwen waren.

Onder die 298 gevangenen bevonden er zich 54 zwarten of kleurlingen, en 59 blanke vreemdelingen, als 13 Engelschen, 17 Ieren, 8 Schotten, 4 uit *Nieuw Schotland*, 2 uit *Kanada*, 1 van de *Kaap de goede Hoop*, 3 uit *Westindie*, 1 van *Kaap Verd*, 1 Portugees, 2 Italianen, 4 Franschen, 2 Zweden, 1 Duitfcher.

Wegens dieffstal waren er 222 veroordeeld, wegens huisbraak 16, wegens de uitgave van valsche geld 26, wegens valsche handteekening 11, wegens brandftichting 5, wegens moordziek geweld 6, wegens andere misdaden 12, waaronder de 3 vrouwen.

Met fteenhouwen worden er 121 bezig gehouden, met vervoer van fteenen 27, met fchrijnwerkers arbeid 30, met borftelmaken 11, met weven 8, met fchoenmaken 6, met kleermaken 10, enz. Ouden en zwakken waren met touw pluizen onledig; in het ziekenvertrek waren er 11, eenzaam op-

ge.

gefloten 4, in de strafcellen 6, en 3 werden als invalides behandeld.

De uitgaven bedroegen 41695 dollars aan het onderhoud der gevangenen, of aan voedsel, kleding, nachtleger, geneesmiddelen en grondstoffen voor den arbeid, met en benevens 15926 dollars aan bezolding van oppasfers, enz. De gezamentlijke uitgaven waren 57622 dollars.

Daarentegen bragt de arbeid der gevangenen 58834 dollars op. Dus had het gesticht den staat in het gezegde jaar niets gekost, maar een batig saldo van 1212 dollars gegeven, dat met de benaming van *profit to the commonwealth from the institution* bestempeld werd.

Uit dat merkwaardig gebouw reed de *Mayor* met ons naar *Cambridge*. Op het plein voor *Harvard College* hielden *the Washington rangers*, eene vrijwillige jager-compagnie uit *Boston*, een *field day*, of exerceerden zij. Toen wij aankwamen, waren zij reeds op den afmarsch; doch zij hadden de beleefdheid van halt te houden en nog eens te vuren. Het ging zeer goed. Hunne kleeding was groen en eenigzins grillig. Zij waren met lange getrokkenene busfen gewapend. Ik maakte kennis met de Officieren en Onderofficieren, die enkel uit lieden van de beste huizen bestonden. Ook sprak ik met eenige studenten van *Cambridge*, die gedeeltelijk in uniform waren, en tot eene bijzondere, enkel uit studenten bestaande, Compagnie vrijwilligers behoorden.

Van daar reden wij naar het slagveld van *Bun-*

kershill bij *Charlestown*. Het plekje gronds is klein, maar deszelfs beduidenis in de Amerikaansche geschiedenis groot. Het ligt op een eilandje, dat slechts door middel van eene brug met het vaste land te zamen hangt, en twee heuvels bevat. De hoogste en Noordelijkste heet *Bunkershill*, en de Zuidelijkste, die *Charlestown* en de reede van *Boston* ten deele bestrijkt, voert den naam van *Breedshill*. In het jaar 1775 hadden de Amerikanen die heuvels bezet, en kwelden zij van daar de Engelsche vloot en bezetting van *Boston* met geschut, dat zij op eene haastig aangelegde redoute gepiant hadden. Des morgens van den 17 Junij deden nu de Engelschen een uitval uit *Boston*, en landden zij op eene punt van het eilandje, welke ten Oosten van de redoute lag, en door de Amerikanen te zwak bezet was. Daar formeerden zij hunne kolommen tot den aanval, terwijl *Charlestown* door hun geschut uit *Boston* in brand geschoten werd. De bestormde redoute werd zoo wel verdedigd, dat de Engelschen tweemaal met groot verlies wijken moesten. Bij een van die mislukte aanvallen werd de Engelsche Majoor PITCAIRN, die kort te voren bij het gevecht van *Lexington* de voorhoede aangevoerd had, door eenen thans nog levenden Amerikaanschen scherpschutter, op hetzelfde oogenblik neergeveld, toen hij de zijnen toeriep, dat zij allen schroom voor de *damned rebels* afleggen moesten, want dat het slechts een zwerm van sprinkhanen was. De Engelschen bekwamen intusschen versterking, en vielen nog eenmaal op *Breedshill* aan.

aan. De Amerikanen hadden integendeel al hun kruid verschoten, en de weinige kardoezen, die men hun van *Cambridge*, het hoofdkwartier van hunnen Generaal LEE, toeschikte, waren voor hun geschut te groot. Ontzet konden zij niet worden, daar een Engelsch oorlogschip de eenige gemeenschapsbrug des eilands te hevig beschoot. Zij moesten dus besluiten, om de redoute te ruimen, en verloren veel volks. Bij deze gelegenheid doorschoot een Engelsch Officier Dr. WARREN, een der voornaamste patriotten, die kort te voren door het Congres tot Generaal benoemd was. De Engelsen vervolgden de wijkenden niet verder, dan tot *Bunkershill*; ja zij keerden in den nacht naar *Boston* terug. Van de redoute zijn er nog overblijfselen zichtbaar; en men heeft er, bij de voorgemelde viering van den vijftigsten verjaardag des gevechts, den eersten steen voor een Obelisk gelegd, welke daar ter hoogte van 210 voet opgericht worden zal. Bij die plegtigheid waren, nevens LAFAYETTE, 130 oude krijgers tegenwoordig, die uit de 1700 Amerikanen, welke in den strijd van *Bunkershill* gedeeld hadden, nog in leven waren.

Eindelijk bragt de Heer QUINCY ons bij een maajoor der Militie te *Charlestown*, die zich veel met landhuishoudkunde en teelt van vee en paarden inliet, en wiens inrigtingen uitnemend waren. Bij zulke ridjes en wandelingen vernam ik hier en daar naar de Engelsche Miss *Wright*, welke, eenige jaren geleden, *Brieven over Amerika* uitgaf, die toen daar te lande, zoo als in *Europa*, opzien baarden.

Men

Men zeide, dat die Dame met hare zuster, zonder mannelijk geleide, het land in stoombooten en postwagens doorreisde had, en den Generaal LAFAYETTE immer nagetrokken was. Zoo haast deze ergens was aangekomen, had men vaste rekening kunnen maken, dat Miss WRIGHT er den volgenden dag ook zijn zou. Te *Boston* had men zich met het goede mensch weinig ingelaten, en men verwachtte deswegens welhaast een aanval met de pen op die stad. De dame was niet meer jong, groot van gestalte, en mannelijk in hare manieren. Hare *Brieven* werden over het geheel niet sterk getrokken, en men was van gevoelen, dat zij van de Amerikanen, en al derzelver inrigtingen, te vleijend had gesproken.

Den 30 Julij ging ik aan boord van de *Pallas*, om op menig ding, dat tot de ontscheping van mijne goederen behoorde, orde te stellen. Ik bleef er slechts kort, omdat ik het er veel koeler vond, dan aan den wal. Het schip ontving, zoo als men verhaalde, den ganschen dag door bezoek; want de Overste RIJK, overeenkomstig deszelfs bijzondere vriendelijkheid, weerde niemand, die wel gekleed was. Op Amerikaansche oorlogschepen mogen volstrekt geene ambtelooze burgers komen, als zij niet met eenigen Officier bekend zijn. Hierom bezigtigen de Bostonners zoo gaarne een vreemd oorlogschip.

In de stad terug gekomen, bezocht ik den Heer QUINCY, die mij naar het raadhuis bragt, en de geweerkamers der vrijwilligers toonde, waarvan er hier ter stede 13 compagnien bestaan. Van dezelve werd

werd er eene in 1638 opgerigt. Alle zijn zij uit jonge lieden van goeden huize zamengesteld, die tot den dienst der militie verbonden zijn, maar zich daaronder ongaarne met gansch gemeene lieden vermengen, en nu, in zeer fraaije uniformen onderling vereenigd, de flankeurs der militie-bataljons vormen. Bij slecht weder hebben zij tot hunne wekelijksche wapenoefeningen eene groote zaal op het raadhuis, aan welke de deuren van alle geweerkamers uitkomen. Elke compagnie is bij de 60 man sterk. De wapens worden door een bijzonderen gewermaker in goeden staat gehouden. De meeste compagnien hebben fuseliersgeweren met bajonetten, naar het Engelsche model: slechts de *riflemen rangers* hebben getrokkenne busfen. Niet alleen worden de geweren met derzelver toebehooren op het raadhuis in de gezegde kamers bewaard; maar zulks grijpt ook plaats nopens de degens en fabels der Officiers en Onder-Officiers.

Van het raadhuis ging ik met den Heer QUINCY naar het *Athenaeum*, of de leesbibliotheek. Men vindt er de tijdschriften uit de voorhaamste plaatsen der Vereenigde staten, en voorts eene verzameling van ongeveer 20000 boekdeelen, welke zoo uit geschenken, als uit aankoop der deelhebbers, gesproten is. Een aangestelde bibliothekaris toonde ons alles, en bijzonderlijk verscheidene merkwaardige gedenkpenningen, ook de verzameling, welke door THOMASSON te *Birmingham* vervaardigd is, en de marmeren zeldzaamheden van Lord ELGIN voorstelt. In het voorhuis, en de groote zaal voor de

de lezers, staan afgietsels in pleister, welke de Advokaat THORNDIKE uit *Rome* medegebragt, en aan het *Athenaeum* geschonken heeft. Het schoone gebouw zelf, dat 20000 dollars waardig wordt geacht, is een geschenk van den Heer PERKINS, broeder van den vermaarden Londenschen werktuigkundige van denzelfden naam.

Eenige dagen later, op den 2 Augustus, had de Heer QUINCY de vriendelijkheid van mij verscheidene hospitalen der stad te toonen. Onder dezelfde is het Burgergasthuis voor ongeveer 20 jaar gebouwd. De muren zijn gansch van graniet. De voormuur prijkt met 10 Ionische zuilen van dezelfde steen. De stichting sproot uit vrijwillige inschrijvingen. Erfmakingen hebben haar naderhand verrijkt; en zij bestaat thans uit de interesten van een eigen kapitaal, en uit de gelden, welke eenige zieken er betalen. Het bestuur der hospitalen en verdere weldadigheids-instellingen te *Boston* wordt door de voornaamste inwoners uit liefde waargenomen, en als uiterst goed en huishoudelijk geroemd. Het gezegde gasthuis heeft, boven eenen doorgaanden en veelzins gebruikten kelder, twee verdiepingen en een zolder, en kan 80 mans en vrouwen bergen. De wederzijdsche geslachten worden er elk afzonderlijk verzorgd. De stichting bevatte, toen ik ze bezocht, 56 lijders en lijderessen, welker oppassing, onder het toezigt van eene deftige vrouw, door 6 *nurses* verrigt wordt. Het gezamenlijk bestel over het huis berust bij een Arts. Die kranken, welke 10 dollars per week betalen, heb-

hebben een afzonderlijk vertrek en afzonderlijke bediening; anderen betalen wekelijks 3 dollars, en wederom anderen niets. Van dezen worden er een aantal bijeen geplaatst. De zalen, waar men ze verzorgt, zijn inmiddels zeer helder en luchtig. De legerfteden zijn van hard hout; men ligt er op goede haren matrassen, en het bedlinnen is zeer fijn. Ik heb vele hospitalen gezien, maar nog geen, waar de kranken zoo wel en zoo voegelijk gehuisvest waren, en waar zulk eene groote zindelijkheid heerschte. De doorgaande kelder onder het gebouw bevat de keuken en het waschhuis. Men kookt er de spijzen door middel van stoom; en ter drooging van het linnen heeft men er soortgelijke ramen, als in het Plymouthsche Hospitaal der zeefoldaten. Tot de eerste verdieping behoort, nevens eenige vertrekken voor kranken, eene regentenkamer en eene snijkamer. Op de tweede verdieping heeft de opzienster hare woning, en wordt het overige door vertrekken voor de kranken beslagen. De zolder bevat twee groote waterbakken ter blusfching van brand, welke men door middel van pompen voorziet.

Een der bestuurders van dat gesticht, COOLEGEZ geheeten, leidde ons in hetzelfde rond, en verzelde ons bij de bezigtiging van eene stichting voor krankzinnigen, *lunatic asylum*, welke onder dezelfde directie staat. Dat gebouw is tusfchen *Cambridge* en *Charlestown* op een heuvel gelegen. Bij deszelfs aanleg heeft men een aangenaam landhuis gekocht, dat de woning van den opziener en voornaamsten arts,

arts, voorts eene keuken en een waschhuis bevat. Achter aan hetzelfde zijn op een lageren grond twee hechte vleugels gebouwd, waarvan de eene voor de mans en de andere voor de vrouwen dient. Elke vleugel is drie verdiepingen hoog, en heeft iets van eene gevangenis. Het onaangenaam voorkomen wordt intusschen door het vrolijke van het hoofdbouw verholpen, dat de vleugels achter zich verschuilt. Zij maken dus op de krankzinnigen bij derzelver aankomst geenen schadelijken indruk. Ten dienste van die ongelukkigen paalt er aan elken vleugel een grasperk, dat van muren omgeven is. Die perken leveren wandelplaatsen voor de wederzijdsche sekse op. Door elke verdieping henen loopt er in de vleugels eene wel verlichte gang, waaraan de deuren der cellen van weerskanten uitkomen. In die cellen is er niets, dan een houten leger, zoo als in het gasthuis. Elke verdieping heeft eene eetzaal, en nog eene algemeene kamer voor de verkeerling, waar de ongelukkigen den dag kunnen slijten, en vast staande tafels en banken ten hunnen gebruike hebben. De razenden worden afzonderlijk geplaatst, en, als men hunne vlagen op geene andere wijze kan doen bedaren, brengt men ze naar een koud sprengbad. Men verwarmt de vertrekkende door pijpen van onderen, als in het gasthuis. Overigens heerscht ook in het dolhuis, in hetwelk er, toen ik het bezocht, 40 lijders waren, de grootste zindelijkheid.

Den 3 Augustus werd ik tegen 12 uur door den Heer QUINCY afgehaald, en met den Overste RIJK en

en
A.
fte
or
4
lar
en
alle
toe
kaa
mar
vol
goe
gen
al,
voo
af,
king
een
tijde
verk
toen
Eng
met
werk
werd
schu
zeer
eene
eerbi
geluk
I.

en den Heer TROMP aan den gewezenen President ADAMS, vader van den tegenwoordigen, voorgesteld. Die deftige grijsaard van 90 jaren, een der ondertekenaars van de onafhankelijkheidsakte op den 4 Julij 1776, woonde 10 mijl van *Boston*, op zijn landhuis te *Quincy*, door zijn gezin geliefkoosd, en door de gansche natie geëerd, welke hem als aller vader beschouwt. Ik vond mij diep getroffen, toen ik dezen eerwaardigen medestichter der Amerikaanse onafhankelijkheid naderde, en toen de oude man mij de hand toereikte. Hij was nog in het volle bezit van zijne zielsvermogens, had een zeer goed geheugen, herinnerde zich niet slechts de dingen, die voor lang gebeurd waren, maar wist ook al, wat binnen kort voorgevallen was en nog voorviel. Zijne ligchaamskrachten namen intusfchen af, en bovenal gevoelde hij eene sterke verzwaking in de beenen. Hij sprak met ons ongeveer een half uur, inzonderheid over *Holland*, waar hij tijdens de omwenteling van zijn land als gezant had verkeerdt; en zijne oude gelaatstrekken helderden op, toen hij vermeldde, dat hij de pogingen van den Engelschen gezant bij de *Vereenigde Nederlanden*, met het beste gevolg voor zijn land, had tegengewerkt. Toen de Heer TROMP hem aangeboden werd, dacht hij aan deszelfs roemrijke voorouders, schudde hij deszelfs hand vriendelijk, en riep hij zeer bewogen: *God bless you*, VAN TROMP! Met eene onbeschrijfelijke aandoening verlieten wij den eerbiedwaardigen grijsaard, en wenschten wij ons geluk, dat wij aan dezen, welhaast van de aarde

I. D.

H

ver-

verhuizenden, veteraan eener omwenteling, welke zeker den naam van heilzame voeren mag, nog voorgesteld hadden kunnen worden.

Op het landhuis van den Heer ADAMS zagen wij verscheidene goede portretten van hem zelve, en zijn borstbeeld; voorts portretten van zijne voor 7 jaren overledene ega, van zijnen zoon, den President, en van Dr. WARREN, die als Generaal bij *Bunkershill* viel. Wij vonden er een zoon van den tegenwoordigen President, die Advokaat te *Boston* was, en dien ik aldaar in het *Athenaeum* reeds had leeren kennen.

De weg, langs welken wij van *Boston* naar *Quincy* gereden waren, is eene goede Chaussee, hier *Turnpike road* genoemd. Hij loopt over eenige heuvels, waarop men zich van een schoon panorama omgeven vindt. Achter zich heeft men er de stad, links af de baai, voor zich een welbebouwd oord met hupsche landhuizen, en regts af de bergen, die onder den naam van *Blue hills* bekend zijn. Men rijdt verscheidene nette landwoningen voorbij. De bezittingen worden nagenoeg zoo, als in *Schotland*, door muren zonder kalk, welker steenen ten deele behouwen zijn, vaneengescheiden. Oud geboomte ziet men niet; want de eerste ontginners hebben onvoorzigtig alle hout uitgerooid, en thans heeft men veel moeite, om een nieuw plantsoen te kweeken. Men plant vele Italiaansche populieren en platanussen. Er schijnt in dit oord veel welstand te heerschen; de boeren hebben althans een welgedaan voorkomen, en de huizen zien

zien
nis
nie
br
vaa
I
wo
van
is.
wij
bega
desz
heuv
de b
echt
oudst
wel i
leden
Niag
papier
gevoed
troffen
den B
RETT
van C
sche ge
LEY u
lumbus
scheen
heid te
Heer K

zien er ook wel uit. Wij onderscheidden de woning van een dorpsmid, die ganschelijk van graniet was. Men rijdt bij het zeer net dorp *Millow-bridge* over het riviertje *Neponset*, dat voor klein vaartuig bruikbaar is.

Het meergemeld *Quincy* heeft ongeveer 4000 inwoners, en ontleent zijnen naam van het geslacht van den *Mayor*, dat hier zeer geacht en bemind is. Het landhuis van den Heer QUINCY, waarheen wij ons, na het verlaten van den ouden President, begaven, ligt ongeveer 2 Engelsche mijlen van deszelfs woning af, nabij de zee op een kleinen heuvel. Hier heeft men een zeer schoon uitzigt op de baai. De Heer QUINCY stelde ons aan zijne echtgenoot, 2 zoons en 4 dochters voor. De oudste dochter bezit veel educatie, en teekent zeer wel in het vak der landschappen. Eenige jaren geleden was zij met het gezin bij den waterval der *Niagara*, en bragt zij verscheidene gezigten op papier. De andere dochters zijn ook zeer wel opgevoed, en hebben talent voor de muziek. Wij troffen hier verscheidene Heeren aan, met name den Bostonschen Heer SHEPHERD, den Heer EVERETT, en den Universiteits-President KIRKLAND van *Cambridge*. Dezen verzelde een oude Engelsche geleerde, COOPER, die voor 35 jaar met PRIESTLEY uit *Engeland* gevlugt was, en thans het *Columbus college* in *Zuid-Carolina* bestuurde. Het scheen een somber en stug man te zijn, wiens wijsheid tegen de wellevende vriendelijkheid van den Heer KIRKLAND zeer afstak. Tegen den avond

reden wij langs een naderen weg naar *Boston* terug, en over eene lange houten brug, welke de Heer *QUINCY* niet ver van de plaats, waar de *Neposet* in zee uitloopt, over die rivier had laten bouwen. Vervolgens pasfeerden wij door *Dorchester*, en zagen wij regts af op eene hoogte de overblijffelen van twee redouten, welke hier door de Engelschen aangelegd werden; waarna de groote *WASHINGTON* ze wegnam, ze versterkte, en ter benaauwing van de Engelsche bezetting van *Boston* gebruikte.

Den 4 Augustus reden wij, op een landtogtje naar zekeren Heer *NATHANIEL AMORY*, over den langen *Milldam*, die een deel van de zee, welke *Boston* omringt, afsnijdt, ten einde hetzelfde van lieverlede met aarde aangevuld, en met huizen bezet moge kunnen worden. Zes mijl van de stad pasfeerden wij over eene houten brug de *Charles river*, om het aan den overkant liggend tuighuis te bezigtigen. Hetzelve is in 1816 gebouwd. Een langwerpig plein is met een muur van graniet omgeven. Daar binnen staat vooraan het voorname gebouw, ter hoogte van drie verdiepingen, met twee vleugels, waar de bureaux geplaatst zijn en de opper- en onderdirecteur, de Majoor *CRAIGE* en de Luitenant *VAN NESSEN*, wonen. Achter dit gebouw staan, aan weerskanten van het plein, de werkplaatsen der verschillende lieden, die voor het tuighuis arbeiden. Op den afstand van een goed geveershot is het kruidmagazijn van graniet, dat ongeveer 50000 pond buspoeder bevat. In het tuig

tuighuis berusten 30000 geweren voor het voetvolk bij twintigen in kisten. Ik zag er een nieuwelings uitgevonden werktuig, om 162 looden kogels op eenmaal te gieten en aan te ronden. Het oord van *Watertown*, waar men het tuighuis vindt, heeft veel aangenaams.

Wij reden van daar, langs den oever der *Charles river*, naar het romanesk distrikt van *Waltham*. Eene groote katoenfabriek, welke aan eene maatschappij van 25 deelhebbers toebehoort, heeft hier een tak, onder het bestuur van zekeren Heer JACKSON, die er, in eene zeer goede woning, met zijn beminnesswaardig gezin, een nuttig en gelukkig leven schijnt te leiden. Men bezigde er ongeveer 450 werklieden, die in verscheidene tot de fabriek behorende gebouwen wonen, en eene soort van kolonie vormen. Zij hebben twee scholen, eene kerk en een eigenen leeraar. Er schijnt onder hen veel welstand te heerschen; zoo welgedaan en zindelijk en welgekleed zijn zij. Het katoen wordt in de gebouwen der fabriek gesponnen en geweven; maar men verft en drukt het in een ander gesticht van de maatschappij. De werktuigen worden door water in beweging gebragt, hetgene, zoo men wil, in den winter nooit bevroest, maar in den heeten zomer haast begon te ontbreken. Tot het spinnen bezigt men andere en meer eenvoudige werktuigen, dan de *Mulljennys*; en de *Dressingmachines* zijn ook anders zamengesteld, dan de Nederlandsche; maar ik geloof niet, dat zij beter zijn, daar zij slechts *eenen* cilinder op eenmaal

opwinden. De weefstoelen zijn meestal van hout, dat hen zeer goedkoop maakt. Intusfchen schijnen ijzeren weefstoelen, als de onze, mij beter toe. De werklieden van deze fabriek zijn, zoo als ik later vernam, om hun goed gedrag, hieromstreeks zeer gezien; en hunne zedelijkheid wordt algemeen geprezen. In 10 jaren tijds werd er onder hen slechts een eenig meisje verleid.

Na de bezigtiging van die fabriek, reden wij voorbij verscheidene smaakvolle landhuizen en parken. De parken zijn kleiner dan de Engelsche; want men heeft hier te lande geene Majoraten, en de gezamentlijke kinderen deelen het erfgoed van hunne ouders bij derzelver dood. Daarom vindt men hier geene zoo groote en magtige bezitters van landeigendom, als in *Engeland*. Het laat zich misfchien betwisten, of de Majoraten verkieslijker zijn, dan of eene gelijke deeling van erfgoed de voorkeur verdient: dit is intusfchen zeker, dat de wezentlijke welvaart zich hier in *Amerika* veel wijder onder de natie verspreidt, en het land beter bebouwd wordt.

Het landhuis van den Heer NATHANIEL AMORY ligt op eene kleine hoogte, in een middelmatig groot park; en hetzelfde verschaft een ruim uitzigt over de omstreken van *Boston*. De bezitter heeft van zijne reizen in Europa verscheidene goede schilderijen uit de Nederlandsche school, met eenige fraaije mosaïken, medegebragt, en de vertrekken van zijn huis daarmede versierd. Na den middag deden wij eene wandeling door het park, naar een *cottage*, dat aan den Engelschen scheepskapitein WORMLEY, fchoon-

fchoonbroeder van den Heer AMORY, trebehoort, en wel klein, maar aliernetst ingerigt en zeer wel gelegen is. In het landfchap, dat men aldaar overziet, maakt een meertje met lommerrijke oevers, *the fresh pond* genoemd, eene fchilderachtige vertooning. Nadat wij ons bij het vriendelijk gezin uitnemend vermaakt hadden, reden wij des avonds na 9 uur over *Cambridge* naar *Boston* terug.

Den *Navy yard* bezigtigde ik, op den 5 Augustus, in gezelfchap van den Majoor der Mariniers MAINWRIGHT, en den Luitenant GWYNN, die een tijdelijk bevel over de timmerwerf voerde. In de kleine kaserne der Mariniers, waarmede wij begonnen, zijn de vertrekken niet groot, en heeft elk vertrek zijne bedden, zoodat er gebrek aan ruimte en luchtigheid is. Het volk ziet er ook niet bijzonder wel uit. De werf is eerst finds 12 jaar aangelegd, en nog niet voltooid, maar zeer ruim. Er is aldaar nog geen droog dok, maar hetzelfde staat er op eene zeer gefchikte plaats aangelegd te worden. De Liniefchepen *Columbus* en *Independence*, en het Fregat *Java*, lagen er afgetuigd. Er ftonden twee Liniefchepen en eene Corvet op stapel. Dezelve hadden nog geene namen; maar de Liniefchepen waren volbouwd, en konden, zoo haast het Gouvernement zulks verkiezen mogt, afloopen. Daar men ze intusfchen niet noodig had, liet men ze zoo lang mogelijk op stapel onder dak ftaan, opdat het hout al meer en meer uitdroogen mogt. De daken zijn grooter, dan de Engelsche, en gelijkten allezins aan huizen. Zeer befcheiden geeft

men aan beide schepen de namen van vier en zeventigers, offchoon het driedekkers zijn. Het eene is voor 130 twee-en-dertigponders geboord, en het andere voor 106 stukken van hetzelfde kaliber. Zij zijn geheelijk van Virginisch eikenhout gebouwd; en tegen het vervuren heeft men in al de naden zout gestrooid. Alles is er op zulk eene ruime schaal, dat ik, in de beide onderste batterijen, met al mijne lengte, onder de balken regtop kon staan. Met betrekking tot de wijze van bouwen, heeft men zich hier van eenige maatregels, waardoor men de schepen elders sterker en ligter tevens maakt, nog niet bediend. Ik vond hier geene kruisvormige versterking van de zijwanden, enz. naar het plan van den Heer SEPPINGS, waaruit men bij de Nederlandsche Marine, zoo wel als bij de Engelsche, reeds groot voordeel trekt. Daarentegen volgt men, zoo als in *Engeland*, het stelsel van tot den scheepsbouw slechts gewone timmerbazen te gebruiken, in plaats van zulke gestudeerde Constructeurs als men in *Frankrijk* en de *Nederlanden* bezigt. De Heer BACKER, die *Master shipwright* bij den Bostonfchen *Navy yard* is, en met wien wij kennis maakten, wordt als een zeer bekwaam scheepstimmerman geroemd.

Na dat wij de timmerwerf bezigtigd, ons over derzelver goeden staat opregtelijk verheugd, en den wensch van spoedige voltooiing geuit hadden, gaven wij een bezoek aan de vrouw van den eigenlijken, maar afwezigen Commandant Kapitein CRAINE. Deszelfs huis behoort aan het Gouvernement, en staat

staat op eene hoogte, van welke men de werf overziet. De bouwmeester, die het plan daarvoor vervaardigd had, plaagde den toenmaligen Commandant met eeuwige vragen nopens den vorm van het huis, derwijze dat de ander eindelijk hoogst ongeduldig zeide, dat hij het *like his* — bouwen mogt, De Architect vattede hem bij het woord, en gaf aan het huis twee ronde uitbouwfels, welke zoodigt aan elkander palen, dat zij, van den *Navy yard* beschouwd, eene vreemde vertooning maken. Overigens zagen wij aldaar zeilen van sterke katoenen stof, die men, zoo om de meerdere ligtheid, als om de ongemeene duurzaamheid, boven het gewone zeildoek verkiest. Op oorlogschepen zijn zij inmiddels min bruikbaar, daar zij ligtelijk vuurvatten, en gevolgelijk, als een schip slaags is, voor hetzelfde zeer gevaarlijk kunnen worden. Hierom heeft men op zulke schepen enkel topzeilen van die stof.

Den volgenden dag werd ik door den Heer QUINCY vriendelijk uitgenoodigd, om met hem eenige der openbare scholen te bezoeken, welke onder zijn opzigt stonden. Zeer gaarne deed ik zulks; want in een land, zoo als dit, waar het volk zichzelf regeert, kent men den heerschenden geest ongetwijfeld het beste uit de inrigtingen voor het schoolonderwijs. Er zijn te *Boston*, behalve verscheidene privaatscholen, eene Latijnsche, en eene Philosophische, welke laatste den naam van *high school* voert. Beide worden ganschelijk ten koste van de stad onderhouden. Er worden jongens uit alle

volksklassen toegelaten, en dezelve hebben niets het minste te betalen (*). Tot onderwijzers heeft men bekwame en geschikte jonge lieden uitgekipt, die wel bezoldigd worden. De eerste onderwijzer aan de *high school* heeft een jaarlijksch inkomen van 2500 dollars. De studie van Latijn en Grieksch is de grondslag van het openbaar onderwijs. Bij het aanleeren van die talen worden tevens de opmerkzaamheid, het oordeel en het geheugen der kweekelingen op alle mogelijke wijze gescherpt. Als, bij voorbeeld, een hunner een vers uit de *Aeneis* van VIRGILIUS opzegt, en de laatste lettergreep herhaalt, zegt straks een ander een dichtregel uit dezelfde *Aeneis* op, welke met die lettergreep aanvangt. Dit kunststuk verrigten de jongelingen met eene bewonderenswaardige snelheid. Er grepen in ons bijzijn zelfs oefeningen in het declameren plaats. Een der leerlingen sprak de rede van een Engelsch Parlements lid, ten voordeele van

(*) De kosten van het openbaar onderwijs, uitgezonderd die der *Harvard University*, worden uit eene, door de vertegenwoordigers van den staat van *Massachusetts* toegestane, schooltax bestreden, tot welke elk burger iets heeft bij te dragen. Deze navolgenswaardige inrigting gríjpt — in de staten van *Maine*, *New Hampshire*, *Vermont*, *Rhode-Island* en *Connecticut*, insgelijks plaats. In den laatstgenoemden staat moesten zelfs de ouders, die het ter school zenden van hunne kinderen verzuimen, voor elk wegblijvend kind eene boete van 5 dollars aan de schoolkas betalen.

van de emancipatie der Iersche Katholieken, met zoo veel vuur en zulken regtgeplaatsten nadruk uit, dat zij in het Parlement zelf naauwelijks beter uitgesproken kan zijn geworden. Door een anderen scholier werd eene redevoering, waarin de voordeelen van een gematigd bewind boven een despotisch ontwikkeld worden, insgelijks zeer goed en duidelijk uitgesproken. Bij den afloop van elken schooldag wordt iederen leerling het nummer in de klasfe, dat op den volgenden schooldag het zijne wezen zal, naar mate van zijne betoonde vlijt door den leeraar gegeven. Dit wordt te boek gesteld; en naar die geboekte nummers worden de beoordeelingen bij het einde van elke maand geveld.

Op de *high school* ontvangt men onderwijs in de mathematische en physische wetenschappen. Zij heeft een zeer goed physisch kabinet. Men was, bij onze aankomst, in de eene klasfe aan het Arithmetisch onderwijs, en in de andere aan dat der Analytische meetkunde. In de eerste klasfe, zag ik, oefende men zich sterk, om uit het hoofd te rekenen, en ik verwonderde mij over de snelle en juiste oplossing van zware opgaven. In de hoogste klasfe stelde de onderwijzer een vraagstuk voor, en straks rezen allen op, die hetzelfde meenden te kunnen beantwoorden. Een hunner werd door den Leeraar om antwoord gevraagd, en, als nu een ander dacht, dat daarin iets gebrekkigs of verkeerds was, stak hij zonder spreken de hand op, en verbeterde hij het antwoord, als hij, na deszelfs afloop, daartoe uitgenoodigd werd. Zeer geviel mij

mij aan den eenen kant het vriendelijk gelaat des leeraars, en aan den anderen de bescheidene, welvoegelijke en ongedwongene houding der leerlingen. De knapen hadden meestal een hupsch voorkomen, en een levendig uitzigt. Zij voedden, zoo als ik in menig opzigt klaarlijk zag, de grootste hoogachting voor hunne ouders en onderwijzers. Het schijnt mij onmogelijk, dat jonge lieden, die eene opvoeding zoo vrij van dwang ontvangen, tot kwaadaardige of arglistige menschen kunnen opgroeijen. Ik was waarlijk aangedaan, toen ik de scholen verliet, en ik kon niet nalaten om den Heer QUINCY met zulk een aankomend geslacht hartelijk geluk te wenschen. De Overste RYK, die ons verzelde, deelde in mijne beschouwing en ge-
waarwordingen.

Wij begaven ons voorts naar het Statenhuis, of Kapitoel, van welks uiterlijk voorkomen ik reeds gesproken heb, doch hetwelke ik van binnen nog niet bezigtigd had. In hetzelfde bevinden zich alle voor het bestuur van dezen staat noodige bureaux, en de drie kamers, welke den staat besturen, of de Raad van den Gouverneur, de Senaat en de Gedeputeerden, vergaderden aldaar. Derzelver vertrekken zijn wel zeer ruim, doch men ontwaart er alomme, met hoe veel spoed het gebouw 37 jaar geleden opgetrokken werd, en dat de bouwkunde in de Vereenigde Staten toen die vorderingen nog niet had gemaakt, waarvan men er thans menigvuldige blijken ziet. Alle trappen zijn van hout. In een der vertrekken vindt men de Brunswijksche wapens
ten

ten toon gesteld, die in den slag bij *Saratoga* bemagtigd werden. Men klimt langs 168 trappen naar de lantaren van den koepel, die van hout gebouwd en met koper gedekt is. Ondanks de geweldige hitte, begaven wij ons naar die lantaren; en wij vonden ons door een heerlijk gezigt voor de moeite rijkelijk beloond. Die lantaren is het hoogste punt in het gansche oord, en men ziet van daar niet slechts de gansche stad en de baai over, maar men dringt tevens met zijne oogen aan den anderen kant ver landwaarts in, en bemerkt overal eene menigte van nette woningen.

Dus verliepen er bijkans 14 dagen op eene ongemeen aangename en leerrijke wijze. Ik bevond mij over het geheel zoo welvarend, dat ik het nieuwe en belangrijke, waarvan ik mij omgeven vond, met een opgeruimd en vrolijk oog kon gade slaan. Slechts twee dagen was ik, denkkelijk uit hoofde van de groote hitte, eenigzins onpasselijk. Ook de tusschenuren, welke aan geene bezigtiging van merkwaardige inrigtingen en opentlijke voorwerpen gewijd konden worden, leverden meestal leerrijke aangeenamen op. Ik bragt den voormiddag met lezen en schrijven door. Vervolgens gaf of ontving ik bezoek; en alomme vond ik genoegelijkheid, beleefdheid en verplichtende dienstvaardigheid. Op de zondagen, welke ik te *Boston* doorbragt, en welke aldaar nog stiller plegen te zijn, dan in *Engeland*, bezocht ik de kerken. De eerste maal ging ik, met een zoon van den *Majoor*, naar de kerk der Unitarissen; de tweede maal, naar de kerk

kerk der Episcopalen , in gezelschap van den Heer LLOYD , een zeer aanzienlijken man , die lid van den algemeenen Senaat der Vereenigde Staten is. Tusſchenbeiden nam ik het middagmaal aan de algemeene tafel van mijn logement ; maar gewoonlijk volgde ik eene vriendelijke uitnoodiging op. Alle avonden ſleet ik zeer vergenoegd in gezelschappen , muzikale *soirées* en andere bijeenkomsten. Behalve de vermelde landtogtjes , deed ik nog twee andere.

De gezelschappen zijn hier , vooral wanneer er geene dames ontbreken , zeer onderhoudend en ſijn van toon. Want beide geſlachten zijn zeer wel opgevoed en onderwezen. Er wordt aan de opvoeding van het vrouwelijk geſlacht zoo veel moeite beſteed , dat men het in andere landen wel ligt overdreven vinden zal. De jonge Dames leeren zelfs Latijn en Griekſch , en weten over vele andere dingen , dan over modes en ſtadsnieuws mede te ſpreken. Ik woonde onder anderen bij de weduwe van den Generaal HUMPHREY eene *soirée* bij , welke ganschelijk in den Europeſchen ſtil adiep , zonder ſpel , zonder dans , zonder muziek , en toch opgeruimd en aangenaam. Even genoegelijke uren ſleet ik bij den Heer RITCHIE , den Heer DIXON , den Heer HOMER , Mevrouw OTIS , den Heer SHEPHERD , en den Heer ARTIGENAVE , een Franchman , voormaals Acteur bij het *Théâtre Français* te *Parijs* , thans Hoogleeraar in het Franch bij de Univerſiteit te *Cambridge*. Velen der mans , die men in zulke gezelschappen aantreft ,

treft, hebben in *Europa* gereisd. Soms hebben de vrouwen hare echtgenooten op zulke reizen verzeld; vaak zijn er Europeërs tegenwoordig; en het hapert er aan geene stof tot onderhoud. Ook bevatten de meeste huizen iets uit het gebied der fraaije kunsten, dat genoegen baart. Als men nu des avonds naar zijnen wederkeert, vindt men de stad, benevens de bruggen en den *Milldam*, wel niet met gas, maar nogtans met reverbères, voortreffelijk verlicht, en ontmoet men in de straten niets van het onhebbelijke, dat in de Engelsche steden vaak zoo stuitend is.

Den 1 Augustus deden wij met den Heer *Dixon* op deszelfs *dearborn* een uitstapje landwaarts in. Een *dearborn* is een uiterst ligt wagentje, met twee ruiten en slechts een paard. Wij reden over de landengte, *the neck* genaamd, welke *Boston* met het vaste land vereenigt, en in den omwentelingsoorlog door de Engelschen verschanst werd; voorts berg op naar de hoogte *Roxburg*, waar de regtervleugel der Amerikaansche liniën tijdens de blokkade stond. De grond is er zeer rotzig, en ten deele met lage sparren begroeid. Het hout, dat hier voormaals stond, moet geheel weggehakt zijn, daar men er geen enkelen hoogen boom vindt. Verder heen kwamen wij aan fraaije tuinen en landhuizen, die meestal twee verdiepingen hoog en van overdekte zuilengangen omgeven waren. In een van die smaakvolle gebouwen bezochten wij deszelfs eigenaar, den Heer *Rufus*

AMORY. Er liep eene laan van eiken, olmen en ahornboomen, op het woonhuis aan, dat op een kleinen heuvel stond, en waar men een wijd en bekoorlijk gezigt van *Boston* en de baai genoot. Uiterst beleefd en gastvrij werden wij door den vriendelijken huisheer ontvangen. Van daar reden wij, door een romanesk oord, naar de gemeente *Dorchester*, om den Generaal SUMNER op deszelfs landhuis een bezoek te geven; doch wij vonden denzelfden aldaar niet. Wij keerden langs een anderen zeer schoonen weg naar *Boston* terug, en reden voorbij eene groote touwslagerij, welker werktuigen door eene stoommachine in beweging worden gebragt. Bij een ander uitstapje naar *Dorchester*, aan hetwelk verscheidene jonge lieden uit de rijkste huizen van *Boston* deel namen, werd er gekegeld. Dit spel voert hier den Engelschen naam van *nine pins* niet, maar dien van *ten pins*, omdat men 10 kegels bezigt.

Eindelijk kan ik een bezoek, dat ik, in gezelschap van den Heer RITCHIE, bij den Heer COOLEGE, den zoon, aflegde, niet onvermeld laten. De Heer COOLEGE had voor ongeveer 3 maanden eene Miss RANDOLPH, kleindochter van den voormaligen President JEFFERSON, getrouwd. Zijne gemalin, die ongeveer 30 jaar oud is, werd door haren grootvader op het land en in deszelfs boekerij opgevoed, en is, zegt men, zoo geleerd, dat de oude JEFFERSON, naar het loopend berigt, haar vaak om raad vraagde. Eerst voor weinige dagen was zij

te

te *Boston* aangekomen, en had zij kunnen doen weten, dat zij bezoek ontvangen kon. Hierom vonden wij hare gezelschapskamer gansch vol menschen. Elke bezoeker nam bij het henen gaan een stuk bruiloftskoek, in een papier gewikkeld, mede.

IV.

Worcester. Northampton. Springfield. Albany. Het Erie-Kanaal. Schenectady.

Hoe lief en waard *Boston* mij ook geworden was , en hoe aangenaam en leerrijk een verder oponthoud aldaar voor mij ook zou zijn geweest , ik dacht er echter niet langer te mogen verwijlen. Ik besloot mijne reis voort te zetten , en mij in de eerste plaats naar de Westelijke Staten te wenden , waarheen de waterval der *Niagara* mij voornamelijk trok. Voorts wilde ik over het meer *Ontario* , en langs de *St. Laurens rivier* , naar *Kanada* reizen , en over het meer *Champlain* naar de Vereenigde Staten wederkeeren. Daar er intuschen aan deze reis verscheidene zwaarigheden verbonden zijn , en ik ze hierom ongaarne blootelijk met mijnen kamerdieenaar deed , zoo bad ik vriend *TROMP* , wiens tegenwoordigheid op de *Pallas* onnoodig was , om mij op dien togt te verzellen. De Heer *TROMP* nam den voorslag aan , en ik verheugde mij daarover te meer , daar des jonkmans grondige kennis , bescheidenheid , en goedhartig en beminneuswaardig ka-

karakter, veel gehechtheid aan hem bij mij verwekt hadden.

Na dat wij afscheidsbezoeken gegeven, tegenbezoeken ontvangen, alles overlegd en de noodige voorbereidselen gemaakt hadden, stapten wij den 9 Augustus omstreeks 1 uur in de *mail-coach*, om dien dag nog een wijl van Engelfche mijlen tot aan *Worcester*, af te rijden. Zulk eene *mail-coach* heeft, zoo als de *diligences*, of *stage-coaches*, 3 banken, elk voor 3 personen. De kap kan er niet afgenomen, maar het lederen bekleedfel ter zijde kan stukswijze naar boven opgerold worden, zoo dat men frissche lucht genieten, en zich met het uitzigt vermaken kan, zonder aan de zonnestralen blootgesteld te wezen. De wagens zijn met 4 paarden bescpannen, en de voerman zit op den bok. Boven op zit er niemand.

Met dankbare harten verlieten wij het gastvrije *Boston*, en wij reden over den *milldam* het binnenland in. Viermalen wisselden wij van paarden, meestal op kleine plaatsjes; en onder de plaatsfen, welke wij doorreden, schenen *Framingham* en *Westborough* alleen meer aanzienlijk te zijn. Het land zag er soms vrij wild uit, offchoon men *Massachusetts* voor den meest bevolkten en best bebouwden staat van *Noordamerika* houdt. Tarwe zagen wij in het geheel niet, maar dikwijls Turksch koren, en nu en dan gierst. Boomgaarden waren er vele, en dezelve waren meestal met appelboomen bezet, die zoo sterk droegen, dat verscheidene takken onder het gewigt der vruchten braken. De

appelen zijn klein en geel, en worden tot bereiding van den zeer geliefden en goeden appeldrank, of cider, gebruikt. Van lieverlede kwamen wij in wouden van eiken, tamme kastanjeboomen, olmen en platanusfen. Soms treft men ook sumach aan, welks bast voor de lederbereiding zeer dienstig wordt gezegd te zijn. Er bestaat hier volstrekt geene houtvesterij, zoodat het hout zeer verwaarloosd wordt. De weg was meereendeels in den Duitschen trant met steengruis toegemaakt. Er liggen over verscheidene riviertjes en beken bruggen van hout, die zeer ligt, en nogtans met veel verkwisting van bouwstof, aangelegd zijn. De planken zijn niet eens op de draagbalken vastgenageld, zoodat het snelle rijden van den wagen over die bruggen mij aanvankelijk angst aanjoeg. Ongeveer 2 mijl van *Worcester* reden wij over eene houten brug ter lengte van $\frac{1}{4}$ mijl. Dezelve lag over een meer van den naam van *Quansiganog-pond*, welks oevers met hout begroeid zijn, en een vrij bevallig vertoon maken. Onderweg bejegende er ons een vrij sterk onweder, dat het stof neerplofte, en ons eenen aangenamen avond bereidde. Tegen 7 uur kwamen wij te *Worcester* aan, en stegen wij aan eene regt goede herberg af. Deze stad telt bij de 4000 inwoners, en bestaat uit eene voorname straat met twee rijen van oude olomboomen, en eenige nevenstraten. Geene straat is geplaveid. De huizen zijn meestal van hout, overigens van gebakken steen, alle van tuinen omgeven, en dus vrij ver van elkander verwijderd; zoo dat de stad het voorkomen van

van een dorp heeft. Er zijn 4 kerken, eene bank en drie boekdrukkerijen, die elk eene courant opleveren. Verscheidene dorpen op onzen weg hadden ook drukkerijen, en elk dorp had eene brandspuit. Des avonds bezochten wij den hier wonenden Gouverneur van *Masfachufets*, LEVI LINCOLN. Wij vonden hem te huis, en werden door dezen wakkeren, en bij zijne medeburgers algemeen hooggeſchatten man, en deszelfs vrouw en ſchoonzuster, zeer vriendelijk ontvangen. Zeer aangenaam bragten wij er den avond door. De Gouverneur voert als zoodanig den titel van *Excellentie*. Ten bewijze van de algemeene achting, welke hij geniet, had hij bij de jongſte verkiezing geene enkele ſtem tegen zich; een geval, dat in de Vereenigde Staten zonder voorbeeld is. Hij leidde ons den volgenden morgen naar een nieuw aangelegd Muſeum, dat voornamelijk beſtemd is, om de oudheden op te zamelen, welke men in de Vereenigde Staten hier en daar vindt. Het is in de opkomst, en bevat weinig merkwaardige voorwerpen. Ook is de boekery van gering aanbelang; echter moet men aan de wetenschappelijke poging der inwoners regt laten wedervaren. Vervolgens reden wij met den Gouverneur door de ſtad henen, voorbij de vierſchaar en de gevangenis, tot welker bezigtiging wij, helaas! geen tijd hadden, en naar onze herberg terug. De tuinen, langs welke wij reden, hadden een vrij wild voorkomen. Men teelde er, zoo het ſcheen, enig moes, watermeloenen en ooft, maar geene bloemſoorten dan zonnebloemen.

Te 10 uur stapten wij in eene *sage-coach*, om 47 mijlen ver naar *Northampton* te rijden. Ons gezelschap bestond uit 2 Heeren en 2 Dames, die in den staat van *Mississippi* woonden, wegens de ongezonde lucht van dat land in de Noordelijke gewesten rondreisden, en ons met berigten nopens hunne bezittingen zeer aangenaam onderhielden. De weg was zoo goed niet, als die van Jett vorigen dag, en somwijlen zandig. De paarden waren veelal slecht, zoodat men tusfschenbeiden vrij langzaam reed. Het land is minder bevolkt, dan aan gene zijde van *Worcester*, en deszelfs bouw is zeer verwaarloosd. Het is intusfschen meer houtrijk. Wij zagen er cipresfen en eenige groote cederboomen. Daar men er geene inrigting van gemeene weide heeft, zijn er ter zake van het vee, dat in de wouden rondloopt, en met name ter zake van de schapen, welke er weiden, omtuiningen uit de stammen van jonge tamme kastanjeboomen gemaakt. Men spleijt ze in vieren, en plaatst de stukken gemeenlijk zes dik op elkander, met eene tusfschenruimte van weinige duimen. Zij vormen hoekige linien. De einden, die binnen- en buitenwaarts loopen, zijn onderling vastgeklonken, en rusten gemeenlijk op een grooten steen; eene verwisting van hout en plaats, welke slechts in een dun bevolkt en boomrijk land verschoonlijk is. Verscheidene duizenden kastanjeboomen waren eerst onlangs ten zulken einde geveld, en de tronken waren uit den grond gebrand. De grond is niet heel vruchtbaar. Wij zagen vele granietblok-

blokken, die voor en na zeer goed tot bouwsteen, en steengruis voor de wegen, gebruikt kunnen worden. De plaatfen aan onzen weg, en derzelver afftanden, waren *Leicester*, 7 mijl van *Worcester*; *Spencer*, 5 mijl verder; *Brookfield*, 7; *Ware*, 8; *Belchertown*, 9; *Madley* 10. Meestal zijn het kleine plaatfen, met wijd van elkander gebouwde, maar zeer nette huizen. De bouwstof is doorgaans hout; en elke plaats heeft eene houten kerk en school. Winkels vindt men op al die plaatfen, en te *Belchertown* zelfs een modewinkel. Aan de kerken zijn lange afdaken verbonden, waaronder de wagens en paarden der kerkgangers, gedurende de Godsdienst oefening, tegen de stekende zon of het flechte weder beveiligd worden. *Ware*, aan eene eveneens genoemde rivier, over welke er hier eene houten brug ligt, die eenigzins beter, dan gewoonlijk, gebouwd is, werd flechts voor drie jaren aangelegd. Het is eene bloeiende en zeer nette plaats, welke aan de Bostonsche DEXTERS toebehoort. Dezen hebben er eene fabriek van wollen en boomwollen stoffen aangelegd, welker arbeiders, ten getale van meer dan 300, de bevolking der plaats uitmaken.

De Heer DEXTER, die te *Boston* woont, had mij verzocht, om voor zijnen te *Ware* woonachtigen broeder een pak papieren van aanbelang mede te nemen. Daar wij ter gezegder plaatse spijzigden, gaf ik die papieren zelf af. Wij vonden den Heer DEXTER met zijne schoone vrouw, in zijn smaakvol aangelegd *cottage*, midden in een tuin; en hij

ontving ons zeer vriendelijk. Uit zijn venster kon hij zijn gansch dorp, en de gebouwen der fabriek, overzien. Tot dus ver, zeide hij, had hij de meeste wol uit *Saksen* getrokken, daar men de Saksische wol hier boven de Spaansche stelde; maar nu had men schapen uit *Saksen* doen komen, welke men, daar *Masfachusets* geene verscheurende dieren had, vrijelijk in de wouden loopen liet, en welke eene voortreffelijke soort van wol gaven. Wij hadden, helaas! geen tijd, om de uitnoodiging van den Heer DEXTER, ter bezigtiging van deszelfs stichtingen, aan te nemen. In de herberg, waar alles zeer zindelijk was, vonden wij een zeer goed middagmaal, na welks nuttiging wij onze reis vervolgden. Ook te *Ware* onderscheiden de arbeidslieden zich door eene strenge zedelijkheid. Zij hebben voor zich eene bijzondere school, naar welke zij hunne kinders moeten zenden; en *Ware* heeft eenen eigenen arts, die er in een zeer goed huis eene wel voorziene apotheek heeft. De strenge republikeinen beschouwen de oprigting van groote fabrieken met jaloersche oogen, en vreezen, dat bijzondere staatsburgers, door hun vermogen, eenen overwigtigen invloed op een groot aantal geringe lieden erlangen zullen. Ik geloof daarentegen, dat de republiek van dien kant niets te duchten heeft, daar de goede opvoeding der lagere volksklasse mij het evenwigt, tegen den invloed van bijzondere personen, schijnt te zullen handhaven.

Ongeveer eene kleine mijl van *Northampton* passeerden wij de rivier *Connecticut*, welke aldaar

na-

nagenoeg 500 schreden breed is, in eene vrijkleine pont; welke overvaart ons, daar het reeds donker was, geen groot genoegen baarde. Te *Northampton* stapten wij aan *Warnars hotel* af, dat eene groote, zindelijke en wel ingerigte herberg is. Zij heeft voor zich eene breede overdekte galerij, en de eerste en eenige *etage* is van een breed overdekt balcon voorzien. Beneden zitten de mans, en boven gaan de dames wandelen. Men noemt het eene *piazza*, en de inrigting heeft veel goeds. Voor het huis staan olmen, en eene groote reverbère, welke het voorplein en het voorste van het huis verlicht. Dat licht, en de schoone warme avondstond, en het groot aantal menschen, dat onder de *piazza* uitrustte, of af en aan ging, maakte een aangename indruk. Men is hier zeer godsdienstig, en gaat, behalve des Zondags, noch wekelijks drie malen ter kerke. Toen wij aankwamen, ging de kerk juist uit, en zagen wij er zeer fraai gekleede dames uit komen. Voorts lag er in elk slaapvertrek van het hotel een bijbel. Tot de bijzonderheden van dezen dag behoort eindelijk, dat ik eene nieuwe manier bemerkte, om brieven en nieuwspapieren te bestellen. De voerman van den postwagen wierp de couranten en brieven, die men hem had mede gegeven, voor de huizen, waar zij wezen moesten, op den grond, en, in het ruime veld, aan de zijwegen, die naar de plaatsen liepen, welke op de adressen vermeld waren.

Northampton heeft bij de 4000 inwoners, en komt in aanleg met *Worcester* overeen. Men vindt

er even zoo vele kerken, eene bank, eene vierfchaar en gevangeniss, en eene boekdrukkerij. Twee jaren geleden hadden de Heeren COGSWELL en BANCROFFT er een opvoedings instituut aangelegd. Des daags na onze aankomst, of den 11 Augustus, ontving ik bezoek van den Heer COGSWELL, en stelde dezelve mij een van zijne Profesforen voor. Het was de Heer BECK van *Heidelberg*, een stiefzoon van den Weimarschen Dr. DE WETTE, en hier onderwijzer in het Latijn en Grieksch. Een andere Duitscher, welken ik intusfchen niet gezien heb, geeft onderwijs in het kunstmatig paardrijden. COGSWELL en BECK bragten ons naar het Instituut, dat eene kleine mijl van *Northampton* in een woud op eene hoogte ligt, welke den naam van *round hill* voert. Men heeft aldaar een heerlijk uitzigt op het vruchtbaar en welbebouwd dal van den *Connecticut*, die zich hier tusschen twee hooge bergen, *Holyoake* en *Mounttobie*, een weg baant. Links af maakt het hoog gebergte van *New-Hampshire* eene schoone vertooning. Het Instituut had in 1824 nog slechts 40 kweekelingen, maar in 1825 reeds 74, en de Heer COGSWELL vindt zich verplicht, om bij de drie groote huizen, die tot zijne stichting behooren, nog een vierde van meer omvang te doen bouwen. De oefeningen in het paardrijden, voor welke eene bijzondere plaats in het woud ingerigt en van het noodige voorzien is, maken een voornaam deel der opvoeding uit, welke men hier geniet. De knapen zijn van de wereld geheel afgescheiden. Opdat dezelve hun inmiddels niet te vreemd worde, doet

de

de Heer COGSWELL met hen jaarlijks een paar reijsjes te voet door het omliggend land. Ik bezocht den Heer BANCROFFT, die zijnen voet bij de tournooioefening geweldig versprongen had, op zijne kamer. Beide Heeren waren met geestdrift ten voordeele van *Duitschland* en de Duitsche opvoeding ingenomen, en wilden te hunnent alles op zijn Duitsch inrigten. Wij keerden met een Advokaat, BATES geheeten, dien wij bij den Heer COGSWELL hadden leeren kennen, naar de stad terug. Onze leidsman bragt ons aldaar naar eene kerk, de vierfschaar en eene verzameling van delfstoffen, welke aan den Dokter en Apotheker HUNT toebehoorde, en in welke ik bijzonderlijk twee schoone stukken Amerikaansche beryl, en verscheidene fraaije bergkristallen, bewonderde. Bij onze terugkomst aan het logement ontving ik bezoek van een Arts uit het Wurtembergfche, SEEGER geheeten, die met SCHILLER op de Wurtembergfche militaire school opgevoed was. Hij wenschte mij, als zoon van mijnen Heer Vader, te leeren kennen, daar hij van eerbied voor denzelven doordrongen was. Ik kan niet ontkennen, dat zulks mijn hart, op dien grooten afstand van mijn vaderland, ongemeen verwikte; en de gemaakte kennis met den waardigen ouden Dr. SEEGER, die reeds sinds 40 jaar in de Vereenigde Staten woont, en hier als een regtschapen man en goed geneesheer algemeen wordt geacht, verschafft mij op den duur eene aangename herinnering.

Te *Springfield*, aan den *Connecticut*, 20 mijl be-

nc-

neden *Northampton*, ligt de geweerfabriek van het Gouvernement. Om dezelve te bezigtigen, verlieten wij tegen 11 uur des morgens, onder eene schrikkelijke hitte, *Northampton* in de *sage-coach*, waar wij met 5 Dames en 2 Heeren als in het Trojaansche paard op een gepakt zaten. Tegen 3 uur 's namiddags kwamen wij ter bestemder plaats aan, en vonden wij er eene zeer goede herberg, met voortgelijk eene *piazza* als de *Northampton*sche. Wij hadden, langs den regter oever der voornoemde rivier, een welbebouwd land doorreden. De voornaamste veldvruchten bestonden er uit maïs, gierst en aardappelen; hier en daar zagen wij ook hennip, zeer zelden een weinig hop.

Springfield ligt op den linker oever van den *Connecticut*, over welken er, digt voor de stad, eene overdekte houten brug, ter lengte van 500 schreden, zeer lomp gebouwd is. De plaats heeft veel meer van eene stad, dan *Worcester* en *Northampton*; want men ziet er toch eenige steenen huizen zoo digt aan elkander staan, dat zij eene straat vormen. De Overste LEE had de vriendelijkheid van ons met zijn rijtuig naar de geweerfabriek, waarvan hij directeur is, af te halen. Zij ligt ongeveer eene mijl van *Springfield*, in een zeer fraai dal, aan eene beek. Er werken aldaar 274 arbeiders, die in de nabijheid wonen, eene foort van volkplanting vormen, en eene eigene school voor hunne kinderen hebben. Men wil, dat zij zich door een zeer goed en zedelijk gedrag onderscheiden. De geweren voor het Amerikaansche voetvolk

volk worden naar het verbeterd Fransch model van 1777 vervaardigd. Zij zijn slechts iets korter, en de bajonetten daarentegen iets langer. De geweerloopen en bajonetten worden als bij de Engelschen gebruineerd, op eene wijze, welke DUPIN, in eene aanmerking op het *eerste deel* zijner *Voyages dans la Grande Bretagne*, uitvoerig beschrijft. Wij aanschouwden al de werkzaamheden, van de eerste tot de laatste. Zij werden in verschillende huizen verrigt, en de machines werden door water bewogen. Men vervaardigt jaarlijks 15000 geweren, die het Gouvernement op 11 dollars te staan komen. Hoe veel kon men niet besparen, als men de geweren, zoo als men in andere landen doet, door bijzondere fabrikeurs liet vervaardigen! Het tuighuis, waar zij bij twintigen in kisten gepakt en bewaard worden, ligt niet ver van de fabriek, en bestaat, na dat het oude gebouw voor anderhalf jaar afgebrand is, uit een *corps de logis* voor de bureaux, twee op zich zelve staande vleugels, ter bewaring van de wapens, en verscheidene nevengebouwen met de noodige werkplaatsen. Deze gebouwen vormen te zamen een langwerpig vierkant, waarvan het eigenlijke tuighuis de eene korte zijde uitmaakt. Aan de andere korte zijde staat, tegen over het *corps de logis*, de smaakvol ingerigte woning van den Overste LEE. De huizen, die tot het tuighuis behoorren, zijn uitwendig van gebakken steen, maar inwendig is alles van hout; en, daar men ze des winters met kagchelpijpen verwarmt, en de kagchels met hout gestookt worden, liep men er, mijns erach-

erachtens, gevaar van brand. De Overste LEE stemde met die aanmerking in. Toen wij naar de herberg terug gekeerd waren, stelde de Heer CALHOUN, aan welken de Heer BATES ons had bekend gemaakt, mij verscheidene Heeren uit de stad voor, en bragt hij ons des avonds op eene muzikale *soirée* bij zekeren Heer DWIGHT, waar wij de fraaije wereld der stad vereenigd vonden. De dames zongen zeer wel, en speelden op de fortepiano stukjes uit eene thans in *Amerika* geliefde opera.

Ons oogmerk was, den 12 Augustus naar *New Lebanon* te rijden, en het bad aldaar, en het naburig *Shakersdorf*, te bezigtigen; maar dit bragt ons gestarnte niet mede. Wij verlieten, in den tamelijk koelen nacht, te 2 uur, *Springfield*. Over de gedekte brug reden wij met de diligence naar en door *Westfield*, dat, zoo veel de duisternis ons toeliet te zien, eene zeer goede plaats is; en wij bevonden ons, met het aanbreken van den dag, in een romanesk dal, aan de rivier van *Westfield*, die zich over eene groote rotsklomp henen stort. In het eenzame posthuis *Rusfel*, dat 17 mijl van *Springfield* in een wild dal gelegen is, gebruikten wij een voortreffelijk ontbijt, en geviel het goed en zindelijk voorkomen van het huis en deszelfs bewoners ons zeer. Het was dien morgen zoo koel, dat een duchtig schoorsteenvuur, hetwelke wij in dit huis vonden, ons zeer welkom was. De weg in het onbebouwde dal liep meestal bergaf, langs den woudstroom, en was vrij slecht, soms zeer **naauw**. In plaats van eene heining aan den stalen

len buitenkant, lagen aldaar slechts groote boomstammen, die men op eene onverantwoordelijke wijze liet vermolmen. De bruggen waren als diegene, waarover ik reeds heb geklaagd. Het woud bevatte zeer schoone boomen, van welke er nogtans vele door nieuw aankomende inwoners uitgeroeid werden, om voor derzelver woningen plaats te maken. Die woningen worden als blokhuizen uit op elkander geplaatste groote boomstammen gebouwd. Onder de aankomelingen bemerkten wij vele gezinnen van negers en mulatten. Van de drie plaatsen, welke wij doorreden, bestaan *Chester* en *Buket* slechts uit eenige vaneen staande huizen; maar *Lee* schijnt een bloeiend dorp te zijn. Wij verlieten hier het gebergte, en kwamen wederom in beter bebouwde oorden, waar wij stoppelen van tarwe bemerkten. In *Stockbridge*, eene aangename plaats, 47 mijl van *Springfield*, hielden wij in eene goede herberg het middagmaal. Ik vond mij inmiddels door de groote hitte, en de ellendige engte zitplaats in de *stage coach*, zeer vermoeid, en wilde hierom een wagen afhuren, om mij naar *New Lebanon*, dat slechts 14 mijl ver lag, te voeren; maar de man, wien ik daarover aansprak, vorderde onbeschaamdelyk 10 dollars; en ik besloot, ter vermindering van dergelijke ontmoetingen, in de benaauwde *stage coach* regtstreeks naar *Albany* voort te reizen. Bij de naaste post-station, 13 uur van *Stockbridge*, *Canaan* geheeten, gingen wij uit den staat van *Massachusetts* in dien van *New-York* over. Wij reden, 6 mijl verder, door *Chatham*, nog 4 mijl

mijl verder door *Nasau*, of *Unionvillage*, en wederom 5 mijl verder door *Schoodie*. *Albany* ligt in het geheel 81 mijl van *Springfield*. De voorgemelde plaatsen hadden alle een bloeiend en zindelijk voorkomen, en de velden waren ook zeer wel bebouwd. Toen wij *Schoodie* naderden, brak de nacht aan, doch werd dezelve, helaas! door den brand van een huis, dat op eene hoogte stond, verlicht. Bij het dorp *Greenbush*, digt aan *Albany*, staken wij met eene pont, welke door paarden bewogen wordt, over de rivier *Hudson*, ook *North-river* geheeten; en wij namen te *Albany*, waar wij tegen 10 uur in den avond aankwamen, onzen intrek in *Cruttenden's boarding house*, op eene hoogte nevens het Kapitaal.

Albany heeft bij de 15000 inwoners. De stad ligt op den regter oever van den *Hudson*, in de helling van eene hoogte. De Hollanders bouwden hier in 1614 *Fort Oranje*; en de plaats bekwam haren tegenwoordigen naam, toen zij aan de Engelschen overging; wier toenmalige Opper-Admiraal JACOBUS, Zoon van KAREL I, en broeder van KAREL II, den titel van *Hertog van York en Albany* voerde. Er staan aldaar nog verscheidene der oude Hollandsche huizen, en verscheidene straten hebben hare Hollandsche namen behouden. In de herberg ontmoetten wij zekeren Heer JACKSON van *New-York*, die er bijkans gelijktijdig met ons aankwam, en die zijne zuster, benevens een tienjarigen, boven den ouderdom wijzen, zoon van den naam van COLUMBUS bij zich had. Het was een school-

fel
bij
Le
sea
ik
help
bij
zelf
Alba
om
een
men.
Enge
vrede
lang,
geraak
dat va
het m
die e
opent
Reeds
over d
behaag
krom
kels,
Vervolg
ten eind
dijk ter
terover
deze riv
schen d
I. D.

schoolgeleerde. In het huis was het, om de nabijheid der baden van *Ballston*, *Saratoga* en *New-Lebanon*, en het faizoen der reizenden (*fashionable season*), zoo vol gasten, dat de Heer TROMP en ik ons te zamen met eene kleine slaapkamer behelpen moesten. Den volgenden morgen vond ik bij het algemeen ontbijt den Heer JACKSON en zelfs kleinen COLUMBUS weder; en, daar hij te *Albany* bekend was, nam ik de uitnoodiging aan, om met hem de stad rond te wandelen. Zij had een oudachtig en hier en daar bouwvallig voorkomen. Zij had, tijdens den laatsten krijg tegen *Engeland*, goede zaken gedaan, maar was na den vrede, door verscheidene bankbreuken van aanbelang, en een zwaren brand, wederom ten achteren geraakt. Het nieuwelings aangelegde *Erie*-kanaal, dat van hier Westwaarts, 362 mijlen ver, tot aan het meer *Erie* loopt, en de zijtak van dat kanaal, die eene gemeenschap met het meer *Champlain* opent, beloven aan de stad wederom betere tijden. Reeds bij onze aankomst hief ik een klaagzang aan over de slecht geplaveide straten. Bij de wandeling behaagden zij mij te minder, daar zij tevens zeer krom zijn. Wij bezochten verscheidene boekwinkels, die zeer goed voorzien schenen te zijn. Vervolgens gingen wij naar de nieuwe havenkomten einde van het kanaal. Dezelve wordt door een dijk ter lengte van 4000 voet, welke met den regteroever van den *Hudson* evenwijdig loopt, van deze rivier gescheiden. Hare wijdte bedraagt tusschen de 300 en 400 voet, en zij heeft 10 voet

I. D.

K

wa-

water. De gemelde dijk is aan weerskanten met sterke balken opgezet, en de tusfschenruimte is met aarde en steenen aangevuld. Verscheidene zeer lompe bruggen van hout, in welker midden er ophaalbruggen ter doorlating van de schepen zijn, verbinden hem met de binnenzijde van de havenkom. De bouw van dien dijk heeft 130000 dollars gekost. Men heeft hem in perceelen verdeeld, waarop pakhuizen gebouwd zullen worden; en het ver'oopen van die perceelen heeft 190000 dollars opgebracht. Mijns erachtens, had de compagnie- fchap, welke de kom en de beide kanalen bekostigd heeft, beter gedaan met de perceelen tegen grondpacht uit te geven. Dewijl de dijk met hout opgezet is, hetwelk meer of min gevaar van bederf loopt, en de pakhuizen, die men bouwen wil, voor alles te zamen een zwaren last zullen opleveren, heeft men te vreezen, dat het dijkwerk in tien jaar tijds instorten, of zware reparatie vorderen zal, ja welligt ganschelijk van steen zal moeten worden herbouwd. Daar de steen hier te lande zeer goedkoop is, en men ze in de gevangenissen behouwt, had men den dijk geheel van steen moeten bouwen, en behoort het thans verrigte tot de halve maatregelen. In het dok vonden wij op een kanaalschip een drijvenden boekwinkel. De Heer WILCOX, die denzelven sinds twee jaren op het *Erie*-kanaal gevestigd heeft, en gestadig langs hetzelfde heen en weder vaart, moet zich daarbij zeer wel bevinden. Bij zijn stil liggen asforteerde hij zich op nieuw. Hij sleet, hier en daar langs het ka-

Ik
k
d
R
ba
en
din
Ik
To
V
den
Alb
groc
inge
fraai
trekk
dat
kome
stoom
met b
en di
ketels
onaan
chine
gewon
men e
Zulk
wordt
paarden
van de
echtgen

kanaal, voornamelijk Griekſche en Latijnsche werken der Ouden, voorts Geneeskundige en Godgeleerde boeken, daarna Regtsgeleerde, en in de laaſte plaats Romans. Voormaals een gegoed koopman te *Albany*, werd hij door eene bankbreuk bedorven, en onderhoudt hij nu door deze gelukkige uitvinding de zijnen, die nevens hem zijn ſchip bewonen. Ik kocht van hem eene zeer goede kaart van *New-York*.

Wij bezigtigden voorts eenige aan den oever van den *Hudson* liggende ſtoombooten, die tuſſchen *Albany* en *New-York* heen en weder varen. De grootſte voerde den naam van *Commerce*, had welingerigte kamers, en deed de reis in 19 uur. Hare fraaiheid liet geene wenſchen overig; doch met betrekking tot de machinerie dacht vriend *TROMP*, dat de machines der Engeliſche ſtoombooten volkomener waren. Nu hebben de Amerikaanſche ſtoombooten inderdaad den naam, van inzonderheid met betrekking tot de ketels niet heel veilig te zijn; en die kwade naam is door verſcheidene gebarſtene ketels meer en meer verſterkt. Hierom, en om de onaangenaam ſchuddende beweging der ſtoommachine, begeerden verſcheidene lieden zich aan de gewone ſtoomboten niet toe te vertrouwen, en heeft men er *safety barges* of veiligheidsbooten bijgevoegd. Zulk vaartuig, geheel voor paſſagiers ingerigt, wordt door eene ſtoomboot, als een wagen door paarden, getrokken. De *Commerce* heeft er een van den naam van *Lady Clinton*, ter eere van de echtgenoot van den Gouverneur des Staats van

New-York, die DE WITT CLINTON heet. De reis in deze *safety barge* tusſchen *New-York* en *Albany* koſt, met het voedsel, 4 dollars; en het is een waar drijvend hotel, dat zeer fraai gemeubileerd is. De ſlaapkamer der dames is zelfs van zijden bedgordijnen voorzien. Zij hebben buiten dezelve nog eene afzonderlijke kleed- en gezelschapskamer. De algemeene kamer voor de Heeren is tevens de eetkamer. Er loopt om het ſchip henen eene overdekte galerij, of *piazza*, welke bij warm weder zeer aangenaam zijn moet. Wij bezigtigden nog eene andere zeer wel ingerigte ſtoomboot, die intuſſchen nog geene *safety barge* heeft. Zij heet *Constellation*. Men heeft hier voorts *steam tow-boats*, of ſtoombooten om gewone rivierſchepen den ſtroom op en af te boegſeren.

In de laaſte plaats, namen wij de paardenpont, welke ons over den *Hudson* had gebragt, nader op. Zij beſtaat uit twee ſtukken, die een gemeenſchappelijk dek van eene eironde gedaante hebben. Op dat dek ſtaat een rond huis, waar zes paarden een horizontaal rad beveggen. Dat rad beweegt een tweede, en dit wederom een derde, dat vertikaal gerigt is, en om welks as er, tuſſchen de beide deelen der pont, twee gewone ſchepraden draaijen. De wagens ſtaan op het dek, aan weerskanten van het ronde huis. Een roer van voren en een van achteren geven aan het gevaarte de noodige rigting. Er kunnen met hetzelfde op eenmaal 22 wagens, elk met 2 paarden beſpannen, worden overgezet.

Men ſchijnt hier voornamelijk in timmerhout en plan-

planken te handelen, van welke koopwaar wij eene groote hoeveelheid op de kaaijen en den voorge-melden dijk zagen liggen. Bij het middagmaal werden wij met den Spaanschen Consul te *Boston*, een zeer beschaafden jonkman, die in *Frankrijk* opgevoed is, eenigzins bekend. Na den maaltijd gingen wij het Kapitoool zien, dat niet ver van onze herberg op eene hoogte stond. *Albany* is de hoofdplaats van den Staat van *New-York*, en de zetel van den Gouverneur; doch men wil, dat het gouvernement verder ten Westen naar *Utica* in het midden van den Staat verlegd zal worden. Het Kapitoool is een vierkant van bruine zandsteen, welks eene zijde met eene groote trap, en 4 Ionische zuilen van wit marmer, versierd is. De vergaderzalen zijn ruim en wel; doch ik vond er niets bijzonder merkwaardigs. In eene zaal ziet men een levensgroot portret van WASHINGTON, en in eene andere dat van den ouden Gouverneur CLINTON, oom van den tegenwoordigen. Op den top van het Kapitoool verheft zich eene lantaren, uit welke men een overschoon uitzigt over de stad en het dal van den *Hudson* heeft; welk laatste regts af door het *Katskill* gebergte, en links af door het gebergte van *Vermont* begrensd wordt. Op de lantaren staat een houten beeld van de gerechtigheid, aan welks rug een stevige bliksemafleider vast is, die aan spotboeven gelegenheid verschaft, om te zeggen, dat de gerechtigheid aan de kaak staat.

Men treft bij *Albany* nog eene soort van leenwezen aan. De familie der VAN RENSSELAERS,

die tot de oudste Hollandſche volkplantelingen in dit oord behoorde, erlangde de omſtreken van *Albany*, deelde ze in verſcheidene deelen, en ſtond deze, tegen zekere opbrengſten en dienſten, aan anderen af. De oudſte van dat geſlacht voert nog heden ten dage den titel van *Patroon*, en geniet zekeren zweem van leenheersvoordeelen; ook het huis van den ouden Generaal VAN RENSSELAER heet *the Manor of the Patron*.

Den 14 Augustus begaven wij ons des morgens te 7 uren naar de havenkom van het kanaal, en gingen wij er aan boord van de pakketboot *Albany*, ter aanvaarding van onze reis naar het meer *Erie*. Het kanaal zelf kwam op 2500000 dollars te ſtaan, en zou over 4 weken geheel voltooid zijn. Men arbeidde nog ſlechts aan deszelfs Weſtelijk uiterſte. In het vorige jaar had het toen bevaarbaar gedaelte 300000 dollars opgebracht, en men verwachtte voor het loopend jaar eene opbrengſt van 500000 dollars, zoo dat de groote uitgave voor den aanleg binnen kort gheel vergoed zijn, en de Staat er een ongeloofelijk voordeel van trekken zal; indien niet een aanzienlijk deel der inkomſten door groote reparatien, welke men, mijns erachtens, zeer zeker te wachten heeft, verſlonden wordt. Het ſtelfel van groote kanalen was in de Vereenigde Staten tot dus ver niet ondervindelijk bekend, en de meerderheid der burgers dacht daarover niet gunſtig. Hierom had men noodig geacht, het publiek door een groot en ſnellijk uitgevoerd werk als te verbluffen, en werd dit kanaal met den meestmo-
ge-

gelijken spoed aangelegd; zonder daarbij met de langdurige ondervinding van andere natien, bij het graven van zulke vaarten, en den bouw der noodige waterwerken, bijzondere ruggespraak te houden. Gewisfelijk doet de onderneming van een kanaal, ter lengte van 362 mijlen, met 83 slulzen, om de schepen tot eene hoogte van 688 voet op te voeren, de ontwerpers alle mogelijke eer aan. Heeft men intusfchen de Fransche, Nederlandsche en Engelsche kanalen gezien, en denkt men daaraan bij de beschouwing der Amerikaansche, dan vindt men, dat de waterbouwkunde in *Amerika* nog vorderingen maken kan. Het *Erie*-kanaal is aan de oppervlakte des waters 35 voet breed, en beneden 28 voet. Er staat daarin niet meer dan 4 voet waters, zoo dat de vaart slechts voor bijzonderlijk daartoe gebouwde schepen, en voor vloten, bruikbaar is. De pakketboot, waarop wij ons inscheepten, was 70 voet lang en 14 voet breed, en ging 2 voet diep. Het vaartuig bevattede eene ruime zaal, met en benevens eene keuken; en alles was er netjes ingerigt. Uit hoofde van de menigvuldige sluizen, leide men in een uur slechts 3 mijl af; daar de sluizen door elkander 4 minuten tijds wegnemen. De sluizen zijn 15 voet wijd, en het water valt er tusschen de 7 en 12 voet. De pakketboot werd door 3 achter elkander gespannene paarden getrokken, voor welke er een smalle trekweg langs het kanaal was aangelegd, die onder de menigvuldige ruggen henen liep. Deze bruggen, welker getal tusschen *Albany* en *Utica* ongeveer 300

bedraagt, zijn alle van hout en zeer lomp gebouwd. Meestal behooren zij aan de boeren toe, en dienen zij hun tot gemeenschap met hun land. De afstand tusschen *Albany* en *Schenectady* laat zich binnen korteren tijd met de *stage-coach* afrijden. Daar wij intusschen het kanaal zien, en tijd ter aanvulling van onze dagooeken winnen wilden; gaven wij aan den langeren weg te water de voorkeur.

Bij *Troy*, $5\frac{1}{2}$ mijl van *Albany*, staat een tuighuis, dat aan het Gouvernement toebehoort, en eene groote stichting schijnt te zijn. Tot dus ver loopt het kanaal genoegzaam evenwijdig met den *Hudson*. *Troy* ligt op den linker oever, zeer schilderachtig, aan den voet van vrij aanzienlijke bergen, waarvan een den naam van *Ida* voert. De groote pakhuizen op den oever, en het goed voorkomen der huizen, schijnen aan te duiden, dat de plaats welvarend is. Er loopt hier uit het groot kanaal een zijtak met twee sluizen naar den *Hudson*, waarmede *Troy* dus ook gemeenschap heeft. Verder komt men aan eene plaats, waar negen sluizen aan elkander palen. Den *Hudson*, aan welken het kanaal van het meer *Champlain* hieromstreeks uitkomt, verlatende, voeren wij langs de *Mohawk*-rivier. Nabij den mond der *Mohawk* onderscheidden wij eene overdekte houten brug over dezelve, ter lengte van omtrent 600 voet, op 15 houten pilaren rustende, en voorts den beroemden en meermalen afgebeelden *Cohoes* waterval in de rivier, ter hoogte van 78 voet, en ter breedte van bijkans 400 voet. In het voorjaar moet deze waterval, zich over de

gan-

ganfche bedding der rivier uitstrekken, zeer grootsch zijn. Bij de plaats grijpende droogte maakte hij ook nog eene fraaije vertooning, doch was zijne breedte gering, en de rivier bijkans waterloos. Ik ging in de bedding, welke uit leifteen bestond, droogsvuets tot aan het midden, en tot dicht aan den waterval. De bodem was hier en daar diep uitgespoeld. Er waren daarin gaten vol water, in welke men zeide dat er heerlijke vischen gevangen werden. Daar het zeer bezwaarlijk was, om het kanaal verder langs den regter oever der *Mohawk* voort te zetten, heeft men hetzelfde, door eene waterleiding ter lengte van 1188 voet, naar den linker oever overgebracht. Die waterleiding is van hout, maar rust op 26 steenen pilaren; boven welke de rivier, op een afstand van ongeveer 100 schreden, met duchtige ijsbrekers van hout bezet is. Het water is in dat houten kanaal ongeveer 20 voet breed, en aan de eene zijde met een pad voor de trekpaarden, dat 8 voet breed is, voorzien. Die waterleiding zal welhaast veel reparatie behoeven; en men zal cindelijk genoodzaakt zijn, om ze van ijzer te maken. Het kanaal is, bijkans zoo ver als het langs den linker oever der *Mohawk* loopt, in de rotsen gehouwen, en maakt eene zeer schoone vertooning. Het keert 12 mijl verder, door eene waterleiding, welke aan de vorige gelijk, maar slechts 748 voet lang is, en op 16 pilaren rust, naar den regter oever der meergemelde rivier terug.

Boven die waterleiding, welke, even als de an-

dere, door houten ijsbrekers gedekt is, ligt eene gewone houten brug voor wagens over de *Mohawk*. Op den afstand van 4 mijl ligt *Schenectady*, dat wij eerst na zonnen ondergang bereikten. Tusschen deze plaats en *Albany* waren wij door 27 sluizen gevaren. Dezelve zijn van harde kalksteen gebouwd, maar hebben echter welhaast reparatie noodig, daar zij op menige plaats lekken. Tevens sluiten de deuren niet genoegzaam. Het water, dat door dezelve zijpt, vormt aardige watervalletjes. Het land, dat wij gezien hadden, is meerendeels bergen boschachtig, en slechts hier en daar bebouwd.

Schenectady is eene oude stad van ongeveer 5000 inwoners. Het kanaal loopt er midden door. Wij verlieten er de pakketboot, om den volgenden dag met eene andere naar *Utica* te varen; en wij vonden in *Givens hotel* een regt goed verblijf, dat voor ons, na de groote hitte van den dag, zeer weldadig was. De inwoners zijn ten deele van Nederlandsche volkplantelingen afkomstig. Eenigen hunner, die in de herberg waren, zochten in slecht platduitsch met mij aan de praat te geraken. Den volgenden morgen deden wij eene vroege wandeling door de stad, en zagen wij op eene hoogte twee gebouwen, die tot de hooge school *Union college* behoorden. De studenten hadden vacantie; daarom was het er zeer stil. Naar den bouwvalligen toestand der gebouwen te oordeelen, was dat College niet zeer in trek. Men heeft van hetzelfde een schoon gezig over de stad, en het dal der *Mohawk*, dat hier zeer wel bebouwd schijnt te zijn. In de stad

stad merkten wij een zonderlingen windmolen op, die door een horizontaal rad bewogen werd, dat ongeveer 20 regtstandige wieken op zich had.

Te 10 uur verlieten wij *Schenectady*, met de pakketboot *Samuel Young*, waarmede men ons den volgenden morgen in het 80 mijl ver gelegene *Utica* beloofde te brengen. Het vaartuig had de grootte en inrigting van het vorige; alleen waren er afschutfels voor de dames, omdat men er een nacht had door te brengen. Het kanaal liep wederom langs de *Mohawk*, en het wel bebouwd land had, wegens het loofrijk geboomte op de hoogten, een bevallig voorkomen. Eenige nette huizen vormen het *Township Amsterdam*, dat tegenover zich, op den regter oever der rivier, een dusgenoemd *Rotterdam* heeft. Door middel van kleine waterleidingen, welker langste op slechts 3 pilaren rustte, geraakten wij over eenige beken, waaraan men hier den naam van *Creek* geeft. Het kanaal liep door twee riviertjes, *Schohaire creek* en *Canajoharie creek*, van welken het zijn meeste water ontvangt. Over die rivieren werden de paarden met eene bijzondere soort van pont gezet. Bij het eerste veer ligt een dorp, *Fort Hunter* genoemd, waar voor den zevenjarigen krijg eene schans, of liever redoute, van dien naam gestaan had. Tegen den avond voeren wij door een eng dal, hetwelk door twee rotstige bergen, waarvan de eene *Anthony's nose* heette, gevormd werd. De huizen, die wij voorbijvoeren, zagen er meestal zeer wel uit; en wij kregen dezen dag en den vorigen vele
zaag-

zaagmolens in het oog. Er zijn tusfchen *Schenectady* en *Utica* 26 fluizen. Het was onverdragelijk heet, en ons gezelschap was niet heel talrijk. Ik fchreef, zoo veel de gelegenheid toeliet, maar werd door de warmte tusfchenbeiden in flaap gewiegd. Gelukkiglijk hadden wij des avonds een onweder, dat de lucht zeer verkoelde. Tegen den nacht werden er, daar het getal der kooijen niet toereikend was, op alle banken bedden gelegd, en voor mij, als den langften, een gansch afzonderlijk bed, op de langfte bank in het midden, en op een daarbij gevoegden stoel. Het zag er uit als in een grafkelder, en ik lag, als het hoofd des geflachts, in het midden. Ik bragt een flechten nacht door, aangezien mijn bed te fmal was, en er mij infekten kwelden, en de ftuurman, zoo vaak men eene fluis naderde, zijne fraaije deunen op zijnen *bugle* blies. Wij voeren onderdes door eene waterleiding, welke ons over een kleinen waterval bragt; en tegen den morgen pafceerden wij door een zeer wel bebouwd land, met alleen fttaande huizen van een goed voorkomen. Dit land voert den naam van *German flats*, en werd ten tijde van Koningin ANNA door Duitfchers ontgonnen. Wij troffen, op 9 mijl van *Utica*, de laafte der voornoemde 27 fluizen aan, tusfchen welke en de verdere fluizen van het kanaal er meer dan 70 mijl afftands is. De grond der omftreken van de gezegde ftad beftaat uit zand met keitjes, als of het eene zee was geweest.

V.

*Utica. Rochester. Lockport. Buffalo. De
waterval der Niagara.*

Utica, waar wij den 16 Augustus tegen den middag aankwamen, is een bloeiend stadje, dat van het kanaal doorsneden wordt, en nagenoeg 4000 inwoners heeft. Het ligt ter plaatse, waar men vroeger een redoute van den naam van *Fort Schuyler* vond. In 1794 was eene kleine herberg hieromstreeks het eenige bewoonde gebouw; en thans vindt men er reeds eene der bloeiendste plaatsen van den staat van *New York*, welke nog dagelijks met nieuwe huizen vergroot wordt. Men begint hier waarlijk de groote voortgangen van dit jeugdige land te bewonderen, en men verkrijgt gansch nieuwe denkbelden van den menschelijken schepings- en ondernemingsgeest. *Utica* heeft 2 banken, 4 kerken en eene Akademie, eene boekdrukkerij en velerlei groote en wel ingerigte winkels. Benevens een aantal kroegen, vindt men er 3 groote herbergen. Wij vonden in de grootste, *Shepherd's hotel*, een zeer goed verblijf. Er zijn in dit huis

70 bedden voor vreemdelingen; en meermalen zijn dezelve nog ontoereikend. Men herinnerde zich geen en zomer, in welken er hier zoc vele reizigers geweest waren, als toen wij er aankwamen. In zulk een Amerikaansch logement is alles zeer zindelijk, en de prijs billijk. Men betaalt per hoofd, voor huisvesting en kost, dagelijks 1 dollar. 's Morgens voor 7 uur luidt er een klok, om de gasten te wekken. De slaapkamers zijn groot, de bedden ruim en goed, het linnen fijn en zeer zuiver. Elke slaapkamer heeft de voornaamste benoedigheden van waschtafel, enz. Zich aangekleed hebbende, verschijnt men in een benedenvertrek, *barroom* geheeten, waar men alle foorten van verfrischende en versterkende dranken vindt, benevens het kantoor van den eersten *waiter*, waarmede men re kent. De waard is gemeenlijk een *gentleman*, die met de gasten eet, en ze aan de praat houdt. Men vindt beneden, behalve het voorhuis, waar men de schoenen en laarzen des avonds laat, en ze des morgens in goede orde wedervindt, verscheidene openstaande kamers, in welke ieder zich kan neerzetten, kan lezen, schrijven, enz. Begeert men inmiddels, met dames reizend, of anderzins, een afzonderlijk *sittingroom*, men erlangt hetzelfde tegen afzonderlijke betaling. Een half uur na de klok, die tot opstaan roept, luidt de ontbijtklok. Men gaat nu in het *diningroom*, en vindt er eene gedekte tafel met *beefsteak*, schapenbout, gebradene hoenders en ander gevogelte, visch en gekookte aardappels, welker sinaak alleruitnemendst is. De

wai-

walters, of op menige plaats ook dienstmeisjes, bieden koffij en thee aan. Daar de Amerikanen over het algemeen zeer stille menschen zijn, loopt alles bij het ontbijt, dat in aller ijl genuttigd wordt, zeer stilletjes af. Het middagmaal wordt gewoonlijk te 2 uur aangerigt. Tegen 7 uur in den avond luidt de theeklok. Dan is de tafel als bij het ontbijt bezet, en buitendien nog met ragouts en gebakjes. Wijn behoeft men niet te drinken. Op de tafel staat water en brandewijn, en men houdt een mengfel daarvan voor den gezondsten zomerdrank. Elk moet, zoo veel hij kan en mag, aanreiken; want de schotels gaan niet rond. Servetten bekomt men niet; men bedient zich in derzelver plaats van het lange tafellaken. Behalve de lepels ziet men op tafel geen zilverwerk. De vorken hebben twee tanden van staal, en, zoo als de mesfen, hechten van hertshoorn. Het is eene goede inrigting, dat men bij zijn vertrek geene fooijen behoeft te geven.

Wij vereenigden ons te *Utica* met 7 andere reizigers, om in eene afgehuurde diligence naar watervallen te rijden, die 14 mijl van hier liggen, en *Trenton-falls* heeten. Wij betaalden voor den wagen 9 dollars. Onze reisgenooten waren deels uit den Staat van *New-York*, en deels uit dien van *North-Carolina*. Wij pasfeerden de *Mohawk* over eene, lomp en slecht gebouwde, overdekte houten brug, aan welke ik intusschen de gepaste waarschuwing aangeplakt vond, dat al, wie te paard, of met rijtuig, sneller dan stapsvoets over die brug

brug reed, de boete van een dollar betalen zou. Daarna ging het bergaf, een woud in, dat intusfchen ten deele uitgeroeid werd, om akkers te ontginnen. Men gaat hier met het hout zoo onbezorgd te werk, dat men denkelijk binnen 50 jaar reeds gebrek daaraan zal lijden. Niet ver van de watervallen, welke tot de *West-Canada-creek* behooren, vindt men in het onlangs gevelde bosch eene nieuwe herberg, gansch van hout en slecht gebouwd. Wij verlieten aldaar den wagen, en gingen te voet door het digte woud, waar men een stijgend pad gehouwen had, naar de watervallen. Eene nieuwe trap van hout brengt de paarden, langs ongeveer 80 treden, naar het water der rivier. Hare bedding bestaat uit leifteen, is bij de 200 schreden breed, en tusfchen hooge rotsoevers ingesloten, welke met de heerlijkste reuzendennen, ahornboomen, platanusfen, olmen, ceders en levensboomen bewasfen zijn. Al dat fchoone groen doet, onder den donkerblauwen hemel, in vereeniging met de groote partijen rotfen, en de drie niet ver achter elkander gelegene watervallen, eene heerlijke uitwerking. Bij de watervallen, welke inmiddels, wegens den heeten zomer, naauwelijks de helft der breedte van de rivier besloegen, heeft het water den bodem zoo uitgespoeld, dat dezelve aan ketels gelijk. De bovenfte val, die ongeveer 90 voet hoogte heeft, is de fchoonfte; en iemand van goed overleg heeft nabij denzelven, onder de fchaduw der levensboomen, eene kleine tapperij aangelegd, die een fchilderachtig voorkomen heeft,

en

en wel zal opnemen. Men vindt in de rots schoone versteeningen van schelpen, planten en dieren. Eene versteening ter lengte van $1\frac{1}{2}$ voet gelijk aan een jongen alligator; van de kleinere nam ik eenige mede. Wij gebruikten in de voornoemde herberg een tamelijk goed middagmaal, en reden tegen den avond naar *Utica* terug. De dag was zeer schoon en niet te warm. Het onweder van den vorigen dag had aan de lucht goed gedaan. Het deed mij leed, dat wij de stad te laat bereikten, om eene hydrostatische fluis te bezigtigen, welke bestemd was, om te beproeven, hoe diep de kanaalschepen zouden gaan.

Daar wij nu van het kanaal genoeg hadden gezien; daar tevens de vaart op hetzelfde vrij langzaam ging, en wij het land, dat van hier tot aan de *Niagara* gansch nieuw bebouwd is, beter wenschten te leeren kennen, dan wij bij wege van vaart in een kanaalschip zouden hebben kunnen doen; besloten wij, om onze reis met eene *stage-coach* voort te zetten. Daarin verlieten wij den volgenden morgen (17 August.) te 4 uur *Utica*; en wij reden dien dag 73 mijl ver tot aan *Auburn*. De *stage-coaches* leggen hier niet, zoo als in *Engeland*, 10 mijl in een uur af, maar gewoonlijk slechts 6 mijl. Want het land is meestal bergachtig; het rijtuig houdt, als het de brievenmaal medeneemt, in elk dorp stil, vooral om de menigvuldige nieuwspapieren af te geven; dezelve worden er nevens de brieven uit het valies genomen; de paarden ontvangen inmiddels water; de voerlieden hebben weinig haast;

I. D.

L

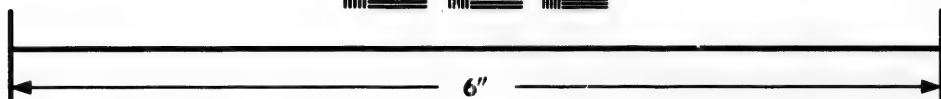
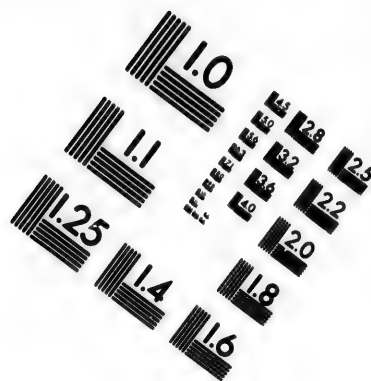
alles

alles te zamen vertraagt de reis. De plaatsen, welke wij tusfchen *Utica* en *Auburn* pafceerden, en derzelver afstanden, waren: *New-Hartford*, 4 mijl van *Utica*; *Manchester*, 5 mijl; *Vernon*, 8 mijl; *Oncida*, 5 mijl; *Lenox*, 4 mijl; *Sullivan*, 8 mijl; *Manlius*, 6 mijl; *Jamesville*, 5 mijl; *Onondaga Hollow*, 5 mijl; *Onondaga Hill*, 2 mijl; *Marcellus*, 8 mijl; *Skeneateles*, 6 mijl; *Auburn*, 7 mijl.

Tusfchen *Manchester* en *Vernon* brak de dag aan. Het landfchap was er zeer wild, en bestond uit oorspronkelijke bosfchen, die nog weinig gegend waren. *Oncida* is eene volkplanting uit de overblijvenden van den voormaals magtigen inlandfchen *Oncida*-ftam, die hunne landslieden bij derzelver vlugt voor de befchaving niet naar de Westelijke landen wilden volgen, en die nu, op eene beklagenswaardige wijze, als eene bende van Zigeuners, door hunne naburen veracht en gedrukt worden. Men heeft van hen handwerkslieden en landbouwers gemaakt, en zij zijn tot het Christendom gebragt door Zendelingen, onder welke zekere *WILLIAMS*, zelf een inlander, door de Kwakers opgevoed, de voornaamfte moet zijn geweest. Bij het inrijden in het dorp zagen wij aan de linker hand op eene hoogte eene kleine nette kerk van hout voor de Godsdienst der dorpelingen, met en benevens een ruim plein, van okkernotenboomen omgeven, en *Council grove* genoemd, waar de oudften van den ftam vergaderen, om over deszelfs belangen te raadplegen. Het land behoort aan den gezamentlijken ftam, en men bearbeit het ten alge-

gemeenen voordeele. De huizen der inlanders staan afgezonderd op hunne landerijen, en zijn als blokhuizen van sterke boomstammen gemaakt, en vrij klein. In het midden des dorps hebben er zich blanken, als ambachtslieden en tappers, nedergezet; en de laatsten doen er goede zaken, daar de inlanders groote vrienden van sterken drank zijn. Wij zagen eenigen dier Oneidaas langs den weg. Zij zien er donkergeel uit, en hebben zwart haar. De mans schijnen gemeenlijk van eene goede statuur te zijn, maar de vrouwen dik en gedrongen, als die der Esquimaux, volgens PARRY's *Reizen*. Eenige vrouwen lieten het hoofdhaar gansch nederhangen; hetgene hare afzigtelijkheid, zoo mogelijk, nog vermeerderde. Mans en vrouwen dragen broeken, die meestal blaauw, en met wit garen be-naaid, maar ook wel, zoo als de kleederen der Bostonsche tuchtelingen, tweekleurig zijn. De mans dragen hemden over hunne broeken, en voorts rokken van laken, zoo als die der naburige blanken. De vrouwen wikkelen zich in witte of blaauwe wollen dekens. Aanvankelijk dacht ik mij in het beschaafd *Europa* te bevinden; want er liepen vele kinderen langs den weg om te bedelen; en zoodanig iets had ik in de Vereenigde Staten nog niet ontmoet: maar welhaast bemerkte ik, aan kleur en kleeding, dat het kinderen van inlanders waren. De meisjes hadden aan de zamengehechte einden van hare dekens op de borst sterretjes van pinsbek, en de meeste droegen snoeren van veelkleurige glas-koralen om den hals.

Photographic Sciences Corporation

**23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503**

45
38
32
25
36
22
20
18

10
01

Achter het dorp reden wij eene aanmerkelijke hoogte op, van welke wij een schoon gezigt over het *Oneida*-meer hadden, dat zich als eene zeer breede rivier voordeed. Men geniet hier vaak een wijd uitzigt; doch hetzelfde is vrij eentonig, en men ziet er niets, dan bosch, weinig bebouwd land, en zelden huizen. Verder heen zagen wij, midden in het woud, een ander meertje, *Salt lake* geheeten, waaraan drie nieuwe stadjes, *Liverpool*, *Salina* en *Syracusa*, een schilderachtig vertoon maken. De twee laatste plaatsjes liggen dicht bij elkander, en zullen denkelijk mettertijd slechts eene stad vormen. Bij *Salina* zijn rijke zoutbronnen, welker water aldaar in bakken gezameld en door de zon bewerkt wordt, om zout op te leveren. Voorbij *Sullivan* reden wij door *Chitteningo*; een dorp, met verscheidene molens, eene katoenfabriek en een tak van het *Erie*-kanaal, over hetwelk men het hier gefabriceerde, benevens de gyps en metselkalk uit groeven in de nabuurschap, wijd en zijd vervoert. Die kalk is zeer geschikt voor waterwerken, daar zij onder het water hard wordt. *Manlius* is eene nieuw aangelegde, en van twee kerken voorziene plaats, waar wij middag hielden. Er reden dien dag, behalve de gewone *sage-coach*, nog twee andere. Alle waren zij vol menschen. In de onze nam voor een korten tijd een boer plaats, die van een Duitschen Kolonist afstamde, en nog zulk Duitsch sprak, als men voor 100 jaren in *Duitschland* mag hebben gesproken. Mijn Duitsch kwam hem te hoog voor, en ik scheen hem

hem als een prediker te spreken. Het kanaal maakt hier eene bogt, om in de vlakke te blijven; maar wij reden ten Zuiden van hetzelfde over de heuvels, dat de naaste weg was. De beide *Onondagas* schijnen almede bloeiende plaatsen te zijn. Zij hebben fabrieken, en eene zeer aangename ligging. *Marcellus* is ook een nieuw plaatsje, en heeft twee kerken, zoo als de meeste plaatsjes hieromstreeks, eene Episcopale en eene Presbyteriaansche. Scholen zijn er overal, zelfs te *Oneida*; en ik zag, tot mijne wezentlijke vreugde, op verscheidene plaatsen boekwinkels. Aan gene zijde van *Marcellus* overviel ons het avonddonker, tot mijn groot leedwezen; want ik had nu geen gezigt van het meer *Skeneateles*, waaraan het stadje van dezen naam eene allerfraaiste ligging wordt gezegd te hebben. Tegen 9 uur kwamen wij te *Auburn* aan, waar wij in de herberg een zeer goed verblijf voor ons vonden. Nopens deze plaats vernam ik, dat zij meer dan 150 huizen, eene vierschaar en een zeer wel ingerigt tuchthuis had: maar ik zag daarvan niets; want wij werden den volgenden morgen te 4 uur wederom in de *stage-coach* gepakt, om naar *Rochester*, dat 69 mijl verder ligt, voort te reizen. De lijst van plaatsen en afstanden is: *Auburn* tot *Cajuga* 9 mijl, verder tot *Seneca-falls* 3 mijl, tot *Waterloo* 5 mijl, tot *Geneva* 6 mijl, tot *Canandaigua* 16 mijl, tot *Mendon* 15 mijl, tot *Pittsford* 7 mijl, tot *Rochester* 8 mijl.

De dag brak aan, toen wij de omstreken van *Cajuga* bereikten. De plaats ligt aan een eveneensgenoemd meer, dat ongeveer 20 mijl lang en tus-

schen de 1 en 3 mijl breed is. Het ontlast zich aan zijn Noordeinde in de rivier *Seneca*, die wederom in de *Mohawk* uitloopt. Niet ver van de *Seneca* reden wij over het meer, als hebbende hetzelfde aldaar over zich eene brug, ter lengte van eene mijl. Dezelve is zeer ruw en slordig gebouwd; de planken zijn er niet op vast genageld; de ijsbrekers zijn in eenen slechten staat. De brug loopt op een groot tolhuis aan, dat aan de overzijde van het meer staat. Nabij dat huis vonden wij *Seneca-falls*, dat zijnen naam van een waterval in de *Seneca* ontleent, die intusschen onbeduidend is, en voornamelijk door de kribbe van een molen gevormd wordt. In de herberg troffen wij een reizenden inlander van den Oneida-stam aan, die zijne vrouw bij zich had. Die lieden wilden een bezoek bij den *Seneca-stam* afleggen. Wij spraken met den man, die ter school gegaan had en Engelsch verstond. Hij verhaalde, dat hij door een zendeling van de Kwakers opgevoed was, en zich met den landbouw bezig hield. Hij eindigde met het verzoek om een teerpenning, voor welken hij en zijn teeltijk wijf zich denkelijk in de naaste kroeg zullen hebben laten tappen.

Alle plaatsen, die wij doorreden, waren gansch nieuw; en wij reden meermalen door het oorspronkelijk woud, dat men hier en daar had beginnen op te ruimen. Te *Waterloo* werd het eerste huis in 1816 gebouwd; tijdens onze reis had de plaats twee kerken en bij de 3000 inwoners, die het meestal zeer wel schenen te hebben. Verscheidene huizen

wa-

waren er van tighelsteen gebouwd, en bevatteden wel voorziene winkels. In de herberg zagen wij een zeer schoonen en grooten jongen adelaar, dien men in het nest gevangen en tam gemaakt had. Voorbij de stad van *Waterloo* troffen wij een moerasfig oord aan, en was de weg met groote boomstammen belegd. Leelijk stieten wij er tegen elkander. *Geneva* ligt aan het Noordelijk uiteinde van het *Seneca*-meer, dat over de 50 mijl lang en nagenoeg 5 mijl breed is. Die stad ontleent haren naam van de gelijkheid tuschen hare ligging en die van het Zwitserfche *Geneve*. De plaats is gansch nieuw, en telt bij de 4000 inwoners. Zij heeft 2 kerken, en verscheidene groote huizen van gebakken en gehouwen steen. Het grootste, een nieuw logement, *Franklin hotel* geheeten, stond dicht aan het meer. Ik ging in een boekwinkel, om te vernemen, welke foort van boeken daaromstreeks het meeste getrokken werden; en ik verstond, dat zulks omtrent oude Grieksche en Latijnsche schrijvers en stichtingsboeken plaats greep. Men verkocht echter ook menigen roman, menig regtsgeleerd boek en soms een geneeskundig. Het *College* bevat ruim 100 studenten. Voor de stad ziet men langs het meer zeer bevallige landhuizen met tuinen. Aan de andere zijde der stad begint op een kleinen afstand een woud, waarin nog weinig verhakking plaats grijpt. Wij zagen intuschen verscheidene streken houtgewas in volle vlam, waar men land ontginnen wilde; want men doet zulks meestal met het geboomte in brand te steken.

Canandaigua ligt aan het Noordeinde van het ongeveer 20 mijl lange meer van dien naam, en het is eene uiterst nette en aangename plaats, die zich binnen kort gevormd heeft. Volgens den Hertog DE LA ROCHEFOUCAULT stond er in 1790, toen hij *Noordamerika* doorreisde, aan dit meer een eenig huis in het woud, en bragt hij aldaar een nacht in een afgeschoten klein kamertje op zolder door. Thans staat er eene schoone handelsdrijvende stad, met eene bank, eene vierfchaar, en eene uitnemend goede herberg. Het was juist regtdag; alwaarom er vele menschen in de stad waren, en er in dezelve eene groote levendigheid heerschte. Er loopt van hier een weg links af, door *Batavia* en verscheidene onbeduidende plaatsen, naar *Buffalo* aan het meer *Erie*; en een regts af naar *Rochester*, en van daar naar het meer *Ontario* en den waterval der *Niagara*. Deze weg nadert op nieuw het *Erie*-kanaal, en werd als de belangrijkste afgeschilderd, en hierom door ons gekozen, offchoon het de langste was.

Des namiddags verlieten wij *Canandaigua*, en reden, over *Victor*, *Mendon* en *Pittsford*, naar *Rochester*. Wij zagen inmiddels verder niets merkwaardigs, dan eenige gansch nieuwe ontginningen, welker eigenaars in blok- of loghuizen woonden, die een bijzonder, maar geenszins onaangenaam, vertoon maakten (*). Het regtschapen en rein voorkomen der inwoners voldeed mij zeer.

Wij

(*) Huizen uit op elkander gelegde boomstammen, welke althans aan den buitenkant niet behouwen zijn.

Wij bereikten des avonds te half 8 *Rochester*, en namen er onzen intrek in de *Eagle tavern*. Wij vonden hier over de *Genessee*, welke de stad in tweeën deelt, de eerste geregeld en vast gebouwde houten brug, welke wij in de Vereenigde Staten zagen. Zij is uit duchtige balken en hechte deelen, welke vastgenageld zijn, zamengesteld, en rust op steenen pilaren. Den volgenden morgen gingen wij door de stad wandelen, welker spoedige aanwas ons verheugde. In 1812 stond op deze plek gronds nog geen enkel huis, zag men hier niets dan bosch, en kon men er land koopen tegen $1\frac{1}{4}$ dollar de akker. Thans is *Rochester* eene der bloeiendste steden van den Staat van *New-York*. De huizen zijn er deels van blaauwe kalksteen, deels van gebakken steen gebouwd. De stad heeft verscheidene molens en fabrieken, 4 kerken, eene bank, eene vierfchaar, en een gebouw voor de graaffchaps (districts) administratie. In eene spijkermakerij hier ter stede vervaardigt men de spijkers door middel van een werktuig, als te *Birmingham*. Men maakt hier ook getrokken busfen, die intusschen zeer lang, dik van ijzer en zwaar zijn. Op den regter oever der *Genessee* is de stad minder sterk aangebouwd, dan op den linker oever, en er staan daar nog vele houten huizen, ja loghuizen; en ter plaatse, waar men binnen kort schoone kaaijen hoopt te zien, is het nog vol tronken van afgehouwene boomen, welker gezigt den waarnemer der immer vorderende bebouwing van dit land treft. De grondslagen der nieuwe huizen worden te *Ro-*

chester meestal van roode ruwelijk gehouwene zandsteen gelegd. De posten van deuren en vensters, en de hoeksteen, zijn meestal van eene witte marmerachtige zandsteen, en het overige is van gebakken steen. De witte zandsteen wordt in de nabijheid gevonden, en in een molen, welke door de *Genessee* gedreven wordt, tot stukken en platen gezaagd. Ik zag aldaar drie blokken te gelijk onder de bewerking, en eene raam had er 5 zagen. Eenige honderd schreden beneden de brug, vormt de ongeveer 200 schreden breede *Genessee* een waterval ter hoogte van 90 voet, welks kracht echter, toen wij denzelven bezigtigden, niet groot was. Door eene kribbe boven den waterval wordt een deel der rivier afgeleid, om twee molens te drijven. Het daartoe gebruikte water vereenigt zich beneden den waterval wederom met de rivier, en vormt daarbij 3 fraaije cascades, welke mij aan de Villa van MECENAS bij *Tivoli* deden denken.

Het *Erie*-kanaal loopt te *Rochester* over de *Genessee*, langs eene steenen waterleiding, als die van het *Bridgewater* kanaal, bij *Manchester*, in *Engeland*. Dezelve bevindt zich ongeveer duizend schreden boven den waterval, is 780 voet lang, en rust op een grond van leisteen. Een nieuwelings verschenen zeer goed boek, *the northern tour* genoemd, beschrijft haar als volgt: „De waterleiding bestaat uit 11 breede bogen, welke door cirkelsegmenten gevormd worden, waarvan de kroonen 15 voet boven het water der rivier verheven zijn. De beide uiterste bogen hebben eene spanning van

van 40 voet. Onder deze loopen de stroomen voor de molens door. De andere 9 bogen zijn elk 50 voet wijd. Aan den eenen kant wordt de waterloop van het kanaal, op het gevaarte, door een weg voor de trekpaarden, met eene ijzeren leuning aan de buitenzijde, bezoomd. Het geheel is een hecht werk, dat den bouwmeester, BENJAMIN WRIGHT, veel eer aandoet."

Te 9 uur verlieten wij *Rochester* op de pakketboot *Ohio*. Tot aan *Lockport*, 63 mijl van *Rochester*, is het land, dat van het kanaal doorsneden wordt, vrij effen; maar hetzelfde heeft ten Zuiden van zich de *ridge*, zoo als eene aaneenschakeling van rotten heet. Deze, voornamelijk uit dusgenoemde overgangs-bergen bestaande, bergreeks vangt ten Noorden van het meer *Erie* aan, houdt de *Niagara*, dat de uitloop van dit meer is, op, en vormt haren waterval. Vervolgens loopt dezelfde bergschakel immermeer Oost aan, en verwekt hij de verschillende watervallen der rivieren, die in eene Noordelijke rigting naar het meer *Ontario* loopen, tot dat hij zich in de omstreken van den *Hudson* verliest. Het kanaal was hier eerst sinds het vorige jaar bevaarbaar. Het loopt door wouden, waar men nog bijkans niets heeft geveld, en waar zich nog slechts de weinige ontginningen van *Spencers basin*, *Bates* en *Breckport* bevinden. De bruggen zijn er hooger en beter gebouwd, dan de vorige. Er bevond zich in ons gezelschap een Nederlandsch geestelijke van *Curacao*, die *Bosch* heette, en twee andere geestelijken van Hollandische

sche afkomst, uit *New-York*, genaamd **SLUITER** en **WIJKOFF**. Er werd hierom meestal Hollandsch gesproken, vooral daar ook de schipper der boot, **STORCH** geheeten, van geboorte een Jood uit *Amsterdam* was. Die man had veel gereisd, sprak verscheidene talen, en bragt door zijne opgeruimtheid veel toe, om onze reis te veraangenen. Voor en na het middageten, en voor de thee, deden de beide geestelijken uit *New-York* overluid vrij lange gebeden; en, voor dat wij gingen slapen, las een hunner een paar kapittels uit den *Bijbel* voor, en sprak hij een lang gebed uit.

Den 20 Augustus bereikten wij des morgens te 7 uur *Lockport*. Hier wordt het kanaal door 5 groote sluizen, die het water gezamentlijk 70 voet opschutten, over de *Ridge* gevoerd; en langs eene tweede reeks van 5 sluizen dalen de schepen wederom af. De 10 gezamentlijke sluizen, in den steenigen grond gehouwen, en van rotfen ter hoogte van 100 voet omgeven, maken, zoo van boven als van beneden overgezien, eene treffende vertooning; en zij bevorderen de scheepvaart ongemeen.

Wij lieten de boot in de kom aan den voet der sluizenreeks, en begaven ons naar boven, waar het belangrijke *Lockport* ligt. Hetzelve bestond in Mei 1821 uit slechts 2 loghuizen. Wij vonden er daarentegen reeds 600 huizen, waaronder verscheidene van gehouwen steen, een posthuis, eene boekdrukkerij, die wekelijks eene courant oplevert, en 2 kerken. Het geheel had nog wel een tamelijk wild aanzien; maar ook dat aanzien scheen binnen

4 of 5 jaar verdwenen te zullen zijn, en *Lockport* scheen het nette voorkomen van *Canandaigua* en *Rochester* te zullen hebben. Aan gene zijde van de plaats was het kanaal, ter lengte van 5 mijl, nog niet voltooid, maar scheen hetzelfde zulks evenwel voor den afloop des jaars te zullen zijn. Ten dien einde had men, 3 mijl ver, meestal ter diepte van 30 voet, in de rotsen te boren, welke men doorgaans met buskruid springen deed. Er werkten verscheidene honderden van Ierlanders aan het kanaal. Zij woonden in loghuizen nevens hetzelfde, en verdienden veel gelds, maar leden ook veel van de ongezonde lucht; en zij stierven meermalen aan de koorts, welke daaruit spruiten. De steenen, die de gezegde werkzaamheid oplevert, werden tot het bouwen van huizen, en den aanleg en de reparatie van straatwegen gebruikt. Men vond in de opgebrokene rotsen dikwerf schoone versteeningen en andere merkwaardige delfstoffen, bij voorbeeld stronthian, en uiterst fijne doorschijnende gyps. Ik zag hier een grooten versteenden boomstam liggen, en ik vond eene schoone versteende zeekoraal.

Er rijdt van *Lockport* naar den waterval der *Niagara* eene goede diligence; doch wij begeerden het kanaal tot aan deszelfs vereeniging met het meer *Erie* bij *Buffalo* na te oogen; en wij wilden vooreerst naar de plaats, waar hetzelfde wederom bevaarbaar wordt. Ter bereiking van dat punt slechts 5 mijl hebbende af te leggen, namen wij een ander rijtuig van mindere hoedanigheid. De weg liep door de

de afgehouwene boomen langs het kanaal. Hij kronkelde tusfchen de tronken door, en was, inzonderheid om dat het den vorigen dag geregend had, ongemeen slecht. Aan het laatste bevaarbare dal des kanaals gekomen, gingen wij in eene vrij slechte pakerboot, waarop, buiten sterken drank, niets te bekomen was. Het dorp, waar wij ons inscheepten, heet *Cottensburgh*, en is nog gansch nieuw. Het kanaal valt, 2 of 3 mijl van hier, in de *Tonnawanta-creek*, welke 12 uur ver tot de kanaalvaart gebruikt wordt. Die rivier heeft bijkans geen uitloop; dus zou haar water voor het kanaal te hoog kunnen worden; maar dan ontlast zich hetzelfde door veiligheidsfluizen nabij den zamenloop van kanaal en rivier. Dezer uitloop in de *Niagara* wordt daarentegen door eene kribbe vernaauwd, welke dient, om het water in de rivier en het aanpalend kanaal steeds hoog genoeg te houden. De rivier is 50 schreden breed, en loopt door het dichtste en schoonste woud, dat volstrekt nog onaangetast is gebleven, uitgenomen alleen het openen van een trekweg langs den eenen oever. Ik zat gedurende de gansche vaart op de voorplegt. De deftige stilte werd door niets afgebroken, dan eenigzins door het tandgekleetter van de schippers, die in dit ongezonderd sterk van de koude koorts lijdten. Met de rivier vereenigt zich eene andere kleinere, *Eleven miles creek* geheeten; en niet ver van die zamenvloeiing was de plaats voor eene nieuwe stad *Tonnawanta* afgebakend. Men had er reeds een houtzaagmolen en eenige kleine huisjes opgericht, maar de bewo-
ners

ners hiervan schenen ook zeer van afwisselende koortsen te lijden. De *Tonnawanta-creek* heeft hier haren uitloop in de *Niagara*, en wij hadden er het eerste gezicht van dit gemeenschapswater tusschen de meeren *Erie* en *Ontario*; welk laatste aan zijn eene einde de *Niagara* ontvangt, en aan het andere einde de *St. Laurens* rivier afgeeft. Wij zagen in de *Niagara* het dicht met hout bewassen, en 1100 acres groot, *Grand island* liggen, dat de New-Yorksche Courantschrijver, MOSES MARDOCHAI NOAH, zelf een Jood zijnde, tot den aanleg van eene Israëlitische kolonie gekocht heeft. Deszelfs grond is zeer goed; maar men weet, dat de *Niagara* de grenscheiding tusschen de Vereenigde staten en het Engelsche *Opper-Kanada* uitmaakt. Hierom zou het eiland bij een ontsaanden krijg over en weder bloedig betwist kunnen worden. Het kanaal loopt voorts langs den oever der *Niagara*, van welke het door een smallen en vrij slordig opgeworpenen dijk gescheiden wordt. Het houdt zijn water verscheidene voeten boven dat van den stroom, welke hier, om de nabijheid van den waterval, reeds tamelijk driftig worden moet. Wij zagen op de *Tonnawanta-creek* verscheidene uit een enkelen boomstam uitgeholde kanoos. Men heeft van *Tonnawanta* tot aan *Buffalo* 8 mijlen. Wij voeren er 5 van op het kanaal tot aan *Black-rock*. Hier is eene kom, welke door een dijk gevormd wordt, waarin men, ter opening van gemeenschap met de *Niagara*, eene sluis heeft aangelegd. Dit alles is van hout, en kan dus niet lang van duur zijn. In de kom lag een nieuw stoomschip

schip van ongeveer 300 ton, *Henry Clay* geheeten, en voor de vaart op het meer *Erie* bestemd. Daar hadden wij het eerste gezigt van het wijde meer, welks oevers dicht met hout bewasfen schenen, voor zoo veel zij voor ons zichtbaar waren; want de oever tegenover ons was dit niet, en het was als of wij in de bare zee zagen. Het kanaal verder heen nog niet voltooid zijnde, reden wij van *Black-rock* naar *Buffalo*. Hier kwamen wij des avonds te 5 uur aan, en wij namen er onzen intrek in *Mansfon house*, dat op eene kleine hoogte aan het meer zeer fraai gelegen was.

Buffalo was in den jongsten krijg door de Engelschen verbrand, maar verhief zich regt schoon uit zijne asche, telde 5000 inwoners, en scheen, om de ligging aan den mond des kanaals, en om eene haven, aan welke men zeer sterk arbeidde, binnen kort eene plaats van aanbelaag te zullen zijn. Aan den mond der haven staat eene vuurbaak; en wij zagen op het meer verscheidene schooners van 300 ton of daaromstreeks. De stoomboot *Superior* lag gereed, om met in de 30 passagiers naar *Erie*, en voorts naar *Detroit*, te varen. Op de straten zagen wij verscheidene tamelijk wel gekleede inlanders van den Seneca-stam, die drie mijl van hier woonachtig waren. Zij hadden bij zich eenige vrouwen, die, als men hare kleur ter zijde stelde, voor schoon konden doorgaan. Wij woonden voorts een lustig militair schouwspel bij, dat uit eene zoogenoemde revue der militie bestond. De krijgslieden bedroegen er 30 man, 7 Officiers
en

en 2 Vaandrighs daaronder gerekend. Dezelven werden als een bataljon in 6 pelottons gedeeld, en zij deden verscheidene bataljons exercitien. De gemeenen waren niet allen met geweren toegerust, maar deels met laadstokken. De Officiers alleen droegen, nevens de Jager-Compagnie, welke 4 man sterk was, uniform. De muziek bestond uit 16 man, en werd door een Officier met Kolonels-epauletten, en een blooten sabel in de vuist, gecommandeerd!

Op den volgenden dag, den 21 Augustus, verlieten wij des morgens omstreeks 9 uur *Buffalo*, en togen wij naar het kleine dorpje *Manchester*, aan den regter oever der *Niagara*, digt bij den waterval. Tot aan *Tonnawanta* reden wij langs het kanaal. De weg was door het woud gehouwen en zeer slecht. Men had zich de moeite niet gegeven, om de gevelde boomen weg te voeren, maar dezelve lagen nevens den weg, en bedierven op eene treurige wijze. Aan de linker hand zagen wij de rivier, en het houtrijke *Grand island*. Bij deszelfs uiteinde is de rivier meer dan eene mijl breed. Op den tegenoverliggenden Kanadafchen oever ziet men het dorp *Chippewa*. Hier ter plaatse bemerkten wij op een afstand van 3 mijl reeds den damp, welke uit den waterval opstijgt; maar de nabijheid van dien val werd door geene bijzondere beweging in de rivier aangeduid. Kort bij *Manchester*, waar men het midden in den waterval liggend *Goat island*, met deszelfs hooge, zoo lang onaangeroerd geblevene boomen, ontwaart, beginnen de klippen in den stroom het hoofd op te steken, versnellen zij

I. D.

M

den

den loop van het water, en vormen zij de *rapids*, zoo als men een aantal kleine watervallen noemt, die zich tot aan de beide groote uitstreken, welke door *Goat island* gescheiden worden, te zamen bijkans eene mijl breed zijn, en den dusgenoemden waterval der *Niagara* vormen.

Wij stapten te *Manchester* aan de *Eagle tavern* af, en snelden straks naar den Amerikaanschen oever van den stroom. Onze schreden werden door het schrikkelijk geraas bestuurd, en zie, eensklaps stonden wij voor den afgrond, en zagen wij de gedrochtelijke massa van water voor ons met een ontzettend gedruisch naar de vreeselijke diepte nederstorten. Onmogelijk laat zich dat gezigt beschrijven; onmogelijk laat zich het gevoel van onmagt en grootheid uitdrukken, dat bij dit reuzenwerk der natuur in de menschelijke borst opstijgt. Men kan slechts verbaasd staan, bewonderen en aanbidden. De rotsen loopten aan weerskanten steil af, maar er is eene bedekte houten trap vervaardigd, langs welke men naar het benedendeel van den stroom kan afdalen. Wij deden zulks; maar, uit hoofde van den stofregen, welke uit het hemelwaarts stijgend schuim van het gevallene water ontstaat, verkregen wij beneden geenszins dat schoon gezigt, waarop wij gerekend hadden. Derhalve klommen wij de trap welhaast wederom op, en zagen wij van boven meer en meer bedwelmd op al dat grootfche en majestueuse neder; en toen wij, vol van den magtigen indruk, aan de *Eagle tavern* terug kwamen, vonden wij, tot ons groot ge-

noegen, eene schoone gelegenheid, om over al het heerlijke, dat wij gezien hadden, uit te weiden. Zoo even waren er, namelijk, de Luitenants DE GEER en VAN VLOTEN van de *Pallus* aangekomen, om ook hunne hulde aan het natuurwonder toe te brengen.

In gezelschap van die Heeren gingen wij naar het *Goat island*, naar hetwelke sinds 7 jaren twee gefchikte bruggen leiden. De eerste brug reikt tot op een eilandje, dat den naam van *bath island* voert, omdat men op hetzelfde eene badstove en eene biljardkamer aangelegd heeft. De tweede brug reikt van dat eilandje tot *Goat island*, hetwelke ongeveer eene mijl in den omvang heeft, en met heerlijke oude boomen bezet is. De inlanders, die voormaals hieromstreeks leefden, hielden dat eiland voor heilig, en voor de woonplaats van den Grootten Geest; en waarlijk, hoe kon de Groote Geest zich onweerstaanbaarder vertoonen, dan in den waterval der *Niagara*?

Op het eiland zelf kan men het Amerikaansche gedeelte van den waterval zeer digt naderen, en in den afgrond nederzien. De dieren zijn hier met denzelven zoo gemeenzaam, dat koeijen en paarden tot op 3 schreden van denzelven in het water gaan, om hunnen dorst te leschen. Van het onderste des vallenden waterhoops ziet men inmiddels bijkans niets, daar alles in schuim en damp gehuld is. Evenzeer kan men op *Goat island* het Kanaasche gedeelte van den val, dat verre weg het grootste is, naderen. Hetzelve heeft in zijn mid-

den eene halfronde uitholling, die den naam van hoefijzer (*horse shoe*) voert. Hier is het gedruisch nog veel sterker, dan aan de andere zijde. De damp, welke van het hoefijzer opstijgt, vormt wolken, die men op een grooten afstand ontwaart. Men ijst en siddert, als men in het hoefijzer nederziet; en dit laat zich ook slechts een oogenblik doen, als de wind den damp een weinig wegvaagt. Dan staat men bij het gezigt als versteend. Men heeft de hoogte van het water in het meer *Erie* op 334 voet boven die van het meer *Ontario* berekend. Zij daalt tusschen het meer *Erie* en de *rapids* 15 voet, in de *rapids* 57 voet, en naar eene nieuwe meting is de waterval aan de Amerikaansche zijde 162 voet hoog; blijft 100 voet voor de verdere daling van het water tot aan het meer *Ontario*.

Den volgenden morgen, 22 Augustus, wandelden wij andermaal naar *Goat island*. Wij daalden vervolgens de trap af, en voeren, op een kleinen afstand beneden de beide watervallen, in eene boot over de *Niagara*. Er is aldaar in de oppervlakte van het water weinig beweging; want hetzelfde is er, zoo men wil, meer dan 240 voet diep, ten gevolge van de schuring aan den bodem, langs welken het gevallen water tot op 3 mijl afftands voortstroomt, zonder dat men daarvan aan de oppervlakte haast iets bemerkt. Op den Kanadafchen oever heeft men nog veel schooner gezigt van den waterval, dan op den Amerikaanschen; want men ziet de beide gedeelten te gelijk, als men daarin door de opstijgende waterdampen niet te zeer gehin-

hinderd wordt. Ook hier is eene bedekte trap van hout. Wij klommen langs dezelve naar boven, en naderden den val onder eenen bestendigen stofregen, welken hij verwekte. De zon scheen op de stuivende waterdeeltjes, en schilderde een heerlijken regenboog. Eene tweede wenteltrap van hout gaf gelegenheid, om bij den val wederom naar beneden te gaan, waar men 120 voet ver onder het vallend water kan loopen. Verscheidene Heeren van het gezelschap deden zulks, doch verklaarden bijkans niets gezien te hebben. Ik vergenoegde mij met op de rots *Table rock* te blijven, en den waterval van daar te bewonderen. Eenige jaren geleden is er een stuk van die rots in den afgrond neergeftort; en het naaste gedeelte is door het water derwijze ondermijnd, dat het welhaast volgen zal. De ganfche breedte tusschen den Kanadaschen oever en den Amerikaanschen wordt op ruim 1400 yards begroot. Daarvan behooren er aan den Kanadaschen waterval 700, aan *Goat island* 330, en aan den Amerikaanschen waterval 380 yards. Op den Kanadaschen oever heeft men, vlak tegen over het hoefijzer, twee herbergen gebouwd. In de grootste, *Forsyth hotel*, waar men het beste gezigt van de beide watervallen tevens heeft, bestelden wij plaats voor ons tegen den volgenden dag, op welken wij bij den Engelschen Gouverneur van *Opper-Kanada*, die zich op een naburig landhuis bevond, een bezoek wilden afleggen. Eene mijl boven die herberg lag er in den jongsten oorlog eene brug over de rivier, welke, te gelijk met een molen, door de

Amerikanen, op hunnen aftogt na den slag bij *Lundy's lane*, verbrand werd. Voor eenige jaren heeft men hier eene bron ontdekt, welke water brandbare stof bevat, hetgene men nopens meer ander Amerikaansch bronwater verzekert. Men heeft die bron in eene ton gevangen, en zij geeft een zwartachtig, slijkgig en koud water, met een zwavelsmaak. In de ton heeft men een klein vaatje geplaatst, dat van onderen open is, en uit welks bovenste gedeelte eene pijp komt. Houdt men nu een brandend licht op den afstand van een voet van het boven einde der pijp, dan komt er uit deze straks eene vlam, als die van gaslicht. Neemt men het vaatje weg, en houdt men het brandend licht boven de oppervlakte des waters, dan ontstaat er insgelijks eene sterke vlam, welke intuschen welhaast een einde neemt.

Bij onze terugkomst op den Amerikaanschen oever bezigtigden wij eene *Camera obscura*, welke door een Zwitser op eene rotspunt nevens de Amerikaansche trap aangelegd is geworden. Daar hadden wij een tamelijk goed gezigt van den waterval. Vervolgens begaven wij ons 3 mijl ver naar den dusgenoemden maalfstroom, welchen de *Niagara*, hier tuschen twee enge rotswanden doorvloeiende, in een rotsenketel vormt. Hier komt de stroomgang wederom boven, die van den waterval af tot hiertoe onder de oppervlakte des waters verholten blijft. Ik weet de dwarreling in het water op dit punt niet beter, dan met die van gesmolten lood, te vergelijken. De hooge rotsen aan

weers-

weerskanten, digt met hout begroeid, leveren een majestueus vertoon op. In den avond ging ik, bij een heerlijken maneschijn, naar *Goat island*, om den waterval ook in het maanlicht te aanschouwen. Toen deed hij eene gansch bijzondere en zeer schoone uitwerking, vooral doordien daarbij een maanregenboog op het stuivend water kwam.

Den volgenden dag, 23 Augustus, verliet ons gansche gezelschap ons, en bleef ik met vriend TROMP alleen; doch wij vonden in *Forfyth hotel*, op den Kanadasehen oever, Sir MICHAEL en Lady CLARE van *Jamaica*, waar Sir MICHAEL lid van het parlement des eilands is. Dezelve deed met zijne ega eene lustreis door de Vereenigde Staten en het aangrenzend land. Voorts leerde ik er zekeren Heer GRYMES kennen, die, uit *Virginia* geboortig, Advokaat-Generaal van den Staat van *Louisiana* geweest was, en de Weduwe van deszelfs Gouverneur CLAIBORNE, eene zeer rijke en schoone Kreolin, getrouwd had. Deze lieden reisden eveneens naar *Kanada*, en ik mogt mij ook hun gezelschap beloven. Mevrouw GRYMES had bij hare opvoeding steeds Fransch gesproken, in welke taal ik mij ook beter, dan in het Engelsch, kon uitdrukken. Voorts trof ik in het gezegde hotel een zoon en Adjudant van Sir PEREGRINE MAITLAND aan, wiens vader hem daar gezonden had, om mij op te wachten. Kort daarna kwam de waardige Generaal zelf mij aldaar bezoeken, en uitnoodigen, om mijn verblijf in zijn *cottage* op 4 mijl afftands te nemen. Die uitnoodiging volgde

ik niet op; maar ik begaf mij des avonds van den volgenden dag, in gezelschap van Sir MICHAEL en Lady CLARE, naar het landhuis van Sir PEREGRINE. De weg liep gedeeltelijk over het slagveld van *Lundy's lane*, dat op den 25 Julij 1814 een naam verwierf, en op eene zachtelijk afhellende hoogte ligt. Wij reden voorts door het zeer wel gebouwde dorp *Stamford*. De velden worden hier veel beter bewerkt, dan in de Vereenigde Staten, en men gaat er met het hout ook geenszins zoo roekeloos verkwistend te werk. De ontginningen geschieden op eene veel ordentlijker wijze. Overigens bewoont Sir PEREGRINE enkel in den zomer zijn *cottage*, dat door zijnen overledenen schoonvader, den Hertog van *Richmond*, gebouwd, en van een woud, dat men tot een park gevormd heeft, omgeven is. Des winters onthoudt hij zich te *Tork*, op den Noord-oever van het meer *Ontario*, waar het parlement van *Opper-Kanada* gewoon is deszelfs vergaderingen te houden.

 VI.

Het slagveld van *Queenstown. Newark.*
Kingston. Montreal.

Donderdag den 25 Augustus namen wij plegtig afscheid van den waterval, verlieten wij 's voormiddags met de Heeren GRIMES en CLARE, en derzelver vrouwen en bedienden, *Forstyth hotel*, en reden wij 14 mijl ver naar het stadje *Newark*, dat aan den uitloop van de *Niagara* in het meer *Ontario* op den Kanadafchen oever ligt. Onze weg liep aanvankelijk over hoogten, onder welke de steile hoogte achter het stadje *Queenstown*, welke boven alle andere uitsteekt, de laatste was. Voorbij dezelve wordt het land, tot aan het meer *Ontario*, effener. Tegen over *Queenstown* ligt, op den Amerikaanschen oever, het stadje *Lewistown*.

Het gevecht van *Queenstown* greep op den 13 October 1812 plaats. De Engelschen, onder bevel van den Generaal BROCK, hadden ligte verschanfingen op de gezegde hoogte, welker regter vleugel zich tot aan de *Niagara* uitstrekt, terwijl haar midden eene diepe kloof voor zich heeft, en haar

linker vleugel zachtelijk naar andere minder hooge heuvels afdaalt. Intusschen kampeerde de Generaal SALOMON VAN RENSSELAER — thans Postmeester te *Albany*, en neef van den ouden Generaal STEVEN VAN RENSSELAER, den Patroon — met de Amerikaansche troepen, uit soldaten van linie en militie bestaande, op den anderen oever bij *Lewistown*. Hier had men berigt ontvangen, dat de Generaal BROCK, met het meerendeel van zijn volk, Westwaarts getrokken was, en op de hoogte slechts eene kleine bezetting gelaten had. Nu besloot de Generaal VAN RENSSELAER, om de rivier over te steken, en zich van den gewigtigen post meester te maken. In den nacht deed hij zijne linietroepen, ten getale van omstreeks 1400 man, over de rivier zetten, en gaf hij bevel, dat de militie zich in de wederkeerende ledige booten begeven, de rivier ook oversteken, en eene reserve achter de linietroepen formeren zou. Die troepen bestormden de hoogte, en verrasten er bijkans de Engelschen, die zich nogtans wel verweerden. Echter zouden de Amerikanen meesters van het slagveld gebleven zijn, was niet de Generaal BROCK met deszelfs bijhebbend volk terug gekomen. Nu zag deze dappere krijgsman zijne achtergelaten spitsbroeders grootelijks in het nauw gebragt, en greep hij hierom straks, met eene enkele compagnie vooruitgefneld, de Amerikanen aan. Bij die gelegenheid vond hij eenen roemrijken dood. De Amerikanen hielden het zoo lang mogelijk op de hoogte; en, toen zij hunne patronen bijkans verschooten hadden,

den, zond hunne Generaal aan de militie bevel, om voorwaarts te rukken, maar was deze nog niet over de rivier. IJlings snelde VAN RENSSELAER naar den overkant, om den aantogt der militie te bespoedigen; maar zij gaf hem ten antwoord, dat zij ter verdediging van de grenzen der Vereenigde Staten bestemd was, en het tegen de Constitutie streed, dat men haar over die grenzen voerde; ja zij liet zich volstrekt niet bewegen, om in de booten te stappen. Onderdes waren de linietroepen, uit gebrek aan patronen, achterwaarts getrokken, en hoopten zij zich te zullen kunnen inschepen; doch zij vonden geen vaartuig, en waren genoodzaakt, om zich, na eene dappere verdediging, gevangen te laten nemen. Ter plaatse, waar de Generaal BROCK viel, heeft het parlement van *Kanada* een gedenkteeken voor dien braven krijgsman doen oprigten. Hetzelve bestaat in eene hooge zuil, welke uit het gansche omliggende land kan gezien worden; de zuil was nog niet geheel voltooid, en ontbeerde nog het opschrift, dat wij gaarne gelezen hadden.

Wij hadden ons geveleid, dat wij te *Newark* de stoomboot *Queenstown*, met welke wij naar *Kingston* aan het Oosteinde van het meer *Ontario* wenschten te reizen, gereed zouden vinden: maar wij vonden ons in die hoop te leur gesteld, naardien de boot, zoo als wij naderhand vernamen, om noodwendige reparatien, in eene andere haven ingeloopen was. Wij zagen ons dus genoodzaakt, om drie dagen te *Newark* te blijven, waar wij

on-

onzen intrek in *Rogers hotel* genomen hadden. *Newark* is een zeer regelmatig gebouwd stadje. Men vindt er eenige nette huizen en aan weerskanten eene schans, die van *Misfagua*, digt aan het meer *Ontario*, en *Fort George*, ten Zuiden, doch beiden thans niets anders dan puinhoopen. De Amerikanen hielden, gedurende den laatsten oorlog, die schansen eenigen tijd lang bezet, en hadden tusfchen *Fort George* en de stad eenige werken aangelegd, en dus eene foort van verfchanst legertje gevormd. Toen zij hetzelfde verlaten en naar de overzijde der *Niagara* terug wijken moesten, offerde hun bevelhebber, M' CLURE, het stadje aan de vlammen op, welk bedrijf in zijn vaderland grootelijks werd gelaakt. Sinds heeft de plaats niet regt op haar verhaal kunnen komen; en dit zal zij in de toekomst ook bezwaarlijk kunnen doen, daar het landsbewind thans ten Westen van *Newark* een gemeenschaps-kanaal tusfchen de meeren laat graven, dat metter tijd den ganschen transito-handel naar zich trekken moet. Tot veraangenaming van ons verblijf te *Newark* diende bijzonderlijk de oplettendheid van den waardigen Sir PEREGRINE MAITLAND, die ons aldaar bezocht, zoo wel als de vriendelijkheid van den Majoor COLE en de verdere Officieren der 4 compagnien van het 76 regiment, ter gezegder stede in bezetting liggende. Hierbij kwam het heerlijk gezang der schoone Mevrouw GRIJMES, die met haren gemaal bij ons bleef, terwijl anderen, die met ons hadden gedacht te varen, de gelegenheid niet zoo lang wilden afwachten.

Wij

Wij deden een uitstapje over de rivier naar het Amerikaansch fort *Niagara*, dat zich met zijne witte huizen, en zijne immer waaijende Amerikaansche vlag, fraaijelijk voordoet en op eene landpunt ligt. Het werd in het midden der vorige eeuw door de Franschen gebouwd, en kort daarna door de Engelschen bemagtigd. Na den vrede van *Ver-sailles* in 1783 werd het aan de Noordamerikanen afgestaan; in den jongsten krijg namen de Engelschen het ten tweeden male weg; maar de Vereenigde Staten geraakten bij den Gendschen vrede op nieuw in het bezit der kleine vesting. Wij bezigtigden wat er te zien was, en vonden de kazerne enz. zindelijk en goed. Bij deze gelegenheid stip ik aan, dat de uniform van het voetvolk zeer eenvoudig is, alles donkerblauw, met eene enkele rij witte knopen, witte bandeliers en lederen chacoos.

Voorts bezochten wij op het grondgebied der republiek, 3 mijl van *Lewistown*, een dorp van den Tuscarora-stam, dat uit onderling verwijderde huizen, of wigwams, bestaat, en in een fraai, van houtgewas omgeven, dal gelegen is. Het heeft eene houten kerk, waar een Methodisten zendeling predikt, en des winters voor de kinderen school houdt. De meeste huizen zijn van moestuinen en boomgaarden omringd; de akkers, op welke meestal maïs gebouwd wordt, schijnen in eenen zeer goeden staat te zijn. Men bragt ons in het huis van een dorpeling, die ruim 40 jaar oud was, te *New-York* school gelegen had, en het Engelsch tamelijk wel sprak

spak en schreef. Wij vonden hem aan verkoudheid bedlegerig. Hij vernam naar ons geboorteland, en was met deszelfs ligging niet onbekend. Wij beschouwden zijne boekerij, en vonden meestal Methodistische stichtingsboeken, doch eene geschiedenis der Vereenigde Staten ontbrak er niet. De man had voorts eene verzameling van inlandsch krijgstuig, zijnde een herfenklover (*tomahawk*) van notebroomenhout, eene strijdbijl van steen, een boog en pijlen met punten van vuursteen. Er was bij een langwerpige steen van slangensteenfoort, dien de wilden, als zij ten strijde gingen, op hunne borst plagten vast te maken, en sieraden uit glaskoralen en mosfelschelpen vervaardigd, waarmede zij zich alsdan verder opschikten. Ik wilde al die voorwerpen koopen, doch de man zeide, dat hij ze slechts had, om ze aan vreemdelingen te toonen, en dat zij niet te koop waren. Daarentegen verkocht hij mij *mocasfins*, eene soort van heel lenige, en met zijde en glaskoralen versierde, schoenen van hertsleder, en een korfje. Bij die inlanders moeten de vrouwen allen arbeid verrigten, en overal het laagste werk doen. De Heer TROMP had zijnen hoed, om verscheidene dingen beter te kunnen zien, op den grond gelegd. Naauwelijks bemerkte de man zulks, of hij beduidde Mevrouw GRIJMES, dat zij dien hoed opnemen en op een stoel leggen moest. Zijn kleinzoon, een jongen van 11 jaren, wist een appel met pijl en boog zeer wel te treffen.

Des daags na onze aankomst te *Newark* liep de
stoom-

stoomboot *Frontenac* er tegen den avond binnen, om den volgenden avond naar *Kingston* te varen. Wij bezigtigden dat schip, en vonden er om de eetzaal henen 6 kamers, die elk 4 slaapplaatsen bevatteden. Er werd mij eene afzonderlijke kamer, waarin ik mij ten volle uitstrekken kon, ter slaapplaats aangewezen. De kamer voor de dames had 14 slaapplaatsen. Over een groot deel van het dek liep een dak, waaronder men de frische lucht genieten kon, zonder overlast van de zon of slecht weder te lijden. Het schip hield 750 ton, en had eene, door BOLTON en WATT te *Soho* bij *Birmingham* vervaardigde, machine met de kracht van 27 paarden. Het lag onder *Fort George* ten anker, en Sir PEREGRINE bragt mij er des avonds van den 27 Augustus te 5 uur met zijn rijtuig aan boord. Hij had de groote beleefdheid gehad, eene Compagnie des 76^{en} regiments met een vaandel te doen paraderen, en mij met 21 kanonschoten te doen begroeten. Hij had voorts nog de oplettendheid van mij zijnen zoon mede te geven, op dat men te *Kingston* geene zwaarigheid maken mogt, om mij den *navy yard* te laten bezichtigen. Te half zes ging de *Frontenac* op reis. Binnen weinige oogenblikken bevonden wij ons op het meer, en verloren wij het land uit het gezigt, en was het als of wij midden in zee voeren. Het woei niet zeer sterk, alwaarom de schudding van het voortsnellend schip zoo gering was, dat zij niemand hinderde. Mevrouw GRIJMES vermaakte ons den ganschen avond met een liefelijk spel op hare gitaar, en een heerlijk zin-

zingen van Fransche en Spaansche airtjes. De nacht ging rustig voorbij; maar, toen de dag aanbrak, veranderde het weder; er viel gestadig regen, de wind stak op, het schip stampte, en verscheidene personen werden zeeziek. Het meer *Ontario* is eirond, omstreeks 200 mijl lang, en op het wijdste 55 mijl breed. Het is overal zeer diep, en op verscheidene plaatsen 500 voet. Nimmer vriest het digt; aan zijne oevers heeft het verscheidene goede havens, en het wordt, door de grenslijn tusschen *Kanada* en *Noordamerika*, genoegzaam in twee helften gedeeld.

Des namiddags zagen wij ten Noorden een schier-eiland van den naam van *Prince Edwards island*. Vervolgens voeren wij tusschen *the ducks* door. Des avonds omstreeks 9 uur bereikten wij *Kingston*, de krijgshaven der Engelsche scheepsmagt, welke voor het meer bestemd is. In de baai, waaraan de stad ligt, lieten wij digt bij haar het anker vallen. Ik bleef nog dien nacht aan boord. Toen ik des morgens ontwaakte, vond ik eene Compagnie van het 37^e regiment, dat hier in bezetting ligt, als eerewacht, met de regimentsmuziek, op de kaai nevens het schip. Natuurlijk liet ik ze straks afmarcheren. Nadat ik vervolgens bezoek van eenige Officieren ontvangen had, voeren wij over de baai naar den *Dock-yard*, die tegen over *Kingston* gebouwd, van een hoogen muur omgeven, en met eene sterke wacht bezet is. Op de *navy-list* vond ik, dat er hier 10 schepen, met 306 stukken, in *ordinary* lagen. Intusschen scheen men mij het
ge-

getal der stukken te klein opgegeven te hebben. Want de *St. Lawrence*, welke tot die 10 schepen behoort, voert alleen 120 stukken. Ook had men, op de gezegde lijst, onder de op stapel staande schepen, den *Montreal* en den *Wolf*, die elk voor 130 stukken geboord zijn, kleiner voorgesteld. Volgens het vredetraktaat van *Gend* mogen er hier, zoo lang de vrede duurt, geene nieuwe schepen gebouwd worden. Hierom bestaat het personeel van den *navy yard*, buiten de noodige Officiers en beampten, slechts uit 12 timmerlieden, welke bijkans niets te doen hebben, dan aan een kleinen zeer fraai gebouwd schooner te werken, die welhaast van stapel loopen, en als jacht gebruikt worden zal. De op stapel staande groote schepen hadden geen dak over zich, en schenen van het weder reeds veel geleden te hebben. De *St. Lawrence* was het grootste schip, dat er in het water lag, en werd ook in een bouwvalligen toestand gezegd te verkeerem. Voornamelijk, zeide men, leden de deelen, die onder het water kwamen, van deszelfs zoetheid, en werden zij van wormen doorvreten. De kaaijen van den *dock yard* zijn van hout, en verraden den spoed, waarmede zij aangelegd zijn. Weinige jaren geleden is er hier een magazijn van drie verdiepingen, ter lengte van 192 voet, voor zeilen en touwwerk gebouwd. De bouwstof is zandsteen; maar de afdeelingen van binnen zijn met enkel hout afgeschoten; offchoon de buitendeuren en vensterluiken van ijzer zijn. De ijzeren deur aan den ingang werd, zoo haast wij er binnen waren, we-

I. D.

N

der-

derom gefloten; zoo veel wantrouwen jegens de Noordamerikanen legt men hier aan den dag. Onder het gebouw is een kelder, insgelijks ter berging van goederen ingerigt, en een grond van kalksteen hebbende, op welken de muren nederkomen. De trap is van steen, en in een steenen toren begrepen; en men schijnt mettertijd de zolders der onderscheidene verdiepingen van ijzer te willen maken, om dit magazijn, zoo als een soortgelijk te *Plymouth*, tegen brand te beveiligen. In een afzonderlijk hecht gebouw vindt men de smederij, en in een derde de bureaux. Nevens dezelve teekent men de verschillende afmetingen der schepen, die gebouwd moeten worden, op den vloer van eene groote zaal. Dit alles is op eene landpunt gebouwd, en heeft tegen over zich, op eene andere landpunt, het fort *Frederik*, tot welks bezigtiging ik inmiddels geen tijd had. Achter den *dock yard* stonden er op eene hoogte een aantal tenten. Wij vernamen, dat er hier ongeveer 400 Ieren kampeerden, die voor rekening van het Britsche gouvernement herwaarts gebragt waren, om op den Noordwestoever van het meer *Ontario* land te ontvangen, waarheen zij eerstdaags vertrekken zouden. De stad *Kingston* heeft weinig fraais; zij telt bij de 2000 inwoners.

Tegen den middag begaven wij ons aan boord van het stoomschip *Lady Dalhousie*, dat ons naar *Prescott*, 68 mijl van *Kingston*, op den linker oever der *St. Laurens* rivier, brengen zou. Uitgezonderd den Adjudant MAITLAND, hadden wij
nog

nog steeds hetzelfde gezelschap. Even buiten *Kingston* klaarden wij een voorgebergte, waarop het fort *Henry* ligt, en kwamen wij op den *St. Laurens*, welke stroom hier zeer breed is, en een Archipel ter lengte van 50 mijl vormt, die den naam van *Duizend eilanden* voert. De wederzijdse Commisfarijsen, ter bepaling van de grenzen, hebben de moeite genomen van de eilandjes te tellen, en hebben bevonden, dat derzelver getal 1692 bedraagt. Zij hebben intusschen elke rots boven water, die een boompje draagt, voor een eiland genomen. De Archipel levert eene fraaije vertooning op; de meeste eilandjes hebben eenen rotfigen grond, en zijn met hout, en meestal met cederen, digt bewassen. Hier en daar steken er reusachtige dennen uit, die inzonderheid op plaatsen, waar het woud min digt is, met den kalen steengrond onder hen een schilderachtig contrast maken. Zoodanig iets bemerkt men in de schilderstukken van FRIEDRICH, wiens tafereelen ik mij op den *St. Laurens* meermalen herinnerde. Bij het dorp *Gananoqui*, op den Kanadafchen oever, 18 mijl van *Kingston*, hield het stoomschip stil, om hout voor de machine in te nemem. Ik stapte er voor een oogenblik aan wal, en vond een vrij onbeduidend plaatsje, in welks nabijheid er zich een eveneens genoemd riviertje in den *St. Laurens* ontlast. De bedding van die *Gananoqui* is rotfig. Eene houten brug over dezelve heeft nevens zich, op eene kleine hoogte, een vierkant houten blokhuis van twee verdiepingen, geschikt voor eene bezet-

ting van veertig man. In den jongsten krijg hadden de Amerikanen hier een Engelschen post ter dekking van een voorraadstapel overvallen, en den voorraad bemagtigd. Daarom werd dat blokhuis hier naderhand gebouwd. Wij zagen nog een ander van denzelfden aard, tot dekking van de riviervaart, op het einde van den Archipel der *duizend eilanden*; en er ligt daaromstreeks op den Kanadaschen oever eene kleine plaats, *Brockville* geheten, waar wij eenige groote pakhuizen aan het water zagen staan. Hierbij viel het avonddonker, dat door maneschijn en warmte veraangenaamd werd. Tegen 10 uur bereikten wij *Prescott*, eene kleine plaats, waar men wil dat vrij veel handel omgaat. Er waren aldaar slechts twee herbergen; en dezelve waren vol menschen, en zagen er zoo morfig uit, dat ik den nacht liever op het stoomschip doorbragt; hetgene de Heeren CLARE en GRIJMES, met de hunnen, insgelijks deden. Het schip hield 100 ton; de machine had eene kracht van 25 paarden. Het vaartuig deed inmiddels voor de *Frontenac* in gemakkelijheid en zindelijheid onder.

Bij *Prescott* nemen de dusgenoemde *rapids* in den *St. Laurens* een aanvang. Het zijn rotfen, welke dwars door de rivier loopen, en over welke zij met veel geweld benen stort, zoo dat er voor de stoombooten slechts een deel van den weg van 113 mijl, tot aan *Montreal* gerekend, bevaarbaar is. Hierom is er, tusschen die stad en *Prescott*, eene linie van *stage-coaches* en stoombooten aangelegd, wel-

welke elkander gestadig afwisselen; en het overbrengen van de goederen der reizigers valt voor hen lastig en kostbaar. De *rapids* laten zich intusfchen op tweederlei wijze bevaren, hetzij met *bateaux*, of kleine booten, hetzij met *durham-boats*. Dit zijn platbodemde vrachtschepen van omstreeks 40 ton, ten halve gedekt, 18 duim diepgaande, met eenen mast en twee zeilen. Wij begeerden ons aan de gevaren, welke men met zulk een schip loopt, te wagen, om over derzelver grootte te kunnen oordeelen, en de *rapids* te zien. Des begaven wij ons op den *Vliegende Hollander*, zoo als eene gereed liggende *durhamboat* heette. Wij betaalden per hoofd 2 dollars; en de schipper verzekerde ons, dat wij, als de wind diende, in eenen dag te *Montreal* zijn zouden. Sir MICHAEL besloot, om het waagstuk met mij te ondernemen; en de goede Lady CLARE hield zich, ondanks haren angst, aan haren echtgenoot. MEVROUW GRIJMES achtte het gevaar te groot, en reisde liever met de afwisselende stoombooten en wagens voort; en de Heer GRIJMES schikte zich naar den wensch van zijne gade.

De morgen van den 30 Augustus, toen wij ons te 6 uur op den *Vliegende Hollander* inscheepten, was schoon; en wij vermaakten ons met het heerlijk gezigt van *Prescott*, nabij welke plaats eene in den jongsten krijg gebouwde redoute *Fort Wellington* heet. De rivier is hier zeer breed. Op den regter of Amerikaanschen oever zagen wij de stad *Ogdensburg* liggen, welke in den jongsten

oorlog door de republikeinen versterkt, maar door de Engelschen bemagtigd en ontmanteld werd. Gemak was er op ons schip, zoo als wij voor en na bemerkten, niet veel. Bovenop vonden wij er geene zitplaats, dan op planken, die men op onze koffers leide. Onze voeten rustten er op vaten met potasch. Wij genaakten, 6 mijl beneden *Prescott*, de *Gallop islands* en de eerste *rapids*. Daar schijnt het water, als men nadert, te koken; en er stijgen hooge schuimende golven op, die men met eene snelle vaart doorklieft. De golven gaan minder hoog, dan in zee; maar derzelver gang is kort en stootende. Daar intusfchen onze *durhamboat* vrij lang was, voelden wij op de *rapids* geene bijzondere beweging. Zoo haast wij er door waren, hadden wij wederom effen water; en, daar er bijkans geen wind was, ging het langzaam voort. Op andere *rapids*, die 9 mijl lang waren, bragten wij slechts een uurtje door; en deze scheenen ons niet gevaarlijker, dan de vorige. Intusfchen verzekerde men ons, dat een tak der laatste *rapids*, van welken wij door een eilandje gescheiden werden, en welken men *the lest channel* noemde, zeer gevaarlijk was; en DUNCAN geeft, in zijne reisbeschrijving, eene treffende schilderij van eene hier voorgevallene schipbreuk, waarbij er verscheidene menschen omkwamen. Ons schip was niet alleen, zoo als elk vaartuig, dat door de *rapids* gaat, van onderen vlak, maar had tevens eene kunstkiel, welke men in dieper water onder den vlakken bodem vastmaakt, maar, als men aan on-

diep-

diepten komt, ophijst, en ven op het schip overeinde zet. Onze reisgenooten waren meestal Kanaders uit de lagere volksklasse, die een Fransch spraken, dat naar het Walsch geleek. Voorts hadden wij een zwarten beer aan boord, welke drie maanden oud en zeer levendig was.

Omstreeks 20 mijl beneden *Longsault*, bereikten wij het dorp *Cornwall* op den Kanadaschen oever. De wind was zoo slap, dat wij alle hoop, van voor den nacht eene dragelijke herberg te vinden, verloren, en in het dorp wenschten te overnachten. De Heer *GRIJMES* kwam er met de zijnen over land insgelijks aan, en wij betrokken eene en dezelfde herberg. De plaats is niet groot, maar de straten kruisen elkander regthoekig, en bevatten verscheidene nieuwe huizen van steen. Veel levendigheid scheen er niet te heerschen. Het land is vrij vlak; en de Engelschen gebruikten de vlakke bij het dorp tot eene renbaan. Binnen eenige dagen zou er wederom een wedloop plaats grijpen; en er waren reeds paarden daarvoor aangekomen, en verblijfplaatsen besproken. Het Britsche gouvernement plaatst hieromstreeks vele Schotten als kolonisten.

Den volgenden morgen werd onze afreis door de dames bij de 2 uur vertraagd; eerst tegen 7 uur kon onze *durhamboat* van *Cornwall* afsteken. Wij hadden zeer schoon weder, en een tamelijk stevigen Zuidwestewind, die ons snellijk voorwaarts dreef. Niet ver beneden *Cornwall* zagen wij *St. Regis*, het laatste dorp aan de rivier, dat tot het grond-

gebied der Vereenigde Staten behoort. Deszelfs grenzen verlaten aldaar den *St. Laurens*, welks beide oevers beneden dat dorp tot *Kanada* behooren. Op den linker oever der rivier ziet men *Glen-garry settlement*, een nieuw dorp met Schotsche inwoners. Een weinig verder komt men in een meer, dat van den *St. Laurens* doorloopen wordt, *Lac St. François* heet, en deels tot *Oppar*-, deels tot *Neder-Kanada* behoort. Dat meer is 40 mijl lang, bij de 6 mijl breed, en van eilandjes wel voorzien. Niet ver van *St. Regis* passeerden wij langs een eiland, met inlandsche bewoners, die door een Roomschen Zendeling gedoopt zijn, en voor zeer goede landbouwers gehouden worden. Een hunner kwam met zijne vrouw bij ons aan boord, om ons visch te verkoopen. Tër plaatse, waar de *St. Laurens* het meer wederom verlaat, staat op den linker oever het dorp *Coteau du lac*, nevens hetwelke er een *rapid* van zulken ergen aard is, dat het gouvernement ter beveiliging van de scheepvaart, en vooral ten behoeve der schepen, die de rivier op willen, daarnevens een klein kanaal heeft doen graven, dat 2 fluizen heeft, en door een dusgenoemd *Fort du coteau* gedekt wordt.

Onze schipper had hier zaken aan het tolhuis, welke ons een uur ophielden. Ik gebruikte dat verwijl ter bezigtiging van het fortje. Wij vervolgden daarop onze reis, onder een geweldigen wind met onweder. De oevers en eilanden der rivier zijn meestal met hout bezet, grootendeels met ceders. Tusschen dat geboomte vertoonen er zich

net-

nette huizen, en kerken met blinkende daken van tin. Bij het dorp *Coteau des cedres* genaakten wij den laatsten en gevaarlijksten der *rapids*, of *cascades*, waarmede wij op den *St. Laurens* te doen hadden. De golven gingen er ongemeen hoog, en wij snorden met eene ongeloofelijke snelheid door dezelve henen. Deze *cascade* heeft, zoo als die bij *Coteau du lac*, een kanaal met sluizen nevens zich. Als men die *rapids* van den oever beschouwt, acht men het onmogelijk, dat eene boot zich op dezelve wage, zonder te verongelukken. Men heeft het echter, naar onze ondervinding, op dezelve zoo heel erg niet. Beneden den laatsten *rapid* breidt zich de *St. Laurens*, welke hier de *Ottawa* rivier opneemt, wederom derwijze uit, dat hij het meer *lac St. Louis* vormt, en aan den mond der *Ottawa* nog een tweede, dat den naam van *lac des deux montagnes* voert, en door de eilandjes *Jesús*, *Pérrot* en *Montreal*, van het *lac St. Louis* gescheiden wordt. Het onweder toog, met eenige donderslagen, digt langs ons henen; de wind was heel sterk, maar gunstig. Er ontmoette ons eene stoomboot, welke een lijk aan boord, en hierom hare vlag ten halve gestreken had. Dit beschouwde men als een kwaad voorteeken! Eene tweede stoomboot, welke, even als wij, naar *La Chine* wilde, stevende voor ons uit, en deed ons verlangen, om sterker door te zeilen, en *La Chine* vroeger te bereiken; maar eensklaps zagen en hoorden wij over het meer eenen schrikkelijken storm naderen. In aller ijf poogde men beide de zeilen in te nemen.

Men slaagde daarin met het kleine; maar het groote, welks touwwerk zich in flechten staat bevond, was nog maar ten halve nedergehaald, toen de storm ons bereikte. In de nabijheid bemerkten wij eene ton ter aanduiding van eene blinde klip, welke wij links af te vermijden hadden; en de storm dreef ons met ons half zeil juist op de ton aan. Men kon met zes man het roer naauwelijks regeren; het zeil hing ten halve in het water, wij zagen het oogenblik van onzen ondergang regt voor ons. Niemand wist, wie commandeerde; de matrozen wilden het beter weten, dan de schipper, en men schreeuwde vreeselijk door elkander. Het scheen mij best, dat ik zweeg, en mijn perfoon en lot aan den wil der Voorzienigheid overgaf. Eindelijk klauterde een matroos naar boven, en sneed hij het touw af, zoodat het zeil ganschelijk nedergehaald kon worden; en nu klaarden wij het gevaarlijke punt gelukkiglijk. Tevens begon de storm, die in het geheel weinig meer dan 5 minuten mag hebben gewoed, eenigzins te bedaren. Het voor ons uit varend stoomschip had eveneens gevaar geloopt van op de klip te vervallen; en het had zich slechts gered door snellijk te wenden, en naar het meer weder te keeren, waar het voor anker ging. Straks na den storm, onder welken het geregend had, deed er zich een zonderling verschijnsel op, namelijk een regen van witte gevleugelde insekten, waarvan er eene groote menigte op ons schip nederviel. Die regen hield meer dan 5 minuten aan. De insekten waren, denkelijk, door den storm uit het naburig woud

woud naar het luchtruim boven ons gedreven. De storm had ons intusfchen lustig voorwaarts gestuwd; en wij bereikten des avonds te 6 uur zonder verder ongeval *La Chine*; een dorp op het eiland *Montreal*, met eene haven.

La Chine schijnt eene onbeduidende plaats te zijn, welke intusfchen bij hare gunstige ligging veel kan winnen. Ik hoorde hier een slecht Fransch spreken, en dacht mij op een dorp in onze provincien van *Namen*, of *Henegouwen*, te bevinden. De plaats ontleent, naar men wil, haren naam daarvan, dat men, toen *Kanada* Fransch was, langs den *St. Laurens* een weg naar *China* meende te kunnen vinden, en dat men, op grond van dat denkbeeld, een ontdekkingsstogt beraamde, waartoe men zich op de meergemelde plaats inscheepte.

Er is tusfchen *La Chine* en *Montreal* een zeer gevaarlijk *rapid* in de rivier. Hierom heeft het Gouvernement eene vaart met verscheidene sluizen laten aanleggen, welke 9 mijl lang en voor den handel zeer belangrijk is. Wij huurden intusfchen eene *stage-coach*, om naar *Montreal* voort te reizen. Tegen 8 uur des avonds stapten wij, onder een sterk onweder, op dat rijtuig. Dearme Lady CLARE, die zich van den schrik op het water nog niet wist te herstellen, had den nacht liever in eene ellendige herberg doorgebracht; en welhaast bleek, dat hare vrees voor de nachtreis niet gansch ongegrond was geweest. Naauwelijks hadden wij, langs eene zeer goede chaussee, 3 mijl afgelegd, toen wij voor eene herberg verscheidene met stafijzer belade-

ne karren aantreffen, De voerlieden waren in huis gegaan; de karren stonden midden op den weg; wij kwamen in het donkere eene van die karren te na, en ons achterste zadelpaard stiet zich 3 der uitstekende staven in de borst. Het arme dier viel straks neder, en stierf oogenblikkelijk onder een jammerlijk gestoen. Na veel hassebasfen tusschen onzen voerman en de karrelieden, reden wij met 3 paarden verder; en wij bereikten omstreeks 10 uur *Montreal*. Wij stegen voor *Masonic hall hotel* af, en namen onzen intrek in dat, sinds een jaar opgerigt, zeer groot en wel geregeld logement. Hetzelve is 4 verdiepingen hoog, geheel van blaauwe steen gebouwd, en van een goed uitzigt over den *St. Laurens* voorzien, die hier 1200 yards breed is. Bij onze aankomst leerde ik straks den Kapitein Ingenieur MELLISH kennen, die uit *Engeland* herwaarts gezonden was, om een wetenschappelijk togt naar het binnenland der Kolonie te doen.

Wij bleven 3 dagen te *Montreal*, welke stad ik aanvankelijk onder het geleide van den Overste Luitenant EVANS van het 70^e regiment, dat hier ligt, bezigtigde. Zij heeft ongeveer 25000 inwoners, en breidt zich, tusschen den *St. Laurens* en een berg, op een heuvel vrij ver in de lengte uit. De berg heet *le mont real*, is 700 voet hoog, en met hout bezet. Twee voorname straten zijn er in de stad evenwijdig aan de rivier. Daarbij komt thans nog eene derde, op de gevulde gracht der gesloopte vestingwerken. De huizen zijn meestal van blaauwe steen gebouwd en met tin gedekt,
dat

dat in de zon sterk schittert. Deuren en vensterluiken zijn, om brand te weren, van ijzer, hetgene aan de stad een somber aanzien geeft. Er liepen ons verscheidene jonge lieden in het oog, die in blaauwe overrokken gekleed waren, met wit lint op de naden, en sjerpen om het lijf. Het waren, vernamen wij, kweekelingen van eene school, onder het opzicht van de Roomsche geestelijkheid. Men weet, dat de meeste inwoners van *Kanada*, en $\frac{2}{3}$ van die van *Montreal*, Roomschgezind zijn. Zij moeten zeer aan hunne kerk gehecht zijn; maar de lagere klasse moet tevens zeer onkundig wezen. Eene dwarsstraat, welke de beide voornaamste straten verbindt, is zeer breed; alwaarom er op haar midden eene overdekte marktplaats aangelegd is geworden. Aan het eene einde van die plaats staan de vierfchaar en gevangenis. Achter die gebouwen heeft men eene ruimte, welke bij de ontmanteling der stad gewonnen werd, ter paradeplaats bestemd. *Montreal* heeft verscheidene hospitalen, welke door Nonnen bediend worden. Men vond intusfchen die hospitalen nog niet toereikende; vooral daar de Nonnen geene koortfige lijders aannamen. Deswegens hebben zich de rijkste inwoners vereenigd, en op eene zeer gezonde plaats een nieuw hospitaal van 3 verdiepingen, voor 70 zieken van beiderlei geslacht, doen bouwen. Daar worden de lijders, welker getal, toen wij het gebouw bezigtigden, 50 bedroeg, tegen eenen matigen prijs zeer wel verzorgd. De voornaamste Artsen der stad praktiseren in dat gebouw zonder loon,

loon, en de kranken worden er door oppasters geholpen. De inrigting komt met die des Bostonfchen hospitaals genoegzaam overeen.

De openlijke bibliotheek is nog niet heel rijk, maar wordt dagelijks vergroot; en men heeft met haar een kabinet van naturalia vereenigd. Er waren voor eene nieuwe Roomsche kerk, die uit vrijwillige bijdragen gebouwd en zeer groot worden zou, grondslagen gelegd. In de kazerne geviel mij de eetzaal der Onderofficieren, inzonderheid ook om dat daarmede eene boekerij verbonden was. Even nuttig scheen mij de school voor soldaten, die lezen noch schrijven konden, en voor soldatenkinderen. De kazerne was voorheen een Jezuiten-Collegie geweest, en stond toen in de Citadel, van welke thans geen spoor meer overig is. Niet ver van de kazerne werkt eene stoommachine het water uit de rivier op, om door de stad henen verdeeld te worden, en tevens een molen te bewegen. Op de marktplaats staat een gedenkteeken, dat door de Kolonie ter eere van Lord NELSON opgerigt is. Het is eene zuil, waarop des Admiraals beeld levensgrootte staat. Eene zijde van het voetstuk heeft een opschrift; twee andere zijden bevatten afbeeldingen van zeeflagen; op de vierde vindt men eene voorstelling van de capitulatie van *Kopenhagen*.

Den volgenden dag werd ik door den Overste Luitenant MAC-GREGOR naar de paradeplaats geleid, waar hij een deel van zijn regiment, dat hier in bezetting lag, vereenigd had. De manschappen
for-

formeerden een bataljon van 6 divisien. Hun voorkomen muntte wel niet zeer uit; maar de manoeuvres, die zeer ingewikkeld en naar de plaats wel berekend waren, werden met veel naauwkeurigheid en eene bewonderenswaardige snelheid uitgevoerd. Ik leerde eene bijzondere wijze van verdig maken kennen. Op het commando van „Verdig!” namen de soldaten het geweer vlak, spanden zij voorts den haan, en bragten zij nu het geweer op het commando van „Aan!” zeer langzaam aan hunne kinnebakkens. Zij stonden in twee gelederen, maar formeerden zich bij den flankenmarsch in drie gelederen. De pelotons waren in sectien van 4 tot 6 rotten afgedeeld; hetgene diende om den schuin-schen marsch zeer ligt uitvoerbaar te maken.

Na die exercitien begaven wij ons met de Officiers in eene boot, en voeren wij naar het eiland *St. Helena*, dat tegen over *Montreal* midden in den *St. Laurens* ligt. Dat eiland bevat een groot depot van artillerie, onder bestuur van den Majoor WAL-LACE. Bij onze landing werden wij van de batterij op de Westpunt des eilands met 21 schoten begroet. Deze batterij is in den vorm van eene halve maan gebouwd, en dient voor de exercitien van de hier liggende kanonnier-compagnie. De manschappen waren bezig met, uit een negenponder, een zesponder en een haubitzer van 7 duim, granaten te werpen, die met musketkogels en buskruid gevuld waren. Het doel was op de rivier geplaatst, en zij troffen hetzelfde zoo wel, dat de granaat telkens op hetzelfde in stukken sprong. De kunst
be-

bestaat voornamelijk in eene juiste berekening nopens het pijpje der granaat, dat haar telkens dan, wanneer zij het doel bereikt, moet doen bersten.

Toen de Engelschen het overige *Kanada* reeds ten volle bemagtigd hadden, waren de Franschen nog in het bezit des eilands. Hetzelve heeft ongeveer 2 mijl omvangs, en is met zeer schoon houtgewas, inzonderheid met olmen en verschillende foorten van notenboomen, meestal *hickory*, begroeid. De soldaten hebben goede en gemakkelijke voetpaden om dat houtgewas en door hetzelfde henen gemaakt. Het Gouvernement heeft er sinds eenige jaren een kruidtuin laten aanleggen, waarin alle Noordamerikaansche gewassen verzameld worden, om vervolgens ten deele naar de Engelsche kruidtuinen overgebracht te worden. Op de Noordzijde van het eiland heeft men verscheidene schoone uitzigten over de beide oevers van den stroom, inzonderheid over *Montreal* en deszelfs menigvuldige kerken aan den voet van den groenen berg. Het binnenste des eilands is heuvelig. In een werkelijk romanesk dal staat een kruidmagazijn, dat 4000 centeners kruid bevat. *St. Helena* bevat voorts het tuighuis, en de kazerne der artillerie: alles nieuw en hecht gebouwd, en door eene borstwering aan de eene zijde, en schietgaten in den muur, tegen een onverhoedschen kleinen aanval beveiligd. In het fraaije gedeelte der kazerne, dat door den Majoor WALLACE bewoond wordt, leerden wij deszelfs vrouw en dochter kennen, die in haar eenzaam verblijf den tijd met muzijk en teek-

ke-

kenen zeer goed weten te verdrijven. Des winters zijn de gedwongene bewoners des eilands somwijlen 6 weken lang door het ijs van *Montreal* afgesneden.

In de stad terug gekomen, wandelden wij op nieuw door dezelve, en onderscheidten wij er menigen zeer grooten winkel. Daar *Montreal* langs de rivier *Ottawa* gemeenschap met de opkoopters van bont heeft, die tot de thans vereenigde *Hudsonsbaai- en Noordwest-Compagnien* behooren, dacht ik hier voor een billijken prijs fraai pelswerk te zullen kunnen bekomen; doch ik vond weinig goeds, en hiervoor vraagde men onmatig veel. Des avonds gingen wij nog naar den *Royal circus*, welks hoogdravend aankondigingsbiljet ons eene sterke troep kunstrijders en een klein tooneelspel beloofde. Er werden intusschen, door vier volwasfene mans en twee kinderen, met twee paarden, slechts zeer middelmatige kunststukken verrigt; en het beloofde tooneelspel werd zoo slecht uitgevoerd, dat wij zeer spoedig wederom naar onze herberg keerden. Overigens is de schouwburg fraaijelijk ingerigt. Hij bevat twee rijen van loges, en in het midden de rijbaan, die bij de tooneelspelen het parterre vormt, tegen over het tooneel. Nevens ons logement werd er een nieuwe schouwburg gebouwd, die geene rijbaan bevattede, en wel zeer klein was, maar zich door netheid schein te zullen onderscheiden.

 VII.

Reis van *Montreal* naar *Quebek*. Verblijf aldaar. Terugreis naar *Montreal*. *Isle aux Noix*. *Lake Champlain*. *Ticonderoga*. *Lake George*.

Den 3 September gingen wij, met de Heeren en Dames CLARE en GRYMES, des avonds te 8 uur aan boord van het stoomschip *Lady Sherbrook*, om 180 mijl ver naar *Quebek* te reizen. *Montreal* heeft geene goede kaaijen; dit bemerkten wij vooral bij ons vertrek; want wij moesten in het donker door diep slijk naar den uitersten oever waden; hetgene vooral aan de vrouwen slecht geviel. Wij hadden op het schip dusgenoemde *state rooms*, of vrije vertrekken, genomen; zoo dat de Dames niet in de algemeene *ladies cabin* behoefden te slapen. Mij was het ook aangenaam, dat ik een afzonderlijk vertrekje voor mij had. De Engelsche Artillerie-Kapitein KING, met wien ik te *Boston* bekend geworden was, en dien ik vervolgens te *Montreal* had aangetroffen, reisde met ons naar *Quebek*. Overigens was ons gezelschap niet talrijk.

Het

Het stoomschip had 150 voet lengte, 800 ton lastaadje, en eene machine met de kracht van 60 paarden. Na des avonds te 9 uur in beweging te zijn geraakt, hield het zich in den nacht een uur op bij het stadje *William Henry*, hetwelk dezen naam ter eere van den Hertog van *Clarence* bekomen heeft, en aan den uitloop van de rivier *Sorel* in den *St. Laurens* ligt. Daar moest de *Lady Sherbrook* hout innemen; want de Amerikaansche stoommachines, gelijk men reeds heeft kunnen opmerken, worden niet, zoo als de Europeische, met steenkool, maar met hout gestookt, dat op de schepen veel plaats wegneemt, of gestadig aangevuld moet worden. Tegen den morgen hielden wij bij het stadje *Les trois rivières* stil, dat 2500 inwoners heeft, en 80 mijl van *Quebek* aan den uitloop van den *St. Maurice* in den *St. Laurens* ligt. Het is langs de rivier gebouwd, in welke de vloed tot hiertoe gaat. Voor dat wij die plaats bereikten, waren wij door het *Lac St. Pierre* gevaren, dat door eene verwijding van den *St. Laurens* gevormd wordt. De oevers van deze groote rivier zijn aan weerskanten wel bevolkt, en worden ook zeer wel bebouwd en vruchtbaar gezegd te zijn. De breedte van den *St. Laurens* is meestal tusschen 1 en 2 mijl; doch 52 mijl beneden *Trois rivières* wordt hij, bij het dorp *Richelieu*, eng; en hier vindt men de *rapids de Richelieu*, dat de laatste van al de *Cascades* zijn. De oevers, die tot dus ver, vooral aan de linker zijde, vrij vlak waren, worden nu hooger en rotfig. Het oord is uiterst schoon

en schilderachtig. De majestueuse stroom, met zijne lagchende boorden, en het uitzigt op de bergen bij *Quebek*, die in de verte blaauwen, maken eene onbeschrijfelijk treffende vertooning. Wij hadden zeer schoon weder; het was eene heldere, zonnige, maar niet heel warme dag. De naderende herfst kondigde zich in dat Noordelijk oord reeds daardoor aan, en vooral door koele nachten en morgens.

Des avonds omstreeks 10 uur bereikten wij *Quebek*. Deze stad bestaat uit twee deelen, de bovenstad op eene rots, en de benedenstad tusschen die rots en de rivier. De lichten in de benedenstad staken bij de donkere rots, op welke de vesting ligt, heerlijk af. Het was, als of ik *Namen* van den regter Maasoever zag. Er lagen op de rivier vele schepen, die meestal tot den houthandel gebruikt worden. Daar het reeds laat was, en het vervoer van onze goederen bij nacht aan bezwaar onderhevig zou zijn geweest, en wij veel moeite zouden hebben gehad, om straks een goed verblijf voor de dames te vinden, bragten wij den nacht, even als den vorigen, aan boord van het stoomschip door, waar wij het zeer wel hadden en alles heel zindelijk was.

Nadat ik den volgenden morgen de eerewacht, welke door den Gouverneur bij het schip geplaatst was, had laten gaan, verlieten wij de *Lady Sherbrook* te 7 uur, om *Lemoine's boarding house* in de bovenstad te betrekken. De benedenstad is zeer digt in een gebouwd, en heeft een morfig en oudachtig voorkomen. De straten zijn niet geplaveid,
en

en zelfs van zijpaden voor de voetgangers slecht voorzien. De weg naar de bovenstad is zeer steil; zoo hoog van ligging is dat gedeelte, dat er eene citadel op gebouwd is, welke 350 voet boven de oppervlakte des waters uitsteekt. De bovenstad wordt door eenen op de rots geplaatsten muur met tranfen, in den vorm van een hoornwerk, van de benedenstad gescheiden. In dien muur is eene poort, welke een verblijf voor hare wacht regt boven zich heeft; maar ter gunste van de voetgangers is er nevens die poort eene deur, en achter dezelve eene houten trap, om de bovenstad te beklimmen. Ter regter zijde van de poort staat een gebouw, dat naar eene kapel gelijk, en ter vergaderplaats voor het lagerhuis des Kanadaschen parlaments verstrekt. Om onze herberg te bereiken, hadden wij langs een deel van den wal te gaan. Daar heeft men een onbeschrijfelijk schoon uitzigt op de baai voor *Quebek*, en op den regter oever der rivier, die hier eene landpunt van den naam van *Pointe Levi* vormt.

Kort na onze aankomst ontving ik een bezoek van den Overste DUCHESNAY, eersten Adjutant des Gouverneurs, en van den Overste DURNFORD, Directeur der genie. De een kwam mij van wege den Gouverneur verwelkomen; de ander bood zich aan, om mij de vestingwerken te toonen. Lord DALHOUSIE, Gouverneur-Generaal van alle Engelsche bezittingen in *Noordamerika*, was met verlof in *Engeland*, maar werd dagelijks terug verwacht. In zijn afwezen voerde Sir FRANCIS BUR-

TON, broeder van Lord CONYNHAM, het opperbevel in de Kolonie. Hij is geen Militair, maar men zegt, dat hij zich zijnen post overigens in alle opzigten waardig maakt, en het Britsche Gouvernement den goeden geest, welke er in de Kolonie heerscht, grootendeels te danken heeft aan zijn goed beleid, en aan zijn menschlievend en vriendelijk gedrag jegens de inwoners. Lord DALHOUSIE, zeide men, had door zijn hoogmoedig bestaan, en zijne willekeurige magtoefening, de harten van zich en het Gouvernement vervreemd, en de Oppositiepartij in het Kanadafche parlement grootelijks doen toenemen.

In gezelschap van beide voornoemde staf-Officieren vingen wij onze wandelingen aan, en bezochten wij vooreerst het Gouvernementshuis. Dit groot en oud gebouw stond bij afwezigheid van Lord DALHOUSIE ledig. De kamers waren niet ruim, en het huisraad was zoo rijk niet, als ik het in de woning van een Engelschen Gouverneur-Generaal had gedacht te zullen vinden. Achter aan dezelve, boven de helling der rots, kan men van een breed balkon een groot deel van de benedenstad en het omliggend land overzien. De citadel is nieuw, en was nog niet geheel voltooid. De Engelschen spreken van de Quebekfche vestingwerken gemeenlijk met eene foort van eerbied, en vergelijken ze met die van *Gibraltar*. Ik dacht dus iets ongemeens te vinden; doch ik kan niet zeggen, dat mijne verwachting bevredigd is geworden.

De hoogten, welke het naaste aan de stad palen, zijn

zijn de *hauteurs*, gemeenlijk *plaines d'Abraham*, op welke den 12 September 1759 een slag tusſchen den Engelschen Generaal WOLFE en den Marquis DE MONTCALM geleverd werd, welke aan beide bevelhebbers het leven kostte, ten nadeele der Franschen uitviel, en voor dezen door het verlies van *Quebek* en van de gansche Kolonie gevolgd werd. Generaal WOLFE had namelijk de *Isle d'Orleans* bezet, en zich van de *pointe Levi* meester gemaakt. De Marquis stond op de hoogten bij den *Waterval der Montmorenci* in eene verschanste legerplaats, en sloeg een aanval van den Generaal WOLFE zoo dapperlijk af, dat dezelve veel volks verloor. Nu scheepte de laatstgenoemde zijn leger bij nacht in. Onder begunstiging van de duisternis voer hij *Quebek* voorbij, en een water in, dat thans *Wolfe's Cove* heet. Met veel moeite beklom hij de rotſen, en hij stond bij het aanbreken van den dag met de zijnen op de *hauteurs d'Abraham* in slagorde. Om de van daar bedreigde stad te beveiligen, en de Engelschen van die hoogten te verdrijven, dacht de Marquis zijne sterke stelling aan de *Montmorenci* te moeten verlaten, en over het riviertje *Charles* tusſchen dezelve en *Quebek* te moeten trekken; waarna hij zijn leger op de gezegde hoogten met den rug naar de stad schaarde, en een slag leverde, welke al de vermelde gevolgen had.

De Engelsche Ingenieurs gebruiken tot den bouw der kasematten in de citadel tighelsteen, die in *Engeland* gebakken is. Die kost aan het Gouvernement, met de vracht, 2 pond 10 schellingen

het duizend. Men zegt wel, dat de baksteen, welke hier te lande vervaardigd wordt, in de strenge koude, welke hier des winters heerscht, bersten zou; doch ik betuig, dat die bekommring mij eenigzins verdacht schijnt, en ik het gebruik der kostbare bouwsteen uit eene andere bron meen te moeten afleiden.

Het tuighuis, dat groot, maar tegen bomben niet bestand is, bevat meer dan 20000 geweren voor het voetvolk, benevens eenige zeer merkwaardige haakbusfen. Wij zagen hier ook een aantal zeer fraai versierde dubbele en enkele getrokken busfen, die tot geschenken voor inlandsche opperhoofden bestemd waren.

De bovenstad is, even als de benedenstad, in den ouden trant en hoekig gebouwd, met veelal ongeplaveide en doorgaans morfige straten. Beide bevatten te zamen ongeveer 25000 inwoners. De hoofdkerk der Roomschegezinden heeft een zeer goed voorkomen, en 3 altaren. De schilderijen hebben echter geene groote waarde. Aan die kerk paalt het Seminarium, een oud en hecht gebouw uit den Franschen tijd, met zeer dikke muren en vier uitspringende hoeken, als bastions. In dat gebouw woonde PLESSIS, Roomsche Katholijk Bischoep van *Quebek*, wien wij, in een gezelschap bij Sir FRANCIS BURTON, als een zeer beschaafden en wel begaafden man van kunde leerden kennen. Hij is de zoon van een slager van *Montreal*, en is enkel door eigene verdiensten zoo hoog geklommen. Eenige jaren geleden, heeft hij eene reis naar

En-

Engeland, Frankrijk en Italie gedaan, en is hij door den Paus tot Aartsbischop van *Kanada* benoemd. Het Engelsche gouvernement heeft intusschen de erkenning van die verheffing bedenkelijk gevonden, daar een Aartsbischop in het Kanadache parlement den voorrang voor den Anglikaanschen Bischop hebben zou. Wij gaven den waardigen man een bezoek. In gezelschap van verscheidene jonge geestelijken ontving hij ons vriendelijk. Zijn secretaris geleidde ons door het Seminarium en den tuin. De kweekelingen hadden juist vacantie, en er was niemand van hen in het huis. Zij zijn niet allen voor den kerkelijken stand bestemd. Want de meeste aanzienlijke lieden hier te lande laten hunne zoons in dit Instituut opvoeden: waar zij, naar men wil, zeer wel onderwezen worden. De Roomschegezinde geestelijkheid, wil men voorts, maakt zich, door hare goede vorming en diensten, het hoog aanzien waardig, dat zij geniet. Het Britsche gouvernement heeft haar al de voordeelen en voorregten gelaten, welke zij had voor de bemagtiging van het land op de Franschen. Hierom zijn de geestelijken ook onvoorwaardelijk aan dat gouvernement gehecht, en laten zij hunnen invloed op hunne onderhoorigen ten voordeele van hetzelfde werken. Het Seminarium bevat een Physisch kabinet, dat intusschen niet heel rijk is. Men vindt er eene kleine elektriseermachine, een planetarium, eene luchtpomp, een galvanisch werktuig, enz. Het kabinet van Naturalia is even min rijk.

De tuin is vrij groot, en dient tot wandelplaats, boomgaard, moestuin, enz.

De *Waterval der Montmorenci* ligt 9 mijl van *Quebek*. Onder geleide van den Overste DUCHESNAY reden wij daarheen, door de *porte du palais*, op welke de Generaal ARNOLD, bij het bestormen van *Quebek* op den laatsten December 1775, den aanval rigtte, bij welchen hij aan de beenen gekwetst werd. Zijne kolom was de stad reeds ingedrongen, en had ze zekerlijk genomen, indien zijn aanval, en die van den Generaal MONTGOMMERY, die de benedenstad van den kant der rivier bestormde, genoegzaam hadden zamengewerkt. Zulks was inmiddels onmogelijk, daar de Generaal MONTGOMMERY sneuvelde, en deszelfs kolom daarbij in verwarring geraakte en aftrok. Een Engelsche Kanonnier, die naar de weinige aan den waterkant geplaatste en reeds verlatene stukken geschut terugkeerde, brandde op het korps van MONTGOMMERY los, doodde dien held en 12 man van deszelfs volk, en werd de redder der stad.

Op reis naar den waterval, pasfeerden wij verder over eene lange en zeer goed gebouwde brug van hout, welke over de rivier *St. Charles* ligt; en wij bereden eenen gedeeltelijk in de rots gehouwen straatweg. Wij hadden steeds eenig gezigt van de rivier, en vonden het land welbebouwd. Verscheidene landhuizen hadden een zeer oudachtig voorkomen. Een der fraaiste behoorde aan het Seminarium van *Quebek*, welks bestuurders zich

al-

aldaar van tijd tot tijd ontspannen. Ter halver wege ligt het dorp *Beauport*, waar men een zeer schoon gezigt van de stad, de rivier, haren regter oever en het eiland *Orleans* heeft.

Aan de rivier *Montmorenci*, over welke eene houten brug ligt, verlieten wij den wagen; en wij gingen te voet tot dicht aan den uitloop van de gezegde rivier in den *St. Laurens*. Daar bevindt zich de waterval, die 275 voet hoog is. Nevens denzelven schijnt de grond bij wege van aardvalingezakt, of door het water weggespoeld te zijn; want er is aldaar eene enge diepe kloof, in welke men niet zonder huivering nederziet. De waterval zelf bestaat, als er in de rivier veel water is, uit drie gedeelten; het middelste valt regtstandig neder; de beide andere vallen kruislings daarover heen. Intusschen had de drooge zomer, en de aanleg van een kanaal, waardoor het rivierwater naar zaagmolens enz. afgeleid werd, veroorzaakt, dat slechts een der drie vallen water had, en dat men, in plaats van de beide andere, slechts de kale rots aanschouwde. De rots bestaat uit leemige leisteen, die van *Quebek* en *Pointe Levy* uit kalksteen; en er steken in deze te *Quebek* kleine diamantachtige stukjes kristal, van waar de naam van *Cape Diamond*. De steen van *Pointe Levy* wordt tot het bouwen van huizen en vestingwerken gebruikt; alle wallen zijn met die steen opgezet. Omstreeks den waterval bestaat het meeste houtgewas uit cederen. Beneden den val vormen twee hoofden, aan den *St. Laurens*, eene kleine ha-

haven, uit welke men, om de nabijheid der zaagmolens, houthandel drijft. Ongeveer $1\frac{1}{2}$ mijl boven den grooten waterval zijn er in de *Montmorenci* nog verscheidene op elkander volgende vallen. De bedding der rivier is bij dezelve zeer eng, tusschen rotsen, welke door het water als tot trappen gevormd zijn. Hierom noemt men die vallen *the natural steps*. Zij gelijken in het klein aan de *Trenton falls* bij *Utica*, en zij liggen in een dicht woud van dennen, cederboomen, enz. Wij wandelden van de brug hierheen, en van hier naar den straatweg terug, door het bosch, langs een bijkans ongebaand voetpad.

Op den tweeden en laatsten dag van mijn verblijf te *Quebek* begaf ik mij met den Overste D^{UKE} FORD en DUCHESNAY naar de parade. Zeer aangenaam verraste het mij, dat ik er de gansche bezetting in de wapens vond. De gezegde stafofficieren hadden mij dezelve willen vertoonen. Op den regter vleugel stonden twee compagnien Kanonniers; daarop volgde eene compagnie Mineurs en Sappeurs, en daarop het 68^e en 71^e regiment voetvolk. De laatsten zijn ligte troepen, en bestaan uit Bergschotten, die er zeer wel uit zagen. Zij droegen intusschen de Hooglandsche kleeding niet. Daarmede waren slechts eenige pijpers opgeschikt, die zij bij zich hadden. Nevens dezelve hadden zij eene goede bende hoornblazers. Hunne chacoos waren zonderling, blaauw, van wol, en onderaan met roode en witte dobbelsteentjes. Het gezamentlijke volk marcheerde mij twee malen voorbij;

waar-

waarna ik hetzelfde verzocht, om af te trekken.

Den 6 September, des avonds te 6 uren, begaven wij ons naar het stoomschip *Lady Sherbrook*, waarmede wij twee etmaal vroeger te *Quebek* aangekomen waren, en dat nu naar *Montreal* stond weder te keeren. Sir FRANCIS had ons zijne koets toegezonden, van welke Lady CLARE en Mevrouw GRYMES zich bedienden. Op de kaai stond eene compagnie van het 68^e regiment, met een vaandel, als eerewacht, welke ik straks afdankte. De vesting groette met 21 schoten, die eene schoone echo in de bergen verwekten. Kort daarna ging ons schip op weg, en brak de nacht aan. Het licht begaf ons intusfchen niet, voor dat wij van het heerlijk oord, waarin *Quebek* ligt, afscheid hadden kunnen nemen.

Tegen den stroom in ging de reis natuurlijk langzamer, dan wij voor den stroom af gevaren waren. Gelukkiglijk werden wij in den nacht door den vloed over de *rapids de Richelieu* gebragt. Des morgens hielden wij bij *Trois rivières* stil, om hout in te nemen. Daarna ging het langzaam verder. Ik nam den ledigen tijd te baat, om te schrijven; doch mijn geschrijf werd dikwijls afgebroken. Er werd, namelijk, op dit schip dagelijks viermaal gegeten; en telkens vond ik mij van mijne schrijfplaats verdreven. 's Morgens te 7 uur luide het klokje van opstaan en aankleeden; te 8 uur werd er ontbeten; op den middag nam men den *luncheon*; te 4 uur het *dinner*, te 8 uur de thee, bij welk laatste men, als bij het ontbijt, opschafte. De tafel werd

werd voor een en ander soms een uur te vroeg gedeckt. Het weder was den ganschen dag treurig; regen den avond ving een regen aan, welke den ganschen nacht duurde.

Des namiddags van den 7 September landden wij bij *Sorel*, of *William Henry*, om passagiers uit te zetten, en al wederom hout te nemen. Die plaats ligt aan den samenloop van den *Sorel*, of *Richelieu*, den eenigen uitloop van het meer *Champlain*, met den *St. Laurens*, op den regter oever van beide rivieren. De Franschen hadden er een fort aangelegd, dat nog aanwezig is, bijaldien gouvernementsmagazijnen en barakken, met eene omtuining van slechte palisaden, den naam van *fort* verdienen. De plaats zelve is in 1785 door dusgenoemde Loyalisten uit *Noordamerika* en afgedankte soldaten aangelegd. Zij heeft 600 inwoners, 2 kerken en 100 huizen, die meestal van hout zijn en zeer afzonderlijk in straten staan, welke een groot plein omringen. De grond is er zandig, en alles heeft er een armoedig voorkomen, zoo als de meeste plaatsen van *Kanada*, in vergelijking met die der Vereenigde Staten, welker bloei zij denkelijk ook nooit bereiken zullen; aangezien de volkplantelingen in *Kanada* meestal arme Schotten en Ieren zijn, die, ten koste van het Gouvernement aangevoerd, land in leen bekomen, en onder den druk van het leenstelsel verkeerden, dat den geest ter neder slaat. Lieden, die iets kunnen aanbrengeu, en eenen ondernemenden geest bezitten, gaan liever naar de Vereenigde Staten, waar niets hen on-

onderdrukt, maar veel eer alle omstandigheden tot ondersteuning van hunne pogingen bijdragen.

Het Sorelsche fort was met een detachement van het 70^e regiment, onder commando van een Sergeant, bezet. Een detachement Kanonniërs, dat met eenige munitie naar *Montreal* wilde, bond zijne sloep aan ons schip, en kwam bij ons aan boord. Dat volk was meestal beschonken, en verschrikte ons tegen den avond grootelijks, door de bekentenis, dat er in de sloep drie kisten vol buskruid waren. Het gevaar was des te grooter, daar er uit den schoorsteen gestadig vonken vlogen, die door den wind naar de sloep gedreven werden. Ik was een der eersten, die het ontrustend nieuws vernam, en straks bragt ik alles in beweging. Het gansche reisgezelschap stemde met mij in, om het voor onze rekening te nemen, dat de Kapitein, in den regenachtigen en onstuimigen nacht, den beamten van het Sorelsche tuighuis, met drie der minst beschonkene Kanonniërs, in de sloep zette de en van het schip verwijderde; ofschoon het zoo donker was, dat wij het anker wierpen, en den ganschen nacht bleven liggen.

Den volgenden morgen was alles met weder en wind nog hetzelfde, en hadden wij voorts een sterken stroom tegen. De machine was daarbij veel te zwak, en wij hadden *Montreal* drie uur lang in het gezigt, zonder de stad te kunnen bereiken. Ja, tusschen *Montreal* en het eiland *St. Helena* was de stroom zoo sterk, dat wij, ondanks de werkende stoomkracht, achterwaarts dreven. Ein-

de-

delijk moesten er 6 osfen en 2 paarden voorgespannen worden, en waren er bovendien nog 10 menschen aan de lijn. De *Lady Sherbrook* was een der oudste schepen op den *St. Laurens*, en, volgens erkentenis van den Kapitein zelven, zoo ongaaf, dat zij geenerlei reparatie, of versterking van de machine, waardig was, en welhaast geloopt zou worden. Wij bragten 46 uur met eene reis door, welke wij stroom af in 26 uur hadden volbragt. Des namiddags te 4 uur stapten wij te *Montreal* aan wal. De batterij van *St. Helene* salueerde met 21 schoten. Wij betrokken ons vorig verblijf in *Masonic hall*. Het eerste nieuws was, dat er, terwijl wij tuschen *Trois rivières* en *Sorel* opwerkten, in eene voorstad van *Montreal* bij de 50 huizen afgebrand waren. Dat ongeluk had de armste inwoners, welker huizen meestal onverzekerd waren, getroffen.

Zekere Heer BINGHAM van *Philadelphia*, die hier eene zeer rijke erfgename getrouwd, en om harentwil het Roomsche geloof aangenomen heeft, gaf, ten dage van onze terugkomst in de stad, bij de eerste verjaring van zijne eenige dochter, een bal, en had de oplettendheid van ons tot deszelfs bijwoning te noodigen. Wij namen zulks aan, en reden des avonds te 9 uur daarheen. De man was 24 jaar oud, en zijne vrouw 19. Hij had vele vrienden; want zijn kelder was wel voorzien, en hij bezat het talent, om zijn geld behoorlijk onder de menschen te brengen. Wij vonden de gansche fraaije wereld van *Montreal* in zijne kostbaar en smaak-

fmaakvol gemeubileerde zalen bijeen. Men danste meestal Fransche contredansen, of dusgenoemde Spaansche dansen. Bij de contredansen speelde men langwijlige Schotsche melodijen, ter eere der Officiers van het 70e regiment, dat hier de *jeunes-gens* *à l'excellence* zijn. Bij de Spaansche dansen hief men de airs van Duitsche walzen aan. De dames van *Montreal* spraken gezamentlijk, de hupsche vrouw des huizes niet uitgezonderd, het slechte Fransch, dat hier ter stede heerscht. Ik onderscheidde eene Miss ERMATINGER, dochter van eenen Zwitser en eene inlandsche vrouw. Dat meisje had een gansch zonderling, maar nogtans regt bevallig, inlandsch gelaat. Zij was tevens met den meesten fmaak gekleed, en danste zeer wel. Het bal was zeer levendig, en er heerschte bij den Heer BINGHAM, broeder der vrouw van den Londenschen Bankier BARING, die, zoo als men weet, haren man verlaten heeft, eene zeer groote weelde, vooral in zilverwerk en kristal.

Daar nu het jaargetijde reeds sterk gevorderd was, wenschte ik *New-York* zoo haast ik kon te bereiken. Gevolgelijk werd er tot eene onverwijlde afreis besloten. Wij wilden ons naar het meer *Champlain* begeven, om van deszelfs Zuidelijk uiteinde over *Saratoga* naar *Albany* voort te reizen; van waar wij, aan den weg naar *New-York*, het *Kattskill* gebergte beklimmen, en de vermaarde Krijgsschool van *Westpoint* bezigtigen wilden.

Met deze voornemens begaven wij ons, Vrijdag den 9 September, op een zeer schoonen morgen, in

I. D.

P

het

het stoomschip *Montreal*, waarmede men naar den regter oever der rivier vaart. De Overste-Luitenant MAC GREGOR en de Majoor LORING deden ons tot aan boord uitgeleide. Binnen een half uur waren wij aan den overkant. Wij vonden er in het dorp *Longueuil* rijtuiggen, om ons naar *St. John*, 27 mijl van daar, aan de rivier *Richelieu* te brengen. De weg liep verscheidene mijlen ver, tot aan het dorp *La prairie*, langs den *St. Laurens*; maar in dat dorp namen wij afscheid van het heerlijke land en den majestueuzen stroom, welke ons zoo vele genoegens hadden doen smaken. Wij reden vervolgens door een vlak, slechts weinig met hout bezet en middelmatig bebouwd land, waar wij door geen ander dorp, dan *Savane*, pasfeerden. Hier en daar bemerkten wij plantsoen van laurierboomen. Des namiddags tegen 2 uur bereikten wij het dorp *St. John*, na dat wij ongeveer eene mijl van daar aan den *Richelieu* gekomen waren. Wij begaven ons aldaar aan boord van het Amerikaansch stoomschip *Phoenix*, om met hetzelfde naar *Whitehall* te varen. Dat schip voert zijnen naam te regt, daar het de plaats van een anderen *Phoenix* vervangt, die eenlge jaren geleden op *Lake Champlain* verbrandde. Die schrikkelijke gebeurtenis is ook in *Europa* bekend geworden, en door Miss *Wright* en den *Morning Chronicle* uitvoerig beschreven. De nieuwe *Phoenix* was gemakkelijk en zindelijk, 120 voet lang en van eene machine voorzien, welke de kracht van 46 paarden had. De beide oevers van den *Richelieu* werden zeer houtrijk.

rijk. Wij genaakten, 10 mijl van *St. John*, een eilandje, dat den laatsten versterkten post der Engelschen aan *Lake Champlain* bevat, en den naam van *Isle aux noix* voert. De schipper had de vriendelijkheid van mij eenigen tijd ter bezigtiging van het eilandje en deszelfs vestingwerken te gunnen.

Isle aux noix is 90 acres groot, zeer vlak en moerasfig. Het fort, dat ter eere van wijlen den Hertog van *Richmond* met den naam van *Fort Lenox* bestempeld is, werd naar VAUBANS eerste stelsel aangelegd, en bestaat uit een regelmatig vierhoek met 4 bastions en 2 ravelijnen. De wallen zijn tot aan de parapets met horizontaal op elkander liggende boomstammen opgezet, en met de contre-escarpe heeft men eveneens gehandeld. Aan de buitenzijde van beide heeft men een bekleedfel van schuins overeind staande boomstammen (*). Men heeft daartoe meestal cederhout gebruikt. De Ingenieurs denken, dat het kostbaar werk 30 jaar goed blijven zal. Ik voor mij geloof, dat men beter had gedaan, met de boomstammen in den grond te heijen, daarop een rooster te leggen, en op dezen een werk met een goed steenen bekleedfel, of liever met gewelven *en décharge*, te bouwen. De ravelijnen liggen voor den Noorder- en Zuiderwal. Onder den Oostwal houdt men kafematten voor de bezetting. Nevens de poort zijn er in den wal klei-

(*) Naar de profil-teekening van *fig. 3*, op de plaats achter dit boekdeel.

kleine magazijnen, en midden in het fort staat het wachthuis, dat tevens ter gevangenis dient. Het benedenste van dat gebouw, en de weinige andere in het fort, zijn tegen bomben bestand. Deze've zijn van blaauwe kalksteen, die uit den Noord-amerikaanschen Staat *Vermont* komt. Het fort is van een bedekten weg met palisfaden omgeven. De palisfaden hadden gedeeltelijk hengfels, als die der valdeuren, en konden alzoo ter aarde neder worden gehaald, wanneer men een uitval doen wilde. Kapitein REED van het 70^e regiment, die hier met zijne compagnie voor een jaar in bezetting lag, en er bevel voerde, en de beide Officiers der Genie, die zich hier bevonden, geleidden mij door het fort. Ten Noorden van hetzelfde ziet men de *navy yard* nog in denzelfden staat, in welken hij zich tijdens het Gendfche vredesverdrag bevond. Er stonden ongeveer 12 kanonneerbooten onder daken; en op stapel verrotteden sinds dien tijd de kiel en inhouten van een fregat van 36 stukken, *Champlain* geheeten. Achter dat alles vindt men een magazijn voor fcheepsbehoefden, en de woningen der Officieren, beambten en werklieden van de werf. De beide armen der rivier, waardoor het eilandje van den vasten wal gefcheiden wordt, zijn vrij smal, en derzelver oevers digt met hout bewassen.

Elf mijl verder voortgeftevend, geraakten wij uit het Kanadafche op het grondgebied der Vereenigde Staten. Dit gemeenebest heeft ter plaatfe, waar de rivier *Richelieu* het meer *Champlain* verlaat, en
wij

wij op hetzelfde geraakten, het fort *Rous's point* aangelegd, dat uit een toren met kazematten bestaat, en, zoo veel ik in het voorbijvaren zien kon, doelmatig en min kostbaar aangelegd schijnt te zijn. Die toren bestrijkt de gemeenschap tusschen de rivier en het meer volkomen; en de bezetting heeft, daar de stukken alle in kazematten geplaatst zijn, van vijandelijk geweer- en bombenvuur weinig te duchten. De toren staat op een voorgebergte. Volgens het Gendfche vredes-tractaat is de 45 graad N. Br. als grens tusschen den Amerikaanschen staat *Maine* en het Kanadafche vastgesteld, en zijn er wederzijds Commisfarissen benoemd, om op dien grond te bepalen wat tot de wederzijdsche landen behoorde. Nu heeft men Astronomisch bevonden, dat de toren wel zeer weinig, maar toch eenigzins, Noordelijker dan 45° ligt. Het meer *Champlain* is nergens boven de 6 mijl breed, en bevat verscheidene vrij groote eilanden. De oever aan onze regterhand, welke tot den Staat *New-York* behoort, schein tamelijk vlak en met hout bezet te zijn; de andere oever behoort tot den Staat *Vermont*, en is meer bergachtig. De invallende nacht belette ons, om het schoone oord over te zien. Tot mijn leedwezen had ik ook geen gezigt van het slagveld van *Plattsburgh*, waar in 1814 gestreden werd. Het was nacht, toen ons schip zich aan die stad een weinig ophield. Op de grenzen waren er Amerikaansche tolbedienden aan boord gekomen; doch zij deden nopens onze bagaadje geenerlei onderzoek; welk

verschijnsel voor mij gansch nieuw en niet onaangenaam was.

In denzelfden nacht werd er bij *Burlington* in den Staat *Vermont* stil gehouden, en de Heer GRYMES en deszelfs gade verlieten ons, om van daar naar *Boston* te reizen. Te *New-York* hoopte ik die vrienden, wier gezelschap mij zeer lief geworden was, binnen 14 dagen wederom te ontmoeten. Tegen den morgen stevenden wij voorbij de ruïnen van *Fort Crownpoint*, die op een berg liggen. Het meer wordt zeer eng, en gelijkt aan eene rivier. De oevers zijn houtrijk en heuvelig, en leveren een aangenaam gezicht op. Bij het dorp *Shoreham*, dat, 12 mijl voorbij *Crownpoint*, op den Oostelijken oever in den Staat *Vermont* ligt, verlieten wij den *Phoenix*, die nog 20 mijl verder naar *Whitehall* aan het Zuideinde van *Lake Champlain* had te varen. Wij stapten aan land, om het meer *George*, dat wegens zijne romaneske ligging en oevers vermaard is, te bezichtigen. Sir MICHAEL en Lady CLARE wilden tot aan *Albany* bij ons blijven, en eerst van daar naar *Boston* reizen; en het verlies van onze voornoemde reisgenooten, die zich reeds naar *Boston* op weg begeven hadden, werd eenigzins, doch vrij onvolkomen, door zekeren Heer SHOEMAKER en deszelfs echtgenoot vergoed. Dit waren Kwakers uit *Philadelphia*. Zij hadden intusfchen de onderscheidende kleeding van hunne gezindheid afgelegd. Hunne reis ging als de onze naar *Albany*.

Aan de herberg van *Shoreham* paalt eene ladings-
en

en losplaats voor schepen, die veel gyps en blaauwe kalksteen naar *Boston* en *Kanada* voeren. Onder de steenen aan den oever van het meer vonden wij er verscheidene, die naar het uiterlijk aanzien veel ijzer bevatteden, hoedanige men zegt dat er in *Vermont* vele worden aangetroffen. In de gezegde herberg zagen wij een oudachtig vrouwsperfoon uit den middelstand, welke tabak rookte; hetgene aan vele vrouwen van die jaren alhier wordt nagegeven. Wij staken in eene pont over het meer, welks andere oever naauwelijks eene halve mijl van *Shoreham* verwijderd is. Aan dien oever landden wij niet ver van de overblijffels van *Ticonderoga*, een oud Fransch fort, op de hoogte van eene landpunt, welke de scheepvaart op het meer kan beheerschen. Aan de puinhoopen zagen wij, dat het een vierkant met 4 kleine bastions en 3 ravelijnen geweest was. De wallen en contre-escarpe waren met sterk muurwerk bekleed, en de bastions en Oosterwal waren van kazematten voorzien geweest. Er hadden in het fort verscheidene hechte gebouwen gestaan, die er weinig ruimte konden hebben overgelaten. Ongeveer 300 schreden ten Oosten van het fort stond, op het uiterste der landpunt, eene vijfhoekige kleine redoute, welke langs eene *caponière* met het fort gemeenschap had. De landpunt is met het vaste land van den Staat *New-York* door eene landtong vereenigd, welke door een van aarde opgeworpen kroonwerk afgesneden was. De hoogte, op welke dat kroonwerk lag, beheerscht eenigermate het fort; en er schijnt hier

een verſchanſt legertje aangelegd te zijn geweest. Tuſſchen het fort en kroonwerk bemerkten wij de overblijffelen van 2 vierhoekige redouten. Op het vaſte land ten Zuiden van het fort, aan den overkant van een inham van *Lake Champlain*, ligt *Mont Déſiance*, die het fort ganschelijk beſtrijkt. Hierom ruimden de Amerikanen, onder Generaal ST. CLAIR, hetzelfde in 1777, echter met eene onverſchoonlijke overhaaſting, toen het door de Engelfchen, onder Generaal BURGOYNE, van dien berg beſchoten werd. Op den Vermontſchen of Ooſt-oever van het meer, tegenover *Ticonderoga*, verheft zich een andere berg, *Mount Independence*, ter hoogte van het fort. Daarop hadden de Amerikanen werken aangelegd, door tuſſchenkomst van welke zij bij de ontruiming van het fort veiliglijk over het meer geraakten. Die werken werden door de Engelfchen naderhand vernield. Dezen grepen in 1758, toen het fort nog aan de Franſchen toebehoorde, hetzelfde ook aan, maar werden met een verlies van 1800 man afgeſlagen.

Van *Ticonderoga* reden wij in eene *ſlage*, door een bergachtig land, naar het 3 mijl ver gelegene *Lake George*, welks oppervlakte 300 voet hooger is, dan die van *Lake Champlain*; alwaarom de beek, welke uit *Lake George* naar dit meer loopt, eene reeks van *cascades* vormt, en tevens een aantal zaagmolens drijft. Wij kwamen aan de Noordpunt van *Lake George* aan, en ſcheepten ons op de gereed liggende ſtoomboot *the Mountaineer* in, wel-

welke 90 voet lang was, en welker machine de kracht van 16 paarden had.

Het meer is, als de Schotsche, lang en smal. De lengte is 36 mijl, en de breedte nergens meer dan 5 mijl. De oevers zijn zeer bergachtig, de hoogten alle met hout bedekt, en, zoo veel ik zag, nergens boven de 800 voet hoog. Eilanden zijn er in menigte, en dezelve zijn meestal met hout bezet. Een eenig, dat, wegens de schoone kristallen, *Diamond Island* heet, is bewoond, doch slechts van een eenig inlandsch gezin, hetwelk zich er met het opzoeken en verkoopen van de kristallen geneert. Des avonds omstreeks 5 uur bereikten wij de Zuidpunt van het meer. Het oord is zeer schoon. Onmiddellijk uit het water verheffen er zich steile bergen, waaronder een den naam van *Rodgers rock* naar een Amerikaanschen Kapitein RODGERS voert, die in den omwentelingskrijg, door de Engelschgezinde inlanders sterk vervolgd, naar den top van dezen berg vlood, zich in den strengen winter, door het gevaar gedrongen, naar het bevrozen meer liet afglijden, en gelukkiglijk ontsnapte. Gehuchten ziet men er niet. Er staat slechts hier en daar een huis op den oever van *Lake George*. Op deszelfs Zuid-einde ligt intusfchen het dorp *Caldwell*, eene nieuwe plaats, voor ongeveer 20 jaar gegrondvest, en, behalve eene regt goede en groote herberg, waar wij ons verblijf namen, verscheidene nette huizen bevattende. Er stond hier voormaals aan het meer een Engelsch fort, *William Henry* ge-

heeten, dat, naar deszelfs overblijffels te oordeelen, eene van aarde opgeworpene vierkante redoute moet zijn geweest. Zij was in het jaar 1755, op bevel van Sir WILLIAM JOHNSTONE, die over de Engelsche magt in *New-York* gebod, aangelegd, na dat hij, den 8 September deszelfden jaars, een Fransch korps verflagen had, dat van *Ticonderoga* gekomen was, om hem in zijn leger nabij de standplaats van het fort te overvallen. Bij die gelegenheid had de Fransche Generaal, Baron DIERSKAU, het leven verloren. Inmiddels werd het straks daarna gebouwd fort in het volgend jaar door den Marquis DE MONTCALM bemagtigd. Er werd aan de Engelsche bezetting een vrije aftogt toegeftaan; doch zij werd bij haren afmarsch door de inlandfche hulpbenden der Franschen schandelijk aangerand en grootendeels afgemaakt. De Marquis deed vervolgens het fort flechten.

Niet ver van deszelfs standplaats werd er naderhand door de Engelschen, op een hooger en grond, een nieuw fort gebouwd, dat in 1777 aan de armee van den Generaal BURGOYNE tot depot en magazijn verftrekte, tot dat hij te ver voortrukke, van het fort afgefneeden werd, en zich moest overgeven. Van dat fort ziet men de ruïnen nog duidelijk. Het voerde den naam van *Fort George*, en was eene vierkante redoute, met fterk muurwerk, en eene kleine *flèche* voor den ingang. Het had eene zeer voordeelige ligging; het beheerschte den ganschen Zuidoever van het meer, en een groot deel van het omliggend land; het stond

op

op een rotsigen bodem, en werd van éénen kant door een moeras gedekt. Slechts van de Oostzijde werd het door een hoogen, doch tamelijk verwijderden, berg beheerscht. Zoo het Amerikaansche gouvernement besloot, om *Crown point* en *Ticonderoga* te herstellen, kon vooral het laatstgenoemd fort, door versterking van de bergen *Désiance* en *Independence*, een voorname wapenplaats worden, groote depots bergen, als verschanst leger dienen, en door eene tamelijk kleine bezetting nadrukkelijk verdedigd worden. Men kon er schepen uitrusten, om over het meer *Champlain* te gebieden, en iets tegen *Isle aux noix* en *Kanada* te ondernemen. Er moest eene goede weg, ter lengte van 3 mijl, tusschen *Ticonderoga* en het Noordelijk uiteinde van *Lake George* gebaad, en hier moest de inschepingsplaats door een fort gedekt worden. *Fort George* moest ook hersteld worden. Tusschen hetzelfde en de standplaats van *Fort William Henry* kon zeer voegelijk eene scheepstimmerwerf worden aangelegd. De gemeenschap met *Ticonderoga* zou dan goed, en door het Zuideinde van *Lake Champlain*, van *Whitchall* af, en door *Lake George*, dubbel gedekt zijn. Als de Engelschen de Vereenigde Staten van dien kant aantasten wilden, zouden zij het met eene sterke magt hebben te doen, en niets kunnen vorderen, voor dat zij *Ticonderoga* vermeesterd hadden.

VIII.

**De *Glennfalls*. De baden van, en slagvel-
den bij *Saratoga*. Kolonie van *Shakers*
te *New Lebanon*. Krijgsschool van *West-
point*.**

Den 11 September verlieten wij, des morgens te 8 uur, met twee vrij flechte wagens, dat *Caldwell*, waar wij den vorigen dag aangekomen waren. Wij reden langs een allervervelendsten zandigen weg, meerendeels tusschen dorre heuvels door, naar de *Saratoga springs*, waarheen de gansche fatsoenlijke wereld der Vereenigde Staten zich des zomers begeeft. Want de *fashionables* voeden hier, even sterk als in andere landen, de razernij van des zomers, gezond of krank, naar de baden te gaan. Wij hadden, om ze te bereiken, 27 mijl af te rijden, en zagen daarbij slechts één belangrijk ding, de watervallen van den *Hudson*, welke rivier wij bij *Albany* verlaten hadden, en bij onze terugreis naar die stad, op 9 mijl afstands van *Caldwell*, wederom bereikten.

Die watervallen zijn onder den naam van *Glennfalls*

falls bekend. In derzelver nabijheid staat, aan den rotfigen oever der rivier, een eveneens genoemd dorp. Over de rivier geraakt men door middel van eene houten brug, welker pilaren uit op elkander liggende balken bestaan, en rusten op een grond van kalksteen, welke dwars door den *Hudson* henen en dan verder loopt, en in dit zandig oord een opmerkelijk verschijnsel is. Boven de brug is de rivier 160 yards breed, en wordt haar water door eene kribbe naar zaagmolens gedreven, die langs den oever aangelegd zijn. Eene alleenstaande rots, met een zaagmolen er op, deelt den voornaamsten val, welke 40 voet hoog is, in twee deelen. Boven en beneden dien val zijn er een aantal kleinere, welke wij, daar het water zeer laag was, voegelijk konden naderen. Die watervallen behooren geenszins tot de grootste, maar toch tot de schoonste, welke ik ooit zag. Zij verwekken veel stuivend water; op hetwelke de sterk schijnende zon, toen wij ons daar bevonden, verscheidene regenbogen schilderde. In de rots bemerkten wij ook hier, zoo als aan de *Niagara*, eenige zonderlinge en diepe uithollingen. Aan den grondslag der rots, welke den voornaamsten val in tweeën deelt, is een hol, dat diep in de rots doordringt, en zekerlijk, als de andere hollen, een werk van het water is. De zaagmolens zijn allen van hout, stoutelijk boven den waterval opgericht, maar meestal zoo bouwvallig van voorkomen, dat men ze elk oogenblik in den afgrond vreest te zien nederstorten. Boven de watervallen is de *Hudson*

ten

ten deele bevaarbaar; en 2 mijl boven dezelve heeft men uit deze rivier een bevaarbaar kanaal afgeleid, dat van 13 sluizen voorzien is, 7 mijl ver Noordwaarts aan loopt, en zich vervolgens met het *Champlain*-kanaal vereenigt.

Des namiddags tegen 2 uur bereikten wij de *Saratoga springs*, waar wij ons verblijf in *the Congress hall* namen. De meeste badgasten waren reeds vertrokken. Wij vonden er nog slechts bijkans 40, daaronder den Gouverneur van den Staat *New-York*, den beroemden DE WITT CLINTON, wien men in dien Staat algemeen, bij de naaste verkiezing van een President der republiek, tot deze waardigheid verheven dacht te zien. Ik liet mij straks aan Zijne Excellentie voorstellen, en werd door dien grooten staatsman zeer wel ontvangen.

Het water dezer bronnen is koud, vrij ziltig en sterker van smaak, dan dat van *Eger* in *Boheme*. Deszelfs bijzondere kracht moet daarin bestaan, dat het de ingewanden versterkt. Toen de omstreken nog geheel bosch waren, en slechts door inlanders, behalve hier en daar een enkelen blanke, bewoond werden, kenden de wilden de heilzame kracht van dit water reeds; offchoon men toen nog slechts eene bron, die thans *the high rock spring* heet, ontdekt had. Naar denzelven bragten zij den bovengemelden Sir WILLIAM JOHNSTONE, die door hen zeer bemind werd, en ziekelijk was. Het gedronken bronwater herstelde hem, en deszelfs kracht werd onder de blanken bekend. Nogtans was het, toen wij de bronnen bezochten, slechts

slechts 12 jaar geleden, dat men er met het weg-
 hakken van het hout, en het bouwen van huizen,
 een aanvang had gemaakt. Thans wordt er reeds
 door meer dan 100, doorgaans houten, huizen eene
 straat gevormd. De meeste huizen zijn er ter her-
 berging van vreemdelingen geschikt. Van de vier
 grootste logementen, *the Congress hall*, *the Union*
hall, *the Pavillon* en *the United States hotel*, is
 het laatste van gebakken steen; de drie andere zijn
 van hout. Het eerste was alleen nog open; de
 overige waren sinds den 1 September gesloten, daar
 het reeds had begonnen te vriezen. Er konden in
the Congress hall 200 badgasten geherbergd wor-
 den. Des avonds verzamelt men zich er in de
 groote benedenzalen, waar, helaas! reeds werd
 gestookt; men maakt muziek, danst, of speelt met
 de kaart; maar hazardspel is door de wetten der
 Vereenigde Staten strengelijk verboden, en heeft
 den algemeenen dunk opentlijk en ten sterkste tegen
 zich. Men verhaalde mij, dat er eenmaal in *Penn-*
sylvanie aan een bad drie jonge lieden, van een zeer
 goêd uiterlijk, uit verschillende gewesten der repu-
 blik aangekomen waren. Men had ze aanvanke-
 lijk zeer wel behandeld, maar naderhand bevonden,
 dat het spelers waren; en oogenblikkelijk had men
 alle verkeer met hen op eene zoo treffende wijze
 afgebroken, dat zij zich genoodzaakt hadden ge-
 vonden, om het bad te verlaten.

De gezamentlijke bronnen, welke niet ver van
 elkander in een en hetzelfde dal, op eene moeras-
 fige weide uitkomen, heeten *Hamilton, Congress*,
Co-

Columbia, Flatrock, Munroe, High rock, President en Redspring. Het water wordt voornamelijk gedronken; doch er zijn ook baden aangelegd. *High rock spring* komt uit eenen 5 voet hoogen, kegelvormigen witten kalksteen voort, in welks bovineinde er eene ronde opening van ongeveer 9 duim middellijns is, door welke men het water in de bron bestendig ziet opwellen. Er ontwikkelt zich op deszelfs oppervlakte zoo veel vaste lucht, dat een dier, hetwelke men in de opening houdt, zoo als in de hondsgrot bij *Napels*, geene halve minuut leven kan. De Heer SHOEMAKER hield zijn hoofd boven de opening; hij had hetzelfde wel met een zakdoek bedekt, maar trok het nogtans half flauw terug, en hield van die proefneming verscheidene dagen lang eenen leelijken droogen kuch. Het land omstreeks *Saratoga springs* heeft volstrekt niets aangenaams. Wandelingen heeft men er nog niet gevormd. Het badgezelschap levert hier de eenige aantrekkelijkheid op. *Congress hall* heeft voor zich eene groote *piazza*, om welker zuilen zich wilde wijnstokken tot bijkans aan het dak slingeren. Den avond sleet ik in de gezelschapszaal bij den schoorsteen, onder zeer aangename en belangrijke gesprekken met den Gouverneur, en zekeren Heer SCHLEY, uit den Staat *Maryland*. De Dames maakten, waarschijnlijk om dat het Zondag was, geene muziek.

De Gouverneur had de goedheid van mij een paar aanbevelingsbrieven voor *New-York*, en een derden voor de *Shakers* van *New Lebanon*, mede te geven.

Des

Des morgens van den 12 September verlieten wij te 9 uur, met eene gemakkelijke *stage*, de *Saratoga springs*, om een leelijken zandigen weg van 36 mijl naar *Albany* af te rijden. De eenvormigheid werd intusfehen door den *Saratoga lake*, een meer ter lengte van 8 mijl, zeer aangenaam afgebroken. Bij het dorp *Stillwater* bereikten wij den *Hudson*. Niet ver van denzelfen wordt het land door het nieuwe, te gelijk met het *Erie*-kanaal aangelegde, maar nog niet gansch voltooid, *Champlain*-kanaal doorsneden; aan welk kanaal ik bij mijne vaart van *Albany* naar *Schenectady* reeds heb gedacht. Wij bezochten bij *Stillwater* de beide slagvelden van *Freemans farm* en *Bernis's hights*, die den 19 September en den 7 October 1777 beroemd geworden zijn. Men weet, dat de beide gevechten bij den togt van Generaal BURGOYNE plaats grepen. Zij eindigden met de bij *Saratoga* voorgevallene gevangenneming van het gansche korps van dien Generaal, tot hetwelke de Brunswijksche troepen onder den Generaal VON RIEDESEL behoorden. Onze leidsman op deze slagvelden, welke dicht bij elkander liggen, was een tachtigjarige boer, BUEL geheeten, en door zijne naburen Majoor BUEL genoemd, daar hij tijdens het vermelde de Amerikanen had aangevoerd. Het tooneel is hier na dien tijd zeer veranderd; de afgehakte boomen zijn weder uitgewasfen, zoo dat men, uitgezonderd eenige flaauwe sporen van de Engelsche linien, eigenlijk niets ziet. Niet ver van de rivier bemerkt men, op eene hoogte, de overblijffelen der dusge-

I. D. Q noem.

noemde groote Engelsche redoute, dat inderdaad een zeer klein werk was. In dezelve ligt de Generaal FRASER begraven, van wiens lijkstaatsie Mevrouw VON RIEDESEL eene zoo fraaije, maar nogtans rilling wekkende, beschrijving geeft. Ik brak aan het graf een boontakje af, om hetzelfde voor den Vrijheer VON RIEDESEL, Landmaarschalk van het Groothertogdom van *Saksen-Weimar*, mede te nemen. Ik vernam ook naar het huis, hetwelke aan deszelfs vrouw moeder ten verblijve had gestrekt, en in hetwelke de Generaal FRASER gestorven was. Dat huis stond niet meer op de vorige plaats; als loopende het kanaal thans door dezelve. Hierom was het huis naar eene andere plaats overgebracht; maar het was er nog eveneens ingerigt, als in 1777. In de kamer, waar men tapte, toonde men het jongste leger van den Generaal FRASER. Men liet mij achter die kamer een klein vertrekje zien, in hetwelke Mevrouw VON RIEDESEL zich met hare kinderen had moeten behelpen.

Bij het stadje *Waterford* reden wij over eene lange houten brug, om den linker oever van den *Hudson* op te zoeken, en van de slechte brug over de *Mohawk* in de schemering geen gevaar te loopen; en wij vervolgden onze reis in het donkere langs een zeer goeden straatweg. Wij passeerden door *Lansingburg* en *Troy*. Deze laatstgenoemde plaats is zeer wel gebouwd, en van vele bij avond wel verlichte winkels voorzien. Hier begaven wij ons wederom naar den regter oever van den *Hudson*; en wij bereikten des avonds omstreeks

10 uur *Albany*; van waar ik den volgenden morgen met den Heer *Tromp* in eene *stage-coach*, 28 mijl ver, naar het dorp *New-Lebanon* reed, om er de volkplanting van *Shakers*, of trillers, te bezoeken, welke ik eene maand vroeger, om de voorgemelde reden, onbezocht gelaten had. Te *Greenbush* staken wij met de pont, die door paarden bewogen wordt, naar den linker oever van den *Hudson* over. Wij reden vervolgens door *Schodack*, *Union* en *Canaan*. Het land omstreeks *New-Lebanon* is zeer bevallig. De bergen zijn op en aan de toppen met hout bezet, en voorts wel bebouwd. Het dal is breed; de huizen zijn er zeer net; en alles te zamen gelijkt een tuin. Er wordt hier inzonderheid veel ooft gekweekt. Op eene kleine hoogte aan den voet van een berg ligt *Shakersdorp* zeer fraai. Hetzelve is ongeveer eene mijl lang. De huizen vormen groepen met tamelijk groote tusschenruimten. Zij zijn meestal groot, van hout gebouwd en geel geverfd. De kerk, of veeleer het *meeting house*, is alleen wit, en heeft een rond leijndak.

De *Shakers* zijn eene uit *Engeland* herkomstige Godsdienstige gezindheid, welke door *ANNA LEE*, dochter van een smid te *Manchester*, en vrouw van den smid *STANLEY* terzelfder stede, gesticht werd. Hunne voornaamste leeringen zijn: gemeenschap van goederen, volkomene onderlinge onthouding tusschen de beide geslachten, en vereëring van de Godheid door dansen. De stichtster gaf voor, dat zij inblazingen van boven had. Zij deed

wonderen; zij verkondigde, dat CHRISTUS welhaast wederom op aarde verschijnen zou, om een duizendjarig rijk op te rigten, en ik weet niet wat nog al meer. Zij begon in Engeland aanhangers onder de geringste volksklasse te maken, die haar bij hare opentlijke predikatiën navolgden, gedruisch makende bede- of dans-stonden hielden, en daardoor de openbare rust verstoorden. Hierom werden de waardige profetes en hare vrienden meermalen vastgezet. Eenmaal vervoerde zelfs het ongeduld de ongeloovigen, om hen met steenen te werpen. Gevolgelyk verhuisde de goede ziel, welke tevens door de booze wereld beticht werd van hare mees- te verrukkingen door geestige dranken te verwekken, in 1774, met haar gezin en een aantal vrienden, naar *New-York*, waar men ging wonen. Haar man werd intusfchen moede van in haar slechts eene zuster te vinden. Hij zond haar weg, en nam eene andere vrouw. Nu wendde zich de ver- stootene naar *Albany*, zettede zij zich aanvankelyk bij *Wateryliet* neder, en hield zij er vergaderingen. Deze schenen inmiddels aan de Amerikanen — wier omwentelingskrijg hen argwanig maakte — zoo verdacht, dat de goede vrouw, en verscheidene harer vrienden, te *Albany* vastgezet, en voorts naar het land van *New-York* gevoerd werden, daar zij tot de Engelschen, die de hoofdplaats van dat land nog bezet hielden, schenen te moeten worden gerekend. Zij verscheen intusfchen welhaast op nieuw te *Wateryliet*, en hare getrouwen kochten nu gronden in het district van *Niskayuna*, tus-
schen

fchen *Albany* en *Schenectady*, en bouwden er huizen. Een groot deel van die lieden, met name zij, die zich in *Amerika* bij de sekte gevoegd hadden, bouwden de kolonie te *New-Lebanon*. In 1784 overleed ANNA LEE te *Niskayuna*. Daar de sekte zich nu zeer stil gedroeg, en geene opentlijke ergeris gaf, liet de regering haar ook in rust. De gezegde kolonie had, toen wij ze bezigtigden, 600 leden, die in gezinnen verdeeld waren. Het getal der gezamentlijke mans en vrouwen bedraagt in eenige dezer gezinnen meer dan 100. Elk dusgenoemd gezin woont in eene groep huizen bijeen, en heeft een oudsten aan deszelfs hoofd. De oudsten der gezamentlijke gezinnen vormen eenen raad, die voor het welzijn der gemeente zorgt. Bij de Godsdiensstoefeningen worden er des Zondags door 2 predikers en 2 prediksters voordragten gedaan. In de huizen heerscht eene zoo groote zindelijkheid, als ik, behalve mischien in het gasthuis te *Boston*, nog nergens heb aangetroffen. Die huizen worden aan den eenen kant door de mans, aan den anderen door de vrouwen bewoond. Zij werken afzonderlijk, maar spijzigen in eene gemeenschappelijke eetzaal, waar de tafel der broeders aan de eene zijde, en die der zusters aan de andere staat. Zoo wel de broeders, als de zusters, hebben meestal twee en twee eene kamer en een bed. Verscheidene zusters hadden, ondanks haar krachtig voedsel, een zwakkelijk en bleek voorkomen. Als getrouwde lieden tot de gezindheid toetreden, hebben man en vrouw zich voortaan als broeder en zuster te gedra-

dragen. Hebben zij kinderen, deze worden in de leer en naar de wetten der *Shakers* opgevoed. Zij nemen ook ouderlooze kinderen aan. Intusschen loopen er nopens de afkomst van zulke weezen allerlei kwade geruchten. Namen de grondstellingen dier menschen de overhand, dan was de wereld welhaast ontvolkt. Vreesde men ergens voor te sterke bevolking, dan kon men aldaar met vrucht zendelingen van deze sekte opnemen, en derzelver opgang bevorderen.

Bij elk gezin heeft men een winkel, waar de goederen, welke door hetzelfde vervaardigd worden, te koop zijn. Zij bestaan meestal in huisraad en stalgereedschap van hout, in zeven, borstels, ledereen koopwaren, tafellinnen van eene grove soort, zilveren schrijfpennen, zeer goed rozenwater, enz. Men verkoopt er tevens boeken, waarin de leer der sekte, en het leven van hare stichtster, die er *Moeder ANNA* heet, begrepen zijn. De *Shakers* houden zich ook met de veeteelt onledig, en maken goede boter en zeer goede kaas, waarmede zij veel handel drijven. Hunne zwijnen zijn uitmuntend, en hunne zindelijkheid strekt zich ook over dezelve uit. Bij hen kan men, hoe zeldzaam! met genoegen in een varkensstal rondgaan. Achter de kerk hebben zij een grooten moestuin, waar zij voornamelijk zaad van moeskruiden winnen, dat bij hen in uitnemende hoedanigheid te bekomen is. Een ander voornaam handelsartikel van het genootschap zijn kruiden, wortelen en beziën voor de apotheken, welke zij in een afzonderlijken grooten tuin

tuin met veel zorgvuldigheid kweeken, en welke, zoo als ik te *Albany* hoorde, in hunne soort uitmunten.

Het schrijven van den Gouverneur verschaftte mij in deze kolonie overal een gereeden toegang; ofschoon men er anders niet gaarne vreemdelingen rondleidt. De weinige mans, die ik sprak, en die mij geleidden, waren tamelijk oud, en reeds voorlang, meestal met hunne ouders, *Shakers* geworden. Een grijsaard verhaalde mij, dat hij een der eersten geweest was, die zich in *Amerika* bij *Moe-der ANNA* voegden. Zij waren jegens mij zeer beleefd, en hadden allen iets van monniken. Zij bragten mij zelfs in hunne kerk, welke zij anders ongaarne ontsluiten buiten den Zondag, wanneer een ieder hunne Godsdienstoefening mag bijwonen. Mijn reisplan liet, helaas! niet toe, dat ik een Zondag bij hen doorbragt. De zaal, die hun ter kerke verstrekt, is ongeveer 80 voet lang en 50 voet breed. Aan eene zijde verheffen eenige banken zich achter elkander, voor de toekijkers en de oude leden der gemeente, voor welke het dansen of springen zwaar valt. De vloer is uit planken van schoon en glad gewreven cederhout zamengesteld. Die planken sluiten in elkander, zonder dat daartoe een spijker gebruikt is. De Godsdienst begint, zoo als men mij verhaalde, met eene rede, welke door de gemeente, waaronder de mans en vrouwen vancen gescheiden zijn, staande wordt aangehoord. Soms komt nu de geest op den een of den ander, en wordt men door de rede zoo getroffen, dat men

begint te trillen, en door allerzonderlingste trekkingen overvallen wordt. Dan beginnen de gebeden, welke gezongen worden, en bij welke men elk op zijne plaats danst of springt. De plaats voor elk springend lid bedraagt ongeveer 4 voet in het vierkant; en men verzekert, dat men zich bij het springen zoo beijvert, dat men vaak magteloos nedervalt.

Wij hadden ons bij de *Shakers* zoo lang opgehouden, dat wij dien dag niet naar *Albany* konden wederkeeren, zoo wij ons aanvankelijk voornemen, van ook nog naar de *Lebanon Springs* te rijden, volvoerden. Wij zagen dus daarvan af, en keerden regstreeks naar *Albany* terug. Inmiddels overviel ons de nacht, en tevens een duchtig onweder. Het werd zoo donker, dat de voerman den weg bezwaarlijk vinden kon. Hierom nam hij, gansch tegen mijnen raad, eene lantaren te baat; maar dezelfde ging uit, en nu wist de man zich nog minder te redden, dan voor het gebruik van dat licht. Hij verliet, 2 mijl van *Greenbush*, den breedten weg, geraakte aan de regterhand op eene helling en wierp ons om. Het scheelde weinig, of de wagen sloeg geheel het onderste boven. Hij viel op de regter zijde, aan welke ik zat; en ik ontving daarbij aan hoofd en arm eene ligte kneuzing, doch meer leed aan mijne regter zijde; zoodat ik een paar ribben vreesde te hebben gebroken; hetgene zich naderhand ten halve bevestigde. De Heer *TROMP* werd aan hoofd en hand gekwetst. De wagen lag daar; bagaadje hadden wij niet, en, daar wij zoo nabij aan *Greenbush* waren, besloten wij, om te voet
daar-

daarheen te gaan. Tegen elf uur kwamen wij er aan; en wij vonden er geen mensch op straat, en alle lichten uit. De pont, waarmede wij over den *Hudson* hadden te varen, lag aan den anderen kant der rivier. Ons roepen en schreeuwen hielp niets; en ik voor mij kon van de pijn in de zijde naauwelijks geluid geven. Onderdes kwam, na verloop van een half uur, de wagen, welken de voerman, met hulp van eenige boeren, wederom opgeheven had; en aan de rivier maakte hij zulk een luid gerucht, dat de pont, na een uur wachters van onze zijde, eindelijk overkwam. Nu bereikten wij straks *Albany*, waar ik, van het stooten van den wagen op de ellendig geplaveide straten, vreeselijk leed. Toen ik omstreeks middernacht afsteeg, kon ik van pijn naauwelijks spreken en gaan. Ik had dezelfde zijde twee jaren te voren, bij mijne overvaart van *Ostende* naar *Londen*, beschadigd, en sinds daarin een bestendig smartelijk gevoel behouden.

Den volgenden morgen ontwaakte ik, met eene zoo hevige pijn in mijne regter zijde, dat ik mij in het bed naauwelijks bewegen kon. De goedwillige Sir MICHAEL CLARE stond mij straks met raad en daad bij. Hij opende mij eene ader aan den arm, tapte mij 16 oncen bloed af, deed mij een *aperiens* innemen, en verordende wrijvingen met balfem in de zijde, waardoor de smart in zoo ver geminderd werd, dat ik mij een weinig vrijer bewegen kon. Ik moest intusfchen den ganschen dag het bed houden. De familie VAN RENSSELAER

beweest mij veel deelneming. Ten tweeden dage kon ik het bed wel verlaten, doch aan geen voortzetten van mijne reis denken. Op den derden dag, dat de 16 September was, verloor ik het gezelschap van Sir MICHAEL en Lady CLARE. Zij begaven zich naar *Boston*, om van daar vervolgens naar *New-York* te reizen. Ik was weinig minder pijnlijk, maar besloot echter, om naar *New-York* op reis te gaan, waar de *Pallas*, zoo als ik in de nieuwspapieren gelezen had, toen was aangekomen, en ik den raad van den scheepsdokter SCHILLET innemen wilde. Natuurlijk zettede ik het beklimmen van de *Katskill*-bergen uit mijn hoofd; maar te *Westpoint* wilde ik nogtans stil houden, om de krijgsschool te bezigtigen.

Wij gingen ten gezegden dage omstreeks 10 uur aan boord van het stoomschip *Richmond*, dat een uur later in beweging geraakte. De oevers van den *Hudson* zijn zeer schoon, en hier en daar zeer wel bebouwd. *Albany* ligt 144 mijl van *New-York*, 96 mijl van *Westpoint*, en 27½ mijl van *Hudson*, welk stadje wij na den middag bereikten. Het schijnt eene levendige en fraaije plaats te zijn. Bij dezelve is eene haven, waarin wij verscheidene schooners zagen. Ook zagen wij aan den oever eenige pakhuizen van tiggelsteen, die 5 verdiepingen hoog waren. Tegenover het stadje ligt, op den regter oever der rivier, het dorp *Athen*; en er schijnt tusschen beide plaatsen veel gemeenschap te zijn, d. r. men er eene pont vindt, welke door paarden bewogen wordt. Een zeer vlak eiland, dat midden

den in de rivier tusfchen de beide plaatfen ligt, maakte die gemeenfchap voorheen moeilijk; want de pont had een grooten omweg te nemen. Om dat ongemak te verhelpen, heeft men dwars door het eiland henen een kanaal gegraven. Men heeft hieromftreeks een fchoon gezigt van het hooge *Katskill*-gebergte.

Des avonds omftreeks 11 uur landden wij bij *Westpoint*, op den regter oever van den *Hudson*, aan eene kaai van hout, waarop een fchilderhuis ftond. Een artillerist, welke er fchilderde, vraagde ons uit, en ik vernam naderhand, dat zulk een onderzoek, ter zake van de menfchen, die bij de Kadets willen gaan, ingefteld is. Langs een vrij fteilen weg bereikten wij het huis, waar men vreemdelingen herbergt. Men ruimde ns een klein, maar zeer zindelijk, kamertje in. Het huis behoort aan het Gouvernement. De Officiers en Kadets fpijzigen aldaar, en de tafelhouder is verpligt, om eenige kamers en bedden voor de vrienden der Kadets gereed te houden, langs welken weg het huis eene foort van herberg geworden is.

Des morgens na onze aankomst bezochten wij vroegtijdig den Overfte-Luitenant THAYER, welke Directeur der krijgfschool is, en ons zeer vriendelijk ontving. Hij bevindt zich finds 8 jaren aan het hoofd van deze, onder JEFFERSONS prefidentfchap in 1802 opgerigte, school, aan welke hij eene gansch nieuwe inrigting gegeven heeft. Op zijne reizen in *Europa* de Fransche krijgfscholen bezocht hebbende, heeft hij die van *Westpoint* in

me-

menig opzigt naar het voorbeeld der Franche Polytechnische school gezocht te hervormen. Hij zal intuschen derzelver volkomenheid bezwaarlijk kunnen evenaren, daar hij met den besten wil der wereld hier te lande geene zoo voortreffelijke Professoren bekomen kan, als er in *Frankrijk* bij de Polytechnische school vereenigd zijn. Ter zake van het onderwijs zijn de Kadets, wier getal tot 250 gebragt kan worden, maar bij het jongste examen nog slechts 221 bedroeg, in 4 klassen verdeeld. Men neemt kweekelingen van tuschen de 14 en 20 jaren aan, nadat zij een examen hebben afgelegd. Dan hebben zij nog een proeftijd van een half jaar door te staan, gedurende welken zij voornamelijk in de Wiskunde onderwezen worden. Na den afloop van dat halfjarig onderwijs worden zij nopens hetzelfde ondervraagd; en slechts diegenen, welke dat tweede examen wel doorstaan, blijven op de school, om hunne studiën voort te zetten. De anderen worden aan ouders of voogden terug gezonden.

Ieder Kadet ontvangt maandelijks 8 dollars van het Gouvernement als soldij. Elk jaar wordt er een openlijk examen gehouden, waarover eene door den Staatssecretaris voor het kriegsdepartement benoemde Commissie staat. Die Commissie wordt uit Staf-Officieren van de land- en zeemagt zamengesteld, en voorts uit leden van het Congres, Gouverneurs van bijzondere staten, geleerden en andere bekwame lieden. Na dat examen worden de besten der genen, die hunne leerjaren
vol-

voleindigd hebben, als Officiers bij de armee aangesteld. De allerbesten kunnen het korps uitkiezen, waarbij zij het liefste dienen; de andere worden, naar hunne meerdere of mindere bekwaamheden, bij de Genie, Artillerie of Infanterie geplaatst; en men plaats de minst bekwamen bij de Mariniers. Kunnen zij nog niet werkelijk in opengevallene plaatsen aangesteld worden, dan worden zij als buitengewonen boven het getal aangesteld, en ontvangen zij nogtans de soldij der gewonen. De Kadets, die op de school blijven, gaan van de eene klasze in de andere over. De namen der 5 beste Kadets van iedere klasze worden in de nieuwspapieren vermeld, en men gewaagt daarvan insgelijks op de lijst der armee, welke jaarlijks gedrukt wordt; eene inrigting, die gewis zeer opwekkend en navolgenswaardig is.

De Kadets worden onder eene zeer strenge tucht gehouden. Bij het verlaten van de school Officieren wordende, leeren zij in de school de lijdelijke gehoorzaamheid op eene praktische wijze. De straffen bestaan in arrest, waardoor het onderwijs echter niet afgebroken wordt. Maakt inmiddels een Kadet zich ten tweedenmale wegens misdrijf tegen de tucht strafbaar, dan ontvangt hij zijn afscheid; dat men hem eveneens geeft, als hij, bij twee achtereenvolgende openlijke examens, bevonden wordt niet genoeg geleerd te hebben, om tot eene hoogere klasze te kunnen opklimmen.

Bij het aanbreken van den dag is er *réveille*; voorts appel, reiniging van de kamers, wapens en

en monteringstukken. Een half uur na het appel worden de kamers bezigtigd. Van zonnen-opgang tot 7 uur onderwijs in de verschillende klasfen. Te 7 uur ontbijt, te half 8 wachtparade, te 8 uur klasfenparade. Te 1 uur wordt het zeer eenvoudig en matig middagmaal gehouden; en de verdere tijd tot 2 uur dient ter uitfpanning. Van 2 tot 4 uur wordt er, even als van acht tot 1 uur, velerlei min of meer inftannend onderwijs gegeven. Van 4 uur tot zonnen-ondergang exercitie, infpectie van de kleeding en appel. Hierop volgt het avondmaal, na hetwelke men elk naar zijne kamer gaat, en aldaar over de eerfte leffen van den volgende dag ftudeert. Te half 10 wordt er appel geflagen; en een half uur later moeten de lichten uitgebluscht zijn, en worden de kamers bezigtigd.

Het bevreemde mij, dat de Kadets hunne kamers en kleederen met eigene handen reinigen, en hunne bedden zelve fchudden en fpreiden moeten. Zij mogen flegts tot het poetfen van fchoenen en laarzen, en het aanhalen van brandhout, oppafers bezigen. De Overfte THAYER dacht, dat zij, als er bij de fchool te vele oppafers waren, te veel gelegenheid hebben zouden, om, buiten voorkennis van hunne Officieren, in gemeenfchap met de wereld te blijven. De Kadets zijn in 4 compagniën verdeeld, en bewonen 2 groote en hechte gebouwen, ter hoogte van drie verdiepingen. In het oudfte gebouw wonen zij twee en twee bij elkander, in het jongfte drie en drie. Elk twee- of drietal heeft voor zich twee kamers, om te ftude-

deren en om te slapen. Dit laatste doen zij op matrassen, welke op den vlakken grond liggen. Hunne wapens hebben zij in hunne kamers. Hunne montering bestaat uit een graauw rokje, met 3 rijen gele knopen en zwart lint, een graauwen pantalon in den winter, en des zomers een witte, witte bandeliers, lederen chakoos, als die der armee, en lederen politiemutsen. De Officiers, die tot het korps der Artillerie behooren, dragen deszelfs uniform. Hoe ongemeen gezond de standplaats der school ook is, de Kadets hebben geene gezonde kleur, mischien om dat men hen te sterk inspant.

Nadat wij de rijke bibliotheek van den Overste bezigtigd hadden, leidde hij ons naar de school. Eene klasse was aan het antwoorden over de beschrijvende meetkunde. Eenige Kadets, die aan het bord stonden, demonstreerden een paar problema's heel wel, en beantwoordden zeer gereedelijk en juist eenige vragen en opgeworpene moeilijkheden van hunnen Profesfor DAVIES. Daarna woonde wij eene Natuurkundige voorlezing van den Luitenant PRESCOTT bij, die intuschen slechts de eerste beginselen aanroerde. Hij ontvouwde die van de leer der warmte, en ontwikkelde vervolgens het zamenstel en de geschiedenis der Thermometers.

De stichting bezit eene vrij aanzienlijke boekery, en eene verzameling van landkaarten, welke steeds vergroot wordt. Wij vonden er verscheidene der nieuwste Duitse kaarten. De Overste THAYER lijdt aan eene ziekte, waarvan men bij mij ook spo-

sporen wil ontdekt hebben — aan de *Bibliomanie*. Gevolgellijk vertoefde ik met hem lang in het boekvertrek. Ik onderscheidde er een levensgroot portret van den voormaligen President JEFFERSON, dat door SELLY te *Philadelphia* geschilderd was, en een ander van den Generaal des Genie WILLIAMS, door wien de school werd opgericht.

Er behooren tot de stichting voornamelijk 4 gebouwen. De beide grootste dienen tot kazernen voor de Kadets; van het derde, waar men ons herbergde, is reeds gesproken; in het vierde bevinden zich de kerk, het stookhuis voor de scheikunde, de bibliotheek en de teekenzaal, waarin verscheidene der beste teekeningen van de Kadets ten toon hangen. Als model voor het teekenen van gezigten van kasteelen, enz., hadden zij den *Montjoui* bij *Girona*, naar den *Atlas* van den Maarschalk G. ST. CYR bewerkt. Zij volgen de Fransche manier van plans te teekenen. Echter heb ik eene Engelsche overzetting van LEHMANS werk in de boekerij gezien. In de teekenzaal stond een schoon marmeren borstbeeld van Keizer NAPOLEON.

Voor de gebouwen is eene groote vlakte van verscheidene acres, die een schiereiland vormt, en de scheepvaart op de *Hudson*, boven welks water zij 188 voet verheven is, zou kunnen afsluiten. Zij heeft steile rotsoevers, welke zich niet ligtelijk laten beklimmen, uitgenomen langs den gewonen weg naar het veer. De vlakte zelve wordt, aan haren Zusammenhang met het land, door een berg beheerscht,

heerscht, welks top 596 voet boven den *Hudson* uitkomt. De ligging dezer vlakte herinnerde mij die der vlakte aan den voet van den *Lilienstein* in *Saksen*, tegen over *Königsstein*. Op de hoogte van den berg, achter de vlakte van *Westpoint*, staan de bouwvallen van het fort *Putnam*, dat slechts behoeft te worden hersteld, om een schiereiland, dat van den waterkant zoo verdedigbaar is, ook van den landkant te dekken. Het fort werd, even als dat van *Clin*, tijdens den omwentelings-oorlog aangelegd, en maakte de vlakte onwinbaar. De Engelschen namen, om hetzelfde magtig te worden, de toevlugt tot omkoopings; en de Generaal *ARNOLD*, die te *Westpoint* commandeerde, was op het punt van die belangrijke stelling aan de Engelschen over te geven, toen het verraad, door het vatten van hunnen onderhandelaar, den Majoor *ANDRÉ*, verhinderd werd. Algemeen bekend is het treurig uiteinde van den Majoor, en de vlugt van *ARNOLD* naar de Engelsche Corvet *Vulture*, welke bij *Verplank's point* gereed lag, om hem te ontfangen.

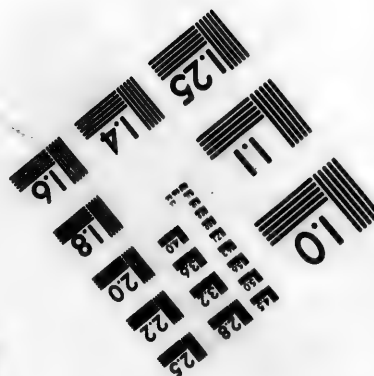
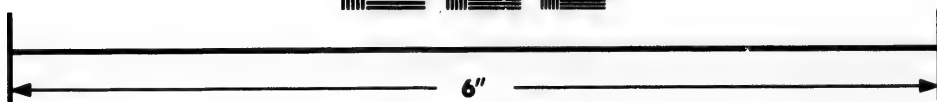
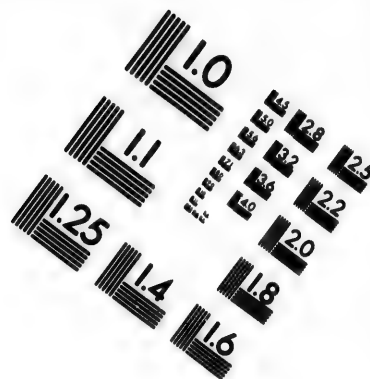
Het zoo even vermelde fort *Clinton* stond op het Oostelijk uiteinde der vlakte, en bestreek de rivier boven en beneden *Westpoint* volkomen. Het is thans geheel vervallen; en men ziet van de gebouwen in hetzelfde ook nog slechts de grondmuren. De rivier was hier in den omwentelings-oorlog met ketens afgesloten. Op haren linker oever, schuins tegen over *Westpoint*, ligt eenè andere, echter minder hooge rots, als een half eiland, van

I. D.

R

drie

Photographic Sciences Corporation

**23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503**

1.8
2.0
2.2
2.5
2.8
3.2
3.6
4.0
4.5
5.0
5.6
6.3
7.1
8.0
9.0
10.0
11.2
12.5
14.0
16.0
18.0
20.0
22.5
25.0
28.0
31.5
36.0
40.0
45.0
50.0
56.0
63.0
71.0
80.0
90.0
100.0

10
01

drie kanten door den *Hudson* bespoeld, en door eene moerasfige weide van het land gescheiden. Op dezelve stonden, tijdens den gezegden krijg, 2 redouten, om de affluiting der rivier te verzekeren.

De vlakte van *Westpoint* bevat, nevens de vermelde schoolgebouwen, nog verscheidene op zichzelf staande huizen met tuinen, welke door Officiers en Profesoren bewoond worden; en men vindt er eene groote houten kazerne voor eene Compagnie Artilleristen; en voor eenige tot de boeijen veroordeelde soldaten, die hier gebragt worden, om rotsen ter bekoming van bouwsteen te breken. Die tuchtelingen hebben aan den eenen voet eene lange keten, waaraan een 24 ponds kogel hangt, welken zij naslepen of in den arm dragen moeten. Voor de kazerne staan 3 ijzeren zesponders. De Amerikanen bedienen zich van ijzeren veldstukken, als de Zweden; en dezelve voldoen hun wel. Op eene andere plek van de vlakte staan 5 metalen zesponders, waarmede de Kadets exerceren. Drie derzelve zijn Fransche stukken, door Lodewijk XVI aan de Amerikanen geschonken, met het Fransche wapen en de zinspreuk *ultima ratio regum*. De twee andere stukken zijn Engelsche, in den omwentelingskrijg veroverde, en, naar het opschrift, door het Congrés aan den Generaal GREENE, als eereloon voor zijn goed beleid in de Zuidelijke Staten gedurende den krijg, geschonken. Zijne erfgenamen hebben ze tot dus ver niet gevorderd; daarom blijven zij hier staan. Eene piramide van wit marmer, niet ver van die stukken,

ken, is, naar het opschrift, door den Generaal BROWN ter gedachtenis van den Overste-Luitenant WOOD opgericht; welke laatste een kweekeling van deze school was, en in 1814 bij den uitval uit het fort *Erie* sneuvelde.

Des avonds zagen wij de Kadets exerceren. Zij formeren een klein bataljon van 4 divisien, en worden door hunne Officiëren, en de oudste Kadets der eerste klasse, die Onder-Officiërs sjerpen dragen, met den degen gecommandeerd. De jonge lieden manoeuvreren ongemeen goed, en in de beste orde van de wereld. Zij hebben een korps muzikanten, dat door het Gouvernement betaald, en voor het beste in de Vereenigde Staten gehouden wordt. Intusschen heeft elk zijnen smaak, en doet, mijns erachtens, zoo wel de Engelsche krijgsmuziek, zelfs de hooggeroemde der Engelsche gardes, als de Amerikaansche, voor de Fransche, Nederlandsche en Duitsche grootelijks onder.

Wij voeren in gezelschap van den Overste THAYER over den *Hudson*, om eene ijzergieterij op den anderen oever te bezigtigen, welke aan eene compagnie toebehoort, en onder het bestuur staat van den Heer CAMEL, een vriend van onzen geleider. In dezelve bevinden zich twee hooge ovens, die sterk aan den gang zijn, daar de gieterij aangenomen heeft, om de republiek van het noodige ijzeren geschut te voorzien. Er was zoo even een stuk gegoten. Wij zelven zagen nog verscheidene dingen gieten, die tot het zamenstel van een nieuwen oven behoorden. Nevens het giethuis is het

R 2

boor

boorwerk voor het geschut. Tien stukken kunnen er te gelijk geboord worden. De kanonnen liggen daarbij horizontaal gerigt. Het boorwerk wordt door een groot waterrad in beweging gebragt. Daar het water intusfchen, bij ongemeen drooge zomers, of strenge winters, soms ontbreekt, wil men eene stoommachine gebruiken.

In weerwil van mijne pijnlijkheid beklom ik den rotstgen berg, op welken de bouwvallen van *Fort Putnam* zich bevonden. De weg liep door een schoon woud van eiken, beuken, noten- en kastanjeboomen. Het fort besloeg, toen het in orde bestond, den top des bergs. Het was van granietsteen zeer hecht gemetsfeld, en naar de vijandelijke zijde gansch onbeklimbaar. Het had slechts eene poort, sterke kasmatten, en twee kleine kruidmagazijnen gehad. Het was tijdens de omwenteling op den grond van een bijzonderen persoon gebouwd. Die persoon had den grond, als zijnen eigendom, terug gevorderd; en het Gouvernement had hem het gevorderde en het daarop staand fort moeten afstaan, welk laatste hij nu had gesloopt. Het schijnt mij, zoo niet gansch noodig, echter goed en nuttig, dat men het fort herstelt, welks standplaats het Gouvernement thans, als de vlakte van *Westpoint*, in eigendom bezit. Het herstel kon dienen, om de vlakte, welke in oorlogstijd van velerlei nut kan zijn, wederom zoo ongenaakbaar te maken, als zij voormaals was; doch ik verstond met bevreemding, dat zulks denkelijk niet zou geschieden. Men scheen zich, met op-

opzigt tot 's lands verdediging, op de versterking der reede van *New-York* te verlaten, en in het binnenland nergens eenige vastigheid te zullen aanleggen. Het gevoelen moet de overhand hebben, volgens hetwelk 's lands veiligheid voornamelijk daarin bestaat, dat het geene magtige naburen heeft, buiten *Engeland*; welke mogendheid, naar men wil, geen groot leger over zee kan zenden, of hetzelfde dan nog derwijze zou moeten verdeelen, dat men de afzonderlijke korpsen ligtelijk te regt zou kunnen zetten. Dat inzien van zaken komt mij intusschen bedenkelijk voor. Ik wensch van harte, dat de brave lieden nooit ondervinden mogen, dat zij zich bedrogen hebben; maar te weinig schroom baart vaak gevaar. Overigens heeft men van *Fort Putnam* een zeer schoon gezigt over de vlakte van *Westpoint* en den *Hudson*, welks hooge oevers mij den *Boyenrijn* herinnerden. Bijzonder schoon is het uitzigt ten Noorden, waar men op den achtergrond het aan de rivier gelegen stadje *Newburgh* ontdekt. Van de *Katskills* zagen wij niets.

Wij woonden met den Overste THAYER ook nog de Godsdienstoefening bij. De Episcopale *Chaplain* der school, Dr. Mr ILVAINE, hield eene zeer goede, en voor de Kadets regt geschikte, leerrede. Hij opperde verscheidene bezwaren, welke men tegen de voortreffelijkheid van het Christendom had ingebracht, en dezelve werden door hem alle met tegenbewijzen uit het *Nieuwe Testament* en de rede wederlegd. Het welvoegelijk gedrag van de jonge lieden in de kerk voldeed mij zeer; een gedrag,

waaraan zulke jongelingen in andere landen zich bij voortgelijke gelegenheden niet atijd binden.

Bij den wakkeren Kapitein DOUGLASS, door welken het onderwijs in de Genie gegeven werd, zag ik de teekeningen van vestingen, welke door de Kadets nageteekend, en naar welke zij in de vestingbouwleer onderwezen worden. Als grondslag voor de verschillende stelsels, werd het dusgenoemd *système moderne*, of het door de Fransche Ingenieurs verbeterd stelsel van CORMONTAIGNE, hun voorgedragen; ook bleven MONTALEMBERT, BOUSMARD, en, met betrekking tot de mijnen, MOUZÉ en GILLET, hun niet vreemd. Bij het onderwijs ter zake van bruggen en wegen, dat almede door Kapitein DOUGLASS gegeven werd, bedient hij zich van WIEBEKING. Vele Kadets, die niet als Officiers bij de armee verkiezen te blijven, dat zij slechts een jaar na het verlaten van de school volstrektelijk behoeven te doen, bewijzen elk zijnen Staat, als bouwkundigen, enz. gewigtige diensten. Alle Officiersplaatfen bij de armee en de zeefoldaten worden thans met kweekelingen der krijgsschool bezet; want men heeft bij de regimenten thans geene Kadets, en men verheft in vredeftijd geene Onder-Officiers tot den rang van Officier.

Reeds op den 19 September, den derden dag na onze aankomst, moesten wij het lieve *Westpoint*, dat mij zoo uiterst wel behaagde, tot mijn groot leedwezen reeds wederom verlaten; want ik moest toch eindelijk naar *New-York*. Des voormiddags te 11 uur kwam de ftoomboot *Franklin* van *Albany* aan,

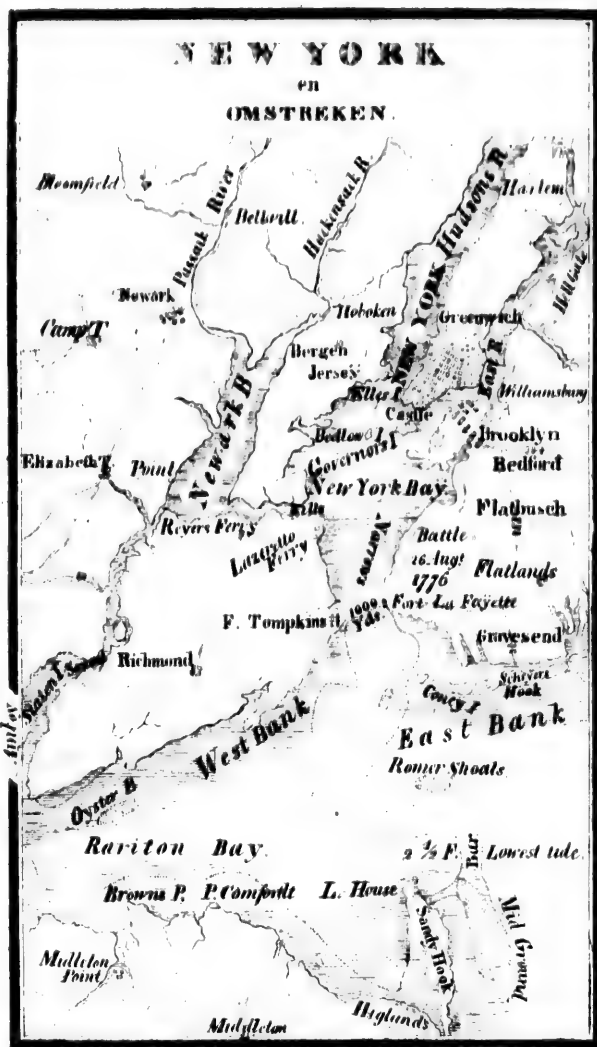
aan; hield dezelve aan de kaai een oogenblik stil, en gingen wij er aan boord. Onze Westpointsche vrienden deden ons uitgeleide, en wij namen op de kaai een regt hartelijk afscheid van hen. Zekere Kapitein RANDOLPH, uit *Virginia*, dien ik te *West-point* had leeren kennen, deed met zijne vrouw de reis naar *New-York* in ons gezelschap, zoo dat het aan geen aangenaam onderhoud mangelde. Het schip was zoo vol menschen, dat er aan de middagtafel naauwelijks plaats voor hen was. De oevers van den *Hudson* waren nog steeds schoon. Wij voeren langs verscheidene goede dorpen en landhuizen, waaruit bleek, dat wij ons in de nabijheid van eene groote en bloeiende stad bevonden. Bij eene kromming van de riviër, naderen de oevers elkander, en ziet men een fraai landhuis met een tuin, *Verplanck's point* geheeten. Tegen over dat lustverblijf plagt een fort te staan, dat *Sony point* heette, en tijdens den omwentelingskrijg meermalen bloedig betwist werd. Het stadje *Singsing* is zeer wel gelegen, en bevat een tuchthuis, welks bevolking wij met het opbreken van rotsen onledig zagen. De rivier wordt nu breeder, en vormt twee op elkander volgende meeren, waarvan het eerste *Haverstraw-bay* en het tweede *Tappan-sea* heet. Dit laatste heeft op zijnen regter oever het stadje *Tappan*, waar de ongelukkige Majoor ANDRÉ door een' krijgsraad voor een spion verklaard, gehangen en zijn lijk ter aarde besteld is geworden. Het Britsche Gouvernement heeft het overschot daarvan, eenige jaren geleden, doen opgraven, de beenderen

naar *Engeland* doen voeren, en ze, als ik mij niet bedrieg, in de Abdij van *Westminster* doen bijzetten; terwijl het gebeente van den Generaal FRASER, die als een held, in een openbaar gevecht, aan de spitse zijner Koninklijke troepen viel, in de oude redoute bij *Stillwater* zonder eenigen den minsten gedenksteen blijft rusten. De boom, die op het graf van ANDRÉ stond, is ook naar *Engeland* gebragt, en, zoo als men mij verzekerde, in den Koninklijken tuin bij *Carlton palace* geplant.

Beneden de *Tappan-sea* naderen de oevers van den *Hudson* elkander op nieuw, en worden zij aan de regter zijde zeer steil en hoog. Zij vertoonen zich als de rotsen bij *Pirna* aan de *Elve*, en zij voeren den naam van *palisades*. Na zonnen-ondergang naderden wij de grootste stad der republiek, die bijkans al haren handel naar zich trekt, en thans reeds bij de 170000 inwoners telt. Daar stapten wij des avonds tegen 8 uur aan wal, en werden wij, om de ongeloofelijke menigte van vreemdelingen, in 5 herbergen afgewezen. Eindelijk mogten wij, ons op de straatsteenen van het wijd uitgestrekte *New-York* moede geloopen hebbende, blijde zijn, dat wij in eene gemeene en slechte herberg, *theatre hotel*, aan het fraaije *park*, nevens den schouwburg, eene armzalige slaapkamer vonden.

nij niet
blijzet-
RASER,
aan de
de oude
minsten
e op het
Engeland
, in den
nt.

vers van
en zij aan
vertoonen
ve, en zij
onnen-on-
republiek,
, en thans
ar stapten
en werden
vreemdelin-
ijk mogten
wijd uitge-
nde, blijde
e herberg,
nevens den
vonden.

IX.

Verblijf te *New-York*.

Des morgens van den 20 September was onze eerste zorg, zoo haast mogelijk naar een ander verblijf om te zien. Daar wij nu in de voornaamste logementen geene plaats voor ons vonden, legerden wij ons in een Fransch *boarding house*, 76, *Broad-street*. Na eenige bezoeken, en eenigen inkoop in boekwinkels, doorliep ik in de eerste plaats de stad, om eene algemeene plaatselijke kennis te verwerven. Zij is ten deele regelmatig gebouwd. De straten zijn slecht geplaveid, maar hebben goede zijpaden voor voetgangers; en er liepen aldaar zoo vele varkens niet rond, als op de straten van *Albany*. De voornaamste straat, *Broad-way* geheeten, en 3 mijl lang, geviel mij ongemeen wel, om hare breedte, schoone winkels en gemakkelijke zijpaden. Het reeds vermelde *park* doet zich ook zeer wel voor. Niet minder gevalt het aldaar staand raadhuis, *City hall*, dat voor een der beste gebouwen in de Vereenigde Staten gehouden wordt. Uitnemend intuschen kwam

mij hetzelfde evenmin voor, als ik aan eenige kerk hier ter stede eenen edelen stijl ontdekte. Het getal der kerken is hier groot. De meeste hebben een kerkhof bij of om zich; maar sinds eenige jaren worden de lijken op andere kerkhoven buiten de stad begraven. Eene kerk aan het park onderscheidt zich door een tamelijk smaakvol gedenkteeken voor den Generaal MONTGOMERY, die bij den voorgemelden aanval op *Quebek* sneuvelde.

Achter de *City hall* staat op eenige ruimte een groot gebouw met het opschrift van *American Museum*. Wij gingen daarin, en lieten ons alles aanwijken. In twee ruime zalen stond een groot aantal merkwaardigheden, uit het rijk der dieren en delfstoffen, zeer voegelijk ten toon. Eene vrij volledige verzameling van Amerikaansche vogelen neemt bijkans alle muren van de eene zaal weg. Eene menigte van viervoetige dieren heeft minder waarde; maar belangrijk is eene verzameling van vischen, die zeer wel in stand gebleven is, en eene schoone reeks van schildpadden, van de kleinste af tot aan de reusachtige schildpad ter lengte van 7 voet 6 duim. Men vindt tevens eene aanzienlijke volgreeks van schelpdieren, weinige delfstoffen, en daaronder geene volgorde, verscheidene kleedingstukken, wapens en ander gereedschap van Amerikaansche wilden, vele oudere en latere wapens van verschillende natien; onder de dusgenoemde zeldzaamheden eene op het slagveld van *Waterloo* gevondene chacoplaat van het 1^e regiment Nassau! De ouden uit *Italië* bestaan meestal uit lampjes

en andere voorwerpen van weinig beteekenis. Bijzonder fraai is een groot stuk bergkristal, in eene Mexikaansche zilverbijn gevonden, en, zoo als men verzekerde, 212 pond wegend. Belangrijk is ook eene mummie, welke, naar men zegt, in 1814 bij *Glasgow*, in den Staat *Kentucky*, 9 voet onder de oppervlakte der aarde, in een zeer salpeterig hol, 200 yards van den ingang, gevonden werd. De houding was en is nog zittende; en de mummie is in hertenvellen en doeken gewonden. Het museum bevat voorts eene zeer ligte boot, *Knickerbocker* genaamd, welke bij een wedstrijd van roeibooten den eersten prijs weggedragen heeft; de spits en de zeer ruw gewerkte achtersteven van eene krigsboot der wilden van de oevers der rivier *Columbia*; middelmatige schilderijen en slechte teekeningen van de watergevechten der Amerikanen en Engelschen in den laatsten oorlog, die wel verdienen om door een waren kunstenaar afgemaald te worden; vele zeer slechte wasfen beelden, waaronder een — wel getroffen — beeld der tooveres van *Endor*, met eene keukenmeids kleeding, in een leuningstoel zittend; SAMUELS schim in een witten japon, en met eene witte slaapmuts, nevens zich hebbend; en Koning SAUL, met een langen zwarten baard en eene hofkleeding van zijde.

Wij bragten den avond met Kapitein RIJK bij den Duitschen Koopman BÖKER door, welke hier agent van den Berlijner zeehandel is. Daar vonden wij een klein maar zeer aangenaam gezelschap. Ver-

fehci-

scheidene dames bespeelden den forte piano zeer wel en zongen heel liefelijk. Ik leerde er eenen Generaal SWIFT kennen, welke bij de Genie gediend had, en nu Directeur van het tolwezen was; en ik vond er eenen Lutherschen Geestelijke, welken men Dr. SCHÄFER noemde. Op de volgende dagen maakte ik voorts immer nieuwe en belangrijke kennisfen.

Eene wandeling voerde mij naar de dusgenoemde batterij, op de Zuidpunt van de stad en het eiland *New-York*. Er stond hier weleer een Hollandsch fort; doch men heeft hetzelfde weggebroken, en de standplaats is in een openlijken tuin veranderd, uit welken men een schoon gezigt op *Long Island* en het inkomen der baai van *New-York* heeft. Ten Westen van de batterij staat, op den oever der rivier *Hudson*, of liever in die rivier, *Castle Clinton*, dat door middel van eene brug ter lengte van 90 schreden met de batterij samenhangt. Dat kasteel vormt een halven cirkel, heeft aan de vlakke zijde kafematten, en achter den muur der oude zijde eene batterij voor 24 stukken, onder een bombenvrij dak. Ten Noorden van dat *Castle Clinton*, heeft de stad op den oever de *North battery* en het fort *Ganferoort*. Al die vastigheden zijn intusschen, daar zij eigenlijk niets dekten, verlaten geworden. *Castle Clinton* dient tot eene plaats van openlijke verlustiging. In de kazerne is een Koffijhuis. In de kafematten heeft men loges voor kleine partijtjes getimmerd, en op de platteform achter elkander opgaande banken, daar het plein des

des kasteels als een *circus* voor kunstrijders gebruikt wordt. Van de *batterij* ging ik regts af langs de haven tot aan het *Veer van Brooklyn*; en ik vermaakte mij grootelijks met de menigte van schepen in de haven, en de aldaar heerschende levendigheid. *Brooklyn* ligt, zoo als men weet, tegen over *New-York* op *Long Island*. De *East river* tusschen beide is ongeveer 8 minuten breed. Er zijn op dat water gestadig twee stoombooten in beweging, en twee ponten, die door paarden bewerkt worden. De overvaart duurt 6 minuten. Te *Brooklyn* besloot ik uit de menigte der winkels, dat aldaar veel omging. Ik wandelde van daar links af, eene mijl ver, naar den *Navy yard*, en van hier naar de stad terug, over de afstanden zwaar zuchtend.

Zekere Heer HOME, Gouverneur der Kanaalbank, een zeer rijk en aanzienlijk man (*), en zekere Heer DE RUITER, van *Geraerdsbergen* in *Vlaanderen* geboortig, verzelden mij bij een bezoek op de *Pallas*. Dat schip lag op den *Hudson*, tusschen *New-York*, en het dorp *Jersey*, in den Staat *New Jersey*, aan den regter oever der rivier. Kort na dat wij aan boord kwamen, bragten de sloepen der *Corvet*, die door den Overste naar den wal gezonden waren, er eenige Dames aan, welke het schip hadden begeerd te zien. Het werd in de kajuit zoo vol, dat men zich er naauwelijks kon om-

(*) Thaus Mayor van *New-York*.

omdraaijen. De Dames, die door Kapitein Rijk op de kampanje onder eene tent op een zeer voegelijk onthijt onthaald werden, behoorden tot de beminnelijkste en voornaamste der stad. Zij bleven tot 3 uur 's namiddags aan boord; en toen keerde ik met haar, onder een tamelijk sterken regen, naar den wal terug. Toen ik des avonds van eene *soirée* met muziek en dans, bij den Consul ZIMMERMAN, naar huis reed, bemerkte ik, dat de straten des nachts niet goed verlicht waren. De regering had, zoo als men mij naderhand verhaalde, met eene Gas-compagnie twist over de plaatsing der lantaarns en lantaarnpalen. Gelukkiglijk werd het ongemak door de menigvuldige winkels, die tot laat in den avond openblijven, en zeer fraai verlicht zijn, eenigermate verholpen. De lampen van die winkels hebben velerlei aardige gedaanten; onder anderen zag ik in eenen muzikwinkel eene lamp, welke de gedaante van eene harp had.

Een zeer beroemd Geneesheer hier ter stede, Dr. DAVID HOSACK, wiens jaarlijksch inkomen bij zijn tweede huwelijk tot 30,000 dollars moet zijn gestegen, ontvangt des winters elken Zaterdag de geleerden der stad en de voornaamste vreemdelingen. Dan staat zijne boekerij en verzameling van koperen platen ten hunnen dienste open, en wordt er soms over een of ander onderwerp eene voorlezing gehouden. Die geleerde en dienstvaardige man bood aan, om mij door de stad te leiden. Dankbaar bediende ik mij van deszelfs geleide, onder hetwelke ik verscheidene belangrijke stichtingen heb bezigtigd.

Het

Het burgerhospitaal is in 1770 uit vrijwillige giften opgericht. Het bestaat van de opbrengst van deszelfs kapitaal en van bijdragen van Staatswege. Het gebouw is van blaauwe steen, staat op eene hoogte, en heeft eene zeer gezonde ligging. Men genaakt hetzelfde door eene laan van oude hooge olmboomen. De eerste verdieping bevat een ruim vertrek voor de vergadering van bestuurders. Daar staat ook de boekerij, die bijzonder rijk in kruidkundige werken is. Beneden 's gronds vindt men de keuken, en vertrekken voor Venerische patienten. Voor dezen zal er intusschen een nieuw gebouw worden opgericht, zoo als men reeds een *Lunatic asylum* voor krankzinnigen, die voormaals in een vleugel van het hospitaal gehuisvest waren, buiten de stad heeft gebouwd. Het hospitaal kan gezamentlijk 400 lijders van beiderlei geslacht innemen. Dezelve worden in zalen, waarvan er eenige elk 16 bedden bevatten, door oppasters verzorgd. Hunne legersteden zijn van hout, en ik ontving op de vraag, waarom men ze niet liever van ijzer maakte, ten antwoord, dat zulks bij de hevige onweders, welke hier meermalen ontstaan, gevaarlijk kon wezen. De praktijk wordt door 6 artsen en 4 heelmeesters bij afwisseling waargenomen. Een arts en een heelmeester hebben vrije inwoning in het gebouw; en van die twee moet er steeds een aldaar tegenwoordig zijn, om in onvoorziene gevallen toe te springen. Ook is er eene apotheek in het huis, dat overigens zeer zindelijk gehouden werd, maar echter ten dezen opzichte voor

voor de hospitalen van *Boston* en *Montreal* scheen onder te doen.

Om het zoo even vermeldc onlangs gestichte *Lunatic asylum* te zien, begaven wij ons naar den Heer EDDY, een eerwaardigen ouden Kwaker, die aan het hoofd der hospitalen, weldadigheidsstichtingen en tuchthuizen stond, en mij ten huize van Dr. HOSACK bekend geworden was. Wij vonden bij hem twee dochters, eenen zoon en een compagnon, dat ook een Kwaker was. Allen waren hoogst eenvoudig gekleed, en die eenvoudigheid heerschte, in vereeniging met de grootste zindelijkheid, door het gansche huis henen. De Heer EDDY bezit eene schoone boekerij, welke hij ons toonde. In dezelve bevonden zich verscheidene prachtwerken, die tot de Natuurlijke historie behoorden; bij voobeeld WILSONS *Amerikaansche vogelkunde*, met het kostbare *supplement*, dat door den Prins van *Marignano*, CHARLES LUCIEN BONAPARTE, zoon van LUCIEN, uitgegeven is. Vervolgens steeg de Heer EDDY met ons in onze koets, en reden wij naar het landhuis van Dr. HOSACK, dat in een schoon oord, op den Noord oever der *East river*, schuins tegen over den *Navy yard* ligt. Dr. HOSACK, wiens eerste vrouw eene zuster van den Heer EDDY was, reed eveneens met ons naar het *Lunatic asylum*, dat 5 mijl van de stad, in eene uiterst gezonde ligging, op eene hoogte niet ver van den *Hudson* staat. De weg loopt tusschen landhuizen en fraaije tuinen door, en was een der aangenaamste wegen, die ik in *Amerika* zag.

Het

Het *Asylum*, dat midden in een tuin ligt, is van zandsteen gebouwd en drie verdiepingen hoog. Het is zijn bestaan meerendeels aan inschrijvingen verschuldigd, doch wordt van Staatswege ondersteund. De Heer EDDY is een der grootste wel-doeners en bevorderaars van hetzelfde. In de stichting bevinden zich 133 krankzinnigen, en dezelve bezetteden er genoegzaam alle plaatsen. Men wilde er nog twee vleugels aan bouwen. In de benedenste verdieping vindt men, behalve de vergaderzaal en kamers der Commisfarijsen, de apotheek en de vertrekken der armere patienten, die, voor elke sekse, eenen grooten gang om te wandelen en eene gemeenschappelijke zaal hebben. De krankzinnigen bevinden zich aan den eenen kant van het gebouw, en de vrouwen aan den anderen. Zij kunnen zich uit de gangen, onder den grond door, naar eene ruime, van muren omgevene, en in tweeën gedeelde plaats begeven, waar zij gelegenheid tot beweging en allerlei spelen vinden. In het midden van elk gedeelte is eene overdekte plek met banken, waarvan bij slecht weder gebruik kan worden gemaakt. De tweede en derde verdiepingen bevatten, nevens de kamers der oppassers, verscheidene andere, waar de zieken gansch afzonderlijk zitten. Overal heerschte er eene groote zindelijkheid. Inmiddels scheen de inrigting mij niet zoo volkomen, als die der *Asylums* van *Boston* en van *Glasgow* in *Schotland*. De tuin werd zeer goed onderhouden, en bevat eene stookkas, welker planten meestal uit de verzameling van Dr. HOSACK komen. Op het

I. D.

S

dak

dak van het huis is een plat, van waar men een schoon en wijd uitgestrekt gezigt heeft.

In het huis, dat het reeds vermeld *Museum* bevat, houdt een wijsgeerig genootschap deszelfs vergaderingen. Een der vertrekken van dat gehouw bevat eene verzameling van delfstoffen, die over het geheel nog wel vrij onbeduidend scheen, maar nogtans eene schoone volgrees bevattede van delfstoffen, welke aan de Noordelijke grenzen der Vereenigde Staten gevonden worden. Eene andere zaal bevattede eene verzameling van schilderijen, welker waarde mij ook niet groot scheen te zijn. Het beste stuk was een meesterlijk uitgevoerd portret van den beroemden Amerikaanschen, en te *Londen* overledenen, schilder BENJAMIN WEST, door Sir THOMAS LAWRENCE. Twee stukken zouden van TENIERS, en twee andere van SALVADOR ROSA zijn. Van deze geviel mij het eene ongemeen wel. Een oud krijgsman bidt er, in een wild landschap, voor een gansch op zich zelf staand eenvoudig kruis. Een paar andere stukken worden aan RUBENS toegeschreven; maar een derzelve was een portret van RUBENS, waarvan het oorspronkelijke in de verzameling van SCHAMP te *Gend* berust. Men vindt er voorts afgietsels in gyps, van de beste Romeinsche Antieken, van eene *Venus* van MILO, en van de drie bevalligheden door CANOVA, uit wiens eigene voortbrengselen men er twee levensgrootte zwaardvechters heeft.

In den *Navy yard* staat het huis van den Commodore CHAUNCY, op eene hoogte, welke een schoon

schoon uitzigt over de werf en *Long island* oplevert. Hij voert het bevel over de werf, en leidde mij aldaar rond. Toen ik uit zijn huis trad, vond ik eene eerewacht van in de 30 Mariniers, die met een Kapitein aan hun hoofd paradeerden. Tevens werd ik door het Linieschip *Franklin* met 21 kanonschoten begroet. Die eer in de Vereenigde Staten niet verwacht hebbende, vond ik mij daardoor des te aangener verrast, en scheen zij mij des te vleijender. Op stapel stonden 2 Fregatten en 2 Corvetten, die nog geen naam hadden. Het eene Fregat was voltooid, maar stond echter nog onder het dak. Beide Fregatten worden vier-en-veertigers genoemd, doch kunnen elk 64 stukken voeren. Zij zullen met twee-en-dertig ponders gewapend worden, dat thans het gewoon kaliber voor de artillerie der marine van de republiek is. De schepen zijn van Noord-Carolinaasch eikenhout; en men heeft in de naden, tegen het vervuren, zout gestrooid. In *ordinary* lagen de Linieschepen *Franklin*, *Washington* en *Ohio*, alle drie vier-en-zeventigers genoemd; ofschoon de beide eerste voor 84 stukken geboord zijn, en het laatste voor 106. Ik vond er voorts het wereldberoemde stoomfregat *Fulton the first*, waaromtrent men zoo veel fabelachtigs heeft verhaald. De Schooner *Shark* van 8 stukken lag in de haven zeilree, en zou binnen weinige dagen naar de Kust van *Afrika* vertrekken, om er tot wering van den slavenhandel te kruisen.

Bij een tweede bezoek van den *Navy yard* gingen wij, in de eerste plaats, aan boord van het voor-

noemd stoomfregat, dat gansch onttakeld was, en tot kostschip diende. Het is eene drijvende batterij, welke 30 lange twee-en-dertig ponders voeren kan. De wanden zijn zes voet dik, en uit lagen van dikke eiken balken gemaakt, welke derwijze op elkander liggen, dat die van elke laag door die der naastvolgende gekruist worden. De inrigting der machinerie gelijkt aan die van de paardenpont. Het schip heeft twee evenwijdige kielen. Tusschen dezelve is de plaats der machine. Dezelve drijft met eene kracht van 120 paarden een eenig groot waterrad. Er is in het schip veel ruimte, en men kan er op meer dan eene plaats reverbère-ovens zetten, om kogels gloeiend te maken. Voor dat het Fregat ontwapend was, voerde het 2 kleine masten met driekante zeilen; maar nu had de Commodore er, om de matrozen te oefenen, groote masten en stengen op doen plaatsen. De machine was, eenige maanden geleden, uit het schip genomen, en in een magazijn op de werf geborgen. Over het ledig ruim, waar zij zich bevonden had, waren er deelen gespijkerd, om een doorgaand dek ten verblijve voor de matrozen te erlangen. Vervolgens had men daarboven nog een dek getimmerd, waarop men nu voegelijke hutten voor de Officiëren bouwde. Men heeft van dit Fregat gezegd, dat het een wonderwerk, en van zwaarden en spiesen tegen een enterenden vijand omgeven was, en de bestormers zich uit hetzelfde met kokend water overgoten zouden vinden! Loutere sprookjes! De bouw van het gevaarte, welke in het laatste tijd-

vak

vak van den krijg tegen de Engelschen plaats greep, was eigenlijk slechts eene proefnemings, welke inmiddels bij den vijand veel ongerustheid baarde. Alle deskundigen, met welke ik over hetzelfde gesproken heb, waren tegen hetzelfde, en dachten, dat zulk een groote klomp slechts ter bezetting van zeeëngten gebruikt kon worden. In zee was het schip nog niet geweest, en velen begrepen, dat het er niet vaardig genoeg zou kunnen keeren en wenden. Daar nu tevens, zoo als men verzekerde, de *Navy board* — Admiraliteit — te *Washington* tegen hetzelfde was, zal waarschijnlijk de bouw van een tweede stoomfregat, offchoon wij deszelfs machine in een magazijn gereed zagen staan, wel steeds achterblijven.

Wij begaven ons voorts aan boord van de Linieschepen *Ohio* en *Washington*. De *Ohio* is van een nieuw maakfel, en heeft nog niet gediend. De *Franklin* en de *Washington* hebben daarentegen reeds verscheidene reizen gedaan. De wanden van den *Ohio* zijn dikker, dan gewoonlijk; en er is tuschen de dekken meer afstand. De gezamentlijke lineschepen hebben geene ronde achtersievens in den nieuwen smaak, maar platte, die elk eene batterij van 12 stukken bevatten. Slechts een der op stapel staande fregatten loopt van achteren eirond af, doch ontbeert echter de fraaiheid der platte spiegels niet geheelijk. In de magazijnen scheen alles nog in de geboorte te zijn. Het gebouw, waar men de bureaux van den Commadore en deszelfs onderhoorige beambten vindt, bevat tevens

vens eene zaal, welke des Zondags als kapel, en voorts als school voor de Adelborsten, gebezigd wordt. Wij vonden er die jonge lieden met hunne wiskundige studiën onledig.

In de haven bezigtigden wij twee tot de *line* van *Liverpool* behorende pakketbooten, *William Thompson* en *Pacific* (*). Men geeft, namelijk, alhier den naam van *line* aan eene geregelde gemeenschap tusſchen twee plaatsen, door middel van rijtuig, paardenponten, kanaalbooten, stoombooten, of pakketbooten, welke aan dezelfde ondernemers toebehooren. Ik had reeds voor twee jaar te *Liverpool* de pakketboot *Cortex* gezien, en derzelver fraaije inrigting opgemerkt. Die der beide voornoemde schepen was intusſchen nog fraaijer en gerijfelijker. Zij hebben een groot *dining room*, met eene lange, van randen voorziene, mahonijhouten tafel in het midden, en aan weerskanten *state rooms*, of slaapkamers, die elk 2 bedden en eene waschtabel bevatten. Aan elke zijde van de zaal zijn vijf zulke kamers; en bovendien zijn er aan de venſters van den ſpiegel twee kooijen, zoo dat er in alles te zamen ſlaapplaatsen voor 22 mans zijn. De bezaansmast loopt door de zaal en hare tafel. De zaal ontvangt haar licht deels door de achtervenſters, en deels door eene groote lantaren in de zoldering. De slaapkamers ontvangen haar licht door

(*) Met dit ſchip voeren wij in den zomer van 1826 naar *Europa* terug.

door eironde patentglazen in het dek boven haar. Bij den grooten mast, waar men de beweging des vaartuigs het minste gevoelt, hebben de vrouwen eene *ladies cabin*, welke aan het *dining room* aansluit, en wederzijds 2 slaapkamers heeft, zoo dat er 8 dames voegelijk geplaatst kunnen worden. De wanden van het *dining room* en de *ladies cabin* zijn van mahonij- en maple- of ahorn-hout, met spiegels in de vakken. Op den *Pacific* staan er zelfs tusfchen de deuren der *state rooms* zuilen van wit marmer, of van zwart met witte aders. De meubels zijn alle van mahonijhout, en de vloeren zijn met kostbare tapijten belegd. Boven de trap van het *dining room* is op het dek een dak, waaronder banken en tafels voor zeezieke reizigers staan. Het fchip heeft voorts eene overdekte kampanje, waar men tegen regen en zonneschijn beveiligd zitten, of, in den trant der zeemanswandelingen, heen en weder stappen kan. Vracht en kost bedragen van *New-York* tot *Liverpool* slechts 30 guinjes, en men wordt daarvoor, naar de berigten, zeer wel onthaald. Elk fchip heeft 500 ton lastaadje, en doet de reis meermalen in 17 dagen. Er steekt den 1 en 16 van elke maand een fchip van deze *line* aan weerskanten in zee.

Op den 25 September, dat de eerste Zondag van mijn verblijf te *New-York* was, begaf ik mij met den Consul ZIMMERMAN naar de nieuwe Lutherfche Kerk. De Godsdienstoefening werd in het Engelsch gehouden; want te *New-York* verftaan slechts weinige aftammelingen van Duitfche kolonisten.

apel, en
gebezigd
het hun-
line van
Thomp-
k, alhier
meenschap
n rijtuig,
noten, of
nemers toe-
te Liver-
elver fraaije
voornoemde
gerijfelijker.
eene lange,
tafel in het
s, of fleep-
aschtabel be-
ijn vijf zulke
vensters van
er in alles te
zijn. De be-
re tafel. De
de achterven-
ntaren in de
n haar licht
door

de taal hunner vaderen. Dr. schäfer predikte. Hij is van *Philadelphia* geboortig, en de zoon van een Duitschen Predikant. Zijne leerrede was kort en goed; maar daarop volgde een gejammer over den slechten staat der Kerkelijke geldmiddelen, dat voor mij niet heel stichtelijk was. Er scheen een te kort van 18000 dollars ontstaan te zijn, tot welks dekking het Consistorie de gemeente om vrijwillige bijdragen verzocht. De gemeente had zich van eene voorlang alhier bestaande Lutherfche gemeente afgezonderd, en eene kerk voor zich gebouwd, aan welker verfraaijing men zoo veel had besteed, dat de uitgaven de inkomsten verre waren te boven gegaan. De Predikant klaagde tevens over zijn eigen inkomen, en gaf te kennen, dat eene bijdrage hem niet onaangenaam zijn zou, daar hij ze noodig had. Overigens kon men dezen dag bezwaarlijk met rijtuig door de straten geraken; want dezelve werden onder de Godsdienst voor alle kerken met ketens versperd. Het land der vrijheid heeft ook zijne ketens!

Snellijk verliepen er acht dagen, en het aange-name ontbrak bij het nuttige en nieuwe niet. Bijzonderlijk had ik eenige avonden in een vriendschappelijken kring zeer genoegelijk doorgebracht. In die gezelschappen leerde ik des middags en des avonds vele belangrijke menschen van menigerhande beroep en bezigheid kennen. In de huizen, waar ik zulke gezelschappen bijwoonde, heerschte meestal eene groote pracht in zilverwerk, porselein en kristal. Ook ontbreken er zelden voortbreng-

brengfelen van de fraatje kunsten. Op de *foides* maakte men gewoonlijk muziek, en werd er gedanst. De middagmalen, waar men met 20 ja 30 menschen aan tafel zat, werden meer door gesprekken veraangenaamd. Overigens heerscht te *New-York*, zoo als op elke plaats, waar men de Engelsche manieren volgt, de gewoonte, dat de Dames bij het desert oprijzen, en de Heeren alleen achter blijven om te drinken. Zoo men evenwel geen lust tot drinken heeft, wordt men daartoe niet genoopt. De Dames ziet men niet weder. Elk staat op en gaat heen, zoo als het hem gevalt. Men wordt meestal door Negers of Mulatten bediend. De blanke dienstboden, welk men er aantreft, zijn meestal Ieren. De Amerikanen hebben veel tegenzin in het dienen. Livreijen zijn er in het geheel niet; de knechts gaan in fraks gekleed. Alle Heeren klagen over mangel aan gediensfigheid en ondergeschiktheid bij de dienstboden, welke laafien zichzelven even goed als hunne meesters achten. Van die laafdunkendheid zag ik in der waarheid dagelijks bewijzen. Negers en Mulatten worden er te *New-York* in menigte gevonden. Zij behooren intusfchen alle tot de laagfte klasfe, en zijn doorgaans handwerksgezellen. De New-Yorkfche Staat bevattede zeer weinige flaven, nopens welke er bepaald was, dat zij in 1827 alle in vrijheid zouden worden gefield. Men heeft er fcholen voor de kinderen der Negers aangelegd; en men wil, dat die kleine fchepfeltjes met hunne apengezigtjes zeer goed leeren. De Negers hebben

voorts eigene kerken, die gedeeltelijk tot de Episcopale, doch meerendeels tot de Methodistische gezindheid behooren. Men zegt, dat zekere zwarte, die in eene Episcopale kweekschool gestudeerd heeft, zeer goed predikt. Men heeft intuschen hier te lande een grooten afkeer van dat menschenras, dat bijkans in de laagte der Indische Paria's gehouden wordt. Bij de armee dienen zij ten hoogste als tamboers of muzikanten, maar nooit als soldaten. Ja er mag zelfs geen soldaat van gemengd bloed zijn.

Na de gezegde acht dagen verlieten wij ons logement, dat te afhandig lag, en waar het tafelgezelschap ons al te gemengd viel. Wij betrokken een zeer fraai en zelfs prachtig verblijf in *City-hotel* aan den *Broadway*; en daar had ik den 28 September den gelukkigsten dag, welke mij, onder al mijne genoegens op mijne Amerikaansche reis, te beurt viel, en welken ik daarom niet onaangeroerd mag laten. Ik ontving, namelijk, brieven van huis, waarin mij de geboorte van mijnen zoon HERRMAN BERNHARD GEORG, op den 4 Augustus, werd gemeld. Ik dankte de goede Voorzienigheid voor dat nieuw geschenk, en voor het behoud van deszelfs teedergeliefde moeder, zoo vroomelijk en diep aangedaan, als ik mij bijkans ooit in mijn leven tot God verhief. Eerst op den volgenden dag zettede ik mijne wandelingen voort.

De Overste BANKHEAD van het tweede regiment Kanonniers, wien men het rekruteren voor de armee hier ter stede opgedragen had, en de Ingenieurs,

nieurs, die hier tegenwoordig waren, hadden zich aangeboden, om mij de werken te toonen, die tot verdediging der *baai van New-York* dienden. Ik werd door den Overste, een Kapitein der Genie en den Generaal SWIFT, met eene boot afgehaald. Wij voeren, in de eerste plaats, naar *Governors island*, tegen over *New-York*. Op dat eiland is een fort, *Columbus* geheeten, met 4 bastions, van roode zandsteen gebouwd, doch, helaas! door aannemers. Het zou veel reparatie vereischen; maar wordt als onnoodig beschouwd en niet onderhouden, daar men verder af nieuwe werken heeft aangelegd. Het fort bevat een tuighuis en kazernen, die door eene compagnie Artilleristen bewoond worden, en er zeer wel uitzien. Ik vond er in elk vertrek een' *Bijbel*, en hoorde, dat die *Bijbels* geschenken van het New-Yorksche Bijbelgenootschap waren.

Ten Westen van het fort staat, digt aan den oever, een Montalembertsche toren, welke naar hem, die den bouw bestuurd heeft, *Castle Williams* heet. Dezelve werd in 1803 aangevangen en in 1811 voleindigd. De Overste MACREA, van de Artillerie, welke aldaar commandeerde, ontving mij met 21 kanonschoten. De Officiers hebben er op het glacis tuinen met tuinhuisjes; en men vindt er eene kazerne van hout, welke in oorlogstijd een bataljon voetvolk huisvest. Een groot huis, dat 2 verdiepingen hoog is, op zich zelf staat, en om zich eene *piazza* heeft, is ten verblijve voor den commanderenden Generaal bestemd. Tegen over

over *Castle Williams* liggen twee kleine met batterijen bezette eilandjes, *Fort Wood* en *Fort Gibson* geheeten. Die batterijen schijnen klein te zijn, en het voornaamste verdedigingswerk is *Castle Williams*, waar ik ovens, om kogels gloeiend te maken, bemerkte. De stad heeft, van dezen kant beschouwd, een zeer schoon voorkomen.

Wij voeren vervolgens, langs den Westoever van *Long island*, naar eene door dat eiland en *Staten island* gevormde zeeöngte, ter wijidte van 1000 yards, en *the narrows* geheeten. Dezelve wordt van den oever van *Staten island* door het fort *Tompkins*, en van *Long island* door het fort *Lafayette*, bestreken. Het eerste heeft bastions en eene laag geplaatste batterij; het laatste, dat door ons bezigtigd werd, is eigenlijk een eiland op zich zelf, als zijnde hetzelfde 250 yards van *Long island* op een rotsigen grond in zee gebouwd. Het is naar het plan van den Generaal SWIFT aangelegd, vormt een vierhoek, en heeft van buiten het voorkomen van een Montalembertschen toren. Het buitenste bekleedfel der wallen is zandsteen; het binnenste is gneis. Het wordt slechts met eene compagnie Kanonniërs bezet. Er is op meer dan eene wijze gezorgd, om den rook bij het schieten af te leiden. Over de platte form heeft men, gedurende den vrede, een dak gebouwd, onder hetwelke de bezetting den heeten zomer van 1825 heeft doorgebracht.

Het fort *Lafayette* kan van eene hoogte bestreken worden, welke op *Long island* nabij het dorp
New

New Utrecht ligt. Hier is voorts een inham, waar de Engelsche en Hessische troepen in 1776 landden, toen zij van *Staten island* ter bemagtiging van het andere eiland overstaken. Om dat punt genoegzaam te bezetten, wordt er thans naar het plan van den Generaal BERNARD op de hoogte een fort gebouwd, dat mij *Fort Franz* bij *Koblens* voor den geest bragt. Onder den wal, welks lange face, of liever front-face, 375 voet lang wordt, vervaardigt men kazematten, en voor die face in de gracht eene bemuurde *Caponière*, lager dan de wal, met 6 kanonnen, 3 aan weerskanten, ter nadrukkelijke verdediging van de gracht. Tot bestrijking van de gracht voor de beide zijden van den wal worden kleinere kazematten, elk met 3 caronnades, aangelegd. Eene hoogte aan de regter zijde, ongeveer 100 yards van het werk, bevat tot dus ver een houten blokhuis, maar zal met eene vierkante redoute, en een daarin vervatten steenen toren, zoo als men in BELIDORS *science des Ingenieurs* afgebeeld vindt, bezet worden. Tegen eene andere hoogte aan de linker zijde zal het fort, door eene doelmatige schikking der borstwering van den bedekten weg, verdedigd worden. De bouw van dit fort, dat den naam van *Hamilton* voeren zal, was naauwelijks begonnen, en de Ingenieurs dachten, dat die 4 jaar duren zou. Het Gouvernement heeft met veel schade leeren inzien, hoe nadeelig het aanbesteden van gebouwen is; en dit wel doordacht werk is gelukkiglijk niet in de handen van aannemers. De Generaal BERNARD, weet

weet men, is een Franschman, en was voorheen als Ingenieur te *Antwerpen* geplaatst. Hij won door zijne grondige kennis, en groote bescheidenheid, de welwillendheid van keizer NAPOLEON, die hem tot zijnen Adjutant benoemde. Na den oorlog van 1815 geraakte hij, op aanbeveling van LA FAYETTE, bij de Vereenigde Staten in dienst; en hij is met de soldij van een Brigadier, onder den titel van *Asfistant Engeneer*, bij het korps der Genie geplaatst, zonder inmiddels deszelfs uniform te dragen, of eenigen rang bij de armee te bekleden. Het was eene voortreffelijke aanwinst voor dat korps, en ik verwonderde mij over de koelheid, waarmede men van dien uitmuntenden Ingenieur sprak. Dit sproot waarschijnlijk uit een ave-regtsch patriotismus voort. De Generaal is geen inlander; en vele ondervindingen bewijzen, dat de toestand van een buitenlander in militairen dienst zelden heel aangenaam is. Overigens wil men thans, om de reede van *New-York* nog al meer te beveiligen, ook buiten *the narrows* twee nieuwe forten aanleggen, welke men op klippen plaatfen wil, om door een kruisvuur het binnenloopen voor vijandelijke schepen moeilijk te maken, en voor de forten *La fayette* en *Thompson* tot voorposten te dienen.

Een geweermaker, ELLIS geheeten, had een patent voor dusgenoemde repetitiegeweren bekomen. Ik bezocht, met den Heer TROMP, dien man. Zulk een geweer wordt van verscheidene ladingen op eenmaal voorzien, welke men voorts achter elkan-

voorheen
 Hij won
 escheiden-
 LEON, die
 den oor-
 g van LA
 dienst; en
 onder den
 korps der
 fs uniform
 te beklee-
 winst voor
 er de koel-
 nden Inge-
 it een ave-
 aal is geen
 en, dat de
 airen dienst
 s wil men
 al meer te
 wee nieuwe
 en plaatfen
 loopen voor
 n, en voor
 voorposten
 had een pa-
 en bekomen.
 dien man.
 ene ladingen
 ts achter el-
 kan-

känder losbrandt. Het bestaat uit een lang roer, waarin op bepaalde afstanden zundgaten geboord zijn, welke elk voor eene bijzondere losbranding dienen. Eene lading in hetzelfde gebragt hebbende, plaatst men daarop een stop van zoolleder, dan wederom eene lading met een tweeden stop, enz. Om elke lading op de regte plaats, en bij haar zundgat, te brengen, zijn er aan den laadstok kerfjes, waaraan men zien kan, of de ladingen behoorlijk aangestampt zijn geworden. De zundgaten zijn met schuifjes gesloten. Deze opent men bij het losbranden een voor een, en men haalt het slot, dat langs het roer op en nederwaarts geschoven kan worden, eerst voor het zundgat der bovenste lading, dan voor dat der tweede, enz. De uitvinding scheen mij zeer belangrijk; maar de Heer ELLIS scheen mij te ver gegaan te zijn, met haar op de busfen der militaire jagers te willen toepassen; want deze zouden verlengd moeten worden, en daarbij te veel lengte en zwaarte erlangen; er zou met het laden te veel tijds verlopen, en het zou moeilijk vallen, om iemand op de regte behandeling van zulk een wapen af te rigten. Deze laatste bedenking, welke straks bij mij opkwam, bevestigde zich, toen ik bij den Heer ELLIS proeven met het repetitiegeweer nam. Want dezelve bewezen, dat het laden van zulk een geweer eene ongemeene voorzigtigheid vordert, als men daarbij geen gevaar zal loopen. De beide eerste schoten van een geweer met vijf ladingen gingen een voor een af, maar de volgende drie allen te gelijk!

De

De Heer TROMP reed eveneens met mij naar de verschillende scheepstimmerwerven van particulieren langs de *East river*. De voornaamste behoorde aan den Heer BAYARD, dat mijn bankier was. Op eene dier werven stond een Fregat van 64 stukken op stapel, dat voor de Grieken bestemd was. Hetzelve werd, zoo als de schepen der republiek, van Carolinaasch eikenhout getimmerd, dat men *life oak* noemt, en dat, bij eene ongemeene duurzaamheid, de hoedanigheid hebben zou van bij het doorlaten der kogels geene groote splinters af te geven, welke, zoo als men weet, aan het scheepsvolk meer wonden toebrengen, dan de kogels. Aan eene andere werf lag een Fregat van 68 stukken, met een ronden achtersteven, reeds in het water. Hetzelve was voor rekening van de republiek *Columbia* gebouwd, en zou welhaast zeilree zijn. Men had er de ruimte der Linieschepen in gebragt, en ik kon er tusschendecks regtop staan. Op het bovendeck stonden de kanonnen in eene onafgebroke reeks; en zulks gaf aan het Fregat nog meer het voorkomen van een Linieschip. De drie masten stonden eenigzins achterover, als op een schooner. Dit was, zeide men, meer mode, dan wel nuttig. Men was, toen wij er aan boord kwamen, juist bezig, om de schuttingen voor de hutten der Officieren te maken. Die schuttingen waren van maple- en mahonij-hout; de hutten waren ruim, en de kooijen lang; zoo dat er voor het gemak der Officieren wel gezorgd was. Daar de hutten zich, nevens den *messroom*, onder de bat-

batterij bevonden, zou men zelfs bij een gevecht niet genoodzaakt zijn, om de schuttingen weg te nemen. De vertrekken voor den Kapitein waren alleen tusschendecks getimmerd. Twee andere oorlogsvaartuigen, zoo men wilde ook voor *Columbia*, stonden nog op stapel. Het geschut voor al die schepen werd in de ijzerfmederij van den Heer CAMEL bij *Westpoint* vervaardigd.

Het gebouw des algemeenen Amerikaanschen Bijbelgenootschaps, naar hetwelke de Heer EDDY mij geleidde, is uit vrijwillige bijdragen van de leden gebouwd, en werd drie jaar geleden voltooid. Het is vier verdiepingen hoog; de muren zijn van roode zandsteen en baksteen, en de kosten hebben 22000 dollars bedragen. Gelijksvloers vindt men het bureau en het magazijn van gebondene *Bijbels*, die ter verzending gereed liggen. De Engelsche *Bijbels* worden tegen 1 dollar 40 cents het stuk verkocht, en de Spaansche, die er voor *Zuidamerika* in menigte gedrukt worden, voor 1½ dollar. De aflevering geschiedt door eene achterdeur in het pakhuis, zoodat het verdere gebouw door de koopers, bestellers en pakkers, niet behoeft te worden betreden. Er worden hier vele *Nieuwe Testamenten* afzonderlijk verkocht. In het bureau zag ik eene verzameling van oude en nieuwe *Bijbels*. Onder dezelve bemerkte ik eene *Walton'sche polyglotte*, van welke ik in de boekerij van *Harvard College* bij *Boston* reeds een exemplaar had gezien; voorts een ouden, in *Zwitserland* gedrukten, *Bijbel*, in zeer oud Duitsch; een nieuwen, dien men te *Zu-*

I. D.

T

rich

rich zeer fraai had gedrukt; eenen in het Iersch, met zeer zonderlinge letters; eenen half in het Slavonisch en half in het Russisch, bij welks vertooning men mij verhaalde, dat de Bijbelgenootschappen in *Rusland* verboden waren geworden; en twee *Bijbels* in het Chineesch, van welke de een te *Calcutta* en de andere te *Macao* gedrukt waren. De tweede, derde en vierde verdiepingen van het gebouw bevatten de boekdrukkerijen en binderij des genootschaps. Op den zolder droogt men de natte bladen, welke van de drukpersen komen. De Engelsche en Spaansche *Bijbels* worden met stereotypen gedrukt; er zijn thans 12, ja wel eens 13 persen aan den gang. Dezelve zijn van ijzer en zeer eenvoudig; doch, om ze wel te beschrijven, zou ik ze hebben moeten doen afteekenen. Elke pers wordt door een drukkersknecht en een jongen bediend. De binder gebruikt vele vrouwen en meisjes, om de bladen bijeen te zoeken en te vouwen. Die menschen werken op de derde verdieping, en hebben eene bijzondere trap voor zich, om alle verwarrende gemeenschap met de knechts en jongens voor te komen. De groote vergaderzaal der leden van het Bijbelgenootschap prijkt met twee vrij wel geschilderde portretten, dat van den gewezenen Gouverneur JAY, en dat van Dr. GODENAUGH, eersten Voorzitter van het New-Yorksche Genootschap.

De dusgenoemde *high school* is insgelijks uit vrijwillige bijdragen gebouwd. Er worden aldaar ongeveer 300 jongens opgekweekt, doch niet zonder

bc-

betaling, zoo als te *Boston*. Men betaalt in de eerste klasfe voor elken kweekeling maandelijks 3 dollars, in de tweede klasfe 5 dollars, en in de derde 7. De leerwijze is de *Lancasterfche*. In de laagfte klasfe bevinden zich kleinere kinderen, van welke sommige slechts 4 jaar oud zijn. Zij leeren spellen, lezen, fchrijven, en de beginfelen der rekenkunst. Zij laten zich alle door een fluitje regeren, als de matrozen. Op bloot commando met dat werktuig gaan zij opftaan en zitten, nemen zij hunne leijen en leggen zij ze weg, formen zij klasfen tot wederkeurig onderrigt, en be-geven zij zich wederom naar hunne plaatsen. In de middelste klasfe wordt het onderwijs verder uit-geftrekt. De kinderen leeren de *Spraakkunst*, *Engelfch* en *Latijn*, *Hiftorie*, *Geographie*, *Natuur-* en *Wiskunde*. In de derde klasfe worden de kweekelingen verder in de *Wiskunde* onderwezen en allezins voorbereid, om de *Univerfiteit* te kunnen bezoeken. Toen ik de fchoolzaal intrad, werd er juist onderwijs in de *Aardrijkkunde* gegeven. De onderwijzer vraagde: Waar ligt *Weimar*? Aan den *Rijn*!! was het antwoord. Voorts verhief de onderwijzer in mijne tegenwoordigheid de groote verdienftelijkheid van mijne voorouders jegens de *Hervorming*, en de aanmoediging, welke de geleerden in lateren tijd te *Weimar* en *Jena* ontvingen. Met de grootfte achting fprak hij over de *Duitsche letterkunde* in het algemeen, en hij befloot met den wensch, dat de kweekelingen welhaast eenig onderwijs in het *Duitsch* erlangen mogten. Toen ik

de zaal verliet, hadden de jonge lieden, zonder eenigen wenk van anderen, de oplettendheid van in de handen te klappen; en ik betuig niet onaan-gedaan te zijn gebleven. In die klasfe werden de feinen ook met een fluitje gegeven, doch was daarmede eene telegraphie, welke op de kathedr stond, verbonden. De fchool, welke eerst finds ongeveer 7 jaren beftaat, bezit eene zeer fraaie verzameling van delfftoffen en een klein phyfifch kabinet.

De fichting voor *juvenile offenders* ligt buiten de ftad, en is voor kinderen beftemd, welke door vierfcharen tot gevangenisftrof veroordeeld zijn, en welke men, om ze te verbeteren en te onderwijzen, uit de gevangenhuizen neemt. Mettertijd worden zij aan landbouw of handwerken gezet, of, zoo men denkt, dat zij een verder ftreng opzigt noodig hebben, als matrozen op oorlogfchepen geplaatst. De meisjes worden tot dienftboden voor de landlieden opgekweekt. Om een doelmatig gebouw voor de fichting te bekomen, kocht het genootfchap, dat ze oprigtte, van het Gouvernement der Vereenigde Staten een tuighuis, hetwelke, te ver van het water gelegen, voor deszelfs oorfpronkelijk gebruik min gefchikt was. De fichting had nog geen vol jaar beftaan, en bevattede intufchen reeds 14 voorwerpen van beiderlei geflacht. De jongens en meisjes zijn geheel van elkander afgefcheiden, en elk voorwerp bewoont een hok op zich zelf. Over dag worden zij deels met leeren, deels met werkzaamheid binnen het huis, bezig gehouden. Daar het gebouw niet toereikend was,

om

om alle *juvenile offenders*, die in de verschillende gevangenhuisen van den Staat van *New-York* voorhanden waren, in te nemen, was men bezig met de stichting door bijbouwing te vergrooten; bij welchen bouw de jongens als handlangers dienden. Een dier knapen, die reeds tweemaal weggelopen was, droeg eene keten, aan welke een zware ijzeren kogel vast was. Tot ondermeester, boekhouder en opziener van den laagsten rang, diende er een jong mensch van een goed geslacht, 16 jaar oud, en wegens eene onweerstaanbare neiging tot dieverij opgesloten, doch welchen men nog tot een nuttig lid der samenleving hoopte om te scheppen.

Uit dat gevangenhuis werd ik door den Heer EDDY naar eene, ook door inschrijving opgerigte en onderhoudene, stichting voor ouderlooze kinderen gebracht. Dit huis, waarin er zich een honderd jongens en meisjes bevonden, heeft eene zeer gezonde ligging; alle kamers zijn er ruim, en de kinderen slapen er in vertrekken met 12 bedden. Zij worden in het lezen en schrijven onderrigt, en leeren rekenen, vooral uit het hoofd. Als zij 12 jaar oud zijn, worden zij bij goede hoevenaars ten platten lande besteed. Verscheidene jongens cijferden zeer goed uit het hoofd, en losten, bij voorbeeld, zeer gereed en naauwkeurig de volgende vragen op: hoe veel bedraagt 320 maal 340? en hoe vele dagen maken 3 jaren, 7 maanden en 21 dagen? Men volgt er de Lancasterfche leerwijze. Aan het hoofd der directie staat meestal Kwakers,

waaronder men wil dat de Heer COLLINS zich bijzonderlijk onderscheidt.

Eindelijk reed ik met den Heer EDDY naar den *state prison*, welke omstreeks 550 tuchtelingen van beiderlei geslacht bevat, en er 700 bevatten kan. Het gebouw staat in het dorp *Greenwich*, is voor ongeveer 20 jaar gebouwd, en stond toen geheel op zich zelf; maar naderhand is *Greenwich* aan *New-York* vastgebouwd, en heeft het gevangenhuis aan drie kanten van zich huizen gekregen. Aan de vierde zijde heeft het den *Hudson*. In het voorste van het gebouw bevinden zich de bureaux en magazijnen. Daarachter zijn er twee binnenpleinen voor de mans en de vrouwen. De kerk scheidt die pleinen vaneen, en de verblijven der tuchtelingen omringen &c. Die verblijven bestaan drie verdiepingen. De tuchtelingen slapen met hun achten in een vertrek, op stroozakken onder wollen dekens. Zij eten in eene groote zaal en leven van goed roggenbrood, soep, driemaal 's weeks vleesch, en op de andere dagen visch. De werkhuizen zijn bijzondere gebouwen, die, ten deele van hout, op eene bijzondere plaats staan. Men vindt er alle soorten van handwerkslieden, die in de eerste plaats alle in het huis noodige kleeding, en al het huisraad, dat men er bezigt, maken. Tot verkoop bereidt men er voornamelijk houtwaren, borstels en ander klein huishoudelijk gereedschap. De gevangenen bekomen geen geld; en, als zij volstrekt niet willen arbeiden, of zich anderzins slecht aanstellen, dan brengt het vermaarde *solitary confinement*

ment hen welhaast tot inkeer. Op het gebouw heb ik niets aan te merken, dan dat alle trappen van hout zijn, en er over het geheel zoo veel hout gebruikt is, dat zulks het gebouw te veel voor brand blootstelt.

Den tweeden Zondag van mijn verblijf te *New-York*, of den 2 October, ging ik met den Consul ZIMMERMANN naar eene Lutherfche Kerk, waar men in het Hoogduitsch predikte; en daar werd, toen ik binnen trad, een oud lied gezongen, dat Hertog WILHELM VAN SAXEN-WEINAR ten maker had. Mijn zalige voorvader dacht zekerlijk nooit, dat de onwaardigste zijner nazaten in de Nieuwe Wereld het eerste vernemen zou, dat hij geestelijke liederen had gedicht. De kerk is zeer oud en geenszins fraai. De gemeente schijnt uit geene heel voorname lieden te bestaan; maar alles is betaald, en de kerk moet daarenboven een aanzienlijk kapitaal bezitten. Orgel en organist voldeden mij beiden evenzeer. De leeraar, GEISENHEIMER, geheeten, was een man van jaren.

Ik bezocht twee schouwburgen. In *Chatham theatre*, het kleinste der stad, aan het einde van een koffijtuin, werd het melodrama *the lady of the lake* vrij wel uitgevoerd. De zaal geviel mij, en de decoratiën voldeden mij nog beter. De schouwburg was vol menschen, en het was er ondragelijk warm. Vrouwen van den goeden toon maken hier weinig gebruik van den schouwburg. In het parterre zag ik slechts mans, van welken er velen, om de beraauwdheid, hunnen rok hadden uitge-

trokken. In den grooten schouwburg, *park theatre* geheeten, om dat hij aan het park staat, werd *William Tell* gespeeld, en de klucht *love, law and physic* nagegeven. Het voorstuk was geene navolging van het Schillersche, maar geheel in den Engelschen smaak; er ontbraken daaraan zelfs geene kloppartijen. Het parterre juichte telkens, als er iets tot lof van de vrijheid gezegd werd. De decoratiën waren zeer goed; de inrigting der zaal voldeed mij insgelijks; maar er was weinig volks. De Heeren in de loges hielden hunne hoofden immer gedekt. In den bak zat of lag men, zoo als men wilde. Het publiek maakt hier te lande weinig omstandigheden.

Den 3 October greep er des namiddags een talrijke optogt van Negers plaats. Ten deele wel gekleed, togen zij bij honderden, met muziek vooruit, en met vaandels, twee aan twee door de stad. Een Negerclub, *Wilberforce Society* genoemd, vierde door dien optogt, welke met een maaltijd en bal besloten werd, de verjaring van de vrijlating der slaven. De Negers, die te *New-York* tot dat genootschap behooren, en de Kleurlingen aldaar, hebben eene kas aangelegd, welke zij door middel van kleine wekelijksche bijdragen aanvullen, om kranke en andere ongelukkigen van hunne soort te onderhouden. Deze kas werd in eene hemelsblauw geverfde kist rondgedragen. De Kasier was aan een grooten vergulden sleutel, dien hij in de hand had, kenbaar. De overige bestuurders droegen linten van velerlei kleur, en medailles, als de hoofden

den der vrijmetselaars in hunne loges. Aan weerskanten bevonden zich *Stewards* met lange stafven. Vrouwen en kinderen gingen nevens de procesfie op de voetpaden. Een kwartier lang zag men op den *Broadway* bijkans geene, dan zwarte of donkerbruine gezigten.

Zekere Heer J. R. LIVINGSTON, een der voornaamste ingezetenen van den Staat van *New-York*, noodigde mij, om hem op zijn landgoed *Masfena*, bij *Redhook*, in de omstreken van het stadje *Hudson*, te bezoeken, en een bal bij te wonen, dat hij er dacht te geven. Ik nam de uitnoodiging te gereder aan, daar men mij zeide, dat ik er het, nog meestendeels op het land verkeerende, beste gezelschap bijeen zou vinden. De familie GRYMES, die niet lang na mij te *New-York* aangekomen was, nam ook deel aan de partij. Dus verlieten wij den 5 October, des avonds te 5 uur, *New-York*, aan boord van de naar *Albany* gaande veiligheidsbark *Lady van Rensfelaer*. De stoomboot, welke ons op het sleeptouw had, voerde den naam van *Swiftsure*, en had eene machine met de kracht van 75 paarden. Daar de Heer LIVINGSTON verscheidene stedelingen van den besten toon tot zijn feest genoodigd had, en dezelve zich bij ons bevonden, ontbrak er geen hoogst aangenaam onderhoud. Aan de schoone oevers van den *Hudson* hadden wij daarentegen weinig, daar het kort na onze afreis donker werd. Des nachts wekte men ons, vrij onaangenaam, met het berigt, dat de *Swiftsure*, door den dikken nevel, die ons omgaf, aan den

T 5

grond

grond was geraakt. Nadat men zich gedurende 5 uren vergeefs had afgesloofd, om de stoomboot weder vlot te krijgen, moesten wij besluiten, om op eene andere stoomboot, welke de rivier opvoer, over te gaan. Dat vaartuig was reeds oud, en werd eigenlijk niet meer voor pasagiers gebruikt, maar om andere schepen te boegferen; en het had twee geladene schepen aan de wederzijdsche boorden vastgesjord, en maakt met dezelve het vertoon van eene paardenpont. Wij vonden het op die stoomboot minder wel, dan op de veiligheidsbark, welker inrigting aan die der voorheen beschrevene *Lady Clinton* gelijk stond; maar wij hadden ruimte van tijd en gelegenheid, om de heerlijke oevers van den *Hudson* te beschouwen; want de vermelde nevel was gevallen. In plaats van des morgens te 8 uur op *Masfena* aan te komen, bereikten wij dat landgoed des namiddags tegen 5 uur. De eigenaar, een grijsaard van 76 jaar, en deszelfs beminnewaardige dochters, hadden het middagmaal voor ons gereed. Het huis heeft eene fraaije ligging, op eene hoogte, in een park, dat niet uitstekend wel onderhouden was. Eene *piazza* van hout omringde het gebouw. Onder vele nieuwe kennissen, die meestal tot het talrijke geslacht der *LIVINGSTONS* behoorden, ontmoette ik den Heer *EDWARD LIVINGSTON*, broeder van onzen gastheer en lid van het Congres; eenen man, die, wegens zijne talenten en zijn karakter, bij zijne landgenooten zeer gezien is. Hij had zich in *Louisiana* nedergezet, en was met de vervaardiging van een nieuw
lijf-

lijfstraffelijk Wetboek voor dien Staat onledig, hetwelke door deskundigen, die eenige hoofdstukken van hetzelfde gelezen hadden, zeer geroemd werd. Mijne zamenpraak met dien waardigen ouden man was voor mij zeer genoegelijk. Des avonds te 8 uur vereenigde zich het gezelschap tot het bal. Hetzelve was zeer levendig; de dames waren zeer fraai gekleed. Men danste slechts Fransche contredansen; want de Amerikaansche dames achten het walsen voor zich niet deftig genoeg. Het bal duurde tot 4 uur in den morgen. Ik leerde op hetzelfde twee jonge Officieren van *Westpoint* kennen, die den naam van BACHE voerden, en achterneven van Dr. FRANKLIN waren. Deszelfs eenige dochter was hunne grootmoeder geweest. De een was Luitenant bij de Artillerie-compagnie van *Westpoint*, en de ander, een neef van hem, en nevens hem op de voortreffelijke krijgsschool onderwezen, had er in het naastvoorgaand jaar al de eerste prijzen weggedragen. Hij was daarop als Luitenant bij de Genie aangesteld, en tweede onderwijzer in dat vak onder Kapitein DOUGLASS geworden.

Op den volgenden dag reed ik, in weerwil van de groote hitte, welke bijzonderlijk voor mij in het vergevorderd jaarfaizoen bevreemdend was, 2 mijlen ver naar het landhuis der weduwe van den Generaal MONTGOMMERY, eene 82 jarige zuster van de beide oude Heeren LIVINGSTON. Zij had haren gemaal den 31 December 1775 bij *Quebec* verloren. Op haren hoogen ouderdom verkeerde zij nog in het volle bezit van al hare geestvermogens. Haar

ge-

gezigt alleen was merkelyk verzwakt. Bij haar schoon landhuis, dat op eene hoogte lag, en van hetwelke men een heerlijk uitzigt over den *Hudson* heeft, bezat zij nog een aanzienlijk vermogen. Aan het huis paalt een klein park met schoone wandelingen, en eenen 40 voet hoogen natuurlijken waterval. In het huis onderscheidde ik, onder verscheidene oude familieportretten, welke de Amerikanen, zoo als ik alomme bemerkte, zeer hoog schatten, een portret van den Generaal MONTGOMERY, die, volgens hetzelfde, een zeer schoon man geweest moet zijn. Dankbaar verlieten wij des namiddags te 4 uur onzen vriendelijken gastheer met de stoomboot *Olive branche*, welke aan de LIVINGSTONS toebehoort, en ons den volgenden morgen omstreeks 6 uur te *New-York* bragt.

Onderdes dacht ik aan de afreis naar *Philadelphia*, en nam ik daaromtrent maatregelen. Op den laatsten dag van mijn verblijf te *New-York*, den 9 October, ontving ik nog twee belangrijke bezoeken, van den Pruisischen zaakgelastigde te *Washington*, den Heer NIEDERSTETTER, en van een Piemonteschen Graaf, CHARLES VIDUA, die verscheidene reizen door *Scandinavie*, *Rusland*, *Turkije*, *Klein Azie*, het *Heilige Land*, *Egypte* enz. gedaan had, en nu in *Amerika* rondtoog. Vervolgens nam ik zelf hier en daar afscheid. Bij den Heer EDDY trof ik een gansch gezelschap aan, dat uit Kwakers en Kwakerinnen bestond. Men vermoeide zich sterk, om mij van de voortreffelijkheid der sekte te overtuigen, en men scheen niet on-

ongenezen, om mij in dezelve op te nemen. Men ried mij ten minste sterk aan, om den brief van een Engelschen Scheepskapitein te lezen, die tot de Kwakers overgegaan was, en zijne aanstelling bij de Marine in dien brief, welke aan den Koning van Grootbritannienje gerigt was, had nedergelegd. Voorts gaf de Heer EDDY mij eene Hoogduitsche vertaling van BARCLAY's *verdediging der Kwakers*, om ze te lezen, en daarover na te denken.

X.

Reis naar *Philadelphia* en verblijf aldaar.

Den 10 October verlieten wij des morgens te 6 uur de stad *New-York*, met het stoomschip *Thistle*, dat ons ongeveer 40 uur ver, meestal langs den *Rariton*, naar *New Brunswick* bragt. Wij hadden een sterken nevel, welke den ganschen dag aanhield. Reeds sinds verscheidene dagen hadden wij nevelig, en daarbij zeer warm, weder gehad. Men schreef zulks aan eene groote ontginning van bosch door vuur in den Staat van *Maine* toc. Naauwelijks was ons schip in beweging geraakt, of er ontstond aan de stoommachine eene beweging, welke niet oogenblikkelijk kon worden verholpen. Gelukkiglijk kwam het stoomschip *Bellona* in onze nabijheid, en konden wij ons door hetzelfde laten slepen, tot dat onze machine wederom bruikbaar was. Onder dat alles verloren wij inmiddels ten minste een uur tijd. Aan de linkerhand hadden wij *Staten island*, aan de regterhand het vaste land van *New Jersey*. Om den nevel konden wij van de oevers weinig zien. Dezelve schenen vlak en

moe-

moerasfig te zijn, en aan die der Hollandsche rivieren te gelijken. Eerst toen wij den *Rariton* op voeren, werden de oevers hooger.

In de nabijheid van *New Brunswick* gaf men op ons schip herhaalde malen door 8 slagen op de klok te kennen, dat de gezamentlijke reizigers 8 *stage-coaches* noodig hadden. Toen wij nu aan wal kwamen, stonden de 8 rijtuigen er werkelijk elk met 4 paarden gereed. Het reisgezelschap was zoo talrijk, dat het voor elke *stage-coach* 9 personen opleverde. Wij hadden naauwelijks tijd, om onze goederen wel te doen plaatsen, en konden dus te *New Brunswick* niet verder rondzien, dan waar wij er door reden, en waar alles ons wel geviel. Wij leidden te lande 30 mijl af tot aan *Trenton*. De weg liep door een heuvelig land, maar was zorgvuldig gebaad. Verscheidene diepten waren aangevuld, om alles effener te maken. Bij het plaveijen had men naar de Duitsche manier graveel gebezigd; en er liep langs den weg van steengruis nog een zomerweg. Het land is grootendeels met hout bezet, dat voornamelijk uit kastanjes en eiken bestaat, ordentlijk gedund wordt, en een zindelijk vertoon maakt. De ontgonnen oorden zijn wel bebouwd en meestal met Turksch koorn en vruchtboomen bezet. Verscheidene der zindelijke woningen, die wij voorbij reden, hadden ooftperken, om appelwijn te maken. Slechts eenmaal wisselden wij van paarden, in het stadje *Princeton*, dat een College en een kerkelijk Seminarium bevat. Tegen 4 uur in den namiddag bereikte onze caravane *Trenton*, aan de *Delaware*.

Wij

aldaar.

orgens te 6
 ip *Thistle*,
 l langs den
 Wij hadden
 n dag aan-
 hadden wij
 gehad. Men
 g van bosch
 . Naauwke-
 aakt, of er
 reging, wel-
 holpen. Ge-
 ona in onze
 etzelve laten
 om bruikbaar
 nmiddels ten
 d hadden wij
 t vaste land
 nden wij van
 enen vlak en
 moc-

Wij hielden op den rivier-oever stil, en begaven ons straks aan boord van het gereed liggend stoomschip *Philadelphia*.

Die groote spoed deed mij leed; want ik had te *Trenton* gaarne een en ander bezigtigd. Het is eene regt fraaije stad; en voor mij had zij bijzonderlijk ook dat belangrijke, dat de Generaal WASHINGTON, in den winter van 1776—1777, uit *Philadelphia*, nadat hij boven *Trenton* over het ijs der digtgevrozene *Delaware* getrokken was, de Hesen te *Trenton* overviel, en 1400 man van hen krijgsgevangen maakte. De Hesfische Overste RALL sneuvelde bij die gebeurtenis, welke tot de schoonste krijgsbedrijven van den omwentelings-oorlog behoorde. Voorts ligt er bij *Trenton* eene merkwaardige brug over de *Delaware*. Dezelve schijnt in twee wegen verdeeld te zijn, op dat de wagens niet tegen elkander inrijden; en elke rijweg schijnt een voetpad nevens zich te hebben. De schipper had intuschen zoo veel haast, dat ik die belangrijke brug niet wel kon opnemen.

De oevers der *Delaware* zijn met heuvels bezet, wel bebouwd, en van nette dorpen en fraaije landhuizen rijkelijk voorzien. De omstreken en breedte der rivier bragten mij den *Main* bij *Frankfort* voor den geest. Intuschen genoten wij de aanschouwing der schoonheid van dat land niet lang, daar wij ons straks na het afvaren aan tafel zetteden, en de avond vervolgens viel. Wij voeren onder anderen de stadjes *Burlington* en *Bordentown* voorbij, waar de Graaf SURVILLIERS — JOSEPH BUONAPARTE,

TE, —

te, voormaals Koning van *Spanje* — een zeer schoon land heeft. Omstreeks 8 uur des avonds bereikten wij *Philadelphia*. De Heer *Tromp*, die eenige dagen vroeger van *New-York* afgereisd was, had voor verblijf en koets gezorgd. Hij kwam met de laatste aan boord, en bracht mij naar het *Man-son house*. Ons logement was min prachtig, dan het laatste te *New-York*; maar het was toch goed en gerijfelijk. Een Advokaat van *New-York*, *PAEMER* geheeten, dien ik te *Boston* aangetroffen en onder mijn laatste reisgezelschap wedergevonden had, sloot zich aan ons aan.

Den volgenden morgen reden wij tijdig uit, om in *Philadelphia*, dat meer dan 120000 inwoners telt, rond te zien, ons er te orienteren, en tevens reeds aanstonds eenige merkwaardigheden te bezigtigen. Het ging de Marktstraat af, en over den *Schuylkill*. In het midden der breede Marktstraat, of *Highstreet*, onderscheidden wij de ongemeen lange markthallen; en de lange regte straten schenen ons zonder einde te zijn. Dezelve zijn meerendeels met populieren beplant, en van breede en zeer zindelijke voetpaden van baksteen voorzien. In levendigheid op de straten, en fraaiheid van winkels, scheen echter *Philadelphia* voor *New-York* verre onder te doen.

Er liggen over den *Schuylkill* twee houten bruggen. De eene, aan het einde der Marktstraat, is overdekt, en bestaat uit drie bogen van zeer sterk hout, welke op twee steenen hoofden en twee pilaren van steen rusten. Die pilaren en hoofden zijn op een steengrond gebouwd, en het Wester

I. D.

V

hoofd

TE, —

hoofd heeft veel arbeids gevorderd, daar de grond, waarop het steunt, 41 voet beneden de gewone hoogte des waters ligt. Men wil, dat er meer dan 75000 ton steen aan dat hoofd verbruikt zijn geworden. De gezamentlijke hoofden hebben eene lengte van 750 voet, en de drie bogen beslaan met elkaar 550 voet. Het bouwen van de brug werd in 1798 door een genootschap ondernomen, en duurde 6 jaar, blijkens het opschrift van een obelisk aan het buiteneinde van de brug. Behalve eene uitgave van 40000 dollars voor den grond, waarop de brug met haren aanhang gebouwd is, heeft haar bouw 235000 dollars gekost. Ongeveer eene mijl boven haar ligt de tweede, welke in 1813 voltooid is, en 150000 dollars gekost heeft. Zij bestaat uit een enkelen boog van hout, ter wijidte van meer dan 340 voet. Men heft aan beide bruggen eenen kleinen tol.

Een weinig ten Noorden van de laatste brug liggen, op den linker oever van den *Schuylkill*, de *water works*, die de gansche stad van water voorzien, en hetzelfde tot in de bovenste verdiepingen der huizen brengen. Men heeft het water in den *Schuylkill* door den aanleg van eene kribbe verhoogd. Het loopt in eene kom achter die kribbe, als in die van een molen. Van daar drijft het door zijnen val 3 raderen van 16 voet middellijs, welke zich in een daarvoor aangelegd gebouw bevinden. Die raderen brengen 3 horizontaal liggende pompen in beweging, welke het water aantrekken en door ijzeren buizen naar twee kommen drijven, die 92 voet

bo-

boven de oppervlakte des rivierwaters uitkomen. Binnen 24 uren kunnen er meer dan 4 millioen gallons water in die twee kommen gebragt worden. Uit dezelve leidt eene reeks van buizen het water door de gansche stad henen. In alle straten staan er op zekere afstanden fonteinkranen, aan welke men bij brand de zuigers der brandspuiten vastschroeft. Gemeenlijk is er in de *water works* slechts een rad en een pomp aan den gang; de andere raderen en pompen dienen, als er bij brand of anderzins buitengemeen veel water in de stad noodig is. De gansche inrigting, welker uitvinder den naam van GRAFF voert, is sinds 2 jaar voltooid en bruikbaar. Haar aanleg heeft 432512 dollars gekost. Het dagelijksch onderhoud vereischt, met het loon voor twee oppassers, ten hoogste 5 dollars. De kribbe in den *Schuylkill* heeft ook die nuttigheid, dat zij de rivier hooger op bevaarbaar heeft gemaakt; en, om de scheepvaart boven de kribbe met die der lagere rivier te verbinden, heeft men een kanaal gegraven en eene sluis aangelegd.

Onze oplettendheid werd door een vierkante piramide derwijze aangetrokken, dat wij ze bezigtigden. Het was eene hagelgieterij. De piramide is 166 voet hoog, en dient om het gesmolten lood, dat in een bak van blik gegoten wordt, door gaatjes van verschillende grootte in den bodem van dien bak, van eene hoogte van zoo veel voet in het water te laten vallen. Bij dien val vormen de loodklompjes zich tot kogels, en het water koelt ze vervolgens af. Wat niet behoorlijk aangerond is,

wordt door middel van een bak, die veel naar eene melkmouw gelijk, maar een vlakken bodem heeft, van de ronde hagels gescheiden. Men houdt de eene smalle zijde van dien bak een weinig lager, dan de andere, en men beweegt het daarin geworpen gietsfel met een weinig water zachtjes; dan rollen de goede hagels van zelf in een vat, dat tot derzelver ontvangst onder de lagere zijde van den bak geplaatst wordt, en het slechte gietsfel blijft in den bak. De goede hagels worden voorts door trechters in de bovenste lade van eene soort van Commode gegoten, welker laden blikken bodems met gaatjes van verschillende grootte hebben. Hoe lager laden, hoe kleiner gaatjes in den bodem; de bovenste lade heeft de grootste, en behoudt slechts de grootste hagels. Want, als die lade gevuld is, wiegt men de Commode, welke op soortgelijke houten, als die van eene wieg, rust. Die beweging brengt de hagels van verschillende grootte naar ieders bijzondere lade. Om ze vervolgens glad en volkomen rond te maken, plaatst men ze in een bak, die op een molenrad vastgemaakt is, en daarmede eenigen tijd lang ronddraait.

Voor het Statenhuys, welks benedenste verdieping als Stadhuis dient, vonden wij eene groote menigte menschen. Wij hoorden, dat men eenen nieuwen stadsraad kiezen ging. Uit de herbergen in de nabijheid waren vaandels uitgestoken, waaruit bleek of aldaar Federalisten, dan of er Democraten, vergaderd waren. Men had langs de huizen der stad biljetten afgegeven, om de burgers tot
zulk

zulk of zulk eene keus uit te noodigen. Uit die biljetten zou men hebben mogen besluiten, dat de stad in groot gevaar verkeerde (*). De verkiezing liep echter wonderlijk rustig af. Het vermelde gebouw is in een geschiedkundig opzigt merkwaardig, aangezien de onafhankelijkheidsakte aldaar den 4 Julij 1776 geteekend werd, en het Congres er zijne zittingen hield, tot dat hetzelfde naar het Kapitol van *Washington* verplaatst werd.

In *Chesnut street*, dat de fraaiste straat der stad is, onderscheidden wij de Bank der Vereenigde Staten.

(*) Een dier biljetten luidde :

« Sir !

« De ingeslotene lijst van *Federalistische republieken* wordt u bij de verkiezing van *heden* ernstig aanbevolen. Onze tegenstanders zijn werkzaam. De zaak staat haagchelijk. Elke stem is gewichtig, eene enkele kan beslissen. Houd u dus niet achterlijk, stem vroegtijdig, ten uwen eigenen nutte en ten algemeenen voordeele. Breng uwe vrienden ook in beweging, en alles zal wel gaan. »

« Er wordt voor verbeteringen in de stad eene waakzame zorg gedragen. Overal heerscht goede orde en rust. De algemeene welvaart is overal zichtbaar. Verzeker dien gewenschten staat van zaken door uwe stem van *heden*. »

« Onze Mayor is onafhankelijk, getrouw en waakzaam. Welken Mayor zouden wij hebben, als wij bezweken? Denk hierover na, aarzel niet langer, maar houd u aan de gausche ingeslotene lijst. »

« (Genaturaliseerde burgers gelieven hunne certificaten mede te brengen). »

« Dingsdag, 11 October, 1825. »

ten. Schooner gebouw had ik hier te lande nog niet gezien. Hetzelve was naar het model des *Atheenschen Parthenons* van wit marmer gebouwd. De ingang prijkt met 8 gegroefde zuilen van de Dorische orde. Naar die Portico klimt men langs eene groote breede trap van wit marmer. Deze bouwstof is hier zeer gemeen. De buitentrappen der meeste huizen zijn daarvan gemaakt. De leuningingen zijn meestal van ijzer, met blinkende knoppen van pinsbek. Zulke knoppen zag ik zelfs aan vele voetschrappers. De burgerhuizen zijn doorgaans van baksteen. De keukens enz. schenen zich benedensgronds te bevinden; want ik bemerkte eene zeer goede inrigting, dat er, namelijk, tusschen het plaveisel der voetpaden voor de huizen openingen waren, welke men met ijzeren platen afloot, en door welke men hout, steenkool enz. nederlaten kon, zonder dat de arbeiders de huizen betraden. Ik bezocht ten gezegden dage voorts nog eenige boekwinkels, waaronder die van CAREY en LEE mij bijzonder wel voorzien scheen te zijn. Onder de winkels van landkaarten scheen die van TANNER mij de beste te wezen.

Zoo als de gezegde dag verstreek, fleet ik ook de volgende dagen van mijn verblijf te *Philadelphia*. Ik maakte er eenige belangrijke kennisfen, en bezigtigde merkwaardigheden, welke ik hier in dezelfde orde beschrijven wil, waarin ik ze heb opgenomen.

Het Museum is door een schilder, die den naam van PEAL voerde, het eerste bijeen gebragt, doch
be-

behoort thans aan de stad. Men klimt langs eene tamelijk breede houten trap naar de eerste verdieping. Als men den voet op een gedeelte van eene der treden van de trap zet, klinkt er eene bel, om den deurwaarder van de aankomst van vreemdelingen te verwittigen. De beide eerste zalen zijn met portretten van de beroemdste mannen uit den tijd der Amerikaansche omwenteling, en van eenige nog levende beroemde geleerden en natuuronderzoekers, behangen. Daaronder geviel eene groote schilderij, welke den 82 jarigen schilder PEAL voorstelt, en door hem zelven vervaardigd is, mij wel het beste. In dat stuk houdt de schilder een voorhangfel opgeheven, en ziet men, op de dus ontbloote plaats, een deel van het museum. De eene zaal bevat meestal viervoetige dieren, verscheidene groote zeedieren en apen. Van deze laatste schijnen eenige het werk der Cyclopen, en andere dat van het St. Crispinus gilde te verrigten; een leest de Courant. Ook ziet men hier een aanmerkelijke volgreeks van eekhorens, en een Nieuw-Hollandsch snaveldier. In eene andere zaal staat eene groote verzameling van meestal Amerikaansche, doch ten deele ook inlandsche, vogelen. Ik bemerkte daaronder inzonderheid eene zeer schoone Manura. Voorts bezat die zaal schelpen en delfstoffen, maar toch ook vele beuzelingen. Belangrijk waren klederen en wapens van wilden uit verschillende werelddoorden. Opmerkenswaardig vond ik twee levende zwarte slangen, en een leelijken levenden leguaan. Het allermerkwaardigste is inmiddels het

zoo vaak beschrevene en afgeteekende rif van een Mammoth, waaraan het Museum zijne vermaardheid te danken heeft. Het staat er zeer ten-onregte in een hoek, achter een aantal kassen vol kleinigheden. De hoogte der schouders bedraagt 11 voet; de lengte van het dier is over de kromming van den rug, tusfchen het uiteinde van den staart en den kop, 31 voet; offchoon eene regte linie tusfchen die punten slechts $17\frac{1}{2}$ voet bedraagt. De beide groote en buitenwaarts gerigte tanden zijn 10 voet 7 duim lang. Een der baktanden heeft 1 voet $6\frac{1}{2}$ duim in den omvang. Voortanden heeft het dier niet. Het gezamentlijke rif weegt ongeveer 1000 pond. Zonderling is het, dat de knieën der voorpooten niet voorwaarts, maar achterwaarts buigen. Men heeft het geraamte in een moeras van den New-Yorkfchen Staat gevonden, en de toefel, waarmede men het daaruit gehaald heeft, wordt op eene fchilderij voorgesteld. Om een treffend contrast te vormen, heeft men nevens dit fkelet dat van eene muis geplaatst.

Op de bovenfte verdieping staat het geraamte van een galopperend paard, waarop het rif van een ruiter, ter lengte van 6 voet, gezeten is. Men vindt er verfcheidene fchedels van menfchen en dieren; het fkelet van een Ofage; verfcheidene wanfchepfels, als eene koe met 6 pooten, van welke er 2 uit den rug gewafsen zijn; een opgezeten krokodil; vele opgezette flangen, inzonderheid verfcheidene foorten van ratelflangen met leelijke dikke en breede koppen. Een dezer fchepfels had

13 ratels aan den staart. Er was aldaar voorts nog eene vrij goede verzameling van schelpen.

De *Academy of fine arts* is eene verzameling van schilderijen en standbeelden. De beste stukken, die wij zagen, behooren den Graaf SURVILLIERS toe. Daaronder was het portret van den Graaf zelven in Spaansch troongewaad, en de portretten van zijne gemalin en beide dochters, alles door GERARD te *Parijs* vervaardigd; voorts 4 borstbeelden van *Madame Mère*, *Madame MURAT*, de Prinzes van BORGHESE en de Keizerin MARIA LOUISA; eindelijk een liggend beeld van den kleinen Koning van *Rome*; de beelden door CANOVA. Onder de schilderijen zag ik er verscheidene van de Vlaamsche school, weinige Italiaansche, maar toch eenige zeer goede stukken van GRANET, het binnenste van Italiaansche kloosters voorstellende. Twee groote tafereelen, zijnde REHBERG's kinderen van NIOBE, en de opwekking van een dooden, die het gebeente van Profeet ELISA aanraakte, door den Amerikaanschen schilder ALLSTON, mogen wegens de ordonnantie zeer groote verdienste hebben; maar de behandeling en het koloriet voldeden mij niet. De standbeelden zijn meestal afgietsels van antieken in gyps; echter bemerkte ik onder dezelve ook de *Venus* van CANOVA.

Bij eene wandeling door de straten werden mijne oogen door een gebouw aangetrokken, welks koepel naar dien van het *Pantheon* te Rome zweemde. Het was, zeide men, eene kapel van de Baptisten. Dus trad ik er in; en ik vond er alles zeer een-

voudig, en niets merkwaardigs, dan in het midden een marmeren bad voor den doop van volwassenen. Volgens eene *Beschrijving van Philadelphia*, vindt men daar ter stede kerken van de navolgende gezindheden: 1. Roomschegezinden, 2. Protestantsche Episcopalen, 3. Presbyterianen, 4. Schotsche Presbyterianen, 5. Convenanters, 6. Baptisten, 7. Methodisten, waartoe de zwarten, die hier ter stede zeer talrijk zijn, meestal behooren, 8. Kwakers, 9. Vrije Kwakers, 10. Hoogduitsche Lutherfchen, 11. Hoogduitsche Gereformeerden, 12. Nederduitsche Gereformeerden, 13. Univerfalistten, 14. Swedenborgianen, 15. Herrnhutters, 16. Zweedsche Lutherfchen, 17. Mount-Zionners, 18. Mennoniten, 19. Bijbelsche Christenen, 20. Unitarissen, 21. Israëlitten; en al die gezindheden leven met elkander en onder elkander in vrede.

Een koopman, HALBACH, wien ik aanbevolen was, bragt mij in twee tuinen in de nabijheid der stad. Van een dier tuinen is een zeer rijk koopman, PRATT geheeten, eigenaar. Dezelve ligt op eene foort van rotfig schiereiland, door den *Schuylkill*, even boven de *water works*, gevormd. Men ziet aan den tuin, dat de bezitter er weinig komt; want, waar men fraaije grasperken wacht, daar treft men rapen en aardappelen aan. De boomen zijn er intusschen zeer schoon. Het zijn meestal kastanjeboomen; doch ik vond er ook eenige notenboomen, en twee zeer groote en sterke tulpenboomen, van welke de een wel 15 voet omvangs mag hebben gehad. Behalve eene schoone

oran-

oranjerie, waren er stookkasfen, met eene uitgelezen verzameling van buitenlandsche planten, vooral melkplanten, onder welke ik eenige Zuidamerikaansche Euphorbiums telde. Palmen waren er weinige. De tuinier, dat een geboren Engelschman was, scheen met zijne planten zeer goed bekend te zijn. Door een hydraulisch werktuig wordt het water uit de rivier in verscheidene kommen en tot in de stookkasfen opgevoerd. In den tuin bevindt zich eene minerale bron, welke ijzerdeelen bevat. Verscheidene plekken van den tuin leveren een zeer schoon gezigt van den *Schuylkill* op, welks houtrijke oevers wegens de bonte kleuren, die de herfst aan het loof had bijgezet, een zeer fraai vertoon maakten.

De andere tuin, *Woodlands* geheeten, behoort aan de HAMILTONS. Wij reden daarheen door het dorp *Mantua*, dat bijkans geheel uit lusthuizen bestaat, waaronder de Heer HALBACH er een heeft. *Woodlands* heeft meer van een Engelsch park, dan het landgoed van den Heer PRATT. Het woonhuis is groot, en heeft twee *perrons*. Van den eenen ziet men den *Schuylkill* over, welke hier eene gierbrug heeft. Het gezegde huis bevat eene schoone verzameling van schilderijen, waaronder verscheidene stukken uit de Nederlandsche school. Inzonderheid werden mijne oogen door eene vrouwelijke gedaante getroffen, welke zeer onachtzaam gekleed op den rug ligt, en door haar uitzigt eene bijzondere genoegelijkheid aan den dag legt. Er ontbreekt hier ook geene oranjerie en stook-

stookkas , waarover een Fransche tuinier van kunde het opzigt heeft.

In den *Navy yard* , welken ik met den Heer TROMP bezocht , werden wij door een Luitenant der Marine , en den Majoor der Mariniers , MILLER geheeten , rondgeleid . Ik leerde daarbij den scheepsbouwmeester HUMPHREYS kennen , dien men als een der bekwaamste scheepstimmerlieden van de republiek beschouwt , en wien men , drie jaar geleden , op 's lands kosten naar *Engeland* en deszelfs timmerwerven zond . De *Navy yard* is niet heel groot , daar de meeste schepen hier wel gebouwd , maar niet uitgerust worden , om dat de *Delaware* voor ten volle gewapende Linieschepen geen water genoeg heeft . Er stond nog een onvoltooid Linieschip op stapel , en een Fregat , dat binnen kort gereed kon zijn . Het Linieschip zou 140 stukken kunnen voeren , en het grootste schip worden , dat men ooit ergens bouwde . Het Fregat werd voor 64 stukken geboord . Beide schepen hadden ronde achterstevens , en stonden in lootsen . De loots voor het Linieschip was zoo groot , dat ik daarin aan de eene zijde 104 vensters telde . Tusschen de beide lootsen dacht men de kiel voor eene Corvet te leggen . De beide op stapel staande schepen waren van *life oak* gebouwd , en door zout tegen den *dry rot* beveiligd . In werkelijken dienst lag hier geen schip , maar in *ordinary* de kleine stoombrik *Sea gull* , welke in *Westindie* op de zeeroovers jagt gemaakt had , doch , eenige maanden geleden , als onbekwaam tot verderen zeedienst , terug
ge-

gekomen was, en nu als dusgenoemd *receiving-ship* bij den tol diende.

Er wonen te *Philadelphia* vele Duitschers en lieden van Duitsche afkomst. Mannen van aanzien onder hen hebben een Duitsch genootschap aangelegd, hetwelke inzonderheid voor ongelukkige Duitschers, die hier eenige jaren geleden in menigte aankwamen, zeer veel gedaan heeft. Toen die Heeren mijne aankomst vernomen hadden, noodigden zij mij tot een maaltijd, welken zij ter mijner eere houden wilden. Dezelve greep den 15 October plaats, in de *Masonic hall*, een groot gebouw, dat de Vrijmetselaars hier hebben doen stichten. In deszelfs benedenste gedeelte is eene groote en schoone zaal voor openbare feesten geschikt. Ik vond er eene tafel van 70 couverts. Alles was er luisterrijk. Vóór den maaltijd werd ik met de aanwezige personen bekend gemaakt. De kinderen van Duitsche aankomelingen hadden de taal hunner vaderen zeer gebrekkig aangeleerd. Het waren meestal Regtsgeleerden. De overigen waren meereendeels Kooplieden. Onder het nageregts werden er verscheidene *toasts* ter eere van *Amerika* en *Duitschland* ingesteld, en natuurlijk ook een, die mij zoo regtsreeks betrof, dat ik daarvoor uitvoerig bedanken moest. Al de bedienden waren zwarten. De speellieden waren van dezelfde kleur; want geen blanke muzikant speelt hier opentlijk. Na elken *toast* werd er een muziekstuk aangeheven. Onze virtuozen kenden intusschen slechts 2 Duitsche
airs.

airs. Daarmede moesten wij het derhalve zien te stellen. Na mijne gezondheid speelden zij: *Ein Schüsserl und ein Reimerl*; en na die van het Duitſche *Athene: o Du lieber AUGUSTIN!* Na dat de Voorzitter, zekere Heer WAMPOLE, al de *toasts* van zijn lijstje ingesteld had, werden er dusgenoemde vrijwillige conditiën gedronken, welke tot in het oneindige liepen. Ik marscheerde intusschen zoo haast mogelijk af, en naar eenen Heer WALSH, redacteur van een nieuwspapier, aan welken ik eene aanbeveling had.

Bij dien Heer WALSH vond ik een talrijk gezelschap, waaraan men den naam van *Wistar party* geeft. Het is een geleerd kransje, dat zijnen oorsprong aan zekeren Dr. WISTAR, die tot de Kwakers behoorde, verschuldigd is. Die geneesheer verzamelde, namelijk, elken Zondag avond, de geleerden en *public characters* van *Philadelphia* ten zijnen huize; en alle vreemdelingen, die van goede aanbevelingen voorzien waren, werden er ingeleid. Na zijnen dood is het gezelschap door zijne vrienden in stand gehouden, onder welken het rondgaat. Men sprak gemeenlijk over onderwerpen, die tot de geleerdheid en wetenschappen betrekkelijk waren. Ik trof gansch onverwacht den Heer E. LIVINGSTON in het gezelschap aan. Ik leerde er, nevens den Heer WATSON, Mayor van de stad, al de andere leden kennen, en hoorde zeer belangrijke gesprekken.

De Heer SHOEMAKER bragt ons naar een *meeting*
hou-

hous van zijne gezindheid, welke, zoo als men weet, geene geestelijkheid heeft. De Kwakers zitten in hunne godsdienstige vergadering rustig neder, en verbeiden, dat de Geest op den een of den ander nederkomt. Deze predikt als dan naar goedvinden, het zij hij tot de mans behoore, of tot de vrouwen. Wij zaten er meer dan een uur; maar de Geest kwam op niemand, en men ging zonder prediking naar huis. De vergaderplaats is gansch eenvoudig, en in geenerlei opzigt versierd. Het groote ruim der zaal is met banken bezet, en tegenover dezelve zitten op hoogere banken de oudsten der gemeente, mans en vrouwen, en de lieden van beiderlei geslacht, die meer of min gepredikt hebben.

De Heer VAUX, ook een Kwaker, staat aan het hoofd van verscheidene openbare instellingen te *Philadelphia*. Ik was hem door den Heer EDDY aanbevolen. Hij had mij zeer vriendelijk, offchoon met *thou*, ontvangen, en beloofd, dat hij mij de gezegde stichtingen zou laten zien. Wij begaven ons ten bepaalden tijde naar zijnent. Daar zagen wij voorloopig verscheidene schilderijen en koperen platen, welke tot de eerste vestiging van de Kwakers in *Pensylvanie* betrekkelijk waren, en het model van een gedenkteeken, dat ter gedachtenis van WILLIAM PENN opgericht zou worden. Dat model was van het hout van den olmboom gemaakt, onder welken die groote weldoener der menschheid het traktaat, nopens den benoodigden grond voor de kolonie, met de inlanders geslo-

ten

ten had (*). Wij reden vervolgens naar het nieuwe *Penitentiary*, dat in de nabijheid der *water works* gebouwd werd. Men wilde in het wetboek van *Pensylvanie* de doodstraf ganschelijk afschaffen, en in hare plaats het *solitary confinement* voor het gansche leven der schuldigen invoeren. Ook wilde men de gevangenen, die voor eenigen tijd tot zwaren arbeid veroordeeld waren, niet meer te zamen laten werken, maar gansch alleen opsluiten, zonder hun eenig werk te geven. Elk zou voor zich een hok ter lengte van 8 voet en ter breedte van 5 voet hebben, en daarnevens eene opene plaats, om zich te bewegen. Die plaatfen zouden door éenen muur ter hoogte van 20 voet afgesloten worden, en aan dezelve zouden de deuren der hokken uitkomen. Men zou de deur van elk hok eenigen tijd lang openzetten, wanneer die der beide naaste hokken gesloten waren, en er zich op de beide naaste plaatfen geene gevangenen bevonden. Aan de binnenzijde zouden de hokken kleine vensters hebben, door welke men de gevangenen van het noodige zou voorzien, maar welke overigens met ijzeren luiken vastgesloten zouden zijn en blijven. Die vensters zouden aan lange gangen uitkomen, van welke er zes, als stralen van een cirkel, uit een middelpunt, dat een ronden wachttoren bevattede, zouden uitloopen,

(*) Zulks gebeurde te *Kensington* aan den oever der *Delaware* nabij *Philadelphia*, thans binnen den omtrek van deze stad.

pen, en elk aan elke zijde 19, en dus aan weerskanten gezamentlijk 38, hokken zouden hebben. De hokken zouden met planken gevloerd zijn, hun licht door een patentglas in hun gewelfd dak erlangen, kleine openingen in de muren hebben, om er de lucht te doen doorstralen, andere openingen, om des winters warme lucht te ontvangen, en eene waterkraan; maar men wist nog niet, of men de gevangenen in kribben, of in hangmaten, zou laten slapen. Het geheel was van een vierkant omgeven, welks zijden elk 650 voet lang waren, en welks eene zijde, aan de *Francis lane*, den eenigen ingang van het gesticht, en een gebouw voor de beambten, bureaux, wachters en zieken had.

Hoe gewigtiger het groot vraagstuk nopens eene geheele afschaffing der doodstraf is, hoe minder ik mij daarmede mag inlaten; doch ik meen te mogen beweren, dat het ontworpen *solitary confinement* te *Philadelphia* veel harder, dan de doodstraf, wezen zal. Gebrek aan beweging zal de ellendingen vast ongezonder maken; hunne werkeloosheid zal hen van allen arbeid afwennen, ja alle vorige bekwaamheid daartoe bij hen uitdelgen. Laat men ze vroeg of laat wederom los, zij zullen tot niets deugen en allerellendigst zijn. Hierbij komt, dat zij in hunne hokken ter lezing slechts een *Bijbel* hebben, en van alle menschelijke toespraak verstoken zijn zullen. Ik kon mij niet weerhouden van den Heer VAUX, toen hij mijne gedachten over de stichting begeerde te weten, ten antwoord te geven,

I. D.

X

ven,

ven, dat zij mij LLORENTE's beschrijving van de Spaansche Inquisitie voor den geest bragt. De Heer VAUX hernam, dat het slechts eene proefneming ten behoeve van het groote vraagstuk was. Intusschen scheen die proefneming mij, al stelde men de bedenkelijkheid des vermeenden menschlievendens maatregels ter zijde, tamelijk kostbaar te zijn. Want de kosten van den bouw der *Penitentiary* werden op 350000 dollars begroot, en het onderhoud der stichting zal den Staat van *Pennsylvania* jaarlijks op eene aanzienlijke som te staan komen. Nu dient men toch, zoo veel mogelijk, in de eerste plaats voor de welvaart der goede staatsburgers te zorgen, en hen zoo min doenlijk te belasten; ten welken einde men het zoo dient te schikken, dat veroordeelde misdadigers zich zelve voeden; en dit schijnt tot derzelver verbetering tevens onvermijdelijk noodig te zijn. Kan men het zoo schikken, dat de tuchtelingen iets verdienen, om hunne omstandigheden reeds werkelijk meer en meer dragelijk te maken, en iets over te winnen, dat bij hun ontslag aan hen uitgekeerd wordt; hiervan verwacht ik in alle opzigten meer, dan van evenveel welke andere Philantropische bemoeijingen.

In den *County gaol* worden zulke gevangenen bewaard, als welker zaak nog niet is beslist. Zelden zitten inmiddels de ongelukkigen er langer dan eene maand, zonder gevonnisd te worden. Het huis bestaat uit een hoofdgebouw en twee vleugels, waarvan een voor de mans en een voor de

vrou-

van de
gt. De
proefne-
tuk was.
al stelde
menschlie-
oatbaar te
der *Peni-*
groot, en
t van *Pen-*
om te staan
l mogelijk,
der goede
min doenlijk
et zoo dient
adigers zich
zelve verbe-
te zijn. Kan
ngen iets ver-
eds werkelijk
n iets over te
nen uitgekeerd
pzigten meer,
ntropische be-
ke gevangenen
s beslist. Zel-
igen er langer
e worden. Het
en twee vleu-
en een voor de
vrou-

vrouwen. Het hoofdgebouw bevat de bureaux,
de woningen der beambten en der wachters, en
de vertrekken voor kranken, die er goede bedden
hebben, en wel verzorgd worden. In de vleugels
zijn lange gängen; met kamers aan weerskanten,
welke des nachts met ijzeren traliedeuren buiten
de andere deuren gesloten worden. Er slapen in
elke kamer ongeveer acht gevangenen. Zij liggen
er op den grond, en hebben slechts 2 wollen
dekens, om er op en onder te liggen. De vloer is
intusfchen van planken, en de uiterst groote zin-
delijkheid, welke er door het gansche huis henen
heerschte, voldeed mij zeer. Aan het einde van
elken vleugel is eene plaats, waar de gevangenen
beweging kunnen nemen; en op een overdekt ge-
deelte van die plaats kunnen zij werken. Ik vond
er de mans met het pluizen van paardehaar bezig,
en de vrouwen met gewoon vrouwelijk handen-
werk. Intusfchen verschijnt zelfs op zulk eene
plaats de groote afstand tusfchen blanken en zwar-
ten. Er bevonden zich onder de vrouwen bijkans
even vele blanke voorwerpen als andere; en de
zwarte en halfzwarte vrouwen mogten zich niet
op de bank plaatsfen, waarop de blanke vrouwen
gezeten waren. Zij zaten op eene andere bank
aan de linkerzijde! Ik liet mij het register toonen,
en verwonderde mij, dat een magistraatsperfoon,
in dit land der vrijheid, iemand, die op de straat
had gevloekt, voor twee dagen in zulk een huis
kon laten plakken; maar de zaak stond er evenwel
geboekt. Overigens bevat de *County gaol* natuur-

lijk, buiten de genoemde kamers, nog eenige vertrekken voor het *solitary confinement*, dat engere donkere gaten zijn, waar des zomers eene onverdragelijke hitte moet heerschen. Daar worden zulke gevangenen, als zich eenigzins balsturig gedragen, zoo lang opgesloten, dat zij eindelijk regtmurw worden.

Onder de stichtingen van weldadigheid bezochten wij, in de eerste plaats, twee nevens elkander staande huizen, waarvan het eene een Weeshuis en het andere een huis voor hulpelooze weduwen is. Zij zijn hunnen oorsprong aan eene erfinaking van eene milde Dame verschuldigd. Die gift is vervolgens door vrijwillige bijdragen vergroot. De huizen staan onder het opzigt eener commissie van Dames, welke meestal tot de Kwakers behooren, en door eenige Heeren als raadgevers worden bijgestaan. In het Weeshuis bevonden zich ongeveer 90 kinderen van beiderlei sekse, welke er tot in hun 12^e jaar blijven, en dan bij handwerkers besteed worden. Zij genieten voortgelijk een onderwijs, als de New-Yorksche weeskinderen. Op de vrije uren kunnen zij zich in een tuin vermaken. Er heerscht in de stichting eene groote zindelijkheid. De slaapzalen zijn ruim, en bevatten elk ongeveer 20 bedden, waarop de kinderen twee en twee slapen. Eenige jaren geleden brandde het huis af, en nam het vuur de overhand met zulk eene verschrikkelijke snelheid, dat er meer dan 30 kinderen in de vlammen omkwamen. Bij den herbouw heeft men de loffelijke voorzigtigheid aangen-

wend

wend, van het minst mogelijk gebruik van hout te maken, en zelfs bij den bouw der trappen enkel steen te bezigen. Over de toelating van weduwen in het andere huis beslist de voornoemde Commissie. Dezelve bekomen er tot aan haren dood woning, voedsel, kleeding en oppassing. Zij wonen er soms alleen, doch meestal twee en twee in eene kamer, en hebben gemeenschappelijke verblijfs- en eetzaal. Ook aldaar is alles zeer zindelijk.

Het groot en wereldberoemd Hospitaal is door de Kwakers gesticht, en wordt door hen bestuurd. Het heeft zijnen aanleg en zijn onderhoud aan vrijwillige bijdragen en erfmakingen te danken. Het is van eenige tuinen omgeven, en bestaat uit een hoofdgebouw met 2 vleugels en verscheidene afzonderlijke nevengebouwen. Een van deze dient ter bewaring van ongeneeslijke krankzinnigen; een ander voor Venerische kranken; wederom andere bevatten vertrekken voor huishoudelijke werkzaamheden en stallen; want men houdt er wagens aan, om herstellende kranken, als zulks voorgescreven wordt, te laten toeren. Achter het hoofdgebouw is een keukentuin. Daarin vindt men eene stookkas voor vreemde gewassen, en nog een gebouw, dat opzettelijk aangelegd is, om eene groote, door BENJAMIN WEST geschilderde, en aan zijne vaderstad *Philadelphia* geschonkene, afbeelding van het genezen der kranken door CHRISTUS ten toon te stellen. Noch de ordonnantie, noch de uitvoering van dat tafereel schenen mij wel gelukt te zijn; en welligt kon dat stuk slechts hier, waar men geene

wel uitgevoerde groote schilderijen pleegt te zien , die sterke bewondering verwekken , die het heeft verwekt. Opmerkenswaardig is het , dat men nevens dit in allen gevalle niet onverdienstelijk stuk een klein kladwerkje gehangen heeft. Hetzelve bestaat uit het allereerste stuk , dat door BENJAMIN WEST in zijne jeugd geschilderd , en hier ter stede toevalliglijk gevonden werd.

Het Hospitaal zelf is drie verdiepingen hoog. Nevens den grond zijn de bureaux , de apotheek , de woningen voor twee Artsen , van welken er steeds een in het huis zijn moet , en de Bibliotheek , die , nevens zeer schoone geneeskundige werken , eenige , welke tot de Natuurlijke historie behooren , wordt gezegd te bevatten. Hier vertoont men , onder de oudheden , den leenheerszetel van WILLIAM PENN. Een levensgroot standbeeld van dien edele , dat in *Engeland* van lood gegoten is , en hem in zijne Kwakersdragt voorstelt , staat op het plein voor den ingang des Hospitaals. Er loopen door de vleugels gangen , aan welke de kamers uitkomen , waar soms 12 kranken bij elkander zijn. Zij worden door vrouwen opgepast , en liggen op houten kribben. De krankzinnigen alleen hebben kribben van ijzer. Er heerschte overal eene voorbeeldige zindelijkheid. Aan de krankzinnigen veroorlooft men alle bezigheid , welke zij verkiezen , en uit welke voor hen en anderen geen gevaar kan spruiten. Eenigen werkten in den tuin , twee waren met schrijnwerk onledig , en een Darmstadsche slotenmaker arbeide

finds

sinds twee jaren aan een geweer, voor hetwelk hij een gedrochtelijk groot slot uit blik en ijzerdraad had zamengeklonken.

Toen ik van die merkwaardige stichting te huis gekomen was, werd ik door een jongen geleerde uit *Leipzig*, RIVINUS geheeten, bezocht. Dezelve hield zich reeds sinds twee jaren hier ter stede op, om aanmerkingen nopens *Amerika* ter mededeeling in *Duitschland* bijeen te zamelen. De Heer RIVINUS boezemde mij veel belangstelling in. Hij schieen mij zeer geschikt, om de oude wereld met het eigendommelijke der nieuwe bekend te maken, en welligt ook om de Duitfche letterkunde ter kennis van de Amerikanen te brengen.

De Heer VAUX had de goedheid, van mij ook naar eenige letterkundige stichtingen te brengen. Wij bezochten, in de eerste plaats, de Franklinfche bibliotheek. Deze verzameling, welke ongeveer 30000 boekdeelen bevat, is door vrijwillige inschrijvingen opgericht, en wordt gelijkerwijze onderhouden. De inschrijvers zijn geregtigd, om boeken te hunnent te laten komen. Men wil, dat de bibliotheek meestal uit regtsgeleerde boeken bestaat; doch zij bevat ook verscheiden plaatwerken, onder anderen eene schoone verzameling der platen van HOGARTH. De boekerij beflaat twee groote zalen; en men vertoont er, als eene merkwaardigheid, den stoel, welken Dr. FRANKLIN op zijne studeerkamer bezigde. Het standbeeld van dien beroemden man staat in eene nis tegen over den ingang van het huis, en is een geschenk van den

verdienstvollen vader van den Montrealschen Heer BINGHAM aan het genootschap, waaraan de boekery toebehoort. Voorts begaven wij ons naar het Wijsgeerig genootschap, dat ook een eigen gebouw met een museum en eene tamelijk rijke boekerij bezit. Van hier kan men geene boeken te zijnent erlangen, maar men heeft ze in het gebouw zelf te gebruiken. De Bibliothecarius VAUGHAN, een grijsaard, die wegens zijne geleerdheid en menschlievendheid zeer geacht is, wachtte ons op. Hij toonde ons verscheidene handschriften van beroemde mannen uit den tijd der omwenteling. Het museum bevat, onder anderen, eene verzameling van delfstoffen en schelpen, en modellen van werktuigen voor den landbouw. In de laatste plaats gingen wij nog naar het Statenhuis, en deszelfs eenvoudige en niet zeer ruime zaal, waar de onafhankelijkheidsverklaring door het Congres, zoo als wij reeds opgemerkt hebben, den 4 Julij 1776 ondertekend werd. Die zaal verstrekt thans tot *Mayors court*, dat eene der stads vierscharen is; en zij prijkt met een levensgroot houten standbeeld van den President WASHINGTON. Op deszelfs voetstuk staat: *first in war; first in peace; first in the hearts of his countrymen.*

 XI.

Bethlehem en Nazareth. Verdere bijzonderheden nopens Philadelphia.

Den 18 October reed ik, des morgens te 4 uur, met de *stage* af naar *Bethlehem*, welke plaats in 1741 door de Evangelische broedergemeente, of dusgenoemde Herrnhutters, gebouwd werd. Ik kon den Staat van *Pensylvanie* onmogelijk verlaten, zonder dat ik die stichting van eene gemeente bezocht had, welke hier, om het menigvuldige nut, dat zij bewerkt heeft, en om hare zedelijkheid, zeer hoog wordt geacht. De Heer VAUX voorzag mij van een aanbevelingsbrief.

Bethlehem ligt 52 mijl van *Philadelphia*. Daar de gemeenschap tusschen beide plaatsen niet heel sterk was, reed er slechts driemaal in de week een zeer middelmatige wagen heen en weder. Het was nog nacht, toen ik in het gansch opgevuld rijtuig *Philadelphia* verliet. De koude was ongemeen streng. Onder het reisgezelschap leerde ik welhaast twee Heeren RICE kennen, die te *Bethlehem* woonden, en tot de broedergemeente behoorden. Ik

vond

vond in hen regt goede, verstandige en kundige mannen. De een had in *Duitschland* gereisd; en beiden spraken het Duitsch zeer wel. Wij wisselden tweemaal van paarden, en tevens van rijtuig; en het laatste werd telkens slechter. *Whitemarsch* en *Quakertown* waren de wisselplaatsen. De weg was meerendeels een dusgenoemde *turnpike road*, bijkans zoo als vele onzer Duitsche *chaussées*; alleen waren de steenen niet heel klein geslagen en de wagensporen niet aangevuld. Bij *Quakertown* kwamen wij op een nieuw aangelegden *turnpike road*, waar de steenen nog hoegenaamd niet in den grond ingereden waren. Op het laatste gedeelte van den weg waren er nog in het geheel geene steenen gebragt. Het was intusfchen een vrij rotfige veldweg, en bij het drooge weder was hij verre weg de gemakkelijkste. Men ziet aan den akkerbouw, dat het land reeds voorlang ontgonnen is geworden. De huizen zijn meestal van blaauwachtige kalksteen hecht gebouwd, doch met planken gedekt. Aan de schuren wordt er veel te koste gelegd; vele hebben het voorkomen van kerken. De velden en weiden zijn met hekwerk omtuind, en doorgaans met getakt hekwerk, dat men *worn fences* heet. Op de akkers stond meestal nog het Indisch koren; men had intusfchen een aanvang gemaakt met hetzelfde binnen te brengen. Op andere akkers was het winterkoorn reeds uitgesproten, en maakte hetzelfde een aangenaam vertoon. Men handelt in *Pensylvanie* sterk in tarwenmeel, dat te regt in een zeer goeden naam staat, en met name in *West*

in-

indie gebruikt wordt. Ik heb nergens, zelfs in *Europa*, geen zoo goed brood gegeten, als in dezen Staat. Het oude bosch is er wel uitgeroeid, en men ziet er nergens zulke groote en schoone stammen, als in *New-York*; maar het hout is wederom aangeplant, en bestaat vooral uit eikenboomen met groote bladeren, kastanjeboomen, en meer dan eene soort van notenboomen. De grond is deels kalkachtig, deels leemig. De kalk heeft, bijzonder in de nabijheid van *Bethlehem*, de bovenhand. Er zijn aldaar vele rotsachtige streken, en er grijpen, zoo als doorgaans bij kalkgebergten, aardvallen plaats.

De inwoners van dat oord zijn meestal nakomelingen van Duitschers, die derzelver taal, offchoon eenigzins verbasterd, blijven spreken; of zij zijn zelve uit *Duitschland* gekomen, en meestal *Wurtembergers*. Er worden hier voor het landvolk *Amerikaansch-Duitsche* nieuwspapieren en plak-almanakken gedrukt. Overigens begint het onderscheid, tusfchen de opvoeding der lagere volksklassen van de Zuidelijke en Noordelijke Staten, in *Pensylvanie* reeds merkbaar te worden; offchoon men het verder ten Zuiden nog sterker bespeurt. Men klaagde bijzonderlijk, eenigen tijd geleden, dat de *Duitsche* boeren hunne kinderen weinig of niet ter schole zonden; maar vervolgens hebben zij zulks uit eerezucht ftipter beginnen te doen. Er is, namelijk, in *Pensylvanie* eene wet gemaakt, naar welke niemand in de *Jurij* zitten mag, die de *Engelsche* taal niet goed kan lezen en schrijven. Nu

be-

befchouwen de Duitsche boeren het zitten in de Jurij als eene zaak van eer, en vinden zij zich inmiddels door hunne onwetendheid daarbuiten gefloten, maar wenschen zij nu hunne zoons met-tertijd verkiesbaar te zien, en laten zij hen daarom in het Engelsch onderwijzen. Ik zag in het woud twee kleine achthoekige huizen staan, en verstond, dat het scholen waren, die inmiddels bijkans nooit bezocht werden. In vele dorpen, waar men schoone en hechte huizen, stallen en schuren ziet, is het schoolgebouw slechts een loghuis, en slechter, dan de scholen, welke ik bij de inlanders gezien heb. Kerken ontbreken er niet; meestal zijn het Lutherfche, maar voorts Gereformeerde kerken en Kwakersche *meeting houses*. Baptisten en Mennoniten hebben er ook hunne vergaderplaatsen. Tusschen *Quakertown*, welks naam aanduidt, dat het door Kwakers gesticht werd, maar welks tegenwoordige bewoners meestal Duitschers zijn — tusschen die plaats en *Bethlehem* ligt eene kolonie van Zwitfersche Mennoniten, die men hier, omdat zij den baard laten wasfen, *Baardmannen* noemt. Toen wij er door reden, werd juist het lijk van een meisje begraven, en zagen wij bijkans al de dorpelingen dat lijk volgen. Des namiddags tusschen 4 en 5 uur bereikten wij *Bethlehem*. Ik nam mijn intrek in de *Bischofsherberg*, die zeer zindelijk en wel ingerigt is.

Bethlehem heeft eene schoone ligging, deels in een dal, en deels op een berg, aan de rivier *Lough*, in welke de beek *Manokeshy* uitloopt. Over
de

de rivier ligt eene houten brug, welke in 1791 gebouwd werd, en op drie steenen pilaren rust; over de beek ligt eene nieuw gebouwde steenen brug van twee bogen. Men vindt zich reeds bij de eerste aanschouwing met *Bethlehem* ingenomen. Tegen over de plaats ziet men, op den regter oever der *Lehigh*, vrij hooge met hout bewassene bergen. De hechte huizen der plaats vormen achter elkander een amphitheater; boven dezelve verheft zich de kerk met een klein torentje; en alles te zamen wordt door eene begraafplaats, welke op eene hoogte ligt en met populieren beplant is, als gekroond. De omstreken der plaats worden voortreffelijk bebouwd; en het landschap wordt door de *Blaauwe bergen* begrensd, welke lange bergketen op een afstand van 18 mijlen ligt, en geene boven uitstekende punt, maar een paar gapingen vertoont. De straten zijn te *Bethlehem* niet geplaveid, maar met populieren beplant, en van breede zijpaden van baksteen voor voetgangers voorzien. De huizen zijn of van blaauwe kalksteen, of van tighelsteen, gebouwd. Men vindt er eene gewelfde vleeschhal. Het grootste gebouw van het dorp diende voorheen tot broederhuis, maar is thans eene meisjes kostschool. Ter plaatse, waar de *Bischofsherberg* thans staat, stond niet lang geleden nog een klein houten huisje, hetwelke de Gtaaf van *Zinzendorf*, ten tijde der stichting van *Bethlehem*, gebouwd had. De plaats telt ongeveer 700 inwoners, dat meestal kooplieden of handwerkers zijn. De geestelijkheid bestond, toen ik er was, uit den Bischof

HÜF.

HÜFFEL en twee predikers, SEIDEL en VON SCHWEINITZ, achterneef van den Graaf van *Zinzendorf*, destijds naar *Duitschland* verreisd, om eene algemeene Synode te *Herrnhut* bij te wonen. De Heer RICE bragt mij in de herberg, en verwittigde de Geestelijken van mijne aankomst. Kort daarna ontving ik een bezoek van den prediker SEIDEL, die uit *Saksen* geboortig was, maar reeds sinds 19 jaar in de republiek verkeerde. Ik vond in hem een zeer vriendelijken man, met wien ik een geruimen tijd lang een aangenaam onderhoud had. Ook trof ik een ouden Eifenacher aan, die STICKEL heette, met de Hessen als heelmeester naar *Amerika* gekomen was, en zich sinds een jaar in de *Bischofsherberg* had nedergezet, waar hij gewoon was de vreemdelingen gesprek te verleen.

Den volgenden morgen bezocht de prediker SEIDEL mij nog eenmaal, en ging ik met hem naar den Bischof HÜFFEL. Dit is een man van zestig jaar, ook een Saks, en zeer vriendelijk. Hij heeft veel gereisd, en spreekt zeer wel. Hij had eene schoone verzameling van delfstoffen, inzonderheid van Amerikaansche marmersoorten. De Heer SEIDEL bewoont met hem het oudste huis der gansche plaats, dat ten volle als het huis van een Duitschen dorpsleeraar ingerigt is, en zelfs Duitsche sloten en grendels heeft. Hetzelve bevat eene groote zaal, waar de gemeente hare openbare Godsdiens-oefeningen voormaals hield, tot dat de kerk voleindigd was. Deze bezoekt ik in gezelschap van beide

de Geestelijken. Hare inrigting is uiterst eenvoudig; het is eene witte zaal met banken; voor den dienstdoenden prediker een stoel, die een weinig hooger is; eene tafel voor dien stoel, en een zeer goed orgel, dat te *New-York* gemaakt is. De Bisschop, een zeer bekwaam klavierspeler zijnde, had de goedheid van mij dat orgel te laten hooren. Van den toren der kerk had men een zeer schoon gezigt van het omliggend land, de rivier *Lehigh*, de bergen van dien naam, en de *Blaauwe bergen* in het uiterste verschiet. Het kerkgebouw bevat, nevens de groote zaal, verscheidene kamers, in welke voormaals school gehouden werd, eer men eene afzonderlijke school had gebouwd. Thans vergaderen er de oudsten, en worden er meer andere vergaderingen gehouden. De begraafplaats, op de vermelde hoogte, is als een tuin beplant. De graven vormen er rijen, en zijn met eenvoudige steenen bedekt, welke de namen en geboorte- en sterfdagen der overledenen behelzen. Reeds des morgens van dien dag had ik opgemerkt, hoe een sterfgeval aan de gemeente wordt bekend gemaakt. Er was des avonds te voren een jongeling gestorven. Om zulks aan te kondigen, werden er vroegtijdig drie koralen met bazuinen van den toren geblazen. Een lijk wordt in een lijkenhuis op de begraafplaats gebragt, en vervolgens in tegenwoordigheid van de gansche gemeente ter aarde besteld. Niet ver van de begraafplaats is er, op de hoogte, een bak, naar welken het water uit eene beek door een kunstwerk gebragt wordt, en uit welken alle

hui-

huizen en straten der plaats van het noodige water voorzien worden.

Wij bezochten voorts het Zusterhuis. Alle oude ongehuwde personen van de vrouwelijke sekse, en eenige jongere, woonden er bijeen; maar diegene, welker ouders in leven zijn, mogen thans bij dezelve blijven, ofschoon zulks in vorige tijden niet geoorloofd was. De bijeenwonende zusters hebben voor zich afzonderlijke kamers, of een gemeenschappelijk woonvertrek. Zij leven van den verkoop van de vrouwelijke werkstukken, die zij vervaardigen. Een Broederhuis is er niet, daar jonge vlijtige werklieden, in dit gelukkig land, zonder gilden, zeer gemakkelijk al het noodige vinden. De grond, op welken de huizen staan, behoort aan de gemeente; en elk, die er een gebouw voor zich sticht, betaalt zekeren cijns. Overigens grijpt er gemeenschap van goederen plaats. Elk moet voor zijn onderhoud zorgen, en de gemeente helpt hem slechts, wanneer hij buiten zijne schuld tot armoede vervalt.

Na die belangrijke wandeling bezocht ik een der Heeren RICE, die een grooten molen bezit, en voornamelijk in meel handelt. Hij heeft voorts een pakhuis, waarin men lakens, linnens en alle andere artikelen vindt, welke door de landlieden gebruikt worden. Vervolgens hield ik het middagmaal in gezelschap van zes meisjes uit *Providence*, die zoo even in de herberg aangekomen waren, om ter voltoojning harer opvoeding in de meisjes *boarding school* te gaan. Want de broedergemeenten heb-

hebben ook hier, zoo als in *Duitschland*, kostscholen, waar kinderen van beiderlei geslacht, welker ouders niet tot de gezindheid behooren, eene zorgvuldige opvoeding erlangen. De meisjeschool is hier, en die der jongelingen te *Nazareth*.

Na den maaltijd reed ik met Dr. *STICKEL* uit, om eene fluis van eene nieuwe uitvinding in de rivier *Lehigh* te bezigtigen. Sinds eenige jaren zijn er 30 mijl van hier, bij *Mauch Chunk*, aan gene zijde van de *Blaauwe bergen*, gewigtige koolmijnen geopend. Dezelve verzorgen *Philadelphia* en het omliggend oord van dusgenoemde *Lehigh-Kolen*, welke veel beter zijn, dan de Engelsche steenkolen. Zij worden in ligte vaartuigen bij de mijn geladen, en langs de *Lehigh* en de *Delaware* naar *Philadelphia* vervoerd, waar de vaartuigen, wegens de sterke helling van de *Lehigh* niet langs deze rivier opwaarts kunnende varen, verkocht en meestal gefloopt worden. Daar nu de vaart langs dezelfde *Lehigh* naar beneden meermalen, uit hoofde van gebrek aan water, ook bezwaarlijk was, heeft de maatschappij, aan welke de koolmijnen toebehooren, die rivier, door afdammingen en sluizen, in haren snellen afloop weerhouden en bevaarbaarder gemaakt. De dammen zijn uit boomstammen en steenen vervaardigd; er loopt door elken dam eene fluis, op fig. 3 van de *plaat* achter dit boekdeel met *b* geteekend; zij is aan weerskanten door middel van twee stellen van valdeuren *c c* afgesloten. De fluis heeft nevens zich een smal kanaal *d* met twee bewegelijke kisten *e e* nevens de beide stellen

I. D.

Y

van

van valdeuren in de fluis. Die deuren heffen zich op en dalen wederom neder. Zijn zij omhoog gerigt, dan stuiten zij den loop van het water. Zijn zij nedergedaald, dan loopt het water over haar henen. De valdeuren (*) zijn 20 voet breed; de onderste is 20 voet lang en de bovenste 25 voet. Zij liggen op dwarsbalken *ggg*, tusfchen welke er eene ledige ruimte *h* voorkomt. Het fmalle kanaal *d* wordt door een muur van de fluis afgefcheiden. In dien muur zijn er, nevens de valdeuren der fluis, openingen, om water in of uit te laten. Als dit water de fluis in loopt, heffen derzelver deuren zich op; en zij dalen, als het water naar het fmalle kanaal terugvloeit. Dit laatste doet het water door de openingen bij *k* (+); en door de andere bij *i* ontvangt de fluis daarnevens water uit het fmalle kanaal, als de kist in hetzelfde op eene wijze gerigt wordt, welke achter dit werk (§) door eene gestreepte afbeelding voorgesteld wordt. Dan laat die kist de gaten in den muur bij *i* gansch open, en vloeit er water door dezelve henen onder de fluisdeuren bij *h*, en heft dat water de beide deuren op. De kist is zoo breed,

(*) Op *fig. 4* der *plaat* achter dit boekdeel, in den staat van opheffing door *ff* aangeduid, en in den liggenden staat met stippels aangewezen.

(+) Op *fig. 5*, waar een deel van den muur tusfchen de sluizen in het fmalle kanaal wordt voorgesteld.

(§) Op *fig. 6* van de *plaat*.

breed, dat zij het smalle kanaal even zeer stoppen kan, als de fluis door de opwaarts gerigte valdeuren kan worden gefloten. Zij draait om eene spil, welke door haar middelpunt loopt; en, brengt men haar uit de vermelde rigting in diegene, welke door stippen aangeduid is geworden, dan fluit zij, nevens het smalle kanaal zelf, ook de gaten in den muur bij *i*, en ontftaat er in dat kanaal nevens de gaten bij *k* een waterloos ruim, waarheen het water uit de fluis nu derwijze vloeit, dat de deuren haren steun verliezen en nederdalen. Deze foort van fluizen is door den Heer white uitgevonden, dat een der voornaamfte beftuurders van de koolmijnen en een man van veel bekwaamheid is. De fteenen der dammen in de *Lehigh* zijn uit kalkrotfen genomen, welke men in de nabijheid van die rivier vindt, en nog geftadig opbreekt. De zware fteenbrokken, welke die arbeid oplevert, worden aan de waterwerken gebezigd: het overige verbruikt men in kalkovens, welke hieromftreeks aangelegd zijn, en welker voortbrengfel deels tot bouwen, maar grootendeels tot het bemesten van de landerijen, wordt aangewend.

Wij keerden langs een anderen weg naar *Bethlehem* terug, dan langs welken wij naar de fluizen, die om haren afftand van de koolmijnen *the thirty seven mile locks* heeten, gereden waren. Wij redden door een uiterst wel bebouwd dal, waar het door Duitschers aangelegd *Butstown* uit afzonderlijke, hecht en zeer wel gebouwde huizen beftaat. Vervolgens liep onze weg door een eikenwoud, dat

zich in een zeer goeden staat schein te bevinden, en aan de broedergemeente toebehoort. Des avonds ging ik met den Heer SEIDEL naar een Concert, dat wekelijks eenmaal door eenige liefhebbers gegeven werd. In het schoolgebouw der plaats heeft men daarvoor eene zaal ingerigt. Het orkest bestond uit elf muzikanten, dat enkel handwerkers uit *Bethlehem* waren, die de muziek blootelijk met vrome bedoelingen, of wel tot hun vermaak, doch zeer gelukkig beoefenden. Een groot deel van de Godsdienstoefening der Herrnhutters is muzikaal. Diensvolgens is het onderwijs in de muziek hier ter plaatse een voornamelijk tak der opvoeding. Het concert overtrof mijne verwachting. Ik hoorde zeer goede zangers en zangeressen, onder anderen den Heer SEIDEL, en Miss HUMPHREYS, die tot de jongejuftvrouwen der kostschool behoorde. Ten laatste had de goede Bisschop HÜFFEL nog de vriendelijkheid van ons met eenige fantazijen op de forte piano te verlustigen. Na het concert bleef ik nog eenigen tijd bij den Heer SEIDEL en deszelfs vrouw, welke laatste ook uit *Duitschland* geboortig is. Ik had voorts een emeritus Predikant leeren kennen, die FRÜAUF heette, van *Dietendorf* bij *Gotha* geboortig was, eene zuster van den Heer VON SCHWEINITZ getrouwd had, en van zijne renten leefde. Ik vond in hem een vriendelijken ouden man, die zich zeer verheugde van in mij een landsman aangetroffen te hebben. Overigens was het mij zeer aangenaam, dat ik mij den ganschen dag aan mijn Duitsch kon houden, en

dat ik een goed en zuiver Duitsch hoorde spreken; hetgene anders in *Amerika* bijkans nooit gebeurt.

Ten derden dage van mijn verblijf te *Bethlehem* haalde de Heer FRÜAUF mij af, om met hem naar de broedergemeente van *Nazareth* te rijden, welke op 10 mijl afstand lag. De weg liep deels door een wijdelijk behouden bosch; deels door een welbebouwd landschap. Vele afzonderlijk gebouwde huizen duiden den welstand van hunne bewoners aan. Eene der plaatsen, welke wij doorreden, ontleende haren naam van *Hecktown* uit eene boerderij van den Heer FRÜAUF met de groote vruchtbaarheid der inwoners. *Nazareth* is ook wel gebouwd, en gelijkt naar *Bethlehem*, doch is, zoo mogelijk, nog stiller. Het werd in 1744 gesticht, en men bouwde het groot en hecht huis, dat thans als kostschool voor jongelingen dient, oorspronkelijk ten woonhuize voor den Graaf van *Zinzendorf*. De plaats telt, met het naburig *Schön-eck*, meer dan 500 inwoners, dat meestal handwerkers en landbouwers zijn. Men had er twee predikers, VAN VLECK, zoon van den emeritus Bischof van *Bethlehem*, en RONTAL, een geboren Duitscher, die een geruimen tijd lang bij de Russische gemeente van *Sarepta* heeft gediend.

Wij bezochten vooreerst den prediker VAN VLECK, en bezigtigden daarna den tuin der gemeente. Datzelve ligt in de helling van eene hoogte, en bevat eenige paviljoens en zeer goede wandelingen. Voorts gingen wij naar de kostschool. Daar werden 60 jongens onderwezen, van welken er 40 in het huis

en 20 op het dorp bij hunne ouders woonden. Onder die leerlingen waren er verscheidene, wier ouders niet tot de broedergemeente behoorden. De school stond in eene algemeene achting. Ik vond er alles uitnemend zindelijk. De leerlingen zijn er in 4 klasfen gedeeld. Zij worden niet aangenomen, voor dat zij 8 jaar oud zijn. De onderwijzers zijn meestal Duitschers, of spreken althans Duitsch, en leeren aan de jongelieden die taal, als de ouders zulks verlangen. De school bezit een klein kabinet van naturalien, dat zich in eene zeer goede orde bevindt, en eene door de leerlingen aangelegde verzameling van eijeren uit de nabuurschap. De jonge lieden slapen gezamentlijk in twee groote zalen, en er slapen in elke zaal tevens twee opzieners. Zij eten te zamen, en doen elken namiddag met hunne onderwijzers eene goede wandeling. Behalve de gewone schoolwetenschap, en de Engelsche, Duitsche en Fransche taal, leeren zij teekenen, muziek, en tweederlei boekhouden. Voor het onderwijs in de muziek had men in elke zaal eene forte piano. Voor den huiselijken Godsdienst heeft men er eene bidzaal. De jongens zien er allen gezond, opgeruimd en vrijmoedig uit, en men houdt hen zeer rein. In het gebouw is ook een Seminarium voor jonge lieden, die zich aan den geestelijken stand wijden. Hetzelve had 5 kweekelingen, die hunne studiën in het algemeen Theologisch Seminarium te *Gnadenfeld* in *Opper-Silese* moeten voleinden. Op het dak der school is eene galerij, van welke men het omliggend oord overziet.

ziet. *Nazareth* ligt vrij hoog, en slechts 8 mijl van de *Blauwe bergen* af. Het omliggend land zou zeer bevallig zijn, als men er meer water zag.

Wij gingen voorts in het zusterhuis, dat door 37 oude vrouwen bewoond werd. Zij sliepen gezamenlijk in eene groote zaal. Hare bidzaal bevat, zoo als die van het Bethlehemsche zusterhuis, een klein orgel, dat door eene zuster bespeeld wordt. Reeds in *Bethlehem*, en ook hier in *Nazareth*, bemerkte ik, dat het oude kostuum der Herrnhutsche vrouwen, en met name dat der mutsen (*), in onbruik geraakt was. Slechts heel oude vrouwen droegen hetzelfde. De jonge vrouwen en meisjes dragen in het geheel geene mutsen, en zijn regt goed gekleed. In de laatste plaats bezochten wij nog den prediker RONTJAL en den ouderling HOEBER. Bij deze gelegenheid leerde ik eenen gewezenen zendeling, OPPELT, kennen, die vele jaren onder de inlanders aan gene zijde van *Detroit* verkeerd en er velen gedoopt heeft. Hij was naar *Nazareth* teruggekeerd, en hield zich met het opzetten van vogelen onlelig.

Op onze terugreis naar *Bethlehem* namen wij een omweg, om eene groote, door een Nassauwër bewoonde, pachthoeve te bezigtigen, welker eigenaar, uit hoofde van zijne goede landhuishoudkunde, hier te lande zeer bekend is. Zijne velden

ver-

(*) Door den Graaf van *Zinzendorf* « *Seines Schweisstuchs treustes Conterfey* » genoemd.

verkeeren wezentlijk in eenen voortreffelijken toestand, even als zijne schuren en gebouwen voor de huishouding. Hij heet SCHLABACH, is thans rijk, maar kwam hier te lande zoo arm aan, dat hij er de vracht der zeereis nog verdienen moest; en hij heeft zijne tegenwoordige welgegoedheid slechts aan zijne vlijtigheid en spaarzaamheid te danken. Juist op etenstijd kwamen wij te *Bethlehem* aan. Na den maaltijd ging ik met den Heer SEIDEL naar de groote meisjeschool, tot welker bestuurders hij behoort. Op het bureau, waar men tevens de kleine huisbibliotheek vindt, die niet alleen uit Godsdienstige werken, maar ook uit boeken van smaak en reisverhalen bestaat, trof ik den eerwaardigen Bischof HÜFFEL aan, die zich bij den Heer SEIDEL voegde, om mij door de school te geleiden. In dezelve bevonden zich omstreeks 100, ten deele zeer schoone meisjes, tuschen de 8 en 18 jaren, die eene verstandige opvoeding bekomen, en buiten het gewoon schoolonderwijs ook onder- rigt in het teekenen, in de muziek en in allerlei vrouwen kunstwerkjes erlangen. Zij vervaardigen zeer fijn borduur- en tapijtwerk, en vooral schoone bloemen. Zij zijn in 4 klasfen verdeeld, en elke klasfe heeft voor zich eene forte piano. Ik vernam, dat zij hare huiselijke morgen- en avond- Godsdienstoefeningen zingend verrigten. Na den maaltijd ontvangen zij geen verder onderwijs, dan in muziek en vrouwen werkzaamheid. Vervolgens gaan zij in een grooten tuin, die achter het huis aangelegd is, wandelen. Hare bidzaal, in welke

eene

eene forte piano staat, wordt ook als concertzaal gebruikt. Zij slapen nevens de opziensters in groote zalen. Overal heerscht de uiterste netheid, en de meisjes zien er welgedaan uit. Zij dragen intusfchen niet, zoo als in sommige Europefche kostfcholen, eenerlei kleeding, met onderscheidene linten, welke de klasfen aanduiden. De kleeding der meisjes verschilt naar haren fmaak, enz. Zij komen uit alle deelen der Republiek. Ik vond er zelfs eenige uit *Alabama*.

Nadat ik de belangrijke ftichting bezigtigd had, ging ik met den Bifchop en Predikant aan de beek wandelen, om eenige aldaar gelegene werken te bezigtigen. Het eerfte, dat wij er opnamen, was het werk, om het water uit de beek in de voornoemde bak op de hoogte te brengen. Een water-rad wordt door een afgeleiden tak der beek in beweging gebragt, en doet twee pompen werken; deze zuigen het water aan, en drukken het langs ijzeren buizen voort tot in den bak. Niet ver van dat werk heeft eene groote looijerij, welke aan zekeren LEIPERT toebehoort, eene nieuw uitgevondene machine, om de dikte der osfenhuiden tot op de helft te verminderen, en het afgefneeden ftuk, dat anders weggefchaafd wordt, nog voor twee paar fchoenen bruikbaar te maken. Eindelijk bragt men mij naar een herbergier, die met moeite en kosten een kabinet van oude en nieuwe munten aangelegd had; welke verzameling voor *Amerika* reeds tamelijk rijk en niet zonder waarde was.

Zeer aangenaam fleet ik den avond in de meisjesfchool,

school. Alle meisjes waren er bijeen. Er werd een muzikaal *entertainment* gegeven. Meestal zongen met verscheidene stemmen geestelijke en andere liederen; en de meisjes, die het meeste in jaren gevorderd waren, voerden eenige koorzangen zeer wel uit. Daar zij intusschen vroegtijdig naar hare slaapkamers moesten, was het genoeg, dat ik aan de oplettendheid van den Heer SEIDEL te danken had, welhaast ten einde. Ik bleef nog eenigen tijd bij den Predikant, en nam toen van dien braven man, van den waardigen Bisschop HÜFFEL, en van den vriendelijken Heer FRÜAUF, een hartelijk afscheid; met het vaste voornemen om in de naaste lente, met Gods hulp, dat aangenaam oord, waar het mij zoo wel bevallen was, op nieuw te bezoeken. Naar huis gaande, hoorde ik de meisjes hare avondliederen zingen. Toen ik te huis kwam, bragten mij 20 jonge lieden der plaats, die, ofschoon zij tot de broedergemeente behoorden, de militaire muziek der militie vormden, eene zeer goede serenade met blaasinstrumenten.

Niet zonder aandoening kon ik mij, den 21 October, 's morgens te 4 uur, van het vreedzame en stille *Bethlehem* losrukken, welks bewoners in groote eendragt schenen te leven, en slechts een eenig gezin schenen uit te maken; daar zij, eene gelijke opvoeding genoten en steeds bijeen gewoond hebbende, volkomen gelijke manieren en gebruiken hadden aangenomen. Ik reed met de *stage*, langdenzelfden slechten weg, dien ik van *Philadelphia* daarheen bereiden had; doch ik had, in een wa-

Er werd meestal zong- en andere te in jaren zangen zeer g naar hare gen, dat ik BEL te dan- ef nog eeni- en van dien op HUFFEL, UF, een har- en om in de genaam oord, op nieuw te ik de meis- n ik te huis der plaats, eente behoor- vormden, eene nten.
 , den 21 Oc- vreedzame en bewoners in en slechts een daar zij, eene bijeen gewoond en gebruiken e stage, langs n Philadelphia- ad, in een wa- gen

gen van het gezegde slag, nu meer ruimte en betere gelegenheid, om het schoone, wel bevolkte en zeer wel bebouwde land over te zien. Inzonderheid was het laatste gedeelte van den weg voor mij belangrijk. De bloeiende dorpen van *German-town* en *Lystown* bevatten schoone tuinen en landhuizen der Patriciers van *Philadelphia*. Te *White-marsh* zag ik overblijfselen der verschaningen van het leger van den Generaal WASHINGTON. *German-town*, dat oorspronkelijk door Duitschers aangelegd is, vormt slechts eene straat ter lengte van meer dan 3 mijl. Terwijl de Engelschen *Philadelphia* en het omliggend land bezet hielden, overviel de Republikeinsche Opperbevelhebber hun volk, dat te *German-town* geplaatst was; doch een bataljon van dat volk wierp zich in een hecht landhuis, en verdedigde zich aldaar, tot dat de Engelsche armee zich verzamelde, en de Amerikanen teruggdreef. Dat huis ligt in een tuin, ruim 100 schreden van den grooten weg. Een put aan dien weg voorziet hetzelve van water, en was voor de Engelschen toen zoo gewigtig, dat vele menschen in deszelfs nabijheid het leven verloren. Des avonds te 6 uur bereikte ik *Philadelphia*.

Den volgenden morgen ging ik met den Heer HALBACH bij den Heer VAUX, om onder deszelfs geleide nog eenige opentlijke stichtingen te bezoeken. Wij troffen bij den Heer VAUX verscheidene *public characters* aan, waarmede wij over het algemeene welzijn, over de inrigtingen van scholen, tuchthuizen, enz., veel spraken. Vervolgens gin-

gen

gen wij naar eene school, waar ongeveer 500 jongens en eenige honderd meisjes uit de lagere volksklasse om niet Lancastersch onderrigt ontvingen. Wij zagen de meisjes niet; het was Zaterdag, en op dien dag gingen zij niet ter school. De jongens van zeer verschillende ouderdom zijn, onder een onderwijzer en verscheidene ondermeesters, in 8 hoofdklassen verdeeld. Op seinen maken zij al hunne bewegingen, en zij geven hunne antwoorden zeer stiptelijk op elke vraag. Wij hoorden hen koorswijze verscheidene gedichten opzeggen; en zij berekenden verscheidene dingen uit het hoofd. Zij schrijven wel, maar de een bijkans als de ander. Zij ontvangen ook onderwijs in de aardrijkskunde. Een der jongens teekende eene vrij goede en juiste schets van *Thuringen*. Er behoorde op de kleding een weinig meer gelet te worden; want verscheidene jongens waren met lompen omhangen. De school wordt ganschelijk door de stad onderhouden, en staat onder het opzicht van Kwakers.

De vierscharen zijn ganschelijk op den Engelschen trant ingerigt. Toen ik er was, kwamen er voor dezelve geene zaken van belang; en de Engelsche vormen van regtspleging zijn zoo bekend, en er is daarover reeds zoo veel gezegd, dat ik er niets behoef bij te voegen.

Het gevangenhuis van den staat, dat voor ongeveer 50 jaar als *county gaol* gebouwd werd, bevatte, nevens de ongevonnisten, ook nog de veroordeelden, die in het boven beschrevene *penitentiary* zouden worden geplaatst. Het getal van allen

te

500 jon-
ere volks-
ntvingen.
ardag, en
e jongens
onder een
ers, in 8
zij al hun-
ntwoorden
orden hen
gen; en zij
obfd. Zij
s de ander.
rijkskunde.
e en juiste
de kleeding
verfcheide-
De school
ouden, en

Engelschen
en er voor
e Engelsche
d, en er is
er niets be-

t voor onge-
verd, bevat
nog de ver-
ene *penitenti-*
etal van allen
te

te zamen bedroeg meer dan 500. Het gebouw was overbodig opgevuld; er ontbrak eene genoegzame waakzaamheid, en er greep vaak wanorde plaats. Eene averegts toegepaste menschlievendheid van de Kwakers, welke liet opzigt ook over dit gebouw hebben, veroorzaakt, dat er geene wachters op den muur of in de gangen staan, van waar men de gevangenen kan oeffenen; en onder de werkende veroordeelden waren slechts 5 opzieners heen en weder, wier leven niet zelden in gevaar is. De Heer SWIFT, Inspecteur van het huis, scheen ook geenszins voor een stelsel ingenomen, dat niet alleen de tuchtelingen niet verbetert, maar tevens de algemeene veiligheid in gevaar stelt. Er scheen een slechte geest onder de gevangenen te heerschen; en men vreesde van dag tot dag eene uitbarsting. De Kwakers zelven hadden, naar hetgene mij voorkwam, ondanks hunne menschenmin, weinig vertrouwen in die wezens. Bij onze wandeling door het gevangenhuis, meende ik aan den Heer VAUX duidelijk te bespeuren, dat hij slecht te moede was; en, toen de gevangenen zich op den middag aan de groote trap verzamelden, om te gaan eten, begaf hij zich snelijk achter eene traliedeur, waar hij des noods veilig was.

De vrouwelijke gevangenen zitten in den eenen vleugel van het gebouw, en verrigten vrouwelijken arbeid, als spinnen, breiden, naaijen, pluizen van paardenhaar, vlechten van stroo en waschen. Zij werken in lange verwarmde gangen, aan welke de deuren van hare slaapvertrekken uitkomen. Zij sla-
pen

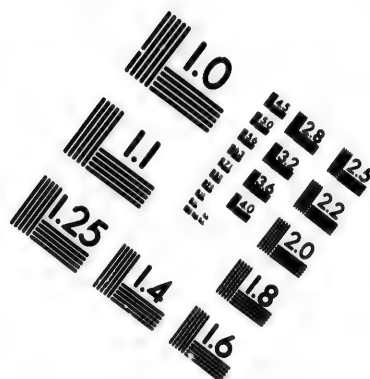
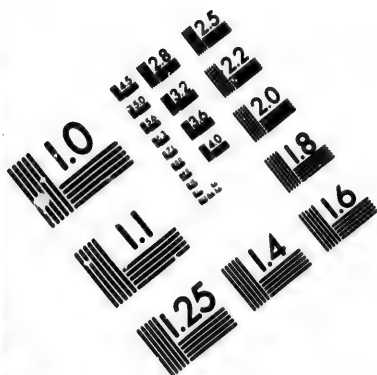
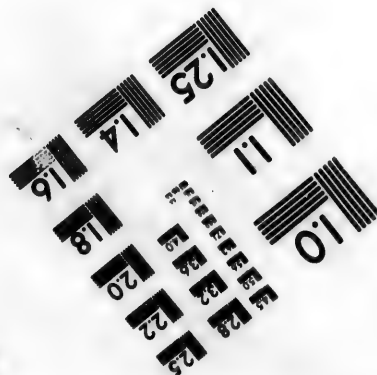
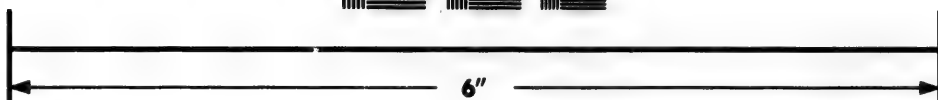
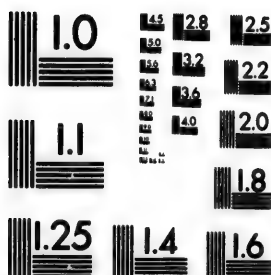

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

Photographic Sciences Corporation

**23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503**

1.5 1.8 2.0 2.2 2.5
2.8 3.2 3.6 4.0

10
01

pen ten getale van tien en meer bij elkander, op matrasfen van haar, onder wollen dekens; sommigen worden afzonderlijk in hokken gezet. In een derzelve zat fints 4 weken een jong en fraai meisje, dat, wegens dieffstal veroordeeld, zich als simpel en doofftom had aangesteld, maar in het *solitary confinement* zeer goed en verftandig begon te fpreken. De mannelijke gevangenen vullen den anderen vleugel van het gebouw, en hebben het gansche plein voor zich, waar verfcheidene werkplaatfen opgerigt zijn. De meeste gevangenen zijn aldaar met het zagen van marmérblokken onledig; anderen moeten weven; anderen maken kleederen of fchoenen; en er zijn onder den hoop bekwame fchrijven en wit-werkers, die voor winkeliers in de ftad zeer fraaije meubels maken. Alle handen zijn bezig, en ledigheid wordt er niet geduld. Onmagtigen worden aan het pluizen van paardenhaar gezet. Men bakt voor de gevangenen zeer goed zwart brood; en zij bekomen daarvan elk dagelijks $1\frac{1}{2}$ pond. Des middags fpijzigen zij in een langen onderaardschen gang, die met lampen verlicht is; en zij worden er op zeer goede vleeschfoep, verfch vleesch en aardappelen onthaald. Zij eten dus gewis veel beter, dan menig eerlijk arbeidsman, die op eene deugdzame wijze een gezin voedt. In het *solitary confinement* voor de mans zat een wever, die zijne draden, omdat zij eenigzins in de war geraakt waren, in een oogenblik van miftrouftigheid met een mes doorneden had. Voor de kranken der wederzijdfehe geflachten is er in elken vleugel eene af-

afzonderlijke ziekenkamer. Ondanks de sterke opvulling van het gevangenhuis, heerschte er aldaar eene groote reinheid.

Zijne Excellentie, JOHN QUINCY ADAMS, President der Vereenigde Staten, was van *New-York* en *Boston*, waar hij zijnen ouden en zoo eerwaardigen vader bezocht had, in hetzelfde *Mansion house*, waar ik gehuisvest was, aangekomen, en bezocht des avonds van den 22 October, even als ik, de *Wistar partij* ten huize van den Overste BIDDLE. De President is 60 jaar oud, veeleer kort, dan lang, kaal van voorhoofd, en zeer eenvoudig en eerwaardig van gelaatstrekken. Hij spreekt niet heel veel; maar wat hij spreekt, is wel gesproken. Ik beken het gaarne, dat ik in mijn leven zelden eenen zoo waren en diepen eerbied heb gevoeld, als toen mijne hand door den achtbaren man gedrukt werd, welken elf millioen menschen, of ten minste de besten onder hen, het opperbestuur der republiek waardig hebben gekeurd. Hij vernam met veel belangstelling naar zijne Gentsche vrienden, inzonderheid naar het geslacht der MEULEMEESTERS. Ik kon mij, helaas! niet lang met hem onderhouden, daar elk lid van het gezelschap meer regt op zijne toespraak had, dan ik mij kon aanmatigen. Ik maakte intusschen verscheidene nieuwe en belangrijke kennissen. Ik leerde, bij voorbeeld, een Kwaker kennen, die den naam van WOOD voerde, eene groote reis door *Engeland*, *Frankrijk*, een deel van *Duitschland*, *Denemarken*, *Zweden* en *Rusland* gedaan had, en daarbij voornamelijk door het menschlievend oogmerk,

merk, om de inrigting der straffen in die landen te beoordeelen, gedreven was. Zijn leerzaam gesprek baarde mij veel genoegen, offchoon ik ten aanzien der gevangenhuisen eenen harden strijd met hem had; want hij had gehoord, dat ik van zijne denkwijze over het nieuwe *penitentiary*, tot welks werkzaamste voorstanders hij behoort, merkelyk verschildte. De Heer LIVINGSTON, die in zijn lijfstraffelyk wetboek voor *Louisiana* de doodstraf ganschelyk heeft afgeschaft, werd hier door de Philantropen ten hemel verheven. God geve, dat zijn doen wel gelukke!

Op den volgenden dag bezocht ik den President, en overhandigde ik hem de voor hem bestemde medailles, welke mij door den Heer CORNELISSEN te Gend waren toevertrouwd. De eene van zilver was de medaille van het Gend'sche Botanisch genootschap, met een toepasselyk opschrift voor den President. De andere van brons was de medaille, welke in 1823 op het Haarlemmer jubelfeest wegens de uitvinding der drukkunst geslagen werd. Beide zijn door den bekwamen kunstenaar BRAEMPT te *Brusfel* vervaardigd. Des avonds zag ik den President ten derden male in een gezelschap bij den Heer WALSH, dat hij met zijne tegenwoordigheid vereerde. Ik had eigen dien dag met de stoomboot naar *Baltimore* willen verreizen; maar de aankomst van den President had mijn besluit opgeheven; en ik wenschte nu met hem het feest bij te wonen, dat den 24 October gevierd zou worden; waarna ik zijn gezelschap op de reis naar *Baltimore* zou kunnen genieten.

Om,

Om, namelijk, den dag, op welken WILLIAM PENN in 1683 hieromstreeks landde, in gezegend aandenken te houden, en eene gebeurtenis te vieren, welke, schoon op zich zelve onbeduidende, het eerste begin van *Pensylvanie* was, is hier door 's mans vereerders een genootschap opgericht. Den 24. October 1825 zou er op dat feest eene redevoering in het Univerfiteitsgebouw, en een plegtige maaltijd, gehouden worden. Omstreeks 12 uur werd ik door den Heer VAUX ter bijwoning van de redevoering afgehaald. Het Univerfiteitsgebouw van *Pensylvanie* werd door dezen Staat eigentlijk ten verblijve voor den President WASHINGTON gesticht: maar dezelve wees dat geschenk van de hand; en nu werd het gebouw voor de Univerfiteit gebezigd. Er had zich in eene der Medicinale gehoorzalen eene talrijke schaar verzameld. Men plaatste mij op de tribune, waar de President, die kort na mij binnentrad, en met éene luide toejuiching begroet werd, ook eene plaats bekwam, en waar die van den redenaar vervolgens door den Advokaat INGERSOLL betrokken werd. Deze gaf meer een statistiek tafereel van den Staat *Pensylvanie*, dan een verhaal van de landing van WILLIAM PENN. Dit behaagde aan de Kwakers niet ten volle; ofschoon de rede anders zeer wel ingerigt was, en ook met zeer veel genoegen aangehoord werd. De redenaar gedacht aan eene belangrijke daadzaak, welke, zoo veel ik weet, in *Europa* nog onbekend is. WILLIAM PENN meldt, namelijk, in een schrijven, waarvan ik het oorspronkelijke reeds eenige dagen

I. D.

Z

vroec-

Om,

vroeger bij den Heer VAUGHAN in de boekerij van het Wijsgeerig genootschap had gezien, dat KAREL II in de akte, welke die Koning nopens den afstand van *Pensylvanie* had doen vervaardigen, dat land, ter eere van WILLIAMS vader, den Admiraal PENN, met den naam, dien het steeds voert, had genoemd. WILLIAM had daarentegen den naam van *New-Wales* voorgeslagen; maar de Koning had daarin geen genoegen willen nemen. Hierop had WILLIAM den Secretaris 20 guinjes geboden, als dezelve het land slechts *Sylvanie* deed noemen; maar ook die voorslag was mislukt. De naam van *Pensylvanie* had aan WILLIAM grootelijks mishaaagd, daar men hem, op grond van denzelven, welligt een hoogmoed aantijgen zou, van welken hij zich zelven zuiver kende. Ten aanzien der fabrieken van *Pensylvanie* ging de redenaar hier en daar te ver. Hij zeide, bij voorbeeld, dat er nergens, zelfs in *Europa*, geen beter rijtuig gemaakt werd, dan te *Philadelphia*; terwijl intusschen de wagens hier ter stede geenszins de beste en gemakkelijkste zijn. Het onderwijs werd door hem in een min gunstig licht geplaatst; en hij erkende klagend, dat men daarmede zoo ver niet gevorderd was, als in de Noordelijke Staten. Inzonderheid was de Universiteit, zijns erachtens, bij andere ver ten achteren. Ook klaagde hij over de sterke neiging van de lagere klasse tot onmatigheid. De rede werd luide toegejuicht, en men betoonde zijne achting voor den President, toen dezelve vertrok, andermaal op gelijke wijze.

Ik zat op de tribune nevens den twee-en-tachtig-jarigen Regter PETERS, die in den omwentelingskrijg Secretaris van oorlog geweest was. Ik werd er tevens aan den Heer WASHINGTON, neef van den held, en Regter in het opperste gerechtshof der Vereenigde Staten, voorgesteld. Dezelve erfde de goederen van zijnen oom, met name *Mount Vernon*, het landhuis van den grooten man, waar zijn gebeente rust. Na de feestrede bezigtigde ik het Anatomisch kabinet in het Universiteitsgebouw, dat wel niet zeer rijk is, maar toch eenige belangrijke stukken bevat. Hier zijn twee levensgrootte menschenbeelden van was, die men uiteen kan nemen, en eene verzameling van menschen Schedels, waaronder ik een paar plat gedrukte bekkeneelen van Peruvianen onderscheidde; voorts een zeer wel ineengevoegd rif van een dusgenoemden Creek-Indiaan, verscheidene beenderen, welker breuken wonderlijk geheeld waren, en meer bijzonderheden van eene goede snijkamer.

Te 4 uur reed ik met den Heer VAUX naar de *Masonic hall*, waar men den maaltijd gaf. Dezelve werd door in de 70 Heeren, die ik meestal reeds kende, bijgewoond. De President zat aan de regterhand van den ouden Heer PETERS, Voorzitter van den maaltijd, en den stoel van WILLIAM PENN bekleedende. Ik werd aan deszelfs linkerhand geplaatst, en had aan mijne linkerhand den welsprekenden Dr. INGERSOLL, die het woord had gevoerd. Achter den stoel des hoogbejaarden voorzitters prijkte de beeldtenis van WILLIAM PENN,

met olieverf geschilderd; en daaronder de bekende koperen plaat van zijne onderhandeling met de inlanders. De Vice-President der tafel was een oude Franschman, DUPONCEAU geheeten, die zich sinds 47 jaren in dit land bevond, tijdens den omwentelingskrijg Adjudant van den Baron STEUBEN geweest was, thans Advokaat is en zeer wel in het Engelsch pleit. Deze oude man is ongemeen spraakzaam, en met de Duitsche taal bijzonder ingenomen. De *Faust* van GÖTHE is bij hem boven alle Duitsche boeken geliefd; en, daar onze smaak zich op dat punt vereenigde, spraken wij lang over den *Faust*, en voerden wij bij afwisseling de plaatfen aan, die ons het meeste behaagden. De eerste gezondheid, welke er ingesteld werd, was natuurlijk die van den President. Zijne Excellentie stond op, en drukte in eene korte rede zijnen hartelijken dank uit. Toen mijne gezondheid gedronken werd, stond ik eveneens op, verklaarde ik in het Engelsch, dat ik het niet waagde, om de Heeren in die taal aan te spreken, en vraagde ik verlof, om mijnen dank in het Fransch, waarmede ik meer gemeenzaam was, uit te drukken. Daarop sprak ik eenige woorden uit de volheid des harten. Ik betuigde eene innige deelneming in den schitterenden en heugelijken aanwas des lands. Ik wenschte het gezelschap geluk met de vrome gezindheid, waarmede men het aandenken aan zijne voorouders vierde, en met name aan den voortreffelijken man dacht, die den grond voor al het aanwezige had gelegd. In die gezindheid vond het land een vasten

ten waarborg voor eene gelukkige toekomst. Ik uitte mijne vreugde daarover, dat ik juist ten tijde van het feest aldaar tegenwoordig en getuige van den geest was, die hen bezielde. Met aandoening dankte ik voor het vriendelijk onthaal, dat mij ten deele gevallen was, en ik verzweg den indruk niet, welken hun doen en laten op mij had gemaakt. Het aandenken aan dat feest, welks plegtigheid door de tegenwoordigheid van den eersten overheersperfoon des grooten volks zoo luisterrijk vermeerderd was, zou, zeide ik, nooit uit mijne ziel verdwijnen; en ik hoopte wederkeerig, bij mijne terugreis naar de oude wereld, in de nieuwe vrienden te zullen achterlaten. Ik besloot met heil- en zegenwenschen; en mijne eenvoudige woorden schenen niet onvriendelijk opgenomen te worden. Omstreeks 8 uur vertrok de President; ik bleef tot bijkans 10 uur. Onder de dusgenoemde *Volonteers* werd ook de volgende toast ingesteld: „*Weimar*, het vaderland der wetenschappen!” Ik stond op, en zeide, dat ik op dien toast slechts met een afscheiden stilzwijgen antwoorden kon, daar hij door een inboorling van *Weimar* slechts met eene aanspraak vol groote geleerdheid beantwoord zou kunnen worden, en ik mij, helaas! daarop niet beroemen kon. Daar ik het ouderlijk huis zeer jong verlaten had, en de krijgsmans loopbaan bijkans als een kind ingetreden was, hadden de wetenschappen mijne deur niet bezocht. Hierom wenschte ik, in plaats van antwoord, den toast van „*Pensylvanie*, de wijkplaats voor ongelukkige

Duitschers!" te mogen instellen. Die conditie werd met veel gejuich ontvangen. De twee-entachtigjarige Voorzitter PETERS zong voorts, met eene nog tamelijk vaste stem, een lied, dat hij den vorigen avond had gedicht; en allen waren ongemeen opgeruimd en vrolijk.

Het gezelschap had deszelfs reglement, in een zeer fraai gebonden boek, sierlijk op parkement doen schrijven. Dat reglement werd den President en mij ter onderteekening voorgelegd. Wij verwierven door onze handteekening het lidmaatschap van eer. Overigens dacht ik op dit feest getrouwelijk aan de broeders, die op ditzelfde uur, in een ander halfroend der wereld, tot een ander feest vergaderd waren, en welligt bij hunnen laatsten toast, dien van *de over den aardbol verstrooide broeders*, ook aan mij, den veraf en nogtans met den geest zoo nabij zijnden, gedachten.

 XII.

Baltimore. Washington.

Den 25 October leide ik eenige afscheidsbezoeken af, en begaf ik mij vervolgens des middags op het stoomschip *Baltimore*, om het geliefde *Philadelphia* te verlaten, dat mij zoo dierbaar geworden was. De Heer TROMP was reeds eenige dagen vroeger afgereisd, om de *Pallas* te *Norfolk* op te zoeken; en de familie GRYMES was naar harent wedergekeerd. Kort na mij kwam ook de President aan boord, wien eenige Heeren uit de stad uitgeleide deden. Er had zich op de kaai, aan welke de stoomboot lag, eene groote menigte verzameld, om het bij alle weldenkenden te regt zoo hoog geacht opperhoofd des bewinds nog eenmaal te zien. Toen nu het schip een weinig na twaalfen afvoer, riep de schaar, welke genoegzaam algemeen uit welgekleede menschen bestond, den President een hurrah achterna. Hij bleef aan zijnen kant lang met ongedekten hoofde staan.

Wij zakten de *Delaware* bij de 40 mijl ver af. De rivier wordt zeer breed; de oevers zijn vlak

en schijnen wel bebouwd te zijn. De President had de goedheid van lang met mij te spreken. Ik leerde aan boord tevens eenen Heer SULLIVAN uit *Boston* kennen, die bij den President veel scheen te gelden, en een Engelschen Infanterie-Kapitein MACLEAN, uit de bezetting van *Halifax*, die hier te lande voor zijn vermaak reisde. Tevens genoot ik het bijzijn van den Columbiaanschen gezant DE SALAZAR, deszelfs Secretaris GOMEZ, en den Mexikaanschen gezant OBREGON, welke Heeren ik reeds te *New-York* had aangetroffen. Hunne belangrijke gesprekken en gematigde inzichten baarden mij veel genoegen.

Wij landden des avonds tussehen 4 en 5 uur te *New-Castle*, een welgebouwd stadje, dat op den regter oever der rivier in den Staat *Delaware* ligt. Op dat men aldaar weten mogt, hoe vele *stages* er noodig waren, had men op het schip even zoo vele groote kogels aan een touw omhoog gehaald. Wij hadden er 8 noodig, om naar *Frenchtown*, in *Maryland* aan de *Elk*, te rijden. Ik plaatste mij bij de Heeren SALAZAR, OBREGON en GOMEZ, in een dier wagens; en omstreeks 7 uur hadden wij de 16 mijlen afgelegd. Daar de President zich in eene der *stages* bevond, reden de voerlieden eenigzins sterker door, dan gewoonlijk. De weg was meestal zandig, en liep door wouden. Dorpen zagen wij niet, en bij den vallenden avond kwam de belangrijkheid der gesprekken, om ons van de beschouwing des landschaps af te wenden. *Frenchtown* is eene kleine plaats, welke in den jongsten oorlog door

door den Engelschen Admiraal COCKBURN uitgeplunderd en verbrand werd. Wij bestegen aldaar de stoomboot *Constitution*, die zeer groot en ruim, en van bedden voorzien is. Intuschen maakte de machine veel geraas, en deed zij het schip geweldig dreunen. Wij hadden eene schoone en door de maan wel verlichte nacht, en de houthrijke oevers der *Susquehannah*, en die der *Chesapeakebay*, welke wij mettertijd bereikten, deden zich zeer wel voor. Ik bleef lang op het dek, en sprak met Kapitein MACLEAN; maar ook naderhand viel er aan geene rust te denken. Want de machine bleef met haar gedruisch aanhouden. De paarden, die boven mij op het dek stonden, brieschten, en een Duitsch handwerksman, die niet slapen kon, hield luide alleenspraken. Tegen den morgen liepen wij zeer vroeg de haven van *Baltimore* binnen.

De President nam straks na onze aankomst een wagen, om naar *Washington*, dat slechts 36 mijl van ons af lag, voort te reizen. Het meerendeel des reisgezelschaps lag nog te bed, toen ik tuschen 6 en 7 uur aan wal stapte, en, door de regelmatige, maar nog tamelijk eenzame straten, naar het logement *Indian queen* ging, waar verblijf voor mij besteld was. Ik had het genoeg van Sir MICHAEL CLARE en deszelfs gade hier aan te treffen; en ik erlangde, kort na mijne aankomst, een bezoek van den Heer HUYGENS, zoon van den Ridder BANGEMAN HUYGENS, Nederlandschen Gezant te *Washington*. De jongeling was Officier bij onze artillerie, en aan het gezantschap toegevoegd;

en zijn vader had de oplettendheid van hem naar mij te zenden, en voor eenigen tijd te mijner beschikking te stellen. Zoo haast ik mij in de herberg gevestigd had, ging ik met Sir MICHAEL uit, om eenige merkwaardigheden in de stad op te nemen. *Baltimore* is zeer regelmatig gebouwd, en heeft, zoo als men verzekerde, 75000 inwoners. Men heeft weidsche ontwerpen, om de stad nog te vergrooten; maar eenige bankbreuken van aanzoel hebben eene spaak in het wiel gestoken. Het is bijna ongelooflijk, hoe snel de stad zich heeft uitgebreid; want in 1752 stonden er hier nog slechts 10 huizen. De straten zijn breed, van trottoirs voorzien, en ten deele ook, zoo als de straten van *Philadelphia*, met populieren beplant. De stad schijnt vrij levendig te zijn. Ik zag er een ongeheel aantal Negers op de straten. De Staat van *Maryland* verschilt van de Staten, welke ik tot dus ver had bezocht, in een wettelijk aanhouden van de slavernij. Verder ten Zuiden heerscht dezelfde overal; en ik vond mij onbevoegd, om over dat teeder onderwerp uitspraak te doen. Mijne reis heeft mij op nieuw de oude ondervinding verschaft, dat men zeer ligt verkeerdelijk over onderwerpen oordeelt, welke men niet nauwkeurig kent, en niet zelf gezien en proefondervindelijk gewikt en gewogen heeft.

In de eerste plaats bezigtigden wij een gedenkteken voor *Washington*, dat op eene hoogte gebouwd wordt. Het wordt door den Staat van *Maryland* opgerigt, en bestaat uit eene zuil van wit

wit marmer, die ongeveer 160 voet hoog is, en met basrelieven van brons, tooneelen uit het leven van den held verbeeldende, prijken zal. Op het kapiteel der zuil wil men een kolosfaal standbeeld van den grooten man plaatsen. De fondsen, welke men voor alles te zamen heeft bepaald, schijnen inmiddels ontoereikend te zijn; alwaarom de versierselen nog ongemaakt blijven. Wij klommen langs eene wenteltrap van 226 treden naar den top der zuil, doch genoten er geen schoon uitzigt, om dat de lucht nevelig was. — Wij gingen vervolgens naar een gedenkteeken ter eere van de burgers, die den 12 September 1814 bij de verdediging van *Baltimore* gesneuveld zijn. Op een voetstuk staat eene zuil, welker schacht uit een bundel van staven zamengefeld is. Die staven worden door banden bijgehouden, welke de namen der gesneuvelde burgers bevatten. Op de zuil staat het beeld van eene *Victoria*; op de 4 hoeken van het voetstuk zitten grijpvogels.

Wij zagen voorts verscheidene schoone openbare gebouwen, onder welke eenige kerken zich zeer onderscheidden. De schoonste is die der Roomschegezinden, welke eenen koepel heeft, die naar den koepel van het *Pantheon* te *Rome* zweemt. Smaakvol en rijk zijn de inwendige versierselen der kerk; en zij bevat verscheidene goede schilderijen, welke meerendeels ten tijde der Fransche omwenteling hierheen zijn gebragt. Het schoonste tafereel is eene afneming van het kruis, door GUERIN te *Parijs* vervaardigd, en, volgens het opschrift, op aanzoek van

van den Graaf MENOU, door LODEWIJK XVIII aan deze kerk geschonken. Jammer is het, dat het om zijne grootte niet als altaarstuk gebruikt worden kan. Men heeft het nevens den ingang geplaatst, en men wil, dat de tegenwoordige Koning KAREL X aan de kerk een tegenhanger van dat stuk heeft beloofd. In het gebouw leerde ik den Aartsbischof van *Baltimore* kennen, dat de Primaat der Roomschegezinden in de Republiek is. Hij heet MARÉCHAL, en is een geboren Franschman, doch woont reeds sinds 1792 in de Vereenigde Staten, waar hij als Zendeling aankwam. Men roemt hem als een man van veel geest en groote geslepenheid. Hij heeft een zeer eenvoudig uiterlijk, en is klein van gestalte en zeer levendig. In het eerste oogeblik, toen hij mij aansprak, hield ik hem, met zijn boek onder den arm, voor een Franschen taalmeester; doch hij maakte zich zelven welhaast als den Aartsbischof bekend. Er wonen in *Maryland* vele Roomschegezinden; en die Staat is, nevens *Louisiana* en het gewest *Florida*, het eenige oord der Republiek, waar de Roomschegezinden eenen vermogenden invloed hebben. Niet ver van hunne hoofdkerk te *Baltimore* staat die der Unitarissen, met een portico (portique), welks zuilen smaakvol zijn, en met een koepeldak. De kerk der Engelsche Episcopalen staat ook daaromstreeks, en heeft almede een portico, maar een toren zonder smaak. Het portaal is door eenen hier wonenden Italiaanschen kunstenaar met twee standbeelden van MOZES en CHRISTUS versierd; en men verhaalde, dat de

in-

VIII aan
 at het om
 t worden
 geplaatst,
 ng KAREL
 stuk heeft
 Aartsbis-
 rimaat der
 Hij heet
 man, doch
 rde Staten,
 roemt hem
 eslepenheid.
 en is klein
 erste oogen-
 k hem, met
 anschen taal-
 welhaast als
 in *Maryland*
 t is, nevens
 eenige oord
 zinden eenen
 er van hunne
 Unitarissen,
 ilen smaakvol
 der Engelsche
 , en heeft al-
 zonder smaak.
 enden Italiaan-
 en van MOZES
 haalde, dat de
 in-

inwoners van *Baltimore* zich aan de hotens van MOZES geërgerd, en den beeldhouwer genoodzaakt hadden, om hem dezelve af te nemen. Dit is zeker, dat MOZES hier ter stede ongehorend is. Wij bezigtigden nog een ander gebouw van een nieuwen aanleg, onder den naam van *Athenaeum*. Hetzelve bevat eene kleine boekerij, eene zaal, waar men de Engelsche en Amerikaansche nieuwspapieren leest, en eene groote Concertzaal. Dit gebouw is bij wege van inschrijving opgericht. Eindelijk traden wij in een groot gebouw, *the exchange* geheeten, dat de beurs en het tolhuis bevat.

Weinige uren na die wandeling, gingen Sir MICHAEL en Lady CLARE op reis naar *New-York*, waar zij zich naar *Jamaica* dachten in te schepen. Ik had hun intuschen nog te danken, dat zij mij met Dr. MACAULAY, een Arts van grooten naam hier ter stede, bekend maakten; hetgene mij des te aangener was, daar ik welhaast bemerkte, dat ik in dien Heer een zeer schranderen man van velerlei wetenschap gevonden had. Dezelve verzelde mij naar het fort *Mr Henry*, dat twee mijl ten Zuiden van *Baltimore* op de uiterste landtong ligt, welke door den Oostelijken en Westelijken arm van den *Patapsco*, die beneden het fort in de *Chesapeakebay* valt, gevormd wordt. De kleine vesting weerde den 12 September 1814 een aanval der Engelschen van den zeekant af, en bragt daardoor veel tot redding van *Baltimore* toe.

De Engelschen hadden, namelijk, op den regter oever van den *Patapsco* troepen aan wal gezet, wel-

welke de stad van den landkant aantasten zouden; terwijl hunne zeemagt het fort *M' Henry* zou bombarderen en innemen. De gelande troepen, welker Generaal ross doodgeschoten werd, vonden bij de burgers, die hun teemoet waren gerukt, zulken sterken en stouten tegenstand, dat zij met een aanmerkelijk verlies moesten aftrekken; en de aanval op het fort *M' Henry* had geen beter gevolg. De Engelsche bombardeersfloepen bleven te ver van hetzelfde, om het veel schade te kunnen doen; en het vuur der onderste batterij van het fort hinderde hunne schepen geweldig. Daar zij nu van dien kant tegen hetzelfde niets konden uitgrigten, plaats-ten zij in den volgenden nacht volk in floepen, welke, onder begunstiging van de donkerheid, den Westelijken arm van den *Patapsco* in, en het fort voorbij voeren, maar door verder achterwaarts gelegene batterijen in tijds ontdekt en in den grond geschoten werden. Het fort is zeer klein en on- aanzienlijk, een vijfhoek met 5 kleine bastions, die elk ten hoogste 3 zware stukken kunnen voeren. Voor den ingang is een klein ravelijn, dat intusfchen niets verdedigt. De wallen zijn be- kleed; maar eene contre-escarpe is er niet. De landtong wordt door een muur, welke aan het fort meer schaadt, dan baat, van den vasten wal gescheiden. Aan den buitenkant heeft het fort be- neden zich eene kustbatterij, in welke meer dan 50 stukken geschut kunnen worden geplaatst, en achter welke 2 evans dienen, om kogels gloeiend te ma- ken. Deze batterij deed aan de Engelsen verre
weg

n zouden;
 zou bom-
 en, welker
 den bij de
 kt, zulken
 met een aan-
 n de aanval
 gevolg. De
 te ver van
 en doen; en
 fort hinder-
 nu van dien
 ten, plaats-
 in sloepen,
 kerheid, den
 en het fort
 erwaarts ge-
 in den grond
 klein en on-
 ne bastions,
 kunnen voe-
 ravelijn, dat
 llen zijn be-
 er niet. De
 elke aan het
 en vasten wal
 t het fort be-
 e meer dan 50
 tst, en achter
 ootjend te ma-
 gelschen verre
 weg

weg het meeste kwaad. Zij werd door matrozen bediend, en deze vuurden uit zware scheepsstukken van het hier gestrande Fransche Linieschip van JEROME BUONAPARTE. De batterij en het fort waren te zamen met 1500 man bezet, en hadden geenerlei bombenvrij gebouw, zelfs geen kruidmagazijn; maar nogtans had dat dicht opeen gepakt volk niet meer dan 30 dooden en gekwetsten. Naderhand hebben de Ingenieurs onder den wal van het fort, aan weerskanten van de poort, kazematten aangelegd. Ook heeft men gezorgd, dat er een kruidhuis en bronnen waren, welke van geene bomben iets te duchten hadden. Nogtans bevindt zich het fort thans in een bouwvalligen toestand, en wil men hetzelfde verlaten, omdat deszelfs ligging niet gewichtig is. Het is tevens zoo ongezond, dat het des zomers door de bezetting geruimd wordt. De Ingenieurs willen eenige mijlen verder naar buiten aan de *Chesapeakbay* nieuwe vastigheden aanleggen. De wal van het fort verschaft een fraai uitzigt over de beide armen van den *Patapsco* en deszelfs oevers, vooral wanneer het geboomte aldaar met deszelfs bont herfstloof opgeschikt is. Naar de stad wederkerende, beklommen wij een heuvel, die boven haar uitsteekt, en ons op nieuw een fraai gezigt opleverde. Op denzelven staat een huis met scinfaven, ter aanduiding van het getal der naderende schepen.

Dr. MACANLEY toonde ons tevens de Geneeskundige school, welke op kosten van *Maryland* gebouwd, met een portico versierd, en schoon en groot

groot is. Zij bevat een van boven verlicht amphitheater, tot voorlezingen over de Ontleedkunde, en een half amphitheater voor de Physische lessen, met een scheikundig stookhuis, en een kabinet van Physische instrumenten. Tot die instrumenten behooren 4 elektriseermachines, 3 luchtpompen met den noodigen toestel, alle gereedschap ter bereiding van allerlei soort van gas, eene verzameling van zuren, en 2 groote galvanische batterijen, naar het stelsel van Sir HUMPHREY DAVY. De meeste instrumenten zijn te *Parijs* vervaardigd. Het Anatomisch kabinet scheen mij niet rijk te zijn, zekerlijk omdat de school nog zeer nieuw is. Ik onderscheidde een vrouwenbeeld van was, dat eene navelbreuk vertoonde, en voorts verscheidene menscheelijke embryoos en misgeboorten. Ik vond er voorts eene tamelijk rijke verzameling van delfstoffen, onder welke ik een basaltsteen van den Ierschen *geants caufeway*, als eene oude kennis, begroette. De school heeft 8 Profesoren, die er gedurende de 4 wintermaanden voorlezingen houden. Nevens dit gebouw staat een ziekenhuis voor armen, dat tot de school behoort, en waarin barmhartige zusters de plaats van oppasters bekleeden.

Het Museum is door denzelfden ouden schilder PEAL opgericht, die het Museum te *Philadelphia* aangelegd heeft. Een zijner zoons heeft hem in de zorg voor hetzelfde vervangen. Zijne zoons werden door hem reeds bij hunne geboorte tot kunstenaars bestemd; want hunne doopnamen zijn RUBENS, REMBRANDT en TITIAAN. REMBRANDT be-

icht amphi-
 tleedkunde,
 sche lessen,
 kabinet van
 rumenten be-
 tpompen met
 ter bereiding
 zameling van
 rijken, naar het
 De meeste in-
 Het Anato-
 zijn, zekerlijk
 is. Ik onder-
 dat eene navel-
 eidene mensche-
 k vond er voorts
 delfstoffen, on-
 n Ierschen *geants*
 begroette. De
 gedurende de 4
 en. Nevens dit
 armen, dat tot
 mhartige zusters
 n ouden schilder
 te *Philadelphia*
 ns heeft hem in
 n. Zijne zoons
 nie geboorte tot
 e doopnamen zijn
 N. REMBRANDT
 be-

bevindt zich aan het hoofd des Museums van *Balti-
 more*. Hij heeft eene van deszelfs zalen aan zij-
 ne eigene werken gewijd. In eenige kopijen, als,
 bij voorbeeld, in een *Koning Lear*, die den storm
 trotseert, naar west, is hij wel gellaagd. Minder
 wel gelukte eigen werk van hem, inzonderheid
 eene levensgrootte afbeelding van NAPOLEON te
 paard. Tamelijk goed zijn eenige miniaturen, wel-
 ke door zekere Miss PEAL vervaardigd werden.
 Het Museum is niet zoo rijk, als dat van *Phila-
 delphia*; doch het bevat evenwel ook verscheidene
 belangrijke voorwerpen. Ik had intusfchen gern
 genoegzamen tijd, om alles stuk voor stuk te be-
 schouwen, daar ik van Dr. MACAULEY's vriende-
 lijkheid geen misbruik maken mogt. Het gebouw
 heeft 2 verdiepingen. Op de eerste staan vele vier-
 voetige dieren en vogelen, met name een snavel-
 dier uit *Nieuw Zuid-Wallis*. De vogelen zijn in-
 landsch, en in WILSON's *Ornithologie* beschreven.
 De volgreks van Amerikaansche insecten en vlin-
 ders is schoon; men vindt daaronder verscheidene
 duizendbeenen, groote schorpioenen, en de Zuid-
 amerikaansche reuzenspin, welke den kolibri doodt.
 De gezamentlijke insecten heeft men zeer goed in
 stand gehouden, en wel in bakjes van wit gyps.
 Deze stof wordt met heet water week gemaakt.
 Terwijl het nog heel warm is, wordt daarin eene
 holligheid gedrukt, en plaatst men in deze de naald,
 waaraan het insect vast is. De warmte der gyps
 doodt de motten, welke met de naald en het in-
 sect in de holligheid mogten zijn geraakt, en men

I. D.

A a

fluit

sluit die holligheid straks met een horlogieglas. De gezegde verdieping bevat tevens eene fraaije verzameling van inlandsche oudheden, wapenen, enz. Men vindt er bijzonderlijk eene menigte dergelijke pijlpunten van vuursteen, als ik bij de *Tuscaroras* gezien had. Voorts velerlei speeltuig, gansch gemeene Duitsche tabakspijpen met de opschriften: *Austrian pipes, a German pipe*, enz.; kijkkassen, spiegels om zich zelve van ter zijde te beschouwen, enz. Een rif van een *Mammouth* was er, maar minder volledig dan het geraamte te *Philadelphia*. De groote tanden ontbraken er, maar de onderkaak was vrij gaaf. Het squelet was intusschen met de keten, aan welke het gehangen had, en welke aan de zoldering vast was geweest, nedergevallen en in twee stukken gebroken. Ten laatste werd eene zeer schoone verzameling van delfstoffen vertoond. Jammer was het intusschen, dat men zoo vele zeldzame voorwerpen niet beter had gerangschikt, en zich niet ontdaan had van zoo vele andere, welke de Hollanders met den eigenaardigen naam van *prullen* bestempelen.

De stedelijke boekerij is bij wege van inschrijving aangelegd, en bevat ongeveer 15000 boekdeelen. Ik liet mij HUMBOLDT's prachtwerk over *Mexico* toonen. Men vindt er eigenlijk niets zeldzaams. De meeste boeken schijnen van een regtsgeleerden inhoud te zijn.

Zekere Heer THOMAS, een Kwaker, en een der menschlievende *public characters* hier ter stede, wien ik door den Heer VAUX van *Philadelphia*

aanbevolen was, geleidde mij naar een molen, welke aan de haven stond, en door eene stoommachine gedreven werd. Zulk een molen schijnt mij ook elders nuttig te kunnen zijn, vooral in *Vlaanderen*, waar men zoo weinig loopend water heeft. Het werktuig, dat de waterloopen in beweging brengt, is door *BOLTON* en *WATT* te *Soho* in *Engeland* vervaardigd, en heeft de kracht van 60 paarden. De molen heeft 8 waterloopen, van welke er nogtans gemeenlijk slechts 4 aan den gang zijn. De meeste werkzaamheden, welke anders door menschenhanden zouden moeten worden verricht, worden het hier door werktuigen, die in verband met de stoommachine staan. Er loopt een lange waterpas liggende koker van hout uit den molen naar de kaai, waar de koornschepen aanliggen. Men lost de tarwe uit de schepen in het buiteneinde van dien koker, in welchen eene flekenschroef — *vis d'Archimède* — draait, die de tarwe naar eene groote bergplaats in het molenhuis voert. Van daar wordt zij door andere kokers tot onder het dak van het gebouw opgevoerd, en in eene wan van draadwerk gestort. Aldaar gereinigd, loopt zij door buizen naar de molensteen, en wordt hier gemalen tot meel. Dit loopt van daar in een gemeenschappelijken bak, waaruit het wederom door kokers naar eene buil wordt gevoerd. Uit deze glijdt het fijne meel door eene buis naar eene plaats, waar het door eene horizontaal om een as draaijende hark uitgespreid wordt, om af te koelen. Daarna laat men het door eene buis naar

eene plaats glijden, waar het ter verzending in vaten van eikenhout gepakt wordt. Een arbeider vult het vat met eene schop, schuift het op eenen daar nevens staanden ijzeren ring, die eene schaal van eene balans uitmaakt, aan welke het vat gewogen wordt, enz. Die molen kan dagelijks meer dan 2000 vaten van het fijnste meel opleveren, is dag en nacht aan den gang, en bezigt daarbij slechts 12 arbeiders. De eigenaar zeide, het nog met minder volk te kunnen stellen, maar niemand te willen laten gaan. De machine heeft drie waterketels, waarvan er een rust, om gereinigd te worden, en tot waarborg, bij voorkomend ongeluk aan de andere, te dienen. Men heeft op het dak van den molen een schoon uitzigt over stad en haven.

De Heer THOMAS bragt ons ook naar het Armenhuis, hetwelk voor ongeveer 4 jaren, ten koste van den Staat van *Maryland*, op bijkans 3 mijl afstands van de stad aangelegd was geworden. Hij is zelf een der bestuurders. Het gesticht bestaat uit een hoofdgebouw, waarin de woning van den opziener, de bureaux en het magazijn begrepen zijn, en uit twee op zich zelve staande vleugels, waarvan de eene voor de mans, en de andere voor de vrouwen en kinderen geschikt is. De kinderen zijn of zulke, als met hunne ouders in het huis gekomen zijn, of kinderen van liederlijke ouders, welke door de overheid hier geplaatst zijn geworden. Verscheidene armen zijn met het opzigt over die ongelukkige schepsels belast. Twee aan den drank

zending in
 en arbeider
 et op eenen
 eene schaal
 het vat ge-
 agelijks meer
 opleveren, is
 daarbij slechts
 het nog met
 ar niemand te
 ft drie water-
 einigd te wor-
 mend ongeluk
 eft op het dak
 t over stad en
 k naar het Ar-
 jaren, ten koste
 bijkans 3 milj af-
 geworden. Hij
 gesticht bestaat
 woning van den
 gazijn begrepen
 taande vleugels,
 de andere voor
 is. De kinde-
 ouders in het huis
 ederlijke ouders,
 atst zijn gewor-
 t het opzigt over
 Twee aan den
 drank

drank vervallene schoolmeesters, die als armen in het huis opgenomen zijn; onderwijzen ze in het lezen en schrijven. Tot mijn leedwezen waren die onderwijzers met roeden gewapend. De armen, uitgezonderd de kranken, voor welken er in de verschillende vleugels ziekenkamers zijn, slapen in groote en wel geluchte zalen. Elk heeft zijn eigen bed. Slechts eenige zwakke vrouwen bewonen afzonderlijke kamers met 3 of 4 bedden. Elke vleugel heeft drie verdiepingen, en een doorgaanden kelder, waarin gekookt, gebakken en gewaschen wordt. Het brood, dat de armen bekomen, is zeer blank en goed; en zeer goed is hun middageten. Men geeft hun wekelijks viermaal vleesch, tweemaal moes, en des Vrijdags, omdat er vele Roomschegezinden in het huis zijn, haringen. Het gebouw heeft twee groote pleinen, met werkplaatsen van velerlei soort, een grooten moestuin, en de noodige schuren, enz. Het ligt op eene hoogte in een ontgonnen bosch; en er behooren tot hetzelfde groote akkers, die door de armen bewerkt worden. Want zij worden naar hunne krachten en bekwaamheden op verschillende wijzen onledig gehouden, vooral met arbeid aan benoodigdheden voor de huishouding en hunne kleeding. Wat het huis niet verbruikt, is te koop. Elke arme wordt bij zijne aankomst geschoon, gewaschen en gekleed. De kosten van zijne kleeding worden te boek gesteld; en men ontflaat hem niet voor dat hij ze heeft verdiend. Dan beslist de directie, of hij in staat is, om zijn brood op eene eerlijke wij-

ze te winnen, en men hem kan en zal laten gaan. Wie zich in het huis slecht aanstelt, wordt met het *solitary confinement* gestraft. Daar er zich in het huis steeds kranken bevinden of aankomen, zijn er aan hetzelfde a geneesheeren verbonden, die het dagelijks bij afwisseling bezoeken. Bovendien wonen er in het huis 4 studenten van de geneeskundige school, van welken er steeds twee tegenwoordig moeten zijn. De krankzinnigen hebben in de kelders afzonderlijke hokken.

Uit de bijzonderheden van mijn genoegelijk verblijf te *Baltimore* meld ik voorts, dat ik mij op Zondag den 30 October in de Roomsche hoofdkerk vervoegde. Ik hoopte er eene goede muziek te hooren, en ik vond mij ook geenszins te leur gesteld. Aanvankelijk bleef ik aan de deur staan, doch men bemerkte mij, en leidde mij naar een kerkgestoelte nabij het altaar. De Aartsbischop had zijnen zetel op eenen verhevenen grond onder een gehemelte betrokken. De kerkmuziek was voortreffelijk, zoo met opzigt tot de keus, als met betrekking tot de uitvoering. Er zongen op het koor dames, en het orgel werd door eene dame bespeeld. Ook was de predikatie van zekeren Heer WHEELER, over de barmhartigheid, en het zalige van het geven, zeer stichtelijk. Die leerrede had de opzettelijke bestemming, om de verzorging eener Roomsche Katholieke armenschool aan te bevelen.

Twee dagen later ging ik met den Heer DE VALLENILLA, die aan het Columbiaansch gezantschap verknocht en hier onlangs getrouwd was, andermaal naar

naar hetzelfde gebouw, waar Dr. FENWICK tot Bisschop van *Boston* gewijd zou worden. De kerk was vol menschen, en met moeite erlangden wij plaats op eene tribune tegenover het zangkoor. Meesterlijk voerde men, onder de leiding van eenen Heer GILLES, eene mis van CIMAROSA uit. In lang had ik geene zoo gansch voortreffelijke muziek gehoord. De schoonste vrouwenstemmen waren die van eene Mistris FRENCH, Madame GILLES en Miss OLIVIA DONALDSON, schoonzuster van den Heer DE VALLENILLA. De plegtigheid duurde zeer lang. Ik hield het van 10 uur tot 2 uur in den namiddag uit; en de vergadering moet meerendeels nog meer dan een uur na mijn vertrek bijeen zijn gebleven. De Aartsbisschop zelf deed den dienst in *pontificali-bus*, met zijnen miter van goud laken en zijnen vergulden krommen herdersstaf. De Bisschoppen van *Charlestown* en *Philadelphia* stonden hem bij, en droegen miters van zilveren stof. Die van *Charlestown*, wiens naam INGLAND was, hield in zijnen Ierschen tongval eene lange leerrede, van welke ik weinig verstond. Hij scheen eene vergelijking tusschen een republikeinschen staatsburger en een goeden Katholiek te maken. Hij sprak met veel heftigheid en declamatie. Men wil, dat hij een voorname steunpilaar van de Roomsche kerk in de Vereenigde Staten is.

Ik vond de gezelschappen te *Baltimore* uiterst aangenaam. Bij de maaltijden ging alles ongedwongen toe, en het gesprek was levendig en leerrijk tevens. Op de *soirées* maakte men muziek en speelde

men voortreffelijk. De dames, welke ten deele zeer-fchoon waren, zongen gemeenlijk, en haar gezang deed voor de heerlijke muziek niet onder. Op zulk eene muzikale *soirde*, bij den Heer GILLES, leerde ik, des avonds voor mijne afreis, den Generaal BERNARD, van wien ik reeds in het vorige gewaagde, en deszelfs ega, kennen. Deze laatste is eene geborene Barones LERCHENFELD uit *Bejeren*. Ik verheugde mij over die kennismaking, en vond in den Generaal eenen nederigen, eenvoudigen en tevens zeer belangrijken man. Toen ik bij den Heer THOMAS afscheid nam, trof ik er zijnen vader aan. Die achtentachtigjarige grijsaard was nog in het volle bezit van zijne geestvermogens, en onderhield zich zeer lang met mij. Hij verhaalde mij, onder anderen, dat hij de plaats, waar *Baltimore* stond, nog in den staat van een woud had gezien, dat door inlanders bewoond werd.

Des morgens van den 2 November ontving ik nog een bezoek van den Heer DE VALLENILLA. Hij toonde mij een gouden gedenkpenning, die weleer door het Virginische *Williamsburg* aan den President WASHINGTON geschonken was geworden, en een portret van dien grooten man, in miniatuur, met eigene haren van denzelfen, dat door STEWART zeer goed geschilderd was. De medaille stak in een doosje van het hout van een der boomen, die op WASHINGTONS graf staan. Die voorwerpen waren door WASHINGTONS erven ten geschenke voor den President BOLIVAR bestemd; en de Heer DE VALLENILLA, die binnen weinige dagen naar *Carracas* dacht

dacht af te zellen, had aangenomen, om ze den Bevrijder te overhandigen.

Denzelfden dag verliet ik, met den Heer HUYGENS, in de gewone *stage*, het genoegelijke *Baltimore*, om 39 mijl ver naar *Washington*, zetel van het algemeen bewind der Vereenigde Staten, te rijden. Wij vertrokken des morgens na 9 uur; het weder was goed en vrij warm; de reis ging langzaam voort, en wij hadden ze eerst te 5 uur in den avond afgelegd. De weg bestond bijkans geheel uit eene wel onderhoudene *chaussée*, welke in moerasfige oorden over opgeworpene dijken liep. Het landschap, dat tot *Maryland* behoort, is heuvelig. Het staat nog vol eiken met groote bladeren en dennen, en het schijnt dun bevolkt te zijn. De grond is zandig. De akkers waren met inlandsch koren en tabak bebouwd geweest. Meestal is het oord zeer eenvormig. Wij reden volstrekt door geen eigenlijk dorp. Het verschil tuschen dit gewest en de Noordelijke Staten is treffend. De huizen zijn veel kleiner en slechter gebouwd, dan de geringste loghuizen in den Staat *New-York*. Die kleine huizen hebben meestal zwarte bewoners; en dezer voorkomen is ten deele zeer schamel. Wij pasfeerden verscheidene *Creeks* over goede houten bruggen, en ten laatste, 6 mijl van *Washington*, bij *Bladensburg*, den *east branch* der *Potomack* over twee bruggen van hout. Hier greep in 1814 een treffen plaats tuschen de Engelschen en de Amerikanen, waarbij dezer militie zich niet heel dapper moet hebben gedragen, en

en deele zeer
haar gezang
er. Op zulk
LLES, leerde
den Generaal
het vorige ge-
Deze laatste is
uit *Beijeren*,
ing, en vond
envoudigen en
en ik bij den
er zijnen va-
zaard was nog
nogens, en on-
ij verhaalde mij,
waar *Baltimore*
ud had gezien,

er ontving ik nog
LLENILLA. Hij
ing, die weleer
aan den President
vorden, en een
miniatuur, met
door STEWART
edaille stak in een
boomen, die op
oorwerpen waren
schenke voor den
Heer DE VALLE-
n naar *Carracas*
dacht

waarvan het gevolg was, dat de Engelschen naar *Washington* voortrukten, en het Kapitoel en het huis van den President verbrandden.

Ik had mij geen groot denkbeeld van *Washington* gemaakt; doch ik vond nog minder, dan ik had verwacht. Het Kapitoel staat op eene hoogte, en zal het midden der stad vormen; maar tot dus ver is het slechts van onaanzienlijke huizen en velden omgeven, op welke laatste er hier en daar een klein huisje als de voornoemde stond. Er loopen op het Kapitoel als middelpunt verscheidene allées aan. Wij reden de *Pensylvania avenue* in, en kwamen eindelijk aan huizen, die zoo ver van elkander gebouwd zijn, dat dit deel der stad eene nieuw aangelegde badplaats gelijkt. Overigens is het oord zeer schoon, en men heeft er verscheidene fraaije gezigten van den breeden *Potowmack*.

Het huis van den President, dat wij voorbij reden, is een vrij eenvoudig gebouw van wit marmer in een kleinen tuin. Het heeft aan zijne vier hoeken, op eenigen afstand, vier huizen van gebakken steen, welke de bureaux der Binnenlandsehe zaken, Justitie, Marine en Landarmee bevatten. Ik stapte aan *Franklin house* af, dat hier de beste herberg is, en waar de Ambassadeur HUYGENS een verblijf voor mij had besteld.

Het ontwerp, waarnaar *Washington* gebouwd wordt, is reusachtig. Naar hetzelfde zal de stad eene bevolking van een millioen menschen kunnen hebben. Thans heeft zij er nog slechts bij de 13000. Zij ligt, om de hoofdstad van zoo groot een land

te zijn, veel te dicht aan zee. Dit bleek in den laatsten oorlog, toen de Engelschen haar op een stroomtocht als in het voorbijgaan wegnamen. Men heeft wisselend voorgesteld, om den hoofdzetel des bewinds naar *Wheeling*, in het Westelijk gedeelte van *Virginia*, aan den *Ohio*, te verleggen, en dus meer landwaarts in te brengen; en de reden der verwerping van dien voorslag is, naar men zegt, dat men de Engelschen de vreugde niet gunt van het hunne, door het vermelde, tot zulken maatregel te hebben bijgedragen.

Den volgenden morgen ontving ik zeer vroeg een bezoek van den Franschen gezant, Baron DURAND DE MAREUIL, wien ik negentien jaar vroeger te *Dresden* had leeren kennen, waarna ik hem als Franschen gezant te *Napels*, en nog later in dezelfde hoedanigheid te *Brussel*, aangetroffen had. Vervolgens werd ik door den Generaal MACOMB, Commandant van het Amerikaansche korps Ingenieurs, bezocht, en baarden deszelfs belangrijke gesprekken mij veel genoegen. De Luitenant HUYGENS, die hem verzelde, bragt mij voorts bij den Nederlandschen gezant, welke mij den vorigen avond reeds had bezocht. Dezelve woonde nabij *Washington*, te *Georgetown*, op den oever van den *Potomack*, over de *Rocky creek*. Eene vrij slechte brug van hout verbindt het stadje met den grond, die voor *Washington* bestemd is. Hierheen reed de Ambassadeur met mij terug, om mij aan verscheidene der voornaamste bewindvoerders en aan de Ambassadeurs voor te stellen. In de eerste plaats be-

gaven wij ons aan het bureau der buitenlandſche zaken, bij den Staatsſekretaris CLAY, een der beroemdſte Amerikaanſche redenaars. Het is een lang mager man. Ik vond hem in den rouw over de jongſt geſtorvene van drie dochters, welke hij binnen korten tijd verloren heeft. Wij gingen vervolgens naar den Prefident, die ons zeer wel ontving, en mij als eene oude kennis behandelde. Wij vonden hem in eene wel gemeubileerde, en met roode zijde behangene, kamer van zijn voorgeſield huis. Er ſtonden aldaar ſchoone bronzen op den ſchoorſteen en de conſoles, en er hing een levensgroot portret van den Prefident WASHINGTON aan den wand. Er is in het gebouw voorts eene groote zaal met zuilen. Wij gingen van daar naar het bureau van oorlog: maar de Staatsſekretaris BARBOUR was er niet. Op het bureau der Marine vonden wij den Staatsſekretaris SOUTHARD, dien men voor een der geleerdſte mannen in de republiek houdt. De 4 bureaux zijn volkomen gelijk van bouwworde. Zij hebben trappen van hout, en alles is er van binnen zoo eenvoudig, dat men er ſchoolgebouwen meent te vinden. Men ziet er ſchildwachten noch portiers. In het benedenſte van het bureau der Marine zagen wij zelfs een appelwif, dat hare koopwaar verkocht. Ook aan het huis van den Prefident vindt men gewoonlijk geene ſchildwachten; maar des nachts betreft een piket Mariniers van den *navy yard* bij hem de wacht.

Wij bezochten voorts den Baron MAREUIL, en ik had het genoegen van mijne kennis met zijne be-
min-

tenlandſche
 en der be-
 is een lang
 w over de
 elke hij bin-
 ngen vervol-
 vel ontving,
 . Wij von-
 n met roode
 gemeld huis.
 den ſchoor-
 n levensgroot
 on aan den
 s eene groote
 daar naar het
 sekretaris BAR-
 er Marine von-
 RD, dien men
 de republiek
 en gelijk van
 hout, en alles
 men er ſchool-
 ziet er ſchild-
 edenſte van het
 een appelwif,
 k aan het huis
 jk geene ſchild-
 piket Mariniers
 t.
 MAREUIL, en
 s met zijne be-
 min-

minnelijke vrouw te vernieuwen. Zijn huis ſtaat
 gansch op zichzelf als een landhuis. Over het ge-
 heel ſtaan de huizen te *Washington* op zulken af-
 ſtand van elkander, dat men, het plan der ſtad in-
 ziende, meer ſtraten dan huizen vindt. In de laat-
 ſte plaats leiden wij bij den Ruſſiſchen Ambaſa-
 deur Baron TULL, en bij den Engeliſchen gezant
 VAUGHAN, bezoeken af; doch wij vonden geen van
 beiden te huis. Te 5 uur ging ik bij den Baron
 MAREUIL ſpizigen, die, ter viering van zijns Ko-
 nings naamdag, een Diplomatſchen maaltijd gaf.
 Het *corps Diplomatique* was er meerendeels bijeen;
 en ik vond de Franſche legatie zeer talrijk. Zij
 beſtond uit den Conſul-generaal DURAND DE ST.
 ANDRÉ, broeder van den Baron MAREUIL, den
 Vice-conſul THIERRY, den gezantſchaps ſekretaris
 DE BRESSON, den Graaf GANAY, den Heer DE
 SONNTAG, ſtiefzoon van den Baron MAREUIL, die
 aan het gezantſchap verbonden was, en zekeren
 Heer LABORIE, die intuſſchen bij den maaltijd niet
 verſcheen. Uit de Ruſſiſche legatie trof ik er den
 Heer VAN WALLENSTEIN aan, dien ik te *Boston* had
 leeren kennen, en die hier wegens zijn verſtandig
 gedrag en braaf karakter, met name ook wegens
 zijne grondige kennis en juist oordeel, zeer geacht
 en bemind wordt. De Preſident moet eene bijzon-
 dere genegenheid voor hem voeden. Ik leerde eenen
 Baron MALTITZ kennen, die tot hetzelfde gezant-
 ſchap behoorde, en eenige maanden geleden eene
 Amerikaanſche vrouw had getrouwd, den Ridder
 REBELLO, zaakgelastigde van *Brazilië*, en den
 Heer

Heer RUSH, staatssekretaris voor de Financien, die verscheidene jaren Ambassadeur in *Engeland* is geweest. Den Heer BRENT, onderstaatssekretaris voor de buitenlandsche zaken, had ik reeds te *Philadelphia* bij zijnen schoonbroeder den Heer WALSH ontmoet, en ik trof hem hier wederom aan. Dames waren er geene andere, dan Mevrouw DE MAREUIL en Mevrouw DE ST. ANDRÉ. De maaltijd was inderdaad prachtig.

Den volgenden dag gaf en ontving ik op nieuw bezoek, vermeerderde zich het aantal mijner kennissen, en ontbrak mij geen aangenaam en belangrijk gezelschap. Tevens werd, hetgene er te *Washington* en in de omstreken opmerkenswaardig was, door mij verder bezigtigd.

Ik reed met de Heeren HUYGENS, vader en zoon, naar den *Navy yard*, welke digt aan den *Potowmack* ligt. Dezelve staat onder het bevel van een Commandore, bij welks afwezigheid de tweede Commandant, Kapitein BOOTH, ons rondleidde. De schepen worden hier gebouwd, en gaan dan den *Potowmack* af naar *Norfolk*, aan den mond der *Chesapeake bay*, om aldaar uitgerust te worden. Toen wij den *yard* bezigtigden, waren er aldaar slechts 2 dusgenoemde vierenveertigers, die voor 64 stukken geboord waren; *the Congres*, een oud schip, in reparatie, en *the Potowmack*, een gansch nieuw schip, dat reeds in het water geweest, maar er wederom uit gehaald en onder dak geplaatst was. Op de standplaats der *Brandy wine*, welke LA FAYETTE naar *Frankrijk* had terug gebragt, werd er de kiel voor een ander

Fre-

Fregat, met de grondslagen voor eene loots tot deszelfs dekking, gelegd. De grond vochtig zijnde, moest dat gebouw op paalwerk gesticht worden. Tegen over den ingang van den *Navy yard* staat een gedenkteeken van wit marmer met zinnebeeldige figuren. Hetzelve is door de Officiers en Adelborften van de Noordamerikaansche marine, ter gedachtenis van hunne spitsbroeders, die bij den aanval op *Tripoli* sneuvelden, gesticht. Toen de Engelschen den 25 Junij 1814 *Washington* bemagtigden, hebben zij aan het beeld van *Amerika* op dat gedenkteeken een vinger, en aan dat der geschiedenis haren griffel benomen. Van hier een opschrift: *mutilated by the British*. Aan den voet der zuil zijn twee Spaansche vierentwintigponders van metaal geplaatst, welke men bij den aanval op *Tripoli* bemagtigde.

Op dezen *Navy yard* staan meer gebouwen, dan op de andere Amerikaansche scheepswerven, welke ik tot dus ver zag. Men vindt er groote smederijen, waar men kettingkabels vervaardigt en op de proef stelt, zoo als ik het 2 jaren vroeger te *New-Bridge* in *Zuid-Wallis* had zien doen. Al het oud koper, dat van de schepen komt, wordt hier gesmolten, en, met een bijvoegfel van pinsbek, tot velerlei scheepsgereedschap vergoten. Men slaat en plet er nieuw koper tot bekleedsel voor de schepen. Eene stoommachine met de kracht van 14 paarden brengt een zaagmolen, met 2 groote en eenige kleinere cirkelvormige zagen, in beweging, en tevens werktuigen ter blokmakerij, welke intus-

schen

Fre-

schen geenszins bij die van BRUNEL te *Portsmouth* kunnen worden vergeleken. Een klein tuighuis bevat geweren, sabels en enterbijlen voor de schepen. Ik zag hier eene soort van repetitiegeweren, met a achter elkander geplaatste sloten, waarvan het voorste bij eene enkele drukking 12 schoten onmiddellijk na elkander verwekt. Zoo haast het geweer dezelve heeft gelost, kan het als een vuurroer van de gewone soort geladen worden, en wordt die lading door middel van het achterste slot ontvlamd. Heeft men het voorste slot eenmaal los gedrukt, dan kan men geen der vermelde 12 schoten willekeurig achterhouden, zoo als in het repetitiegeweer, dat ik te *New-York* kocht en beschreef; maar hoe die achtereenvolgende losbranding plaats grijpt, dit is nog een geheim. Kapitein BOOTH toonde ons ook dubbele schroeven, welke hij uitgevonden had, om de blokken en het touwwerk onder aan het want te vervangen, en aan het scheepsvolk bij het brasfen veel arbeids te besparen. Voor die uitvinding heeft hij een patent bekomen, en men heeft daarvan bij de takeling der *Brandywine* eene proef genomen. Er is voorts op den *Navy yard*, en wel onder de wapenzaal, een laboratorium, waar men het noodige vuurwerk voor het scheepsgeschut vervaardigt; maar de plaats hiervoor schijnt mij slecht gekozen te zijn, daar zulk een werkhuis toch steeds voor ongelukken bloot staat, welke voor den *Navy yard* de vreeselijkste gevolgen konden hebben.

Er ligt over den *Potowmack* eene lange houten brug op gewone bokken. Ik trad ze af, en vond ze 15 van

Portsmouth
 uighuis be-
 de schepen.
 veren, met
 daarvan het
 ten onmid-
 het geweer
 uurroer van
 ordt die la-
 t ontvlamd.
 gedrukt, dan
 a willekeurig
 egeweer, dat
 maar hoe die
 grijpt, dit is
 onde ons ook
 den had, om
 in het want te
 bij het brasfen
 tvinding heeft
 eft daarvan bij
 oef genomen.
 wel onder de
 nen het noodi-
 t vervaardigt;
 cht gekozen te
 eeds voor on-
 en *Navy yard*
 en.
 ge houten brug
 en vond ze 15
 van

van mijne schreden breed en 1900 schreden lang. Daar nu mijne schreden tot de gewone als 4 tot 5 staan, moet die brug ongeveer 2375 gewone schreden lang worden geacht. Ik sleet 19 minuten met haar van het eene einde tot het ander af te treden. Elke voetganger betaalt 6 centen pasfagegeld. De brug wekt verbazing door hare lengte, maar geenszins door haar maakfel; want zij is lomp en slecht bewerkt, en zij heeft veel reparatie noodig. Zij bevat twee zijpaden voor voetgangers, en het eene is door eene leuning van den weg voor de rijtuigen afgescheiden. Des nachts wordt zij met lantarens verlicht. Op twee plaatsen heeft zij dubbele op- haalkleppen, om schepen door te laten. Toen ik van de brug naar *Franklin house* terugkeerde, was het reeds donker; en ik verwonderde mij over de geringe beweging in de dusgenoemde stad. Ik ontmoette bijkans geen mensch.

In het *Patent-office* worden de patënten voor uit- vindingen afgegeven. Al, wie zulk een patent ver- langt heeft een model of eene naauwkeurige tee- kening van zijne uitvinding, als zij op eenig werk- tuig nederkomt, te leveren. De modellen worden op eene bijzondere plaats ten toon gesteld, en blij- ven er al den tijd, voor welken het patent afgege- ven is. Vervolgens gaan zij naar eene rommelka- mer. Onder die modellen zijn een groot aantal van weinig aanbelang, als, bij voorbeeld, een werk- tuig, om appelen te schillen, en 96 modellen, om op verschillende wijzen spijkers te maken; doch men vindt er ook zeer merkwaardige. De merk-

I. D.

Bb

waar-

waardigste schenen mij die van werktuigen, om rivieren en vaarten van modder te ontdoen, of te verdiepen. Een derzelve bestaat uit eene gewone stoomboot. Daarmede gaat men ter plaatse, waar men baggeren wil, voor anker; en hier brengt men de werking der machine van de waterraden over op een werktuig, dat den modder opschept. Deze verrigting wordt, naar een ander model, door een scheprad bewerkstelligd. Vele modellen zijn er van werktuigen, om boomwol van korrels te zuiveren, en ze te kloppen, te spinnen en te weven; doch men wil, dat geen dier werktuigen de Engelsche overtreft. Modellen van stoommachines en stoombooten zijn er in menigte, waaronder vele van een zonderling maaksel. Voorts modellen van schuine ijzeren banen, *rail ways*, om booten uit lagere vaarten over land naar hoogere over te brengen; twee stuks van drijvende batterijen, en wel van overdekte. Het eene model was eene langwerpige kas, waarin eene stoommachine begrepen was, welke op het dek twee lange ijzeren staven, in eene horizontale rigting, als de minuutwijzers van liggende horloges, maar allersnelst, deed ronddraaijen, om het gevaarte van vijanden schoon te vegen, die lust ter beklimming van hetzelfde mogten hebben. Bij het vermelde kwam een werktuig, om looden kogels door zamendrukking zwaarder te maken; veel keukentuig ter besparing van brandstof; velerlei vuurhaarden; eene aardboor ter opsporing van wellen in den grond; brandspuiten van velerlei soort; een dak, dat tegen brand bestand en door een

1. ligen, om
 2. oen, of te
 3. ne gewone
 4. natfe, waar
 5. brengt men
 6. den over op
 7. aepte. Deze
 8. el, door een
 9. n zijn er van
 10. te zuiveren,
 11. weven; doch
 12. de Engelfche
 13. nes en ftoom-
 14. r vele van een
 15. n van fchuine
 16. ten uit lagere
 17. er te brengen;
 18. , en wel van
 19. ne langwerpige
 20. begrepen was,
 21. ftaven, in eene
 22. wijzers van lig-
 23. ed ronddraaijen,
 24. oon te vegen,
 25. ve mogten heb-
 26. a werktuig, om
 27. zwaarder te ma-
 28. van brandftof;
 29. or ter opfporing
 30. niten van velerlei
 31. bestand en door

een

den Duitfcher uitgevonden was; verfcheidene hulp-
 middelen ter vervaardiging van bakfteenen; werk-
 tuigen ter vattling en afzaging van onder water
 liggende boomen, bij de vaart op den *Missiffippi*,
 zonder den loop van het fchip te vertragen; werk-
 tuigen, om onder water liggende rotsbrokken op
 te halen, of om gaten in rotfen te boren; het werk-
 tuig, om met ftaal te drukken, dat door PERKINS
 te *Londen* uitgevonden is; modellen van drukper-
 fen; modellen met betrekking tot het kammen van
 wol en bereiden van wollen ftoffen; molens en
 werktuigen voor looijerijen, onder anderen om
 hetgene anders van de huiden afgefchaafd wordt,
 zoo als ik bij mijn uitftapje naar *Bethlehem* ver-
 meldde, van dezelve af te fneiden; een groot aan-
 tal werktuigen voor den landbouw, als vele in
Duitschland uitgevondene ploegen voor allerlei
 grond; werktuigen, eindelijk, om gras te maaijen,
 om ftroo te dorfchen en te kappen. Onder de ge-
 wigtigfte werktuigen vermeld ik er nog een ter ver-
 vaardiging van blokken, welke voor het Portmout-
 fche van BRUNEL niet zou onderdoen, en een om
 onnoodig te maken, dat men vlas in het water
 roote. Om kopij van dit werktuig te mogen ne-
 men, moet men den uitvinder 10 dollars betalen.
 Ik bestelde twee kopijen, eene voor de *fociété d'a-*
griculture te *Gend*, en eene om aan de voeten van
 mijnen Heer Vader te leggen. Er waren aldaar ook
 nog verfcheidene fchoone modellen van bruggen,
 met name van de Trentonfche bij *Philadelphia*, van
 eene bij *Fayette-ville* in *Noord-Carolina*, en van

eene, aan welke van onderen eene waterleiding hangt, om eene vaart over eene rivier te brengen. Nieuwe modellen van geweren zag ik er bijkans niet, maar wel een stalen triangel ter zwaarte van 6 pond, op welken drie verschillende hamers sloegen, om klokkengelui na te bootsen. Men moet den klank van dit werktuig zeer ver kunnen hooren, en heeft het op verscheidene plaatsen ingevoerd, om het volk voor het huis der gemeente bijeen te brengen.

Het *Patent-office* en *Post-office* zijn in een en hetzelfde gebouw begrepen. Op den grond lagen er twee groote vergulde lijsten met de wapens van *Frankrijk* en *Navarre*. Zij hadden voor de ramp van 1814 in het huis van den President gehangen, en de levensgrootte portretten van *LODEWIJK XVI* en *MARIE ANTOINETTE* bevat, welke die ongelukkige Koning en Koningin in 1783, op het uitgedrukt verlangen van de Vereenigde Staten, aan dezelve geschonken hadden. Die beide portretten zijn eensklaps verdwenen en uit de lijsten gesneden; en men denkt, dat zulks in 1814 gedaan werd, toen de Engelschen zoo ongenoodigd te *Washington* kwamen, en het huis van den President verbrandden. Het *Patent-office* wordt door eenen Dr. THORNTON bestuurd, dat een bekwaam teekenaar is, en van wien men een zeer goed portret van den voormaligen President JEFFERSON heeft. Onder Dr. THORNTON is een Zwitser, KEI LER genaamd, en een zeer bekwaam werktuigkundige, tot opziener over de modelkamer aangesteld. Deze leide mij

mij alles uit; en Dr. THORNTON had de beleefdheid van mij naar een beeldhouwer te brengen, die door middel van afgietsels over het aangezicht op eene treffende wijze slaagt, en de borstbeelden van vele Staatsmannen en Generaals der republiek vervaardigd heeft.

Ik maakte met den Heer DE BRESSON afspraak nopens een togtje naar de watervallen van den *Potowmack*, 16 mijl van *Washington*. In gezelschap van den jongen HUYGENS togen wij den 6 November des morgens te 9 uur op reis. Wij reden 5 mijl ver op den linkeroever der rivier, langs een geweldig hobbeligen weg. De *Potowmack* is aanvankelijk vrij breed; zijne beide oevers zijn heuvelig en met hout bewasfen, dat meestal uit kastanje- en hickory-notenboomen, en verscheidene soorten van elken, bestaat. Van de oorspronkelijke wouden is er niets meer te zien; en dat hout is meestal nieuw gewas. Verder heen worden de oevers rotsig, en zagen wij verscheidene klippen boven het water der rivier uitsteken. Hierom heeft men nevens haar op den linkeroever een kanaal gegraven, hetwelk inmiddels smal, en slechts voor klein vaartuig bruikbaar is, dat naar de *Durham boats* der *St. Laurens* rivier gelijkt, en hout en steen, voornamelijk molensteenen, benevens den oogst der bovenlanden, naar *Washington* voert.

Op den afstand van 5 mijl boven die stad, reden wij naar den rechteroever des *Potowmacks* over eene brug, welke aan kettingen hangt, die uit gesmeede

ijzerstaven bestaan (*). De brug zelve is van hout, even als aan weerskanten de beide bokken, over welke de kettingen henen loopen, en, welke om het maakfel en de openingen, door welke men passeert, Egyptische poorten gelijken. De brug is ongeveer 58 schreden lang en 8 schreden breed. Men betaalt er een vrij sterken tol. Wij hadden voor een wagen met twee paarden heen en weder gezamenlijk $1\frac{1}{2}$ dollar te passen. Aan gene zijde van de brug werd de weg, die ons steeds door het woud voerde, eenigzins beter; doch hij bleef steeds heuvelig. Wij reden voorbij alleen staande herbergen, en zagen een enkel landhuis, dat aan den Commodore Jones toebehoort, wiens dochter tot de Roomsche kerk overgegaan, en in een klooster te *Georgetown* non geworden is; welke gebeurtenis in de Vereenigde Staten veel opziens heeft gebaard. De menschen, welken wij zagen, bestonden meestal uit zwarten, die met lompen omhangen waren, en ons ootmoedig groetten. Wij bevonden ons in den Staat *Virginia*. Wij verlieten, in de nabijheid der watervallen, waar de weg zeer slecht begon te worden, den wagen, en begaven ons te voet door het woud naar het voorwerp van onze weetgierigheid, dat zich door zijn gedruisch aankondigde.

De rivier loopt hier over eene rotfige bedding ter breed-

(*). Men vindt hare afbeelding achter dit boekdeel, plaat 1, fig. 7.

breedte van ongeveer 300 schreden. Het water besloeg intusschen, om den droogen zomer, het kleinste gedeelte van die bedding, en vormde verscheidene afzonderlijke vallen. Geen van deze is meer dan 50 voet hoog. Zij deden mij aan de voorheen beschrevene *Glennfalls* in den *Hudson* denken. Niet zonder gevaar, en met eene onbeschrijfelijke moeite, drongen wij door den doolhof van verscheurde rotsklompen, om verschillende gezigten van de watervallen te erlangen. De zon scheen er juist op, en wij zagen menigen regenboog, en vonden onze moeite door menige fraaije vertooning rijkelijk beloond.

Om die watervallen te vermijden, heeft men een kanaal op den regter oever der rivier, tot welks aanleg men rotsen heeft doen springen. Hetzelve is, om den oneffen bodem, op menige plaats meer dan 50 voet diep en heeft verscheidene sluizen. Wij hadden, helaas! tot dezen togt een Zondag gekozen, en de bewoners der omstreken waren ter kerke; dus vonden wij niemand, om ons eenige aanwijzing te doen. Met plantgewas waren de rotsen om de watervallen natuurlijk bijkans niet bekleed. Een weinig klimop was het voornaamste. Wij zagen echter eene langs de rots kruipende cactusplant, als de cochenille-cactus, met kleine vruchten, die den vorm van peren hadden, en een purperrood en dik sap bevatteden. Deze plant was voor mij het eerste kenteeken van het Zuiden, waarheen mijne reis zich rigtte. Wij reden langs

van hout,
ken, over
welke om
te men pas-
De brug is
eden breed.
Wij hadden
en en weder
ene zijde van
eds door het
ij bleef steeds
ande herber-
dat aan den
s dochter tot
een klooster
ilke gebeurte-
ens heeft ge-
en, bestonden
en omhangen
Wij bevon-
verlieten, in
de weg zeer
a, en begaven
voorwerp van
zijn gedruisch
ge bedding ter
breed-
dit boekdeel,

denzelfden weg, langs welken wij van *Washington* gekomen waren, daarheen terug, en hadden onzen togt des avonds te 6 uur volbragt. Ondanks het late jaarfaizoen was het zoo warm, als midden in den zomer.

Washington
 midden onzen
 Ondanks het
 s midden in

XIII.

Het Washingtonsche Kapitoel, enz. *Fredericktown. Harpersferry. Staunton. Natural bridge.*

Het Kapitoel is waarlijk een majestueus gebouw. Als het eenmaal van andere schoone gebouwen omgeven is, zal het eene treffende vertooning maken. Het is van wit marmer; en er verheffen zich op hetzelfde drie koepels, een groote in het midden boven eene groote ronde zaal, en twee kleinere op de beide vleugels. Het staat op eenen hellenden grond, en toont aan de voorzijde drie, aan de andere, welke het huis van den President tegenover zich heeft, vier verdiepingen. Hier is een groot en met zuilen versierd balcon. Aan de voorzijde verheft er zich boven den eenigzins lagen ingang een portico met Korinthische zuilen.

De groote zaal onder den middelsten koepel ontvangt haar licht van boven. Er zullen in dezelve, onder basrelieven, groote tafereelen geplaatst worden, welke reeds voor handen zijn. Een derzelve verbeeldt de bevrijding van kapitein SMITH, bevel-

Bb 5

heb-

hebber van de eerste Engelsche volkplanting in *Virginia*, door de inlandfche prinses POCCAHONTAS: op een ander wordt eene landing van aankomelingen uit *Europa* allegorisch voorgesteld. Achter die zaal is eene andere, vierkante, aan het balcon palende, en de boekerij van het Congres bevattende, welke, na het verhanden van de vorige door de Engelschen in 1814, van lieverlede verzameld is geworden, en voornamelijk uit de boeken van den gewezenen President JEFFERSON bestaat. Onder de groote ronde zaal is eene kleinere, welke op drie rijen van zuilen rust, en veel van een grafkelder heeft. Zij ontvangt haar licht van boven, door eene ronde opening in den vloer der groote zaal, en zij dient ten doorloop. Men zegt, dat de overblijffelen van den grooten WASHINGTON hier zullen worden bijgezet. Het gebouw is vrij vol van hoeken en gaten, en van trapjes; het grimmelt van grootere en kleinere pilaren en pilasters, welker kapitelen meestal in den Egyptischen smaak zijn, en naar de *Description de l'Egypte* geteekend schijnen. In een gang, die naar de vergaderzaal van den Senaat leidt, zijn kolommen, welker schacht een bundel van inlandfche korenstelen verbeeldt, en welker kapiteel derzelver aren voorstelt. De gezegde vergaderzaal, die van het opperste gerechtshof der Vereenigde Staten, de bureaux van dat gerechtshof, van den Senaat en van den President, bevinden zich in den vleugel ter regter zijde van den ingang. De vergaderzalen vormen halfonden, en hebben in het midden der regte zijden de zetels der
voor-

planting in
CAHONTAS:
nkomelingen
Achter die
t balcon pa-
s bevattende,
rige door de
verzameld is
eken van den
at. Onder de
welke op drie
een grafkelder
boven, door
r. groote zaal,
, dat de over-
ON hier zullen
ij vol van hoer
grimmelt van
ers, welker ka-
smaak zijn, en
ekend schijnen.
erzual van den
ker schacht een
verbeeldt, en
orffelt. De ge-
perste geregtshof
van dat geregt-
resident, bevin-
zijde van den in-
halfonden, en
len de zatels der
voor-

voorzitters. De leden hebben op een amphitheater
langs de ronde zijden stoelen, en voor dezelve elk
een klein bureau van mahonijhout. In dien vleugel
zijn voorloopig vier groote tafereelen van TRUM-
BULL geplaatst, welke voor de groote zaal bestemd
zijn. Een derzelve verbeeldt de onafhankelijkheids-
verklaring der Vereenigde Staten, en is op eene
zeer schoone koperen plaat nagemaakt; op een twee-
de geeft de Generaal BURGOYNE zich aan den Gene-
raal GATES over; een derde behelst de overgave van
Yorktown, en het aftrekken van de Engelschen tus-
schen de Amerikanen en Franschen henen; het vier-
de WASHINGTONS afstand, en de teruggave van zij-
ne Commissie aan het Congres, op den 23 Decem-
ber 1783. De aangezigten, wil men, gelijken spre-
kend; maar de ordonnantie herinnert de stijve school
van WEST, en de kleuren zijn te flauw. Bij de
ordonnantie werd intusschen de schilder door den
geringen kunstmaak, welken zijne landgenooten van
hunne Engelsche voorouders geërfd hebben, zeer
belemmerd. Men schreef hem de plaats van bijkans
elk bijzonder voorwerp gebiedend voor.

In den anderen vleugel van het gebouw bevindt
zich de vergaderzaal van het Congres. Zij overtreft
de andere vergaderzalen in grootte, maar is overigens
genoegzaam eveneens ingerigt. Men vindt er eene
levensgrootte afbeelding van den Generaal LAFAYETTE.
De zoldering der drie vergaderzalen wordt door
Ionische zuilen ondersteund, welker schacht uit
Puddingstone gemaakt is. Men heeft van de galerij
op den grooten koepel een zeer wijd uitzigt. De

voor-

voornaamste straten der stad zullen alle op dit punt, zoo als die van *Carlsruhe* op deszelfs slot, uitloopen.

Ik deed met de Heeren en Dames DE MAREUIL, ST. ANDRÉ en HUYGENS, en met het gansche Fransche gezantschap, een waterreisje naar *Mount Vernon*, landhuis en begraafplaats van den grooten WASHINGTON. Hetzelve ligt 16 mijl van het Kapitol, meer benedenwaarts aan den *Potowmack*, en op deszelfs regteroever, in den staat *Virginia*. Wij hadden tot dat togtje eene stoomboot gehuurd, op welke wij ons des voormiddags omstreeks half elf te *Georgetown* inscheepten. Wij voeren op eene der twee plaatsen, waar de lange brug van dubbele ophaalkleppen voorzien is, door dezelve, en de rivier verder af. *Washington*, dat wij aan de linkerhand lieten, vertoonde zich wezentlijk zeer schoon; en zulks deed met name een voorgebergte, met groote magazijnen bezet, en *Greenleafs point* geheeten, bij hetwelke de *Eastbranch* en *Potowmack* zich vereenigen. Acht mijl beneden *Washington* leiden wij bij de stad *Alexandria* op den regteroever aan, om van daar eene bij het land te *Mount Vernon* benoodigde boot mede te nemen. *Alexandria*, *Georgetown* en *Washington* zijn, gelijk men weet, de eenige steden van het gewest *Columbia*; en *Alexandria* drijft een tamelijk sterken handel, en heeft eene haven met houten kaaijen, aan welke ik eenige schooners en een paar brikken zag liggen. Men begroot de bevolking op 8000 zielen. De straten zijn lang en zeer regt, en doorsnijden el-

kan-

kander regthoekig. Na een verwijl van 20 minuten, vervolgden wij onze reis. De wederzijdsche oevers zijn heuvelig, meestal van zandsteen, en met hout bewasfen. Bij een bogt in de rivier voeren wij het fort *Washington* voorbij, dat op eene rots aan den linker oever nieuw gebouwd is, en met zijne batterijen den stroom bestrijkt. Schuins daartegenover zagen wij eindelijk op den regteroever, in eene zeer schoone ligging, *Mount Vernon*. Daar er aan den zoom der rivier weinig water was, moest de stoomboot bijkans eene mijl van den wal blijven liggen, en landden wij in de boot, welke wij te *Alexandria* hadden opgedaan.

Met moeite klommen wij naar eene plaats op, waar vee graasde, en waar ik hoorde dat *WASHINGTONS* tuin gelegen was geweest. Wij zagen er, tusfchen 3 eiken en eenige cipresfen, eene flechte, naauwelijks 4 voet hooge, houten deur, in een gemeen muurwerk. Ik dacht, dat zulks ter afsluiting van een put diende. Des te grooter was nu mijne verwondering, toen ik vernam, dat het de toegang was tot den grafkelder van den grootsten man zijns tijds, het sieraad zijner eeuw, *WASHINGTON!* Ik zocht eikels bijeen, die van de boomen, welke het graf beschaduwden, afgevallen waren, om ze te huis in den grond te brengen en te doen kiemen. Ook nam ik een cipresentak uit het heilig oord mede. Het graf wordt niet meer geopend, sinds de vreemdelingen bijkans al het lakensch bekleedsel van de kist afgesneden hebben, om eene soort van reliquie te bekomen. Slechts
bij

bij het bezoek van den Generaal LAFAYETTE heeft men het graf ontfloten.

Van daar gingen wij naar het woonhuis, 300 schreden verder, op een heuvel, van welken men een uiterst schoon uitzigt over den *Potowmack* heeft. Hetzelve behoort aan den te voren genoemden Regter WASHINGTON, die, gedurende het meerendeel des jaars om beroepsbezigheden afwezig, zijn kostelijk erfdeel sterk laat vervallen. Hij is kinderloos. Zijne vrouw is krankzinnig, en bewoont het bovenste van het gebouw. Hetzelve is twee verdiepingen hoog, en in een tamelijk slechten smaak van hout gesticht. Aan den kant, welke naar het water gerigt is, heeft het eene *piazza*, en aan de andere zijde, waar de ingang is, een steenen bordes, dat bijkans geheel is afgebrokkeld. Colonnades van hout verbinden het huis, ter regter en ter linker zijde, aan kleine huishoudelijke en andere gebouwen. Verder af staan de woningen der neger-slaven, van welken wij eene menigte vuile, leelijke en met lappen en voden omhangene kinderen zagen rondloopen. Daar het Zondag was, geraakten wij met veel moeite in het huis, welks benedenste gedeelte nog meestal in denzelfden staat verkeert, in welken het zich bij den dood van zijnen grooten eigenaar bevond. De boekerij is nogtans eenigzins veranderd, daar de tegenwoordige bezitter er vele nieuwe boeken heeft bijgevoegd. De wanden zijn met een aantal schoone koperen platen behangen; bijzonderlijk met een zeer schoonen *Londenwijk XVI*, welken WASHINGTON van dien ongeluk-

ETTE heeft
 onhuis, 300
 welken men
 wmack heeft.
 n genoemden
 e het meeren-
 afwezig, zijn
 Hij is kinder-
 n bewoont het
 e is twee ver-
 slechten smaak
 welke naar het
 sa, en aan de
 n steenen bor-
 eld. Colonna-
 r regter en ter
 lijke en andere
 ningen der ne-
 gte vuile, lee-
 ngene kinderen
 was, geraak-
 welks beneden-
 den staat ver-
 ood van zijnen
 kerij is nogtans
 woordige bezit-
 bijgevoegd. De
 koperen platen
 er schoonen LO-
 van dien onge-
 luk-

lukkigen Monarch ten geschenke bekwam. Op de vergulde lijst ziet men bovenaan het Fransche wapen, en beneden het geslachtwapen van WASHINGTON. In de vier hoeken staan de naamcijfers van den koning en G. W. Voorts twee zeer goede afdruksels der koperen platen, welke den slag bij *Bunkerhill* en den dood van den Generaal MONTGOMERY voorstellen; vier gezigten van het beleg en de verdediging van *Gibraltar*; en een geëmailleerd miniatuurbeeld van den grooten man. Een der sleutels van de Bastille, na hare inneming door LAFAYETTE aan WASHINGTON toegezonden, is in eene glazen kas vervat, en daaronder ziet men eene tekening van den afbraak dier staatsgevangenis. Het huisraad en de verdere inrigting der kamers is zeer eenvoudig; slechts in de eetzaal zag ik een kostbaren schoorsteen met schoone basrelieven en twee zuilen van *gella antico*.

Toen de Generaal LAFAYETTE de begraafplaats van WASHINGTON bezocht, vertoonde er zich, zoo als men weet, een adelaar in de lucht, en zweefde hij in de nabijheid van het graf rond, tot dat de Generaal verder ging. Wij ontwaarden eveneens een zeer grooten arend, die ons uit de hoogte scheen gade te slaan. Wij zagen hem boven ons, toen wij ons wederom inscheepten. Lang zweefde hij op eene en dezelfde plaats; en eerst, toen wij ons bijkans allen wederom aan boord van de stoomboot bevonden, verliet hij die plaats eensklaps, vloog hij naar het hout, en verloren wij hem uit het gezigt.

Op

Op dat togtje bevond zich onder het reisgezelschap zekere Graaf MIOT, die onder JOSEPH BUONAPARTE eerst te *Napels*, en vervolgens in *Spanje*, Minister van binnenlandsche zaken was geweest, en nu naar dit land was gereisd, om hetzelfde te bezigtigen en zijnen voormaligen meester te bezoeken. De Baron DE MAREUIL hield allen, die in den togt deelden, bij zich ten maaltijde; en zeer vergenoegd bleven wij er tot 10 uur des avonds.

Op een bal, dat de Baron gaf, bevonden zich meer dan 200 personen. De leden van het *Corps Diplomatique*, de eerste bewindvoerders des lands, en de voornaamste inwoners van *Washington* waren er tegenwoordig. Ik trof er den Generaal BERNARD aan, en leerde er den Generaal BROWN kennen. Dit is een oudachtig man, wiens regterzijde door eene beroerte verlamd scheen te zijn. De belangrijkste kennissen, die ik aldaar maakte, waren de Commodore PORTER, wiens naam door de diensten, welke hij den Staat bewezen heeft, even als door zijn proces, wereldkundig is geworden, en de Overste der Genie ROBERDEAU. Voorts leerde ik zekeren Heer CALVERT kennen, die mij verhaalde, dat zijn zoon te *Göttingen* studeerde, en kort geleden een reisje naar *Weimar* gedaan had, waar hij ten hove voorgesteld en zeer wel ontvangen was geworden. De dames waren zeer in den smaak gekleed, en dansen heel wel. De meeste dansen bestonden uit Fransche Contredansen, steeds met dezelfde figuren; ten laatste walste men nog een weinig. De muziek was vrij goed, en werd door de speellieden
der

der Mariniers van de bezetting gemaakt. Het bal duurde intusschen niet lang; ik was een der langst blijvenden, en nogtans te 11 uur reeds wederom te mijnent. De President verscheen er niet. Hij neemt geene uitnoodiging in de stad aan. Hij ontvangt de vreemde gezanten ook niet anders, dan op aanmelding door den Sekretaris van Staat voor de buitenlandsehe zaken. Hij behoeft tevens geen ontvangen bezoek met een tegenbezoek te beantwoorden; waarvan hij mij reeds te *Baltimore* door den Heer SULLIVAN wel geliefde te verwittigen.

De Generaal BROWN gaf een tweede bal ter viering van het huwelijk van Kapitein GARDNER van het vierde regiment Artillerie. De meeste Heeren, die ik hier aantrof, waren Officiers bij de armee; en er is naauwelijks eene armee in *Europa*, bij welke het korps Officieren beter zamengesteld is. In de Vereenigde Staten wordt volstrekt niemand Officier, als hij geen man van opvoeding is. De Officiers worden alleenlijk uit de school van *West-point* genomen. Geen Onder-Officier klimt, zoo als wij bij de beschrijving van die school reeds aanmerkten, in vreedetijd hooger; en de meeste Onder-Officieren, die gedurende den jongsten krijg bevorderd werden, zijn voor en na op eene geschikte wijze van de armee verwijderd geworden. Zulk een maatregel is in dit land volstrekt noodig; waar de soldaten bij de armee enkel uit lieden van de laagste volksklasse bestaan. Zonder den grooten tusschenstand tuschen de Officieren en den *rank*

I. D.

Cc

dnd

and files (*), zou er hier volstrekt geene krijgsmacht mogelijk zijn. Zoo haast men derhalve een jong mensch in Officiersuniform ziet, kan men zich verzekerd houden, dat hetzelfde zich in het beste gezelschap naar behooren weet te gedragen.

Op een derde bal bij den Heer HUYGENS was er wederom een zeer aangenaam gezelschap vereenigd. Ik onderhield mij lang met den Luitenant WOLFTONE, die bij het eerste Artillerie-regement aangesteld was. Hij is uit *Ierland* geboortig, maar in eene Fransche krijgsschool opgevoed, en stond onder de bescherming van den Generaal BERNARD, welke hem uit den Franschen dienst in den Amerikaanschen had overgebracht.

Bij een bezoek, dat ik op het bureau van oorlog aan den Generaal MACOMB en den Majoor VAN DEVENTER gaf, toonde de Generaal mij, nevens vele teekeningen en plans van vestingen en forten, ook twee merkwaardige lijsten, welke hem door den Luitenant-Kolonel THAYER voor en na van *West-point* toegezonden werden. De eene lijst behelsde de namen der beste en slechtste Kadets uit elke klasse; de andere de namen dergene, die belooningen verdienen, en dergene, die gestraft zijn geworden, met opgave van derzelver overtreding; eindelijk dergene, die van de school weggezonden zijn, met opgave van de redenen. De beide lijsten hangen in het

(*) Alle in het gelid staande Militairen *beneden* den Officiersrang.

geene krijgs-
derhalve een
kan men zich
in het beste
ragen.

YGENS was er
nap vereenigd.
itenant WOLF
gement aange-
ortig, maar in
, en stond on-
raal BERNARD,
t in den Ameri-

bureau van oorlog
Majoor VAN DE-
mij, nevens vele
en en forten, ook
te hem door den
en na van *West-*
eene lijst behelsde
adets uit elke klas-
, die belooningen
ft zijn geworden,
ding; eindelijk der-
ezonden zijn, met
e lijsten hangen in
het

ilitairen beneden den

het werkvertrek van den Generaal achter glas.
De eene wordt alle 14 dagen veranderd en de tweede
maandelijks. De Generaal verzekerde, dat zij hem
van menig tijdroovend gesprek met de ouders der
Kadets onthieven.

De Generaal bragt mij voorts op het topogra-
phisch bureau, aan welks hoofd de Overste ROBER-
DEAU stond. Ik vond aldaar verscheidene *Cercles*
repetiteurs, Theodoliten en Telescopen, van
TROUGHTON en RAMSDEN; twee paslage-instrumen-
ten voor een observatorium, dat nog gebouwd
moet worden; een werktuig van TROUGHTON, om
het tienduizendste gedeelte van een Engelschen duim
te nemen, en de modelmaten van den Engelschen
yard en, den Franschen *mètre* en *litre*. De Heeren
betuigden hun leedwezen, dat men in de republiek
de oude Engelsche maten en gewigten behield, in
plaats van, zoo als in de *Nederlanden*, de veel
betere nieuwe Fransche in te voeren. Ik zag er
voorts verscheidene goede plans van gevechten en
belegeringen uit den omwentelingsoorlog, en met
name van de aanvallen op *Ticonderoga* en *Crownpoint*
aan het meer *Champlain*. Nieuwere stukken van
dien aard vond ik er niet; maar de Generaal toon-
de mij het dusgenoemd *Indian departement*, waar
alle zaken met de inlandsche volken behandeld wor-
den. Men vindt er de portretten van een aantal in-
landsche opperhoofden, en eenige vrouwen van die
gezagvoerders, die op verschillende tijden naar
Washington kwamen, om den President te begroe-
ten. Zij ontvangen dan, naar ieders rang, medail-

les met het borstbeeld van den President, welke zij aan een lint om den hals dragen. Het *Indian department* was voorts met inlandsche wapens en lijffieraden opgeschikt, welke mij reeds bekend waren. In de laatste plaats bezocht ik het *Ordnance department*, dat het materieel der armee bezorgt, en onder het bestuur van een Overste staat. Hier zag ik eene bus, welke door zekeren Heer HALL te *Harpersferry* uitgevonden en vervaardigd was. Zij onderscheidt zich daardoor, dat men met haar in eene minuut 5 schoten kan doen; men had met de bus, welke ik in de handen nam, reeds 3000 schoten gedaan, zonder dat er iets haperde. Des had men een aantal zulke busfen besteld, en dacht men daarmede, als er krijg ontstond, eene compagnie of twee te wapenen.

Bij een maaltijd, welken de President gaf, en ik de eer had bij te wonen, waren nagenoeg 40 gasten tegenwoordig. Ik vond er het Corps Diplomatique, de Secretarissen van Staat, verscheidene Generaals en andere aanzienlijke genoodigden, maar geene Dames, om dat Mevrouw ADAMS ongesteld was; voorts het tafelgereedschap zeer rijk; de eetzaal zeer ruim, twee andere vertrekken, die open stonden, kostelijk gemeubileerd. Ik zag er verscheidene schoone vazen uit de porcelein-fabriek van *Sèvres*, en een marmeren borstbeeld van den grooten WASHINGTON, door den Italiaanschen Kunstenaar CERACHI, die te *Parijs*, wegens eene zamenzwering tegen het leven van NAPOLEON, doorschoten is geworden. Eene lichtkroon was vooral schoon.

Zij

, welke zij
Indian de-
wapens en
bekend wa-
et *Ordnance*
ee bezotgt,
staat. Hier
Heer HALL
aardigd was.
nen met haar
men had met
, reeds 3000
naperde. Des
, en dacht men
ene compagnie

ent gaf, en ik
noeg 40 gasten
Diplomatique,
idene Generaals
maar geene Da-
ongesteld was;
ijk; de eetzaal
die open ston-
g er verscheide-
-fabriek van Sé-
van den grooten
chen Kunstenaar
eene zamenzwe-
ON, doorfchoten
s vooral schoon.
Zij

Zij was voor NAPOLEON vervaardigd, maar niet afgeleverd. Zij werd vervolgens door den Amerikaanschen gezant te *Parijs* aangekocht. De Keizerlijke adelaars, die haar versierden, gaan thans voor Amerikaansche door.

Bij een bezoek, dat ik den Generaal BROWN gaf, toonde hij mij eene medaille, welke hem wegens zijne verdiensten in den jongsten krijg door het Congres geschonken werd. De eene zijde bevat het borstbeeld van den Generaal, en de andere eene trophee van Engelsch wapentuig, om een roedenbundel. Vier schilden behelzen de namen van *Sacketts harbour*, *Niagara*, *Chippewa* en *Erie*, met opgave van de dagen, op welke die plaatfen getuigen van des Generaals daden waren. Onder de trophee houdt de Amerikaansche adelaar een Engelsch vaandel in zijne klauwen. De Generaal mag intusfchen die medaille niet-dragen, maar hij bewaart ze in een doosje. De Amerikaansche staatsburgers mogen over het geheel ook geene vreemde eeretee-kens dragen; en de Generaal BERNARD heeft de zijne, hoe wel ook verdiend, moeten afleggen. De neraal BROWN toonde mij bovendien nog eene gouden doos, welke hem door de stad *New-York*, met hare daarin vervatte burgerregtsakte, was ver-eerd.

Den 14 November maakte ik een aanvang met affcheidsbezoeken. Want de woningen zijn te *Washington* zoo ver van elkander verwijderd, dat zulke bezoeken ongemeen veel tijds vorderen. Bij die gelegenheid sprak ik met den Oorlogsminister

BARBOUR en den Generaal MACOMB een geruimen tijd over krijgszaken. Ik verschildte van den Minister ten aanzien der Militie, van welker deugdelijkheid hij, die als voormalig Gouverneur van *Virginia* bij haar in der tijd het Generaalschap had bekleed, mij veel te hooge denkbeelden scheen te voeden. Bij den Heer VAN WALLENSTEIN, die aan de koude koorts leed, vond ik eene zeer goede boekerij, en daarin KRUSENSTERN's grooten Atlas der Zuidzee, een schoon werk op slecht papier. Voorts bezat de Heer VAN WALLENSTEIN, onder een aantal goede instrumenten, een barometer om hoogtes te meten, en een teleskoop, dien hij ten passagekijker gevormd had. Hij had een sterrekundig werk uit het Spaansch in het Fransch vertaald, en eene Engelsche uitgave van de omtrekken van GÖTHE's *Faust* bezorgd. Hij wilde zich nu met de vestingbouwkunde bezig houden, en ik zag DUFOUR's *Mémorial pour les travaux de guerre* bij hem opgeflagen liggen. Met den Generaal BERNARD handelde ik lang over oaderwerpen uit de militaire wetenschappen. Hij zeide, onder anderen, dat hij twee vestingen, *Manheim* en *Torgau*, had helpen verdedigen, en hem daarbij ondervindelijk gebleken was, dat er, zonder bedekte werken op het *front d'attaque*, aan geene nadrukkelijke defensie van plaatsen te denken viel. Met betrekking tot de kustbatterijen dacht hij, dat diegene de beste waren, welke ten minste 30 voet boven de oppervlakte des waters uitstaken, en welker borstwering door geene ricochetschoten uit de
sche-

schepen bereikt kon worden. De Amerikaansche instellingen van militair onderwijs schenen hem nog voor groote verbeteringen vatbaar te zijn. Hij had eene praktische oefeningschool voor de armee voorgesteld, in welke men bij afwisseling bataljons van het voetvolk, en compagnien der Artillerie, gezamenlijk onderrigten zou; doch er was in dat voorstel nog niet getreden. Hij sprak veel over de ongemeene waarde van *Antwerpen*, en NAPOLEONS oogmerken met die stad. Ten laatste viel het gesprek op den slag van *Waterloo*, welken de Generaal als Adjutant van den Keizer had bijgewoond. De tranen kwamen den braven man in de oogen, als hij zijner gewezenen heer en meester noemde.

Op den zeventen dag van mijn verblijf te *Washington* reed ik met de beide Heeren HUYGENS, vader en zoon, en met den Heer DE BRESSON, naar de Kazerne der Mariniers, waar, op bevel van den Oorlogsminister, proeven met de Hallsche busfen zouden worden genomen. De Heer HALL, die eene opzienersplaats bij de geweermakerij van *Harpers-ferry* bekleedt, was er zelf tegenwoordig. Aan zijne busfen zit het slot, als aan de zakpistolen, op de bovenzijde van den loop. Ongeveer de helft van zulk eene bus is op de *plaat* achter dit boekdeel, *fig. 8*, afgebeeld. Onder aan dezelve is een beugel *a*; dezen met de linkerhand drukkende, brengt men het achterste gedeelte van den loop opwaarts, als te zien is in de tweede afbeelding van *fig. 8*. Dit geschied zijnde, doet men kruid op

de pan, en in den mond *b* van het opwaarts gerigte deel van den loop. Men zet daarop een kogel, en drukt het opgeheven deel naar deszelfs gewone plaats. Men schiet het geweer af, laadt op nieuw, enz. Het kruid heeft men in een langwerpigen blikken koker, op de regter heup, aan een bandelier. Die koker bevat kruid voor 170 schoten, en is met eene klep gefloten, welke door eene veer gefloten wordt, en aan welke er eene ladingsmaat vast is, die zoo veel kruid bevatten kan, als men voor een schot in den loop en op de pan noodig heeft. Aan dezelfden koker is eene pijp vast, uit welke men den kogel in de opening *b* laat rollen. Bij de proefneming, van welke wij getuigen waren, vuurde de Heer HALL met zijne bus, en de Sergeant-Majoor der Mariniers met een gewoon Engelsch Infanterie-geweer. Deze kon in eene minuut slechts 4 schoten doen, en de Heer HALL deed er zes. Hij had zijne uitvinding ook op gewone Infanterie-geweren en busfen toegepast, en liet ze te *Harpersferry* vervaardigen. Zij stonden aan het Gouvernement 18 dollars het stuk te kosten, maar kunnen enkel aan zeer geoeffende manschappen ten gebruike worden gegeven; en het Gouvernement wil daarmede in der tijd ten hoogste slechts de linker Flankeur-Compagniën wapenen. De Tirailleurs schijnen de eenigen, die zich met vrucht van zulke geweren kunnen bedienen. Ik wenschte, dat de Heer HALL zulk een geweer voor mij liet maken; doch hij antwoordde, dat hij zulks,

zulks, daar hij in dienst van het Gouvernement was, buiten uitdrukkelijk verlof van den Oorlogsminister niet kon doen.

De weinige Mariniers, die zich in de Kazerne bevonden, paradeerden, toen ik er aankwam, onder bevel van een Luitenant; en ik werd met gepresenteerd geweer en klinkend spel ontvangen. Het gansche korps der Mariniers was slechts 700 man sterk, en moest, behalve de korpsen aan boord der schepen in de *Middellandsche- de Westindische- en de Zuid-zee*, ook nog de bezettingen der *receiving ships*, en der *navy yards* van *Boston*, *New-York*, *Philadelphia*, *Washington* en *Norfolk* leveren. Men hoopte intusschen, dat het naastvolgend Congres toestaan zou, dat het korps tot 1500 man vermeerderd werd; als zijnde zulks voor den dienst allernoodwendigst.

Den 15 November, 's namiddags te 2 uur, verliet ik *Washington* met den jongen HUYGENS, wiens vader hem verlof gegeven had, om mij te verzellen. Ik had voor 36 dollars een wagen met 4 paarden afgehuurd, welke ons in 2 dagen 50 mijl ver naar *Harpersferry* brengen zou. Op eene hoogte achter *Georgetown* werden wij door den Ambassadeur HUYGENS en deszelfs dochters opgewacht, die van hunnen zoon en broeder nog een nader afscheid wenschten te nemen. De weg was eenige mijlen ver zeer goed, maar werd vervolgens hobbelig, en bleef het den ganschen dag door. Wij hadden het gewest *Columbia* verlaten, en bevonden ons op nieuw in *Maryland*. Het oord,

dat wij doorreden, was heuvelig, veelal met hout begroeid en slechts hier en daar bebouwd. Wij vonden er afzonderlijke groote huizen van tabaksplanters, en kleine huisjes van negerflaven. Wij reden slechts door een enkel eenigzins fraai dorp, *Rocksville* geheeten. Tegen 7 uur des avonds bereikten wij eene herberg, *Schollstavern* geheeten, in het vlek *Clarksburg*, 25 mijl van *Washington*, en daar namen wij onzen intrek.

Den volgenden morgen, omstreeks 8 uur, verlieten wij *Clarksburg*. Het was vrij koud. De weg was even hobbelig, als te voren. Wij hadden 15 mijl af te leggen, eer wij *Fredericktown* bereikten. Het land was heuvelig en steenig. Soms hadden wij fraaije gezigten van de *Blaauwe bergen*, die wij naderden. De huizen, die wij voorbij reden, waren bijkans eveneens gesteld, als diegene, welke wij den vorigen dag hadden gezien. De huisjes der negers waren alle van hout. Wij reden, 4 mijl van *Fredericktown*, over eene waadbare plek in den *Monowei*.

De meergemelde stad is eene der voornaamste van *Maryland*. Zij ligt in een welgebouwd oord, dat van bergen omgeven is. Zij heeft ongeveer 5000 inwoners, en is zeer regelmatig gebouwd. Aan den ingang van eene der straten stond een houten eereboog, voor den Generaal LAFAYETTE opgericht, en door het weder reeds genoegzaam van zijne opschriften ontbloot. Ik was naauwelijks aan de herberg afgestegen, of ik ontving een bezoek van den hier gevestigden Lutherschen Predikant

SCHÄ-

met hout
 uwd. Wij
 an tabaks-
 ven. Wij
 fraai dorp,
 avonds be-
 geheeten,
Washington,

3 uur, ver-
 koud. De
 Wij had-
Fredericktown
 en steenig.
 de *Blaauwe*
 en, die wij
 gesteld, als
 dden gezien.
 hout. Wij
 r eene waad-

ornaamste van
 wd oord, dat
 ongeveer 5000
 ouwd. Aan
 ed een houten
 YETTE opge-
 gzaam van zij-
 auwelijks aan
 ng een bezoek
 en Predikant
 schä-

schäfer, zoon van den eveneens genoemden te
Philadelphia. Dezelve geleidde mij naar den Ad-
 vokaat schley, dien ik te *Saratoga* had leeren
 kennen, en vervolgens naar de Lutherfche kerk,
 dat een zeer eenvoudig gebouw is. Wij beklommen
 den toren, om de stad en het omliggend oord over
 te zien. De omstreken el 1 zeer wel bebouwd
 te zijn. Men bestaat er meestal van tabaksteelt.
 De stad bevat, nevens de Lutherfche kerk, eene
 Gereformeerde, eene Roomschegezinde en eene Me-
 thodistifche. Zij heeft voorts eene vierschaar en
 een gevangenhuis.

Harpersferry lag nog 21 mijl verder. Het land
 werd steeds bergachtiger, en de weg, naar mate
 wij de *Blaauwe bergen* naderden, immer slechter
 en hobbeliger. Vaak moesten wij aftijgen en te
 voet gaan, om dat de weg al te slecht werd. Wij
 ontmoetten verscheidene groote kudden van horen-
 vee en varkens, die uit de Westelijke Staten kwa-
 men, en naar de havensteden gedreven werden, om
 er verkocht te worden. De voerlieden, die ons
 tegenkwamen, en meestal de voortbrengfelen van
 het Westen aanbragten, hadden groote karren met
 5 sterke paarden bespannen, van welke het vijfde
 alleen vooraan liep. Een dier voerlieden had aan
 het tuig van elk paard 5 klokjes van verschillende
 foorten gehangen, die eene zonderlinge klokken-
 fpels muziek maakten. De weg liep meestal door
 bosfchen. Wij reden slechts door eene eenige on-
 beduidende plaats, *Newton* geheeten. De bergen
 werden steeds hooger en rotfiger. Eindelijk kwa-
 men

men wij op nieuw aan den *Potowmack*, welken wij den vorigen dag verlaten hadden; en wij vermaakten ons met menig schoon gezigt. Het landschap herinnerde mij dat van *Plauen* bij *Dresden*. Het was reeds donker geworden, toen wij op den linkeroever van den *Potowmack*, tegenover *Harpersferry*, aankwamen. Wij moesten intusfchen vrij lang naar de pont wachten. Toen zij eindelijk verscheen, werd zij door een dronken neger bestuurd, en zij was vrij slecht. Wij geraakten nogtans gelukkiglijk tusfchen rotsbrokken door, over de rivier, in den Staat *Virginia*. Op eenigen afstand, meer benedenwaarts, zagen wij in den *Potowmack* drie gemetselde pilaren staan, waarop in het volgend jaar eene brug zou worden gebouwd. Te *Harpersferry* namen wij ons verblijf in eene zindelijke herberg; en ik had straks het genoegen, dat een hier gevestigd Arts, Dr. WEISE, uit *Dresden*, mijne aankomst vernomen hebbende, mij kwam bezoeken.

Ik veroorloof mij, hier de volgende beschrijving van dit oord, uit de *Notes on the State of Virginia*, door den gewezenen President JEFFERSON, in te vlechten:

„De doorloop van den *Potowmack* door de *Blaauwe bergen* is welligt een der wonderbaarste tooneelen van de natuur. Gij staat op een zeer hoog standpunt. Gij hebt aan uwe regter hand de *Shenandoeh*, die aan den voet van het gebergte ongeveer 100. mijl ver omgedoold heeft, om een uitweg te zoeken. Aan uwe linker hand nadert de

Po-

welken wij
 zij vermaak-
 et landschap
 esden. Het
 op den lin-
 ver *Harpers-*
 tuschen vrij
 eindelijk ver-
 ger bestuurd,
 a nogtans ge-
 , over de ri-
 igen afstand,
 en *Potowmack*
 p in het vol-
 ebouwd. Te
 f in eene zin-
 et genoeg,
 WEISE, uit
 hebbende, mij
 e beschrijving
 e of *Virginia*,
 ERSON, in te
 door de *Blaau-*
 paarste toonee-
 een zeer hoog
 gter hand de
 het gebergte
 eeft, om een
 hand nadert de
 Po-

Potowmack, insgelijks een doorgang zoekend. Op
 het oogenblik van hunne vereeniging, ruischen zij
 tegen den berg, scheuren zij hem in tweeën, en
 zetten zij hunnen weg naar zee voort. De eerste
 blik op dit tooneel dringt ons het denkbeeld af,
 dat de bergen bij de vorming der aarde het eerste
 geschapen werden, dat de rivieren later begonnen
 te stroomen, dat bijzonderlijk de voornoemde ri-
 vieren door de *Blaauwe bergen* gekeerd werden, en
 een Oceaan vormden, die het gansche dal opvulde,
 dat zij eindelijk, aanhoudend opzwellende, te de-
 zer plaatse den berg overstroomden, en denzelven
 van zijnen top tot aan zijnen grondslag verscheur-
 den. De rotsbrokken aan elke zijde, en vooral
 aan den *Shenandoah*, de oogenschijnlijke sporen
 van hunne losrukking en wegscheuring uit hunne
 vorige plaats, versterken dien indruk. Doch de
 achtergrond, welken de natuur aan dit tooneel ge-
 geven heeft, is van een gansch anderen aard en
 juist het tegendeel van den voorgrond, ja even zoo
 welgevallig en liefelijk, als de laatste wild is en
 ontzettend. Daar de berg ten volle gespleten is,
 vertoont hij aan uw oog door de spleet eene kleine
 streek der blaauwe kim van een verwijderd vlak
 land, als of hij u noodigde, om uit het onstuimig
 gedruisch, dat u omringt, door de rotsbreuk heien
 te vlugten, en de kalmte, welke beneden heerscht,
 deelachtig te worden. Hier rust eindelijk het oog,
 en die weg leidt ook naar het rechte pad. Gij gaat
 boven de gezegde vereeniging over den *Potowmack*,
 gij volgt hem drie mijl ver aan den voet des bergs,
 welks

welks schrikkelijke rotten over u henen hangen ; en zo mijl verder bereikt gij *Fredericktown*, en deszelfs schoone omstreken. Dat schouwspel is eene reis over den Atlantischen oceaen waardig ; en hier nogtans, zoo als in de nabijheid der *Natural bridge*, zijn er menschen, die hun gansche leven op den afstand van een half dozijn mijlen gesleten hebben, zonder zich de moeite te geven, van deze gedenkteeken van een strijd tusschen rivieren en bergen, die de aarde tot in haar middelpunt moet hebben geschokt, in oogenschouw te nemen."

Des morgens na mijne aankomst te *Harpers-ferry* leide ik een bezoek af bij den Heer **STUBBERSFIELD**, Directeur der geweerfabriek, wien ik door den Oorlogsminister **BARBOUR** aanbevolen was ; en met groote bereidwilligheid toonde hij mij de inrigtingen, welke onder zijne bevelen stonden. De werkplaatsen bevinden zich in 7 hechte gebouwen, welker afdeelingen, helaas ! door houten beschotten vaneen gescheiden zijn. Die gebouwen vormen twee rijen. Op den berg staan er vier, en drie er tegenover aan den *Potowmack*. Aan den ingang van die rijen staat het bureau van den Heer **STUBBERSFIELD**, uit het welke hij zien kan, wat er de gezamenlijke werkplaatsen uit- en ingaat. De machines, welke men er gebruikt, worden door waterraderen in beweging gebragt. Al de gebouwen hebben 2 verdiepingen. In de onderste zijn de smederijen, en op de bovenste werken zulke arbeiders, als geen vuur bezigen. Bij de bewerking van het ijzer zag ik niets nieuws. Aan de

hangen; en
wn, en des-
vspel is eene
dig; en hier
atural brid-
che leven op
gesloten heb-
en, van deze
n rivieren en
delpunt moet
nemen."

te *Harpers-*
a Heer STUB-
riek, wien ik
bevolen was;
nde hij mij de
yelen stonden.
hechte gebou-
door houten
Die gebouwen
staan er vier,
owmack. Aan
bureau van den
hij zien kan,
uit- en ingaat.
uikt, worden
gt. Al de ge-
n de onderste
te werken zul-
Bij de bewer-
euws. Aan de
100-

loopen verbruikt men ijzer, dat van *Junidia* in *Pensylvanie* komt, en in platen geleverd wordt, die steeds elk eenen geweerloop opleveren. Het staal komt uit *Duitschland*, en wordt *Halbach staal* genoemd, om dat de Heer HALBACH van *Philadelphia* hetzelfde levert. Elk geweer moet door 120 handen gaan, eer het voltooid is. De arbeiders bewerken elk een bijzonder stuk, en worden voor de vervaardigde stukken, na dat zij goedgekeurd zijn, bij het tal betaald. Een bekwaam en vlijtig arbeider kan dagelijks 2 dollars verdienen. Als de arbeiders stukken, die tot een slot vereischt worden, gereed hebben, leveren zij ze aan een man af, die ze keurt, en door wien de sloten worden ineen gezet. Mijne opmerkzaamheid werd door de wijze, op welke schacht en kolf bewerkt worden, het meeste aangetrokken, daar die bewerking voorheen zeer moeilijk was. Zij wordt hier door middel van een werktuig in 6 of 7 minuten volbragt. Deze fabriek en die van *Springfield*, de eenige, welke aan het gouvernement toebehooren, leveren thans, in den vreedestijd, jaarlijks 15000 geweren. Dezelve worden doorgaans derwijze, als DUPIN beschreven heeft, gebruineerd; en men doet zulks ook ten aanzien van de ringen en bajonetten.

De Heer STUBBERSFIELD bragt ons ook naar het tuighuis, waar men de geweren na derzelver voltooiing aflevert. Zij worden aldaar bewaard, of bij twintigen in kisten gepakt, en naar andere tuighuizen gezonden. In het binnenste des arsenaals

naals is alles van hout; offchoon het wel van ijzer en tegen vuur bestand mogt zijn, daar het een groot kapitaal bevat. Er bevinden zich, namelijk, 81000 geweren in hetzelfde, welker waarde, als men ze op 13 dollars het stuk berekent, 1092000 dollars bedraagt. Ten laatste bragt de Heer STUBBERSFIELD ons naar eene nieuwe fabriek, eene halve mijl van de stad, waar de patentgeweren van den Heer HALL, onder zijn eigen opzicht, gemaakt worden. Daar de uitvinder er niet tegenwoordig was, kon niemand mij, helaas! de bewerking verklaren, welke tevens nog niet regt aan den gang scheen te zijn.

Eindelijk werden wij door Dr. WEISE naar de plaats geleid, waar de Heer JEFFERSON deszelfs aangevoerd tafereel vervaardigd had. Zij heet, ter zijner eere, *Jefferson rock*. Het uitzigt is er wezenlijk zeer schoon; en ik vond het met de beschrijving overeenkomstig; maar ik geloof nogtans in *Duitschland* schoonere dingen van dien aard gezien te hebben. Men ziet er, behalve het voornoemde, ook *Harpersferry* over, welks huizen op vrij groote afstanden van elkander staan. Er arbeiden, uit de 1500 inwoners, 300 in de geweerfabriek. De grond behoort grootendeels aan het Gouvernement, en hetzelfde geeft aan lieden, die eene goede aanbeveling hebben, verlof om er huizen te bouwen. Op de hoogte bij *Jefferson rock* werd een groot gebouw van drie verdiepingen gesticht. De benedenste zou eene kerk bevatten, de tweede eene Lancasterfche school, en de derde

eene

eene loge voor de vrijmetfelaars. Ik had op het standpunt, waar JEFFERSON zijne lezers plaatst, een zeer kouden wind te verduren, welke eenige sneeuw medevoerde. Des avonds bragt Dr. WEISE iemand bij mij, die voor 30 jaren uit *Reutlingen* als bakker naar dit land gekomen was, en vervolgens molens en ten laatste bruggen had leeren bouwen. De brug met eenen grooten boog over den *Schuylkill* bij *Philadelphia* werd door hem ontworpen, en hij zou in het volgend jaar bij *Harpersferry* eene brug over den *Potowmack* slaan.

Den 19 November verreiden wij met de gewone *stage* des morgens te 3 uur, bij eene heldere maar zeer koude lucht, naar de *Natural bridge*, 175 mijl van *Harpersferry*. De gewone *stage* was hier een dusgenoemde *waggon*, die ons alle mogelijk ongemak verschafte, en de weg was zeer slecht. Hij liep door een bergachtig land, en soms vrij lang over naakte rotsen. Elders lagen er op denzelfden zoo vele steenen, dat ik niet begreep, hoe de ellendige kas, waarin wij zaten, niet in stukken brak.

Bij het aanbreken van den dag bereikten wij *Smithfield*, eene kleine plaats, 18 mijl van *Harpersferry*. Nog 2 mijl verder kwamen wij aan eene laauwe zwavelbron, welker water, zoo als het Akenfche, den smaak van vuile eijeren heeft, doch hetwelk tot hiertoe noch in putten verzameld, noch van gebouwen omgeven is, en dus weinig bekend schijnt te zijn. Het zal intusfchen ongetwijfeld door eenige welgelukte kuur algemeen be-

I. D.

D.d.

kend

kend worden; en het zou mij niet verwonderen, als ik, binnen 10 of 15 jaren eens wederom in dit land komend, er eene badplaats vond, welke de *Saratoga Springs* na genoeg evenaarde. Verder heen vonden wij alomme woud, dat uit eiken, cederen, acaciaas en kastanjeboomen bestond, en zelden eenige woning. Wij pasfeerden verscheidene *creeks* over waadbare plaatsen: de voornaamste voert den naam van *Cedarcreek*. Het had zoo hard gevroren, dat de *creeks* aan de kanten met tamelijk dik ijs bezet waren. Wij zagen aan dezelve verscheidene stevige molenhuizen.

Wij kwamen vervolgens in een regt net gebouwd landstadsje, 11 mijl van *Smithfield*, *Winchester* geheeten, uit eene lange straat, en verscheidene dwarsstraten, bestaande, met meestal hechte huizen, eene markthal, en eenige naar het uiterlijk aanzien zeer wel voorziene winkels. Wij erlangden hier een minder slechten, maar nogtans zeer ongemakkelijken wagen. Dezelve was van hickoryhout, dat ongelooflijk veel veerkracht bezit, en hierom voor wagens zeer geschikt is. Wij bereikten, 8 mijl verder, *Stephensburg*, 6 mijl verder, *Middleton*, nog 6 mijl verder, *Strasburg*, en nog 12 mijl verder *Woodstock*, waar wij ons nachtverblijf namen. Wij kwamen hier des avonds te 6 uur bij zeer koud weder, maar helderen maneschijn aan. Wij bevonden ons er op 61 mijl afftands van *Harpersferry*. Tusschen *Winchester* en *Woodstock* waren de plaatsen vrij onaanzienlijk; alleen scheen het reeds oude *Stockport* wel bevolkt te zijn.

wonderen,
 erom in dit
 , welke de
 Verder heen
 , cederen,
 en zelden
 verscheidene
 naamste voert
 zoo hard ge-
 met tamelijk
 dezelve ver-

t net gebouwd
Winchester ge-
 en verscheidene
 tal hechte hui-
 aar het uiterlijk
 Wij erlangden
 tans zeer onge-
 van hickory-
 acht bezit, en
 is. Wij bereik-
 , 6 mijl verder,
rasburg, en nog
 wij ons nachtver-
 des avonds te 6
 deren maneschijs
 61 mijl afftands
Winchester en *Wood-*
 aanzienlijk; alleen
 wel bevolkt te
 zijn.

zijn. De huizen zijn meestal van hout, en met planken gedekt; offchoon het oord zelfs te veel steen bevat. Hetzelve begon ten laatste schoone gezigten op te leveren. Aan de linkerhand zagen wij de *Blaauwe bergen*, van welke wij ons nu steeds meer verwijderden. Eene andere bergreeks, met de blaauwe evenwijdig loopende, en *Northern ridge* geheeten, verhief zich eensklaps voor onze oogen; en wij hadden haar welhaast tusfchen ons en de *Blaauwe bergen*, zoo dat wij deze ganschelijk uit het gezigt verloren. Regtsaf hadden wij eene andere bergketen, dat een arm van het *Alleghary* gebergte was; en wij reden steeds door een dal, dat ten minste 10 mijl breed was. De vorming van deze evenwijdig loopende bergketens is zeer zonderling, en zonder voorbeeld in de andere werelddeelen. Het land was vrij wel bebouwd; en men kon van het uiterlijke van verscheidene landhuizen tot de welgesteldheid van derzelver eigenaars besluiten. De omtuiningen der akkers bestonden meestal uit de voornoemde *worn fences*, doch in de nabijheid der landhuizen hier en daar uit zeer zorgvuldig zamengefelde muren zonder kalk. Men fcheen hier veel te paard te rijden, dat om de groote afftanden door bijkans alle vrouwen gedaan werd. Wij troffen er verscheidene blanke, ten deele fraai opgeschikte, en een aantal zwarte vrouwen te paard aan. Het ras der paarden schijnt hier zeer sterk te zijn. Men bedient zich nogtans ook van ossen als trekdieren. Verscheidene karren waren met 2 ossen achter 2 paarden bespannen.

Dd 2

Den

Den 20 November verlieten wij *Woodstock* des morgens te half drie, in eene ellendige *stage*; en en wij reden langs een weg, die zoo mogelijk nog flechter dan de vorige was, naar het 71 mijl ver afgelegene *Staunton*. De plaatfen, welke wij doorreden, waren meestal onaanzienlijk. Slechts *Shryock*, *New-market*, *Bigspring* en *Harrisonburg*, verdienen hier genoemd te worden. De laatste plaats zal tusfchen de 8 en 900 inwoners bevatten. De meeste huizen waren van hout, en slechts weinige van gehouwen fteen. Als men dit deel van *Virginia* met de Staten *Massachusetts* en *New-York*, en zelfs met *Pensylvanie* vergelijkt, valt de vergelijking voor *Virginia* zeer nadeelig uit. Het groot aantal van flaven in dezen Staat maakt ook eenen zeer ongunftigen indruk. Het deel des landfchaps, dat geen woud bevat, en het grootfte is, fchijnt wel bebouwd te zijn. Het was intusfchen zeer bergachtig; en wij hadden de bergketen der *North mountains* den ganschen dag nevens ons, offchoon wij daarvan, om de nevelige lucht, weinig konden zien. Wij reden door verfcheidene beekjes, en wij deden zulks ten aanzien der voor-noemde *Shenandoah* niet ver van haren oorsprong. Des avonds omftreeks 7 uur bereikten wij *Staunton*; en wij namen er ons verblijf in eene tamelyke herberg. De lange reis in eene zoo flechte *stage*, die geweldig ftiet, en langs eenen zoo hobbeligen weg, had mij vrij ongefteld gemaakt, en mijnen jongeren reisgenoot, die zulk zwerven min gewoon fcheen te zijn, nog meer leeds toegebracht.

Den

Woodstock des
 ige *stage*; en
 mogelijk nog
 et 71 mijl ver
 , welke wij
 hlijk. Slechts
Harrisonburg,
 n. De laatste
 oners bevatten.
 en slechts wei-
 en dit deel van
usets en *New-*
 gelijkt, valt de
 deelig uit. Het
 staat maakt ook
 t deel des land-
 het grootste is,
 was intusfchen
 de bergketen der
 ag nevens ons,
 elige lucht, wei-
 oor verscheidene
 anzien der voor-
 haren oorsprong.
 ikten wij *Staun-*
 jf in eene tamelij-
 e zoo slechte *sta-*
 eenen zoo hobbe-
 eld gemaakt, en
 zulk zwerven min-
 leeds toegebracht.
 Den

Den 21 November moesten wij te *Staunton* blij-
 ven, om dat de *stage* naar de *Natural bridge*,
 welke aan den weg naar *Knoxville* en *Louisville*
 ligt, slechts om den anderen dag rijdt, en om dat
 de *bridge* zoo ver van *Staunton* gelegen is, dat
 men met geenen gehuurden wagen binnen 2 dagen
 daar heen en terug kan rijden. Wij namen het
 gedwongene vertoef te baat, om de nabuurschap
 van *Staunton* op te nemen. Het stadje is klein,
 bevat omstreeks 600 inwoners, en bestaat eigen-
 lijk slechts uit twee voornamen straten, die elkan-
 ker regthoekig doorsnijden. De huizen zijn meest-
 al van hout, en met planken gedekt. *Staunton* is
 de hoofdplaats van het Craaffschap *Augusta*, welks
 vierfchaar juist gespannen was. Hierom was er
 aldaar eene menigte van Advokaten, enz. tegen-
 woordig. Het stadje ligt tusschen heuvels, die,
 zoo veel de nevel, welke er den ganschen dag
 heerschte, mij toeliet te zien, met hout bewassen
 waren. De *Shenandoah* vloeit als eene kleine beek
 langs *Staunton* henen. Op haren anderen oever,
 regt tegen over de stad, verheft zich een heuvel,
 in welks kalksteen er verscheidene hollen zijn, wel-
 ker omvang, naar men zeide, vrij groot is. Ik
 wilde beproeven, om er in te kruipen, maar ik
 vond den ingang zoo eng en laag, dat ik van de
 onderneming afzien moest. Ik had van Mevrouw
 WEIGHTMAN te *Washington* een aanbevelingsbrief
 aan haren schoonbroeder Dr. SCHEFFEY, dat de
 beroemdste Advokaat hier ter stede is, ontvangen.
 Ik gaf dien brief af, en werd daarop door den ge-

zegden Heer bezocht. Hij bragt verscheidene andere Advokaten tot mij, en drie van hen werden mij als Generaals van de Militie voorgesteld. Dr. SCHEFFEY was zelf Majoor; en bijkans elk aanzienlijk ingezeten van *Staunton* bekleed een rang bij de Militie. Daar men nu elkander hier bij de militaire titels pleegt aan te spreken, geraakt een vreemdeling in verzoeking, om zich in een hoofdkwartier verplaatst te achten. Bij mijn gesprek met die Heeren bemerkte ik met verwondering den Aristocratischen geest der Virginiers. Het verbaasde mij, dat ik die Heeren den erfelijken adel, en de uitsluitende opvolging der oudste zoons, hoorde roemen. Des avonds ging ik met eenigen hunner naar Dr. SCHEFFEY; en ik bragt den tijd, onder een verstandig gesprek en een goed glas wijn, regt aangenaam door.

Den volgenden morgen liet ik mijne bagage te *Staunton*, en stapte ik te half drie met den Heer HUYGENS op de gansch erbarmelijke *stage*, om langs eenen boven alle beschrijving hobbeligen weg naar de *Natural bridge* te rijden. Wij passeerden slechts door twee eenigzins aanmerkelijke plaatsen, *Fairfield* en *Lexington*, de hoofdplaats van het Graaffschap *Rockbridge*, met eene vierfchaar, en een dusgenoemde hooge school. Uit hoofde van den nevel, welke er den ganschen dag heerschte, kon men slechts weinig van het landschap zien, dat zeer bergachtig is. Wij reden door *Middle river* en *Buffalo creek*. Over het laatstgenoemde riviertje ligt eene houten brug; doch men rijdt
 slechts

slechts bij zeer hoog water daarover. Ons reisgezelschap was geenszins het aangenaamste, en bestond uit twee Amerikanen, die geen mond open deden, en een Ier, die hier gevestigd was, zijn hart in den trant van zijne lieve landslieden, gestadig met Whiskey sterkte, en dan vooral derwijze klapte, dat het mij zeer verveelde. Wij reden verscheidene goede landhuizen voorbij. Aan een derzelve zagen wij 8 groote zwarte arenden op eene omtuining zitten, waar zij door den eigenaar gevoederd werden. Men schijnt hier weinig van de vogelvangst te houden; want ik zag te *Fairfield* de lijsters tot in den tuin der herberg vliegen. Groot wild is er ook zeer veel; en men heeft er een reebok voor anderhalven dollar.

Des namiddags bereikten wij eene alleenstaande herberg, midden in de bergen, 50 mijl van *Staunton*. Dezelve ontleende haren naam van de *Natural bridge*, welke $1\frac{1}{2}$ mijl van haar verwijderd is, en om welker wil ik zulken grooten uitstap gedaan, en zoo veel ongemaks verduurd had. De zon was nabij haren ondergang. Des had ik mij te spoeden, zoo ik het natuurwonder dien avond nog aanschouwen wilde. Een jonge neger slaaf uit de herberg was onze leidsman; en de weg liep over een bergachtigen grond vol houtgewas. Eindelijk stond ik op eene rots, waar ik de kloof en brug dicht voor mij had en overzag. *JEFFERSON* geeft, in zijne voormelde *Notes*, de volgende beschrijving van alles te zamen:

„ De natuurlijke brug, het verhevenste gewrocht

der natuur, bevindt zich in het hangen van een heuvel, welke, door eenigen schok van de aarde, in de lengte gespleten schijnt te zijn geworden. De spleet is, naar eenige metingen, juist aan de brug 270 voeten diep, en naar andere metingen slechts 208 voeten. Onderaan is zij 45 en bovenaan 90 voeten wijd. Van den eenen kant van deze kloof gaat men naar den anderen over eene natuurlijke brug. Dezelve heeft in het midden 60 voet breedte; maar aan beide einden is zij breeder. Zij heeft op zich eene laag van aarde, waarin verscheidene zware boomen staan. Voorts bestaan de grondlaag der brug en de heuvel gezamenlijk uit een eenigen brok kalksteen. De dikte van die stof aan de brug, met de aldaar op dezelve liggende aarde, bedraagt boven den boog na genoeg 40 voet. Offchoon de zijden der brug op verscheidene punten van eene borstwering van rotsen voorzien zijn, kunnen echter weinige menschen besluiten, om over de borstwering henen in den afgrond neder te zien. Toen ik zulks slechts gedurende eene minuut had gedaan, vond ik mij van eene hevige hoofdpijn gekweld. Zoo uiterst moeilijk en onaangenaam, als het nederzien van de hoogte valt, zoo verrukkend is het gezigt van beneden naar boven. De gemoedsbewegingen, welke het verhevene voortbrengt, kunnen nergens sterker zijn, dan hier. Zulk een heerlijke boog, die zoo hoog oprijst, en zich als ten hemel schijnt te willen verheffen! Onbeschrijfelijk is inderdaad de opgetogenheid van den gevoeligen aanschouwer. De spleet,

spleet, welke tot op eenen aanmerkelijken afstand boven en beneden de brug eng en diep is, en regt-uit loopt, opent een bekrompen maar fraai uitzigt op het Noordgebergte, en aan den anderen kant op de *Blaauwe bergen*, welke, even als het Noordgebergte, aan derzelver zijde, 5 mijl van hier liggen. De brug ligt in het Graaffschap *Rockbridge*, dat zijnen naam van haar ontleent. Zij verschafft eenen gereeden en goeden weg door een dal, waar men, tot op eenen aanmerkelijken afstand, geenen anderen vindt. Het riviértje, dat onder haar doorloopt, heet *Cedarcreek*, en heeft water genoeg, om een molen in beweging te houden; offchoon de bron slechts 2 mijl boven de brug ligt."

Ik moet, helaas! bekennen, dat ik geen dichter ben. Nogtans verheugde het mij zeer, dat ik mij de moeite gegeven had, om hier heen te reizen, daar deze brug gewisfelijk een der grootste natuurwonderen is, welke ik ooit gezien heb; en ik heb evenwel den *Vesuvius* gezien, en den Ierschen *geants Causeway*, en het eiland *Staffa*, en den waterval der *Niagara*. De beek onder de brug had bijkans geen water, en volstrekt geen loopend; hierom betwijfel ik het werkelijk bestaan van den molen. Ik vond het gezigt van beneden het tref-fendste.

Den 23 November verlieten wij, in de stikvolle *stage*, welke des morgens te half 7 uur in de omstreken van het Natuurwonder kwam, de vermelde herberg, die tamelijk goed is. Er zaten in den

wagen 4 Heeren uit den Staat *Tenessee*, die als leden van het Congres naar *Washington* reisden. Ik plaatste mij naar gewoonte bij den voerman op den bok, waar er genoegzame ruimte voor mij was, en ik de frische lucht inademde. Tot aan *Lexington* reden wij langs denzelfden weg, dien wij den vorigen dag bereden hadden. Ter gezegder plaats hielden wij een weinig stil, en werd ik nu het voorwerp van vele nieuwsgierige vragen van aldaar wonende afstammelingen van Duitschers. Het stadje was d nagenoeg 40 jaar geleden aangelegd, en heeft bij de 1100 inwoners. In de nabijheid staat op eene hoogte een groot, en met tin gedekt, arsenaal der republiek. Van *Lexington* voortrijdende, verlieten wij den weg des vorigen dags, en pasfeerden wij door de vrij aanzienlijke dorpen *Brownsburgh* en *Middleburgh*. Hier en daar reden wij over eenen aardweg, die om de voortdurende droogte vrij goed was; doch elders stiet de wagen op den hobbeligen grond allergeweldigst. Het ging meestal door bosch. Wij troffen afzonderlijk staande landhoeven aan, en vele reizigers te paard, waaronder welgekleede blanke vrouwen. Al onze voerlieden in dezen Staat waren blanken. Zulks bevreemde mij, daar de ondernemers zich tegen veel minder loon van zwarte voerlieden hadden kunnen bedienen; maar ik verstond, dat de *mailstage*, met welke wij reisden, in dezen Staat door geene zwarten mogt worden gereden. Tegen 9 uur in den avond kwamen wij wederom te *Staunton* aan, en betrokken wij er ons vorig verblijf in *Chambers hotel*.

XIV.

*Weyhers cave. Charlottesville. Virginia
university. Monticello. Richmond.
Monroe, en Columbia.*

Den 24 November verreiden wij des morgens na negenen met een afgehuurden wagen van *Staunton*, om langs een omweg over de vermaarde *Weyhers cave* naar *Charlottesville* te rijden, waarheen wij onze zware bagage met de *stage* vooruit zonden. Tot aan de *cave* reden wij 18 mijl ver meestal langs een goeden aardweg. Wij namen er ons verblijf in een alleen staand huis, dat aan een Pensylvanischen Duitscher, MOHLER geheeten, en van Saksische afkomst, toebehoorde. De weg liep door een vrij heuvelig en woudrijk oord. Voor een beminnaar van de jagt moet het hier een heerlijk land zijn, daar wij twee kudden patrijzen aantroffen, die slechts uit den weg liepen, om voor den wagen plaats te maken, en die naauwelijks 10 schreden van ons wederom bleven zitten. Aan de kleine *creeks* zaten eene groote menigte watersnippen zich te baden. MOHLERS huis staat aan

eene

eene vrij aanzienlijke *creek* van den naam van *South river*, welke hier, door middel van een afgeleiden waterloop, een korenmolen en de hamers van een ijzerwerk in beweging brengt. De molen behoort aan MOHLER toe, die hier ook eene branderij van whiskey, meer dan 100 akkers land, en 4 neger-slaven bezit. Hij bouwt meestal tarwe, weinig rogge, maar veel mais. Zijn molen is een hecht gebouw, en van binnen zeer beknoptelijk ingerigt. Dezelve bragt mij den grooten stoommolen van *Baltimore* voor den geest, en heeft slechts 2 molensteenen, een voor de tarwe en een voor de mais. Het uitgebuild meel wordt naar *Richmond* en zelfs naar *Baltimore* verzonden. De vernuftige MOHLER heeft aan dien korenmolen nog een zaagmolen verbonden, en een molensteen, om vlas te breken. Want er wordt hier ook vlas gebouwd, offchoon niet veel. De droogte van het loopend jaar had dit gewas ganschelijk doen mislukken.

De ingang van WEYHERS hol is ongeveer eene halve mijl van MOHLERS huis verwijderd, en in het midden van een bergwand aan den oever der *South river* gelegen. Wij kropen, elk met eene kaars, op den buik naar beneden, en kwamen straks in een ruim, waar wij regtop konden staan, en eenige schoone stalactiten zagen, die meestal zuilen vormen. Dit ruim noemt men de *antichambre*. Uit hetzelfde geraakt men in eene zaal, welke naar een druipsteen, die aan een draak gelijken moet, *dragons room* genoemd wordt. Eenige stalactiten zweemen naar watervallen; alwaarom eene
zelfs

zelfs den naam van *Niagara fall* voert. De volgende galerij wordt, naar een beeld in hetzelfde, *Devils gallerij* genoemd; offchoon dat beeld mij meer eene overeenkomst met eene lieve vrouw, dan met den Duivel scheen te hebben. Eene gansche laag druipsteen had zich van het gewelf boven haar losgemaakt, zweefde eenigermate tuschen hemel en aarde, en leverde eene schoone vertooning op; vooral daar er zich tuschen het gewelf en de losgemaakte laag nieuwe stalactiten gevormd hadden. Uit die galerij leidt eene enge kloof naar een verder gelegen ruim, *Salomons tempel* geheeten, met gansch zonderlinge stalactiten, die meestal bladvormig en doorschijnend zijn, en van boven tot op den grond afhangen. Niet ver van daar is een dusgenoemd *bride room*, waar de stalactiten, als huiden in eene looierij, van de zoldering afhangen. Dan komt men in een ander gewelf, *drum room* geheeten, waar de stalactiten, als men een steen tegen dezelve aan werpt, een geluid geven, hetwelk aan dat der pauken gelijk. Andere in een kring staande staven geven, als men met een stok daarop slaat, een octavo toon aan. Men gaat nu, door een glibberigen gang, voorbij eene opening, die er als een opgebroken antiek graf uitziet, en ter gedachtenis van zeker iemand, die er in viel, *Patterfons graf* geheeten wordt. Langs een tamelijk vermolmden ladder komt men voorts in eene ten minste 50 schreden lange zaal, met eene zeer hooge zoldering, en een wel geëffenden vloer, *ball room* geheeten, waarin banken staan, en

en de bezoekers, als zij dames bij zich hebben, vaak min of meer worden gezegd te dansen. Men klimt alsdan een anderen ladder af, moet op handen en voeten door eene engte kruipen, en komt aan eene natuurlijke, maar zeer glibberige trap, *Jakobs ladder* genoemd, welke men afklimmen moet. Nu dringt men, door een naauw hok, *dungeon*, in een grooter ruim, *Senate chambre*. Vervolgens moet men zich wederom van een voozen ladder bedienen, om in eene lange galerij, *Washington hall* te geraken, welke haren naam van eene groote in het midden staande stalactite, *Washington's statue* geheeten, heeft ontleend. Niet ver van deze stalactite is er eene kleine bron. Daar ik intuschen reeds sinds eenige dagen in mijne ingewanden kwade gevolgen van het drinken van water uit de kalkrotsen gevoelde, kon ik, in weerwil van mijnen brandenden dorst, niet besluiten, om dat water te proeven. Nevens die *hall* is een klein ruim, waar de druipsteen, die de rots bekleeden, eene kristalfoortige blinkende oppervlakte hebben; weshalve dat ruim *diamond room* genoemd wordt. Verderheen komt men in eene ruime zaal, *dining room*, waar eenige stalactiten niet ongelijk aan een buffet zijn, dat met fleschen en glazen bezet is. De laatste tot dusver bezochte zaal heet *Jefferson hall*. Men ziet hier nog meer kloven; en ik geloof vastelijk, dat men met weinig moeite een nieuwen gang zou kunnen openen en nieuwe gewelven ontdekken; dat te meer der moeite waardig zijn zou, daar de reeds gevonden-

dene holligheden waarschijnlijk met de reeds voor lange jaren ontdekte, en door JEFFERSON beschrevene, *Madisons cave* zamenhangen, welke in denzelfden berg begrepen, en welker ingang slechts 300 yards van dien van *Weyhers cave* verwijderd is. Na dat het laatstgenoemde dezer hollen in 1806 door een Duitschen boer, WEYHER geheeten, ontdekt, en van ladders, banken, enz. voorzien is, wordt het andere te minder bezocht, daar zijne schoonste stalactiten, zoo men wil, door de onbescheidenheid der vreemdelingen vernield zijn geworden.

In *Weyhers cave* werd mijne opmerkzaamheid bijzonderlijk door scherven van druipsteenkorsten gewekt, die, van het bovenste des gewelfs losgebroken, ten deele nog daaraan vast hangen, en uit de vorming van nieuwe stalactiten zeer zonderlinge gedaanten erlangen. De eene geleeke aan eene groote paarlemoerschaal, de andere aan een spiegel, enz. De *cave* is van het afdruipend water steeds vochtig, maar toch minder, dan ik verwacht, en dan ik andere druipsteen-hollen in *Duitschland* en *Engeland* gevonden had. Ik vond het er vrij warm, en de lucht zeer zuiver. Onze kaarsen brandden helder, en wij gevoelden onze ademhaling volstrekt niet bezwaard.

Uit *Jefferson hall* floegen wij den tamelijk moeilijken terugweg in; en, toen wij het daglicht wederom bereikten, was hetzelfde reeds vrij sterk aan het afnemen. Wij bragten den avond bij onzen vriendelijken waard aan den vuurhaard door. Dezelve had een Nürnberger *Bijbel*, in folio, van het

het jaar 1765, met de afbeeldingen van verscheidene mijner voorouders, als Hertog WILHELM IV, Hertog BERNHARD, enz. Het trof mij, dat mijn geslacht mij in het binnenste van *Virginia* aan gene zijde van de *Blaauwe bergen*, dus herinnerd werd.

Den 25 November braken wij omstreeks 9 uur op, om 32 mijl ver over de *Blaauwe bergen* naar *Charlottetown* te rijden. De weg loopt door een vrij onbebouwd land. Wij vonden geen enkel dorp, en naauwelijks een dozijn alleenstaande huizen. Na 3 mijl afgereden te hebben, bereikten wij den westelijken voet der *Blaauwe bergen*, die geen onaangenaam vertoon maken, daar zij tot aan den top met hout begroeid zijn. Wij reden vervolgens door een eng dal verder. Toen de weg bergop begon te loopen, stapten wij uit den wagen, en wij wandelden tot aan den anderen kant van het gebergte. De weg was zoo steil niet, als ik verwacht had, en hij was tamelijk goed. Daar hij hoog opwaarts liep, en de dag veel helderder was, dan de vorige dagen, hadden wij verscheidene schoone gezigten. Het woud bestond uit eiken, en verschillende soorten van noten- en kastanjeboomen, hier en daar ook uit dennen, laurieren en acacias. Immergroene *rhododendrons*, welke in *Engeland* door een aantal liefhebbers zoo duur betaald worden, groeijen hier in menigte, benevens wilde wijnstokken, die zich met sterke stammen en ranken om de boomen slingeren. Het gezigt in het gebergte zou nog schooner zijn geweest, als men er sporen van menschelijke woningen

gen had gezien; maar wij zagen op den ganschen bergweg van 7. of 8 mijl, slechts 2 éllendige log-huizen, door morsige, en met lappen behangene, negergezinnen bewoond; en wij ontmoetten slechts eenige karren met meelvaten.

Het gebergte afgewandeld hebbende, bereikten wij aan deszelfs Oostelijken voet eene hoeve, welke er wel uitzag, *Brown's farm* heette, en een molen nevens zich had. Het huis, waar wij middag hielden, ligt zeer fraai, midden tusschen de daartoe behoorende velden; men had van de *piazza* voor hetzelfde een zeer schoon gezicht van het gebergte. Van daar tot *Charlottville* hadden wij nog 20 mijlen af te leggen. De weg werd min heuvelig, ten minste hadden wij verder geen gebergte te bestijgen; nogtans stiet de wagen immer geweldig. Tegen 8 uur des avonds bereikten wij *Charlottville*, in welks nabijheid de hooge school *Virginia university* zeer onlangs was aangelegd. De herberg, welke wij voor ons in het stadje vonden, was vrij middelmatig.

Den volgenden morgen wandelden wij naar de gezegde nieuwe stichting. Dezelve was in Maart laatstleden het eerste geopend, en werd reeds meer dan 130 studenten gezegd te bevatten. Men moet er aanvankelijk een mangel van ondergeschiktheid bespeurd hebben; en er waren eenige studenten, die men voor de raddraaiers hield, weggezonden. De gebouwen zijn alle gansch nieuw, en nogtans schenen eenige reeds bouwvallig te zijn, en stonden nog meer andere het te worden, daar men voor-

I. D.

Ee

na-

namelijk hout als bouwstof gebezigd had. De bibliotheek was nog niet voltooid, maar moest naar den aanleg zeer schoon worden. Een koepel boven haar is, met eene verkleining tot op de helft, naar het model van dien des Romeinschen Pantheons gebouwd. De rotunda, welke hij dekt, is voor openbare Akademische handelingen bestemd; doch men zegt, dat zich daarin, als men luide spreekt, eene echo vormt, welke de stem des Redenaars onverstaanbaar maakt. Onder die rotunda zijn drie eironde zalen, welker bestemming nog niet vast bepaald is. De kolonnade voor dit gebouw zal, naar men zeide, zeer schoon worden. De kapiteelen voor de zuilen waren in *Italië* gemaakt, en zouden reeds aangekomen zijn. De overige gebouwen bestaan uit 10 huizen voor Profesoren, 6 herbergen, waar de studenten eten, en 111 kamers in vier rijen; van welke rijen de middelste, aan het langwerpig vierkant voor de rotunda, de huizen der Profesoren, en de uiterste de herbergen nevens of in zich hebben. Elke kamer is voor 2 studenten geschikt. De huizen der Profesoren hebben achter zich groote tuinen, van muren omgeven, in welker bouw, en dien der huizen zelve, de ontwerper van alles, de Heer JEFFERSON, eenen bijzonderen smaak heeft aan den dag gelegd. Hij is Rector van de stichting, voor welke de Staat van *Virginia* eene aanzienlijke som heeft afgezonderd. Wij wendden ons, met vragen naar een en ander, tot een Heer, dien wij er toevallig aantroffen; en dezelve bevredigde ons

-ver

ad. De bi-
moest naar
n koepel bo-
op de helft,
chen Panthe-
hij dekt, is
gen bestemd;
als men luide
stem des Re-
er die rotunda
stemming nog
de voor dit ge-
choon worden.
en in *Italië* ge-
men zijn. De
uizen voor Pro-
identen eten, en
ke rijen de mid-
t voor de rotun-
en de uiterste
n hebben. Elke
hikt. De huizen
ch groote tuinen,
ouw, en dien der
n alles, de Heer
naak heeft aan den
de sifting, voor
ne aanzienlijke som
n ons, met vragen
r, dien wij er toe-
ve bevredigde ons
-ver

verlangen met de grootste beleefdheid. Hij was Hoogleraar in de Geneeskunde, DONALDSON geheeten, een geboren Engelschman, en met nog drie andere Profesoren in het voorjaar uit *Engeland* hier aangekomen. Hij toonde ons de nog zeer zwakke boekerij, welke voorloopig in eene gehoorzaal was geplaatst. Zij bevattede verscheidene werken der Hoogduitsche fraaije letterkunde. Men zeide, dat er een groot aantal boeken uit *Europa* op weg was. De Universiteit heeft eene zeer gezonde ligging op een heuvel, waar men een schoon uitzigt op de *Blaauwe bergen* heeft.

De Heer JEFFERSON had ons aan de tafel van zijn gezin genoodigd. Daar intusschen *Charlottesville*, een plaatsje van ongeveer 800 inwoners, slechts een eenigen huurwagen bezat, en dezelve juist afwezig was, hadden wij, ter opvolging van de uitnoodiging, den wandelstaf aan te grijpen, en de 3 mijl tot aan *Monticello* te voet af te leggen. Wij bezigden een voetpad, dat door wel bebouwde en omtuinde akkers liep, en wij pasfeerden een riviertje van den naam van *Rivanna*, over een ruwelijk behouwenen boomstam zonder leuningen. Wij beklommen vervolgens eenen vrij steilen en houtrijken heuvel, en vonden op deszelfs top het huis van den gewezenen President. Hetzelve staat op een open plein, is van baksteen gebouwd, en vormt een langwerpig vierkant, welks korte zijden rond afloopen, terwijl de lange elk een portico met 4 zuilen aan zich hebben. Ons vergeefsch wachtten naar een huurwagen, en de langdurigheid van

onze wandeling, hadden ons derwijze opgehouden, dat wij het gezelschap reeds aan tafel vonden. De Heer JEFFERSON bespeurde ons inmiddels niet zoo haast, of hij kwam ons zeer vriendelijk te ontmoet, verzocht ons om plaats te nemen, en liet nog eenmaal voor ons opdragen. Het was een rijzig man van 86 jaren, met lange witte haren, en een opregt voorkomen. In het gesprek was hij zeer levendig, en zijne zielsvermogens schenen, even als zijn gehoor en gezigt, bij den toenemenden ouderdom volstrekt niet afgenomen te hebben. Ik vond in hem een ongemeen wel in stand gebleven grijsaard, dien men, als men deszelfs ouderdom niet geweten had, voor een man van 60 jaren zou hebben gehouden. Hij vraagde mij, wat ik in *Virginia* gezien had. Ik sprak tot zijn genoegen over alle plaatsen, welke ik wist dat hem wel gevielen. Het gezelschap aan tafel bestond uit de kinderen van zijne dochter, Mevrouw RANDOLPH, en uit een Engelschen Profesfor in de Wiskunde aan de *Virginia university* en deszelfs vrouw. Ik bragt het gesprek op de universiteit, en bemerkte dat zij den Heer JEFFERSON na aan het hart lag. Hij verwachtte voor haar eene zeer schitterende toekomst; en zij, en de *Harvard University* bij *Boston*, schenen hem binnen kort de eenige hooge scholen in de Vereenigde Staten te zullen zijn, waar de jonge lieden een wezentlijk klasiek en grondig onderwijs erlangen zouden (*).

N

(*) Gaarne hadden wij et reglement voor de zonder

lin.

Na den maaltijd wilden wij afscheid nemen, en naar *Charlottesville* terug wandelen; maar de Heer JEFFERSON gedoogde zulks niet. Wij moesten bij hem vernachten. Wij sleten er den avond aan den haard, en spraken over reizen, over onderwerpen uit de Natuurlijke historie, en over de fraaije Kunsten, waarvan wij in onzen gastheer een grooten minnaar vonden. Hij gewaagde ook van zijne reizen in *Frankrijk* en langs den *Rijn*, waar het hem zeer wel bevallen had. Welken indruk de schoone natuur op hem maakte, dit bewijst zijne beschrijving van *Virginia*. Slechts sinds 8 maanden, zeide hij, kon hij niet meer rijden; anders had hij het dagelijks gedaan, om zich in het schoon omliggend oord te verlustigen. In het aanstaand voorjaar hoopte hij zulks op nieuw te zullen kunnen doen. Des avonds tusschen 9 en 10 uur scheidde het gezelschap, en bragt men mij naar eene fraaije slaapkamer.

Den volgenden morgen wandelde ik vroegtijdig om het huis henen, en bewonderde ik het schoone Panorama, dat men aldaar voor oogen heeft. Aan de linkerhand ziet men de *Blaauwe bergen*, en de lagere heuvels tusschen dezelve en *Monticello*. *Charlottesville*, en de Univerfiteit aan gene zijde

linge hooge school, waar geen student eene vrije kamer heeft, door haren ontwerper aan den doorluchtigen schrijver medegedeeld gezien.

Aann. van den VERTALER.

de van het stadje, lagen voor mijne voeten. Mijne oogen verlustigden zich in de beschouwing van het dal, dat van de *Rivanna*, welke zich vervolgens met de *James river* vereenigt, doorloopen wordt; en regts af zag ik het vlakke gedeelte van *Virginia*, dat zich tot eenen onoverzienlijken afstand uitstrekt. Slechts achter mijn standpunt was een heuvel, die boven hetzelfde uitstak, en mijn gezigt beperkte. Het huis was van binnen eenvoudig en eenigzins ouderwetsch gemeubileerd. In het portaal stond een marmeren kagchel, met het borstbeeld van den Heer JEFFERSON door CÉRACHI. In de kamers hingen verscheidene schilderijen, kopijen naar de beroemdste tafereelen uit de Italiaansche school, gezigten van *Monticello*, *Mount Vernon*, de voornaamste gebouwen van *Washington*, *Harpersferry*, de *Natural bridge* (hiervan eene schilderij met olieverf en eene koperen plaat), VAN DER LYNS gezigten van *Niagara*, TRUMBULL's schets van zijn groot tafereel, dat de overgave van *Tork* voorstelt, eene teekening van denzelfden, HECTORS afscheid door WEST geschilderd, en door hem aan den Generaal KOSCIUSKO geschonken, eindelijk verscheidene portretten van den Heer JEFFERSON, waaronder eene profielteekening door STUART het beste was. In de zaal stond een borstbeeld van NAPOLEON, als eersten Consul, en een van Keizer ALEXANDER. De Heer JEFFERSON bewonderde NAPOLEONS militaire talenten, doch beminde hem niet. Na het ontbijt, dat wij met het gezin nuttigden, namen wij van den

voeten. Mij-
 houwing van
 e zich vervol-
 t, doorloopen
 e gedeelte van
 enlijken afstand
 dpunt was een
 , en mijn ge-
 oinnen eenvou-
 neubileerd. In
 gchel, met het
 door CÉRACHI.
 childerijen, ko-
 en uit de Itali-
 onticello, Mount
 en van Washing-
 bridge (hiervan
 e koperen plaat),
 Niagara, TRUM-
 reel, dat de over-
 eekening van den-
 or WEST gefchil-
 neraal KOSCIUSKO
 ne portretten van
 r eene profillecke-
 was. In de zaal
 LEON, als eerften
 KANDER. De Heer
 EONS militaire ta-
 . Na het ontbijt,
 namen wij van den

eerwaardigen grijsaard afscheid, en keerden wij te voet naar *Charlottesville* terug. De Heer JEFFERSON bood ons zijne koets wel aan, doch ik wees dat aanbod van de hand, en gaf in den schoonen en koelen morgen de voorkeur aan het wandelen.

Na den middag verlieten wij *Charlottesville* in eene tamelijk goede *stage*, om naar *Richmond* te rijden, welke hoofdstad van *Virginia* 80 mijlen van daar lag. Er reisde met ons slechts een student, dus zaten wij zeer gemakkelijk. Maar de *stage* ging slechts 10 mijl ver, tot aan eene kleine, eenzaam in het woud liggende, herberg, bij *Mistis BOYD*. Wij reden dicht langs *Monticello* henen, en over eene vrij diepe waadbare plaats in de *Rivanna*, aan welks linker oever wij ons eenige mijlen ver bleven houden. De beide oevers waren tamelijk hoog, en hier en daar rotzig. De weg liep overigens meestal door wouden, en was vrij heuvelig en hobbelig. Ten deele was het een dusgenoemde *Causeway*, in *Duischland* onder den naam van *Knüppeldamm* bekend.

Den 28 November togen wij des morgens te half drie wederom op weg, om de overige 70 mijlen tot aan *Richmond* af te leggen. De nacht werd door de maan verlicht, maar was zeer koud. De *stage* beviel meer; de weg verbeterde zich, doch liep meestal door bosch, en leverde niets belangrijks op. Eerst toen wij de vrij breede *James rivier* naderden, langs welker oever wij eenige mijlen ver reden, werd het landschap schooner. Ik zou hetzelfde, als het beter bewoond was geweest,

met het land aan de *Elbe* boven *Dresden* hebben kunnen vergelijken. De grond was aanvankelijk leemig, en vervolgens zandig. De wisfeling van paarden greep aan eenzame herbergen plaats. *Gordonsville* en *Goochland* waren de eenige dorpen, door welke wij pasfeerden; en ook aldaar waren de huizen op een afstand van elkander geplaatst, en bijkans alle van hout. Wij reden langs den linker oever der *James river*, en kwamen voorbij een bevaarbaar kanaal, dat bij de 80 mijlen boven *Richmond* landwaarts in schijnt te loopen, en met veel zorgvuldigheid aangelegd schijnt te zijn. De houten bruggen waren dit althans; en eene waterleiding met 2 bogen, die het kanaal over eene beek met hooge oevers voert, was wel gemetsfeld. Tegen 8 uur des avonds bereikten wij *Richmond*, waarvan de 17000 inwoners van tweederlei kleur zijn. Naar de huizen te oordeelen, moet het eene welvarende plaats wezen. Wij namen er ons verblijf in *Union hotel*, een groot en zeer wel ingerigt logement. Het deed mij waarlijk goed, dat ik mij wederom in eene stad van eenig aanzien bevond, daar ik zoodanig iets reeds bijkans ontwend was.

Den 29 November konden wij niet voortreizen, daar er in de rigting, die wij volgen wilden, noch stoomboot noch *stage* ging. Mijn oogmerk was, namelijk, naar *Torktown* te gaan, aldaar de overblijffelen der Engelsche vestingwerken uit den omwentelingskrijg te beschouwen, hierop naar de vesting *Monroe* op *Old point comfort*, en voorts
naar

den hebben
 aanvankelijk
 isfeling van
 laats. *Gor-*
 ge dorpen,
 ldaar waren
 r geplaatst,
 ngs den lin-
 men voorbij
 mijlen boven
 pen, en met
 te zijn. De
 a eene water-
 al over eene
 vel gemetfeld.
 rij *Richmond*,
 veederlei kleur
 moet het eene
 en er ons ver-
 eer wel inge-
 ijk goed, dat
 ig aanzien be-
 ijkans ontwend
 et voortreizen,
 volgen wilden,
 Mijn oogmerk
 gaan, aldaar de
 werken uit den
 hierop naar de
 ord, en voorts
 naar

naar *Norfolk* te reizen, daar den *Navy yard* te
 bezigtigen, en dan naar het Zuiden te ijlen, om
 den tijd in te winnen, dien ik in *Virginia* boven mijn
 voornemen had doorgebracht. Ik deed eene wande-
 ling door de stad, om mijne weetgierigheid te vol-
 doen; want groote merkwaardigheden zijn er al-
 daar niet. *Richmond* ligt op den linker oever der
James river, en bestaat uit twee naast elkaar langs
 de rivier loopende straten, en verscheidene onbe-
 duidende dwarsstraten. De voornaamste straat,
 welke het naaste aan de rivier ligt, is volbouwd;
 de andere voorname straat bevat nog niet vele hui-
 zen; de eerstgenoemde is wel eene mijl lang, ge-
 plaveid en met zijpaden van baksteen voorzien.
 Daar men hier, in tegenstelling van *Westelijk*
Virginie, wederom steenkool brandt, ziet de stad
 er vrij zwart uit; en het meerendeel der bevolking
 schijnt uit zwarten te bestaan. De *James river* is
 van hier af eerst bevaarbaar; boven de stad wordt
 de scheepvaart door middel van het voornoemd
 kanaal gedreven, dat zich hier met de rivier ver-
 eenigt, na door eene groote en lange kom geloo-
 pen te zijn, aan welker kaaijen men nog werkte.
 In de stad daalt dat kanaal door 8 sluizen van eene
 aanzienlijke hoogte naar beneden. De wanden van
 hetzelfde tusschen de sluizen zijn slechts van hout.
 Bij den aanvang van de sluizen is er op de hoogte
 eene tamelijk groote kom voor de kanaalbooten,
 die van *Richmond* naar het bovenland, van daar
 naar de stad terug, en niet verder gaan. In den
 hoogen oever nabij deze kom, zag ik eene klove

vol planken hutten, die van negers bewoond werden, en een waar beeld van menschelijke ellende vertoonen. De klove is trechtervormig; en, als het sterk regent, moeten de arme schepsels in dezelve zekerlijk zeer veel van nattigheid uitstaan. Beneden de flui-zen ligt er over de *James river* eene houten brug op bokken. Van die brug loopt er eene zijbrug naar een midden in de rivier gelegen eilandje, waar-
op een publieke tuin is. Boven dat eilandje ver-oorzaakt eene klippenbank, welke dwars door de rivier ligt, een kleinen waterval. Verder naar bo-ven moeten er nog meer watervallen in de rivier zijn.

Op eene hoogte, welke genoegzaam boven de stad uitkomt, verheft zich het Statenhuis, *Capitol* geheeten, dat mij de *maison quarrée* te *Nîmes* in *Frankrijk* herinnerde. Aan eene der korte zijden van den langwerpigen vierhoek staat een portico met 8 Ionische zuilen. Die zuilen zijn intusfchen slechts van hout, en hebben, van nabij befchouwd, een zeer vervallen aanzien. Het gebouw heeft aan elke lange zijde een ingang met een bordes. De zaal midden in het huis prijkt met een levensgroot, marmeren, doch eenigzins smakeloos, standbeeld van den President WASHINGTON. Het stelt den grooten man voor in uniform, met de rechterhand op een staf rustende, en den linkerarm op een roedenbundel, aan welken een zwaard hangt, en tegen welken een ploeg leunt. In een der zijkamers hield het *Court of the United States* juist eene zitting, om eenen uit *Frankrijk* geboortigen koop-
vaar-

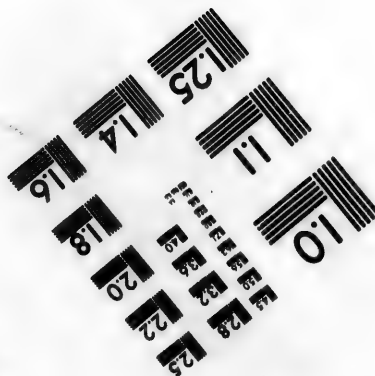
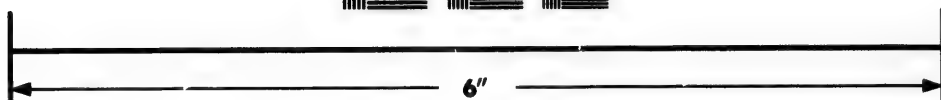
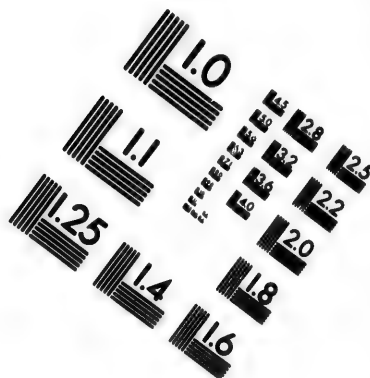
ond werden ,
de vertoonen.
het sterk re-
elve zekerlijk
eden de flui-
houten brug
eene zijbrug
landje, waar-
eilandje ver-
wars door de
rder naar bo-
n in de rivier

am boven de
huis, *Capitol*
e te *Nimes* in
r korte zijden
t een portico
ijn intusfchen
ij beschouwd,
ouw heeft aan
n bordes. De
n levensgroot,
os, standbeeld
Het stelt den
de regterhand
rm op een roe-
hangt, en te-
n der zijkamers
juist eene zit-
oortigen koop-
vaar-

waardijfschipper te vonnissen. Die man had twee malen zijn schip laten zinken, om zich de gelden, waarvoor hetzelfde verzekerd was, te doen uitbetalen. Bij eene van die gemaakte schipbreuken had eene vrouw, welke zich aan boord bevond, haar leven verloren, en hierom was de schipper wegens doodslag aangeklaagd. Het deed mij leed, dat ik de pleitende Advokaten niet regt verslaan kon, daar ik hoorde, dat de beschuldigde de beste pleiters van *Richmond* tot zijne verdediging aangenomen had. De zaak werd niet beslist. Achter het *Capitol* staat het raadhuis, een hecht gebouw, met een portico, die zich door 4 Dorische zuilen van steen onderscheidt. Binnen in hetzelfde bemerkte ik intusfchen niets merkwaardigs. Vergeefs zocht ik bij verscheidene boekhandelaars hier ter stede een plan van de stad en hare omstreken, en eene beschrijving van het kanaal.

Den 30 November wilden wij des morgens te 3 uur *Richmond* verlaten, en onzen voorgenomen togt naar *Yorktown*, enz. aanvangen. Intusfchen wilde men ons in een bijwagen van de *stage* zetten, welke met twee paarden bespannen en te klein was, om mijne bagage te bergen. Daar ik mij nu van dezelfde niet scheiden wilde, gaf ik den ontworpen togt op, en verliet ik de stad des morgens te 8 uur, aan boord van het stoomschip *Richmond*, dat ons de *James river* af naar *Norfolk* brengen zou. In den tusschentijd zag ik bij toeval, hoe de negers behandeld werden. Ik wilde mij den ledigen tijd ten nutte maken, om te schrijven, en vond

Photographic Sciences Corporation

**23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503**

15 12.8
16 13.2
17 13.6
18 20
19 22
20 25

10
11
12
13
14

vond nu, toen ik de kamer, waar ik ontbeten had, wederom intrad, verscheidene slaven, in een wollen deken gehuld, op den grond voor den vuurhaard slapende; en op de vraag, welke ik daaromtrent deed, verstond ik, dat geene slaven ooit een ander bed bekwamen!

Wij hadden tot aan *Norfolk* 122 mijlen af te leggen, en bereikten die stad des avonds tusschen 9 en 10 uur. Het weder was den ganschen dag nattig en slecht. Aan de oevers der *James river*, die vele bogten maakte, en van lieverlede breeder werd, was niet veel te zien. Het reisgezelschap was niet talrijk, en onze reisgenooten waren ver van spraakzaam. Ik kon met niemand hunner een woord wisselen. Er was geene gelegenheid, om te schrijven, daar de stoommachine aan het schip zulk eené beweging bijzettede, dat ik nauwelijks eene pen in de hand vermogt te houden. Ik kon den tijd dus enkel met lezen slijten. Tegen den avond zagen wij op den linker oever der rivier een groot steenen huis, het eenig overblijffel der voormalige stad *Jamestown*, dat de eerste Engelsche vastigheid in *Virginia* was. Men verhaalt nopens zekeren Kapitein SMITH, welke er bevel voerde, de volgende bijkans romanesk luidende historie: Eene inlandsche Prinses POCAHONTAS, dochter van Koning POWHATTAN, dat een der magtigste inlandsche opperhoofden aan den oever van deze rivier was, verliefde op den gezegden Engelschman, en zwom in een stormigen nacht het water over, om hem te verwittigen, dat haar vader en
an-

andere Vorsten tegen zijn leven, en dat van zijne onderhoorigen, hadden zamengezworen. Dus werd zij de reddster der ontluikende Kolonie, en zij werd dat nog tweemaal op dezelfde wijze. Nogtans viel haar beminde eindelijk in eene hinderlaag, en stond hij nu door de inlanders opgeofferd te worden. Toen leide zij haar hoofd nevens het zijne op het blok, en behield zij hierdoor zijn leven nogmaals. Dit werd door een der basrelieven van de groote rotunda in het Washingtonsche Kapitol voorgesteld. Kapitein SMITH was gehuwd, en kon dus de behoudster van zijn leven, toen hij naar *Engeland* terugkeerde, niet mede nemen. Hierom liet hij haar diets maken, dat hij gestorven was, en scheepte hij zich heimelijk in. POCAHONTAS huwde daarop vervolgens aan zekeren RALPH, door wien SMITH in het bevel over de Kolonie vervangen werd; en zij verzelde denzelven naar *Engeland*. Hier ontmoette zij eenmaal toevalliglijk op straat dien SMITH, wien zij dood achtte. Daarop verviel zij in zulk eene zwaarmoedigheid, dat zij *Engeland* verliet om naar *Amerika* weder te keeren, maar op de terugreis van hartzeer overleed (*).

On-

(*) Zij had bij RALPH een eenigen zoon, die zich in *Amerika* vestigde, en twee dochters naliet. Van deze laatste stammen de geslachten van RANDOLPH en ROBINSON af, en door dezelve het geslacht van CLAIBORNE. Gevolgelyk zijn de beide oudste kinderen van Me-

Onder zeer slecht weder landden wij te *Norfolk*, eene stad van 10000 inwoners; en wij namen ons verblijf in *Carrs hotel*, dat eene vrij middelmatige herberg was. Ik maakte met den Heer MERJAU kennis, die hier ter stede Fransch Consul is. Met dezen zeer beschaafden en aangenaamen gezelschapsman voer ik den volgenden dag naar de vesting *Monroe*, die 14 mijl van *Norfolk* ligt. Wij scheepden ons op de stoomboot in, die naar *Baltimore* ging. Bij een zeer gelukkig toeval was dat vaartuig, nevens de stoomboot *Richmond*, bestemd, om het Fregat *Constellation*, hetwelk wegens den slapen wind niet uitloopen kon, naar *Hampton roads* te slepen, welke reede tot voornamen verzamelpaats van de Amerikaansche marine gemaakt zal worden, en daartoe zeer geschikt is. Men beheerscht van hier de gansche *Chesapeake-bay*, die door een groot binnenkanaal met de *Delaware*, en gevolgelijk met *Philadelphia*, in verband zal worden gebragt; een kanaal, langs hetwelke men schepen, die in de laatstgenoemde stad gebouwd zijn, naar *Hampton roads* zal kunnen brengen, om aldaar gewapend te worden. Op eene landpunt, welke in de reede uitsteekt, en *Old point comfort* heet, waar eene

vuur-

VROUW GRYMES, CHARLES EN SOPHRONIA geheeten, nakomelingen van de ongelukkige Vorstin. In de geslachten van RANDOLPH EN ROBINSON, van welke laatste ik te *Nieuw Orleans* een lid heb leeren kennen, werd de oudste zoon POWHATTAN en de oudste dochter POCAHONTAS geheeten.

vuurbaak staat, heeft men eene voorname vesting, *Monroe*, aangelegd; en voor dezelve bouwt men, op eene zandbank, een klein fort met kasematten, *Calhoun* geheeten, dat de reede, of liever den doortogt, nog meer van nabij bestrijken zal. Ten einde deze stelling, op haren regter flank, door geene gelande armee moge kunnen worden omsingeld, wil men alle drooge punten, tuschen de ondoordringbare moerassen, waarin *Norfolk* ligt, versterken, en verder achterwaarts in de baai een groot tuighuis met drooge dokken aanleggen, om na een zeeflag de gansche vloot te kunnen innemen en herstellen. De *Constellation*, door Kapitein WOOLSEY gecommandeerd, was voor het eskader in *Westindie* tot bedwang der zeeroovers bestemd. Het is een der oudste fregatten, en diende reeds in den laatsten oorlog, maar was toen op *Hampton roads* geblokkeerd, en dus buiten gevecht. Het is een dusgenoemde zes en dertiger; maar het schip voert 48 korte en lange twee en dertigponders, die bijkans alle van het bemagtigd Engelsch Fregat *Macedonian* afkomstig zijn.

Nadat onze stoomboot een versterkt eilandje, *Crany island*, en een fort, aan de regterhand gelegen, (beide na den bouw van *Monroe* even onnoodig geworden,) voorbij gestevend was, kwam het aan de *Constellation*, en meerde het zich aan derzelver linkerboord vast, zoo als het stoomschip *Richmond* aan de regterzijde van het Fregat. Toen Kapitein WOOLSEY hoorde, dat ik mij op een van die stoomschepen bevond, kwam hij over, om mij bij hem te

te noodigen. Hij hield zijn verblijf in de batterij, van welke er in zijne kajuit 4 stukken begrepen waren. Nogtans was hij er zeer wel gehuisvest. De achter kajuit was in eene zaal en twee zijvertrekjes afgedeeld, en smaakvol ingerigt. De Officiers hadden hunne hutten beneden, als op een Linieschip. Met veel genoegen zag ik, hoe stil alles er in zijn werk ging, en welke groote zindelijkheid er heerschte. Nergens zag ik ooit zorgvuldiger wering van alle onreinheid; en al, wat van ijzer en koper was, was spiegelglad geschuurd. In plaats van den zandlooper, dien men op onze schepen gebruikt, maar vaak niet volkomen naauwkeurig vindt, staat er hier bij den schildwacht een tijdmeter, naar welken hij de uren afroept. Juist toen wij aan boord van het schip kwamen, werd deszelfs laatste anker geligt, en wij werden door de beide stoombooten tegenover de vesting *Monroe* gebragt. Daar werd het anker wederom geworpen; en de stoomschepen vervolgden hunnen weg.

Kapitein WOOLSEY liet ons door eene sloep met 12 roeijers, onder bevel van een Adelborst, naar de vesting brengen. Aldaar stond eene wacht van 30 Mariniers onder bevel van een Luitenant in het geweer, terwijl het Fregat mij met 17 schoten salveerde. Aan land gestapt betrokken wij eene zeer goede herberg, waar wij twee Majoors der Artillerie aantroffen. Na den maaltijd bezigtigden wij de vesting, van welke de Generaal BERNARD het plan gemaakt heeft. Zij bestaat uit een zevenhoek met bastions. Slechts een enkel front kan van den zeekant worden an-
ge-

de batterij;
n begrepen
gehuisvest.
wee zijver-
. De Offi-
als op een
hoe stil alles
zindelijkheid
zorgvuldiger
at van ijzer
chuurd. In
en op onze
omen naauw-
ildwacht een
roept. Juist
vamen, werd
werden door
sting *Monroe*
m geworpen;
a weg.
e sloep met 12
t, naar de ves-
nt van 30 Ma-
n het geweer,
eten salveerde.
eer goede her-
illerie aantrof-
e vesting, van
gemaakt heeft.
ions. Slechts
worden aan-
ge-

getast. Dat naar den zeekant gerigt is, heeft
doorgaande kasematten, en elk stuk vuurt uit een
afzonderlijk gewelf. Aan de gevaarlijkste zijde,
waar de vijandelijke schepen dit land dicht kunnen
naderen, zal er op de *Contre escarpe* eene oever-
batterij met kasematten worden aangelegd, welke
door de zware stukken op den wal ondersteund zal
kunnen worden. Zulk eene batterij was er reeds
te voren als blokhuis van hout gebouwd, en dien-
de nu als kazerne voor de bezetting. De wallen
zijn doorgaans met graniet uit de omstreken van
Washington bekleed. De gewelven zijn van bak-
steen. Het werk is niet aanbesteed, maar wordt,
zoo als de Franschen het noemen, *au mètre cube*
gebouwd, waarbij het aan deugdelijkheid wint.
Het metselwerk is het eenige, dat door betaalde,
en meestal zwarte, arbeiders verrigt wordt; het
overige wordt zulks door militaire gevangenen, die
tot zoodanigen arbeid veroordeeld zijn. De be-
zetting bestaat uit 11 Compagnien kanonniers, die
onder bevel van den Overste FENWICK, en den
Overste Luitenant EUSTIS, een provisieneel regi-
ment vormen. Den eersten had ik te *Washington*
bij den Generaal BROWN leeren kennen, waar hij
zich nog bevond. Aan den laatsten was ik door
den Overste Luitenant BANKHEARD van *New-York*
aanbevolen. Hij noodigde mij, om tot den volgen-
den dag te blijven, opdat hij mij het regiment
mocht kunnen toonen; doch ik moest, om geen
tijd te verliezen, die uitnoodiging van de hand wij-
zen, en ging op de stoomboot *Potowmack*, die van

I. D.

F f

Was.

Washington langs de vesting henen naar *Norfolk* voer. Eene sloep met kanonnières, die in alle zee-plaatsen op het roeijen afgerigt worden, bragt ons aan boord van dat stoomschip, en wij kwamen des avonds omstreeks 9 uur wederom te *Norfolk* aan. Wij hadden den ganschen dag, even als den vorigen, slecht weder gehad. Ik meende nog eenen dag te *Norfolk* door te brengen, om den *Navy yard*, eene mijl van daar, te *Gosport* op te nemen, waarheen de Heer MEYAU mij geleiden wilde. De Logementhouder had, om uit mijne tegenwoordigheid alle mogelijk voordeel te trekken, in de dagbladen aangekondigd, dat hij een middagmaal geven zou, waarbij er schildpaddensoep, wildbraad en wilde eendvogels zouden worden opgedischt. Het noodlot wilde intussehen, dat ik van al dat heerlijke niets genoot. Ik verstond, namelijk, op mijne navraag niet zonder schrik, dat de *mail stage*, het eenige voertuig, om voegelijk naar het Zuiden, en met name naar *Fayetteville*, te geraken, enkel des Vrijdags en des Dingsdags reed, en wij *Norfolk* binnen een half uur hadden te verlaten, zoo wij er niet tot den volgenden Dingsdag begeerden te vertoeven. Daar dit nu in mijn ontwerp volstrekt niet begrepen was, en ik geen wagen naar *Fayetteville* afhuren kon, liet ik mijne goederen hals over hoofd inpakken, nam ik van den vriendelijken Heer MEYAU afscheid, en verliet ik *Norfolk* des voormiddags te half 11 met de *mail stage*, die in Zusammenhang met de stoomboot van *Baltimore* rijdt.

Des

ar *Norfolk*
 in alle zee-
 , bragt ons
 kwamen des
Norfolk aan.
 ls den vori-
 nog eenen
 n den *Navy*
 ort op te ne-
 leiden wilde.
 tegenwoordig-
 n, in de dag-
 middagmaal ge-
 ep, wildbraad
 en opgedischt.
 ik van al dat
 , namelijk, op
 at de *mail sta-*
 gelijk naar het
eville, te gera-
 Dingsdags reed,
 hadden te ver-
 lgenden Dings-
 dit nu in mijn
 was, en ik geen
 kon, liet ik mij-
 en, nam ik van
 heid, en verliet
 II met de *mail*
 stoomboot van

Des

Des avonds tegen 11 uur hadden wij 68 mijl afgelegd, en *Murfreesborough* bereikt. Wij passeerden in de eerste plaats twee zeearmen over zeer lange houten bruggen. Wij reden vervolgens door het kleine *Portsmouth*, voorbij den *Navy yard*, waar ik het Linieschip *Delaware*, en het op de Engelschen buit gemaakte Fregat *Macedonian*, beide in *ordinary* zag, maar geen tijd had, om de gewisfelijk zeer belangrijke stichting wel te beschouwen. Naauwelijks hadden wij de gezegde plaats verlaten, toen wij in een bosch kwamen, dat ons den ganschen dag niet verliet. Het oord, dat wij doorreden, is een groot moeras, en heet *dismal swamp*. De weg, die er door loopt, is zandig. Het woud is zeer dicht, en bestaat uit eiken, waaronder ik de immergroene eik, *live oak*, bemerkte, en voorts uit cipresen, cederen, en op de moerasfige plaatsen uit verscheidene immergroene boomen en struiken, uit dusgenoemde Portugeesche laurieren en hooge doorneiken. Hier en daar vonden wij ook magnolien, en groote slingerplanten aan de boomen, inzonderheid wilde wijfstokken. Deze verscheidenheid van plantsoen moet zich des zomers zeer schoon voordoen. Ik hoorde intusfchen, dat men alsdan grootelijks van vliegen en muskieten geplaagd werd, en er zich dan aldaar vele slangen bevonden. Men zeide, dat er zich in het moeras vele beeren ophielden, die intusfchen nooit een mensch aanrandden. Te *Suffolk*, 28 mijl van *Norfolk*, hielden wij het middagmaal. Het is eene kleine plaats, met houten huizen,

midden in het bosch. Het witte brood begon ons van lieverlede te begeven. Hier werd deszelfs plaats door koeken vervangen, die van mais gebakken waren. Aan gene zijde van *Suffolk* reden wij voorbij het eerste veld met boomwol, dat ik zag. Na dat de avond gevallen was, pasfeerden wij de grenzen, verlieten wij *Virginia*, en kwamen wij in *North Carolina*. Wij geraakten in vrijenge en slechte ponten over de beide rivieren *Nottoway* en *Meherrin*, welke overtocht bij de plaats grijpende duisternis zeer gevaarlijk was. Kaarsen en lampen schenen hier zeldzaam te worden. Het licht der weinige huizen, die wij voorbij reden, bestond meestal uit harfige spaanders. Wij namen daarvan een aantal mede, om licht te hebben. De reis werd in den donkeren en regenachtigen avond zeer onaangenaam. Te *Murfreesborough* stapten wij aan eene zeer middelmatige herberg af, waar ik mij, uit hoofde van sterke afmatting, straks nederleide, om een oogenblik rust te genieten.

Den 3. Decembér gingen wij des morgens te 2 uur, onder eenen geweldigen regen, die den ganschen dag bijkans onafgebroken voortduurde, op weg naar eene gansch eenzame herberg, *Emersons tavern* geheeten, en op den afstand van 75 mijl gelegen. Het land was, zoo als den vorigen dag, digt met hout begroeid, dat, vooral in de menigvuldige moerasige streken, uit hoofde van de immergroene boomen en struiken, aan de oogen eene zeer schoone verscheidenheid aanbood. Op menige plaats vonden wij den grond cenigzins bebouwd.

Dit

begon ons
 rd deszelfs
 an mais ge-
 Suffolk reden
 wol, dat ik
 asfeerden wij
 en kwamen
 n in vrijenge
 ren Nottoway
 slaats grijpen-
 arfen en lam-
 en. Het licht
 reden, bestond
 namen daarvan
 ben. De reis
 gen avond zeer
 stapten wij aan
 f, waar ik mij,
 raks nederleide,
 es morgens te 2
 n, die den gan-
 voortduurde, op
 rberg, Emersons
 and van 75 mijl
 den vorigen dag.
 rat in de menig-
 oofde van de im-
 aan de oogen eene
 ood. Op menige
 ngezins bebouwd.

Dit

Dit was het geval bij de plantagies, waar mais en
 boomwol geteeld werd. Zulk eene plantagie heeft
 slechts houten gebouwen. In het midden staat het
 heerenhuis met eene *piazza*; regts en links ziet
 met de loghuizen der negerflaven, benevens schu-
 ren voor de mais en boomwol. De paarden staan
 in zeer luchtige houten stallen. De koeljen en
 varkens blijven den ganschen winter door in de
 ruime lucht, op plaatsfen, die met *worn fences* om-
 tuind zijn. Slechts het mestvee wordt in stallen
 geplaatst. Op verscheidene plantagies zagen wij
 dnsgenoemde *cotton-gins* of katoenmolens, in welke
 het zaad door middel van een cilindrischen hekel
 uit de boomwol gehaald wordt. Die molens wor-
 den of door water, of door paarden bewogen. De
 boomwol, die van zaadkorrels gezuiverd is, wordt
 in eene groote kist gedaan en zamengedrukt. In
 die kist steekt een zak, welke de boomwol om-
 vatten moet; en, als zij daarin is, wordt er op
 de kist, door middel van eene schroef en 2 paar-
 den, die ze draaijen, een deksel gedrukt, om het
 katoen digt ineen te persen. Het deksel vervol-
 gens wederom weggenomen zijnde, wordt de zak
 uit de kist geligt, van boven digt gemaakt en met
 koorden omwonden. In zulker voegen vormt men
 de katoenbalen, die, door elkander genomen, 300
 pond wegen. Die arbeid is zeer moeilijk; en men
 kan op eenen dag slechts 2 balen gereed krijgen.
 Zoo men, in plaats van het ongegeschikt werktuig,
Brahmah's waterpress bezigde, kon men zekerlijk
 veel tijd, kosten en krachten sparen. Het grove

Ff 3

lijn-

lijnwaad. dat men tot het pakken van de boomwol bezigt, wordt in *Engeland* geweven.

Wij passeerden den *Roanoke* in eene vrij slechte pont. De oevers van die rivier zijn in der daad schilderachtig, en zweemen, om de menigvuldige Zuidelijke gewassen, naar een park. In het stadje *Tarborough*, aan den *Tar*, aten wij in eene zeer goede herberg, na de rivier met eene pont gepasseerd te zijn. Ons nachtverblijf, dat wij 's avonds te 8 uur bereikten, was eene alleen staande plantagie. Derzelver huis had slechts een schoorsteen en haard van baksteen; het was overigens van hout, en vrij doorluchtig. Men wees ons eene afgeschotene slaapkamer op zolder aan, die in haren vloer retten had, door welke men in de kamer onder haar kon nederzien. Als er in zulk een huis brand ontstaat, is hetzelfde niet te redden. Wij waren des voormiddags voorbij de rookende overblijffelen van een schoolgebouw gereden, dat in een uur afgebrand was, en waarvan enkel de schoorsteen was blijven staan. De loghuizen der neger-slaven zijn bijzonder doorluchtig, en verschaffen bij avond, als er in dezelve licht brandt, een zonderling schouwspel aan de voorbijgangers. De weg was doorgaans zandig geweest, doch werd, op de menigvuldige moeraslige plaatsen, door een *Causeway* afgebroken, die ons in de *mail stage* vreesfelijk tegen elkander stiet en hoste. Het stadje *Tarborough*, waar wij gesplijzigd hadden, telt ongeveer 800 inwoners, is regelmatig gebouwd, en heeft breede straten, maar slechts houten huizen. Ik zag er
niet

niet meer dan twee van baksteen. Had ik er meer gezien, dan zou ik de aangename plaats met een Hollandsch dorp vergeleken hebben gehad.

Den volgenden morgen verlieten wij ons luchtig nachtverblijf, op den gewonen tijd van afrijden, te 3 uur. Wij dachten 86 mijl af te leggen, en het tot aan *Fayetteville* te brengen. Wij reden den ganschen dag door dicht bosch, en troffen geen enkel dorp aan, maar slechts alleen staande plantagies, die van mais en katoenvelden omgeven waren. Wij hadden verscheidene dagen achter elkander vogelsoorten gevonden, die voor mij nieuw waren, inzonderheid vele groote valken, *buzzards* geheeten, welke men niet mag schieten, omdat zij van aas leven, en dus het hunne tot de gezondheid der lucht bijdragen. Wij geraakten in eene kleine en slechte pont over eene vrij breede rivier, die den naam van *Neuse* voert. Aan dezer oevers staan er vele immergroene boomen en struiken. De eiken zijn hier wel niet heel hoog, maar zeer menigvuldig. Men telt er 37 verschillende soorten. Kastanje- en notenboomen vindt men er minder. Wij verstonden, dat dezelve slechts in bergachtige oorden voorkwamen. Niet ver van *Fayetteville*, welke stad wij des avonds tegen 9 uur bereikten, passeerden wij de *Cape fear river* over eene lange brug, welke overdekt was, en van welke ik in het Washingtonsche *Patent office* een zeer goed model gezien had. Ik had in de gezegde stad, welke naar de opgave bloeiend en met 4000 inwoners bevolkt was, eenen dag willen blijven, daar ik van de

uiterst ongemakkelijke reis zeer vermoeid was, en een weinig rondzien wilde; maar ik hoorde, dat ik mij van de *mail stage*, welke den volgenden morgen heel vroeg naar *Charleston* afreed, bedienen moest, bijaldien ik mijne reis daarheen geene 2 gansche dagen verschuiven wilde. Dus besloot ik, om de gezegde *stage* werkelijk te beklimmen; maar nu ontstond er eene tweede zwaarigheid. De *stage* was slechts met 2 paarden bespannen, en kon mijne bagage niet innemen. Gelukkig reed er intusschen eene andere met 4 paarden naar *Columbia* in *South-Carolina*; van waar ik vervolgens naar *Charleston* voortreizen kon; en het eindelijk besluit was, dat ik dien omweg den volgenden morgen dadelijk inslaan zou.

Den 5 December reden wij van *Fayetteville*, 57 mijlen ver, naar *Cheraw* in *South-Carolina*, en wij bereikten die plaats des avonds te 7 uur. Ik vond in den Heer DAVIS van *Columbia*, dien wij ten nieuwen reisgenoot erlangden, een jongen en zeer kundigen gezelschapsman. Het was vrij koud, maar het regende niet. Wij reden op nieuw door bosch, langs een zeer zandigen weg: en wij zagen niet veel 'belangrijks, dan het plantgewas. Naar mate wij ten Zuiden vorderden, deden er zich nieuwe planten op, als jasmijnen, gomboomen, en een mij nog onbekende boom, *melia azedarach*, daar te lande *pride of China* genoemd, en voornamelijk in de nabijheid van huizen staande. Wij paskeerden verscheidene rivieren, inzonderheid de kleine en groote *Pedee*, dicht bij *Cheraw*. Op deze plaats

heid was, en hoorde, dat en volgenden freed, bedienarheen geenë us besloot ik, mmen; maar id. De *stage*, en kon mij reëd er intus- r *Columbia* in volgens naar t eindelijk be- olgenden mor-

ryetteville, 57 rolina, en wij uur. Ik vond dien wij ten jongen en zeer as vrij koud, op nieuw door : en wij zagen ntgewas. Naar deden er zich gomboomen, en lia azedarach, nd, en voorna- staande. Wij nzonderheid de eraw. Op deze plaats

plaats ontmoette ik de Commodores BAINBRIDGE en WARRINGTON, en den Kapitein BIDDLE. Deze Heeren waren als Commisfarisfen van het Gouvernement naar *Pensacola* gereisd, om aldaar de plaats van éene stichting voor de Marine aan de *Golf van Mexico*, welke voor de Vereenigde Staten immer gewigtiger wordt, te bepalen. Zij waren ter zee van *Pensacola* naar *Savannah* gevaren, en reisden van daar te lande naar *Washington*. De Commodore WARRINGTON zou intusschen naar de gezegde *Golf*, waar hij het eskader Commandeert, terug keeren. Het deed mij veel genoege, dat ik met hen bekend werd; en ik bragt den avond met hen door.

Den volgenden dag verlieten wij *Cheraw* des morgens te 3 uur, en wij reden 68 mijl ver naar *Camden*. De weg liep bij voortduring door digte boschen. Het had des nachts duchtig gevrozen, en het was des morgens nog zeer koud. Toen inmiddels de zón opkwam, werd het warmer; en wij erlangden een zeer schoonen dag, als of het lente was. Aan het toenemend blaauw van den Hemel zagen wij, dat wij het Zuiden merkelyk naderden. Aan het plantgewas bespeurden wij niets nieuws, dan immer grooter wordende magnolien. Onze maaltijden bewezen, dat wij ons in een land bevonden, waar men rijst bouwde. De voornaamste rivieren waren de *Black creek*, en twee takken van *Lynch's creek*. De boorden van deze rivieren gevielen mij, om het immer groen plantsoen, ongemeen wel. De weg was zandig, en de reis ging

langzaam voort. Wij spijzigden des morgens en des middags in alleen staande huizen van planken, op steenen pilaren, tusschen welke de wind kan doorspelen, en zoo dun en luchtig gebouwd, dat de dag er overal door schijnt. De openingen, die men er vensters noemt, hebben slechts luiken, maar geen glas; weshalve het eene goede speculatie zijn zou, als iemand hier eene glasblazerij aanleide. Des avonds omstreeks 8 uur bereikten wij *Camden*, een neringrijk stadje, waar wij een zeer goed verblijf voor ons vonden. De nachten waren zeer helder. Ik zag sinds eenigen tijd gansch nieuwe sterrenbeelden, en de oude verdwenen meer en meer.

Toen wij den 7 December al wederom te 3 uur in den morgen voortreisden, vvoor het hard. Wij reden toen slechts 35 mijl af. De weg was als de vorige; maar het land werd heuveliger, en het zand meer geel en leemachtig. Eene kleine pont voerde ons over de *Wateree*, doch met vele zwarigheden. Voor het aanbreken van den dag bereikten wij die rivier. De voerman blies meermalen op zijnen langen blikken horen, die jammerlijke, doch tot op een grooten afstand hoorbare klanken voortbrengt. Nogtans moesten wij bijkans een half uur naar de pont wachten. Eindelijk kwamen er twee negers met haar opdagen. Naauwelijks was de wagen er in, of er ving eene andere ellende aan. Wij zaten op eene bank vast; en de negers arbeidden meer dan een half uur, voor dat wij wederom vlot werden. Eindelijk bereikten wij den overkant; maar de negers waren zoo onhandig, dat zij zich

morgens en
n planken,
e wind kan
bouwd, dat
ningen, die
hts luiken,
de speculatie
erij aanleide.
wij *Camden*,
er goed ver-
waren zeer
ansch nieuwe
meer en meer.
om te 3 uur
et hard. Wij
eg was als de
liger, en het
he kleine pont
met vele zwa-
a dag bereikten
halen op zijnen
e, doch tot op
a voortbrengt.
lf uur naar de
er twee negers
was de wagen
nde aan. Wij
gers arbeidden
t wij wederom
wij den over-
handig, dat zij
zich

zich meer dan een vierendeel uurs op nieuw af-
sloofden, eer het hun gelukke, om de pont zoo
te plaatsen, dat de wagen er uit kon worden ge-
trokken. Wij bereikten des middags tegen 1 uur
Columbia, en namen er onzen intrek in *Clarks ho-*
tel, een groot, maar slechts tamelijk wel ingerigt
huis. Wij moesten ons er met weinig ruimte be-
helpen, daar de Wetgevers van *South-Carolina*
in deze hoofdplaats van den Staat vergaderd waren
en alle herbergen opvulden. De stad is eerst sinds
40 jaar aangelegd, heeft 4000 inwoners, en ligt
zeer fraai op eene hoogte, beneden den zamenloop
van de rivier *Saluda* en *Broad river*, die na hunne
vereeniging de *Congarce* vormen. Zij is zeer re-
gelmatig gebouwd, en heeft vele baksteen en hui-
zen. De straten, die elkander regthoekig door-
snijden, zijn 100 voet breed, en wel niet gepla-
veid, maar evenwel met breede voetpaden van ge-
bakken steen, en boomrijen van *pride of China*
voorzien. In de tuinen, waarvan vele der fraaije
woonhuizen omgeven zijn, zag ik menigerlei im-
mergroene boomen, meestal laurieren, en tevens
eenige vrij hooge *yucca gloriosa*, hier *palmetta* ge-
noemd. *Columbia* bevat verscheidene welvoorziene
winkels en schijnt levendig te zijn. Ik maakte aan
de publieke tafel, waar er vele Gedeputeerden aten,
kennis met den Heer WASHINGTON van *Charlestown*,
wien ik uit *Baltimore* aanbevolen was. Deze maak-
te mij wederom met verscheidene der tegenwoordig
zijnde Gedeputeerden bekend. De Gouverneur van
den Staat, MANNING, liet mij door zijnen Militie-
ad-

adjutant, BUTLER, begroeten, en tot een avondfeest te zijnent noodigen. De Heer WASHINGTON, een verre aanverwant van wijlen den President, en zoon van een Overste der ruitery, welke in den omwentelingskrijg wel bekend werd, geleidde mij tegen den avond naar een *Judge*, of Regter, DESAUSURE, een der aanzienlijkste inwoners van de stad en den Staat, aan welken ik insgelijks aanbevolen was, en in welken ik eenen zeer eerwaardigen ouden man vond. De vader van den Heer DESAUSURE was van het Zwitserfche *Lausanne* geboortig, en een neef van den eveneens genoemden Zwitserfchen geleerde geweest. Ik vond een talrijk gezelschap van Heeren, dat bij hem gespijzigd had, nog te zijnent, en leerde onder hen den Gouverneur als een zeer beschaafden en geslepenen man kennen. Nadat die Heeren vertrokken waren, bragt de Heer DESAUSURE mij bij zijnen schoonzoon, den Overste BLANDING, die burgerlijk Ingenieur is, en zeer kundig wordt gezegd te zijn. De gewoonte van tabak te kaauwen, welke verscheidene Heeren alhier hebben, en, ondanks den slechten reuk, ook in het bijzijn van Dames zeer sterk opvolgen, bevreemde mij zeer. Ik vond bij den Overste een talrijk gezelschap met vele Dames. Ik leerde er twee Professoren van het College van *Columbia* kennen. Een van hen, HENRY geheeten, verstaat het Fransch en Hoogduitsch, en vertaalde NIEBUHR's *geschiedenis van Rome* in het Engelsch. De tweede Profesfor, NOTT geheeten, had in *Engeland* en *Frankrijk* gestudeerd, zich

cent-

een avond-
 SHINGTON,
 resident, en
 welke in den
 geleidde mij
 Regter, DE-
 oners van de
 elijks aanbe-
 eerwaardigen
 Heer DESAUS-
 anne geboor-
 oemden Zwit-
 en talrijk ge-
 spijzigd had,
 den Gouver-
 eslepenen man
 kken waren,
 zijnen schoon-
 burgerlijk In-
 gezegd te zijn.
 n, welke ver-
 ondanks den
 an Dames zeer
 . Ik vond bij
 et vele Dames.
 et College van
 HENRY gehee-
 itsch, en ver-
 Rome in het
 OTT geheeten,
 ludeerd, zich
 cent-

eenigen tijd te *Gend* opgehouden, en eene Brus-
 felsche vrouw getrouwd. Uit het gezelschap bij
 den Heer BLANDING reden wij naar den Gouver-
 neur, welke een bal gaf, dat zeer sterk bezocht
 werd. Men danste er slechts contredansen naar
 de wijze der langwijlige Duitfche quadrilles. De
 muziek werd door negers gemaakt. De Gouver-
 neur, en deszelfs gade, maakten de honneurs zeer
 wel. De Heer MANNING stelde mij alle de tegen-
 woordig zijnde Heeren en Dames voor. Ik maakte
 eene belangrijke kennis met een Franschman, HER-
 BEMONT geheeten, die reeds meer dan 40 jaar in
 de Vereenigde Staten had verkeerd, Hoogleeraar
 aan het College hier ter stede geweest was, en nu
 van zijne renten leefde. Het gezelschap bleef tot
 middernacht vereenigd.

Den volgenden morgen werd ik door de Heeren
 DESAUSSURE en HERBEMONT afgehaald, om de merk-
 waardigheden der stad op te nemen. Een water-
 werk, waardoor er in hare behoefte van drinkwa-
 ter, enz. voorzien wordt, was het eerste, dat wij
 bezigtigden. Men heeft in eene laagte eene kom
 gegraven, naar welke verscheidene beekjes geleid
 zijn geworden. Van daar wordt het water door
 eene stoommachine met de kracht van 12 paarden
 opgepompt, en naar de stad gedreven, welke 130
 voet hooger ligt, dan de waterkom, of bak. In
 de stad verdeelt het zich langs verscheidene pijpen,
 welke door de straten loopen, en in welke er hier-
 en daar openingen zijn, die met schroeven gesloten

en

en in geval van brand gebruikt worden. De Heer BLANDING heeft dat alles ontworpen.

Hierop gingen wij naar het Statenhuis, een groot gebouw van hout, dat waarschijnlijk binnen weinige jaren door een steenen zal worden vervangen. In eene der zalen waren de Senatoren, ten getale van 40, onder voorzitting van zekeren Heer J'ON vergaderd, in eene andere de 120 Representanten, waar- bij de Heer O' NEIL spreker is. De zalen zijn zeer eenvoudig. De Senatoren, zoo wel als de Repre- sentanten vormen met hunne stoelen een half rond. Het gestoelte van den Voorzitter tegenover hen is eenigzins verheven. Er werd in geene van beide kamers, toen ik er tegenwoordig was, iets be- langrijks verhandeld; derhalve bleef ik er niet lang. In de zaal der Senatoren hingen 2 middelmatige schilderijen van een Charlestownschen kunstenaar, een gevecht van Generaal GREEN, tijdens den omwente- lings oorlog, en de verdediging der linien van *Nieuw-Orleans* onder den Generaal JACKSON voor- stellende. Binnen eenige dagen zou bij de Repre- sentanten het belangrijk vraagstuk te berde komen, of het Gouvernement der Vereenigde Staten al of niet gerechtigd was, om in de verschillende Staten vaarten en wegen aan te leggen. Verstandige men- schen begripen, dat het Gouvernement daartoe magt hebben moet; kortzigtigen dreven uit zake- ren Statennijd het tegenoverstaande; en die Staten- nijd schijnt zeer toe te nemen. De Staat van *South-Carolina* wilde een straatweg van *Charlestown* West-

1. De Heer

is, een groot
nmen weinige
rvangen. In
en getale van
eer j'on ver-
stanten, waar-
alen zijn zeer
als de Repre-
en half rond.
enover hen is
ene van beide
was, iets be-
k er niet lang.
middelmatische
kunstenaar, een
den omwente-
der linien van
JACKSON voor-
bij de Repre-
berde komen,
de Staten al of
hillende Staten
erftandige men-
nement daartoe
reven uit zeke-
en die Staten-
De Staat van
van *Charlestown*
West-

Westwaarts aan naar den Staat van *Tenessee* aan-
leggen. Dezelve zou eenige mijlen ver door den
Staat van *North-Carolina* moeten loopen, maar in
den laatstgenoemden Staat wilde men zulks niet
gedoogen. Niet alleen achtte men er het voordeel
voor zich te gering, om het gezegde deel van den
straatweg zelf te bekostigen; maar men wilde ook
niet gedoogen, dat de beide andere Staten de kos-
ten van dat gedeelte bij de overige kosten op zich
namen. Want men gunde den Staat van *South-
Carolina* het voordeel niet, dat dezelve uit dien
weg voor zich zou kunnen trekken.

Wij gingen van het Statenhuis naar het *Columbia
College*, eene soort van Univerfiteit, bij welke er
intusfchen geene Geneeskundige noch Godgeleerde
faculteit is, en welke slechts 6 Hoogleeraars bezit.
Dr. COOPER, dien ik te *Boston* had leeren kennen,
en die op zijne terugreis van daar te *Richmond*
krank geworden was, is Voorzitter bij deze hooge
school. Het getal der Studenten is 120. Zij wo-
nen in twee groote gebouwen, welke tegen over
elkander staan. Tusschen dezelve staat het huis
van den Voorzitter, en aan weerskanten die der
Profesoren. Wij bezochten hier den Profesfor der
Natuurlijke historie VAN UXEM. Dezelve toonde
ons de verzameling van delfstoffen in het College.
Belangrijker was eene verzameling van delfstoffen
uit *South-Carolina*, welke de Heer VAN UXEM in
den afgeloopenen zomer voor zichzelven had bijeen-
gebragt. Dezelve bevattede verscheidene schoone
Turmalijnen, Smaragden, Pyriten, welke goud
be-

bévatten, eene nieuwe soort van metaal, *Columbian* geheeten, asbest, en gedegen goud uit *North-Carolina*, welks aanwezen nog slechts ongeveer 6 jaar was bekend geweest. Te *Cheraw* had ik op het punt gestaan, om een uitstap naar de plaats te doen, waar dat goud gevonden werd; maar ik zou daaraan een paar dagen hebben moeten besteden. Men zeide, dat het goud er in slijk stak, en door middel van droogen en ziften van hetzelfde gescheiden werd. Men verwachtte intusschen kundige mijnwerkers uit *Duitschland*, na wier aankomst de opsporing van het goud regelmatig zou worden doorgezet. Tot dus ver hadden de deelhebbers wekelijks, door elkander genomen, 20 dollars gewonnen. Ik bezigtigde ook de boekerij, welke intusschen niet groot was, en niets merkwaardigs bevattede. Bij deze gelegenheid werd ik met den Heer *ELLIOT* bekend, die eene *Flora van South-Carolina* geschreven heeft, en de botanische schatten van dezen Staat bij mij hoog verhief. Een klein Observatorium was gesloten; of men wilde hetzelfde misschien niet laten zien, omdat het te slecht van Instrumenten voorzien was.

In den tuin van den Heer *HERBEMONT* zagen wij eenige zeer belangrijke planten en boomen, magnoliën en gardenien, granaatappelboomen en andere ooftboomen, welke hij zeer zonderling op elkander geënt had, dadelpalmen, vijgenboomen uit korrels geteeld, en vele immergroene laurierboomen.

Eene mijl van de stad vangt een kanaal aan, dat
men,

al, *Columbian*
 uit *North-*
 ts ongeveer 6
 aw had ik op
 de plaats te
 maar ik zou
 eten besteden.
 stak, en door
 zelve geschei-
 chen kundige
 r aankomst de
 zou worden
 de deelhebbers
 20 dollars ge-
 ekerij, welke
 merkwaardigs
 erd ik met den
 ra van South-
 tanische schat-
 verhief. Een
 of men wilde
 , omdat het te
 s.
 BEMONT zagen
 n en boomen,
 opelboomen en
 zonderling op
 , vijgenboomen
 rgroene laurier-
 kanaal aan, dat
 men,

men, van wegens eenige kleine vallen, *rapids*, in de *Congaree*, ter lengte van 3 mijl nevens haar gegraven heeft. Er zijn aan hetzelfde 4 sluizen, die het water gezamentlijk 36 voet opschutten. De bouwstof van twee dier sluizen is graniet, dat digt aan het kanaal opgebroken wordt, en waarvan men verscheidene blokken heeft laten springen, om een weg voor het kanaal te banen. De beide andere sluizen zijn van tighelsteen; en het muurwerk scheen mij zeer wel vervaardigd te zijn. Men bouwde juist eene houten brug over de *Congaree*, om den straatweg naar *Augusta* daarover te leiden. Dezelve zou, op 18 steenen pilaren rusten, die van graniet gemaakt werden, zonder dat men de blokken met kalk en cement verbond. Daar de aanvoer van die vereischten tot metselwerk uit de NOORDOOSTELIJKE Staten te veel zou hebben gekost, vereende men slechts het behouwen omkleedfel van de pilaren door middel van ijzeren krammen. De bouw der brug was voor 70000 dollars aangenomen.

Niet ver van daar zijn er verscheidene groote katoenvelden, welke aan het rijke geslacht der TAYLORS toebehooren. Op een van die velden was men juist aan het oogsten. Er waren daarmede 58 zwarten en zwartinnen onledig. Zij plukten de boomwol met de vingers uit de doppen, zagen toe dat daarin geen dor blad hangen bleef, staken het geplukte daarop in zakken, die zij voor hun lijf hadden hangen, en stortten deze vervolgens uit in gereed staande korven. De negers maakten een

I. D.

Gg

zeer

zeer onaangename indruk op mij; vooral toen eenige negerinnen den Heer HERBEMONT om kaauwta-bak vroegen. Wij zagen hier zeer schoone eiken, en aan de boomen eene lange mosplant, *Spanish beard* geheeten. Dezelve wordt opgezameld, en in water gelegd, tot dat de graauwe schaal verrot is. Men gebruikt de zwarte vezelen, welke dan te voorschijn komen, en aan paardeharen gelijken, tot vulsel voor matrassen, die naar *Europa* verzonden worden. Eindelijk zagen wij nog verscheidene specerijachtige kruiden en menigerhande droogerijen.

Het *lunatic asylum* van *Columbia* staat buiten de stad op eene opene plek gronds. Het bestaat in één voornaam gebouw, dat door een portico met 8 zuilen verfierd wordt, en de woning des opzieners, de bureaux en uitgenoemde *private rooms* voor bemiddelde krankzinnigen bevat. Aan dat gebouw sluiten met stompe hoeken twee vleugels aan, welke elk drie verdiepingen hebben voor de verdere lijders. Als de fondsen toenemen, wil men nog meer vleugels bouwen, ja het geheel tot een achthoek maken. Op het voorname gebouw verheft er zich een torentje, van hetwelke men zeer ver kan zien; doch al, wat men er zag, was bosch. De krankzinnigen zullen hier eenmaal, wanneer alles voltooid is, veel wenschelijks en nuttigs hebben, als goede vertrekken, een tuin, en gelegenheid om lucht te scheppen op balkons, die van hooge muren omgeven zijn.

Men bouwde te *Columbia* bij inschrijving eene

Ka-

kapel voor de Roomschegezinden in den Gothischen smaak. De inschrijving was intusschen nog niet voldoende. Des had men, om het ontbrekende te vinden, eene loterij geopend. Nevens die aangevangene kapel stond een schouwburg, welks bouw, om geldgebrek bij den aannemer, ook onvoltooid was.

Op een middagmaal bij Profesfor HENRY vond ik een zeer aangenaam tafelgezelschap, doch inmiddels de dames, naar een zonderling landsgebruik, aan het eene einde van de tafel bijelkander. Ik nam de vrijheid van dat oud gebruik te schenden, en mij tusschen de vrouwtjes te plaatsen; en het eten smaakte daarom niemand slechter.

Ik sleet zekeren avond op een bal, dat een der rijke TAYLORS op eene plantagie gaf. IK vond er een talrijk en schitterend gezelschap; maar de muziek was van eenen zonderlingen aard. De zwartten, die twee dagen vroeger bij den Gouverneur zeer wel gespeeld hadden, waren beschonken en dus buiten staat geweest, om op dit bal te dienen. Gevolgelyk bestond er de gansche muziek uit twee violen en een tambourin. Hij, die het laatste instrument hanteerde, sloeg daarop met een schrikkelijk geweld; en een van hen, die in den eigenlyksten zin op de violen krasten, riep de toeren af; en al de bewegingen van den dans werden door hem met zijn ligchaam nagebootst. Ik vermaakte mij met het geheel uitnemend wel. Overigens baarde de groote eenvoudigheid van het huis

468 REIS NAAR EN DOOR NOORD-AMERIKA.

mij veel verwondering. Behalve het portaal, waren er drie kamers open, en dezelve hadden naakte witte wanden en geene venstergordijnen.

EINDE DES EERSTEN DEELS.

AMERIKA.

portaal, wa-
nadden naakto
n.

s.

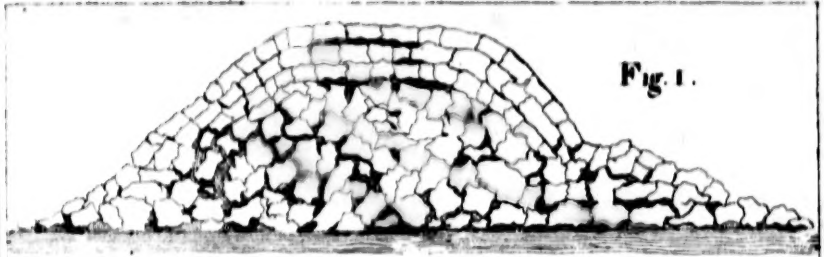

Fig. I.

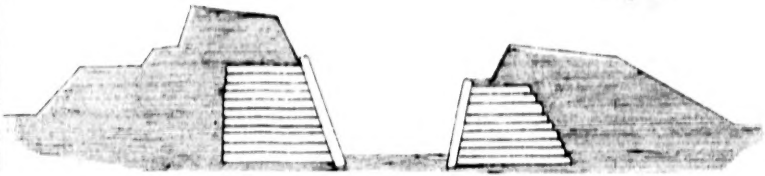

Fig. II.

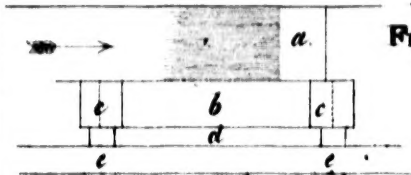

Fig. III.

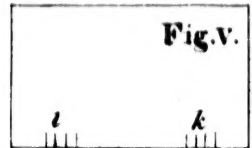

Fig. V.

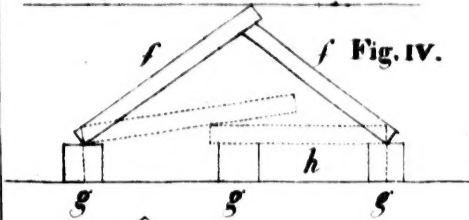

Fig. IV.

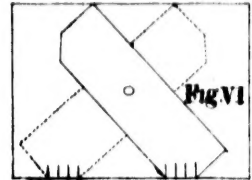

Fig. VI.

Fig. VII.

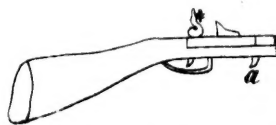

Fig. VIII.

